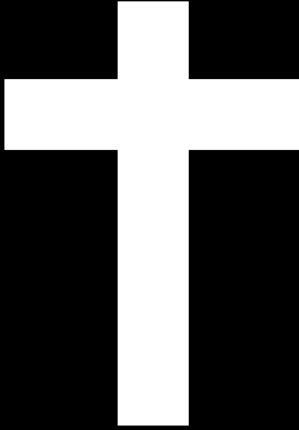

Mayo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

Mayo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mayo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source files dated 13 May 2025
84020f7b-8f34-5f65-803f-a2c6c92b92ea

Contents

San Mateo 1
San Marcos 67
San Lucas 108
San Juan 178
Hechos 229
Romanos 293
1 Corintios 321
2 Corintios 345
Gálatas 361
Efesios 370
Filipenses 379
Colosenses 386
1 Tesalonicenses 392
2 Tesalonicenses 398
1 Timoteo 401
2 Timoteo 408
Tito 413
Filemón 416
Hebreos 418
Santiago 437
1 Pedro 444
2 Pedro 451
1 Juan 456
2 Juan 463
3 Juan 464
Judas 465
El Apocalipsis 467

Jü Evangelio San Mateota Jiojtekähui

Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme
(Lc. 3:23-38)

¹ İri libropo jiojteri Jesucristota bétana áchayhuariapo bat kat-riam, Davidta ä usiatukaï bétana entok Abrahamta bétana.

² Abraham Isaacta üusek, Isaac éntok Jacobta, Jacob éntok Judáta entok jume ä sailluham.

³ Judá juka Faresta entok juka Zarata üusek, Ímëi éntok Tamarta áyekay. Fares juka Esromta üusek, Esrom éntok Aramta üusek.

⁴ Aram Aminadabta üusek, Aminadab éntok Naasónta, Naasón éntok Salmónta.

⁵ Salmón Boozta üusek; İri éntok Rahabta áyekay. Booz Obedta üusek, İri éntok Rutta áyekay. Obed éntok Isaíta üusek.

⁶ Isai réy Davidta üusek, réy David éntok Salomónta İri éntok Uriasta jubekäu áyekay.

⁷ Salomón Roboamta üusek, Roboam éntok Abíasta, Abías éntok Asa ti téhuaakamta.

⁸ Asa Josafatta üusek, Josafat éntok Joramta, Joram éntok Uzíasta.

⁹ Uzías Jotamta üusek, Jotam éntok Acazta, Acaz éntok Ezequíasta.

¹⁰ Ezequías Manaséstá üusek, Manasés éntok Amónta, Amón éntok Josíasta.

¹¹ Josías Jeconíasta üusek, entok ä sailluham. Huámëi taahuarimmet éntok, jume Israeliitam úttiapo Babiloniu bíchaa nuksákahuak.

¹² Huanäi Jeconías Salatielta üusek, Salatiel éntok Zorobabelta.

¹³ Zorobabel Abiudta üusek, Abiud éntok Eliaquimta, Eliaquim éntok Azorta.

¹⁴ Azor Sadocta üusek, Sadoc éntok Aquimta, Aquim éntok Eliudta.

¹⁵ Eliud Eleazarta üusek, Eleazar éntok Matánta, Matán éntok Jacobta.

¹⁶ Jacob Joséta üusek, Mariata kuuna. Íachi éntok Jesús yeu yoremtuk, jü Cristo.

¹⁷ Júnakoy Abrahamta jíápsay naateka Davidta jíapsäu tájti guoj mamni áma naikimme, jume nat sáu tómti kateme. Davidta jíápsay naateka israeliitam Babiloniu bíchaa úttiapo nuksákahuakäu tájti guoj mamni áma naikimme; entok israeliitam Babiloniu bíchaa úttiapo nuksákahuakápo naateka Cristota yeu yoremtukäu tájti kéchim guoj mamni áma naiki.

Jesucristota yeu tómtékähui
(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Jesucristota yeu tómtékäu ínel yeu siika: Ä áyehua María Joséta kunaseka átukay; të kee jee náu am jíápsayo abe asoaka yeu siika, Espiritu Santota bétana.

¹⁹ Të José, Mariata kunasëihui Diosta bíchäpo lútüla jíápsa, huatem bíchäpo kaa tiusi ä tahuanakë béchíbo éhuil ä tö simbáarey.

²⁰ Të áapörík ínëli ä éaysu Diosta ángel tenkuriapo áu yeu machiak huanäi ínel au jiaahuak:

—José, Davidta üusi, katë májhueka Mariáta jubiaapo mabeta; bueítuk jü Mariáta tómpo asoa bárëu, Espíritu Santota bétana huéiye.

²¹ Huanäi ili usi outa asoanake, entok Jesús të ä téhuaanake, bueítuk Áapo ä pueblohua jínëuriata am máknake bem Dios bejrim bétana.

²² Sime ìri yeu siika Señorta nokakäu chúpnaکہ béchibo profheetata huämi inel ä jáako:

²³ Én éntok jü jámut beme abe asoaka tahuanake huanäi ili outa asoanakë; entokim Emanuel ti ä téhuaanake; itom nokpo: “Dios itomaki”, tiau báare.

²⁴ Huanäi José búsaka, ángelta nésahui yáuhuak, ä jámut mabetaka.
²⁵ Të kaa ä jubeka bénasi amak jíápsak, bueítuk kësam huëpo ili usi outa Mariáta ä asoau tájti; huanäi Jesús ti ä téhuaatuak.

2

Jume magom ä bit báreka áu yájakame

¹ Júnakoy Jesús yeu yoremtuk Belén pueblopo jum Judea buiärapo, imechi taahuarimmet Herodes áma réytukay. Huanäi jume jita täyame magom täata yeu huë bétana kateka Jerusaléniu yájjak,

² inel jáaka:

—¿Jáksu aane, jü judíommeu réy yeu yoremtulame? Bueítukte itom buiärapo aneka ä chókíhua bitchak, én éntokte äbo yájj-la ä yöri báreka.

³ Íkái jíkajaka, jü réy Herodes kaa yánti ée táytek, entok sime Jerusalénpo jóakame két áamaki.

⁴ Huanäi am núnotebok jume tiöpopo chë nésahueme, jume pueblopo jïojteleerom entok jume Moiséjta ley am mamajtiame. Huanäi am nátémajek jákun yeu ä yoremtunakëhui, juka Cristota.

⁵ Bempo éntok inel ä yómmiak:

—Belén pueblopo Judea buiärapo; bueítuk inel ä jïojtek, jü profeta:

⁶ Empo éntok, Belén pueblo, Judá buiärapo joome, katë chë ilitchi, jume Judea buiära pueblom násuku; bueítuk emót yeu huéenake, jü gentetapat huéenakeme, juka ín pueblo Israelta suayanakeme.

⁷ Huanäi Herodes jume magom éhuil núnnuk, simeta bétana huitti am temaj báreka, jauhuey juka chókita yeu machiakähui.

⁸ Huanäi Belén pueblou lúl-la am katchahueka, inel ámeu jiaahua:

—Ámanem sájaka simeta nátémaje, ìri ili usi outa bétana. Huanärem ä téakátek nee téjhuaanake, bueítuk áman sikane két ä yörinake.

⁹ Huanärim bempo réyta jíkkaiksuka sájjak. Jü chóki éntok täata yeu huë bétana bem bíchakäu ámepat huéesimey. Áman am yájjboy ili usita ané béppa taahuak.

¹⁰ Juka chókita bíchakam tüisi al-léiyak.

¹¹ Huanärim káriu kimuka ä bitchak. Juka ili usita ä áye Mariátamaki. Ímirim tónommia jápteka ä yörek, entokim tómita bójrek étapoka ä miikak, oro tómita, inciensota entok mirrata.

¹² Chúkula jüneehuame tenkupo ámeu yeu machiak, kaa Herodestau bem nóttinakëhui. Huanärim bem buiärau bíchaa nóttek täbui böochi.

Egíptou bíchaa tennihuakähui

¹³ Chúkula bempörim sákasuko, jü Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Yejteké juka ili usita nüye, ä áyemaki. Huanäre Egiptou bíchaa siime. Ámanirë taahua, enchi ín téjhuäu tájti; bueítuk rey Herodes juka ili usita më báanake.

¹⁴ Huanäi José búsaka, juka usita entok ä áyehua nüka, huäri tukaarit Egiptou bíchaa siika.

¹⁵ Huanärim áman taahuak, Herodesta mukëu tájti, juka Señorta nokakäu chúpnaکہ béchibo, profheetata ínel jíakähui: “Egipto bétana nä núnnuk, juka ín Üusi.”

Rey Herodes jume ili usim súatebok

¹⁶ Huanäi rey Herodes jume magom bétana áu junneriahuak tíaka tüisi oomtek. Huanäi siime ili usi ohuim súatebok, guoy huásuktiriam kóm bíchaa huériame, pueblo Belémpo joomem entok áa chíkola, juka tiempota magom nokakäu ámet ä jüneakä pámani.

¹⁷ Huanäi áu chúppak, juka profeeta Jeremíasta nokakähui, ínel ä jíakähui:

¹⁸ Ramá pueblopo jikkajituk,

jü jiokot jíahui entok buanhuame:

Raquel ä asoam béchibo buaanay,

entok kara jíapsi yejtey, bueítukim béja kókkolamtukay.

¹⁹ Të chúkula juka Herodesta muksuko, Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak Egiptopo, ínel jíaka:

²⁰ —Yejteké ili usita nüye, entok ä áyehua. Huanäre Israel buiärau bíchaa huéiye, bueítukim kókkosuk, jume ili usita më báreiñhui.

²¹ Sep yejteka, ili usita nüka, entok ä áyehua. Huanäi Israel buiärau bíchaa siika.

²² Arquelao Judea buiärapo réytukay, ä áchay Herodesta réytukaipo. Íkai jikkajaka májhueka taahuak, áman huée béchibo. Të tenkupo jüneehuamta jípurek; huanäi Galiléa buiärau bíchaa siika.

²³ Ími yepsaka áma jóatek, jum Nazaret pueblopo, bueítuk ínëli áhuä chúpanakë béchibo, jume profheetam nokakähui, nazareno tä téhuaaná béchibo.

3

Juan Bautistata gentemueu nokakähui

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Huámechi taahuarimmet Juan Bautista áma yepsak mékka ánia see päria Judeapo, Diosta noki noksiméka

² ínel jíaka:

—Emóem jíapsi kúaktia, bueítuk téhuekapo Dios réy nésauri äbo jëla ansime.

³ Íri ájaria jü profeeta Isaíasta áa bétana nokakähui, ínel jíaka:

Mékka ánia see päriapo chay noki jikkajituk:

“Señorta böomem nanahuitte, éntokem jume ili böom rúttukia.”

⁴ Juan camello bóata sánkokay, entok huakäbiata huikosakay; ä buäyeu éntok buere guóchim entok mumu sitörimtukay.

⁵ Huanäi jume Jerusalénpo, Judeapo, entok Jordán bathue mayoat jóakame simetakam áu yeu sájjak.

⁶ Bem Dios bejrim am yeu buíseko, áapo am batöay jum Jordán bathuepo.

⁷ Juebena pariserom entok saduseom áu yájjay, emo batö äaaka. Juan am bichaka ínel ámeu jiaahuak:

—¡Bakot asoarim bénnam! ¿Jábesu júkái enchim téjhuak, juka ára enchim ä tö tennëhui, juka Diosta ómtiraa äbo huémta bétana?

⁸ ¡Jü enchim jíapsi kúaktíláu, júyata türim takä Bénasi enchimmet júnakiachitunake!

⁹ Katem enchim jíapsipo emo jábele: “Abrahamtatte yeu kat-ria” ti éaka, bueituk ínenne enchimmeu jiaahua: Dios ímí tétampo ára áma yam kattua, jume Abrahamta üusim.

¹⁰ Entok kétéchi, jume tépuam béjam jípuhua, júya nahuam chúktiä béchibo; bueituk síme júya kaa türik takame chúktiahuaka tájiu jímmaana.

¹¹ Lütüriapo, ínapone báampo enchim batöa, jíapsi kúaktihuatma enchim jípunaké béchibo; të hua íno sáu huéeme, katchanne júne ä bocham huériapo yúmala, Diosta bétana Áapo íno béppa chë úttiärata jípureka nésahue. Áapo, Espíritu Santoy enchim batónake, entok tájiyi.

¹² Jü tirijkom áy huijhuijtiahuame ä mámpo óorek; erata éntok tútenake, tirijkom éntok náu tójaka, báchiam ëeriahuäpo am ërianake; juka tirijko ótata éntok táanake, jum táijta kaa tutuképo.

Jesústa batöhuakähui

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Huanäi Jesús Galiléa buiära bétana huéeka Juantau yepsak, jum Jordán bathuepo, áapörík ä batö äaaka.

¹⁴ Të Juan kaa báarey, ínel jíaka:

—Émpë nee batöpo yúmala. ¿Én éntoke émpoisu ínou huéiye?

¹⁵ Të Jesús ä yómmiak, ínel jíaka:

—Júnëlë ä tójja, bueituk türí simeta Diostau bíchaa lútula huémta itom chúpanakëhui.

Huanäi Juan ínel ä tójjak.

¹⁶ Jesús entok batösuhuaka, báapo yeu simlataka jíkau ä huey téhueka áu étapok. Huanäi juka Diosta Espíritu bítchak, áa béppa guókouta bénasi kóm huémta. ¹⁷ Jíahui nooki téhueka bétana jíkkaiktuk, ínel jíaka:

—Íri ín Üusi tüisi ín nákéhui; áa bétanane tüisi al-leiya.

4

Jesús kaa türikuy jíöbilahuak

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Chúkula jü Espíritu Santo Jesústa núk siika, mékka ánia see päriau bíchaa. Ímíri jü diablo kaa türikuy ä jíöbila báarey.

² Cuarenta taahuarim entok tukaarimmak náuhui kaa jíbuäk; huanäi tébäurek.

³ Huanäi jü yore jioptua báreme áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Üusitukátek, ímëi tétammeché nésahue, am páanimtunaké béchibo.

⁴ Huanäi Áapo ä yómmiak, ínel jíaka:

—Diosta nooki jiojteri ínel jiaahua: “Kaa buáhuamtay jíba jíapsa, jü yoreme, ál-la síme nokta Diosta bétana huémtayi.”

⁵ Chúkula jü diablo buere joára Jerusaléniu bíchaa ä núk siika. Huanäi tiópot chë mejikat ä jámutuak.

⁶ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Üusitukátek, kómë emo tójja. Bueítuk jiojteri:

Ángelesim emou bíttuanake;
bem mámammea enchi tóboktianake,
em guókim kaa tétat tēitinakē béchibo.

⁷ Jesús ínel áu jiaahua:

—Két ínel jiojteri: “Katë juka em Dios Átchay jíöbila báare.”

⁸ Huanäi jü diablo júchi ä núk siika, jum káhuit mejikachikun bíchaa. Huanäi síme huaka ániapo réyim jípureu ä bíttuak, entok juka musála uyjória áusülik.

⁹ Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Íkäine simeta enchi máknake, inou tónommia kíkteka enchi nee yöreko.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Simëe, Satanás! Bueítuk Diosta jiojteri ínel jiaahua: “Em Dios Áchaytë yörinake, éntoke ä nésahui jíba jonake.”

¹¹ Huanäi jü diablo ä tō siika. Sep éntok jume ángelesim áu yájaka ä aniai.

Jesús Galiléapo ä ministerio tékil naatek

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Jesús, Juanta preeesotukäu jíkkajaka, Galiléau buiaräu nóttek.

¹³ Nazaret pueblolo yeu sika, Capernáum pueblou yepsak. Huanäi ími jóatek, bahue mayoachi, Zabulón entok Neftalí buiärapo.

¹⁴ Bueítuk áhuä chúpanakē béchibo, juka profeeta Isaíasta nokakähui, ínel ä jíäpo:

¹⁵ Zabulón entok Neftalíta buíya,
bahuéu bíchaa böo, Jordán bathue huáytana,
Galiléa buiärapo kaa judíom jóakaipo.

¹⁶ Jü pueblo kaa machikuu aneihui, buere machiriata bitchak;
entok jume mukia jékka kaa machikuu rejteka kókkolatukaihui,
machiria ámeu yuumak.

¹⁷ Júnaköi naateka Jesús ámeu nok táytek, ínel jíaka:

—Emóem jíapsi kúaktia, bueítuk Diosta réytaka nésahueu béja äbo jëla ansime.

Jesús naiki kuchulerom núnnuk

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Huanäi Jesús Galiléa bahue mayoat hueramaka, guoyim bitchak emo sailakame: Simmom, Peero ti téhuakäme, entok Andrés ä sailahua. Bahuepom jítërim jímmay, bueítukim kuchuleromtukai. ¹⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ino sáukem kaate; ínapone kuchuleromsi enchim yáanake, yorememehui.

²⁰ Huanäi bempo sep bem jítërim tójaka, áa sáú sájjak.

²¹ Chë huam jëla huéeka, júchi guoyim bitchak, emo saylakame: Jacobo Zebedeota úusi, entok Juanta ä saylahua. Barcopom bem áchay Zebedeotamak aaney, jítërim chäbuaka. Huanäi am núnnuk.

²² Bempo éntok barcota entok bem áchayhua tójaka, sep áa sáu sájjak.

Jesús juebena gententa majtiay

(Lc. 6:17-19)

²³ Huanäi Jesús síme Galiléapo naa siika, bem sinagogampo am majtiaka, juka tü nokta Diosta réytaka nésahue bétana huémta, entok síme kökoata entok kökosi éehuamta am úhuay, jum pueblompo.

²⁴ Türi nooki áa bétana nokhuame símekut júneriahuak, Siria buiärapo. Huanärim áu nüpahuak síme jume ják huanteme, kaa al-leaka sirokame bem kökoa bétana, kaa pappeame, lemooniom jípureme, táij mukëram, entok káraktilame. Ímëi símem bem kökohua am úhuak.

²⁵ Huanärim yuun áa sáu sájjak, Galiléa buiärapo joomem, entok Decápolis buiära bétana, Jerusalén pueblo bétana, Judea buiära bétana, entok bathue Jordán huáyтана bétana.

5

Yúmalasi al-leehuame júya káupo nokhuak

¹ Jesús juebena genteta bíchaka, káhuit jikau siika huämi yejtek. Huanäi ä discípulom áu yájjak.

² Huanäi am majtia táytek, ínel jiaka:

Jábesu yúmalasi al-lenake

(Lc. 6:20-23)

³ —Yúmalasim al-leenake, huame espíritupo poloobem, bueitukim téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo jíapsinake.

⁴ 'Yúmalasim al-leenake, jume buaname, bueituk Diosta bétanam jíapsi jóaana.

⁵ 'Yúmalasim al-leenake, jume yánti emo nüyeka kaa emo jábeleme, bueitukim Diosta bétana ania buiata attiapo mabetnake.

⁶ 'Yúmalasim al-leenake, jume tebäureme entok ä bäimukeme, juka lútula huémta, bueituk bempom yúmalasi ä mákna, juka ámeu bëyemta.

⁷ 'Yúmalasim al-leenake, jume yore nák jiokoleme, bueituk bempo két ä mabetnake, juka yore nák jiokolihuamta Diosta bétana.

⁸ 'Yúmalasim al-leenake, jume Diosta bíchäpo emo jíapsi báksialame, bueituk bempom Diosta bínnake.

⁹ 'Yúmalasim al-leenake, jume yánti jíapsihuamta huatem béchibo huáatiaka jíapsame, bueituk bempom Diosta úusimpo nákiatunake.

¹⁰ 'Yúmalasim al-leenake, jume lütüriapo lútula huémta béchibo guók jájjahuame, bueituk bempom ä áttiaka tahuanake, juka téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo.

¹¹ 'Yumálasem al-leenake eme, jikot ino béchibo kaa bíbitpehuame, ino béchibo guók jájjahuáteko entok síme hua kaa türi enchim bétana kaa lütüriatata nokhuáteko.

¹² Al-leäem chíkti enchim jíapsimaki, bueituk jü téhuekapo enchim mabetnakëu, símek béppa bėj-re, bueituk jume profetam enchimpat kat-riam, guók jájasuakam jikot bíh-huak.

*Jü ímí buíapo oona**(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)*

¹³ 'Emem ímí buíapo oona. Të یری ona juka chōkorata tārūkāteko, jáchisu júchi ára chōkorata jípunake jāni? Kaa tūrika tatahua, ál-la pákun yeu guōtiahuaka, yoremem át naa kannake.

Jü ániat machiria

¹⁴ 'Eme, ániachem machiria. Jü buere jóāra káhuit jikat kátekame kara ésotu.

¹⁵ Bueituk kaabe machiriata nūka kajonta bétuk ä mámana, ál-la jikat ä órenake, ínēli jume símem jóapo aneme ä machirianaké béchībo.

¹⁶ Machiriamem ínēli jípure, yoremem bíchāpo, bueituk bempom juka tūrik enchim joāu bíchaka, enchim Áchay téhuekapo kátekamtam úttileka ä yōrinake.

Jesús entok jü ley

¹⁷ 'Eme jamak ley nésauta entok profetam jiojteri kaitapo tahuaria báreka nee äbo yebij-la ti éiyay. Kanne kaitapo ä tahuaria báreka yebij-la, ál-la ä hué páman ä chūpa báreka.

¹⁸ Bueitukne lútūriapo ínel jiaahua, téhuekata entok buíata ketune bíttuyo, huépul letra entok huépul punto júne kaa yeu tahuanaake, juka leyta hué páman símēta áhuá chúpāu tájti.

¹⁹ Ínēli jábetaka junne, juka leypo nésauta chē ílitchik kaa yáakātek, entok ínēli huatem majtiakātek, ílitchisi jípuna, jum téhuekapo réy nésauta ayukāpo. Të jábetaka junne, juka ley nésauta yáakātek, entok ínēli huatem majtiakātek, huatem béppa chē ériana, jum téhuekapo réy nésauta ayukāpo.

²⁰ Bueitukne ínel enchimēu jiaahua, jü lútula huépo enchim joāu kaa jume escriibam entok pariserom joāu béppa chē tūriakāteko, kaibem áman kimunake, jum téhuekapo réy nésauta ayukāpo.

*Náu omtihamta bétana nokhuame**(Lc. 12:57-59)*

²¹ 'Akem ä jíkaij-la, juka bannaataka kat-riamēu nokhuakamta: "Kaabeté mēnake. Të jábe junne jábeta mēakātek, yāurata mámpo bētte noki át chúpatunake."

²² Tēne ínel enchimēu jiaahua, jábe junne ä sailabeu oomtekāteko, yāurata mámpo bētte noki át chúpatunake; entok jábetaka junne ä sailahua jájana, aahuame yāura conciliota mámpo yéchatunake. Entok kētchi, jü kaa suamsi bētte nokta jábetat nokakame infiernou táijta bēttēu ä huénaake át chúpatunake.

²³ 'Bueituk empo juka Diostau bíchaa em náikiari, tiōpo altariu ä tóijseka áman yebisiseka huētek, huanāi huāmi áu huáhuaatekāteko, jabetamak júne émomak kaa tüisi tahualatukāhui,

²⁴ huāmírē ä tóija, juka Diostau bíchaa em náikiari jum tiōpo altarpō; huanāre nótteka áu emo jiokoreka áamak emo tüte. Huanāre nótteka, juka Diostau bíchaa em náikiari áu óore.

²⁵ 'Jábeta emou omtēmta ä yāura bíb áareyo, ketune böot náu kateka láutē áamak emo tüte, kee yāurata mámpo enchā yéchayo; bueituk jü emou omtēme juezta mámpo enchi yéchanake; یری éntok porista mámpo, enchi páttianā béchībo.

²⁶ Lútüriapone ínel emou jiaahua, ímire kaibu yeu huéenake, bueituk símeta juka em huikiriäu em béjtuäu tájti.

Jubeka täbui jámuttamak jápsihuatma bétana nokhuame

²⁷ 'Akem ä jákkaij-la, juka bannaataka nokhuakamta: "Jubekame entok kunakame katem täbuimäc jápsinake."

²⁸ Të ínapone ínel enchimneu jiaahua jábetaka junne täbui jámutta bíchaka ä ukulekame, ä jápsipo ä jubeka tatahua.

²⁹ 'Iári béchíbo em bátatana puusim kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, yehuë am huíkeka mékka am jímma; bueituk chë türinake éläposë huépul pusim tärü të katë síme takaamak infiernou tájta kaa tutukëu jímmaatunake.

³⁰ Entok jume em bátatana mámmam kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, akë am chúktiaka mékka am jímma; éläposë huépul mámmam tärü, të katë síme takaamak infiernou tájta kaa tutukëu jímmaatunake.

Divorciota bétana nokhuame

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Akem ä jákkaij-la, bannaataka nokhuakamta: "Jábetaka junne ä jubi jímmaakame juezta bíchäpo jíosia divorciota ä máknake."

³² Të ínapone enchimneu ínel jiaahua ä jubi jíosia divorciota ára ä mákka, täbui yoremtamak áhuä náyotelatuko. Kaa ä junëlituko, ä jubi jíosia divorciota ä mákame, täbuimäc emo náyotehuäpo kúlpaka ä tatahuatua; entok jábe juka jímmaata jubekame két jíba júkai kúlpata huériunake.

Lütüria huitti nokhuame

³³ 'Entok kétchi, akem ä jákkaij-la, bannaataka kat-riamneu nokhuakamta: "Juka em nokakäu Diosta bíchäpo katë kía kaitapä tahuaría báare; ál-lë juka em nokakäu chúpa báreka úttiata yáuhua."

³⁴ Të ínapone ínel enchimneu jiaahua lütüriata nok béchíbo, katë yörisi machik bát kéecha. Téhuekatë kaa bát kéecha, bueituk Dios nésahueka áma káttek.

³⁵ Entok buíata junne, bueituk Dios áa béppa guókeka káttek; Jerusalénta júne kaa bát kéecha, bueituk íkai buére jóäraata jü Réy símem béppa nésahueme, ä áttiak.

³⁶ Em kóba júne kara bát kéecha, lütüriata nok béchíbo, bueituk empo huépul chonta junne, karë tósalisi ö chukulisi ä yáuhua.

³⁷ Bueituk jü enchim nokäu huépülaytunake jíbba: "Jehui, jehui", ö "Èe, èe"; bueituk jü huate íari béppa büruk nokhuame, kaa türik bétana huéeka tatahua.

Kökosi itou johuatma bétana nóttiriahuatma Jesús am majtiak

(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Akem ä jákkaij-la, juka nokhuakamta: "Senu jábeta pusim tärutuakame két pusimmey ä béjtuanake; entok senu jábeta támim ä tärutuakame két támimmey ä béjtuanake."

³⁹ Të ínapone ínel enchimneu jiaahua: Juka kaa türik emou joamta, katë ä béj báare; ál-la bátatana jópemmet enchi ä chóchonak, senu jópeme áu óore.

⁴⁰ Entok két jábeta yäurapo enchi yeu tójaka súpem enchi ä úhua báarey, em béppa súpeme két ä mákka.

⁴¹ Entok jábeta senu kilometropo püaktiriata úttiapo enchi huéria iaay, guoy kilometropë áamak huéiye.

⁴² Entok juka jita emou nétanemta, Akë ä miika; entok juka jita emou rerehuetma, Akë ä mákka.

Atam náknake, jume itom omtíame
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Akem ä jikkaijsula, juka nokhuakamta: "Emo náapo anemté náknake, të juka enchi béj-reka éamta, Akë ä omtianake."

⁴⁴ Të ínapone ínel enchimieu jiaahua: Jume enchim béj-reka éame, akem am nákke; jume béttek enchimmet nokame, Diosta tü éahuem am nétanria, jume enchim omtíame tühuatem am jorianake; entok jume jiokot enchim joame, Diostahuem am nok-ria.

⁴⁵ Huanärem itom Áchay téhuekapo kátekamta üusimtunake, bueituk Áapo tü yóremem entok kaa tü yóremem béchibo, täata yeu sisimtua; entok lútula jiápsame entok kaa lútula jiápsame béchibo júne yúyuktua.

⁴⁶ Të eme jume enchim nákeme jíba náketek, ¿jitasem áma kobanake? Bueituk jume yäura tómita náu tóij-leerom két júkái johua.

⁴⁷ Entok eme jume enchimmak huerim jíba tebotuátek, ¿jachu buére éehuäpo huétche, jü enchim joähui? Bueituk jume kaa Diosta súaleme, kéchim júkái johua.

⁴⁸ Kaita yeu bëakem yúmalasi emo jípure, juka enchim Áchay téhuekapo kátekamta yúmalasi áhuä jípurë bénasi.

6

Jesús entok jü limojnahuame

¹ 'Juka lútula huémta johuäpem emo suaya yoremem bíchäpo kía bempörim enchim bít iaaka. Ä ínelituk juka enchim yöokahuem kaa mabetnake, enchim Áchay téhuekapo kátekamta bétana.

² Empo limojnäte, katë pito jíahuíta bénasi ä chaaye, bueituk ínelim ä joja, jume kaa tü yoremataka emo tü yöreme tíame, bem sinagogapo entok böommechi emo bít iaaka, yoremem bétana emo úttilnä béchibo. Lütüriapone ínel jiaahua, bempom béja ä mabet-la, juka bem kobalähui.

³ Të empo limojnäte, jü míköri kaa júneenake, juka bátatana em joähui.

⁴ Bueituk em limojnäu kaabe ä jüneríanake; ál-la Dios, Áapo kaabeta bícháu bíchame, juka em kobakäu enchi máknake, símem bíchäpo.

Jesús entok Diostau nokhuame
(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Empo éntok oraciempo Diostau nokätek, katë huame huitti Dios huáateme matomta bénasi am báare; bueituk bempom juka oraciempo nokhuamta tüisi musáule, sinagogampo jábueka entok böo ejkinampo, jume yoremem am bít iaaka. Lütüriapone ínel jiaahua, béjam ä jípure juka yölataka bem kobalähui.

⁶ Të empo, oraciempo Diostau nokätek, káripë kibakeka, puertata páttia. Huanärë oraciempo Diostau nooka. Élaposu áma aneka kaa bíttu, bueituk

ínëli jü em Dios Áchay kaabeta bíchäpo bíchame, sîmem bíchäpo em kobari enchi máknake.

⁷ 'Empo éntok nokaka oraciónta joátek, katë kía juebénasi nát béppa nooka, huame kaa Diosta súaleme bénasi; ímëri juebenak nokaka Diostam am jíkkajä bénasi éiya.

⁸ Eme éntok katem áme bénasi aane, bueítuk enchim Dios Átchay jüneiya jita enchimneu bëyëhui, kee jee enchim áhuä aahuayo.

⁹ Bueítuk eme éntok, ínëlem oraciónta jonake:

Itom Átchay téhuekapo kátekame,
em téhuam santotaka täyahua.

¹⁰ Jü em réy nésaui ito násuk itomaktunake;

jü em jo íäü ímí buíapo yaatunake, téhuekapo bénasi.

¹¹ Jume páanim chíkti táapo itom buäyëhui, én itom buänakëhue itom mákka.

¹² Itom Dios bejrimmeche itom jìokore, jáchin jume kaa türìk itou yáalame, itom jìokorë bénasi.

¹³ Katë jum juënakuu itom jijiöbìla, ál-lë kaa türìku itom yeu huíkke.

Bueítuk émpë ä ättiak, juka réy nésaui entok juka úttiäraata,
entok juka looriata, sîme huásuktiriampo. Júnentunake.

¹⁴ 'Të eme jume huate yoremem, juka kaa türìk enchimneu yáakäu, am jìokorekäteko, jü enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame két enchim jìokorìnake.

¹⁵ Të jume huate yoremem kaa enchim jìokoreko, jü enchim Áchay Dios jü Dios bej-ribet, két kaa enchim jìokorìnake.

Jesús entok jü ayunahuame

¹⁶ 'Eme ayuunáteko, katem Dios huáateme mamato bénasi báare, sirokamta pújbaka, bem ayuunä bétana huatem am jüneria íaaka. Lútüriapone ínel jiaahua, bempom béja juka bem kobaläu yöla.

¹⁷ Të empo ayuunaka Diosta yörëteko, emoë pújba báksiaka kóbat jita emót teeka,

¹⁸ jume yoremem kaa emochä bínnakë béchìbo juka em ayuunähui; ál-la jü em Áchay áma aneka kaa bít-huame. Íri em Áchay kaabeta bíchäu bíchame, sîmem bíchäpo em kobari enchi máknake.

Sîmek béppa béj-reka téhuekapo aayuk (Lc. 12:33-34)

¹⁹ 'Katem ímí buíapo tómita nat yécha báare, téepärim anëpo entok jita momoyëpo, entok jume lak-roonim áman kimuka jita éekbuäpo.

²⁰ Ál-lem téhuekapo náchá yétcha juka tómita béppa béj-rek; ímìri jume téepärim entok jita junne kaitam momoiya, entok jume lak-roonim kara áman kîimu jita ékbuä béchìbo.

²¹ Bueítuk juka béj-remta enchim jípurëpo, huämi jíba annake jü enchim jíapsi.

Jü takaahuata machiria (Lc. 11:34-36)

²² 'Jume pusim, takaa am machiriak; júntuksan jume em pusim türiako, sîme em takahua machiriay tápunínake.

²³ Të em pusim kaa türiako, sïme jü em takaa kaa machikuu annake. Të inëli jü machiria em takat ayukame kaa machitukäteko, ¿jáchisu tepa chukuri jáni jü kaa machiria emót ayukame?

Dios entok yún tómihuame
(Lc. 16:13)

²⁴ 'Kaabe ára guoyim teeko, nana beu nésauta am joriaka, bueïtuk huëpülakuu ööminake jü senumak éntok al-leenake. Juka senuk yörinake; senuk éntok kaa jatterianake. Nana beu kara ä johua Diosta nésahui entok rikutuhuamta.

Jíta johuäpo kaa pappéehuame
(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'Íari béchïbo, ínenne enchimneu jiaahua: Katem jáchin emo éetua jü jáchin enchim jíapsinakë béchïbo, jita enchim buänakë béchïbo, jita enchim jinakë béchïbo, entok takaahuat jita enchim sánkonakë béchïbo. ¿Jachu jü jíapsihuame kaa buähuamta béppa chë ériahua, entok jü takahua sánkota béppa chë bát huéiye?

²⁶ Téhuekahuem remteka huikichim bitcha: Katim éecha entokim kaa etta tóboktia. Júnentaka junne enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame am jíjïbuätua. Të eme, ¿Jachem kaa chë béj-re, ímëi huikichim béppa?

²⁷ Entok, ¿Jábesu enchim násuk úttiata joaka senu téchompo ára áu yötutua jáni?

²⁸ '¿Entok jatchiakem sánkota bétana kaa yuuma? Jume liirio sehuamem bitcha: Buíapom síhuilataka yoyötu, kaa jijjoaka entok kaa tekípanuaka.

²⁹ Tëne ínel enchimneu jiaahua, jü réy Salomón yún uyjóriata áttiaka junne kaa áme bënasi ujyorisi áu sánkotuak.

³⁰ Të iri júya ániat yötulataka senu táapo áma óreka yokóriapo tájiu guótiána; të Dios ä súpetua. ¡Eme yoremem kaita súalëram! ¿Jachu kaa enchimneu chë júne ára tühuata yáa jáni?

³¹ Én éntok katem jáchin emo éetua, ínel jíaka: “¿Jítasute buänake jáni?” entok, “¿Jítasute jinake jáni?” entok, “¿Jítasute sánkonake jáni?”

³² Bueïtuk jume Diosta kaa súaleme, íkái ániat ayukamtam jíba jária; të enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame júneiya, íkái simeta enchimneu béyëhui.

³³ Të tua bátchu, akem ä jariunake, juka Dios réytaka ä nésahuëhui, entok lútula huémta; huanäi jü huate enchimneu béyeme, kía áapola enchimneu ayu táytinake.

³⁴ Huä taahuari äbo huémtachem kaa jáchin éiya; jü yoko äbo huéeme kët ä nüpanake, juka áapola kaa át yúmahuamta. Bueïtuk ínëli jü chíkti taahuari juka obisi éehuamta huéria.

7

Béttesi huatemet nokhuame
(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Katem kía jábetat nooka, kaa enchimmet nok äteko.

² Bueïtuk iri huatemmet enchim nokäu enchimmet kët nónokna, entok jü huatem enchim áy jujünaktëu emem kët áy jünaktëna.

³ ¿Jatchiakasë juka ili chukta täbui pújpo órekäu bitcha, juka júya chë buëuruk em pújpo órekäu éntoke kaa bitcha?

⁴ ¿Jáchisu jüntukë täbuikuu jiaunake: “Bátchu chúkta pújpo em jípurëune enchi yeu huik-ria báare”, empo éntok em pújpo juka júya chë buëuruk jípureka?

⁵ ¡Empo juka Dios huáatihumta mamatome! Báchë juka júya buëuruk em pújpo jípurëu yeu huikke. Huanäre tüisi bíchaka tahuanake juka ili chúkta täbui pújpo jípurëu yeu huik-riä béchïbo.

⁶ ‘Katem juka santosi täyahumta chüummeu guötia báare, entok katem jume perlam béj-reme kohuimmeu guötia báare, bueítuk ímëri ámechim chépteka am jámtianake, entokim enchimmeu kúakteka enchim kikkisunake.

*Jü noki tómí sahualita béj-reme entok jü oración
(Lc. 11:9-13; 6:31)*

⁷ ‘Entok jibem jita aahua, huanärem ä mákna; entok jibem jita jaria, huanärem ä téunake; jiben puertata poona, huanärem ä étaporiana.

⁸ Bueítuk jábe junne jíba jita aahuame, ä mabetnake; entok jíba jita jariame ä téunake, entok jü jíba puertata poname ä étaporiana.

⁹ ¿Jábe yoremesu juka ä üusihua páanim áhuä aahuayo tétata ä máknake?

¹⁰ ¿Kúchuta áhuä aahuay éntok bakotta ä máknake jáni?

¹¹ Eme, kaa tü yórememtaka junne, enchim üusimem türik mámaka, të chë junne jü itom Áchay Dios téhuekapo kátekame tühuata am máknake jume áu jita aahuame.

¹² ‘Ínëli, juka símeta yoremem enchimmeu yáa íäü ánëlem ámehua yáuhua; bueítuk jü Moiséjta ley entok jume profetam ínëlim nookak.

*Jü puerta näulay
(Lc. 13:24)*

¹³ ‘Puerta näulay pámanem kiimu. Bueítuk jü puerta bueeka entok jü böo emo täruhuäu bíchaa yore huériame, íri böochi juebénakam át kaate;

¹⁴ bueítuk jü puerta näulay entok jü böo junne jíapsihuäu bíchaa yore huériame; íkái böotam kaa jaikikam ä téulataka át kaate.

*Ä takammey täyana
(Lc. 6:43-44)*

¹⁵ ‘Profeeta ára nókíchiram bétanem emo suaya. Bueítukim kabaram bénasi sánkoka enchimmeu yáijnake, tem bem sánko bétuk robom bénasi yoyolim.

¹⁶ Jíta bem joáhuem bíchaka ámet júneenake, júya huíchärat kaibu páras takam át téuna, entok chuna takam junne.

¹⁷ Júya türi, türim tataka, të jü júya kaa türi kaa türim tataka.

¹⁸ Jü júya türi kara kaa türim taaka, entok jü júya kaa türi két kara türim taaka.

¹⁹ Síme júya kaa türik takame chúktiahuaka táijta béetëu jímmaana.

²⁰ Júnëlem bem takammey am täyanake.

*Jauhuey júnene kaa enchim täyak
(Lc. 13:25-27)*

²¹ 'Katim siime huame "Señor, Señor", ti inou jíame áman kimunake, jum téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo, ál-la hua ín Áchay Dios téhuekapo kátekamta nésahui joame.

²² Júnakoy taahuata yúmako juebénakam ínel inou jiaunake: "Señor, Señor, ¿jachute kaa em téhuampo em noki profecia nokpo ámeu nookak? Entokte em téhuampo jume lemooniom yeu béebak, entokte em téhuampo juka kaa jaibu jojohuamta yáhuuak, milagro téamta."

²³ Huanäine ínel ámeu jiaunake: "Jauhuey júnene kaa enchim täyak. ¡Mékkem kaate, eme kaa türik jiba joo tékilekame!"

Jume guoy kári naahuam

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ 'Jábetaka junne ín noki jikkajaka entok ín nésahui joame, yoreme tü éehuamta jípurementamakne ä näikianake, ä kári yáaka tétata ä nahuatuakamtamaki.

²⁵ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táyteka, ikäi kárita; të kaa huétchek, bueítuk tétatat kutti ä nahuakä béchibo.

²⁶ Të jábetaka junne ín noki jikkajaka, të kaa ín nésahui yáakame, jü yoreme kaa tü éehuamta jípurementamakne ä näikianake, hua sëeta béppa káatekamtamaki.

²⁷ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táyteka ä tátabek, ikäi kárita; ínëli huécheka tüisi jiokot machisi taahuak.

²⁸ Chúkula Jesústa ámeu noksuko, jume áma aneme, juka jábeta yórihuäpo ä básulekam taahuak, bem majtiahuakä bétana,

²⁹ bueítuk Áapo yaura úttiata jípurementa bénasi am majtiay, të kaa jume escriibam bénasi.

8

Jesús leprata jípurementa tütek

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Jesústa júya káu bétana kómä siiko juebena gente áa sáú kaatey.

² Huanäi senu yoreme tüisi takahuat sáhuaka leprá tiamta jípureka áu yepsaka tónommia áu kíkteka, ínel áu jiaahuak:

—Señor, empo júnel éáteko, arë nee tüte.

³ Jesús mám rútukteka át mámtek, ínel jíaka:

—Jeehui, júnelne éiya; türiäe.

Huanäi jü leprata jípurementa sejchúkti kaita jípureka taahuak.

⁴ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Juyú! Katë jábeta téttejhua, ál-lë áman huéiye, jü tiöpopo nésahuemtahui. Juka Diosta baysahueka tiöpou totoijhuamtë áman huéria, Moiséjta nésahuekä pámani, bempörim jüneenakë béchibo.

Jesús centuriónta jóapo sáyhuamta kócoremta tütek

(Lc. 7:1-10)

⁵ Capernaum pueblou Jesústa yebisiseyo, senu centurión sontarommeu yáut áu rukteka jiokot áu jiaahuak,

⁶ ínel jíaka:

—Señor, jü ín sáhuëhui ín jóapo böka káraktilatata, kókosi kaa huéeläpo áu innëaka.

⁷ Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Ínapone áman sika kôkoata ä úhuaanake.

8 Tê sontarommeu yäut ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Señor, kanne ín jóata bétuk enchi mabetpo yúmala; ál-lë kía nokta téhua; huanäi jü ín sáhuëu türínake.

9 Bueítuk ínapone yóremtaka huatem ino béppa nésahueme jípуре, entokne sontarom ín nésahue bétuk jípуре. Huanäi senuk jákun nee ä jaasek áman sisime; juka senuk éntok: “Binë huéiye”, ti nee áu jiaj inou sisime; juka ín sáhuëu jita nee ä yáa sáhuey, ä jojoa.

10 Huanäi Jesús ínel ä jiaj ä jíkkajaka, áa bétana buére éeak. Huanäi ínel ámeu jiaahuak, jume áa sáu katemmehui:

—Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, pueblo Israelpo júnene kaa ä téula, juka Diostat üttesi éehuamta.

11 Inenne két enchimmeu jiaahua, juebénakam yáijnake, táata yeu hué bétana entok táata áman huéché bétana; huanärim Abrahamtamak, Isactamak entok Jacobtamak jotenake, jum téhuekapo Diosta réytaka nésahuëpo.

12 Tê huame Diosta üusimpo näikiatukaihuim, päkunim kaa machikun yeu bébna; ímírim kókosi éaka buannake, emo tám kumeka.

13 Huanäi Jesús sontaro yäuttau ínel jiaahuak:

—Ámanë huéiye, bueítuk em ä süalékä páman yáatunake.

Huanäi huämi orapo jü jóapo sáyuame sep türilatata taahuak.

Jesús Perota asu kókoremta tütek

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Jesús Perota jóau yepsak. Huanäi Perota asu bitchak, táij huécheka bökamta.

15 Huanäi mámpo áachä mámtek, jü táij huéchiria ä tójjak; huanäi yejteka jita am joria táytek.

Jesús juebena kókoreme tütek

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Tê chúkula tukariu yúmako, juebénakam lemooniom jípуреme áu nüpahuak; huanäi jü nokiy jume lemooniom yeu béebak, entok jume kókoreme simem tütek,

17 jukä profetea Isaíasta nokakäu chúpnaکہ béchibo, ínëli ä jiäpo: “Áapo juka itom kôkoa nüka entok itom kókosi éäu núk siika.”

Jume Jesústat sáu kat báreihuim

(Lc. 9:57-62)

18 Jesús juka genteta áa chíkola anemta bíchaka, nésahuek bahue huáyтана bíchaa kat béchibo.

19 Senu escriiba áu yepsaka ínel áu jiaahuak:

—Maestro, jákun em huëu bíchane émomak huéenake.

20 Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jume ayesim buía guojökum jóuhuak; jume huikichim éntok toosak; têt ínapo jü Yoremta Üusi jita mútekaka ín bônakeu júnene kaa jípуре.

21 Tábui, ä disciipulohua ínel áu jiaahuak:

—Señor, nechë licencia áman sika bát ín áchay ín máanakë béchibo.

22 Jesús ínel ä yómmiak:

—Ino sáukë huéiye, Akë am tójjia eläpo jume kókkolam bem kókkolam máanake.

*Jesús buere jékata yánti tahuatuak**(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)*

²³ Áapõrik barcopo jámuko, ä disciipulom áa sáu sájjak.

²⁴ Huanäi buere jéka bahuepo áu tóboktiak; jume bää máresim éntok rökateka barcotam patpattaiy; tē Áapo kótchey.

²⁵ Ä disciipulom áu yájaka ä bússak, ínel jíaka:

—Señor, jítomē jínēu, bueitukte abe kókkol!

²⁶ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem májhue, eme yoremem kaita sáalëram?

Huanäi yejteka, jü jekatau éntok bahuetau kutti nónokak; huanäi síme yánti taahuak.

²⁷ Huanäi jume yoremem áa bétana buere éiyay, ínel jíaka:

—¿Jábesa ìri yoreme, juka jekata éntok bahuetá sáhueme? ¡ímēi éntok ä nokáu johua!

*Jume gadarenom lemooniom jípureme**(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)*

²⁸ Ínēli bahue mayoa huáyтана ä yepsako, gadarenom buiapo, guoyikam ä nánkek, lemooniom jípureka, ánimam mamahuápo yeu sákalataka; jujuēna jéjeyhuiaka chuu yoyolim bénaaka. Íari béchilbo ìri böot kaabe ára áma huam huéiyey.

²⁹ Huanärim chay nónokak, ínel jíaka:

—¿Jitasē itomak jípure, Jesús, Diosta Üusi? ¿Jachē itom kaa pappeetua báreka äbo yepsa, ketune kee tiempota yúmaisui?

³⁰ Ímī éntok ili ámeu mékka juebena kohuim áma jibuá sásakay.

³¹ Huanäi jume lemooniom jìokot áu nookak, ínel jíaka:

—Itom yeu béebakáteko, huame kohuimmeché itom kimutua.

³² Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem kaate.

Huanäi bempo yeu sájaka kohuimmet kiímuk; ínēli síme huame kohuim siba bēnēku ámanim bahuéu kón huátteka áma kókkok.

³³ Huamē kohuim suayaíhui éntok tennek. Huanärim buere jóárau yájaka símeta ettejuak, jáchin jume lemooniom jípureihui jita ámeu yeu síkähui.

³⁴ Huanäi síme jume buere jóáraapo jóakame, Jesústam nankirika yeu sájjak. Huanärim ä bíchaka jìokochim áu jiaahuak, bem bufáraapo yehuá huéé sáhueka.

9*Jesús káráktilata tütek**(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)*

¹ Huanäi Jesús barcopo jámuka, baubää huáyтана bíchaa siika. Huanäi ä pueblou yepsak.

² Ímìri am aneyo, senu yoreme káráktilataka áu nüpahuak, ä jípetekpo bósimeka. Huanäi Jesús Diostat éhuamta ámet bíchaka, jü káráktilatau ínel jiaahuak:

—Katē kóm éiya, ín üusi; em Dios bejrim bétanē jìokorihuak.

³ Huanäi jume escriibam bem jíápsipom ínel jiaahuay: “Íri Diosta bēj-reka nooka.”

4 Të Jesús am jüneriaka jita éhuamta am jípureihui huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem kaa tüisi éiya enchim jíápsipo?

5 Bueítuk, ¿jita nokisu chë kaa obiachi: “Em Dios bejrimmeche jikorihua”, ö “Yejteké náa huéiye”?

6 Bueítuk enchim jüneenakë béchïbo, juka Yoremta Üusi ímï buíapo úttiata ä jípureihui, jume Dios bejrim ä jikorinakë béchïbo.

Huanäi jü káraktilatau ínel jiaahua:

—Yejteké juka em jípetekta nüka, em jóau bíchaa huéiye.

7 Huanäi áapo yejteka, ä jóau bíchaa siika.

8 Jü gente éntok ä bíchaka, áa bétanam buere éiyay. Huanärim Diosta úttiley, yoremem úttiata am mákakä béchïbo.

Mateo núnuhuak

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Jesús áma huan huéeka ä bitchak juka yoremta Mateo ti téhuaakamta, yäura tómita náu totoijhuäpo bankopo kátekamta. Huanäi ä núnnuk, ínel áu jíaka:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi kíkteka áa sáu siika.

10 Ínel yeu siika, huämi jóapo, Áapo mesau kátekay, jume yäura tómita náu totojame kéchim áma yájjak, entok huate yoremem kaa türik joaka jíápsame. Huanärim Jesústamak mesau jotek, entok ä discípulommaki.

11 Jume pariserom íkai bíchaka, ä discípulommehuim ínel jiaahuak:

—¿Jatchiaka jü enchim Maestro ámemak jïbuä, jume yäura tómita náu totojammaki entok jume kaa türik joaka jíápsammaki?

12 Jesús íkai jíkkajaka ínel ámeu jiaahuak:

—Jume kaa kökoreme katim mérikota huáatia; të jume kökoreme ál-la.

13 Sájakem át suaka ä bitcha, jáchin ä jiau bárëhui: “Emo nák jiolihuumtane huáatia; kaa animaalim súahuamta.” Bueítuk kanne huame Diosta bíchäpo lútula jíápsame jínëu báreka yebij-la, ál-la Dios bejrita joame, emo am jíápsi kúaktianakë béchïbo.

Ayunota bétana temayhuame

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Huanäi jume Juanta discípulom áu yájjak, ínel jíaka:

—¿Jatchiaka ítapo entok jume pariserom juebénasi áayuna, em discípulom éntok ée?

15 Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachu jum emo jubiahua pajkopo núnurim sirokaka áma annake jáni, juka jubemta ketune ámemak aneyo? Ée, të taahuari yúmanake, júka jubemta bem uhuanähui, huanäi ál-lam ayuunanake.

16 ‘Kaabe súpe mueram sánko bemelamey am chäbuänake; bueítuk jü sánko beméla báksiahuakátek náu simnake, huanäi chë buekasi sútinake.

17 Entok kétchi jü vino bemela kaa huakäbia bóosa örapo tottöhua, ínëli yáahuakátek jü huakäbia bóosa öram súsiute; jü vino entok guötínake, entok jü huakäbia bóosa kaa türika tatahua, të jü vino bemela, huakäbia bóosa bemelaku tottöhua. Huanäi ínëli náu bibinhuatu.

*Jairota maala entok jü jámmut Jesústa sánkobet mámtekame**(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)*

18 Të bát ikäi áapörík ámeu nokaysu, senu judío sinagogapo tekiakame áma yepsaka áu tónnommea kíktek, ínel jíaka:

—In maala jübuéla muukuk; të áman sika áa béppa enchi mámtek jíapsinake.

19 Huanäi Jesús kíkteka, áa sáu siika, ä discípulommaki.

20 Ínëli ä huéesimey, senu jámut dooce huásuktiapo ójbo át yeu huéeka kókoreme áma bétana áu rúktek. Huanäi ä sánkobet mámtek.

21 Bueítuk áapo ä jíapsipo ínel éiyay: “Kíane ä sánkobet mámtek junne, türilatakane tahananake.”

22 Huanäi Jesús kúakteka ä bíchaka ínel áu jiaahuak:

—Empo jámmut, katë kóm éiya. Jü Diostat em éäu enchi tütek.

Huanäi naateka jü jámut türilatata taahuak.

23 Jesús éntok sinagogapo tekiakamtau jóau kibakeka am bitchak, jume baka kusiammey jiponame entok juka genteta naa múksi kaa huéeläpo anemta.

24 Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Yehuem kaate, bueítuk i usi jámut kaa mukila, ál-la kótche.

Huanärim ä junneriay.

25 Të juka genteta yeu sákatuasuk, áman kibakeka, mámpo ä buíssek. Huanäi yejtek, jü ili jámmut.

26 Jü ími yeu sikame sime buíarat buéresi jüneriahuak.

Guoy lilíptim bíchakam taahuak

27 Jesústa áma huam huéeyo, guoy lilíptim áa sáu sájjak, chay nokpo ínel jíaka:

—¡Itomë nák jíokole, empo Davidta Üusi!

28 Të ínëli jóau ä yepsako, jume lilíptim áu yájjak. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachem ára íkai nee yáa máchile?

Huanäi bempo inëlim áu jiaahuak:

—Jehui, Señor.

29 Huanäi púppo ámet mámtek, ínel jíaka:

—Enchim ä súalekä páman enchimneu yáatunake.

30 Huanäi bem pusim étapotaka taahuak. Jesús éntok tüisam téjhuak, ínel jíaka:

—Huitti nokhuäpo íkai kaabe ä jünerianake.

31 Të bempo huämi buiärapo yeu sájaka, símetam nok táytek, buéresi jita ä joähui.

Senu muro nookak

32 Chúkula bempörim yeu kateyo, huépul muro áu nüpahuak, lemooniota jípureka.

33 Juka lemooniota yeu béebiak, jü muro nookak. Jü gente éntok áa bétana buére éaka ínel jiaahuay:

—Ími Israel buiärapo, jiauhuey júne kaa bíttuk jü én itom bíchähui!

34 Të jume pariserom ínel jiaahuay:

—Jume lemooniommeu yáutta téhuampo jume lemooniom yeu bébba.

Jü et chúpila juebenna

³⁵ Jesús ámet naa huéiyey buére pueblommet entok ili pueblommechi, bem sinagogampo am majtiaka juka réy nésaupo evangeliota; takaa huantiriata entok kōkoata pueblopo bem jipurēu am úhuak.

³⁶ Ínēli juka genteta juebenak bíchaka, am jijiokolek, bueítukim kía tóijtaka chíbejtilatukay, kabaram kaa kabyerokā bénasi.

³⁷ Huanāi ä discípulommeu ínel jiaahuak:

—Lútüriapo jü et chúpila juebenna, tē jume áma tekípanuame éntok kaa jaiki.

³⁸ Áhuem nooka, Señor etta áttiakamtahui, bueítuk tekípanuanakeme etta ayukāu am bíttuanake.

10

Dooce apóstolim yeu púahuak (Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Huanāi jume ä dooce discípulom núnuka, úttia yāuraata am mákkak jume lemoonio espíritu chícha machim yeu am bébnakē béchíbo, entok jume huantriam jípureka kōkoreme am tütenakē béchíbo.

² Ímërimme jume dooce apóstolim téhuam: Bát huéeme jü Simmom tíame, Peero ti téhuaakame, entok Andrés ä sailahua, Jacobo Zebedeota üusi, entok Juan ä sailahua,

³ Felipe, Bartolomé, Toomas, Mateo jü publicano, Jacobo Alfeota üusi, Lebeo jü Tadeo ti két téhuaakaihui,

⁴ Símmom jü cananista entok Judas Iscariote, ä nénkinakēihui.

Jume doocem tékkil (Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jesús ímēi doocem áman bíttuak. Huitti am téjhuak, ínel jíaka:

—Jume kaa judíom böommechem kaa kannake, entok samaritano jóārahuem kaa kimunake.

⁶ Ál-lem israelita jóammet bát kannake, jume kabaram bénasi emo tarulammehui.

⁷ Ámanem kateka ä nooka, ínel jíaka: “Jü téhuekapo réy nésauroi äbo jēla huéiye.”

⁸ Kōkoremem tüte, lepra sāhuakame kětchi; kōkkolamem jíabitetua, lemooniomem yeu béeba. Kíalem mikpo ä mabet-la; ínēlem huatem ä miika.

⁹ Enchim huikoj bóosapem juka tómi sahalita, tómi tósalita, cobre tómita, katem áma ä huériunake.

¹⁰ Éntokem kaa bóosapo nüuka boojonake, éntokem kaa guoy sánkota huériunake, entok kaa guoy páares boocham, entok bóroniata junne; bueítuk jü tekípanuame buāhuamta kía ä mabetnakē béchíbo, lútüriata jípure.

¹¹ Tē ják junne buére jóārapo, ö ili jóārapo enchim kimunakepo, nátemajēm jábesu áma Diosta bétana enchim mabetpo yúmala. Huanārem áma taahua, enchim áma yeu sákāu tájti.

¹² Entok jum jóapo enchim yájäpem am tebotua.

¹³ Huanāi jume ímī jóakame enchim am mabetpo yúmalatuk, jü yánti éaka enchim Dios huáatēu ámemaktunake; tē kaa enchim am

mabetpo yúmalatuk, jü yánti éehuaka enchim Dios huáatëu enchimneu nóttinake.

¹⁴ Të jábe ä jóapo kaa enchim mabetakátek, entok juka enchim nokäu kaa jikkajakátek, yehuem kaate huámi jóapo ö buére jóarapo, huanärem enchim guókpo juka tóröchiata tátake, Diosta noki kaa am mabetaka béchïbo.

¹⁵ Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, júnak táapo juka bette nokta chúpeyo, chë júne jìokot machinake, jume ími jóarapo jóakame béchïbo, bueítuk Sodoomapo entok Gomoorrapo jóakame béppa.

Itom guojajjanähui äbo yúmanakeme

¹⁶ 'Ínapone enchim kabaramtukä bénasi robom násukun enchim bíttua. Eme éntok jáchin juka bakotta ára áhuä suaya bénasem emo suaya, entok jáchin juka guókouta kaitau suaka yánti ä jiapsä bénasem emo nüye.

¹⁷ Yoremem betanem emo suaya, bueítukim yäura conciliou enchim yeu tóijnake, entokim bem sinagogampo enchim bemmuchatebonake.

¹⁸ Gobernadorim entok réyesim bíchäpëm yeu tójna, enchim nee súalë béchïbo. Inëlem juka ino betana huémta ámeu noknake, bempörimmehui entok kaa judíommehui.

¹⁹ Të yäuraata mámpo joahuak, katem jáchin éiya, jita enchim noknakëhui; bueítuk huámi horapo akem ä mákna, jita enchim noknakëhui.

²⁰ Bueítuk eme katem enchim éäpo noknake, ál-la jü enchim Áchay Espíritu enchim tempo yeu ä huéetuanake, juka nokta.

²¹ 'Sailakame ä sailahua yäura mámpo tóijnake ä ménä béchïbo; jü áchayri éntok ä úusihua; usiarihuam éntok bem áchayrim béj-reka jáptenake, am súaná béchïbo.

²² Símetakam enchim omtianake ín téhuam béchïbo; të jábe ä jiapsäu tájti kaa áu náyoteme, íri jínëutuna.

²³ Ími buére jóarapo Diosta enchim súalë béchïbo omtiahuátek, tábui jóarau bichem kaate, bueítukne lútüriapo ínel enchimneu jiaahua: kee jee jume buére jóarau israelitammët enchim naa katchuy, jü Yoremta Úusi yebijnake.

²⁴ 'Jü majtihuame kaibu ä majtiakamta béppa chë yörisi machinake; jü tekokame júne kaibu ä teko béppa bát huéenake.

²⁵ Jü majtihuame ä majtiakamta bénasi áu jípu báanake; jü tekokame két ä teko bénatu báanake. Jü familiapo áchaytam Beelzebú tíiya; jume jóapo usiarim éntok chë jünem buére áuna.

Jábetasute máujnake (Lc. 12:2-9)

²⁶ 'Juari béchïbo, katem am májhue; jü éсотaka ayukame jiba jüneriana, entok kaa bíthuäpo órekame júne két jüneriana.

²⁷ Juka kaa machikuu enchimneu ín nokäu, emëëm machikuu ä nooka; entok juka lauti kaa kusisi nákampo enchim jikkajäu, kárichem jikat jámuka huatemme kusisi ä nooka.

²⁸ Entok katem am májhue jume takaata ára mëame, tem juka jíapsita kara mëa; Diosta ál-lem majhuë, huaka jíapsita ára mëamta, entok juka takaata infierno béetëpo ára jimmamta.

²⁹ 'Éntokem át suuhua: ¿Jachu kaa ili guoy huikichim huépul ili tómpo nénenkihua jáni? Júnentaka junne, huépülaka júne kaibu buíau kón huénnake, itom Dios Áchayta kaa ínel éayo.

³⁰ Júnentaka junne, síme enchim kóba chonim náikiarimme.

³¹ Íari béchïbo, katem májhue; eme chë júne bėj-re, yún ili huikichim béppa.

Jume yoremem bíchäpo nee täyatebome

(Lc. 12:8-9)

³² 'Entok jábetaka junne yoremem bíchäpo nee täyatebome, ínapone két ä täyatebonake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo.

³³ Të jábetaka junne yoremem bíchäpo kaa nee áu täya tíame, ínapone két kaa ino ä täya tíanake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo.

Jesústa béchïbom emo náikimtek

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Të katem ínel emo éetua buíau kóm yebij-la yánti jíapsihumta huériaka; bueítukne kaa yánti jíapsihumta nüpa báreka yebij-la, ál-la ejparamma náu nássuahuamta.

³⁵ Bueítukne yebij-la, juka yoremta ä áchaymak nok nássuatua báreka, entok juka jámut asoahuarita ä áyemakí, entok júka jaborayihua ä asekamakí.

³⁶ Jume ä jóapo yorentamak aanim, akim ä bėj-reka áamak annake.

³⁷ 'Ä áchayhua entok ä áyehua ino béppa nákememe, kaa ä jípuo yúmala, ínomak áhuä náikianakëhui; ánëli kétchi ä úusihua entok ä malahua ino béppa nákememe, két kaa ä jípuo yúmala, ínomak áhuä náikianakëhui.

³⁸ Entok hua kaa ä kúruj püaktiaka ino sáu huéeme, két kaa ínomak áu náikiapo yúmala.

³⁹ Ä jíapsihua jariaka ä tíakame ä tárúnake; hua ä jíapsihua ino béchïbo tárúkame éntok ä téúnake.

Yore béjtua huame

(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'Jü enchim mabetame, nee mabeta; entok hua nee mabetame, Diosta nee ábo bíttuakamta mabeta.

⁴¹ Jü profetata mabetame ä profetatukä béchïbo, profetata béjtuanä béekik mabetnake; entok hua lútula jíápsamta mabetame lútula ä jíapsä béchïbo, juka lútula jíápsaka béjtuanä béekik mabetnake.

⁴² Jábetaka junne senu vaaso sébe báam jíba am mikakátek, íméi ili usim ín discípulomtukä béchïbo, lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, kaibu ä tárúnake, juka ä béjtuanähui.

11

Jume Juan Bautista noki huériame

(Lc. 7:18-35)

¹ Chúkula Jesús ä dooce discípulom téjhuasuka jita am jonákë bétana, am majtiaseka yeu síika, ámeu nokaka bem jóáram beekatana.

² Juan Bautista cárcelpo káteka ä jíkkajak, Cristota joähui. Huanäi guoy ä discípulom áu bíttuak,

³ ä temay béchïbo:

—¿Jachë empo ájária jü yebijnakeme, ö tábuikte boobinnake?

⁴ Jesús ä yómmiaka ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem sájaka Juanta téjhua, juka enchim jíkkajähui entok enchim bíchähui.

⁵ Jume liliptim bitcha, jume lolöim naa kaate, jume lepra sähuata jípureme túria, jume nanakapim jíkkaja, jume kókkolam jíabite, jume poloobemmu entok evangelio ámeu nokhua.

⁶ Yúmalasi al-leehuamta jípunake, hua kaa inot tēitekame.

⁷ Chúkula bempórim sákayo, Jesús genteta ettejoria táytek, Juanta bétana:

—¿Jábetasem bít báreka ánia see päriau yeu sájjak? ¿Bakata jekay yoohuamta?

⁸ Ö, ¿jitasem bít báreka yeu sájjak? ¿Yoremta musäla ujyorisi tápsiolai áu sánkotualata? Bueituk jume musäla ujyorosi emo sánkotualame, réyesim jóapom aane.

⁹ Tē, ¿jitasem bít báreka yeu sájjak? ¿Senu profeetata? Jehuiteriapone enchim téjhua, áapo chē profeetata béppa.

¹⁰ Bueituk iári bétana jiojteri:

Ínēline ínapo áman ä bíttua, juka ín nésahui émpopat huéiriamta;

Áapo juka böota tútenake, em huéenake pámani.

¹¹ Lútüriapone ínel enchimmu jiaahua, jume jámuttat yeu yoremtulame násuku, kaabe Juan Bautistata béppa chē ériahuaka áu tóboktiala. Júnentaka junne, téhuekapo réy nésauta ayukäpo chē kaa ériahuame áa béppa chē yöhue.

¹² Juan Bautistata taahuarimet naateka én tájti, jü téhuekapo réy nésauri úttiata johua; jume ä nü báareme entok úttiitam joaka ä nüye.

¹³ Bueituk sime jume profeetam entok jü ley, Juanta yepsäu tájti, Diosta bétanam nookak.

¹⁴ Én entok, eme ä mabet bárētek, áapo ínel jü Elías äbo yebijnakēihui.

¹⁵ Jü jíkkaij béchibo nákakame ä jíkkaijnake.

¹⁶ ‘¿Am jábeta bēnä tánake jáni, íkái yóremraata? Jume usim jübuayoyótume bēnamme; jume plaazapo joka bem jálaimmu chayeme,

¹⁷ ínel jáka: “Baka kúsiayte enchim jíponriak, tē katem yēka; entokte siroksi enchim buik-riak, éntokem kaa buaanak.”

¹⁸ Entok Juan két äbo yepsak, kaa jíbuäka entok kaita jēyeka; huanärem lemooniom ä jípurē tíiya.

¹⁹ Huanäi ínapo jü Yoremta Üusi yepsak, simeta buäyeka entok simeta jēyeka; huanärem ínel jiaahua: “Jo ími aane, jü yoreme jíbuära entok vino jēyera; Diosta bejrim joame entok yäura tómita náu totójame amiigoka.” Tē jü kóba súahua Diosta bétana lútula huéeme tüisi huéeka bíttunake.

Jü pueblommu kókosi huéenakeme

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Huanäi kuttílasi ámeu nok táytek, jume buére jóärapo joomemmehui, bueituk juka buéresi yún jita ámeu ä yák junne, kaa emo am jíapsi kuaktiakä béchibo. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

²¹ —¿Empo Corazín, jiokot machisi emou huéenake! Entok, jemohui Betsaida! Bueituk jum Tiropo entok jum Sidónpo jü buéresi johuame ámet yáahuakätek, enchimmu ä yáahuakä bēnasi, bínhua naatekam

chukurik sánkoteka emo jíapsi kúaktiasu éiyey, entokim emo nápojtuaka bem sirokáu jüneriatebo éiyey.

²² Huári béchibone ínel enchimneu jiaahua, Diosta bíchäpo yäura bíhuamta taahuari yúmayo, eme chë jünem jìokot emo bínnake, jume pueblom Tiropo entok Sidónpo jíápsame béppa.

²³ Empo pueblo Capernaum, téhuekau tájti emo tóboktia máchileka éame, bétukum infierno tájta béetëhuë kóm jímmaana. Bueituk jü buéresi emo násuk yáahuakäme, Sodoomapo yáahuakätek, én tájti buére jóäraatu éiyey.

²⁴ Íari béchibone ínel enchimneu jiaahua, Diosta bíchäpo yäura bíhuamta taahuari yúmako, eme chë jüne jìokot emo bínnake, Sodooma buiärapo jíápsakame béppa.

Inohuem sájaka jimyore
(Lc. 10:21-22)

²⁵ Íkai noksuka Jesús ínel jiaahuak:

—Enchine úttile, ín Átchay, téhuekapo entok buíapo simem béppa yótka nésahueme; bueituk jume kóba suakame entok jita täyame, íkäre am éSORIak. Huanäre jume ili usimneu yá machiriak.

²⁶ Jeehui, ín Átchay, bueituk émpë junëli ä türek.

²⁷ 'Símataka im mámpo tóij-ri, ín Áchay bétana; entok Diosta Üusiapo kaabe nee täya, ín Áchay jíbba, entok ä Áchayhua két kaabe ä täya; ál-la ä Üusihua jíbba të Áapo huame ínel ä éäpo ä täya ää, ámeu yä machiria.

²⁸ Inohuem kaate, símetaka tekípanualataka lottilame entok püaktílame; ínapone enchim jimyoretuanake.

²⁹ Juka tékilta enchim ín mákähuem nüye, éntokem inot ä täya, juka lütüriata. Kanne béttek jíápsék, entokne yánti ino nüye; jünëlem enchim jíápsipo jimyorehuamta téunake.

³⁰ Bueituk jü enchim ín boojoria äau kaa obiachi; entok jü püaktiria kaa tua bétte.

12

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam chúktiay
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Huámëchi taahuarimmet Jesús tirijkom etpo áman huéiyey jimyore táapo. Ä discípulom éntok tébäurey; huanärim tirijko bújam chúktiaka am buä täytek.

² Jume pariserom am bíchaka, ínelim áu jiaahuak:

—¡Akem am bitcha, jó! Jume em discípulom jimyore táapo kaa jojuhauamtam johua.

³ Të Áapo ínel am yómmiak:

—¿Jachem kaa ä nok-la, jum jìojteripo, jáchin juka Davidta ayukähui, áapo éntok jume áamak anëihui tebäureka?

⁴ Bueituk, ¿jáchin jum tíopopo kibakeka, páanim Diostau bíchaa náikiarim buäka, áapo entok jume áamak rejteihui? Katim am buäpo yúmalatukay, ál-la jume sacerdote tékilta tíopopo joame jíbba.

⁵ ¿Jachem kaa ä nok-la, juka leyjo jìojteta, jáchin jum jimyore táapo, jume sacerdotem tíopopom bem tékil joja, entokim kaa Diosta bejre?

⁶ Júntuksanne ínel enchimneu jiaahua: Senu ímí aane, tiöpota béppa chë yórisi machika.

⁷ Bueituk eme júniäteko jáchin ä jiau bárëhui: “Juka yore nák jókolihuamtane huáatia, kaa jume animaalim altarpó Diostau totoi-juhamta”, huanäi ál-lem kaa bétte nokta ámet nok éiyey, jume kaita kúlpakammechi.

⁸ Bueituk ínapo jú Yoremta Üusi jimyore táhuarita béppane yaurata úttia nesauta jípure.

Jü yoreme huakiam mámakame

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Huämi áman yeu sika bem sinagoogau yepsak.

¹⁰ Ímiri senu aaney, huakiam mámaka. Huanärim Jesústa nátemajek, ä nätua báreka:

—¿Jachu lútula huépo türi, jimyore táapo jábeta tüte béchïbo?

¹¹ Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jábesu enchim násuk senu yoreme huépülak kabaraka, jimyore táapo guójöku kóm ä huéчек, jachu kaa áu mámteka yeu ä huíknake jáni?

¹² Ä ínëlitunakey, ¿jachu kaa chë júne béj-re jú yoreme, kabarata béppa? Íari béchïbo, türi jimyore táapo túhuata yáa béchïbo.

¹³ Huanäi jú yoremtau ínel jiaahuak:

—Em mámamë rútuکتia.

Huanäi áapo am rútuکتiak; huanärim türilataka taahuak, jume senu mámam bénasi.

¹⁴ Chúkula jume pariserom yeu sájaka, náu ettejhuak, Jesústa më béchïbo.

Diosta nésauroi joame yeu púari

¹⁵ Jesús íkái júneriaka, sékana bíchaa siika. Huanäi juebena gente áa sáu sájak, entok kókoreme símem tütey,

¹⁶ entok kuttílasi ámeu nookak, kaa yeu áu buíjnä bétana.

¹⁷ Bueituk junëli áhuä chúpanakë béchïbo, juka profeeta Isaíasta nokakähui, ínel ä jíako:

¹⁸ Jú nésauroi nee joriame ímí aane;

íkáine yeu púala, ín nákéhui;

ín jíapsi áa bétana al-leiya;

ín Espíritune áa béppa órenake.

Huanäi kaa judíommeu Dios yáura bíh-huamta noknake.

¹⁹ Kaabetamak nok náassuanake, entok kaa chay noknake, entok kaabe ä nokäu jikkajjnake, jum böommechi.

²⁰ Juka sána ríutilata kaa bóula kóttianake,

entok kántela pabiilo buiichiamta kaa tuchanake,

áapörík lütüriata jípureka ä nésehüepo ä yosüu tájti.

²¹ Jume kaa judíom éntok, ä téhuampom át éaka ä boobinnake.

Espíritu Santota béj-reka nokhuame

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Huanäi senu lemooníota jípureme áu nüpahuak, líptitaka entok múurotaka; të Jesús ä tütek. Ínëli jú lípti entok múuro bitchak, entok nookak.

23 Huanäi sime gente át guómtilatata ínel jiaahuay:

—¿Jachu íri ájaria jáni jü Davidta Üusi?

24 Të jume pariserom ä jíkkajakam ínel jiaahua:

—Íri lemooniom yeu bébba, jü Beelzebú lemooniommeu yäutta úttiärayi.

25 Jesús jünéaka jita bénak bem éaihui, ínel ámeu jiaahua:

—Sime réy nación kaa nanabeu éaka emo náikimtelame lülüte, entok buére jóara ö kia jóuhua kaa nanabeu éatek, kaibum bínhua ára náu jíapsinake.

26 Entok jü Satanás, Satanásta yeu bébátek, áapo áu náikimtelatata tatahua. ¿Jáchisu jüntuk bínhuatunake jáni, jü réytaka ä nésahuéhui?

27 Bueítuk ínapo Beelzebúta úttiäray lemooniom yeu bébátek, enchim üusim, ¿jábeta úttiäraysum yeu am bébba? Huári béchíbo, jü enchim jíop-läpo, bempom yäura juezta bénasi enchim yuktianake.

28 Të ínapo Diosta Espíritu úttiäray lemooniom yeu bébáteko, tua lütüriapo enchimmeu yebij-la, jü Diosta réytaka nésahuéhui.

29 'Bueítuk, ¿jáchisu senu ára áman kibake, jü yorem úttiakamta jóahui, jita ä úhua béchíbo, bueítuk kaa bát ä súmakáteko? Huanäi ál-la juka jóapo ayukamta ára ä úuhua.

30 'Jü kaa ínomak éame, nee béj-reka jíápsa; hua kaa ínomak jita náu tojame, ä chíbejtia.

31 'Huári béchíbone ínel enchimmeu jiaahua, sime kaa túhua entok Diosta béj-reka béttek nokhuame yoremem yáari, jíokorina; të jume Espíritu Santota béj-reka béttek át nokhuame kaibu jíokorina.

32 Entok jábetaka junne Yoremta Üusi béj-reka nokakátek jíokorina; të jü Espíritu Santota béj-reka béttek át nokame, kaibu jíokorinake, ími buíapo entok áman téhuekapo junne.

Jü júya ä takäpo täyana

(Lc. 6:43-45)

33 'Jü júya türi, türik takanake. Të jü júya kaa türi, kaa türik takanake; bueítuk jü júya ä takäpo täyana.

34 ¡Eme kaa tü yóremem bakot usariem! ¿Jáchisem türik noknake, kaa tü yórememtaka? Bueítuk jíápsipo tápuni jü tempo yeu huéeme.

35 Jü tü yóreme ä jíápsipo türik ayukä béchíbo türik johua; jü kaa tü yóreme éntok, ä jíápsipo kaa türik ayukä béchíbo kaa türik johua.

36 Të ínapone enchimmeu ínel jiaahua, sime nokta jájana kaa türik yoremem nokakäu, Diosta bíchäpo yäura bít-huamta taahuari yúmakim júneenake, kaa türik bem nokakähui.

37 Bueítuk em nokakä bétana lútula huémta yáariana, entok em nokakä bétana bétte noki emót chúpána.

Yóremraa kaa tü éame señalta aahua

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Huanäi huate escriibam entok pariserom akim ä yómmiaka ínel jiaahua:

—Maestro, juka kaa jaibu bít-huamta em jóaute bít péiya.

39 Huanäi Áapo am yómmiak, ínel jíaka:

—Jü yóremraa kaa türik jáipseka ä jubimak kaa huépülsi áu nüyeme, Diosta ára jita joäu señalta aahua; tem täbui señalta kaa mákna, ál-la huaka Jonás profeetatau yeu sikamta jíbba.

⁴⁰ Bueituk jáchin jü Jonás báij táapo entok báij tukaapo buére kúchuta tópapo anakä Bénasi, junéli kétchi ínapo jü Yoremta Üusi báij táapo entok báij tukaapo buíata bétuk annake.

⁴¹ Jume yoremem Nínivepo joomem, Diosta bétana yäura bít-huamta taahuarit yúmak, ìri yóremraa én kat-riammakim emo tóboktianake, bétte nokta ámet chúpä béchibo; bueituk bempom emo jíapsi kúaktiak, Diosta noki Jonásta ámeu nokako. Të én éntok senu ími aane, Jonásta béppa chë yórihuame.

⁴² Entok senu reina suriu jometaka, jü én kat-ria yóremraatamak áu tóboktianake, Diosta bétana yäura bít-huamta taahuari yúmak, huanäi bétte nokta ámet chúpanake; bueituk áapo mékka buiära bétana yepsak, juka rey Salomónta tüisi jita täyäu ä jíkkaij báreka; të én éntok senu ími aane, rey Salomónta béppa chë yórihuame.

Espíritu jaiti machi nóttekame

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Jü lemoonio espíritu jaiti machi yoremntat yeu sikátek, huakia buíapo ansisimnake, áma ä jimyorenakeu jariaka; të kaa ä tíakáteko,

⁴⁴ Ínel jiaunake: “In jóaune nótti báare, ín yeu sikáhui.” Huanäi áman yepsakátek, kaabeta áma téunake, ál-la chíchikta entok musála yáata.

⁴⁵ Huanäi sika, guoy búsan lemooniom áa béppa chë mamachim núnake. Huanärim át kimuka áma jóatenake. Chúkula ìri yoreme chë júne machika tahuanake, bannaataka béppa. Ínéli kétchi ámeu yeu huéenake, jü yóremraa én kat-riammehui.

Jesústa áiye entok ä sailahuam

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Ínéli ketune gentetau ä nokayo, ä áyehua entok ä sailahuam pākunim aaney, áu nok báreka.

⁴⁷ Huanäi senu ínel áu jiaahua:

—Em áiye entok em sailam pākunim aane, émomak nok báreka.

⁴⁸ Áapo ä yómmiak, juka ínéli áu jíamta. Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áiye? Entok, ¿jábessamme, jume ín sailam?

⁴⁹ Huanäi ä discipulommeu lúl-la jikau mámtaka, ínel jiaahua:

—Ímírim aane, jü ín áiye entok jume ín sailam.

⁵⁰ Bueituk jábetaka junne ín Áchay téhuekapo kátekamta nésahui joame, júri ín saila, ín huaayi, entok ín áiye.

13

Et-leerota ejemplo

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Huäri taahuarit Jesús jóapo yeu siika. Huanäi bahue mayoat yejtek.

² Huanäi juebena gente áu náu yájjak. Áapo éntok barcopo kibakeka, áma yejtek. Jü gente éntok símetaka bahue mayoat see päriapo aaney.

³ Huanäi juebenak am majtiak, ejemplommeyi ínel jíaka:

—Jü et-leero echéseka yeu siika.

⁴ Huanäi ä echay, huate bächia böo mayoat huáttek. Të huikichim áma yájaka ä buäka.

⁵ Huate éntok tétam násuk huáttek, kaa yún buíata ayukaípo. Huanäi láuti síuhuek, kaa yún ä buíakaí béchïbo.

⁶ Të täata yeu sik tájjak, entok kaa ä nahuakaí béchïbo huaakek.

⁷ Huate éntok huícham násuk huáttek. Huanäi jü júya huíchära yötuka, ä jíabi mëak.

⁸ Të huate buía türikuu huáttek. Huanäi taakak; huépul bächia síhueka cien bächiam ámuek; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam.

⁹ Jü jikkaj béchïbo nákakame jikkajne!

Jume ejemplom jita béchïbotukähui

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahuak:

—¿Jatchiakasë ejemplommey ámeu nooka?

¹¹ Huanäi Áapo am yómiaaka ínel ámeu jiaahua:

—Bueítuk eme akem ä mák-ri, juka enchim át jüneenakähui, juka téhuekapo réy nésauta obiachisi maachik. Të bempörim éntok, ëe.

¹² Bueítuk jábe junne jita jípureme, chë júne huatek mákna; huanäi chë yún ä jípunake. Të jü kaita jípureme, juka ä jípurëu junne ä úhuaana.

¹³ Huári béchïbone ejemplommey ámeu nooka; bueítukim bíchaka kaa bitcha, entokim jikkajaka kaa jikkaja, entokim kaa át jüneiya.

¹⁴ Júnëli ámet áu chúpá, jü profeta Isaiásta nokakähui, ínel jíaka:

Nákakem jikkajne, të katem át jüneenake;
éntokem bíchaka binnake, të katem huitti át jüneenake.

¹⁵ Bueítuk i pueblota jíapsi námakaka tahuala;

entokim náka páttilatata kaa jikkaja;

entokim bem pusim páttiala,

pusimmey kaa bit béchïbo,

entok nákamme kaa jikkaj béchïbo,

entok bem jíapsiy kaa am jüneenakë béchïbo.

Të ínëline kaibu ára am anianake.

¹⁶ 'Të yúmalasi al-leeri enchimmet ayka; bueítukem puseka bitcha, éntokem nákaka jikkaja.

¹⁷ Bueítuk tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, juebena profetam entok juebena lútula Dios huáateme, akim ä bit péaka taahuak, juka én enchim bíchähui; të katim ä bitchak. Entokim ä jikkaj péiyay, juka én enchim jikkajähui, të katim ä jikkajak.

Jesús juka et-leerota ejemplo am téjhuak

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Akem ä jikkaja eme, juka ejemplo et-leerota bétana.

¹⁹ Bueítuk jábe junne, juka réy nok nésauta jikkajame, të kaa at jüniátek, íri bächiat böo mayoat ethuakamta bënna; bueítuk jü diablo áu yepsaka, úttiapo ä úhuanake, juka ä jíapsipo ethuakamta.

²⁰ Éntok kétchi jü tétam násuk ethuakame, íri júnen juka nokta jikkajaka, sep láuti al-leaka ä mabetnake.

²¹ Të kaa tüisi naahuak; íari béchïbo kaa bíbinhuatu; bueítuk Diosta noki béchïbo obiachisi áu huée táytek entok kaa tüisi bit táytihuak, tëitínake.

²² Jü huícham násuk ethuakame, یری júnen juka Diosta noki jikkajakame; të jü ániat kaa yúmasi huéeme, entok jü yún bem tómi péäu, Diosta noki bem mabetakäu nánayote. Huanäi kaa tataka.

²³ Të jü türi buíapo ethuakame, یری júnen nokta jikkajaka át jünéakame. Huanäi takanake. Huépul báchia síhueka cien báchiam ámuenake; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam.

Júya tirijkom násuk ayukame ejemplo

²⁴ Júchi täbui ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:

—Jü téhuekapo réy nésahui, juka yoremta ä huajpo tü báchiata ä echakä bénna.

²⁵ Të seenu, tirijkom áttiakamta ée béj-reme, tukaapo jume yoremem kócheyo, júya kaa türi báchiata tirijkom násuk echaka siika.

²⁶ Huanäi juka etta yótuka ä taka táytek, jü júya kaa türi két áma síhueka yótuk.

²⁷ Huanäi jume huajta áttiakamtau tekipanuame ínëlim áu jiaahuak: “Señor, ¿jache kaa báchiata türük áma eechak, em huajpo? ¿Játchiaka júntuk ket júya kaa türüka áma síhuek?”

²⁸ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahuak: “Jábe nee béj éame íkái yáuhuak.” Huanäi jume áu tekipanuame ínel áu jiaahua: “¿Jachë áman sájaka itom ä popón íaa?”

²⁹ Áapo ínel ámeu jiaahuak: “Èe, bueítuk jáchin aykem juka júya kaa türük pónátek, két jume tirijkom áamak popónnake.

³⁰ Akem ä tójjja; éläposu nánabeu yótunake, juka etta jójonaka ä tóboktiahuäu tájti. Huanäi jume tirijkom chúktia naatehuayo, ínapone am téjhuaanake, jume tirijkom chúktiame, báchem juka júyata kaa türük náu tójaka, lólopola ä súmma, ä táaná béchïbo; të jume tirijkomem náu tójaka am éeria, jum íari béchïbo kárita ín yáaläpo.”

Mojtaasa báchiata ejemplo

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Júchi täbui ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:

—Jü téhuekapo réy nésahui, mojtaasa báchiata senu yoremta ä huajpo ä echakä bénna.

³² Të یری báchia lütüriapo síme báchiam béppa chë ilitchi; të yótukátek síme júya júrim béppa chë yoyötu. Huanäi júya buëuruka tatahua. Íneli jume huikichim téhueka bétana áu yájaka áma tososate.

Levaduura ejemplo

(Lc. 13:20-21)

³³ Júchi täbui ejemplota ámeu nokaka, ínel jiaahuak:

—Téhuekapo réy nésahui, levaduura jámutta nukäu bénna, báisi jünakteri ariinampo ä tóak. Huanäi síme náu kúteka huécheka taahuak.

Jáchin Jesústa ejemplommea am majtiähui

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Jesús íkái símeta ejemplomme y ámeu nookak, jü gentetahui. Am majtiátek, ejemplomme y jiba ä jojoay,

³⁵ bueítuk íkái profetata nokakäu áhuá chúpanakë béchïbo, ínel ä jíakähui:

Ejemplomme yne ín teni étaponake, huaka ániata kësampo naateka éspotane étapoka ä júneriatebonake.

Jesús ä jüneriatebo, juka júya kaa türi ejemplota

³⁶ Jume gentem sákatuasuka, Jesús jóapo kibakek. Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Itomë téjhua jáchin ä jiau bárëhui, juka júya kaa türi huajpo ayukamta ejemplo.

³⁷ Am yómmiaka Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi jü tü báchiata echame.

³⁸ Huaj pária ínel jü ánia; jü báchia türi éntok, jume réy nésaupo usiarim; jü júya kaa türi éntok jü kaa tü yóreme diablo usiari.

³⁹ Jü kaa türik echákame ínel jü diablo yore béj-reka huéeme; jü tirijko chúpila tóboktiahuame éntok ánia lüteme; jume etta tóboktéame éntok ángelesimme.

⁴⁰ Jáchin juka júya kaa türik popónhuaka ä táahuakahui, ilë bénanake, jü ánia lüteme.

⁴¹ Jü Yoremta Üusi ä ángelesim áman bíttuanake, jum réytaka ä nésauhuëhui, jume kaa tühuata huatem jotuame entok jume kaa türik joame náu am tóijnakë béchïbo.

⁴² Huanärim ornota béetëu am guötianake. Ímìrim emo tam kumeka buannake.

⁴³ Huanäi jume yúmalasi Diosta néсахui joame, bem Áchay réytaka nésauhepom taa machiriata bénasim bélojkosi bíttunake. ¡Jü jíkkaij béchïbo nákakame jíkkaijnake!

Tesooro éson

⁴⁴ 'Entok këtchi jü téhuekapo Diosta réy nésauro tómi béjhuata júya páriapo égota bënna. Huanäi senu yoreme ä tíaka, júchi ä éssok. Íari béchïbo tüisi al-leaka símeta ä jípurëu nénkaka, huanäi huákäi buíata jínnuk.

Jü téta perla yún béj-reme

⁴⁵ 'Entok këtchi jü téhuekapo Diosta réy nésauro juka jábeta jita jinnü bënna. Íri türi perlam jariaka am jíjinnu.

⁴⁶ Huanäi juka perlata ujoyolisi musála machik téaka, sika símeta ä jípurëu nénkaka, ä jínnuk.

Jume jíterim

⁴⁷ 'Íneli këtchi jü téhuekapo Diosta réy nésauro jíterim bënna. Ímëri bahuëu jímmahuakátek, kúchum kaa nánälaim nunüye, tuttúrim entok kaa tuttúrim.

⁴⁸ Huanäi senu huëpo tápunakátek, mayoau bícham yeu huíhuikhua. Huámìrim joteka jume túrim yeu püaka, huaripom am öore; jume kaa túrim éntokim pákun yeu guöguötia.

⁴⁹ Ilë bénanake jü ánia lüteme: jume ángelesim yeu kannake; huanärim jume kaa tühuata joame náikimtenake, jume yúmalasi Diosta néсахui joame násuku.

⁵⁰ Huanärim horno béetëu guötiana; ímìrim emo tam kumeka buannake.

Tómi béj-reme jauhuey huéri entok bemela

⁵¹ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem símekut júniaka taahua?

Huanäi bempo ä yómmiak, inel jáaka:

—Jeehui, Señor.

⁵² Áapo inel ámeu jiaahua:

—Huäri béchibo jü escriiba jü téhuekapo Diosta réy nésauroi bétana tüisi áu majtialame, senu áchayhuariapo familiata benna. Tómi bėj-remta áttiaka, bebémelak entok kaa bebémelak áma yeu huíike.

Jesús Nazaretpo aane

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ínëli huépo chúkula, Jesús ejemplom am majtiasuka, áma yeu siika.

⁵⁴ Huanäi ä pueblo Nazareu notteka, am majtiay bem sinagogampo. Huanärim áa bétana buére éiyay, inel jáaka:

—¿Jáksu iri ä nüka ä jípure, juka jita täyahuamta? Entok, ¿juka obiachik kara johuamta ä joähui?

⁵⁵ ¿Jachu kaa iri ájaria, jü carpinterota üusi? ¿Jachu kaa María ti téhuak, ä áyehua; entok ä sailam, Jacobo, José, Simmom entok Judas?

⁵⁶ ¿Jachu kaa jume síme ä huayim ímī itomak aane? ¿Jákübosu jüntuk iri ikäi símeta jípure?

⁵⁷ Ä nokähuim kaa bėj jóaka éiyay. Íäri béchibo Jesús inel ámeu jiaahua:

—Síme profetea yörihua; tē ä buiärapo entok ä jóapo, ée.

⁵⁸ Huämiri kaa yún ä yáuhuak, juka obiachisi kara johuamta ä joähui, bempörim kaa ä súale béchibo.

14

Juan Bautistata mëhuakähui

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Júnaköri jü rey Herodes tetarcarca, Jesússta bétana buéresi nokhuamta jikkajak.

² Huanäi jume ä sáhuemmeu inel jiaahua:

—Íri Juan Bautista kókkolam násuk jíabitelame; huäri béchibo úttiäraata jípureka ára jita johua.

³ Bueituk Herodes, Juanta buíseka cadenammea ä súmaka carcelpo ä yéchalatukay, jámut Herodíasta béchibo. Íkäi ä sailahua Felipe ä jubekay.

⁴ Juan éntok inel áu jiaahuay:

—Katē ä jípupo yúmala, juka em saila juubi.

⁵ Herodes éntok ä mëbáarey, tē genteta májhuey; bueituk bempom Juanta täyay, ä profetatukä bétana.

⁶ Tē Herodesta huásuktiriam taahuareka pajkoyo, jü Herodíasta jámut asoa, símem bíchäpo yēka. Huanäi Herodes ä türeka taahuak.

⁷ Íäri béchibo, ä chúpa rókaka nookak, jita ä ahuaü ä mák rókaka, ä obiachitu násuk junne.

⁸ Áapo ä áye bétana bát téjhuaataka inel jiaahuak:

—Ímī puraatopē nee ä mákka, juka Juan Bautistata kóbba.

⁹ Huanäi jü réy sirokaka taahuak; tē juka nokta ä nokakäu úttiatukäu ä chúpnakē béchibo, entok jume yörisi machim mesau áamak jokame bíchaka, néсахuek ä máknä béchibo.

¹⁰ Huanäi néсахuek, carcelpo Juanta kóba chúktianä béchibo.

¹¹ Huanäi jü kóbba, puraatopo nüpahuakä, jü ili jámut ä mákhuak; áapo éntok ä áyebeu ä tójjak.

12 Huanäi ä discípulom áma yájaka, ä takaahua nüka ä maäk. Huanärim sájaka Jesústa ettejhuariak.

*Mamni mülim jibuätuahukähui
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)*

13 Jesús ikäi jikkajaka, huépul barcota nüka áma yeu siika, sékána mékka päriau bichaa. Jü gente ä jikkajaka guókimmeyim áa sáu sájjak, buére jóárampo naateka.

14 Huanäi Jesús yeu sika, juebena genteta bíchaka, am jijiokolek. Huanäi jume áme násuk kókoreme tütek.

15 Béja tukariu yúma táytey, ä discípulom áu rúktek, ínel jíaka:

—Ímí kía päria, entok béja kúpte; Akë am sáka sáuhue, juka juebena genteta, bueitukim pueblommet sájaka buähuamta jinnunake.

16 Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Kaa úttia bem sákanakëhui; emem am jibuätua.

17 Bempo éntok ínel jiaahua:

—Ímite kaita jípure, mamni páanin jíbba entok guoy kútchum.

18 Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Äbem ínohuam huéria.

19 Huanäi juka genteta júya bájta béppa jote sáuhuek. Jume mamni páanim nüka, entok jume guoy kútchum. Huanäi téhuekau jikau remteka, Diosta baysauhuek. Am rébektiaka discípulommeu am buíssek; ímëi éntok gentetahui.

20 Símetakam jibuäk, entokim jóbuak. Huanäi jume rerebem yeu békame, dooce canastam tátapunimim náu tójjak.

21 Jume jibuäkame éntok mamni mil ohuimtukay, jáamuchim entok ili usim kaa áma náikiaka.

*Jesús bahueta béppa huerama
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)*

22 Jesús sep ä discípulom barcopo jámutuaka áapat am sákatuak, baa huáyтана bíchaa. Áapo éntok jü gentetamak taahuak, am sákasuü tájti.

23 Juka juebena genteta sákatuasuka, sékána bíchaa júya káhuit jikau sika oraciónta johuay. Huanäi tukariu yúmak, áapola huämi aaney.

24 Jü barco éntok béja bahué násuk huéiyey, jume baa maaresim éntok emo tóboktiaka át huehuechey. Bueituk jü jeka ä nankirika huéiyey.

25 Të abe matchuyo, Jesús ámeu yepsak, bahué báata béppa huéesimeka.

26 Huanäi jume discípulom, bahueta béppa huémta bíchakam guómtéka, ínel jiaahua:

—¡Jo jü jóusi! Huanärim májhueka chay nookay.

27 Të huanäi Jesús ámeu nónokak, ínel jíaka:

—¡Katem kom éiya! Ínapone ím aane. ¡Katem majhué!

28 Huanäi Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Señor, émpotuko, nechë emou bíchaa huéetua, báam béppa.

29 Huanäi Áapo ínel áu jiaahuak:

—Binë huéiye.

Huanäi Peero barcopo kom chéptéka, báam béppa huéé táytek, Jesústau bíchaa huéé báreka.

³⁰ Të juka jeka úttiakamta bíchaka ä mámajhuek, entok kom kikkibak táyteka, chay táytek, ínel jíaka:

—¡Señor, nechë jínëu!

³¹ Jesús sep áu mámtaka, ä buíssek, entok ínel áu jiaahuak:

—¡Yoreme kaa yúmalasi Diostat éame! ¿Jatchiakasë Diostat éehuäpo kom éiya?

³² Huanärim bempörim barcopo jämuko, jü jeka yánti taahuak.

³³ Huanäi jume barcopo anëihui áhuim rúkteka ä yörey, ínel jíaka:

—¡Tua lütüriapo empo Diosta üüsie!

Jesús Genesaretpo kökoreme tütek

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Huanärim bahue huáyтана yájaka, Genesaret pueblou kiímuk.

³⁵ Jume yoremem áma jóakame ä tátáyaka, noktam áman bíttuak, síme pueblom beekatana. Huanärim síme kökoreme áu nüpak,

³⁶ entokim jiokot áu jiaahuay, ä súpem mantom mayoat jüba mámta rókaka. Huanäi síme jume át mámtékame, türilatakam taahuak.

15

Juka yoremta jíapsi nanasantume

(Mr. 7:1-23)

¹ Huanärim Jesúsau rúktek, huate escribam entok pariserom, Jerusaléniu joome, ínel jíaka:

² —¿Jatchiaka jume em discípulom juka yoiyöturim boojoriau kaa johua? Bueítuk katim bábaijma, páanim buä bäréteko.

³ Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka eme kétchi, juka Diosta nésahuekáhuem kaa johua, yoiyöturim boojoriau enchim jo bärë béchibo?

⁴ Bueítuk Dios nésahueka ínel jiaahuak: “Em áтчay entok em áiye, Akë am yöre, të jábe ä áchaybet entok ä áyebet, bétte nokta am béj-reka ámet nokakátek, kaita át temajeka mëtuna.”

⁵ Të eme ínëlem jiaahua: “Jábetaka junne ä áchaybeu entok ä áyebeu ínel jíáteko, jü áy ára enchi ín aniä eyhui, Diostau bíchaa nä näikiala”,

⁶ huanäi ínëli jíaka, béja kara am aniaka tatahua, jume áchayhuariam. Ínëli jü Diosta nésahui kaita béj-reka tatahua, juka yoiyöturi boojoriau enchim jo bärë béchibo.

⁷ ¡Eme Dios huáatihuatma bénasi emo antua! Túisi enchim bétana nookak jü Isaías, ínel jíakari:

⁸ Íri pueblo ä teniay jüba nee yöre, të bem jíapsi mékka inou aane.

⁹ Bueítuk kía béjja, jü bem nee yörehui, doctriinata bénasim yore ä majtia, juka yoremem nésauta.

¹⁰ Huanäi juka juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Akem ä jíkkajaka éntokem át jüneiya.

¹¹ Kaa yoremta nasonte, jü tempo kimume; ál-la jü tempo yeu huéeme, íri ál-la yoremta nanasonte.

¹² Huanäi ä discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë kaa júneiya? Bueítuk jume pariserom íkái nokta jíkkajaka, kaa túisi ámeu huétчек.

13 Tē Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahuak:

—Sime júya óuhuo, téhueka bétana ín Áchay kaa echakäu, nahuamak békti popónna.

14 ¡Akem am tójja! Liliptimtakam huate liliptim huíksasaka. Bueítuk jü líptitaka täbui líptita huíksimëteko, náhuichikam guójókun kóm huáttinake.

15 Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Itomë ä téjhua, jáchin ä jiau bárëhui, ikäi ejemplota.

16 Jesús ínel jiaahua:

—¿Jachu eme két juka kaa jünee huamta jípure?

17 ¿Jachem kaa át jüneiya? Sime tempo kimume tónáu bíchaa huéiye; chúkula éntok yeu jujuyäutehua.

18 Të jü tempo yeu huéeme, huáijhua jiápsipo yeu huéiye; iri ál-la juka yoremta nanasonte.

19 Bueítuk jiápsipom yeu huéiye, jume kaa tü éerim, jü yore suahuame, jü jubeka entok júchi täbuik jípureme, jü kaa emo jubeka kía náu jiápsihuame, jü jita ékbua huame, jü kaa lütüriapo jábetat nokhuame, entok jü Diosta béj-reka béttek nokhuame.

20 Iri sime, juka yoremta nasonte; të jü kaa áu mám báksiaka jübuä huame, kaa yoremta nanasonte.

Jámut Cananeapo joometa Diostat éahui

(Mr. 7:24-30)

21 Jesús jumü yeu sika, Tiro entok Sidón buiärau bíchaa siika.

22 Senu jámut Canaa buiärapo yeu simlataka, chay nokaka ínel jiaahuay: —¡Señor, Davidta Üusi, nechë nák jiokole! In jámut asoa lemoonio át aneka jiokot áhuä bíttua.

23 Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Huanäi ä discípulom jiokot éaka áu rúktek, ínel jíaka:

—Akë ä simtua, bueítuk itot chäka huéeka chaysime.

24 Áapo am yómmiaka ínel jiaahuak:

—Israel kabaram emo tárulammeune jíba bíttuari.

25 Huanäi áapo áu rúktek, entok tónommia kíkteka ínel áu jiaahua:

—¡Señor, nechë jinëu!

26 Áapo ä yómmiaka ínel jiaahua:

—Kaibu türinake, jume itom usim páanim buä éahui, am úhuaka ili chüum am mik béchíbo.

27 Të áapo ínel áu jiaahua:

—Jeehui, Señor; të jume ili chüum bem teko mesapo juka lelebelaik kom huáttemta jünem buabuäye.

28 Huanäi Jesús ä yómmiak, ínel jíaka:

—Empo jámmut, iyún emót aika, jü Dios éehuame! Emou yáatunake, tua em ä huáatiä pámani.

Huanäi ä jámut ásoa türilataka taahuak, huämi orapo naateka.

Jesús juebena kökoreme tütek

29 Jesús huämi yeu sika, Galiléa bahue mayoau yepsak. Huanäi júya kähuit jikau sika áma yejtek.

³⁰ Huanäi juebena gente áu rúktek, lolöim, liliptim, múurom, kaa emo mám yekame, entok huate yún kókoreme huériaka. Huanärim Jesústau am rúktiak, ä guókpó. Áapo entok am tütek.

³¹ Inëli jü juebena gente buére éiyay, múurom nokame bíchaka, jume kaa emo mám yekame türilame, jume lolöim naa kateme, entok jume liliptim bíchame. Huanärim Israelpo Diosta tüisi úttiley.

Jesús naiki miilim jibuätuak

(Mr. 8:1-10)

³² Jesús ä discípulom núnuka ínel jiaahua:

—Juka gentetane jiokolë, bueítukim béja báaj taahuare ínomak aneka, entokim buáhuamta kaa jípure, jibuä béchíbo. Kaa jibuälame sákatua béchíbo éntokne kaa báare. Jáchinai júnem bóot katétek, tébäi tamunake.

³³ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—¿Jáksute itapo yún páanim jípure ímí mékka jóa ániapo, símem jóbosi jibuänakre béchíbo?

³⁴ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo ínel jiaahua:

—Guoy búsanim, entok ili jaiki kútchum.

³⁵ Huanäi nésahuek, juka genteta buíapo jote sáhueka.

³⁶ Huanäi jume guoybusam páanim núka entok jume kútchum, ínëli Diosta baysausuka, am rébektiaka ä discípulom am mákkak; jume discípulom éntok genteta.

³⁷ Símetakam jibuäk, entokim jóbuak. Huanäi jume lelebelaim yeu békame náu tójjak, guoybusan canajtam tátapunim.

³⁸ Jume jibuäkame éntok, naiki mil ohuimtukaimme, jáamuchim entok ili usim kaa áma náikiaka.

³⁹ Huanäi jume gentem sákatuasuka, barcopo jámuka buiära Magdala téäu yepsak.

16

Huépul señaltam áhuak jume pariserom entok jume saduceom

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Huanäi jume pariserom entok jume saduceom áhuim rúktek, ä jioptua báreka, señalta téhueka bétana áu aahuaka.

² Të Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Tukariu yúmamta bichátek: “Türi báare jü tiempo”, tem jijia: “Bueítuk jü ánia téeka síkilisi chátu.”

³ Én kethueytana éntok: “Buére jeknake, bueítuk jü ánia téeka síkilisi namu chátu.” ¡Eme lútula Dios huáatemta mamatome! Akem ä täya, juka téeka ániata jáchin ä huéhui; të juka señal taahuata én huémta, ¡katem át jüneiya!

⁴ Jü kaa tü yóremra kaa huépülsi au nüyeme, señalta áu yáaria íaaka nooka; të kayta señalta éntok jípunake, profeeta Jonásta señal jibba.

Huanäi am tójaka siika.

Jume pariserom levaduura

(Mr. 8:14-21)

⁵ Jume discípulom huáyтана yájaka, jume páanimim kaa nüpak, ámebia kópteka.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Akem ä bitcha, jó! Jume pariserom entok saduceom levaduura bétanem emo suaya.

⁷ Bempo éntok ínel éiyay, ínel jíaka:

—Kaa páanim itom nüpakä béchíbo júnel jiaahua.

⁸ Jesús ä júneriaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem ínel éiya? ¿Yoremem kaita súalëram: “Katte páanim jípure”, ti éaka!

⁹ ¿Jachem kaa ámeu huáate, jume mamni páanimmehui, mamni mil yoremem béchíbo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui?

¹⁰ Entok jume guoybusan páanimmehui, naiki mil yoremem béchíbo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui, ¿jachem kaa ámeu huáate?

¹¹ ¿Jatchiakasem kaa át júneiya? Kanne jume páanim béchíbo ínel enchimem jiaahua, ál-la jume pariserom entok jume saduceom levaduura bétana; íari bétanem emo suaya.

¹² Huanärim júneiak, kaa jú levaduura páanim bétana emo suaya saíhuähui, ál-la jume pariserom entok saduceom juka doctrinata yore majtiahuamta bétana.

Peero Jesústa yeu buíssek, ä Cristo tíaka

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Jum Cesarea Filipo buiärau yepsaka, Jesús ä discípulom nátemajek, ínel jíaka:

—¿Akim ä jábesä tíiya, jume yoremem, juka Yoremta Üusi?

¹⁴ Bempo ínel jiaahua:

—Huate enchi Juan Bautistä tíiya; huate éntok Elías; huate éntok enchi Jeremías tíiya, ö jamak huate profetam.

¹⁵ Ápo ínel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿nechem jábesä tíiya?

¹⁶ Símon Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Émpë jú Cristo, Dios jíápsamta Üusi.

¹⁷ Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Yúmalasé al-leehuamta jípure, Simmom, Jonásta üusi, bueítuk kaa kía jábe yoreme emou yä machiriak, ál-la ín Áchay téhuekapo kátekame.

¹⁸ Ínapone két ínel emou jiaahua, enchine Peero tíiya. Jú téta buëuruta béppa éntokne ín iglesia yoturianake; jú infierno puertam éntok kaibum áa béppa úttiata jípunake.

¹⁹ Enchine am máknake, jume réy nésauroi téhuekapo yáabem. Simeta ímí buíapo em súmäu, téhuekapo két súmatunake; entok síme buíapo em búttiakähui, téhuekapo két búttiatunake.

²⁰ Kaabeta am téjhua sáuhuek, jume ä discípulom, áu Cristotukä bétana.

Jesús ä muknakeu am tejuak

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Huanäi naateka Jesús ä discípulom huitti téjhua táytek, buere jóära Jerusaléniu ä huéenakeu úttiatukähui, entok jiokot áu yáanähui, jume tíöpopo yoiyoturim bétana, entok jume sacerdote chë nésaueme

entok jume escriibam bétana, entok mëhuaka báij taahuata huéy áu jíabitenakëhui.

²² Huanäi Peero áapolaik sékana bíchaa ä nuk sika áamak ettejhua táytek, ínel jíaka:

—¡Señor, emoe jiolölë; bueítuk jü emou yáanäu kaa emou huéepo yúmala!

²³ Të Áapo Perotau kúakteka ínel jiaahua:

—¡In bíchápe mékka huéiye, Satanás! Kialë nee teítituabáare, bueítuk Diosta nokáhuë kaa bitcha, ál-la jume yoremem türëu bíchaa jíbba.

²⁴ Huanäi Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jábetaka junne ino sáu huée bárëtek, kaa áu beutireka áu tóijnake; huanäi ä kúrúj püaktiaka ino sáu huéenate.

²⁵ Entok jábetaka junne ä jíapsihua jínëu báareme, ä tárúnake; entok jábetaka junne jü inot ä eä béchíbo jíapsihua tárúkame, ä téunake.

²⁶ Bueítuk, ¿jítasu áma téunake jü yoreme, jum ániat ayukamta yóokateko, juka ä jíapsihua éntok ä tárúkateko? Entok, ¿jaikiksu ára béjtua jü yoreme, ä jíapsihua béchíbo?

²⁷ Bueítuk ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake, jum símek béppa ujoyorik ín Áchay áttiäpo, entok ä ángelesimmaki. Huanäi hueuhuëpulam am béjtuanake, jita bem yáakau bétana.

²⁸ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, huate ímí aneme, katim kókkonake, ál-la taahuata yúmak Yoremta Üusi réytaka yepsamta bíchakátek.

17

Jesústa täbuiasi ä tahuakäihui (Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Búsan taahuarim simsuko, Jesús am nüka, Perota, Jacobota, entok Juan ä sailahua. Huanäi am nuk siika, júya káhuit jikahui bempolaim.

² Huanäi bem bíchápo täbuiasi áu yáuhuak. Á pújbahua täata bénasi bélojkosi bíttuy; ä sánkohua éntok tósalisi aayuk, machiriata bénasi.

³ Ímiri Moisés entok Elías ámeu yeu machiak, áamak ettejhuaka.

⁴ Huanäi Peero Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, ¡türi ito béchíbo jü ímí anhuame! Enchi ínel éayo, báij jótamte ímí yáanake: huépülak emo béchíbo, senuk entok Moiséjta béchíbo, entok senuk Eliásta béchíbo.

⁵ Ketune áapörík ä nokayo, namu machiriaka am róptiak. Huanäi jáhuhui namupo jikkajituk, ínel jíaka:

—Íri ájária jü ín Üusi ín nákéhui. Áamakne al-leiya; áapöríkem jikkaja.

⁶ Jume discípulom íkái jikkajakam tónommey jáptek. Huanärim buíau tájti kom kóbatek, tüisi májhueka.

⁷ Huanäi Jesús ámeu rúkteka ámet mámtek, ínel jíaka:

—Jáptëem; entok katem májhue.

⁸ Huanäi bempo jikau remteka, kaabetam bitchak, Jesústa áapolaik jíbba.

⁹ Të chúkula júya káhuit kómam sájako, Jesús ám sáhueka ínel ámeu jiaahua:

—Juka enchim bíchakäu, kaabetem ä téttejhua, ál-la chúkula béja kókkolam násuk juka Yoremta Üusi jáabiteko.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ä nátemajek, ínel jáaka:

—¿Jatchiaka júntuk jume escriibam ä úttiä tíiya, júka Eliasta bát yebijnakêhui?

¹¹ Jesús am yómmiak, ínel jáaka:

—Lútüriapo, Elías bát yebijnake; huanäi simeta bemelasi yánake.

¹² Têne ínel enchimmeu jiaahua, Elías béja yebissuk, të katim ä täyak, ál-lam simeta bem yáa bárëu áu yáuhuak. Ínëli kétchi jü Yoremta Üusi áme bétana jikot yána.

¹³ Huanäi jume discípulom huitti jünëiak, Juan Bautistata bétana ä nokaihui.

Jesús táij mukërata tütek

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Juka genteta yún anëu am yájako, senu yoreme áu yepsaka tónommey áu kíkteka ínel jiaahua:

¹⁵ —Señor, ín üusi táij múmukemtë nák jikolë, tüüsi jikot áu bíbicha; buëituk juebénasi táijpo huehueche, entok juebénasi báapo.

¹⁶ Huanäine jume em discípulommeu ä nüpak, të ímëri én tájtím kara ä tüte.

¹⁷ Jesús ä yómmiaka ínel jiaahua:

—¡Eme nat tómti kat-riam kaita súalëram, entok símekut kaa türík joame! ¿Jauhuey tájtisune ikäi enchimmet ayukamta enchimmet bit yáatinake jáni? Inohuem ä huéria.

¹⁸ Jesús kuttílasi át nésahuek, jü lemooniotachi. Huanäi íri át yeu siika, jü usatichi. Huanäi naateka türilataka taahuak.

¹⁹ Huanäi ä discípulom bempola sékána Jesústau yájaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka ítapo kara yeu ä béebak?

²⁰ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Diostat éehuame ilikkik enchim jípure béchibo. Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, eme mojtaasa báchiata béechisi Diostat éátek, íri júya káhuittau ínel jáátek: “Sékänë emo yetcha”, huanäi sékána áu yécha éiyey. Ínëli enchim béchibo kaita kara yáataka tahua éiyey.

²¹ Të jü ilë béna kókoa lemoonio, ayuunopo entok oraciónimmaki jíba yeu sisime.

Jesús ä mënäu bétana júchi nookak

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Galiléa buiärapo bempörím aneyo, Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yóremem mámpo tóijna.

²³ Huanärim ä mënake; të báij taahuarim huéy jáabitenake.

Huanäi bempo tüüsi sirokoka taahuak.

Tiöpo impuestom béjtuahuame

²⁴ Capernaum pueblou am yájako, Perotahuim yájjak, jume impuesto tómita náu totojame, ínel jáaka:

—¿Jü enchim Maestro kaa am bébejtua, jume guoy dracmam?

²⁵ Áapo am yómmiak:

—Jeehui.

Huanäi jóapo ä kibakek, Jesús bát au nookak, ínel jíaka:

—¿Jáchisè ä bitcha, Simmom? Jume ímī buíapo réyesim, ¿jábetasum ä úuhua, juka impuesto tómita: jume bem jóapo uusim, ö jume kaa áma joomem?

²⁶ Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Jume kaa jóapo joomem.

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Júnëli jume usim jóapo jooime béja kaita béjtua.

²⁷ Júnentaka junne, kaa am omtinakè béchïbo, bahuehuè sika anzuelota áman jímma. Huanäi juka kúchuta bát em yeu huíkekäu, Akè ä nüye huanäi ä tem étapokátek. Huanäre áma ä téunake, tómi estaterota. Íkäre nuka am mákka, íno béchïbo entok émo béchïbo.

18

¿Jábesu chë jü yöhue?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Júnaköri jume discípulom Jesústau yájaka, ínelim áu jiaahua:

—¿Jábesu chë júne áma yörisi machi, jum téhuekapo Diosta réy nésahuepo?

² Huanäi Jesús ili usita núnuka, áme násuk ä kétchak.

³ Huanäi ínel jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, kaa júchi ili usim bénasi emo nukateko kaibem aman kimunake jum Diosta téhuekapo réy nésahuepo.

⁴ Júnensan jábetaka junne kaa áu buérialéka í ili usi ténasi áu nüyeme, íri júnen chë yöhue jum Diosta téhuekapo réy nésahuepo.

⁵ Entok jábetaka junne, juka ili usita ilè bénnak ín téhuampo matetakame, nee mabeta.

¿Jiokot áu huéenake, hua yoreme yore jioptuamtahui!

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ 'Jábe junne usi il-lichim nee súaleme, kaa türik am yáatuakame, chë türi éiyey, buru molino tétata kutánaapo át súmaka bahuéu kóm jímmaahuako.

⁷ ¿Jiokot maachi, jume ániat kaa türikuu yore jioptuame béchïbo! Bueítuk úttia júkai ayunakèhui, tè ¿Jiokot áu huéenake, hua yoreme yore jioptuamtahui!

⁸ 'Ä junëlitunakey, jume em mámam entok em guókim kaa türikum bíchaa enchi am huéria báareyo, Akè am chúktiaka mékka am guótia. Bueítuk chë türinake, kaa mámaka entok kaa guókeka yü jíapsihuäu em huéenakèhui, tè kaa yúmalam mámaka entok yúmalam guókeka táijta kaa tutukëu em jímmaanähui.

⁹ Bueítuk empo, em pusim kaa türik enchi yáatua báareyo, yeuhuè am huíkeka mékka am jímma. Bueítuk chë türinake, huépülam puseka yü jíapsihuäu em huéenakèhui, tè kaa guoyim puseka táijta kaa tutukëu em jímmaanähui.

Kabara táruri ejemplo

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ '¿Tüisem át suuhua! Kaabe kía kaitapo am bínnake, huépülak junne, ímëi ili uusim. Bueítuk jume bem ángelesim téhuekapo ín Áchay pújbapo jíbam aane.

11 Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi jume emo tärulamene jínëu báreka äbo yebij-la.

12 '¿Jáchisem ä bitcha? Senu yoreme cienim kabaraka, të huépülak täruko, ¿jachu kaa jume noventa y nuevem tösika júyat náa huée táyтинake, huaka áu tärukamta jariaka?

13 Të ínëli huémta násuk ä tiakátek, lütüriapone ínel enchimneu jiau báare, chë júne al-leenake, hua kabara áu täruka tëihuakamta bétana, huame noventa y nuevem kaa emo tärukame béppa.

14 Ínëli kétchi, jü enchim áchay téhuekapo anemta nésau éeri, jume il-líchim ímí aneme, kaabeta áu tärü íaa, huépülak junne.

Jáchisu jüjjiokorihua jü hermaano
(Lc. 17:3)

15 'Bueituk Cristota súalhuäpo émomak aanik, kaa türük émou ä yáako, empo éntok áapo emepolem aneka, kuttilasé áu nooka. Enchi ä jikkajako, Cristota súalhuäpo émomak anikë yölataka tahuanake.

16 Të kaa enchi ä jikkajako, huépülak ö guoyimë émomak huéria; bueituk guoyim ö bájim jikkajäpo síme noki lütüriataka tahuanake.

17 Të bempörim kaa ä jikkajako, igleesiapo náu aneme téjhua. Huanäi igleesiapo náu anim kaa ä jikkajako, jume kaa judíom entok publicanom bénasé ä jípunake.

18 'Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, símeta ímí buíapo enchim súmakähui, áman téhuekapo két súmatunake, entok símeta ímí buíapo enchim búttiähui, áman téhuekapo két búttiatunake.

19 'Júchine ínel enchimneu jiaahua, eme guoyika, nanabeu éaka, ímí buíapo jita júne aahuátek, akem ä yáariana, ín Áchay téhuekapo anemta bétana.

20 Bueituk ják junne, guoyika ö bájika ín téhuampo náu anemmaki, huámíne ínapo áme násuk aane.

21 Huanäi Peero áu rúkteka ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jaikisisune ä jiokorinake jáni, juka ín hermaano kaa türük inou ä yáako? ¿Guoy búsanisi?

22 Jesús ínel áu jiaahua:

—Èe; kaa guoy búsanisi jíbba, ál-la setenta guoy búsanisi.

Jume guoyika huikiriame

23 'Íari béchibo jü téhuekapo réy nésauri senu réyta bénna. Íri jume áu tékipanoame núnnuk, bempörim juka bem huikiriäu am jünerianaké béchibo.

24 Huanäi cuentam ä jo táytekó, huépülaka áu yeu tóijhuak, guoj mamni míl talentom ä huikiriame.

25 Íri kara áu béjtuaka taahuak. Huanäi ä tekohua át nésahuek ä nénkinä béchibo, ä jubiahua, ä úusíhuam, entok símeta ä áttiahua, junëli ä huikiriäu béjtuanä béchibo.

26 Huanäi jü tekipanuario ä tekobeu tónommia kíkteka, tüisi jiokot áu nookak, ínel jíaka: "In teeko, yánti jíápsekë nee boobíchaihui. Ínapone símeta enchi béjtuanake."

27 Huanäi jü tekipanuariota teeko, jíapsi sóokteka ä búttiatebok, entok ä huikiriäbet ä jiokorek.

²⁸ Huanäi yeu sika, senuk tékilpo ä jáläihua téhuak, cien denariom ä huikiriamta. Huanäi kutänapo át chätuka ä jiabi mäy, ínel áu jíaka: “¡Juka em nee huikiriähuë nee bejtua!”

²⁹ Huanäi jü tekohuäpo ä jáläihua, guókpo áu tónommia kíkteka, tüisi jìokot áu nookak, ínel jíaka: “Yánti jíapsekë nee boobíchaïhui. Ínapone símeta enchi béjtuanake.”

³⁰ Të áapo kaa báarek, ál-la carcelpo ä yéchtebok, juka ä huikiriäu ä béjtuäu tájti.

³¹ Jume áamak tekipanuariom juka áma huémta bíchaka, tüisim sirokaka taahuak. Huanärim bem yöturibeu sájaka ä ettejuariak, juka símeta áma yeu sikamta.

³² Huanäi ä tekohua ä núnuka, ínel áu jiaahua: “¡Tekipanoalero kaa tü yóreme! Símeta huaka em nee huikiriäune enchi át jìokorek, inou enchi jìokot jíakä béchïbo.

³³ ¿Jachë kaa két ínëli ä nák jìokoli máchiakay, juka em jálai, enchi ín nák jìokolekä Bénasi?”

³⁴ Huanäi ä tekohua omteka, jume yore bébebame mámpo ä tójjak, símeta ä huikiriäu ä béjtuäu tájti.

³⁵ Jesús ínëli jiaahuak:

—Ánëli kétchi, jü téhuekapo ín Átchay két ínëli enchim yáanake, juka enchim béj-reka ayukamta kaa chíkti jíapsimak enchim ä jìoköreko juka em hermanota.

19

Jesús divorciota bétana am majtia

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Chúkula Jesús íkai nokta noksuka, Galiléa buiärapo yeu sika, Judea buiärau bíchaa siika, Jordán bathue huáyтана.

² Juebenara gente áa sáu sájjak. Huämïri jume kókoreme tütek.

³ Huanärim áu yájjak, jume pariserom, ä jioptua báreka, ínel jíaka:

—¿Jachu yoremta béchïbo türi jáni ä jubi ä jímmaanakëhui, kía jita béchïbo junne?

⁴ Áapo am yómïiaka ínel jiaahua:

—¿Jachem kaa ä nok-la, juka jìojteta? Bueituk júnakoy ániata naateyo, “outa entok jámutta yáhuak”.

⁵ Entok két ínel jiaahua: “Íari béchïbo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tósika, ä jubibeu rúkteka áamak jíapsinake. Huanärim ínëli huépülak náu takahuanake.”

⁶ Júnëlim béja katim náapat guooyi, ál-lam náu huépülak takaanake. Juka Diosta náu rúktiakähui éntok, jü yoreme kaibu am náikimtenake.

⁷ Inëlim áu jiaahua:

—¿Jatchiaka jüntuk Moisés ä jímmaaka divorcio jíösiata ä mák néshuek?

⁸ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jíapsekë béchïbo jü Moisés junëli ä yáatebok, jume enchim jáamuchim enchim guötianake bétana. Të tua kësampo naateka kaa junëli huéiyey.

⁹ Ínapone ínel enchimmeu jiaahua, jábe ä jubi täbui yoremtamak áhuä náyotek ára ä jímma. Kaa ä junëlituko, ä jubi jïösia divorciota ä mákaka täbui jubekätek, adulterio kúlpata jípureka tatahua; entok jábe juka jímata jubekame két jíba júkai kúlpata huériunake.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Ä inëlitunakey, kaa áma huétche, jü emo jubiahuame.

¹¹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Katim simetaka áma yuuma, ä mabet béchïbo, ál-la huame Diosta bétana jünee huamta mabetame.

¹² Bueituk huate yoremem jauhuey júne kaa jujube; bempo júnel yeu tómtila. Huate entok tua káponim, yoremem ínel am yáalä béchïbo; huate entok bempo ínel emo yáala, kaitat obisi éaka, juka Diosta tékil joo béchïbo. Juka íkai mabetakame áma áu yumäu jüneriaka ä yáanake; jiba türi éläposu jauhuey júne kaa jubnake.

Jesús tühuata ili usim mákka

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanäi ili usim áu tóijhuak, áme béppa mámtaka Diostau am buanianaké béchïbo; të jume discípulom kútti ámet nónokak, Jesústa kaa múksi bít íaaka.

¹⁴ Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tóija jume ili usim éläposum ínou kannake. Katem júkai am úhua, bueituk Diosta téhuekapo réy nésauta, bempom ä áttiak.

¹⁵ Huanäi áme béppa mámtaka yeu siika, jum ä aneïpo.

Jü riko jübua yötume

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Huanäi senu áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jita tühuatasune yáanake jáni, juka yü jíapsihuamta jípu béchïbo?

¹⁷ Áapo ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok türi, Dios jíbba. Të empo jíapsita ayukäu kibak bárëtek, Diosta nésahuim, Akë am éeria.

¹⁸ Júnel áu jiaahua:

—¿Jíta nésaurim?

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Katë yore súhua. Jubekë kaa täbuimak jíapsa. Katë ékbua. Katë kía jábetat nooka.

¹⁹ Juka em áтчay entok em áiye, Akë am yöre; éntoke juka emo bénasi yoremta emo bénasë ä ériaka ä bínnake.

²⁰ Jü jübua yötume ínel áu jiaahua:

—Íkai simetane éeriala ín usitukäpo naateka. ¿Jita éntok júchi ínou bëye?

²¹ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo tua lútula jíapsi bárëteko, sikë juka simeta em jípurëu nénkaka, poloobem ä miika. Huanäre äbo sika ino sáu huéiye. Inëlä simeta joaka, áman téhuekapo ä jípunake, juka juebenak béj-remta.

²² Íkai jíkkajaka jü jübua yötume, kaa al-leaka siika; bueituk yún jita jípurey, rikotukay.

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Tuane lútüriapo ínel enchimmeu jiaahua, tepa obiachi jü riko jum téhuekapo réy néshaeu kibak béchibo.

²⁴ Júchine ínel enchimmeu jiaunake, chë júne kaa obiachi jü kameyo jiikia pusimpo áman ä huéenakë béchibo, juka rikota téhuekapo Diosta réytaka néshaeu huéenake béppa.

²⁵ Jume discípulom íkái jikkajaka, tepam guómtilatata taahuak, ínel jáakari:

—¿Jábesu éntok béja ára jínëutaka tahuanake jáni?

²⁶ Huanäi ám bíchaka Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jume yoremem béchibo íri tepa obiachi; të Diosta béchibo kaita obiachisi maachi.

²⁷ Huanäi jü Peero ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Señor ítapo ëni, sîmeta itom jípurëu tóij-la; huanäite emo sáú kaate. ¿Jítasute, én, jípunake?

²⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, júnakoy béja sîmeta bemelasi tahuako, ínapo Diosta Ûusi tua réytaka bankot yejteko jum sîmek béppa uiyorikuu, eme ino sáú rejtilame, ámanîrem két jume dooce rey bankommet jotenake. Jume Israelta dooce tribum béchibem jueezintunake.

²⁹ Jábe junne juka ä jóuhua, ö áamak huéeri, ö ä áchayhua, ö ä áyehua, ö ä jubiahua, ö ä usihua entok buíata, ín téhuam béchibo ä tójakame, cientota béekisi áa béppa ä mabetnake, Diosta bétana, éntok két juka yü jíapsihuamta.

³⁰ Të juebénaka bát kateme chúkulam kannake; jume chúkula kateme éntok bát kannake.

20

Párasim etpo tekipanuame

¹ 'Jü téhuekapo réy nésaui éntok áchayhuari yoremta familiaka béenna. Íri kethueytana yeu siika, tekipanuariom tákia báreka, ä huajpo páras takam chúktianakeme.

² Huanäi am tákiaka ámemak áu nok tütek, senu táapo huépul denariota am béjtua rókaka. Huanäi ä huajpo párasim ayukáu am bíttuak.

³ Chúkula kethueytana bátanim ják jiy júchi yeu siika. Huanäi huatem bitchak, kaita joaka, plaazapo jokame.

⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua: “Emem ket áman kaate, jum huajpo párasim ín él-láhuí. Ínapone juka tua enchim kobanakeu enchim béjtuanake.” Huanäi bempo áman sájjak.

⁵ Abe lúl-la yejtey júchi yeu siika, entok kúpteyo abe bájim jiayo; huanäi két alë bénasi aayuk.

⁶ Entok abe mamnim jiy júchi yeu siika. Huanäi huatem kaita joame téaka, ínel ámeu jiaahua: “¿Jatchiakasem kaita joaka sîme táapo ími aane?”

⁷ Bempo éntok ínel áu jiaahua: “Bueítuk kaabe itom tákiala.” Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua: “Emem két áman kaate, jum huajpo párasim ayukáhuí; huanäine juka tua enchim kobanakeu enchim béjtuanake.”

⁸ Huanäi tukariu yúmako, jü yöturi huajpo párasim áttiakame, ä móoromabeu ínel jiaahua: “Jume tekipanuame núnuka am béjtua, huépul taahuata, jume chúkula naatekame bátchu, jume bát naatekammeu tájti.”

⁹ Huanäi jume abe mamnim jiaj áman yájakaihui, hueepulakam huépul denariota mabetak.

¹⁰ Jume bát tékiliu kimukame áman yájaka chem yún emo béjtua máchiley; tē bempom két hueepulakam huépul denariota mabetak.

¹¹ Huanärim ä mabetaka éhuil náu nookay, juka familiatau yöturita béj-reka,

¹² ínel jíaka: “Ímēi chúkula kimukame senu orata jíbam tekipanuala, éntoke jíba ito bénasi am béjtuala, ¡táttareka entok bétte tékilta síme táapo itom yáalatuk junne!”

¹³ Huanäi áapo am yómmiaka huepülakuu ínel jiaahuak: “Amigo, kaitane enchi úuhua. ¿Jachune kaa nokta émomak yáuhuak, huépul denariota enchi béjtua rókaka?”

¹⁴ Juka em áttia nükē siime; tē íkai chúkula kibakekamtane em mabetakäu béekiknä béjtua báare.

¹⁵ ¿Jachune kaa lütüriata jípure, juka ín áttia ín yáa bárē páman ín yáanakēhui? Ö, ¿empo envidiata jípure jáni, ín tü yóremtuká béchíbo?”

¹⁶ Ínēli jume bát kateme chúkulam kannake; tē jume chúkula kateme, ímēi bát kannake. Bueitukim juebenna, jume núnurim; tērim ilikki, jume yeu púarim.

Jesús ä muknakeu júchi jüneriatebok

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Jesús buere joära Jerusaléniu jikau sika, ä dooce disciípulom naatepola am núnnuk. Huanäi böot huéeka ínel ámeu jiaahua:

¹⁸ —Ímíte Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jü Yoremta Üusi éntok jume tíöpopo chē nésahueme entok escriibam mámpo tóijnä. Huanärim nokta át chüpanake, ä ménä béchíbo,

¹⁹ entokim kaa judíom mámpo ä tóijnake. Jiokochim ä joaka ä bemmuchanake. Huanärim kúrusit ä poponnake; tē báij taahuarim huéy jiaabitenake.

Jacobota entok Juanta áye aahuähui

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Huanäi jü Zebedeota üusim áiye ä asoammaki Jesústau rúkteka, áu tónommia kíktek. Huanäi senu huémta áu aahuak.

²¹ Áapo ínel áu jiaahua:

—¿Jítasē huáatia?

Jü jámut ä yómmiak:

—Ímēi ín guoy asoam, ámechē nésahue, bueituk réytaka em nésahuepom émomak jotenake, huépülaka bátatana, senuk éntok míkótana.

²² Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Katem jüneiyya jita enchim aahuähui. ¿Jachem juka báasopo ín jínakeu ára ínomak jēye? ¿Jachu emēe juka jiókot anhuamta ín innēnakeu ára ínomak ä innēa?

Huanäi bempo ä yómmiak:

—Jeehui, ámate yuuma.

²³ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lútüría báasopo ín jínakeu ára enchim jínakèhui, entok juka jikot anhuau ín innènageu arem inomak ä innèa. Tè senuk bátatana entok míkötana, ino náapo jábem jotenakèhui, kanne ínapo ä jípуре, juka jábem ín ä máknakèhui; ál-la jü ín Átchay áma am náikiala, jume iári béchibo yeu púarim.

²⁴ Jume guojmamni discípulom íkái jíkkajaka ámehuim öomtek, jume guoyika emo sailakammehui.

²⁵ Huanäi Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Jüneäem, jume yäura tékiata naciónimmeu jípурeme, bem nésahuepom úttiapo kaa türihuamta ámeu johua, entok jume buéresi emo jípурeme úttiapom áme béppa nésahue.

²⁶ Tè enchim násuk kaa ínèlitunake, ál-la hua enchim násuk áu yö joame, iri jume huatem nésauta jorianake.

²⁷ Bueítuk jábe enchim násuk bát huériata jípu báareme, iri huatem bétuk áu jípunake, nésauta am joriaka.

²⁸ Ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta jabeta nee jooria iaaka, ál-la simem nésauta joria báreka; entok simem béchibo muk báreka ä jíapsi tójjak, juebenam jínèu báreka.

Guoy liliptim bíchaka taahuak

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Jum pueblo Jericópo bempörim yeu sájako, juebena gente áme sáu sájjak.

³⁰ Jesústa áma huam huéy, guoy liliptim böo mayoat jokay. Huanäi ä jíkkajakam kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomè nák jikolè!

³¹ Jü gente éntok ámet kutti nónokak, kaa múksi am jiau sáhueka; tè bempo chè júne úttiaka chaayey, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomè nák jikolè!

³² Huanäi Jesús kíkteka am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem enchimmeu nee yáa ia?

³³ Bempo ínel áu jiaahua:

—Señor, itom pusimte étapo ia.

³⁴ Huanäi Jesús am jikoleka, pújpo ámet mámték. Huanärim sep bíchaka taahuak, entokim áa sáu sájjak.

21

Yólataka Jesústa buere joära Jerusaléniu kibakèhui

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Buere jóära Jerusaléniu jèla am kateyo, jum pueblo Betfagéhuim yájjak, káhui Oliivou kaa mékka. Huanäi guoy discípulom áman bíttuak,

² ínel ámeu jíaka:

—Ili jóära itobeu kátékahuem kaate. Huanärem buruta áma chäkamta téunake, ili buruta jípuremta. Akem am búttiaka äbam huéria.

³ Tè jábeta jáchin enchimmeu jiaj, ínèlem áu jiaunake: Jü Señor am huátia; láutite äbam nóttianake.

4 Sime ìri yeu siika, áhuä chúpánakë béchïbo, juka profeetata nokakähui, ìnel ä jíako:

5 Inëlem áu jiaunake, jü buere jóära Siónpo jóakammehui:

“Ímï emou huéiye, jü em réy,

kaa áu chëhualeka, buru jámuttat yetsimeka,

ìli buuru animal asoari ára púaktemtachi.”

6 Huanäi jume discïpulom áman sájaka, Jesústa nésahuekä páman ä yáhuak.

7 Huanärim juka buru jámutta nüpak, entok juka ìli buruta; ìmïrim jume bem mántom áme béppa óorek. Huanäi Áapo áme béppa yejtek.

8 Jü gente éntok tüisi juebénakay. Huanärim bem mántom böot tösakay; huate éntok júya sáhuatam chúktiaka böot ä huáttiasakay.

9 Jü gente bát kateme entok áa sáu kateme chayekam ìnel jiaahuay:

—¡Buéresi al-leehuame Davidta Üusi béchïbo! ¡Jü Señorta téhuampo äbo huéeme, tüisi buére al-leehuame áa béchïbo! ¡Jikat bétana huéiye, jü buére al-leehuame!

10 Jerusaléniu ä kibakeko, sime áma jóakame tüisim al-leaka áu yeu sájjak, ìnel jíaka:

—¿Jábese ìri?

11 Huanäi jü gente ìnel jiaahuay:

—Íri Jesús, jü profeeta pueblo Nazaret Galiléa buiärapo joome.

*Tïöpopo kaa türik joame yeu béebak
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

12 Jesús jum Diosta tïöpopo kibakeka, sïmem jita áma nénenkame entok jita áma jïnnume yeu am béebak, entok jume tómita áma nakuliamé mesam am móbektiriak, entok guókohuim nénenkame sila-bankom mékka am huötiriak.

13 Huanäi ìnel ámeu jiaahua:

—Ínel jïojteri: “Jü ìn káari, oración áma jojohua kári ti téhuaana”; të eme, tómi lak-ron káu guójoriata bénasem ä jípure.

14 Huanärim jum tïöpopo áu yájjak, jume lilipim entok lolöim; huanäi am tütek.

15 Të jume sacerdotem chë nésahueme entok escriibam, juka buéresi jita ä jóä ä bíchaka, entok jume usim tïöpopo chay nokaka ìnel jíame: “¡Buére al-leehuame Davidta Üusi béchïbo!”, huanärim öomtek.

16 Huanärim ìnel áu jiaahua:

—¿Jachë am jikkaja, juka ìméi nokähui?

Huanäi Jesús ìnel ámeu jiaahua:

—Jeehui. ¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka jïojteta? Bueituk ìneli jiaahua:

Jume ìli usim entok jume chëyeme tempo,

ìmëri chë yúmalasi enchi am yörinakë béchïbo tüise am buiktuala.

17 Huanäi buére jóäraapo am tójaka yeu siika, pueblo Betaniau bíchaa; huanäi huämi taahuak.

*Chuna óguotat bétte nooki
(Mr. 11:12-14, 20-26)*

18 Kethueytana buére jóarau nótteka tébäurek.

19 Chuna óguota böo mayoat huéekamta bíchaka, áu rúktek; të kaita át téhuak, kía sáhuam jíbba. Huanäi ínel áu jiaahua:

—¡Jauhuey júne kaa júchi takanake!

Huanäi sep huaakek, jú chuna óguo.

20 Jume discípulom íkái bíchaka, buére éakam át guómtilatata ínel jiaahuay:

—¿Jáchisu íri chuna óguo sejchúkti huaakek?

21 Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, eme Diostat éaka kaa kóm éätek, katem kía íkái chunammeu ín yáakáu jíba ára jo éiyey; ál-lem ínel áu jákätek, í júya káhuui: “Sóoktekë bahuéu emo jímma”, huanäi junëli áu yáa éiyey.

22 Simeta oraciompo súaleka enchim aahuäu, akem ä mabetnake.

Jesústa yäura

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Tiöpou ä yepsako, jume chë áma nésahueme entok jume pueblopo yoiyöturi nésahueme Jesústahuim rúktek, huatem ä majtiayo. Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jíta yäuratasë jípureka íkái johua? Entok, ¿jábese enchi ä mákkak, íkái yäurata?

24 Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone két enchim temajjnake. Enchim nee yómmiako, ínapone két enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka íkái ín joähui.

25 Jú Juanta yore batöahui, ¿jákübosu huéiye? ¿Téhueka bétana, ö yoremem bétana?

Huanäi bempo náu nookay, ínel jíaka:

—Bueítuk téhueka bétana ti itom jiayo, Áapo ínel ítou jiaunake: “¿Jatchiaka jüntukem kaa ä súalek?”

26 Yoremem bétana ti itom jiaj éntok, pueblotata májhue; bueítuk simetakam Juanta profetapo jípure.

27 Huanärim Jesústa yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Katte júneiya.

Huanäi Áapo két ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone két kaa enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka íkái ín joähui.

Guoy usiarim ejemplo

28 Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Të, ¿jáchisem ä bitcha? Senu yoreme guoyim üusekay. Jú huépülakuu rúkteka ínel áu jiaahua: “In üusi, í taahuarichë áman párasim ayukäpo tekipanua.”

29 Áapo ä yómmiaka ínel jiaahua: “¡Kanne báare!” Të chúkula áu temajeka ä éapo nótteka áman siika.

30 Jú senukuu rúkteka két ínel áu jiaahua. Huanäi áapo ä yómmiak, ínel jíaka: “Jeelui, Señor, ámanne huéenake.” Të kaa áman siika.

31 Jume guoyika sáihuakame, ¿jábese ä áchay nésahui yáuhuak?

Bempo ínel jiaahua:

—Jü bát sáihuakame.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Lútüriapone enchim téjhua, jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme enchimpachim áman kaate, jum Diosta réytaka nésahuêhui.

³² Bueituk Juan enchimueu yepsak, böot lútula huémta huériaka; të katem ä susualek. Të jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme, imêi ál-la ä susualek. Eme entok ikäi bíchaka junne, katem emo jíapsi kúaktiak, ä súal béchibo.

Jume kaa tü yóreme tekipanualerom

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Akem ä jikkaja, juka täbui ejemplota: Yoreme familiakamta bétana. Ä huajpo páras óguom jábuaka am kóräituak. Párasim áma bähua nunühuamta yáaka, tétam náu cháiyak, mejikat tájti simeta bít béchibo.

'Huanäi huatemmeu ä perentaka, mékka bíchaa siika.

³⁴ Huanäi páras takam chüktianäu yúmako, jume ä sáhuêhuim áman bíttuak, ä huajpo párasim suayammehui, juka huajpo yeu huémta am mabet íaaka.

³⁵ Të jume tekipanualerom jume áman bíttuarim buíseka, huépülakim tüisi kókosi yáhuak; senuk éntokim mëak; senuk éntokim tétammey mámaasuk.

³⁶ Júchi Bénasi ä sáhuêhuim chë bürum áman bíttuak; të jume tekipanualerom jume bát áman bíttuahuakame Bénasim am yáhuak.

³⁷ 'Íkai simeta yeu simsü násuku, ä üusihua áman bíttuak: "In üusi ál-lam yörinake", ti jíaka.

³⁸ Të jume tekipanualerom, juka huajta áttiakamta üusi bíchaka, náhuim ettejhuaa ínel jiaahua: "Íri jü simék áttiaka tahuaseme. Binem kaate; atä mënake. Huanäite ítapo simemak tahuanake."

³⁹ Huanärim páras etpo yä huíkeka ä mëak.

⁴⁰ Jü yöturi páras etta áttiakame yepsakätek:

—¿Jáchisu am yáanake jáni, jume tekipanualerom?

⁴¹ Inëlim áu jiaahua:

—Jume kaa türík jíapsekame, kaa am jiolekoka am súanake. Huanäi juka páras etta tattábuim mámpo ä tóijnake, bueítuk tiempota yúmak ä mabet éáu, ä béjtuaná béchibo.

⁴² Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka Diosta noki jiojteta? Ínel jiamta:

Jume káateme, juka tétatam türík yeu tahuariak.

Íri téta éntok ejkinapo nahuataka yeu simla.

Jü Señor ikäi yáala.

Íri itom bíchäpo buériasi maachi.

⁴³ Huári béchibone ínel enchimueu jiaahua, jü Diosta réy nésauritem úhuana. Huanäi täbui gente ä mákna, Diosta éä páman türík taka báareme.

⁴⁴ Jábetaka junne, íri tétata béppa huéhekame jámtiatunake; të jü téta senuk béppa kóm huéhekätek jótasi ä tutujnake.

⁴⁵ Ä ejemplom jikkajaka jume sacerdotem tiöpopo chë nésahueme entok jume pariserom jünéakam taahuak, bempörim bétana ä nokaihui.

46 Të jáchin bem ä buíjnakeu áachim ä jariay; tem pueblota májhuey, bueítuk bempom ä PROFEETATUKÄ BÉTANA ä TÄYAY.

22

Pajko bóoda ejemplo

1 Jesús am yómmiaka júchi ámeu nookak, ejemplommeyi, ínel jíaka:

2 —Jü Diosta téhuekapo réy nésauri, senu réyta bóoda pajkota yáakä bénnä, ä üusi béchíbo.

3 Huanäi ä sáhuëhuim náasam bíttuak, bóodau néjunrim núnu béchíbo; të ímëi katim áman kat bábarek.

4 Huanäi júchi huatem ä sáhuëhuim áman bíttuak, ínel jíaka: inëlem ámeu jiaahua, jume néjunrimmehui: “In toorom entok animaalim áahuikam súasuri; buáhuamtane béja yáatebosula. Síme béja huéchiapo óorek. Bóodahuem äbo kaate.”

5 Të bempo kaa áman kat báreka sájjak, senu ä huasau bíchaa, senu éntok ä tékil bí báreka siika.

6 Huate éntok, jume áman sáyhuakame buíseka, kókosi am yáaka am súhuak.

7 Jü réy ikäi jikkajaka öomtek. Huanäi ä yún sontarom áman bíttuaka am súatebok, jume huatem méakame entok bem jóära am táariak.

8 Huanäi ä sáhuemmeu ínel jiaahua: “Jü pajko bóoda béja yúmalasi huéchiapo óorek; të jume néjuntaka áman kannakeu katim áma náikiapo yúmalatukay.

9 Ámanem kaate, jume böom päkun bíchaa yeu katemmechi. Huanärem símem enchim tíäu bóodau núnnu.”

10 Huanäi jume sáyhuame böommet yeu sájjak. Símem jume bem tíakáhuim náu tójjak, tü yóremem entok kaa tü yóremem. Huanärim áma tápunak, jume bóodau néjunrim.

11 ‘Huanäi jü réy áman kibakek, jume néjunrim bíchaka senu yoremta áma téhuak, kaa bóoda súpem súpékamta.

12 Huanäi ínel áu jiaahua: “Amigo, ¿jáchise äbo kibakek, kaa bóoda súpem súpéka?” Huanäi áapo kaa jíaleka taahuak.

13 Huanäi jü réy ínel ámeu jiaahua, jume sáyhuammehui: “¡Akem ä súmma, guókpo entok mámpo! Huanärem päkun bíchaa ä jímma, kut huathuattëhui. Huämíri buannake, támim kumeka.”

14 Bueítuk juebenamme jume núnurim; tem ilikki jume yeu púari.

Yäura impuestom

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Jume pariserom sájaka náu ettejhuak, kaa ínel ä éäpo jita ä nokay ä jaatia báreka.

16 Bem discípulomim áu jaasek, herodianommaki, ínel jíaka:

—Maestro, jüneate lütüriata em türëhui, éntoke lútula lütüriay Diostau bíchaa huémta am majtia; éntoke kaabeta bétana emo suaya, bueítuk júka yoremta, ä jülébénapo, katé ä bíchaka át suuhua.

17 Enë itom téjhua: ¿Jáchisë ä bitcha? ¿Jachu türi jáni rey Césarta impuestom béjtua béchíbo? Ö, ¿ëe?

18 Të Jesús jünéaka kaa tü éhuamta bem jípurëhui, ínel ámeu jiaahua:

—Emëe kaa tü yórememtaka emo tü joame. ¿Jatchiakem nee jioptua báare?

19 Nechem ä bíttua, juka impuesto tómita.
Huanäi bempo huépul denariota áu buíssek.

20 Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesa pújbak, entok jábesam téhuak, jume tómit jjojterim?

21 Bempom ä yómmiak:

—Césarta pújba.

Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia, Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntok, Diosta.

22 Íkái jikkajakam buére éeak. Huanärim ä tójaka sájjak.

Kókkolam jíabitë bétana nátemajhuame
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Huäri taahuarichi jume saduceom áu yájjak. Ímëri katim ä súaley, juka kókkohuaka júchi jíabitehuamta. Huanärim Jesústa nátemajek, ínel jíaka:

24 —Maestro, Moisés ínel jiaahua, jábetaka junne kaa üuseka mukukátek, ä sailahua juka jámut jókoptulata ä nüpo yúmala. Huanäi át usiakátek, ímëri ä saila mukilatachim náikiatata tatahua.

25 Yoremem guoy-búsanika, emo sailaka ito násuk aaney. Huépülaka bát juubek, të kaa üuseka muukuk. Huanäi ä jubi ä sailabeu tō muukuk.

26 Ínëli kétchi jü chúkula huéeme entok jü bájjkun huéeme, guoy-búsanim yumäu tájtim kókkok.

27 Chúkula símem kókkosuk, jü jámut két muukuk.

28 Jume kókkolam jíabiteko, jume guoy-búsanika ä jubekaihui, ¿jábesu júntuk íkái jámutta jubeka tahuanake jáni?

29 Huanäi Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Jiop-läem, juka Diosta noki jjojteta entok ä úttiära kaa täyaka.

30 Bueítuk kókkolam jíabitëpo, kaabe jubnake entok kaabe jubtuana; bueítuk téhuekapom Diosta ángelesim bénasi jíapsinake.

31 Të jume kókkolam jíabitenake bétana, ¿jachem Diosta nokakäu jjojterita kaa nok-la, ínel ä jíapo?:

32 “Ínapone Abrahamta Dios, entokne Isaacta Dios, entokne Jacobta Dios.” Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jíapsammehui.

33 Jü gente ä nokihua yore majtiahumta jikkajakam akim ä úttiley.

Jü buére nésauro
(Mr. 12:28-34)

34 Huanäi jume pariserom ä jikkajak, Jesústa jume saduceom kaita am noktukáhui. Huanärim huépülay bénasim emo náu tójjak.

35 Senu ámemak joome, Moiséjta ley am mamajtiaihui, ä nátemajek ä jioptua báreka, ínel jíaka:

36 —Maestro, ¿jita nésaurosisu chë yörisi maachi, jum Moiséjta leypo?

37 Jesús ínel áu jiaahua:

—“Dios em yöturië náknake, síme em jíapsiyi, entok síme em espírituyi, entok síme em éerimmeyi.”

38 Íri ínel jü tua bát huéeme entok jü nésauro chë yörisi maachi.

39 Jü chúkula huéeme éntok két alë bënna: “Juka emo bénasi yoremtë náknake, em emo náké bénasi.”

⁴⁰ Ímëi guoy nésaurimmet hufjüte, jü Moiséjta ley entok jume profee-tam jiojteri.

*¿Jábesu Cristota üusek?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)*

⁴¹ Jume pariserom ketune náu aneyo,

⁴² Jesús am nátemajek ínel jíaka:

—Cristota bétana, ¿jáchisem éiya? ¿Jábesä üusek?

Inëlim áu jiaahuak:

—David ä üusek.

⁴³ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasu jüntuk David, Espíritu Santota úttiäray nokaka, “Señor”? Ti ä téhuak, ínel jíaka:

⁴⁴ Ínel jiaahuak jü Señor ín Señortahui:

“In bátatanë yejte,

jume enchi béj-reka kateme em guókim bétuk nee am órëu tájti.”

⁴⁵ David “ín Señor” ti ä téhuak. ¿Jáchisu jüntuk ä üussitunake?

⁴⁶ Kaabe ára ä nok yómmiaka taahuak; entok huäri taahuarit naateka kaabe júchi ä nátemajek.

23

*Jesús pariserom nátua
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)*

¹ Huanäi Jesús gentetau nookak, entok ä discipulommehui, ínel jíaka:

² —Jume escriibam entok pariserom, Moiséjta bénasim yáurata jípureka emo bíttebo, juka Moiséjta leypo huatem majtiahuäpo.

³ Ínëli simeta huaka enchimneu nokaka enchim ëria íau, akem ä ëria, éntokem ä yáuhua. Të juka kaa tüisi aneka bem jiapsäu, katem ä joo báare; bueítuk bempom senu huémta yore majtia, tem tábuiasi jíapsa.

⁴ Bueítuk ánaatam súsuma béttesi maachik entok kara huériutumta, yoremem jénommetchim am öore; të bempom huépul sútuy jünem kaa át jálo-jálojte.

⁵ Ál-lam simeta bem joäu johua, yoremem bétana emo bít íaaka; bueítuk Diosta nooki jiojteta kóba mejëku entok mám tébiapom ä jípureka, sëbem bem mánto súpem béppa chátxha.

⁶ Entokim pajkopo násuk joka jübuáhuamta türe, jum sinagogampo entok bankom bát jokammem bem jotenakëhui,

⁷ entok pláazapo bem tebotuanähui, entok huate yoremem bétana, “¡Maestro, Maestro!”, ti ámeu jiaayhuamta.

⁸ Të emëe, katem “kóba yöhue” ti emo téhua íaa; bueítuk huépülaka enchimneu kóba yöhue, jü Cristo; eme éntok simetaka emo saylak.

⁹ Katem jábeta “ín Átxhay” ti tettehua báare ímí buíapo; bueítuk huépülak jíbate Átxhayek, juka téhuekapo kátekamta.

¹⁰ Katem “Maestro” ti emo téhua íaa; bueítuk huépülaka enchimneu Maestro, jü Cristo.

¹¹ Jü enchim násuk chë yörisi maachi, íri enchim nésauta jorianake.

¹² Bueítuk jü jikau áu tóboktéame, kóm tahuariana; të jü bétuk áu jípureme éntok, jikau tóboktiana.

13 "Të, jjiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yöremtaka emo tü joame! Juka téhuekapo réy nésaudem yoremem béchïbo páttiaka, eme júne kaa áman kikkimu, entok jume áman kimu báareme júnem kaa áman kimutua.

14 'jjiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yöremtaka emo tü joame! Jume jámut jókoptula káarim emo áttia mámaka, íachïrem jïahuiteka oraciönim tettëbem johua. Íari béchïbo chë bétte noki enchimmem chúpatunake.

15 'jjiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yöremtaka emo tü joame! Buíachi entok bahuechi mékka tájti náa sájaka, juka religiompo kaa enchimmak anemta enchimmakem ä tahuatua. Huanärem ínëli ä yáasuka, chë júne enchim béppa béetëu bíchaa ä huéenakeu, ä boo totoja.

16 'jjiokot maachi enchim béchïbo, liliptim huatem böota téjhuame! Inëlem jiaahua: "Bueituk jábetaka junne tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tatahua; të jábetaka junne juka orota tiöpopo ayukamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanakë béchïbo úttiataka tatahua."

17 jKaa susuakem liliptim! Bueituk, ¿jítasasu chë yörisi maachi? ¿Jü oro o jü tiöpo orota Diostau bíchaa náikiame?

18 Inëlem két jiaahua: "Jábetaka junne juka tiöpo altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tatahua; të jábetaka junne juka ofrendata Diostau bíchaa náikiata altarta béppa órekamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanakë béchïbo úttiataka tatahua."

19 jEnchim éapem aane, éntokem liliptim! ¿Jítasu chë yörisi maachi? ¿Jü ofrenda Diostau bíchaa náikiari, ö jü altar, juka Diostau bíchaa náikiata áa béppa órekamta santosi joame?

20 Bueituk jü altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íari béchïbo jïba ä nokäu lütüriate, ál-la jü síme áa béppa órekamta béchïbo kétchi.

21 Jü tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íari béchïbo jïba ä nokäu lütüriate, ál-la Dios áma anemta béchïbo kétchi.

22 Juka téhuekata entok Diosta áma yeyesäu bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, huaka áma kátekamta béchïbo két ä nokäu lütüriate.

23 "Të, jjiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yöremtaka emo tü joame! Bueituk eme juka júya méntata, anísta, entok cominota, diezmotá áma yeu huíkeka Diostau bíchaa náikia; tem juka chë yörisi machik Moiséjta leypo huémta yeu tahuaria. Juka lútula huémta, yore nák jïkolihuatma, entok Dios éhuamta, ikárem kaa yeu tahuariaka ä yáa éyey kétchi, të juka huatek kaa kóptiaka.

24 jLiliptimtakem huatem böota téjhua! jJuka huetëpäritem yeu baayu, të juka kameyota éntokem huüuktia!

25 "Të, jjiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yöremtaka emo tü joame! Bueitukem juka báasota entok puraátota, béppatana tülisem ä bábaksia; të huáijhuatana enchimmem tápuni, jü ékbuahume entok jü jáchin júne yún jítasu áttia péhuame.

26 jParisero lipti! Báché juka báasota entok puraátota huáijhua tüte; bueituk junëli béja päkutana két tütetaka ä tahuanakë béchïbo.

27 "Të, jjiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yöremtaka emo tü joame! Eme kókkolam sepultura tósalisi béppa bíttu

bénäem; yeutanem musäla machisi bíttu, të huáijhua éntokem mukira ótammeý tápuni, entok síme chïcha máchirayi.

²⁸ Ínëli kétchi emëe, lútüriapem päkutana yoremem bíchäpo, türík johuamta bénasi emo nüye; të huáijhua kaa tü yörememtakem emo tü johua; kaa tühua éntok enchimmet tápuni.

²⁹ Të, ¡jiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yöremtaka emo tü joame! Bueituk jume profetam sepulturamem johua, entok jume lútüriata boojoriaka kókkolame béppa monumentom sesehuatua.

³⁰ Huanärem ínel jiaahua: “Bueituk ítapo itom áchayim taahuarimmet jiápsakätek, kaibute ámemak chätuka jume profetam ójbo guötia éiyey.”

³¹ Inëlem emesu emo yeu buísse, jume profetam súakame enchim áchayekä béтана.

³² Eme kétchi, jume bannataka kat-riam naatekähui, ¡akem ä chúpasu!

³³ ¡Bakochim! ¡Bakot usiataka nát tómti kateme! ¿Jáchisem emo ä guójanía máchile, júka bétte nokta infierno táijta béetëu enchim huérianakähui?

³⁴ Huári béchïbone enchimneu am bíttu, jume profetam, entok buére jita täyame, entok ¡jiojtelerom. Ímërem huatem súanake, kúrusit am poponaka; éntokem huatem bemmuchanake, enchim singoogampo; éntokem huatem jájjanake buére jóäram bëkatana.

³⁵ Jú lútula jiápsame ójbo, buíata béppa guótekame síme enchim béppatunake, jú Abelta ójbo lútula jiápsaka mukukäpo naateka, entok Zacarías, Berequíasta üusi ójbou tájti, ikäi jum tiöpota entok altarta násk enchim méakähui.

³⁶ Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: Íri síme ámeu huéenake, jume én nát tómti kateka jiápsammehui.

*Jesús buere joära Jerusalénta jiokoleka buaanak
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ ¡Emëe Jerusalénpo joome, emëe Jerusalénpo joome! ¡Émem am memëasuk, jume profetam, éntoke tétammeý am mamaasuk, jume emou bíttuarim! ¡Jaikisisuse jume em üusim náu tóij bábarek, jáchin júka tótorita ili tótorim másam bétuk náhuä totoja bénasi! ¡Të katem báarek!

³⁸ Én éntok jú enchim jóuhua sipa sóola kaabe áma aneka tahuanake.

³⁹ Bueitukne enchimneu júnel jiaahua: Én naatekem kaa nee bínnake, ál-la júnakoy ínel enchim jíayo: “¡Buére al-leehuamta jípureka itou yebisise, jú Señorta téhuampo huéeme!”

24

*Jesús tiöpota tátapnä tíaka nooka
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Jesústa tiöpopo yeu simlataka ä huéeyo, ä discípulom áu rúktek, jume tiöpopo káarim ä bíttua báreka.

² Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Íkäreem símeta bitcha? Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, kaita ímí téta nát béppa kateka tahuanake, bueituk síme tátaptaka tahuanake.

*Ániata kee lüteý señalim ayunake
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Jesústa káu Oliivompo ä kátek, ä discípulom bempolaika áu rúktek, ínel jíaka:

—Itomè téjhua, ¿jahueysu naatenake jáni jü huéenakeme? Entok, ¿jita señalsu ayunake enchi yebijnakeyo, entok ániata lútinakeyo?

⁴ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¡Tüisem jíat suuhua! Kaabe enchim bñitáunake,

⁵ bueítukim juebénaka yáijnake, ín téhuampo emo katè tíaka: “Ínapone jü Cristo”, ti jíaka; entokim juebenam bñitáunake.

⁶ Éntokem náu nássuahumta jikkajjnake, entok náu nássua báahuaka náu ettejhuamta. Katem jáchim emo éetua, bueítuk úttia símeta íkái huéenakèhui; tè ketune kee jee yuuma, jü taahuari ániata lútinakèhui.

⁷ Bueítuk huépü nación tábui nacióntamak nássua báreka áu tóboktianake, entok huépü réy nación tattábui réy naciónta bėj-reka áu tóboktianake. Tébaa entok kókoa ayunake, entok juebena békatanana buía áu yoonake.

⁸ Íkái símeta hué násuk, én júbua naatenake, jü kókosi éehuame.

⁹ ‘Huanäi huate jìokot enchim jonakeme, yaura mampo enchim toijnake, éntokem súana, ínomak enchim katè béchìbo, síme gentem enchim omtianake.

¹⁰ Juebénakam Diosta bem súalëu tóijnake. Emom bėj-reka emo yeu buijnake, entokim kaa emo huáatiaka emo omtianake.

¹¹ Juebénakam emo tóboktianakee profetamtaka Diosta béchìbo emo noká tíaka, entokim juebenam bñitáunake.

¹² Juka kaa túhuata áu búruriaká béchìbo jü emo nákhuame sipnake.

¹³ pTè jábe ä mukëu tájti ínot éaka jíápsakame, Diostamak jíbapo béchìbo jíápsinake.

¹⁴ Íri evangelio Dios réy, síme ániat jíápsammeu nokna; bueítuk jume naciónim ä jikkáijanaké béchìbo. Huanäi béja yúmanake ániata lútinakèhui.

¹⁵ ‘Eme ä bichátek, juka Diosta bėj-reka kaa türik áma johuamta, jum tíopo altar chë yórisi machiku, profeta Danielta jìojtekähui —jü jìojterita nokame, át suaka át jüneenake—,

¹⁶ huanäi jume Judeapo jóakame júya káhuui bícham tenninake.

¹⁷ Jü kárit jikat aneme, kaa kóm sika káapo huájjhua jita nü báanake.

¹⁸ Jü huaj páriapo aneme, kaa amáu nótteka béppa súpem nü báanake.

¹⁹ ¡Jìokot machinake, jume jáamuchim abe asoame béchìbo, entok jume il-lìchim asoaka am chítuame!

²⁰ Diostahuem buaana, bueítuk juka yeu tennihuäu kaa séberiaapo entok kaa jimyore táapo ä huénaké béchìbo.

²¹ Júnakoy jìokot emo bít-huame ayunake. Íri ániata jünaktehuak naateka, kaabe ä bil-la, entok chúkula junne, kaabe ä bínnake.

²² Huámëi taahuarim kaa chúkthiahuakáteko, kaabe jínëutu éiyey; tè jume yeu púarim ä náké béchìbo, huámëi taahuarim chúkthiatunake.

²³ ‘Huanäi senuk ínel enchimneu jíayo: “¡Akem ä bitcha! Ímí aane jü Cristo”, ö “Áman aane”, katem ä súale.

²⁴ Bueítukim emo tóboktianake emo Cristo tíaka, jume yore bñitáhuame, entok emo profetam tíaka buéresim señaalim entok milagrom jonake. Ínëli áma yumáteko jume yeu púarim jünem bñitáhuame báanake.

²⁵ Bėjane bannaataka enchim téjhuaasula.

²⁶ Íari béchibo, ínel am jáyo: “¡Akem ä bitcha, jó! Áma aane, áman buéeka päriapo”, katem áman sásaka. Ö, “¡Akem ä bitcha! Buére káapo aane, kárit jikachi”, katem ä súale.

²⁷ Bueituk jáchin juka yúku béroktiriata täata yeu hué bétana kóm sika entok täata áman huéchéu tájti ä machiriä bénasi, junéline bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko.

²⁸ Bueituk ják junne takaa mukirata bökäpo, tekuem áma náu yáijnake.

Yoremta Üusi yepsähui

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Jiokot emo bihuä náasuk chúkula huámechi taahuarimmet sejhúkti, jü taa kaa machisi tahuanake; jü mecha júne kaa machirianake; jume chókim entok téhueka bétana kóm huáttinake. Jü téhuekapo úttiära éntok áu yoyoonake.

³⁰ Huanäine téhuekapo bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi señalpo. Huanäi síme jü yóremra ánia buíapo náu huéerim buanakam sirokname; entokimne bínnake, ínapo Yoremta Üusi namupo téhueka bétana äbo kóm huéteko, úttiata jípureka entok buéresi símek béppa uiyoriku.

³¹ Trompeta jáhuita kuseka ä ángelesim náa bíttunake, jume yeu púarim náu am tóijnaké béchibo, jum naiki kätana jekata huépo, jákun buíata yumäu tájti, téekata naatépo entok jákun ä chúpépo tájti.

³² 'Jume chunam bétanem ä júneria, juka ejemplota, jume mesékiriam básiu táytek, entok jume sáhuam sisiali táytek, jü tasaria béja äbe äbo yuuma.

³³ Ínëli kétchi emëe, íkái símeta bichäteko, júneäm béja puertapo äbo ä yúmasëhui.

³⁴ Lútüripone ínel enchimmeu jiaahua, jume én nat tómti kateme kee jee kókkoy, íri síme bíttunake.

³⁵ Jü téhueka entok jü buíya lútinake; të jü ín nooki jíbapo béchibotunake.

³⁶ 'Të juka taahuata entok orata kaabe ä júneria, jume téhuekapo ángelesim junne, ál-la ín Átchay jíbba.

³⁷ 'Të juka Noéta taahuarimpo jáchin yeu ä sikä bénasi, junéline bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko.

³⁸ Bueituk júnakoy diluviota kee jee naateyo, jübuákam vino jëyey, emom juubey, huate entok juptuahuy; júnensu taahuari yuumak, Noéta barcopo kibaknakëhui.

³⁹ Katim jünëiak, júnensu yepsak jü diluivio huanäi símem nuksika, ínëlitunake kétchi, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko.

⁴⁰ Huanärim guoyika huajpo annake; huépülaka núk sákana, senu éntok áma tö sákana.

⁴¹ Guoy jáamuchim molinopom tujnake; huépülaka núk sakana, senu éntok tö sákana.

⁴² 'Katem koptel-la, bueitukem kaa júneiya, ják ániata huépo ín yebijnakëhui, ínapo jü enchim Señor.

⁴³ Entok íkäreem két júneriapo yúmala: jü jóapo nésahueme júniäteko ják orapo juka lak-ronta yebijnakëhui, kaa kócheka ä kaari suaya éiyey, lak-ronta kaa áman kibaknaké béchibo.

44 Ínëli kétchi, eme yúmalasem emo jípureka aane; bueituk ínapo jü Yoremta Üusi kaa enchim ä boobíchäpone yebijnake.

Jü saulero tüisi tekpanuame entok jü saulero kaa tüisi tekpanuame (Lc. 12:41-48)

45 'Jábesu jü sáyhuame suaka ä teko eá páman áu nüyeme? Íri jü sáyhuamta mámpo ä familiáhua tö simnake, tiempopo ä jibuátuanaké béchibo.

46 Huanäi buére al-leehuame áa béchibotunake, jü tekpanualerotachi, ä teko yepsayo tekpanuamta tiakáteko.

47 Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, simeta ä áttiahua ä mámpo yéchanake.

48 Të íri tekpanualero ä jíápsipo kaa tüisi ínel ée táyteko: "In teko kara láuti yepsa",

49 áamak tekpanualerom béb táyteko entok vino jëyemmak jibuäka vino jü táyteko,

50 íri yoremta teko yebijnake, hua taahuari kaa ä boobíchäpo, entok ják ániata huéy kaa ä jüneäpo.

51 Huanäi bétte nokta át chúpanake. Kaa tü yóremtaka tü yóremta bénasi emo antuammak yéchatunake; huámirim támim kuchichiti jiautuaka buannake.

25

Guoj mamni jámut bebemem ejemplo

1 'Jü Diosta téhuekapo réy nésauri guojmamni jámut bebemem bénanake. Ímëri juka jubemta mabet báreka bem lámparam nüka yeu sájjak.

2 Mamnikam suamsi emo nüyey; jume huate mamni éntok kaa suamsi.

3 Jume kaa suamsi emo nüyeme bem lámparam nüka, tem aceiteta kaa nüka.

4 Të jume suamsi emo nüyeme, aceiteta boteampo nüka, bem lámparammaki.

5 Juka jubemta kaa láuti yepsako, simetakam kótchok, yetem ámeu yúmako.

6 Huanäi éntok tukaa násuk huéy kusisi chayhuame jíkkaijtuk: "¡Ábo huéiye, jü jubiseme! ¡Yehuem sájaka ä mabeta!"

7 Huanäi síme jume jámut bebemem, jotekam bem lámparam tütek.

8 Huanäi jume kaa suamsi emo nüyeme, jume suamsi emo nüyemneu ínel jiaahua: "Aceitetem itom mákka; bueituk jume itom lámparam tüteku."

9 Të jume suamsi emo nüyeme am yómmiak, ínel jáka: "Kaa itou ä bínaké béchibo, entok enchimneu junne, ámanem kaate, jume aceiteta nenenkammehui. Huanärem ä jínnu, enchim béchibo."

10 Të bempörim bát aceiteta áman jínnyuo, jü jubeme yepsak. Huanäi jume yúmalasi emo jípureme, áamaki jum pajko bóodau kíimuk. Huanäi jü puerta páttiahuak.

11 Të chúkula kéchim áma yájjak, jume huate jámut bebemem, ínel jáka: "¡Señor, señor! ¡Puertatë itom étaporia!"

12 Të áapo am yómmiaka ínel jiaahua: "Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, kanne enchim täya."

13 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Katem koptel-la, bueituk katem jüneiŷa jita táapo entok ják ániata huëpo, ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake.

Talento tómita ejemplo

14 'Bueituk jü Diosta téhuekapo réy nésauri, yoremta mékka bíchaa sikamta béenna. Të kee simeka ä tekipanualerom núnuka, ä tómihua bem mámpo tójjak.

15 'Huanäi huépulak mamni talentom mákkak, senuk éntok guoy talentom, senuk éntok huépul talentota, ínëli hueepulam bem áma yumápo ámani. Huanäi mékka bíchaa siika.

16 Huanäi jü mamni talentom mákhuakame, ámey tekipanuaka júchi mamni talentom koobak.

17 Ínëli kétchi jü guoy talentom mabetakame, júchi guoy talentom ámey koobak.

18 Të jü huépul talentota mabetakame, sika jíbuejeka ä teko tómi éssok, ä máakari.

19 'Chúkula yún tiempota simsuko, jü tekipanualerom teko yepsak. Huanäi am núnuka am nátemajek, juka tómita bem mabetakäu bétana.

20 Huanäi jü mamni talentom mabetakame áma yepsak, júchi mamni talentom huériaka, ínel jiaka: "In Señor, mamni talentomé nee mákkak; ímírim óorek; júchine mamni talentom áme béppa koobak."

21 Huanäi ä Señorhua ínel áu jiaahua: "Türi, empo tü tekipanualero ára emót eetu kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuak. Én éntokne chë juebenak béppa enchi yéchanake. Señorta al-lerihuápë kibake."

22 Huanäi jü guoy talentom mabetakame két áma yepsak, ínel jiaka: "In Señor, guoy talentomé nee mákkak; ímírim óorek; júchine guoy talentom áme béppa koobak."

23 Huanäi ä Señorhua ínel áu jiaahua: "Türi, empo tü tekipanualero ára emót eetu; kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuak. Én éntokne chë juebenak béppa enchi yéchanake. Em Señorta al-lerihuápë kibake."

24 Të hua huépul talentota mabetakame két áma yepsak, ínel jiaka: "In Señor, enchine täya, nésauta béttek em jípurëhui, entok kaa em echakäpo júne enchi jíjichupähui, entok kaita báchiata em guótiakäpo em jita náu totojähui.

25 Huári béchibone májhueka, sika buíapo ä éssok, juka em tómmi. Ímíre ä jípure, juka em áttia."

26 Ä Señorhua ä yómmiaka ínel áu jiaahua: "¡Empo tekipanualero kaa türi entok obëra! Tüise jüneiyay kaa ín echakäpo ín jíjichupähui, entok kaita báchiata ín guótiakäpo ín jita náu totojähui.

27 Júntuksan empo juka ín tómmi, jume bankerommeu ä réutebo éiŷey. Huanäi ínapo yepsakátek, juka ín tómi mabet éiŷey, entok ä kobarimaki."

28 Huanäi ínel jiaahua: "Juka talentotem ä úuhua. Huanärem juka guojmamni talentom jípuremta ä mákka.

29 Bueituk jü jita jípureme, huatek mákna, chë yún ä jípunakë béchíbo; të jü kaita jípureme, jü ilikkik ä jípurëu junne ä úuhuatunake.

30 Íri tekipanualero kaita béchíbo türík, pákunem kaa machikun yehuaá jímma. Huámírim támim kuchichíti jiautuaka buannake."

31 'Júnakoy ínapo jü Yoremta Ūusi símek béppa uiyoriku huéekane yepsayo, entok síme jume santo ángelesim ínomaki, huanäi jum áma jojuhápo símek béppa uiyorikune yejtenake.

32 Huämiri jume síme naciónim áu náu tóijna. Huanäi hueepulam huatem násuk náikimtenake, juka kabyerota kabaram chivam násuk am náikimte bénasi.

33 Huanäi jume kabaram ä bátatana jäbuanake; jume chivam éntok ä míkötana.

34 Huanäi jü réy ínel ámeu jiaunake, jume ä bátatana jäbuekammehui: "¡Binem kaate, emée ín Átchay bétana al-leehuápo yeu púarim! Akem ä mabeta, juka réytamak enchim béchibo náikiata nesaunakéhui, juka ániata jünaktehuak naateka.

35 Bueítuk nee tébäurey, nechem jübuä miikak; nee bäa jü péay, nechem bäam miikak; ín jóau mékka nee hueramay, enchim jóapem nee mabetak;

36 kaa nee sánkoko, nechem sánkotuak; nee kókorey, ínohuem nóiteka nee bitchak; cárcelpo nee kátek, ínohuem nóitek."

37 Huanäi jume lútula jiápsakame ä yómmiakam ínel jiaunake: "Señor, ¿jauhueysute tébäuremta bíchaka enchi jübuátuak, entok enchi báa jü péayte enchi báam miikak?"

38 Entok, ¿jauhueysute em jóau mékka enchi hueramay, itom jóapo enchi mabetak, entok kaa enchi sánkokte enchi sánkotuak?"

39 Entok, ¿enchi kókorey entok cárcelpo enchi kátekte emou nóitek?"

40 Huanäi jü réy am yómmiaka, ínel ámeu jiaunake: "Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, ímëi ínomak rejteme ché bétuk emo nüyeme enchim ámeu yáakáhuem, ínohuem ä yáuhuak."

41 'Huanäi jume míkötana anemueu ínel jiaunake: "Sékána bichem kaate, eme kaa türikun bíchaa náikiarim, táijta kaa tutukëu bíchaa; ïri jü diablotá béchibo chúpari, entok ä ángelesim béchibo.

42 Bueítuk nee tébäurey, katem nee jübuátuak; nee bäi mukey, katem nee báam miikak;

43 kaa ín jóa bëmu nee hueramay, enchim jóapem kaa nee mabetak; kaa nee súpek, katem nee sánkotuak; nee kókorey, entok cárcelpo nee kátek, katem ínou nóitek."

44 Huanäi bempo két ä yómmiaka ínel áu jiaunake: "Señor, ¿jauhueysute tébäuremta enchi bitchak, báa jü péamta, entok kaa em jóa bëmu enchi hueramay, kaa enchi sánkoko, enchi kókoreyo, entok cárcelpo enchi kátek, katte enchi aniak?"

45 Huanäi am yómmiaka ínel ámeu jiaunake: "Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, ímëri kaitapo bíh-huammeu kaa enchim ámeu yáakáu, ínou jünem kaa ä yáuhuak."

46 Ímëri jíbapo béchibo bétte nokta ámet chúpëhuim kannake; jume Diosta béchibo lútula jiápsakame éntok, jíbapo béchibo jiápsihuáhuim yáijnake.

26

Jü náu nokhuakame Jesústa buj béchibo
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Jesús simeta íkái noksuka, ä discípulommeu ínel jiaahua:

² —Jüniäem guoy taahuarim jíba bëyëhui, pajko pajkuata yáaná béchïbo. Huanäi ínapo jü Yoremta Üusi huatem mámpo tóijna, kúrusit ín poponnä béchïbo.

³ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme, entok jume escriibam, entok jume pueblolo chë yö yáarim, Caifásta tebat jóapom emo náu tójjak, ïri jume sacerdotemmeu kobanarotukay.

⁴ Náhuim yájaka nokta náu tütek, Jesústa bätäüpo buiseka, ä më béchïbo.

⁵ Tem ínel jiaahuay:

—Kaa pajko táapo, bueítuk juka genteta kaa buére éaka emo am tóboktianakë béchïbo.

Musäla juba Jesústat huättiahuak Betaniapo

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Pueblo Betaniapo Jesústa aneyo, Simmom Leproso ti téttehuahuamta jóapo,

⁷ jámut yepsak, botea alabastrolo perfumeta tüisi bėj-remta áma huériaka. Huanäi Jesústa mesau ä káteko kóbat áachä tóak.

⁸ Ä discípulom íkái bíchakam öomtek, ínel jíaka:

—¿Jatchiakasu ïri kía guötiahua?

⁹ Bueítuk ïri ára nénkituy, yún tómipo; huanäi jume póobem áy ania éhuay.

¹⁰ Jesús ä jüneriaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem íkái jámutta muksi bitcha? Bueítuk jü ínou ä yáakäu, tuhuata johuäpo türi.

¹¹ Bueítuk jume póobem jíbem enchimmak jípunake; nee éntok ée.

¹² Bueítuk íkái musäla jubak ín takaa béppa tóak, huéchiapo ä tahuatuaka nee máaná béchïbo.

¹³ Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, jákun tájti íkái evangeliota nokhuäpo, síme ániachi két nokna, íkái jámutta yáakähui, áapöríkúu huáatinä béchïbo.

Judas Jesústa buij báareme mámpo tóij rókaka nookak

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Huanäi huépülaka doocemmak näikiari, Judas Iscariote ti téhuaaka, jume tiöpopo chë yö yáarimmeu siika.

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem nee máknake, Jesústa enchim mámpo nee ä tójako?

Huanäi bempo treinta tómi tósalita ä mák rókkak.

¹⁶ Huanäi naateka ä jariay, jáchin bem mámpo ä tóijnakëihui.

Yörisi machik kúptey jibuähuamta Jesús ä yáuhuak

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Senu taahuata huéy, jume páanim kaa levaduura buähuaka pajkohuay, ä discípulom áu yájaka ínel áu jiaahua:

—Juka pajkua jibuähuamta yáa béchïbo, ¿jákusë itom ä yáa ïa?

¹⁸ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem kaate buere jóarä Jerusalénihui, ímirem yoremta áma téunake. Huanärem ínel áu jiaunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: Jü tiempo ino bétana béja yúmase; em jóapo nee pajkuata kúptey jibuähuamta ín discípulommak buä báare.”

19 Huanäi jume discípulom Jesústa nésahuekä páman ä yáuhuak. Inëlim pajkuata buä béchibo simeta huéchiapo tójjak.

20 Tukariu yúmak, mesau yejtek, jume doocemmaki.

21 Am jibuä násuk ínel ámeu jiaahua:

—Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, huépülaka enchim násuk nee yeu buíseka, huatem mámpo nee tóijnake.

22 Huanärim tüisi sirokaka, hueuhuëpulaka ínel áu jiau táytek:

—Señor, ¿jachune ínapo ájária jáni?

23 Huanäi Jesús am yómmiaka ínel jiaahua:

—Huä puraatopo mámam sütéame ínomaki, íri nee yeu buíseka huatem mámpo nee tóijnake.

24 Të lútüriapo ínapo jü Yoremta Üusi ino bétana ä jiojteri páman huéeka inot chúppe. Të ínapo jü Yoremta Üusi nee yeu buísekamta béchibo, ¡Tüisi jiokot maachi! Íri outa béchibo chë türi éiyey, kaa yeu yöremtukáteko.

25 Huanäi Judas yä buíseka huatem mámpo ä tóijnakeme ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Maestro, ¿jachune ínapo ájária?

Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Em nokäpë empo emo ájariä tíiya.

26 Ínëli am jibuäysu, Jesús páanim nüka, Diosta baysahueka am rébektiak. Huanäi ä discípulom am mákkak, ínel jiaka:

—Akem am nüka am buáye; íri ín takaahua.

27 Juka copata nüka, Diostau baysausuka bempörim ä mákkak, ínel jiaka:

—Akem ä jëye simetaka.

28 Bueítuk íri ín ójbok, nokta yéchaka Diostamak bemelasi emo tütehuäpo. Íri ójbo juebenam béchibo guótek, bem kaa tü yáarim jikorinä béchibo.

29 Inenne kët enchimmeu jiaahua, én naatekane kaa éntok ä jinake, íkai páras taka báhuata; ál-la júnak táapone júchi bemelasi enchimmak ä jinake, ín Átchay réytaka ä nésahuepo.

*Peero Jesústa kaa áu ä täya tíanake
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)*

30 Huanärim himnom buiksuka yeu sájjak, káhui Oliivou bíchaa.

31 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Emëe simetakem i tukaarit ínot éhuamtem tárúnake; bueítuk ínëli jiojteri: “Kabyero kókkosi yána; huanäi jume kabaram chíbejtínake.”

32 Të chúkula kókkolam násuk jíabitek, enchimpatne huéenake, Galiléa buiaräu bíchaa.

33 Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Eláposum simetaka juka bem emót éäu tójja, të ínapone kaibu enchi tóijnake.

34 Jesús ínel áu jiaahua:

—Lútüriapone ínel emou jiaahua, i tukaarichi, totorörata kee kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.

35 Peero ínel áu jiaahua:

—Eláposune émomak muuke, tëne kaibu enchi tóijnake.

Huanäi jume huate discípulom két ánëli jiaahuak.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáuhuak

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Huanäi Jesús bempörimmak Getsemaní tí tehuakäu yepsak. Huanäi ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Ímirem chúbala joye, áman oraciónta ín yäu tájti.

³⁷ Perota entok jume guoy Zebedeota uusim nüka, jiápsipo kókosi éaka sirok táytek.

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—In jíapsi tüisi siroka ín mukëu tájti. Ímirem taahua, éntokem ínomak éaka kaa kótche.

³⁹ Chë huam jëla sika tónommia kíkteka buíau tájti müla kóm chätuka, Diostau buanaka ínel jiaahuay:

—In Átchay, juka béttesi jiokot machik inou huéenakemta ára nee úuhuátek, nechë ä úuhua; tē kaa ín éäpo ámantunake, ál-la em éä pámani.

⁴⁰ Sep láuti ä discípulommeu yepsaka, kócheme téuhuak. Huanäi Perotau ínel jiaahua:

—¿Jachem senu horapo júne kara ínomak taahuak, kaa kócheke?

⁴¹ Katem kótche, éntokem oraciónta johua; bueítuk kaa türikum bíchaa kaa enchim jiopnakë béchibo. Jü espíritu jíba óusi éehuamta jípure, tē jü takahua kaa áma yuuma.

⁴² Júchi áman sika, guosa huëpo Diostau buanaka, ínel jiaahua:

—In Átchay, íkái jiokot éehuamta inou huéenakemta úttiátunakey, éläpo em éäpo ámantunake.

⁴³ Júchi ámeu yepsaka kócheme téuhuak, bueítuk bem pusím yetem kaa yüey.

⁴⁴ Am tójaka júchi siika. Huanäi bájikun huëpo Diostau buanak, jíba ä nokäu nokaa.

⁴⁵ Huanäi ä discípulommeu yepsaka ínel ámeu jiaahua:

—Kóchéem, éntokem jimyoore. Jü hora béja yuumak; ínapo jü Yoremta Üusi kaa tü yóremem mámpo tóijna.

⁴⁶ ¡Jáptëem! ¡Jántebu! Akem ä bitcha: itou jëla huéiye, jü nee bujtebonakeme.

Jesús preeesotehuak

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ketune Jesústa nokay, Judas áma yepsak, jü doocemmak náikiatukaihui. Entok huate juebénaka áamak kaatey, kúkutaka entok ejparaka, tiöpopo chë nésahueme entok jume pueblopo yö yáarim bétana.

⁴⁸ Jü bem mámpo ä tóijseka huéeme sényata am máklatukay, ínel jíaka:

—Huä ín besiitonakëhui, júri ájária; akem ä jaatia.

⁴⁹ Huanäi sep Jesústau rúktek, ínel jíaka:

—¡Kétchë al-leiya, Maestro!

Huanäi ä besiitok.

⁵⁰ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—In amigo, ¿jítasë äbo nüsek?

Huanärim Jesústa jaatiaka, ä preeesotek.

51 Të senu Jesústamak aneihui, mámam rútuksiaka, ejparam yeu huikkkek. Huanäi juka tiöpopo tékiakamta tekipanualerota náka chúkti béebak.

52 Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Em ejparamë éeria; bueituk simetaka ejparammey nássuame, ejparameyim ména.

53 ¿Jachë én oraciónta kara nee yáa téiyey, ín Áchaybeu nokaka, huanäi áapo ángelesim dooce batallónim béppa inou bíttua éiyey?

54 Huanäi, ¿jáchisu áu chúpa éiyey, jü noki jiojteri? Ínëli ínohuá huéenakeu úttia, tá jiäpo.

55 Huämi horapo Jesús inel ámeu jiaahua, jume gentemmehui:

—¿Ekbualerota jariamta bénasem yeu sákala nee jaatia báreka, kúkutaka entok ejpararaka? Enchimne majtiaka chúkti táapo tiöpopo enchimmak yeyesay, té katem nee jaatiak.

56 Síme íri ínëli yeu siika, jume profeetam jiojtekäu áhuá chúpanakë béchibo.

Huanäi ä disciipulom simetaka ä tö sájaka tennek.

Jesús buére yáurata bíchäpo jípuhuay

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Jume Jesústa buisekame sacerdotemmu kobanaro Caifástahuim ä núk sájjak. Simetakam ámani aaney, jume escriibam entok jume pueblopo yö yáarim.

58 Peero mékkariat Jesústa sáu huéiyey, jü sacerdotemmu kobanaro káriu kimuhuäu tájti. Huämi áman kibakeka, jume tiöpota suayame násuk yejtek, juka jáchín ä chúpnakeu bit báreka.

59 Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme entok jume yö yáarim, jume tiöpo buére yáurammaki, ímëri jábeta kaa lütüriata jípureka Jesústa nátuanakemtam jariay, ínëli át nésahueka ä ménä béchibo.

60 Tem kaita át téhuak. Ä junëlituk junne juebénakam Jesústa béj-reka kaa lütüriata nookay. Të chúkula guoyikam áma yájjak, Jesústa béj-reka kaa lütüriata nokaka,

61 inel jíaka:

—Íri inel jiaahuak: “Arane íkai Diosta tiöpo tátabe, entokne báij táapo ára ä tóboktia.”

62 Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro kíkteka inel áu jiaahua:

—¿Jachë jáchin júne kaa am yómmia? ¿Jítasum ímëi emót nooka?

63 Jesús éntok kaa jíaley. Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro inel áu jiaahua:

—Dios jíápsamta téhuampo, itomë téjhua: ¿Jachë empo jü Cristo, jü Diosta Üusi?

64 Jesús inel áu jiaahua:

—Émpë inel jiaahua, entokne két inel enchimmu jiaahua, én naatekem nee bínnake ín Yoremta Üusitukähui, juka Diosta úttiärapo ä bátam bétana kátekamta, entok téhueka bétana namupo yepsamta.

65 Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro, ä sánko súpem síuti huikkkek, inel jíaka:

—Diosta béj-reka béttek nookak. ¿Jachu testiigom ketune áma bëye? Ímirem eme ä jíkkaja, Diosta béj-reka béttek ä nokähui.

⁶⁶ ¿Jáchisem ä bitcha emëe?

Huanäi bempo ä yómmiaka inel jiaahua:

—¡Mukiapo yúmala!

⁶⁷ Huanärim pújbat át chit huáttek, entokim ä chónnay; huate éntok jópemet ä bébbay,

⁶⁸ inel jíaka:

—¡Bueituk empo Cristotukátek itome tejhua! ¿Jábesu enchi bébak?

Peero Jesústa kaa áu täya tíya

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Peero päkutana kátekay tebatpo. Huanäi senu jámut áma nésauta joame áu rúktek, inel jíaka:

—Empo két áamak aaney, Jesús Galiléapo joometamaki.

⁷⁰ Të áapo simem bíchäpo kaa áu ä täya tíya, inel jíaka:

—Kanne júneiya jita em nokähui.

⁷¹ Áapörík puertau bíchaa yeu ä sik, tábuika ä bitchak. Huanäi am téjhuak, jume áma aneme:

—Íri két áamak aaney, Jesús Nazarenotamaki.

⁷² Të áapo júchi kaa áu ä täya tíya, yörisi machik bát kéechahuamta nokaka, inel jíaka:

—Kannä täya, júkai yoremta.

⁷³ Júchi chúkula, jume áma ják aneihui, áman rúktekam inel jiaahua, jú Perotahui:

—Tua lútüriapo empo két ámemak aani, bueituk jú em nokäu enchi yeu buísse.

⁷⁴ Huanäi áapo jájaana nok táytek, entok yörisi machik bát kéechahuamta nookak:

—Kannä täya, íkai yoremta.

Huanäi jú totoröra kúkusek.

⁷⁵ Huanäi jú Peero áu huáhuatek, jú Jesústa noki inel jámtahui: “Totororata kee kúseyo, baisë kaa nee emo täya tánake.” Huanäi päkun yeu sika, ä jápsipo chibusi éaka kókosi buaanak.

27

Jesús Pilatotau yeu tójjhuak

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Kethueytana, síme jume tiopopo chë nésahueme entok jume pueblupo yö yáarim, náhuim emo tójaka nokta náu tütek, Jesústa mëtebo báreka.

² Huanärim Jesústa súmaka ä núk sájjak; ínëlim Poncio Pilato gobernadortau ä tójjak.

Judasta mukukähui

³ Huanäi Judas, yä buíseka bem mámpo ä yéchakame, juka bétte nokta át chúpëu bíchaka, áu temajek. Huanäi jume treinta tómi tósalim ámeu nóttiriak, jume tiopopo chë nésahuemmehui, entok jume yö yáarimmehui,

⁴ inel jíaka:

—Diosta bíchäpone kaa tüisi ayula. Juka kaita juënak yáalata yeu buíseka enchim mámpo nä tójjak, ä mënä béchïbo.

Të bempo inel áu jiaahua:

—Ítapote kaita áma júneria; të, jempo ál-la!

⁵ Huanäi tiöpopo juka tómi tósalita guötiaka, yeu sika áu cháyyak.

⁶ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme, akim ä nüka, juka tómi tósalita, ínel jiaka:

—Kaibu türinake, tiöpopo tómmak ä kuutia béchïbo, bueituk ójbo tómmi.

⁷ Chúkula náu ettejosuka, babuta tekipanumta huaj buía áy jínnuhuak, jume kaa áma joomem áma máa béchïbo.

⁸ Íari béchïbo én tájti iri huaj buíya, “Ójbo Buíya”, ti téhuak.

⁹ Ínëli áu chúppa, jü profeeta Jeremíajta nokakähui, ínel ä jiako: “Huanärim am nüka, jume treinta tómi tósalim (juka nákhuumta bėj-ri, israeliitam ä bėjhua aahuaka pámani).

¹⁰ Babuta tekipanua huaj buía áy jínnu béchïbo taahuak, Señorta nésauta nee mákakä pámani.”

Pilato Jesústa nátemajek

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Jesús áma huéekay, gobernortau lúl-la. Huanäi ä nátemajek, ínel jiaka:

—¿Jachu empo jü judíommeu réy?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Émpë ínel jiaahua.

¹² Jume sacerdotem kobanarom entok jume yöyoturi pueblpo chë nesahueme bétana nátuahuaka junne, entok Jesús kaa jálek.

¹³ Huanäi Pilato ínel au jiaahua:

—¿Jachë kaa am jikkaja, juebenak bétana enchi nátuame?

¹⁴ Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Íari béchïbo jü gobernador tüisi buére éiyay.

Jesústa mënäu yäura noki át chúpahuak

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ínëli huémta násuku, pajko táapo costumbreta jípuhuä pámani, jü gobernador pueblota bíchäpo huépul peresota butbüttiay, jábeta bem huátiatihui.

¹⁶ Júnakoy éntokim peresota áma jípurey, Barrabás ti téhuaakamta; iri buéresi jita yáalataka täyahuay.

¹⁷ Ínëli bempörim náu emo tójj-latuk, Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem nee búttia íaa: Barrabásta, ö Jesústa, Cristo ti téhuaakamta?

¹⁸ Bueituk júneyay, kía át kopteka áma yeu ä tójjtukaihui.

¹⁹ Juka Pilatota, jume yäura tribunalim jojoyëpo ä kátek, ä jubiahua nokta áu bíttuak: “Katë áu suuhua, hua símeku lútula huémta joamtahui, bueituk ëni tüisine jantiachisi tenkula, áapörík béchïbo.”

²⁰ Të jume sacerdotem kobanarom entok jume pueblpo yöyoturim, juka gente juebenaratam téjhuak, chë türinake tíaka, Barrabásta búttianäu, Jesústa éntok mëtebonähui.

²¹ Jü gobernador am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasu júntukne búttianake, jume guoyim násuku?

Bempo éntok ínel jiaahua:

—Barrabásta.

²² Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem júntuk nee áu yáa ía, jü Jesús Cristo téamtahui?

Símetakam ínel jiaahuak:

—¡Kúrusichë ä popontebo!

²³ Huanäi jü gobernador ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta juénaksu júntuk yáala?

Të bempo chë júne chaayey, ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popontebo!

²⁴ Jü Pilato juka yáa báahuamta bát bíchaa huémta bíchaka, entok juka kaa nanabeu éehuamta chë jikau chätuyo, huanäi báam aahuaka áu mám báksiak símem bíchäpo, ínel jíaka:

—Kaitane áma kúlpak, íkai yoremta ójbopo lútula huéeka ä jíápsäpo, buéituk kaitane juénak át téuhua, ä ménä béchïbo. Enchim mámpo taahua.

²⁵ Huanäi síme pueblo áma aneme ä yómmiaka, ínel jiaahuak:

—Éläpo ä ójbohua ito béppatunake, entok itom úusim béppa.

²⁶ Huanäi Barrabásta búttiak. Jesústa éntok bemmuchateboka, bem mámpo ä tójjak, kúrusit ä poponnä béchïbo.

²⁷ Huanäi jume gobernadora sontarom, Jesústam núk sájjak, Pretoriou bíchaa. Huämírim áa chíkola síme jume sontarom emo náu tójjak.

²⁸ Huanarím ä sánkohua ä úuhuaka, síkilik ä sánkotuak.

²⁹ Huanärim huíchata huikö päaka ä coroonä yáaka kóbat áachä yétchak, ä mám bátatana éntok baka kútata. Huanärim áu lúl-la tónommia jápteka, ä junneriay, ínel jíaka:

—¡Yántë jíápsa, judíommeu réy!

³⁰ Entokim át chit huathuattey, juka baka kútata mámpo ä jipurëu nükam, kóbat ä bébbay.

³¹ Chúkula ínëli ä junneriasuka, entok kókosi ä yásuka, jume súpe mántom ä úuhuaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanärim ä núk sájjak, kúrusit ä poponboka.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Huanäi yeu am kateyo, yoremtam nánkek, Cirene jóärau joometa, Simmom ti téhuaakamta. Íkärim úttiapo kúrujta püaktituak, ä huériunakë béchïbo.

³³ Júnëlim kateka áman yájjak, jum Gólgota ti téhuaakähui. Íri “Mukila Kóba Káuhui”, tiau báare.

³⁴ Vinotam Jesústa jítua báarek, síkaramak kütiata; të ä jihueka kaa ä jëkak.

³⁵ Kúrusit ä poponsukam ä sánkobeche nat játeka náchä näikimtek. Íri ínel yeu siika, juka profeetata nokakäu áhuä chúpanakë béchïbo: “In súpemim nat näikimtek, entokim ín sánkom nat játek.”

³⁶ Júnëlim huämi ják jotek, ä suayaka.

³⁷ Huanärim ä kóba béppa jiojteta yétchak, jita béchïbo ä mëhuakahui, ínel jáamta: “Íri Jesús jü judíommeu réy.”

³⁸ Huanäi guoy lak-ronim áamak kúrusit poponhuak, huépülaka bátatana, senu éntok míkótana.

³⁹ Jume áma huam kateme, akim ä junneriaka juénasi jíaka kóba huíutey,

40 ínel jíaka:

—Empo juka tiöpota ára tátabeme entok báij táapo júchi ára ä yéchame, jémpë emo jínëu! Bueituk empo Diosta Üusitukätek, jkúrusitche kóm huéiye!

41 Ínëli kétchi jume sacerdotemneu kobanarom, jume escriibam entok jume pueblopo yöyoturim, akim ä junneriaka ínel jiaahuay:

42 —Huatem jínëuk; jáapo éntok kara áu jínëu! Bueituk áapo Israeltau réytukätek, jén kúrusit kón huéenake! Huanäite ä súalnake.

43 Áapo Diostat áu éä tíiya; éläpo áapo ä jínëunake, ä huátiäteko; bueituk áapo ínel jiaula, “Diosta Üusine”.

44 Kétchi jume lak-ronim, áamak kúrusit popontukaihui, akim ä junneriaka juénasi ä aahuay.

Jesústa mukukähui

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Lúl-la kátek naateka, kúptey bájim jiau tájti kaa machisi taahuak, síme ániachi.

46 Kuptilamak abe bájim jiaj, Jesús kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —itom nokpo ínel jiau báare: In Dios, ín Dios, ¿jatchiakasë nee ínapola tójj-la?

47 Jume huate áma aneka ä jíkkajame, ínělim jiaahuay:

—Í Eliasta núnnu.

48 Huanäi huépülaka áma aneme läuti ejponjata nüka, vinak-repo ä kómoniak. Huanäi baka tebet ä óreka, jikau áhuä nóitiriak ä jínakë béchibo.

49 Të jume huate ínel jiaahuay:

—Akem ä tójja. Boobichäem; jamak Elías äbo ä jínëunake jáni.

50 Të Jesús júchi huëpo kusisi cháchayeka, ä espírituhua tójaka muukuk.

51 Huanäi éntok jume velom jum tiöpopo chákame síutekam guoyisi emo yáuhuak; jikat naateka bétukun tájtím síutek. Jü buía éntok áu yoyoak; jume buere tétam éntok riutek.

52 Jume sepulturam éntok emo étapok, entok Cristota sualhuäpo nau anim takahua kókkolame násukim jotek.

53 Chúkula Jesústa jjabitesuk, ímëri sepulturapom yeu sájjak. Huanärim buére jóära Jerusaléniu juebenammeu yeu machiak.

54 Jü centurión entok jume huate áamak áma Jesústa suayaihui, juka buíaata junëli áu yoyoakamta bíchaka, entok símeta jita áma yeu sikamta, tüisim guómték. Huanärim ínel jiaahua:

—¿Íri tua yö lütüriapo Diosta Üusitukay!

55 Juebena jáamuchim áma aaney, mékka jäbueka ä bíchaka. Ímëri Jesústamakim rejtilatukay, Galiléapo naateka ä aniaka.

56 Áme násuk aaney jü María Magdalena, María Jacobota áiye entok Joseta, entok jü Zebedeota úusim áiye.

Jesús mäahuak

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Tukariu yúmako, senu yoreme rikotaka áma yepsak, Arimatea jóäräpo jometaka. Íri José ti téhuaakay, entok két Jesús ä discípulokay.

⁵⁸ Īri Pilatotau sika, Jesústa takaahua áu aahuak. Huanäi Pilato nésahuek, Jesústa takaahua ä máknä béchĭbo.

⁵⁹ Huanäi José juka Jesústa takaahua nüka, sábanam báksiarimpo ä bëtiak.

⁶⁰ Huanäi káu guójóku sepultura bemelapo ä teekak. Íkái sepulturata José áapo áa béchĭbo ä yáalatukay. Huanäi tétata buëuruk röaktiaka áman kikkimuhuäpo ä óorek. Huanäi siika.

⁶¹ Entokim két áma aaney, María Magdalena entok hua senu María; sepulturata pújapom jokay.

Jesústa sepultura sontarom ä suayay

⁶² Júchi yokoriápo jimyore táapo, jume tiöpopo chë nésahueme entok jume pariserom emom náu tójjak, Pilatota bíchäpo,

⁶³ ínel jiaka:

—Yöturi, áute huáate, hua yore baitáttäusukame ketune jiápsaka ínel jiaahuak: “Báij taahuarim simsukne jiabitenake.”

⁶⁴ Íari béchĭbo amanë am bëttua, jume sepulturata suayanakeme báij taahuarim simsuu tájti. Jáchinay junne jume áamak rejteihui tukaapom áman sájaka ä ékbuanake. Huanärim jü gentetau ínel jiaunake: “Kókkolam násuk jiabitek.” Ä ínëlituk, jü chükula bem öbiakáu chë obiachinake, jü bát bem öbiari béppa.

⁶⁵ Huanäi Pilato ínel ámeu jiaahua:

—Jümürem am jípure, jume sontarom. Ámanem sájaka enchim jüneä páman ä suayatebo.

⁶⁶ Huanärim áman sájaka tüisi ä páttiak, juka sepulturata, yäura seyoy ä seyotuaka, juka téta puertata; entokim sontarom áma tö sájjak.

28

Jesús kókkolam násuk jiabitek (Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jimyore taahuata simsuko, entok jume guoy búsan taahuarim naatëpo, matchümakim áman sájjak, jum Jesústa maahuakäipo ä bíb báreka, María Magdalena entok jü senu María.

² Huanäi jü buía tüisi áu yoyoak, buëituk jü Señor Diosta ángel, téhueka bëtana kóm yepsaka, juka tétata sékana ä biaktiaka, áa béppa yejtek.

³ Ä bíthuäpo yúku bëroktiriata bënasi bëlojkosi machiakay. Jü ä sánkohua éntok sápa tósalim bënaakay.

⁴ Jume sontarom ä bíchaka májhueka emo yoohuay, entokim kókkolam bënasi taahuak.

⁵ Të jü ángel am yómiaaka ínel ámeu jiaahua, jume jáamuchimmehui:

—Katem májhue emëe, buëituk ínapone jüneiya, Jesústa enchim jariähui, juka kúrusit poponhuakamta.

⁶ Kaa ím aanë; kókkolam násuk jiabitek, ä jiakä bënasi. Binen kateka ä bitcha, juka Señorta máahuakäipo.

⁷ Läutem áman sájaka ä discíipulom téjhua: “Kókkolam násuk jiabitek, entok Áapo enchimpat huéenake Galiléau buiaräu bíchaa. Huämürem ä bínnake.” Íkáine enchim téjhua.

⁸ Huanärim bempo yeu sájjak, jum ä mäahuakäipo, májhueka entok tüisi al-leaka. Tennekam bemela nokta Jesústa discípulom téjhua báarey, entok ínëli íkái nokta huériaka am kateisu ä discípulom téjhua báreka,

⁹ Jesús am nankiseka ámeu yeu siika, ínel jáaka:

—¡Yántem jiápsa!

Huanäi bempo áu rúkteka guókpo ä íbaktiaka, ä yörek.

¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Katem májhue! Ámanem sájaka jume ínomak huéerim nok bemelata am mákka, bueítuk Galiléau am kannakë béchïbo. Ámanïrim nee bínnake.

Sontarom juka bem bíchakäu nookak

¹¹ Ímëi jáamuchim ketune boojoäisu, jume sontarom buére jóarau bíchaa sájaka, am téjhuak, jume sacerdotemmu kobanaro, jáchin símeta yeu sikähui.

¹² Huanärim emo náu tójjak, jume pueblopo yöiyoturim. Ímëri nokta náu tüteka, jume sontarom yún tómita mákkak,

¹³ ínel jáaka:

—Inëlem jiaunake emëe: “Ä discípulom tukaapo itom kóchey äbom yájaka ä ékbuak.”

¹⁴ Të juka gobernadorta íkái jíkkajako, ítapote áamak ettejonake, tüisi ä éenakë béchïbo; entok kaita enchimueu huéenakë béchïbo, ítapote enchim anianake.

¹⁵ Huanäi bempo juka tómita nüka ä yáuhuak, bem téjhuahuakä pámani. Íri noki täyahuak judíom násuku, júnakoy naateka én tájti.

Jesús ä majtiähuim tékilta mákkak

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Të jume once discípulom, Galiléa buiaräu bícham sájjak. Ímï júya káupo Jesús ámanam núnulatakay.

¹⁷ Ä bíchakam ä yörek; të huate katim ä ajäria teiyey.

¹⁸ Jesús ámeu ruktek, huanäi nokaka ínel ámeu jiaahua:

—Síme úttiataane mák-ri, áman téhuekapo entok ímï buíapo.

¹⁹ Íäri béchïbo, síme ániachem kaate, naciónimmehui, jume gentem ín discípulomtu íaaka. Huanärem am majtiasuka am batöa, Dios Áchayta téhuampo, entok Diosta Üusi téhuampo, entok Dios Espíritu Santota téhuampo.

²⁰ Emem am majtianake, juka enchimmet ín nésahuekähui, bempörim ä boojorianakë béchïbo. Ínapo éntok nee enchimmak aane, chíkti táapo, ániata lütëu tájti. Júnentunake.

Jü Evangelio San Marcojta Jiojtekähui

Juan Bautistata nooki

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Jü tü nooki Jesucristo Diosta Üusi bétana nokhuakame ínëli naatek.

² Jü profeta Isaíasta jiojterita inel jiäpo:

Ínapone émpat áman ä bíttua, juka ín noki huéiriamta, huaka böota em huéenake páman ä tütenakë béchibo.

³ Ánia see päriapo chayemta jáhui inel jiaahua:

“Señorta böotem tüte; éntokem jume ili böom rútktia.”

⁴ Bueítuk, Juan, yepsaka ánia buéeka päriapo batöay, entok jíapsi kúakteka emo batöhuamta bétana ámeu nookay, bem Dios bejrimmet bem jiokoriná béchibo.

⁵ Huanäi síme Judea buiärapo bétana entok buere joära Jerusalémpo jóakame áu yeu sájaka batöhuak jum Jordán bathuepo, bem Dios bejrim yeu buíseka.

⁶ Jü Juan éntok, camello bóata sánkoka huéiyey, entok huaka beata huikosaka. Jü ä buäyey éntok mumu sitörim entok jume buere guöchim.

⁷ Huanäi huame géntemmeu nookay, inel jíaka:

—Chúkula senu chë ino béppa útteakame yebisisë. Katchane júne áu rúkteka, kóm chätuka júne, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala.

⁸ Lútulay ínapo háammea enchim batöla; tē Áapo Diosta Espíritu Santoy enchim batónake.

Jesústa batöhuakähui

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Huámechí taahuarimmet Jesús Nazaret Galiléa bétana áma yepsak. Huanäi Juan ä batöak jum Jordán bathuepo.

¹⁰ Sep éntok jum báapo yeu huéeka, juka téhuekata au étapomta bitchak, entok juka Espíritu Santota guókouta bénnak at kóm huémta.

¹¹ Huanäi jáhui téhueka bétana kóm yuumak, inel jíaka:

—Empë ín Üusi huä tua ín nákehui; émot ayka jü ín al-leähui.

Jesústa jioptua báahuähui

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Sep éntok Diosta Espíritu Santo ä núk siika huam ánia see päriau bíchaa.

¹³ Huämi aaneq cuarenta taahuarimpo. Jü Satanás éntok huämi au yepsak ä jioptua báreka. Entok huämi animaalim kara búktume násuk aaney. Diosta ángelesim éntok ä aniy.

Galiléapo Jesús ä tékia naatek

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Juanta pereesotuk, Jesús Galiléau yepsaka juka evangelio Diosta bétana huemta ámeu nookak,

¹⁵ inel ámeu jíaka:

—Béja taahuari yúmala; Dios reyta nésahueu äbo yúmase. Emóem jíapsi kúaktiaka evangeliota súale.

*Jesús naiki kuchuleom núnnuk**(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)*

¹⁶ Huanäi Galiléa bahue mayoat huéesimeka, Símonta téuhuak entok Andrésta ä sailahua jítë jímame; buëitukim kuchuleromtukai.

¹⁷ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Ino säukem kaate. Ínapone enchim kuchulero majtianake, yoremem evangeliou enchim núnnuké béchibo.

¹⁸ Huanärim sep bem jítërim tójaka, áa sáu sájjak.

¹⁹ Huanäi huam jëla sika juka Jacobota bitchak, entok Juanta ä sailahua, Zebedeota üusim. Bempo ket bem canoapo aneka jítërim chábuay.

²⁰ Huanäi am núnnuk. Bempo éntok bem áтчay Zebedeota canoapo tekipanualerommeu tó sájjaka, Jessústa sáu sájjak.

*Yoreme chicha machi espírituta jípurey**(Lc. 4:31-37)*

²¹ Huanärim pueblo Capernaumpo yájjak. Huanäi Jesús jum sinagogapo jimyore táapo kíbakeka, am majtiay.

²² Jü gente éntok ä yórihuäpo buere éaka taahuak, jü bem majti-ahuäubechi, buëituk jábe tua útteakamta Bénasi am majtiay, kaa huame judiom ley am mamajtiame Bénasi.

²³ Senu yoreme sinagogapo aaney, chicha machi espírituta jípureka chay nokaka. Huanäi inel jiaahua kusisi chayeka:

²⁴ —Jesús Nazareno, ¿jítasë itomak jüneria? ¿Kíalë kaitäpo itom yáa báreka yebij-la? Jüneane em jábétukähui. Empo tua jü Diosta yeu púari.

²⁵ Huanäi Jesús kutti át nónookak, inel jáaka:

—Katë jáleka át yeu huéiye.

²⁶ Huanäi jü lemoonio náasä tápsuka entok tüisi chayeka yeu siika.

²⁷ Huanärim síme guómteka, át emo nátemajey:

—¿Jítasa ïri? ¿Jítasa ï bemela yore majtiahume? ¡Tua útteak! Maasu jume lemooniom sáuhue, bempo éntok ä nok jíkkaja.

²⁸ Huanäi síme Galiléa buiära chíkola jíkkaijtuk jü Jessústa yáari.

*Jesús Perota asu kókoremta tütek**(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)*

²⁹ Huanäi Jesús Jacobo entok Juántamaki, sinagogapom yeu sájjaka, Simmom entok Andrésta jóahuim yájjak.

³⁰ Huämi jóapo éntok jü Símonta asu taijhuécheka bökay. Huanärim ä kókore bétana Jessústa ettejhuariak.

³¹ Jesús éntok áman au rúkteka, mámpä buíseka ä yéтчak. Huanäi sep jü taijhuéchiria ä tójjak; huanäi jita am joria táytek.

*Jesús juebena kókoreme tütek**(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)*

³² Huanäi huäri taahuarit täata áman huéтчuko, síme huame kókoreme áu nau tójjhuak, entok huame lemooniom bem jíápsipo jípureme.

³³ Júnëli síme puéblopo jóakame áman nau rúktek jum puertahui.

³⁴ Jesús éntok juebenam tütek, kókoata jípureme. Juebena lemooniom yeu béebak, entok kaa am noktuak, buëitukim béja jüneiyay ä jábétukähui.

*Jesús Galiléapo naa siika géntemmeu nokaka**(Lc. 4:42-44)*

³⁵ Yokoriapo kethuey, ketune unna kútkoako, Jesús yejteka yeu siika ánia see päriau bíchaa. Huämi oraciónta yáuhuak. ³⁶ Huanäi jü Simmom, entok huame áamak áma aneihuim, akim ä jariak.

³⁷ Ä téakam ínel áu jiaahua:

—Sime enchi jaria.

³⁸ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jántebu sékána pueblommeu bíchaa, bueítukne ámani ket ámeu noknake; huäri béchibone yebij-la.

³⁹ Huanäi síme Galiléat naa siika ámeu nokaka bem sinagogapom, entok lemooniom yeu béebaka.

*Jesús senuk leprata jípuremta tütek**(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)*

⁴⁰ Senu yoreme Jesústau yepsak sähua leprata jípureka. Huanäi tónommia kíkteka jiokot ínel áu jiaahua:

—Júnel éáteké ín kökoa ára nee úhua.

⁴¹ Jesús éntok ä nák jiokoleka, ä mámam áu rútuaktiak. Huanäi át mámtaka ínel au jiaahua:

—Jeehui, júnelne éiya; türiäe.

⁴² Júnel ä noksuk jíbba, jü sähua lepra kökoa kaitatuk; huanäi türiak.

⁴³ Të tüisi ä téjhuasuka ä simtuak, ínel áu jíaka:

⁴⁴ —Katë jábetau jíale. Ámanë huéiye jü tíöpopo nésauhuemtahui. Emoë bittebo, éntoke jita júne áman tójja, Moiséjta nésahuekäpo Bénasi, em türiakä bétana, entok bempörim júneenaké béchibo.

⁴⁵ Të jü yoreme yeu sika jíba ä nok táytek, huaka áu yáahuakamta. Huanäi símekut júneriatuk hua áu yáahuakame. Jesús béja kara júne machisi áma aaney, jum pueblopo. Mékka ániapo jíba an sísimey. Huámirim áu yayajay símekut bétana.

2*Jesús káráktilata tütek**(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)*

¹ Chúkula jaiki taahuarim huéy, Jesús júchi pueblo Capernáumpo yepsak. Huanäi jikkaijhuak, jóapo ané téaka.

² Huanäi juebena gente áu nau yájjak. Jóata pújbapo júnem kaa békiakay. Áapo éntok Diosta noki ámeu nookay.

³ Huanäi naikika káráktilata nau huériakam Jesústau yájjak.

⁴ Tem genteta juebena béchibo kara Jesústau kiimuy. Huanärim jü kárit jámuka ä anébeu béppa ä guójoktiak. Huanärim huämi áman áu kómä teekak, huaka káráktilata, áachä böyéumak chíkti. ⁵ Jesús bem Diosta súalëu bíchaka, ínel au jiaahua jü káráktilatahui:

—In üusi, bejë jiokorihuak em Dios bejrimmechi.

⁶ Jume maestrom leyta yore majtíame éntok áma jokay, bem jiápsipo ínel éaka:

⁷ “¿Jatchiakasu íri junëli nooka, Diosta béj-reka? ¿Jábesu Dios bejrim ára jiokore? Dios jíbba.”

⁸ Jesús éntok ä espíritupo bem jiápsipo éäü jüneriaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem enchim jiápsipo junéli eiya?

⁹ ¿Jáchisu chë kaa obiachi jü káraktilatau jiau béchïbo: “Em kaa tü yáarimmehë jìokorihuak”; o, “Yejteké em at böyëu tóboktiaka naa huéiye”?

¹⁰ Të enchim jüneenakë béchïbo, juka Yoremta Üusi ími buíapo úttiata ä jípurëhui, jume Dios bejrim yore ä jìokorinä béchïbo.

Huanäi jü káraktilatau ínel jiaahua:

¹¹ —Emoune ínel jiaahua: Yejteké em at böyëu tóboktiaka huéiye em jóau bíchaa.

¹² Huanäi áapo yejteka; entok, juka áachä böyëu nüka, simem bíchäpo yeu siika. Huanäi éntok síme at guómteka Diosta úttilek, ínel jíaka:

—Jauhuey jünete ílë bénak kaa bil-la.

Jesús Levíta núnnuk

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jesús júchi bahue mayuau bíchaa siika. Juebena gente éntok áu náu yájjak. Huanäi am majtiay.

¹⁴ Ama huam huéeka, Levíi, Alfeota üusi, bankopo kátekamta bitchak, jum yäura tómita nau totoijhuäpo. Huanäi ínel au jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi Levíi kíkteka áa sáu siika.

¹⁵ Ínëli yeu siika: Jesústa Levíita jóapo jíbuäka mesau ä káteko, juebénaka jume impuestom náu totojame entok huate Dios bejrita boojoriame mesahuim Jesústamak jotek, entok ä discípulommaki. Bueítukim juebénaka Jesústamak réjtey.

¹⁶ Huanäi huame maestrom leyta yore majtiame entok jume pariseerom ä bitchak, jume yäura tómita nau toij-lerommak entok Diosta bejri boojoriammak ä jíbuäyo. Júnëlim ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—¿Jatchiaka júri ámemak jíbuä, jume Dios bejrita boojoriammaki, entok yäura tómita nau toij-lerommaki?

¹⁷ Jesús éntok am jíkkajaka, ínel ámeu jiaahua:

—Huame kaa kókoreme kaa mérikota huáatia, ál-la huame kókoreme. Kanne huame lútula jiápsame núnuseka äbo yebij-la, ál-la huame Dios bejrita boojoriame.

Jesústam ayuunota bétana nátemaje

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Jume Juanta discípulom éntok jume pariserom ayuunay. Huate gente Jesústau yájaka ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka jume pariserom discípulom éntok Juanta discípulom ayuunota johua, jume em discípulom éntok, ëe?

¹⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jume emo jubiahuau núnuri ayuunanake jáni, juka jubemta ámemak aneyo? Ëe; karam ayuuna, juka jubemta ámemak aneyo.

²⁰ Të taahuarim yúmanake, juka jubekamta am tó simnakëhui; huanäi ál-lam ayuunanake.

²¹ 'Kaabe bemela sánkota sanko muerapo cháchäbua, bueítuk jü bemela sanko muerapo chäbuhauak, chëhuasu síutinake.

²² Entok kaabe vino bemelata huaka bea bóosa örampo tóttöa, bueituk jü vino bemela jume bóosa öram siutianake. Huanäi éntok guötinake; jume bóosam éntok nasóntunake. Kíalíku jü vino bemela huaka bea bemelampo tóttöhua.

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam jüusakay

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Júnaksu jimyore táapo Jesússta et páman huey, jume ä discípulom áamak kateka jume tirijko bújamim jüusakay.

²⁴ Huanäi jume pariserom ínel au jiaahua:

—¿Jatchiaka em discípulom jimyore táapo íkái johua, kaa jo máтчik?

²⁵ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem jauhuey júne kaa ä bit-la, juka jíojteta Davita yáakáu bétana, jioťok éaka, tébäureka, áapo éntok jume áamak aneíhuim?

²⁶ Abiatarta sacerdoote tékilpo ché ä néshueyo, David huam Diosta jóapo kibakek. Huanäi huame páanim Diostau bíchaa náikiarim buáka, huame áamak kateme kétchi. Huáméi páanim jume sacerdoote tékilta joame jibam ára am buáyey, kaa kia jábe junne.

²⁷ Jesús két ínel ámeu jiaahua:

—Jü jimyore taahuari yoremťa béchíbo yári; té kaa jü yoreme jimyore taahuata béchíbo.

²⁸ Íari béchíbo ínapo, jü Yoremťa Ūusi jimyore taahuata béppane yótaka néshue.

3

Yoreme huakiam mámakame

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Júchi éntok Jesús sinagogapo jume judíom nau yayajápo kibakek. Huámi éntok yoreme aaney, huépülam huakiam mámaka.

² Huate éntok Jesúsťachim suaka ä bíťchay, ä náťua báreka, jimyore táapo huaka kóťkoremťa ä túťe máčhileka.

³ Huanäi jü yoreme huakiam mámakamťau Jesús ínel áu jiaahua:

—Yejťeké ímí násuk kíkťe.

⁴ Huanäi jume géntem temajek, ínel jíaka:

—¿Túri jáni jimyore táapo túhuata yáa béchíbo, o kaa túhuata yáa béchíbo? ¿Túri jáni senu jíapsita jínéu béchíbo, o jábeta ä úhuá béchíbo?

Té bempo kaa jíaleka taahuak.

⁵ Jesús éntok omťeka éntok sirokaka áme béťatana reemťek, námakak bem jíápseká béchíbo. Huanäi hua yoremťau ínel jiaahua:

—Jume em mámamé rúťukťia.

Ä rúťukťiak éntokim túrika taahuak.

⁶ Huanäi jume pariserom yeu sájaka, nokťam nau túťek Herodianom-maki, Jesúsťa mébáreka.

Juebena gente bahue mayuat aneme

⁷ Huanäi Jesús bahuéu bíchaa siika, ä discípulommaki. Gente éntok Galiléa buiára bétana túisi juebénaka áman au yájťak; álé bénasi Judea buiára bétana,

⁸ Jerusalén, Idumea buiára, Jordán huáyťana bétana, Tiro éntok Sidónpo pueblompo chíťkola jóakame. Júnéli túisi juebénaka au nau yájťak, nokťa jíkkajaka buéresi jita ä jóau bétana.

⁹ Huanäi Jesús jume ä discípulom téjhuak, juka canoata huéchiapo am jipu sáhueka, áma yejte báreka, juka genteta kaa ä pittianaké béchibo.

¹⁰ Bueituk Áapo juebenam kókoreme tütelatukay. Júkärím jüneriaka, huame kókoata jipureme áa béppa emo tábbey, at mámte báreka.

¹¹ Jume espíritu chicha mamachim ä bíchakam tónomme y áu japjaptey. Huanärim chayeka ínel jiaahuay:

—¡Émpë jü Diosta Üusi!

¹² Áapo éntok kutti ámeu nookak, kaa au yeu machiria nésahueka.

Huame dóoce apóstolim yeu púari

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Huanäi káhuít jámuka, huame ä huátiáhuim núnnuk; bempo éntok au yájjak.

¹⁴ Huanäi íméi dóocem au yájakame tékiata am mákkak, áamak am annaké béchibo, entok náasam bíttua báreka, huame gentemueu am béchibo,

¹⁵ entok áapörík bétana yäura útteata am makkak, huaka kókoata am tütenaké béchibo, entok lemooniom yeu am bébnaké béchibo:

¹⁶ Ímërim jume yeu púarim: jü Simmom, Peero ti ä téhuaatuakähui,

¹⁷ entok jü Jacobo entok Juan ä sailahua, Zebedeota úusim, Boanergem ä téhuaatuakähui, yúku jímmaata jáhui uusim tiau báare,

¹⁸ entok Andrés, entok Felipe, entok Bartolomé, Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota úusi, Tadeo, Simmom jü cananista,

¹⁹ entok Judas Iscariote, hua ä nénkakame.

Espíritu Santota bėj-reka nokhuame

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Chúkula, Jesúsata ä discípulommak jóau ä yepsak,

²⁰ jü gente júchi au nau yájjak; junëlim kara júne ay jibuáy.

²¹ Huanäi jume áamak huérim ä jíkkajaka au yájjak, yeu ä huéria báreka, bueitukim ä kóba rókotulä tíiyay.

²² Jume escriibam Jerusalén bétana áma yáij-lame:

—Beelzebútam ä jíapsipo jípurë tíiyay, entokim Beelzebú lemooniom-mueu yáutta téhuampo jume lemooniom yeu ä bébä tíiyay.

²³ Jesús éntok am núnuka, ejemplota ámeu yétkhak, ínel ámeu jíaka:

—¿Jáchisen Satanás juka Satanástata yeu bébnake?

²⁴ Jíta rey yäura júne au náikimtelataka anétek, íri rey yäura kaibu jíba béchibo yáuratunake.

²⁵ Entok jume jóapo emo bėj-reka emo náikimtelatuk, íri jóuhua kaibu bínhuatunake.

²⁶ Jü Satanás au bėj-reka au tóboktiak, au náikimtenake, entok kaibu bínhuatunake, bueituk jíba luutinake.

²⁷ ‘Kaabe júne jábe yorem útteakamta jóau kibakeka ára jita ä úhua, kaa bát ä súmako; té ä súmakátek ál-la ára jita ä úhua.

²⁸ ‘Tua lütüriapone ínel enchimueu jiaahua, síme jume yoremem Dios bejri yáarimmechim jiokoritunake, entok hua nooki Diosta bėj-reka nokhuame;

²⁹ té kia jábe junne Espíritu Santota bėj-reka nokame kaibu jiokoritunake, té hua bétte noki at chúpatunake jíbapo béchibo.

³⁰ Ínel jiaahua bueituk bempom espírituta chicha machik ä jípurë tíiyay.

*Jesústa áiyē entok ä sailahuam**(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)*

³¹ Chúkula, jume ä sailahuam entok ä áyehua ámam yájjak. Huanärim päkun tahuaka ä núnutebok, juka Jesústa.

³² Huanäi hua gente juebénaka áa chíkola jokame ínel au jiaahua:

—Ímirim päku aane, jü em áiyē entok jume em sailam enchi jariaka.

³³ Áapo éntok, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áiyē, entok jume ín sailam?

³⁴ Jume áa chíkola jokame bíchaka éntok ínel jiaahua:

—Ímēi ámería jü ín áiyē, entok jume ín sailam.

³⁵ Bueítuk jábe junne Diosta eäu joame, íri ájaria jü ín saila, entok ín huaayi, entok ín áiyē.

4*Et-lerota ejemplo**(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)*

¹ Jesús júchi bemelasi am majtia táytek jum bahue mayoachi. Huanäi juebena gente au nau yájjak. Jesús éntok canoapo yejteka bahuéu kibakek. Huämi aaney canoapo, síme gente éntok báa mayoachi.

² Huanäi juebenak am majtiay, ejemplom ámeu jójjoaka, huanäi nokaka ínel am majtiay:

³ —Íkarem jikkaja: Jü et-leero echéseka yeu siika. ⁴ Júnaksu éntok ä echay, jü huate báchia böo mayoat huáttek. Huanäi jume huikichim au yájaka ä buäka.

⁵ Jü huate éntok téta buíapo huáttek, huam kaa yún buíata ayukäpo. Huanäi láuti síhuek, kaa yún ä buíakä béchibo.

⁶ Täata yeu sik tájjak, entok kaa mékka kömä nahuaka béchibo huaakek.

⁷ Huate éntok júya huíchärata sísihuépo huáttek. Huanäi hua júya báchia síhueka, áapat yótuka ä jíabi mēak, huaka báchia ethuakamta. Huanäi éntok kaa taakak.

⁸ Tē jü huate buía türíku huáttekame síhuek, entok yótuka taakak. Huanäi jü senu báchia treinta báchiam nénkak, senu éntok sesentam, senu éntok cientom.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Huä jünee báareme at suaka ä jikkaijnake.

*Jume ejemplom jita béchibotukähui**(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)*

¹⁰ Huanäi, huaka juebena genteta sákasuk Jesústa áapola ä tahuak, jume dóoce entok jume huate áma anēhuim Jesústa temajek, hua et-lerota bétana ä nookakähui, jáchin ä jiau bárēhui.

¹¹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emē ä täyatuahua, juka éhuil Diosta reyataka nésahuēhui. Tē huame päkun aneme éntok, ejemplomēyi símeta.

¹² Entokim bíchaka júne kaa bínnake, kaa at jünee béchibo, entokim ä jikkajaka júne kaa at jüneenake, entokim kaa jíapsi kúaktinake, jum bem Dios bejrimmechi kaa bem jìokorinā béchibo.

*Jesús el-lerota ejemplo am majtia**(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)*

13 Huanäi ínel ket ámeu jiaahua:

—¿Katem át jüneiya i ejemplochi, et-lerota bétana huémtachi, jáchin ä jiau bárèhui? ¿Jáchisu júntukem ámet jüneenake, síme ejemplom ínèli huémmechi?

14 Jü echame jüri nokta eecha.

15 Íri ínel hua báchia böo mayoat huéhekame: huame tü nokta ámeu nokhuakäu, jikkajisuka chúkula Satanás ámeu yepsaka, huakä nokta bem jiápsipo ethuakámta am kóptituanake.

16 Ket áma huámsu hua téta buíapo eechi: huame nokta jikkajame, láutim al-leaka ä mabetnake.

17 Të kaa ámet naahuak, kia chúbala jíbam bem jiápsipo ä jípunake. Huanäi huakä jìokot anhuamta ámeu ayu táytek, entok nokta béchìbo guojájja táytek, sepim kaa al-lee táytinake, entokim ä tóijnake.

18 Ímèi éntok huame júya huíchärata násuk eechi: huame nokta jikkajame,

19 të ím ániapo ayukamtat bem jiápsekä béchìbo, entok hua buéresi rìkora yore báitátàhuamtat bem jiápsekähui, entok kaa huéeläpo bem áttea péäu ámeu ayu táytek, hua noki bem jiápsipo ethuakame kaa útteaka tatahua, entok kaa chúchupe.

20 Ímèi éntok jume buía türiku ethuakame: huame nokta jikkajaka tua ä mabetakame, jü báchia ténasi bem jiápsipo chúpanake. Jü báchia chúpuk senu treintata nénkinake, senu éntok sesentata, senu éntok cientota.

*Síme éhuil ayukame yeu machinake
(Lc. 8:16-18)*

21 Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Jü machiria nühuakátek, ¿jachu kajónta bétuk entok totòhua bétuk mánana jáni? Èe, ¿jachu kaa jum jita ä machiria máchiku jikat mánatunake?

22 Bueítuk kaita hua éSORI kaa yeu mamachiamé, entok kaita éhuil ayuka kaa jüneriatunakeme.

23 Huä jünee báareme at suaka ä jikkajinake.

24 Ket ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, hua enchim jikkajäubechi. Huä enchim jita jábeta ay jünakteriäubey, Dios ket enchim ay jünaktenake. Bueítukem huatek áa béppa mabetnake.

25 Bueítuk hua jita jípureme júchi huatek mabetnake; hua kaita jípureme éntok, júkai ili ä jìpurèu jüne úhuaana.

Báchia síhueka yótukame

26 Huanäi Jesús júchi ínel jiaahua:

—Ílè bénna, jü Diosta reyataka nésahuèhui, jáchin jü yoreme báchiata buíapo echame.

27 Huanäi áapo tukariu yúmak kótnake, yokoríapo éntok yejtenake. Huä báchia éntok kaa ä jüneäpo síunake éntok yótunake.

28 Bueítuk hua báchia buíata úttiäray yótuka chúchupe. Késam huépo óguotunake, júchi éntok móanake, chúkula éntok takanake.

29 Huanäi huaka báchiata chúpilatuk, huame osam au kibachana, bueítuk béja yúmala, jü taahuari etta tóboktianähui.

Mostaza báchiata ejemplo
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Jesús inel ket jiaahua:

—¿Á jítasute béná tiánake jáni, juka Diosta reytaka nésahuëhui? entok, ¿jita ejemplotate ä béná tiánake?

³¹ Mostaza báchia ténasi maachi. Huári báchia chë júne ilitchi, huame huate báchiam ím buíapo ayukame béppa.

³² Të ethuakátek yötunake, chë bueürusi yötunake, huate júya sárita béppa. Bueerem mesëkirianake. Júnëli huame huikichim ä jékkaa bétuk júne ára kópána, entokim ára at tosate.

Jesús ejemplom jíba yáhuak
(Mt. 13:34-35)

³³ Júnëli Jesús juebena ejemplom joaka ámeu ä nookay, juka nokta, bem ára ä jikkajápo núkisi.

³⁴ Kaa ejemplommei kaa am mamajtiay; të jume ä discípulom bempola aney, símeta machisi am téttejhuay.

Jesús buere yúku jékata yánti tahuatuak
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Huári taahuarit, kúpteoyo, ä discípulommeu inel jiaahua:

—Jante, huáyтана bíchaate kannake.

³⁶ Huanärim huaka gente büruraata sákatuaka, hua canoa ä kátekaipom ä núk sájjak. Entok huate canoam ket amam jípuhuay.

³⁷ Huanäi buere jéka yúkumak am tóboktiaka, jume máarem canoam beb táytek Júnëli béja báammey tápunak.

³⁸ Áapo éntok jum canoapo áma bétana böka kótchimey, kojnim béppa kobaka. Huanärim ä búsaka inel áu jiaahua:

—¡Maestro! ¿Jachë kaachin éiya itom kókkoy junne?

³⁹ Huanäi yejteka, jekatau kutti nónookak ä kíkte sáhueka:

—¡Empo baahue katë jiale yántë taahua!

Huanäi kíktek jü jeeka, entok síme yanti taahuak.

⁴⁰ Huanäi Jesús jume ä discípulommeu inel jiaahua:

—¿Jatchiakasem tüisi májhue, éntokem kaita súale?

⁴¹ Huanärim buéresi májhueka inel nau jiaahua:

—¿Jábesu íritaka? Jü jeeka ä nok jikkaja, entok jü bahue junne.

5

Jü yoreme Gadareno lemooniom ä jiápsipo jípureme
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Huanärim bahuéu huáyтана bétana áma yájjak, jum Gadarenom buíaráhui.

² Jübuachä Jesústa jum canoapo kómä chéptilatuko, jü yoreme ä jiápsipo lemooniom jípureme ä nankirika siika, jum kau guójöku kókkolam totoijhuápo yeu simlataka;

³ bueítuk áma jóakay. Të kara jábe yánti ä jípurey, kia cadenammey ä súmaka junne.

⁴ Bueítuk juebénasi sisiguokimmey entok cadenammey súsumahuay, të am chukchuktiay, éntok huame sisiguookim júne kotkóttiay. Ínëli kaabe ä yüey.

⁵ Bueituk jiba taahuarit entok tukaarit naa búrujti jum kau guójöku kókkolam totoijuápo entok jum káhuimmet chay sisimey, tétammet kókosi áu joaka.

⁶ Të Jesústa mékka bíchaka, áu tájti búiteka áu tónommia kíktek.

⁷ Huanäi tüisi chayeka ínel jiaahua:

—¿Jítasë ínomak júneria, empo Jesús, Dios jíkat téhuekapo kátekamta Üusi? Diosta béchibo, katë nee jiokot johua.

⁸ Tí jiaahuak bueituk Jesús ínel áu jiaahuay:

—Empo lemoonio, jú yoremtachë yeu huéiye.

⁹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jáchisë téhuaak?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Legión tine téhuak, bueitukte juebenna.

¹⁰ Huanäi jú yoreme tüisi jiokot áu jiaahua kaa huämi buiärapo yeu am bep íaaka.

¹¹ Huämi kau mayoachi juebena kohuim áma rejteka jibuäy.

¹² Huanäi jume lemooniom áu jiokot jiaahua, ínel jáka:

—Huame kohuimmehuë itom jaase; élapote ámet kimunake.

¹³ Jesús éntok am jehuíteriak. Huanärim yoremtat yeu sájaka, kohuim-mechim kímmuk. Jume kohuim éntok, jíbatua guoy míltukay. Huámëi siba bahuéu kóm huáttek; huanärim áma kókkok.

¹⁴ Jume kohuim suayáhuim éntok tenneka, jume pueblopo jóakammeu júneehuamta ámeu tójjak, entok jume huasammet jóakammehui. Huámëi éntok áma yeu sikamta bit báreka áman yeu sájjak.

¹⁵ Jesústahuim yájaka juka yoremta bitchak lemooniota jíápsipo jípureka kókoreka, Legiónim jípurëuta, sánkotelataka áma kátekamta, entok yúmalasi suaka; huanärim guómték.

¹⁶ Huanäi huame ä bíchakame am ettéjhuariak jáchin hua lemooniota jípurëitau yeu sikamta, entok huame kohuimmehui.

¹⁷ Jume áma joome éntok Jesústau jiokot jiaahuay huämi bem buiärapo yeu ä huée sáhueka.

¹⁸ Huanäi Jesústa béja sim báreka jum canoapo ä jámuyo, jú lemooniom jíápsipo jípureihui áu jiokot jiaahuay áamak an rókaka.

¹⁹ Të Jesús kaa báarek, ál-la ínel áu jiaahuak:

—Em jóahuë huéiye, em huahuajimmehui. Akë am ettéjhuaria juka Señorta buéresi emou yáakähui, entok jáchin enchi ä nák jiokolekähui.

²⁰ Huanäi sika juka nokta chíbejtia táytek. Decapolis buiärata yúmau tájti, jáchin Jesústa buéresi jita áu yáakähui. Huanäi síme át guómtilamtaka taahuak.

Jáirota maala, entok jámmut Jesústa sánkot jálojtekame

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Jesús júchi canoapo huéeka bahue huáyтана yeu ä yepsak. Gente éntok juebénaka áu nau yájjak, huämi bahue mayoat ä anëpo.

²² Senu éntok sinagogapo chë nésahueme, Jáiro ti téhuakä, áma yepsak. Jesústa bíchaka ä guókpo tónommia kíktek.

²³ Huanäi tüisi jiokot ínel áu jiaahuak:

—In maala béja mukiapo aane; ámanë sika át mámte, ä türinakë béchibo, huanäi jíápsinake.

²⁴ Huanäi Jesús áamak siika; gente éntok juebénaka áamak sájjak. Júneli ä hué páman nau ä pittiasakay. ²⁵ Senu jámmut éntok béja dooce huásuktiapo ä kökoa kaa chúkteka át huéiyey, kaa tutüriaka áma aaney.

²⁶ Tüisi jiotok au siika, juebena jittoleerom mámpo; simeta juka ä átteahua luutialatukay. Të jíba kaita hua jittoa áu türiakay, ál-la chéhuasu kókorey.

²⁷ Të Jesústa bétana nokta jíkkajaka, amá bétana áamak kateme násuk áu rúkteka ä sánkobet jálojtek,

²⁸ bueítuk ínel éiyay: “Kiane ä sánkobet jálojtek júne türinake.”

²⁹ Huanäi áachä jálojtek jíba jú ójbo kíktek. Éntok ä türiakáu ínnëak, jú jíbebeata bétana.

³⁰ Huanäi Jesús ä takaahuapo úttiärata át yeu sikamta ínnëaka, huame áamak katemmué kúakteka ínel jiaahua:

—¿Jábesu ín sánkommet jálojtek?

³¹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka juebenaraata enchi pítpittiamtë bitcha, éntoke nátemaje, “¿Jábeta émot jálojtekähui?”

³² Të Jesús nate chíkola náasam bitchak huaka at jálojtekamta bit báreka.

³³ Huanäi jú jámmut máujrimmey, áu yoaka, éntok jünéaka jita áu yáahuakähui. Huanäi áu tónommia kíktek, éntok simeta juka ä kökoa bétana ä téjhuak, jáchin áu ä sikähui.

³⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—In maala, jú em nee súalë béchibë türiak. Én éntoke yanti jíápseka huéiye, em kökoa bétané türikä tahuala.

³⁵ Júnälä nokaisu, huate huam bem nau yayájapo nésauhuemta joa bétana áma yájjak ínel au jiaka:

—Em mala béja muúkuk. ¿Jatchíakasë ketune juka Maestrota muksi éetua?

³⁶ Jesús éntok ikäi jíkkajakä ínel au jiaahua hua nésauhuemtahui:

—Katë jachin eiya; kial jíbe nee súale.

³⁷ Huanäi kaabeta éntok áamak kat íai Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta Jacobota saíla jíbba.

³⁸ Jesús éntok hua nésauhuemta joau yepsaka, huaka naa muksi huemta bitchak, éntok buanhuamta jíkkajak, éntok jiotok jíáihuamta.

³⁹ Huanäi áman kibákeka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasu naa muksi huéiye, éntokem buaana? Jú usi jámmut kia kotche, kaa mukila.

⁴⁰ Huanärím ä junnériataitek. Të Áapo simem yeu béebaka, hua ili jámutta jápchimak, éntok ä áyemak, éntok huame áamak katëummak áman kibákek huam múkilata bökaíhui.

⁴¹ Huanäi juka ili jámutta mampo buíseka ínel au jiaahua:

—Talita kumi —itom nokpo ínel jiaubáare: Ili jámmut, émoune ínel jiaahua, yejtë.

⁴² Jú ili jámmut éntok sep yejteka naa hueetáitek, bueítuk béja dóoce huásuktiriam huériai. Huanärím tüsi at guómtek.

⁴³ Jesús éntok tüisi am téjhuak kaabeta ä ettéjhuaria nésauhueka, éntok ä jíbuätua nésauhuek.

6

Jesús Nazaretpo aaney
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

- ¹ Jesús huämi yeu sika ä buíarau yépsak, jume ä discípulommaki.
- ² Jinyore taahuata yúmak éntok jum sinagogapo am majtíataitek. Huanäi juebenakä ä jikkajakä at guómték ínel jíaka:
—¿Jákübo bétanasu iri ikäi táya jáni? ¿Jita suáhuasa jáni iri ä jípuréhui, éntok hua milagrom ä joáhui, jítasasu nok báare jáni?
- ³ ¿Jachu kaa iri ínel jú carpínteero, Maríata asóa, Jacobota, éntok Joseta, Judasta, éntok Símonta saayi? ¿Jáchum kaa ket im itomak aane jume ä huáiyhuam?
- Huanärim áa bétana jájana jiautáitek.
- ⁴ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:
—Kíal jábe profeta júne yórihua, té huam ä buíarápo, éntok ä jóapo ä huahuajim násuk ée.
- ⁵ Huanäi jume milagrom júne kara áma yáuhuai, Kia huame kökoremmet kaa jáikimmet jíba mámtéka am tütek.
- ⁶ Huanäi kaa at al-léakä taahuak hua kaíta bem súalëubechi. Huanäi Jesús jume huate puéblommet naa siikä am majtíaka.

Jume dóoce comisionpo yeu jaahuak
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

- ⁷ Jume dóoce yeu púarim nau núnuka, guoguóyim naa bíttuak, útteata am mákakä diáblom yoremem jíápsipo yeu bébnaké béchíbo.
- ⁸ Éntok kaíta am huéria sauhue böot béchíbo, morralta, éntok páanim junne, tómita junne; boróoniata jíbba.
- ⁹ Éntok am béräbochate sauhue, éntok kaa guoyik sánkotam huéria sauhue.
- ¹⁰ Ket ínel ámeu jiaahua:
—Kia jak jóapo enchim mabethuakäpem aane, jum puéblopo enchim yeu kátépo tajti.
- ¹¹ Símekut huam kaa enchim mabethuakäpo, éntok huam kaa enchim nok jikkaibahuäpo, yeu katétekem huaka tóröchiata enchim guókimmet chätulata ámeu tátaknake, bem júneenaké béchíbo kaa tüisi bem ayúkähui. Túa lútüriapone enchimeu ínel jiaahua, huame Sodóma teäpo éntok Gomórrapo joomem chë jìokoritunake hua taahuari bette nokta chúpeyo, huame puéblopo kaa enchim mabethuakäpo joomem béppa.
- ¹² Huanäi jume dóoce yeu púari yeu sájakä géntemmeu ä noktáitek, huaka yoremem emo temajeka am jíapsi kúaktinakéhui.
- ¹³ Éntokim juebena diáblom yoremem jíápsipo anëu yeu bebbai, éntok juebena kökoremem tütek aceiteta ámet óreka.

Juan Bautista mëhuakähui
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

- ¹⁴ Jú rey Herodes éntok Jesústa bétana buériata jikkajak, bueítuk ä téhuam símekut yeu machíak. Huanäi Herodes ínel jiaahua:
—Juan jú batóaihui jíabitela, jume kókkolam násuku. Kíalíku úttiärata jípure mílagram ä jonáké béchíbo.
- ¹⁵ Huate ä Elías tíyay. Huate éntok huame huate profetam násuk ä profeta tíyay.

16 Íkai jikkajakä jü Herodes, ínel jiaahua:

—Íri jü Juan ín kóba chúktiatebokähui. Áapo kókkolam násuk jáabitela.

17 Bueituk áapo juka Juanta bujitebokä ä carcelpo ä páttiatebokay, Herodíasta béchibo, Felípeta juubi ä sailahua; bueituk áapo, jü Herodes, Herodíasta jípurey.

18 Bueituk Juan Herodestau ínel jiakay:

—Kaa türi juka em saila jubi em jípurēhui.

19 Herodías, éntok át kopteka ä mēpéiyay, tē kaa áma yuumay,

20 bueituk Herodes Juanta bétana májhuey, bueituk jüneiyay Juanta lútula éntok Diostau bíchaa náikiatoka ä jíápsaihui, éntok ä suayay. Ä jikkajaka kaachin an máchika tatahuay, tē tü éaka ä jíikkajay.

21 Taahuari yuumak, Herodesta huásukturiam yúmariaka pajkoy. Kúptey am ábosek, huame áamak nésahueme, sontaro yauram, éntok Galiléapo chē nésahueme.

22 Huanäi Herodíasta jámut ásoa yisimeka áman kibakek. Herodes éntok túsä musäuleka taahuak, éntok huame mesau áamak jokaihuim. Huanäi jü rey hua ili jámuttau ínel jiaahua:

—Em huáatiähuē inou aahua; ínapone enchä máknake.

23 Éntok ä nokäu bát kéchaka ä lútüriatebok, ínel jiaka:

—Simeta em inou aahuäune enchi máknake, reytaka ín nésahuēpo násuk áman junne.

24 Huanäi hua ili jámmut yeu sika ä áyebeu nátemajek:

—¿Jitasune áunake jáni?

Ä áyehua éntok ínel au jiaahua:

—Juka Juan Bautistata kóbba.

25 Áapo éntok sep áman kibakeka, jü reytatau ínel jiaahua:

—Én láutine puraato bueürupo ä huáatia, juka Juan Bautistata kóbba.

26 Huanäi jü rey tüisi kaa al-léek. Tē juka ä nookakäu ä lútüriatebokä béchibo, éntok huame áamak mesau jokame tihueka, kara ée ti au jiaka taahuak.

27 Huanäi sep sontarota Juanta kóba chúktiaka áu ä huéria sáuhuek.

28 Jü sontaro éntok áman sika jum ä páttiatukápo ä kóba chúktiak. Huanäi juka kóbata jum puraatopo yéchaka, jü ili jámuttau ä tójjak; jü ili jámut éntok ä áyebehui.

29 Huanäi jume Juanta discípulom ä jikkajaka, áman sájaka ä takaahua nükä ä núk sájjak. Huanärim kókkolam mamáhuäpo ä maäak.

Jesús mamni miilim jibuātuak

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Jume apóstolim éntok júchi Jesústau nau yájjak. Huanärim ä ettejhuariak, simeta bem yáakähui éntok bem am majtiakähui.

31 Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emepolem ímin ínomak kaate ánia see päriahui; ámanirem chúbala jimyorenake.

Bueituk juebénakam sákkay, éntok juebénakam yájjay; junëlim kara júne ámey jibuäy.

32 Huanärim jum canoapo sájjak ánia see päriahui, kaabeta anēhui.

³³ Huä gente éntok am bitchak yeu am sájako, entokim am tátäyak. Huanäi juebénaka huate pueblom bétana guókimmea áman yájjak, ámepachi. Huanärím áu nau yájjak.

³⁴ Jesús éntok canoapo kom chépteka huaka juebenarata bíchaka túsam jíokoley, bueítukim kabaram kaa kabyerokä bénasi áma aaney. Huämi juebenak am majtia táytek.

³⁵ Béja tüisi kúptey éntok, jume ä discípulom áu rúkteka ínel áu jiaahua:

—Ímí ánia see päria, entok béja kúpte.

³⁶ Akë am sáka sáuhue; éläpom pueblommet entok ranchommet sájaka páanim emo jínurianake, bueítukim ímí kaita buä mátkhi.

³⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Akem am jibuätua emëe.

Bempo éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachute áman sájaka guoy cien denariom béjhuay páanim jinnuka am jibuätuanake jáni?

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure? Ámanem sájaka am bitcha.

Bempo éntok am bíchaka ä téjhuak:

—Mamni páanim entok guoy kútchum.

³⁹ Huanäi símem báso síaripo am jote sáuhuek, nátepolá,

⁴⁰ cicientom náuhui entok cincucuentam náuhui.

⁴¹ Huanäi jume mamni páanim entok jume guoy kútchum nuka, téhuekau reemteka, Diosta tü éäu ámet chúpaka jume páanim rébektiak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, am mik sáhueka. Jume guoy kúchum éntok símemmet náikimtebok. ⁴² Huanäi síme jibuäka jóboak.

⁴³ Jume pan rérebeim entok jume kúchum buä bëterim dooce canajtam tátapunika áma tóboktiahuak.

⁴⁴ Huame áma jibuäkame éntok mamni mil oohuimtukay.

Jesús báata béppa huerama

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Chúkula Jesús jume ä discípulom canoau am jámutuak, áapat huáyтана pueblo Betsaidau am yaij íaaka, áapörík huaka juebenarata am sákatuäu tájti.

⁴⁶ Chúkula genteta sákatuaka, jum káhuui bíchaa siika, Diostau oraciompo nok báreka.

⁴⁷ Huanäi tukariu yúmay jü canoa báa násukun aaney. Jesús éntok buíapo áapola aaney.

⁴⁸ Béja bájim jiäpo matchü bíchaa, canoata buaatiaka lotteme bitchak, bueítuk jü jeka am nankirika búítey. Huanäi ámeu siika, báata béppa huéeka, áme huam sika ámepat yebij báreka.

⁴⁹ Bempo éntok báata béppa huémta bíchaka, akim ä jóusí téyey. Huanärím cháchayek,

⁵⁰ entokim símetaka ä bíchaka sum éiyay. Të áapo sep ámeu nónookak, ínel jíaka:

—¿Óusem eiya, katem májhue, ínapone ájária!

⁵¹ Huanäi canoapo ámeu ä jámuk, jü jeka yánti taahuak; bempo éntok naa muksi éakam át guómtilatukay.

⁵² Bueitukim ketune kaa jüneiyay, jáchin jume páanim bürusi yáahuakáhui, bem námakak jíapseká béchibo.

Jesús Genesaretpo kókoreme tütek
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Huáyтана bíchaa sákasukam Genesaret buiárau yájaka, mayoahum yeu yájjak.

⁵⁴ Huanäi bempörim canoapo yeu sájak, jü gente Jesústa tátayak.

⁵⁵ Huanárim huámi buiárapo símekut naa tenneka, jume kókoreme au nau toij táytek, bem ámet töyemmak chíkti, huam jak Jesústa anei tíapo.

⁵⁶ Bueituk jak júne ä kibakeipo, jum pueblompo entok ranchompo, jume kókoreme böo mayoat yeu totoijhuay jiook jíaka, kia ä sánko mayoammet jálojti péaka. Huanäi síme huame át jálojtekame türiak.

7

Yoremta jíapsi nasontume
(Mt. 15:1-20)

¹ Huanäi jume pariseerom Jesústau yájjak, entok huate escriibam, Jerusalén bétana áma yáij-latukaihui.

² Huanárim huate ä discípulommet suuhuay, bueituk kaa leyta jíá páman báijmaka páanim bem buáye béchibo mamam chichá machim-mea. Huanárim béttesi áme bétana noktaitek.

³ (Bueituk jume pariseerom entok síme jume judíom, huame yoiyöturim boojoria páman, juebénasi kaa mam báijmakatekim kaa jíjibuäy.)

⁴ Entokim plaza bétana yájak, kaa emo mam báksiako, katim jíjibuäy. Entok huate juebénaka jíta aykay bem yöreihui: jume vasom ámey jíhuame, jume saarom, jume sisíguok vaasom, entok jume bem ámet yöehui.)

⁵ Huanäi jume pariseerom entok jume escribam Jesústa temajek, ínel jíaka:

—¿Jatchiakasu jume em discípulom kaa huame yoiyöturim boojoria páman kaate? Bueitukim kaa ito bénasi báijmaka páanim buáye.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Eme Dios huáatemta bénasi emo antuame! Ál-láku Dios profeeta Isafasta tempo enchim bétana nookak, entok áapo ínel ä jiojtek:

Ímëi gentem bem teniy jíba nee yöre,
të bem jíapsihua mékka inou aane.

⁷ Kaita béj-re jü bem nee emo yöre tíahui,

bueitukim yorem nésauta Diosta nésautuká bénasi emo ä majtia.

⁸ Diosta nésahui tójakem, jume yoiyöturim boojoriauem johua: jume sarom báksiahuamta, entok vasom ámey jíjihuame; entok juebenak ílë békakem johua.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem tüisi emo ané téiyey? ¡Bueitukem juka Diosta nésahui kaitápo johua, juka yoiyöturim boojoriau enchim yöri bárë béchibo!

¹⁰ Bueituk Moisés ínel jiaahua: “Em áchayë yöre, entok em áiye. Jü ä áchaybet entok ä áyebet bettek nokátek, kaita át temaijuaka mëna.”

11 Eme éntok ínel jiaahua: “Tüisi jiaunake jü yoreme ä áchaybeu o ä áyebeu ínel jíáteko: Símeta huaka ín áttea ay enchi ín ania éähui, Diosta béchibo náikiari.” (Corbánta jiau bárè Bénasi.)

12 Júnëlem huaka yoremta ä atchai éntok ä áíye kaitäpem ä aniatua;

13 éntokem huaka Diosta nookakäu kaa béj jóuhua, huame yoiyöturim boojoriau huatem majtiaka, éntokem juebenak ílë Bénak johua.

14 Huanäi síme juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Nechem jíkkaja símetaka, át jünee béchibo:

15 Kaita ayka yeutana jü yoremtat kimuka ä jíapsi násontenakeme, ál-la hua ä jíapsipo yeu huéeme.

16 Huä jünee báareme át suaka ä jíkkajínake.

17 Huanäi juebena genteta tö sika senu jóapo kibakek. Huanäi jume ä discípulom ä temajek, juka ejemplota ámeu ä yéchakä bétana.

18 Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem eme két kaitat jüneiya? ¿Jáchem kaa jüneiya, huaka yeutana yoremtat kimumta kaabeta jíapsi násontenakèhui?

19 Bueítuk jü buáhuame kaa jíapsipo kiimu, ál-la sihuampo, éntok chúkula yeu huéenake.

Íkai nokaka síme buáhuamta türi tíiyay.

20 Ket ínel jiaahua:

—Huä yoremta jíapsipo yeu huéeme, huäri ä jíapsi nasonte.

21 Bueítuk jum yoremta jíapsipom yeu kaate, jume juëna éerim, omot jubiahuame, éhuil jáamuchim jípuhuame, yore súahuame,

22 ékbuahuame, kaa huéeläpo jita jípu péehuame, éntok juënasi anhuame, jü yore báitaihuame, jü kaa tíura, senukut jita ínnèhuame, juënasi yoret nokhuame, hua emo buérialihuame, éntok jume kaa suasi emo núhuame.

23 Síme ímëi kaa tü yáarim yoremta jíapsipom yeu huéiye, éntokim ä nasonte.

Jámmut Diostat éähui sirofenicia naciompo jometukay (Mt. 15:21-28)

24 Huanäi Jesús huämi yeu sika Tiró éntok Sidón buiärau bíchaa siika. Huanäi huämi jak jóapo kibakek kaabeta ä bit íaaka. Të kara au ésoy.

25 Bueítuk senu jámmut áma aaney, ili jámut espíritu chicha machik jíapsipo jípuremta asoaka. Huäri jámmut áatana nokta jíkkajaka, áu sika ä guókpo áu tónommia kíktek.

26 Áapo griegotukay, éntok Sirofeniciapo jometukay. Huanäi jiokot áu jiaahuay, juka espíritu chicha machik ä jámut asoabet yeu ä bep sáhueka.

27 Të Jesús ínel au jiaahua:

—Éläpo bat jume usiarim jóbonake, bueítuk kaa türi jume usiarim páanim úhuuaaka ili chüummeu am guötia béchibo.

28 Áapo éntok ínel áu jiaahua:

—Ammäle jiaahua, Señor, të jume ili chüum jume pan rérebeim mesata bétuk usiarim kóm huáttílame buabuäye.

29 Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínëli em jíakä béchibo noitë huéiye. Jü lemoonio béja yeu simla, jü em jámut asoabechi.

³⁰ Huanäi ä jóau yepsaka, juka ä asoahua ä böyëpo bökamta téhuuak, béja juka lemoonio át yeu simlata.

Jesús nákapi nëota tütek

³¹ Jesús júchi nóttek jum Tiro buiära bétana. Huanäi jum Sidonpo naa búrujti siika, Galiléa bahuéu bíchaa, jum Decápolis buiärapo ámani.

³² Huanäi jü gente nákapi nëota áu nüpaka jiokot au jiaahuay, áa béppa ä mámte sáhueka.

³³ Huanäi áapolaik yeu núk sika, Jesús nákapo ä sútuteriak, entok ä sütu chíttuaka núit ä kómoniak.

³⁴ Huanäi téhuekau reemteka bueürum jábitek, entok ínel áu jiaahua:

—¡Efata! —ínel jiau báare: ¡Étapotunakee!

³⁵ Huanäi sep jume náka guójöríam emo étapok, entok ä nín jísumaria búttek. Huanäi jünakiachisi nookak.

³⁶ Huanäi Jesús juka genteta téjhuak, kaabeta am ettejoria nésahueka, juka bem bíchakähui. Të chë tüisi junéli ä nésahuey junne, chëhuasum ä ettejhuay.

³⁷ Entokim tüisi át buere eeyak, ínel jáaka:

—¡Simeta tüisi johua! ¡Jume nákapim jíkkaijtua, entok múurom júne noktua!

8

Jesús naiki mílim jibuātuak
(Mt. 15:32-39)

¹ Huámëchi taahuarimmet tüisi juebena genteta áma aneyo, entok kaita am buä máchiako, Jesús jume ä discípulom núnuka ínel ámeu jiaahua:

² —Juka genteta juebenak ínomak anemtane jiokolë, bueítukim béja baij taahuare ínomak aneka, entokim kaita buä máchí.

³ Bueítuk kaa jibuälame bem jóau sákatuak, böochim tébäi huáttinake, bueítuk huate mékka bétana äbo yáij-la.

⁴ Huanäi jume ä discípulom ínel ä yommiak:

—¿Të jákübosu jábe páanim ámeu nüpaka am jóborianake jáni? Bueítuk ímí ánia páriapo kaita aayuk.

⁵ Áapo éntok am temajek:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo éntok ínel jiaahuak:

—Guoy búsaním.

⁶ Huanäi huaka genteta buíapo jote sáuhuek. Entok jume guoy búsan páanim nüka, Diosta baysausuka am rébektíak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, genteta am mik sáhueka. Bempo éntok am nüka, juebenara gentetau am tójjak.

⁷ Ili kúchumim ilíkkim ket áma jípurey. Huanäi Diosta tü éáu ámet chúpaka, ámeu am tóij nésahuek.

⁸ Huanärím jibuäka jóboak. Entok jume rérebeim yeu békame guoy búsan canastam tátapunika tóboktiahuak.

⁹ Jume jibuäkame éntok naiki míltu máchiakay. Huanäi am sákatuak.

¹⁰ Áapo éntok jume ä discípulommak canoapo yejteka siika. Huanäi Dalmanuta buiärau yepsak.

*Jü señal kaa jaibu jojohuamta áyhuame**(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)*

¹¹ Huanäi jume pariserom áu yájaka, áamak nok nássua táytek. Entokim señalta áu aahuak, téhueka bétana huemta, ä jioptua báreka.

¹² Huanäi ä jiápsipo bueürum jíabiteka ínel jiaahua:

—¿Jatchiaka i gente én huéeme señalta kaibu jojohuamta aahua? Tua lútüriapone enchimemu ínel jiaahua, i gente kaita señalta mákna.

¹³ Huanäi júchi jum canoau jámuka, huáyтана bíchaa am tö siika.

*Jü pariserom levaduura**(Mt. 16:5-12)*

¹⁴ Jume ä discípulom páanim kóptiaka, barcopom huépul páanim jíba huériay.

¹⁵ Huanäi am téjhuak, ínel jíaka:

—Jítachem suuhua, éntokem emo suaya jú pariserom levaduura bétana, entok Heródesta levaduura bétana.

¹⁶ Huanäi jume discípulom nahuim nookay, ínel jíaka:

—Páanim kaa itom nüpakä béchíbo ínel jiaahua.

¹⁷ Jesús am júneriaka jita am nokáhui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem páanim kaa enchim nüpakä béchíbo ínel nee jíä tíiya? ¿Jachem kaa át suuhua, éntokem kaa át júneiya? ¿Ketunem námakak jíápsek?

¹⁸ ¿Pusekem kaa bitcha, entok náka guójöriakem kaa jíkkaja? ¿Jachem kaa áu huáate,

¹⁹ huame mamni páanim ín náikimtekäubehui, huame mamni mílimmechi? ¿Jaiki canastamsu rérebeimnea tátapunika tóboktiahuak?

—Dóocem kanastam —tim áu jiaahua.

²⁰ —Entok júnak huame guoy búsan páanim naiki mílimmet náikimtehuakame, ¿jaiki canastamsu rérebeimnea tátapunika tóboktiahuak?

—Guoy búsanika —tim áu jiaahua.

²¹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem ketune kaa át júneiya?

Betsaidapo jú lipti bíchakame

²² Sep pueblo Betsaidau yepsak. Huanärím Jesústau líptita nüpak, jiokot áu jíaka áa béppa ä mánte sáhueka.

²³ Áapo éntok júka líptita mámpo buíseka, huámi pueblopo yeu ä núk siika pákun bíchaa. Ámani béja ä pusimpo chít huáttek, entok áa béppa mánteka ä temajek:

—¿Jaché ára jita bitcha?

²⁴ Áapo éntok pujteka ínel jiaahua:

—Yorememne júyam bénasi bitcha, tè naa kateme.

²⁵ Júchi ä pusim béppa mántek. Huanäi bitchak, jú yoreme, símeta machisi.

²⁶ Huanäi ä jóau bíchaa ä sim sáhuek, ínel áu jíaka:

—Katé pueblou kíkkibake, éntoke kaa jábetau ä ettejhuua, huámíri.

*Jü Peero Jesústa Crísto tíiya**(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)*

²⁷ Huanäi Jesús jume ä discípulommak pueblommet siika, Cesarea Filiipo buíarahui. Huanäi ä discípulom böot am temajek:

—¿Nechim jábê tíiya, jume yoremem? —ti ámeu jiaahua.

²⁸ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Enchím Juan Bautistá tíiya; huate éntok enchi Elías tíiya; jume huate éntok enchi hua jábe profetaa tíiya.

²⁹ Huanäi Jesús am temajek:

—¿Emesu? ¿Nee jábê tíiya?

Peero éntok ínel jiaahua:

—Émpë jü Cristo.

³⁰ Të Jesús am téjhuak, ikäi áa bétana kaabeta am ettejhuaria nésahueka.

Jesús ä mäna bétana nookak
(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Huanäi am majtia táytek, juka Yoremta Üusi tüisi jiokot ä yáanähui, entok jume yoiyöturim, jume tiöpopo chë nésahueme, entok jume escriibam ä omoutenakêhui, entok mëhuaka báij taahuarim huéy ä jábitenakêhui.

³² Íari bétana machisi nookay. Huanäi Peero áapolaik yeu núuka kuttílasi áu nookak, kaa ä türi tíaka juka ä nokähui.

³³ Të Áapo kúakteka ä discípulom bíchaka, Perotau kutti áu nonokak, ínel jíaka:

—¡Mékkë huéiye, Satanás! Bueítukë kaa Diosta bétana huémtat suuhua, ál-la yoremem bétana huémtat jíbba.

³⁴ Huanäi juka genteta núuka, entok ä discípulom, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe júne inot chäka huée báareme kaa áu beutireka kúrujta púaktíaka ino sáu huéenake.

³⁵ Bueítuk hua ímí buíapo ä jíapsi jínëu báareme ä tárunake; hua ino béchíbo entok evangeliota béchíbo ímí buíapo ä jíapsi tárukame, huári ä jínëunake.

³⁶ Bueítuk, ¿jita tühuatasu bínnake jáni jü yoreme, síme ániapo ayukamta kobakátek junne, ä jíapsi éntok tárukáteko?

³⁷ Entok, ¿jítasasu béjtuanake jáni jü yoreme, ä jíapsi béchíbo?

³⁸ Bueítuk hua inoy tihuekame entok jü ín nokibeyi, íri gente én huéeme kaa türík joame omot jubiahuamta türeme; entok Diosta bejreka jíápsame násuku. Ínapo jü Yoremta Üusi ket áí tiunake, júnaköri ín Átchay loriapo yepsáteko jumé santo ángelesimmaki.

9

¹ Jesús ket ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchímmeu ínel jiaahua, huate ímí aneme katim kókkonake, huaka Diosta yäura chíkti ä úttiárammak äbo yepsäu tájti.

Jesús ä takaahuapo tábuiasi aayuk
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Chúkula búsan taahuarim huéy, Jesús juka Perota, Jacobota, entok Juanta núka, bempolaim yeu núk siika, jum káhui mejikau bíchaa. Huanäi tábuiasi machisi taahuak bem bíchápo.

³ Jume ä sánkohuam bélojkosi taahuak, entok tüisi tósalisi, sá pam bénasi, kia jábe jípakšialeero júne ím buíapo joome kaibu junëli am basuanake.

⁴ Huanäi bempo Eliásta éntok Moiséjta ámeu yeu machiamta bitchak, entokim Jesústamak ettejhuay.

⁵ Huanäi Peero nónokaka, Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, ¡tüisite ímí aane! Báij jótamte yáanake: huépülak emo béchibo, entok Moiséjta béchibo seenuk, entok Eliásta béchibo ket seenuk.

⁶ Junëlim áu jiaahuak jume discí pulom bueitukim guómtilamtukay, Peero éntok kaachin jiau máchika.

⁷ Huanäi jü namu ámeu yúmaka ámet jékkaatek. Jíahui éntok jum namu bétana yeu sika ínel jiaahua:

—Íri ájaria jü ín Üusi ín nákehui; áapörikem nok jíkkaja.

⁸ Huanärim sejchúkti naa remteka, kaabeta éntokim bitchak ámemaki, Jesústa jíbba.

⁹ Huanäi jü káuhuit kóm kateka, am téjhuak kaabetau ä ettejhua nésauhueka juka bem bíchakähui, juka Yoremta Üusi kókkolam násuk ä jíabitek júbua.

¹⁰ Huanärim bem jíápsipo jíba ä jípurek júkái nokta, jáchisu jiaubáare jáni tí éaka kókkolam násuk ä jíabitenakähui.

¹¹ Huanärim Jesústam temájek:

—¿Jáchisu júntuk huéeka jume judíom ley am mamájtéame útteä tíiya juka Eliásta bat äbo yebíjnakähui?

¹² Áapo éntok am yommiaka ínel jiaahua:

—Huä Eliás ál-la lútüriapo bat äbo yebíjnake, éntok äbo yepsakátek símeta huéchiapo ä órekay bénasi ä tóijnake. Të, ¿jáchisu júntuk ket jiaahua jü jíofteri Yoremta Üusi bétana? Jíokot ahuä bitna bétana, éntok kaitápo ä bítna bétana.

¹³ Tëne ínel enchimeu jiaahua, jü Eliás béja yebíssuk, éntokim símeta bem au yábárëu au yáuhuak, áa bétana jíofteripo bénasi.

Jesús juka usita diáblota ä jíápsipo jípuremta tütek

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Huanäi jume huate ä discí pulommeu yepsaka, juebena genteta bitchak áme chíkola aneme, éntok jume judíom ley am mamájtíame ámemak noknássuame.

¹⁵ Huanäi, síme jü gente Jesústam, bíchakä guómték, éntokim au tenneka ä tebótuak.

¹⁶ Huanäi Áapo am temájek:

—¿Jítasem ámemak noknássua? —ti ámeu jiaahua.

¹⁷ Senu éntok áme násuk ä yómmiakä ínel jiaahua:

—Maestro, ín úúsine emou huéria, múuro espírituta jípuremta.

¹⁸ Huäri jak ä jaatiákäpo, ä tatabeka éntok támim kumeka sómóchiata yeu pujpujtía. Júnëli béja nama sutalayka tatahua. Em discí pulommeu éntokne nookak juka espírituta chichä machik yeä béebria sáhueka, tem kára yeä béebriakä taahuak.

¹⁹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Eme gente kaíta súalëram! ¿Jahuéi tájtisune enchimmak annake jáni? ¿Jahuéi tájtisune enchim kaíta súalëu innënake jáni? Ínohuem ä huéria.

²⁰ Huanärim au ä núk sájjak. Jü diablo éntok Jesústa bíchaka, juka jübua yotumta náasä jímmaataitek, éntok buíapä röaktitaitek, sómöchiata éntok yeu pujtiataitek.

²¹ Huanäi Jesús ä atchaihua temájek:

—¿Jahuéi naatekasu iri au aika?

Ä áchaihua éntok ínel jiaahuak:

—Ä ílítchiak naateka;

²² éntok juebénasi jü espíritu chichä machi báapo éntok taijpo júne ä tabbei ä mebáreka. Të empo áma yumátek, itómë anía ito bétana jikot éaka.

²³ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Enchä súalnageyo, bueítuk hua ä súalemta béchïbo síme kaa obíachi.

²⁴ Huanäi jü usita atchai úttiaka ínel jiaahua:

—Jeehui, anä súale; nechë anía chë ín ä súalnakë béchïbo.

²⁵ Jesús éntok juka juebena genteta au rúktemta bíchaka, jü espíritu chichä machitau kutti nonokak, ínel jáka:

—Empo espíritu chichä machi múuro éntok nákapí, ínapone enchi at yeu huee sáuhue jü usitachi, éntoke yeu sikátek kaa júchi au nonnotte.

²⁶ Huanäi jü espíritu cháchayek, huanäi júchi tüisi náasä tápsuka, yeu siika. Huanäi jü usi mukúkamta bénasi taahuak, júntuk búrukä ä mukila tíiyai.

²⁷ Të Jesús mámpo ä buíseka, ä tóboktiak; huanäi jü usi kíktek.

²⁸ Huanäi jum jóapo Jesústa kibákek, jume ä discípulom ápolaik áma aneyo ä temájek:

—¿Jatchíakasu ítapo kara yeä béebai jáni?

²⁹ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ílëbena diablo kaítai éntoko ára yeu beptu oraciónta juaka éntok ayunahuamtay jíbba.

Jesús ä mëna bétana júchi ámeu nookak

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Huanäi huámi yeu sákalamtaka, Galiléa buiära páman kaatei; të Jesús kaabeta ä júneriä íai.

³¹ Bueítuk jume ä discípulom majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Úusi yoremem mampo tóijhuaka mëna. Të ínapo mukuk, bajj taahuarim hueine jíabitenake.

³² Të bempo kaa at júneyiai iri nokit jachin ä jiau bárëhui, éntokim at temae báare júne majhuéi.

¿Jábesu jü chë yöpo tahuánakeme?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Huanäi huam pueblo Capernáumpo yájaka, huam jóapo aneka, Jesús am temájek:

—¿Jítasem nau nok nássuasakai jum böochi?

³⁴ Bempo éntok kaa jíalek, bueítukim jum böochi jábeta chë yöpo tahuánakëhuim nau noksakai.

³⁵ Huanäi Jesús yejteka, jume dóocem núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe chë yöpo tahua báareme, huäri chúkula huéenake sîmem béppa, éntok sîmem nésauta joríanake.

³⁶ Huanäi ili úsita nüka, áme násuk ä kêtchak. Ä íbaktiaka ínel ámeu jiaahua:

³⁷ —Huä ín téhuampo huaka ili úsita ílëbenak mabetakame, nee mabetnake; éntok hua nee mabetakame, kaa nee jíba mabetnake, huaka nee äbo bíttuakamta ket mabetnake.

Huä kaa itom béj-reme, itomak huéiye
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Huanäi jü Juan ínel jiaahua:

—Maestro, senukte bíttak em téhuampo jume espíritu chichä machim yeu bébamta, tète júkái ä táktiriak, bueítuk kaa itomak huéiye.

³⁹ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Katem júkái ä taktiria, bueítuk kaabe aane ín téhuampo milagrom jóákä chúkula éntok juénasi ínot noknákeme.

⁴⁰ Bueítuk hua kaa itom béj-reme itomak huéiye.

⁴¹ Éntok jábe júne ín téhuampo senu vaso báam enchim mikakame, Crístota enchim átteakä béchíbo, lútüriapo jíba ä mabetnake juka béjhuata.

Diosta bejreu yore jioptua máchika ayukame
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Kia jábe júne ili usi nee súalemta Dios bejrita yatuakame, áa béchíbo chë türi éiyeu kee júkái yáaka, téta át tütujhuamta kutánaapo át súmahuaka bahuéu kóm jímmaahuako.

⁴³ Júnëli jume em mámmam Dios bejrita enchi jóotuanakey, Akë am chúkta. Bueítuk chë türinake emo béchíbo huépülam mábaka yúu jíapsihuäu em huéenakëhui, guoyim mábaka infiernou táijta kaa tutukëpo em huéenakeu béppa,

⁴⁴ huam buíchiam kaa lülütëpo, éntok huaka táijta kaa jaibu tutukëpo.

⁴⁵ Éntok jume em guókkim Dios bejrikuu enchi huérianakey, Akë am chúkta. Bueítuk chë türinake emo béchíbo huépülam guókeka yü jíapsihuäu em huéenakëhui, guoyim guókeka infiernou táijta kaa tutukëpo em jímmaanäu béppa,

⁴⁶ huame bem buíchiate kaa mumukëpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukëpo.

⁴⁷ Éntok jume em pusim Dios bejrita enchi bíttuay, yehuë am huíkke. Bueítuk chë türinake emo béchíbo huépülam puseka Diosta lóoriau em huéenakëhui, guoyim puseka infiernou táijta kaa tutukëpo em jímmaanäu béppa,

⁴⁸ huam buíchiam kaa lülütëpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukëpo.

⁴⁹ 'Bueítuk sîme táijay jiokot machisi ontuatuna, entok sîme hua Diosta bíchápo órehuame ontuatunake.

⁵⁰ Türi jü oona, tè juka onta kaa chökoak, ¿jítasuysem ä tü tátabnake? Omtem jípureka jíápsa, éntokem al-leehuamta nau jípure.

10

Jesús divorciota bétana nookak
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Huanäi Jesús Capernaumpo yeu sika, Judea buiärau yepsak, entok bathue Jordán huáyтана. Gente éntok júchi au nau yájjak, huämi júchi am majtia táytek, bannaataka bénasi.

² Huanäi jume pariserom áu yájaka ä temajek, ä jioptua báreka, jachu türi jäni, juka jubekamta ä jubi jímmaanakhui.

³ Huanäi ínel am yommiak:

—¿Jáchisu júntuk enchim sáhuek jú Moisés?

⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Moisés licenciata nénekak, jíosia divorciota yáaná bétana. Huanäituk senu ä jubi ára jímma.

⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jiápsekä béchíbo íkái nésauta enchiméu jiojtek.

⁶ Të Dios ániata yáaka outa yáuhuak, entok jámutta.

⁷ “Íari béchíbo jú yoreme juka ä áchayhua entok ä áyehua tósika, ä jubimak jiápsinake.

⁸ Huanäi jume guoyiakaihuim huépul takahuatunake.” Júnëlim béja kaa guoyinake, ál-lam huépul takahuatunake jíbba.

⁹ Huári béchíbo hua Diosta nau rúktiakhui, jú yoreme kaa ä náikimtepo yúmala.

¹⁰ Jóapo ä aneyo, jume ä discípulom júchi ä temajek huári bétana.

¹¹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jábe júne ä jubi jímmaaka tábuik jubekátek, bát ä jubiari béj-reka adulteriopo náikiatunake.

¹² Jú jámut júne ket ä kuna jímmaaka tábuik kunakátek, bát ä kunahua béj-reka adulteriopo náikiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chúppak
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanärim Jesústau ili usim au rúktiay, áme béppa ä mamtë íaaka. Ä discípulom éntok ámeu omtey, jume usim áu huériammehui.

¹⁴ Huanäi Jesús júkái bíchaka, kujti éaka ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja, jume ili uusim, éläpom inou kannake. Júkarem kaa am úuhua, bueítuk bempörim bénasi éame ä átteak, juka Diosta rey nésauri.

¹⁵ Tua lütüriapone ínel enchiméu jiaahua, kia jábe júne kaa ili úsita bénasi éaka juka Diosta rey nésauri mabetakame, kaibu áman kibaknake.

¹⁶ Huanäi am nüka am íbaktiak, entok áme béppa mámtéka tü nokta ámet chúppak.

Jü riiko júbua yótume Jesústamak nooka
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Huanäi Jesússta yeu sika hueyo. Senu búiteka au yépsak, huanäi ä bíchäpo tónommia kíkteka, ínel au jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jítasune yáakátek, yü jiápsihuamta jipunake jäni?

¹⁸ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok aane türíka, huépülaika jíbba, jú Dios.

¹⁹ Jume Diosta nésahuimë täya: “Katë omot jubiata jipunake. Katë yore súuhua. Katë ekbua. Katë jábetat kia nooka. Katë jábeta báitáttähua. Em áchayë yöre, entok em áiye.”

²⁰ Jú yoreme ä yommiak:

—Maestro, ímëi nésahuimne yáala, ín kaa yötukäpo naateka.

²¹ Huanäi Jesús ä bíchaka tüisi ä nákeka taahuak, éntok ínel au jiaahua:

—Senu huéeme emou bëye: sikë simeta em jípurëu nénkaka póobem ä miika. Huanärë áman téhuekapo yún bėj-remta jípunake. Jikot anhuäpe em kúruj püaktiaka ino sáu huéiye.

²² Të áapo íri nokta béchíbo kaa al-leaka siika, bueítuk yún jita buéresi áttiakay.

²³ Huanäi Jesús nate chíkola reemteka, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¡Tepam obiachisi huam Diosta reytaka nésahuëpo kimunake, jume yún jita buéresi áttiakame!

²⁴ Jume ä discípulom éntok guómtek, júnël ä jákã béchíbo. Të Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—In úusim, ¡tua obiachisim Diosta reytaka nésahuëpo kimunake, jume yún jita buéresi áttiaka at éame!

²⁵ Chë júne kaa obiachi camellota jum jíikia pusim páman yeu ä huéenakéhui, yún jita buéresi áttiakamta Diosta reytaka nésahuëpo ä kibaknake bëppa.

²⁶ Huanärim chë júne májhueka nau ínel jiaahua:

—¿Jábesu júntuk ára au jínëunake jáni?

²⁷ Të Jesús am bíchaka ínel jiaahua:

—Yoremem béchíbo obiachi, të Diosta béchíbo ëe; bueítuk síme ayukame áa béchíbo kaa obiachi.

²⁸ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Én ítapo simetate itom jípurëu tö sákalamtaka émomak rejte.

²⁹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua, jábe junne juka ä jóa tö simlame, o ä saayim, ä sailam, ä ákorom, ä huaayim, ä áтчay, ä áiye, ä juubi, ä úusim, ä buía junne, ino béchíbo éntok evangeliota béchíbo,

³⁰ ímí tiempopo cientopo cienim mabetnake, jume jóuhuam, sailam, ákorom, áiyem, úusim, éntok buíyyam, guok jájjahuaka junne; jume taahuarim äbo huéemet éntok, juka yü jíapsihuamta.

³¹ Të juebénaka huame bát kateme chúkula kannake; chúkula kateme éntok bát kannake.

Jesús júchi ä múknake bétana nookak

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Huanärim buere joära Jerusaléniu, jikau kaatey; Jesús éntok ámepat huéiyey. Bempo éntok guomtilatakam ä guojaasey, entokim májhueka áamak kaatey. Huanäi júchi jume dóocem sékána bíchaa yeu núk sika, am téjhuak huaka jita au huéenakemta.

³³ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ímite Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jü Yoremta Úusi éntok tiöpopo chë nésahueme éntok escribam mámpo tóijtunake. Huanärim bette nokta át chüpanake, ä métebo béchíbo, entokim kaa judíom mámpä tóijnake.

³⁴ Bempo éntok ä junneriasuka ä bemmuchanake. Áachim chit huáttinake, entokim ä mënake; të baij taahuata huey jíabitenake.

Jacobo éntok Juanta aahuakähui

(Mt. 20:20-28)

35 Huanäi Jacobo entok Juan, Zebedeota üusim, au rúktek ínel au jíaka:
—Maestro, itom aahuäute enchi itom yáaria íaa.

36 Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:
—¿Jítasem nee enchim yáaria íaa?

37 Bempo éntok ínel áu jiaahua:
—Em lóoria nésahuero itom jotetua, seenu em báta bétana, senu éntok em míkōri bétana.

38 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:
—Katem jüneiya jita enchim aahuähui. Juka vaasopo jiokot máchiraata ín jinakeu, ¿eme ket ára ä jéye? Entok ín batōna bénasi, ¿eme ket ára emo batōa?

39 Bempo éntok ínel ä yommiak:
—Amate yúma.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:
—Tua lütüriapo, eme ä jinake, huaka vaasopo jiokot máchiraata ín jinakēhui, entok ín batōhuakāpo bénasi eme ket batōna;

40 Tē hua enchim ín báta bétana jotenakeu entok ín míkōri bétana, kárane jábeta ä mákka, huame jábem béchibo náikiari huámēi ál-la ä mabetnake.

41 Huanäi jume guojmamnika ä jikkajaka, jü Jacobotau omti táytek, entok Juantahui.

42 Huanäi Jesús am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jume naciónim násuk huaka chē nésahuemta au buérialēhui, entok jume buéresi emo ériame emo nésaulēhui.

43 Tē enchim násuk kaa junēli huéenake, ál-la jábe júne enchim násuk yösi au éria báareme, huári nésauta enchim jorianake.

44 Jábe enchim násuk bát huée báareme, huári simem nésauta jorianake.

45 Jáchin ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta nee joria íaaka, ál-la jábem jita yáariaseka, entok ä jíapsi nénka, bürum jinēu báreka.

Jesús juka lipti Bartimeota tütek
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Huanärim pueblo Jericóu yájjak. Huámi ä discipulommak yeu siika, entok yun juebena gentetamaki. Jü Bartimeo, hua lipti, Timeota üusi, böo mayoat káteka nétaney.

47 Huanäi ä jikkajaka Jesús Nazarenota áma hueihui, chayeka ínel jiau táytek:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechē nák jiokolē!

48 Huanäi juebénakam au omtey, kaa ä jíal sáhueka. Tē áapo chē úttia chayeka ínel jiaahuay:

—¡Davita Üusi, nechē nák jiokolē!

49 Huanäi Jesús kíkteka, ä núnutebok.

Huanärim líptita tejhuak, ínel áu jíaka:

—Katē jáchin éiya. Kíktēe; enchi núnnu jü Maestro.

50 Huanäi áapo ä jíniam jímmaaka, kíkteka Jesústau siika.

51 Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jítasē nee enchi yáaria íaa?

Jü lípti éntok ínel jiaahua:

—Maestro, nechē bíttua.

⁵² Huanäi Jesús inel au jiaahuak:

—Simeë; em nee súalë béchibë bitcha.

Huanäi jü lipiti sep bíchaka taahua, huanäi Jesússta sáu siika jum böochi.

11

Yölataka buere joära Jerusaléniu kimuhuame

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Huam Jerusaléniu kaa mékka aneka, Betfagé, entok Betánia pueblom náapo aneka, Oliivo káhui pújapó, Jesús guoy ä discípulom áman bíttuak.

² Júnel ámeu jiaahua:

—Katëem, huam pueblou enchim pújapó kátekamtahui. Ámanem yájakátek ili buru bemelata áma chákamtem téunake; huächi jábe yoreme júne kee jee át yejte. Akem ä búttiaka äbo ä huérianake.

³ Huanäi jábeta enchimmeu ínel jíay: “¿Jatchiakem júkái johua?” Huanárem juka Señorta ä huáatiä tianake, entok chúkula ä nóttiria rókka.

⁴ Huanárim áman sájaka, juka ili buruta téuhuak áma chákamta puértapo yeutana, bööta tottépo. Huanárim ä búttiak.

⁵ Huate áma aneme ínel ámeu jiaahua:

—¿Jitasem johua? ¿Jatchiíakem juka ili buruta butbúttia?

⁶ Huanäi bempo Jesússta nésahuekä páman am yommiak. Huanárim am tójjak.

⁷ Huanárim juka ili buruta Jesússtau núpaka, bem sánkom at töak. Huanäi Áapo at yejte.

⁸ Gente éntok juebénaka bem sánkom bööt áapat tösakay; huate éntok júya sáhuam chúktiaka, ket bööt áapat am tösakay.

⁹ Jume bat kateme chay sákay entok jume amapo kateme ínel jíaka:

—¡Looria! ¡Diosta tü eäu at chúpári jü Diosta yaura úttiáray téhuampo yebiseme!

¹⁰ ¡Diosta tü eäu áa béchibo, jü David itom áchay nésahuepo äbo huémta béchibo! ¡Buéresi al-leehuame téhuekau tájti!

¹¹ Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu yepsaka, jum tiöpou kibakek. Huanäi nate chíkola reemteka, símeta áma ayukamta bitchak. Bueítuk beja kúpzey huanäi pueblo Betániau bíchaa yeu siika, jume dóoce discípulommaki.

Chuna óguotat bette noki chúpári

(Mt. 21:18-19)

¹² Huanäi yokoriápo Betaniapo yeu am sájako, Jesús tébäurek.

¹³ Huanäi mékka chuna óguota bitchak yún sáhuakamta. Áu rúktek takam áu téu máchileka, të kaita at téuhuak, sáhuam jíbba, bueítuk kee jee yuumay bem takanakéhui.

¹⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua hua chuna óguotahui:

—Kaibu jábe éntok em taka buánake, jíba béchibo.

Ä discípulom éntok ä jíkkajak ínel ä jíayo.

Tiöpopo jita nénkame yeu jaase

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Jum Jerusaléniu yájaka, Jesús jum tiöpou kibakeka, jume jita áma nénkame entok jita jínnume päkun yeu bep táytek. Entok jume tómita nakuliamé mesam naa guótiriak, entok jume guókohuim áma nénkame bankom kétchi.

16 Kaabeta jum tiöpopo áman kia jume vasom júne yeu huéria ïay.

17 Huanäi am majtiaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu kaa ínel jiojteri? “In káari áma Diostau oraciompo nok béchibo káari ti téhuaanake entok síme géntem béchibo.” Eme éntok lak-ron kári guójoriäpo ä tahuariala.

18 Jume escribam éntok jume tiöpopo nésahueme ä jikkajaka, at tekipánoa táytek, jáchin bem ä mëtebonakëhui, bueitukim ä májhuei, síme jume géntem ä yosireka at guómtilatukä béchibo hua áapörík am majtiäubechi.

19 Tukáriu yúmak éntok Jesús áma yeu siikä jum puéblopo.

Chuna ogou béttesi at nokhuakame huakek

(Mt. 21:20-22)

20 Huanärim yokóriapo kethueitana böot kateka, juka chuna óuguota bitchak huakíata nahuapo naateka jikau tajti.

21 Huanäi Peero au huahuáateka ínel au jiaahua:

—Maestro, Akë ä bitcha hua chuuna nokta béttesi em at nokakau huakía.

22 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Dióstachem eiya.

23 Bueituk tua lútaüriapone enchimeu ínel jiaahua, jábe júne i kautau ínel jákame: “Sóoktekë, bahuéu emo jimma”, éntok ä jíapsipo kaa tábuiasi éaka tua ä súalëtek ä nokákähui, huanäi ä nokákä páman yáatunake.

24 Kíalíkune enchimeu ínel jiaahua, síme hua Diostau oraciompo enchim aahuähui, akem ä súale enchim ä mabetnakëhui, huanäi jíba enchimeu ayúnake.

25 Diostau oraciompo nokátekem emo jioCORE, jabetamak emo béj-reka ayulaatukátek, huaka enchim Átchay téhuekau kátekamta ket enchim jioKORINAKë béchibo, huame enchim Dios bejrimmechi.

26 Bueituk enchim kaabeta jioKOREYO, enchim Átchay téhuekau katekame ket kaibu enchim jioKORINAKE enchim Dios bejrimmechi.

Jesústa yäura úttiära

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Huanärim júchi Jerusaléniu bíchaa nóttek, éntok áapörík jum tiöpopo huaijhua hueramai, jume tiöpopo nésahueme éntok jume escribam Jesústahuim yájjak, éntok jume koba yoiyoöhuem.

28 Huanärim ínel au jiaahua:

—¿Jita lútüria úttiatasë jípureka íkái johua? Éntok, ¿Jábesu enchä mak-la juka lútüria úttiata íkái em yáanakë béchibo?

29 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémtane enchimeu nátemajjnake ínapo kétchi. Enchim nee téjhuakne ket enchim téjhuanaake jita lútüriai íkái ín joähui.

30 Jü Juanta yore batöau, ¿jachu téhueka bétana nésautukai jáni, ö im buíapo yoremem bétana? Nechem téjhua.

³¹ Huanäi bempo júnen nau jiaahuay:

—Téhueka bétana ti itom jiai junne, ínel itou jiaunake: “¿Jatchíaka jüntukem kaa ä súalek?”

³² Yoremem bétana ti itom jiai éntok kaa türinake.

Ínelim jiaahuay bueítukim juka genteta majhuëi, bueítuk simetakam Juanta tua lútüriapo ä proféta tíyai.

³³ Huanärim Jesústau ínel jiaahua:

—Katte jüneiya.

Huanäi Áapo ínel am yommiak:

—Ínapo ket kaa enchim téjhuanake jita lútüria úttiärai ikäi ín joähui.

12

Jume tekipuanualeerom jujjuëna

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Huanäi Jesús ámeu noktáitek ejemplom ámeu jójjoaka, ínel ámeu jiaahuak:

—Senu yoreme párasim eechak, éntok ä kóräituak, éntok áma párasim áma chiríjtia béchibo erata yahuuak. Torejta éntok áma yáhuuak, jikat káteka etta suáyä béchibo.

¹ Huanäi tattábuimmeu ä reu nénkaka mékka bíchaa siika.

² Huanäi párasim takai, huépülak ä sáhuëu áman jaasek etta tekipánoammehui, huaka áma chúpukamta ä núsáuhueka.

³ Të bempo ä buíseka, kökosä yáakä éntok kayta ä makaka ä simtúak.

⁴ Huanäi juchéntok senuk ä sáhuëu ámeu jaasek. Huákärim éntok mamásukä kóbat kökosä yáhuuak, éntokim tiusi ä yáakä ä simtúak.

⁵ Juchéntok senuk áman bíttuak, huákärim éntok mëak; éntok huate juebenam áman bíttuak, huatémim kökosi yáhuuak, huatémim éntok súhuak.

⁶ “Të chúkula, ketune senu au bëyei, ä úúsihua ä nákehui. Ket ámeu ä bíttuak ínel jíaka: “Jamak júnem ín úusi yörinake.”

⁷ Të huame etta tekipánoame júnen nau jiaahua: “Íri ájaria jú ä átteanakeme, átä mënake, huanäi itou tahuánake jú ä attea éaihui.”

⁸ Huanärim ä buíseka, ä mëaka, etpo yeutana ä jímmak.

⁹ Huanäi Jesús am temajek:

—¿Jáchisu ayúnake jáni hua nésahueme, párasim átteakame? Äbo sika, ímëi tekipuanualeerom súanake, éntok jume ä páras échim tattábuim mampo tóijnake.

¹⁰ ‘¿Jáchem ikäi jiojteta júne kaa bit-la? Ínel jíamta:

Huä tetta huame káateleerom kaa huáatiakähui,

huári ínel jum kari eskinapo tahuala éni.

¹¹ Jú Señor ä yáala ikäri, éntok itom bíchäpo símek béppa musäla maachi.

¹² Huanärim at tekipuanuatáitek jachin bem ä buíjtebonakähui, bueítukim at jüneiak áme bétana ínel ikäi ejemplota ä nokakähui. Tem juka juebena genteta majhuëi, huanärim ä tójakä sájjak.

Impuesto tómita bétana nátemaijhuame

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Huanäi huate pariseerom éntok Herodíanom au bíttuak jita nokpo júne bem ä jaatíanakë béchibo.

14 Huanärim au yájaka, ínel au jiaahua:

—Maestro, jüneate lütüriata em boojóoriahui, éntok kaabeta bétana emo suáyähui, bueítuk yoremta jachin ä machiakäubechë kaa suuhua, ál-lë tua lütüriai am téjhua juka Diosta böo. ¿Jachu lütüria jäni rey Césarta tómita itom maknakëhui? ¿Ata maknake ote kaa ä máknake?

15 Të Jesús éntok ámet jüneakä jítat júne bem ä jaatiabarëhui, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasem nee jíóptua báare? Bueítukem juka tómita inou huéria ä bit béchíbo.

16 Bempo éntok au ä tójjak. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu íri jú tómit yáari, éntok í jíofteri jábeta tehuampo yáari?

Huanäi bempo ínel au jiaahua:

—Rey César ä átteak.

17 Huanäi Jesús ínel am yommiak:

—Juka Césarta áttea Césartem ä mákka. Juka Diosta attea éntok Diostem ä mákka.

Huanärim at guómték hua ámeu ä nokákäubechi.

Kokkolam nasuk jábitechuaú nátemaijhuame

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Huanäi huate saducéom au yájjak, jume kókkolam kaa júchi jíjiabitë tíame. Huanärim ä temajek:

19 —Maestro, Moisés ínel jíofterek, bueítuk jábe ä sai mukuk, juka ä jubíahua kaa asóakamta tahuak, ä sailahua ä jubeka at usianake ä saila tehuampo.

20 Guoibúsanikam emo sayekai. Jú bathuéeme jubek huanäi muúkuk, tè kaa usim jípurek.

21 Huanäi jú áa sáú huéeme ä juúbek, tè ket muúkuk; huári júne kaa usim at jípurek. Éntok jú bájikun huéeme ket jába bénasi.

22 Jume guoibúsanika ä juúbek, tem kaa usim at jípurek. Chúkula éntok jú jámmut muúkuk.

23 Jum kókkolam jábitëpo, bempörim jábetek, ¿jábesu ä jubnake jäni, bueítuk jume guoibúsanika ä jubekai?

24 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Achem tuísi jíjíoibe bueítuk juka Diosta nooki jíofterita kaa enchim taaya béchíbo éntok juka ä útiára.

25 Bueítuk kókkolam násuk jábitechuaúpo kaabe emo jubnake, entok kíalim jume Diosta ángelesim téhuekapo aneme bénasi jába emo jípunake.

26 Én éntok jume kókkolam jábitelatunakëhui, ¿jachem kaa ä bit-la Moiséjta jíofteri, Diosta jachin au nokákähui huam íli júya, zarzapó? Júnel ä jiapo: “Ínapone Abrahamta Dios, Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios.”

27 Dios kaa kókkolámeu Dios, jápsámeu ál-la. Júnëlem tuísi jíób-la.

Huä nésaúri chë bathuéeme

(Mt. 22:34-40)

28 Huanäi senu escriba áma yépsak nau am noknássuai am jíkkaijlataka, éntok Jesúsata tuísi am yómmiakau jünériaka, huanäi ä temajek:

—¿Jítasu jú Diosta nésaúri bat huéeme símem béppa?

²⁹ Huanäi Jesús ínel ä yommiak:

—Jü nésauri simem béppa bathuéeme ïri ájaria: “Íkäre jikkaja Israel, jü Señor itom Dios, jü Señor huépulai jíbba.

³⁰ Éntoke em Dios Átchay náknake chikti em jíapsimaki, éntok síme em ái jünéribeyi, éntok síme em úttearammea.” Ìri ínel jü nésauri bathuéeme.

³¹ Jü áa sáu huéeme éntok ket álê benna: “Emo bénasi yorémtê náknake em emo ériá bénasi.” Kaíta éntok nésauri chê bej-re ímêi béppa.

³² Huanäi jü judíom ley am mamájtíame ínel au jiaahua:

—Türi, Maestro, lütüriate nooka Diosta huépulaitíaka, bueítuk kaabe éntok aane áapörík béppa.

³³ Éntok jü ito bénasi ä náknä bétana chikti itom jíapsimaki, éntok síme itom ái jita jünériäubeyi, éntok síme itom úttearammea, éntok ito bénasi yoremta náknähui itom ito ériá bénasi, chê júne bej-re síme hua Diosta bíchäpo naïkiari éntok animáalim taijpo tattahuame béppa.

³⁴ Huanäi Jesús tüisi ä yómmiakäu jikkajaka, ínel au jiaahua:

—Katê mékka áu aane Diosta reyataka nésahuebeyhui.

Huanäi naateka kábe jita au nátemaij báreka taahuak.

¿Cristota jábesä ä üusek?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Huanäi Jesús tíopopo am majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisu júntuk jume escribam juka Cristota Davidta üusi tíiya?

³⁶ Bueítuk jü Espíritu Santo Davidta teniai ínel jiaahua:

Jü Señor ínel ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In bata bétanê yejte, huame enchi bėj-reme em guókkim bétuk ín tahuáriäpo tajti.”

³⁷ Jü David, áapo ä Señor rókka, ¿jáchisu júntuk ä üúsek téehua?

Huä gente juebenara éntok tua al-léakä ä jikkajai.

Jesús escribam nätuak

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua am majtiaka:

—Émoem suáya jume escribam bétana, téttêbem súpeka rejteka emo türeme, éntok jum plázapo bem tetébotuahüü musäuleme.

³⁹ Éntok jume baankom bat jokame türeme bempörim béchíbo jum nau yayáijhuäpo, éntok jíbuhüäpo junne;

⁴⁰ éntok huame jámut jókoptulam bem attea üuhuame, éntok emo bit-iaka téebesim oraciónim jojhua. Ímechi chê júnee noki jikot machisi ámet chúpatunake.

Jü jámut jókoptulata ofrenda

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Huanäi Jesús huam tíopopo tómita nau totoijhuapo pújbapo káteka am bitchay, jachin huaka genteta tómita áma órehui jum kajompo, éntok juebena rikom yún tomita áma óreme.

⁴² Jü jámmut éntok póobetakä éntok jókoptulatakä áma yépsak. Huanäi guoi tómi kaa jaikik bejremta áma jóiyak. ⁴³ Huanäi Jesús ä discípulom núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua, ï jámmut póobe jókoptula chë yún áma ä jóiyak sime béppa jum kajompo;

⁴⁴ bueituk sime huaka bem ámeu yeu bílata áma óorek; ïri éntok ä póobétukä násuk juka simeta ä jípurëu áma jóiyak, juka áy ä jibuä éäu junne.

13

Jesús tiöpota tátaptna bétana nooka

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Huanäi tiöpopo Jesústa yeu sik, huépul ä discípulo ínel au jiaahua:

—¡Maestro, ímëi téttame bitcha éntok jume káarim!

² Jesús éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachë am bitcha ímëi bueere káarim? Kaíta téttam nat béppa joka tahuanaake sime kom tataptunake.

Ániata luutísey séñalim ayúnake

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Tiöpota beu Oliivo káuhuit ä kátek, akim ä temajek bempóla aneka Peero, Jacobo, Juan, éntok Andrés, ínel jíaka:

⁴ —Ítómë téjhua, ¿jahueisu ïri ayúnake, éntok jita séñasu ayúnake béja simeta íkái hueenakeyo?

⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jítachem suuhua kaabe enchim báitäunake.

⁶ Bueitukim juebenakä yáijnake ín téhuampo. Huate ínel jáunake: “Ínapone jü Cristo”; éntok juebenam báitäunake.

⁷ ‘Nássuahuä téamtem jíkkajátek, o nássuabaahuä tí jáihamta, katem emo maujtua, bueituk junëli huéenake; teé ke taahuari yumánake ániata luutínakëhui.

⁸ Bueituk jume naciónim, emo béj-reka emo tóboktianake, éntok yäuram emo béjreka. Buía éntok au yoyóonake símekut jak junne; éntok tüisi tébaatunake, éntok kia naa muksi huéenake. Ìri huéeme kia jita innëtáitihuäpo Bénasi maachi.

⁹ ‘Émoem suáyä bueitukem jume nésauhueme mampo tóijtuna, éntok sinagogapom bemmúchatunake. Réyim éntok gobernádórim bíchapem yeu núnuna ino béchíbo, huämi enchim ino bétana noknákë béchíbo.

¹⁰ Uttea íkái evangelio sime naciónimmeu bat noktúnakëhui.

¹¹ Éntokem áman yeu tóijhuaka bem mampo jóahuako, katem at jachin eiya hua jita enchim noknakebechi. Huaka nokta huämi orapo Diosta enchim mikähui, huákärem noknake; bueituk kaa emé ínel noknake, jü Espíritu Santo ál-la noknake enchim teniyi.

¹² Huámehi taahuarimmet senu ä sailhua mëtebonake, éntok áchahuarim bem úusim súatebona; usíarim éntok bem atchaim béj-reka emo tóboktianake, éntokim am súanake.

¹³ Éntok kaabe enchim huátianake ín téhuam béchíbo; të ä jiápsäpo tajti tüisi áma yeu sikame, huäri jíapsi jínëutunake.

¹⁴ ‘Akem ä bínnake juka juëna yöremta túhuata kaitäpo tahuariamta. Profeta Danielta jíakä Bénasi kaa ä öorëpo órenakeme —jü jjojteta nokame at jüenenake—, huanäi jume Judéa buíaräpo joome juya kauhiu bícham tenninake.

15 Jü kari jikat aneme éntok kaa kóm sika kariu kibákeka jita áma núnake;

16 éntok jü huajpo tékipanoame kaa ä joau nótteka ä kaapam núnake.

17 Jjokot machínake huame abe asoame béchïbo, éntok huame ili ússim chítuame béchïbo huámëi taahuarimmechi.

18 Dióstahuem buaana kaa séberiaipo íkái yumánakëhui huaka enchim yeu tennínakëhui.

19 Bueítuk huámëi taahuarim kókosi machínake, hua jakhuéi júne kaa ayúakáihui Diosta ániata yáakápo naateka én tajti, éntok kaa jaibu júchi ayúnake.

20 Juka Señorta kaa huámëi taahuarim ilíkisi yáako, jábe júne kaa jápseka tahua eiyei. Të huame áapörík yeu púakáu béchïbo kaa jáikisi am yáuhuak.

21 'Jábeta enchimeu ínel jái: "Akema bitcha, ímï aane jü Cristo", o "Huámi aane ta jáyo, katem ä súale."

22 Bueítuk Cristom ára nókíchim yáijnake, éntok ket profeta aranókíchim, éntok señáalim jonake éntok jita júne ániat yeu machíriana jábeta báitáu báreka, áma yumátek jume yeu púarim junne.

23 Të eme, jitachem suuhua; símetane enchim téjhuala bat huëpo naateka.

Yoremta Üusi yebísiseyo

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Huámëi taahuarimmet hua jjokot éehuamta simsuko, jü taa kaa machisi tahuánake éntok jü meecha kaa machíríata jípunake;

25 jume chókkim éntok téeka bétana kóm huáttinake; hua útteara téekat ayúkame éntok au yoyóonake.

26 Huanárim ä bínnake huaka Yoremta Üusi namupo ábo kóm huemta, tüisi útteakamta éntok ujjorisi machíríakamta.

27 Huanái jume Diosta ángelesim naa sáunake jume yeu púarim nau am tóijnakë béchïbo norte bétana, sur bétana, táata yeu huë bétana, éntok táata áman huechë bétana, bufata yumáu núkisi éntok téekata yumápo tajti.

28 'Jü chuná óguochem suuhua júnee béchïbo jachin ä machíakähui: hua chuná otta basíhueka sáhuatunake, huanárem jünéenake béja kaa mékka ä bëyehui juka tebjuríata síme juyam takanakëhui.

29 Júnëli ket íkái bichátekem jünéenake béja kaa jaiki taahuarim ín yebíjnakeu bëyehui.

30 Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, jü gente én kat-ria kaa luutínake símeta íkái ayuáu tajti.

31 Jü téeka éntok jü buíya luutínake, të jü ín nooki ëe.

32 'Huaka taahuata éntok orata áachä yebíjnakeu kaabe ä jünëria; kial huame Diosta ángelesim áman téhuekapo aneme junne, éntok ínapo jü Usári junne. Áapo jíbba, jü áchaihuari.

33 'Áachem suuhua, katem koptel-la, éntokem Diostau buaana, bueítukem kaa jüneiya jahuéi íkái hueenakëhui.

34 Yoremta ä jóa tó sika mékka bíchaa síkamta bënasi machi; jachin jü yoreme ä sáhuëu lütüriata máknake ä jóapo am nésaunakë béchïbo, éntok nátepolá tékilta bem jonákëu am máknake; puértata suáyamta junne kaa kotcháunake, bueítuk au boobit íaaka.

³⁵ Huámëi bénasi emé kaa koptélnake, bueitukem kaa jüneiya jahuéi juka jóakamta yebíjnakhui, jamak kúpteyo, o tukáa násuk huéeyo, o totorórata kuseyo, o kethuei bíchaa;

³⁶ Huanäi Áapo yepsákátek bueituk kaa enchim kócheme téunake.

³⁷ Enchimmeu ín nokákähui simemmeunä nooka: katem koptel-la.

14

Noki nau tütehua Jesústa buíjnä béchïbo

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Guoi taahuarim bëyei pájko paskuata huenakeyo, éntok jume páanim kaa lévaduuraka áma buábuame. Jume tiöpopo nésauhueme éntok jume escribam áachim tekípánoai jachin Jesústa báitáhuaka bem ä buíjnakhui ä më béchïbo.

² Huanärim ínel jiaahua:

—Kaa pajko táapo türi buíjbéchébo, bueituk jü gente jachinaik júnne au tóboktianake.

Jamut, báa musála jubak Jesústat töak jum Betániapo

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Huanäi Jesús jum pueblo Betániapo Simmom jü sähua leprata jípuréuta jóapo aneka jíbuái. Senu jámmut éntok áma yépsak nardo báhuata musála jubak ili teta sótöpo huériaka, tüisi béj-remta. Huanäi juka ili sótöta teniapo jámtiaka, kóbat aachä töak.

⁴ Huanäi jume huate áma aneme omteka ínel nau jiaahuay:

—¿Jatchíakasu i ili báa ínëli kia guötiahuak?

⁵ Bueituk i bai cien taahuari tékilta bejhua béekipo nénkitu éehuai, póobem ania béchébo.

Huanärim jámutta bétana kaa türík nookai.

⁶ Të Jesús ínel jiaahua:

—Akem ä tojja. ¿Jatchíakasem muksi ä éetua? Tühuata inou yáala íri jámmut.

⁷ Jume póobem jibem enchimmak jípunake, éntok ínel éátekem ára tühuata ámeu yauhua; të nechem kaa jíba im jípunake.

⁸ Íri jámmut ára ä jóau inou yáhuak, bueituk au bamijtuaka juka ili báata takahuat ínot töak ín máánä béchébo.

⁹ Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, kial jak júne íkái evangeliota nokhuápo, síme ániachi, íkái jámutta yáakäu ket noktúnake au huáatinä béchébo.

Judas, Jesústa bejreme bem mampo ä tojrokak

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Huanäi Judas Iscariote, jume dóocemmak náikiatukähui, jume sacerdotem chë áma nésauhuemmeu siika, Jesústa bem mampo toj báreka.

¹¹ Huanäi bempo ä jíkkajakä tüisi al-lëiak, éntokim tómita ä makrókakä taahuak. Huanäi Judas jachin Jesústa bem mampo ä tóijnakeu jaríai.

Santa Ceenata jo nésaihuame

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Huanäi jume páanim kaa lévadurakame buáhuä taahuarim naatëpo, kabáram súahuakä pajkota béchébo, jume ä discípulom ínel au jiaahua:

—¿Jákusë itom ä tütëia pajkóata em buänakepo?

¹³ Huanäi guoyim ä discípulom áman jaasek ínel ámeu jíaka:

—Ámanem kaate huam puéblohui. Enchim nankínake jü yoreme bäam bächipao huériaka. Akem ä guojáanake.

¹⁴ Ä kibákekápo jóakamtauem ínel jiáunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: ¿Jákusu káttek jü kari áma yore mamábethuame, pajkóata áma ín buanakëhui ín discípulommaki?”

¹⁵ Huanäi Áapo enchim ä téjhuanake juka buëuru kárit jikachi béja tüteta. Huämirem ito béchibo juka buáhuamta yáanake.

¹⁶ Huanäi ä discípulom buere joaräu yájaka. Bem ä téjhuahuaka páman símeta téhuak. Huanärim paskuata béchibo ä tütek.

¹⁷ Huäri kúpteyo, tukáriu yumái áman siikä jume dócemmaki.

¹⁸ Huanäi mesáu jokä am jibuäi, Jesús ínel jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, huépülakä enchim násuk ínomak jibuáme kaa nee huatíame mampone toijnake.

¹⁹ Huanäi bempo siróктаitek, éntokim símetaka huépülaka júnelim nau jiaahua:

—¿Ínapo ájária jáni?

Éntok jü tábuika kétchi:

—¿Ínapo ájária jáni?

²⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jüri ájária jü huépülaka enchim dóocem násuku puraatopo ínomak páanim kómoniamé.

²¹ Tua lütüriapo, ä böot huéiye jü Yoremta Üusi, ä bétana jiojteripo bénasi, të jjiokot hua yoreme ä bejreme mampo ä tojame juka Yoremta Üusi! Türi eyei huäri yoremta béchibo jahuéi júne kaa yeu tómteko.

²² Huanäi bempörim jibuäi, Jesús jume páanim nüka, Diosta tü eäu ámet chúpaka am rébektiaak, éntok am miíkkak ínel jíaka:

—Akem am buäye; iri jü ín takahua.

²³ Juka vásota nüka éntok Diostau buanaka, ket am miíkkak, huanäi símetakam áma ä jëka.

²⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Íri jü ín ojbo, juka bemela nokta itom nau lütüria yáari útteata máknakeme, éntok búrum béchibo guótinakeme.

²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimeu jiaahua, kanne júchi ikäi páras báhuata jíname júnak júbua bemélasí áman hua taahuarit Diosta rey nésahuepo anéteko.

Peero Jesústa kaa au täya tíanake

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Huanärim huapul buikim buiksuka, Oliivo káuhuii bíchaa sájjak.

²⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Símetakem inoi májhueka nee tóteénninake én tukáapo, buëituk ínel jiojteri: “Kabyerótane kókosi yáanake, huanäi jume kabáram chíbejtínake.”

²⁸ Të chúkula béja jíabitekne enchímpat huéenake buiära Galiléau bíchaa.

²⁹ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Éläposu simetaka emoi majhuë, të inapo ëe.

³⁰ Huanäi Jesús inel au jiaahua:

—Tua lütüriapone inel emou jiaahua, émpë, én tukáapo, totorörata kee guosa kuséi, baisë kaa nee emo täya tianake.

³¹ Të áapo chë júne jiaahuay inel jíaka:

—Émomak júnene ket muknake, tëne kaibu kaa enchi ino täya tianake. Sime ket ánëli jiba jiaahuay.

Jesús Getsemanipo oraciompo Diostau nookak

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Huanärim huerto Getsemaníu ti tehuakähui yájaka, Jesús ä disciipulommeu inel jiaahua:

—Ímirem joye huäm Diostau ín oraciompo nokäu tajti.

³³ Huanäi juka Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta núnuka, yam núk siika, huanäi tüisi sirókaka ä jiápsipo kókosi eetaitek,

³⁴ éntok inel ámeu jiaahua:

—Tepa tüisi sirokä jü ín jiápsi. Béjane mukém cheiya. Ímirem nee boobíchaïhui. Katem kókoche.

³⁵ Huanäi huam jëla sika, buíau tajti mülaa chatuka Diostau oraciompo nookak: Inel éatek huákäi orata kaa au ä yumátua sáhueka,

³⁶ ä oraciompo inel jíaka:

—Abba, ín Átchay, sime jita júne kaa obiáchi emo béchibo. Katë nee ä jitua juka jiokot emo bit huapo vásota; të kaa inel ín éä béchibo, ál-la em ä türe pámanë ä yauhua.

³⁷ Huanäi disciipulommeu yepsaka, kócheme téhuak. Perotau entok inel jiaahua:

—Simmom, ¿jáché kotche? ¿Jáchë senu oram júne kara kotcheka aane?

³⁸ Katem kókoche, éntokem oraciompo Diostau nooka juëna éerita kaa enchímet ayúnakë béchibo. Jü jiápsi lütüriapo óusi éä jiöbe, të jü takahua kaa útteak.

³⁹ Huanäi júchi áman nótteka, Diostau oraciompo nookak, huakäi jiba nokaka.

⁴⁰ Huanäi nótteka, júchi kócheme téhuak, bueítuk yetem útteakä ámet huéchilatukai. Huanärim kaachin ä yommia máchiakai.

⁴¹ Huanäi bájikun júchi nótteka, inel ámeu jiaahua:

—Kóchëem én ál-la, éntokem jimyore. Béja, jü ora yúmala. Ímï, jü Yoremta Üusi jume Diosta bejreme mampo toijna.

⁴² Jáptëem, jántebu: hua nee nénkakame äbo jëla huéiye.

Jesústa peréesotehuakähui

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ketune ä nokaisu Judas áma yépsak, jume dóocemmak náikiatukaihui. Juebena gente éntok áamak kaatei esparaka éntok kúkutaka. Ímëi jume juebena gente éntok áamak kaatei esparaka éntok kúkutaka. Ímëi tiöpopo nésauhueme bétana kaatei, éntok escribam bétana, éntok jume yoiyöturim bétana.

⁴⁴ Huä ä nénkinakeme éntok séñata am máklatukai inel jíaka:

—Huä ín besíitonakëhui, huári ájaria; akem buíseka, kuttílasi ä huéria.

⁴⁵ Huanäi Judas áma yepsaka, au rúkteka inel au jiaahua:

—Maestro, Maestro.

Huanäi ä besíitok.

⁴⁶ Huanäi bempo at jaateka ä peréesotek.

⁴⁷ Senu éntok áma aneme ejparam yeu huíkeka juka tiöpopo chë nésahuemta sauleero nakä chukti mámákok.

⁴⁸ Huanäi Jesús gentetau ínel ámeu jiaahua:

—¿Ékbualata buij báaremta bénasem esparakä éntok kúkutaka yeu sákala nee buij báreka?

⁴⁹ Chikti táapone enchimmak aaney jum tiöpopo enchim majtiaka, tem kaa nee peréesotek. Të iri ínëlituk juka Diosta noki jïojteri chúpnekë béchïbo.

⁵⁰ Huanäi síme jume discípulom Jesústam töténnek.

Jübua yötume yeu búitekame

⁵¹ Të senu jübua yötume ä guojáasek kia sábanampo au bitialataka, huate áma aneme éntok ä buíssek;

⁵² të áapo au yeu huíkeka sábanam ámeu töbúitek. Huanäi kaa sánkokä búitek.

Jesús yäurapo yeu toijhuak

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Huanärim Jesústa hua sacerdote tékilta buéresi nésahuemta mampo ä tojjak. Huanäi jume sacerdosio tékilpo chë nesahueme, jume yoyöturim, éntok jume escribam emom nau tojjak.

⁵⁴ Peero éntok mékkáriat ä guojáasei huam sacerdote tékilpo buéresi chë nésahuemta tebat huaijhua tajti. Huanäi tájimmeu kátekai súkkähueka jume porisimmaki.

⁵⁵ Jume sacerdote tékilpo buéresi chë nésahueme éntok síme jü concilio yäura; nokta Jesústa ä bej-reka huemta ä kobnákemtam jariai, ä métebo béchïbo; tem kara ä teuhuai.

⁵⁶ Bueituk juebenakä ä béjreka aranókichiata nookai, të hua bem nokihua kaa nánancha hueiyei.

⁵⁷ Huanäi huate jápteka, aranókichiata áatana nookak ínel jíaka:

⁵⁸ —Ítapote ä jkikkaijla ínel jiamta: “Íkaine tiöpota mámammea yáata tátabnake, éntok baj taahuata hueine tábuik yáanake kaa mámammei yáata.”

⁵⁹ Të kia junëli júne jíba kaa nánancha chätui jü nooki.

⁶⁰ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme áme násuk kíkteka, Jesústa temajek:

—¿Jachin júne kaa am yommia? ¿Jítasu ímei émo bétana nooka?

⁶¹ Të Áapo jíba kaa jíaleka. Kaa am yommiak. Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme júchi ä temajek:

—¿Jache empo jü Diosta yeu púari Cristo titéhuaakame, jü chë Yörihuamta Üusi?

⁶² Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Ínapone ájária. Akem ä binnake huaka Yoremta Üusi Dios tua útteakamta bata bétana kátekamta, éntok namupo äbo huemta téhueka bétana.

⁶³ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme ä supem siutiaka ínel jiaahua:

—¿Jítasu éntokte at boobinnake ä bejreme nokame jariaka?

⁶⁴ Akem ä jikkaijsuk juka juena nokta Diosta bej-reka ä nokakähui, ¿jachisem ä bitcha?

Huanäi simetakam bettek at nonokak, ä türinake tiaka ä mäna béchïbo.

⁶⁵ Huanäi huate at chit huatti taitek entokim ä puj summaka ä chonnay, ínel au jiaka:

—¡Diosta bétane nooka jabeta enchi chonähui!
Jume alguacilim entok jopemmet ä chonnai.

Peero Jesústa kaa au taaya tíya

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Perota tebatpo bétuk ä aaneyo, jü jamut sumo sacerdoteta, tékil nésauta joriame áma yepsak.

⁶⁷ Huanäi Perota sukkahuemta bíchaka ínel jiaahua:

—Empo ket Jesús Nazarenotamak aaney.

⁶⁸ Të Peero kaa ä lütüría tíya ínel jiaka:

—Kanne ä täya, éntokne kaa jüneiya jita em nokähui.

Huanäi pakun bíchaa yeu sika, totoröra entok kukusuk.

⁶⁹ Jü áma saihuame entok júchi ä bíchaka, jume áma aanemmeu ínel jiautáitek:

—Íri ámemak joome.

⁷⁰ Të áapo júchi kaa ä lütüría tíya, të chúkula jume áma anéihui júchim Perotau ínel jiaahuay:

—Tua lütüriapo empo am jaläek, bueituk empo Galileo; em nokaü entok bem nokaü benna.

⁷¹ Huanäi juénasi jiautáitek, ä nokihua bat kechaka kaa ä lütüría tiaka:

—Kannä täya íkai yoremta enchim áa bétana nokähui.

⁷² Huanäi jü totoröra júchi kúkusuk. Huanäi Peero juka Jesústa au nokákäubeu huahuáatek ínel au ä jiakäubehui: “Kee jee juka totorörata guosa kúseyo, baisë kaa nee emo täya tíanake.” Huanäi jünéaka, kaa at al-lëakä tüisi buaanak.

15

Jesús Pilátota bíchäpo aane

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yeu máтчuk jïbba, jume tiöpopo chë nésauhueme, yoiyöturimmaki, escibammaki, éntok jü concilio, síme nau rúktek nokta nau tüte báreka. Huanärim Jesústa súmaka, Pilátota mámpo ä tójjak.

² Huanäi Pilato ä temajek:

—¿Empo ínel jü judíomeu rey?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Jéehui, em jiä bénasi.

³ Jume tiöpopo chë nésauhueme éntok juebenak bétanam ä nätuai.

⁴ Jü Pilato entok júchi ä temajek:

—¿Jachin júnë kaa am yommia? Jita chikti bétanam enchi nätua.

⁵ Të Jesús jïba kaa ä yommiak. Jü Pilato éntok at guómtek kaa ä jíalekä béchïbo.

Jesústat noki chúpahuak ä mäna béchïbo

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Jü Pilato pajko táapo jíba huépul perésota butbúttiai, kia jábeta junne bem aahuáhui.

⁷ Senu áma aaney Barrabás ti tehuaka, perésotakä ä jáläimmaki; yáurata béj-reaka emo tóboktiahuakäpo yore súalataka.

⁸ Huanäi jü gente juebénaka Pilátotau kimuka, au nookak jíba bénasi huaka ámeu ä jojóü ä yáasáuhueka.

⁹ Huanäi jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Huaka judíomeu réytem búttia ia?

¹⁰ Bueítuk jüneiyai jume tíopopo chë nésauhueme kia huaka buéresi jita ä jóü at innëaka au ä tóijtukáihui.

¹¹ Të jume tíopopo chë nésauhueme juka juebena genteta nok téjhuak chë ä túrinake tiakä huaka Barrabásta ä búttiana béchibo.

¹² Huanäi jü Pilato júchi am temajek:

—¿Jítasem júntuk nee au yáa ia hua judíomeu réipo enchim täyábehui?

¹³ Huanäi bempo juchéntok chaitáitek ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popóntebo!

¹⁴ Të jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jita juénaksu júntuk yáala?

Bempo éntok chë júne chaayey ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popóntebo!

¹⁵ Huanäi jü Pilato huakä genteta al-leetua báreka, Barrabásta yeu béebak; Jesústa éntok bemmúchateboka, bem mámpo ä tójjak kúrusit ä popónnä béchibo.

¹⁶ Huanäi jume sontaarom áman huaijhua paláciopo ä tójjak, pretoriopo; huanärim síme huate sontarom nau núnnuk.

¹⁷ Huámírim lilata ä sánkotuak, éntokim huíchata huíkópäaka ä corona yáaka, kóbat áachä yétchak.

¹⁸ Huanärim éntok ä tetébotuataitek ínel jíaka:

—¡Jíbë jíapsinake judíomeu rey!

¹⁹ Éntokim bakai kóbachä bebbai. Achim chithuathuattei, éntokim tónommia jápteka au mujtei.

²⁰ Huanärim tüisi ä junnériasuka éntok lila sánkota ä úhuaaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanärim yeu ä núk sájjak kúrusit ä popómboka.

Jesús kúrusit popontakä muúkuk

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Huanärim senú yoremta huasá bétana huenta, Simmom Cireneu joometa, Alejandro éntok Rúfota atchai, jukarim kúrusta püaktituak ä huériunakë béchibo.

²² Huanärim Jesústa Gólgota ti tehuakäu bíchaa núk sájjak, itom nokpo Mukila koba kauhui ti jiaubáare.

²³ Huanärim vinota mirrámak nau kuutiata ä jítua báarei, të Áapo kaa ä jëka.

²⁴ Huanärim huämi kúrusit ä popónsuka, ä sánkohuam näikimtek nat ä sortiároaka, jábesu ä átteanake jáni tü jíaka.

²⁵ Huanäi kúrusit ä ponhuái béja bátanim jiaahuay kethuéitana.

²⁶ Huä nooki kúrusit jiojtetukáhui jita béchibo ínel ä yáahuakáhui, ínel jiaahuay: “Íri jü judíomeu Rey.”

²⁷ Guóyika éntok ékbualatakä ket áa beu kúrusit popónhuak, seenu ä batatana, senu éntok ä míkkótana bétana.

²⁸ Huämi chúppuk hua jiojteri ínel jáame: “Éntok jume juëna yörememmak naikiatuk.”

²⁹ Huanäi jume áma huam kateme ä junneriai koba huíuteka entok ínel jáaka:

—Jajáa, empo Diosta tiöpo tátabeka éntok baj táapo júchi ä yéchanakeme,

³⁰ émoë jínëuka. Kúrusit kóm huéiye.

³¹ Alë bénasi jume tiöpopo chë nésauhueme ket ä junnériaka ínel nau jiaahuay jume escribammaki:

—Huatem jínëuk, Áapo éntok kara au jínëu.

³² Jü Cristo, Israéltau au Rey tíame, éläpo éni kúrusit kóm huéenake, huanäi të ä bichätek ä súalnake.

Jume áamak kúrusit popóntukähuim éntok, kéchim ä junneriai.

Jesústa mukukähui

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Huanäi dóocem jiai, kaa machisi taahuak síme ániachi bájim jáü tajti.

³⁴ Huämi bájim jiai, Jesús tüisi kusisi cháchayek ínel jáaka:

—Eloí, Eloí, ¿lama sabaktani? —itom nokpo ínel jiaubáare: In Dios, In Dios, ¿jatchíakasë nee ínapola toijla?

³⁵ Huate áma aneme éntok ä jikkajaka, ínëlim jiaahuay:

—Jó, Elíastau chaaye.

³⁶ Huanäi senu áman búiteka, juka espónjata vinágrepo kómoniak, éntok bakat ä óreka ä jítuak ínel jáaka:

—Boobícháem, átä bínnake juka Elíasta jachu au yepsakä kömä yéchanake jáni.

³⁷ Të Jesús tüisi kusisi chachayeka muúkuk.

³⁸ Huanäi jü cortina tiöpopo órekau násuk áman síutek, jikat naateka kóm tajti.

³⁹ Huanäi jü capitán romapo joome Jesústa pújbapo huekäihui, kusisi chachayeka ä mukuk bíchaka, ínel jiaahuak:

—Lütüriapo i yoreme ájäriatukai jü Diosta Üusi.

⁴⁰ Jaamuchim éntok ket mékkäriat aneka ä bitchai. Ímëi násuk aaney jü María Magdalena, entok María Jacobo jü chë ilitchi, Salomé, éntok Joseta áiye.

⁴¹ Ímëi jáamuchim Jesústa jum Galiléa buiärapo ketune anéi áamakim rejtei, éntokim nésauta ä joriai. Éntok huate jáamuchim ket juebenakä áamak buere joära Jerusaléniu jikau sájakäu áma aaney.

Jesús mäahuak

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Huäri taahuarit tukariu yúmako, símeta tüisi toijbárekam obisi aaney, buëituk jimyore taahuari yokoriapo yúmasey.

⁴³ Kíalíku José, pueblo Arimateapo joome, yäuraapo tékiakame tüisi täyahuakä éntok yörihuame. Ket huaka Diosta reyta nésahueu boobícháihui, áma yepsaka, kaa májhueka Pilátotau kibákek; huanäi Jesústa takahua aahuak.

⁴⁴ Pilato at guómtek Jesústa lauti mukuk tiaka. Të juka capitanta núnuka, ä temajek ä múksuka bétana.

⁴⁵ Capitanta ä téjhuak jibba, huanäi Joseta mámpo ä tójjak juka Jesústa takahua.

⁴⁶ Huanäi José sábanam jínnuka, kömä yéchaka, áma ä bitiak. Huanäi sépultuura, téta buéjtukaipo, ä teekak. Tétata éntok sépultuura puertau bíaktiakä ä páttiak.

⁴⁷ María Magdalena, éntok María Joseta áiye, akim ä bitchai jak ä tekhuakähui.

16

Jesús kókkolam násuk jíabitek
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Juka jimyore taahuata simsuk, María Magdalena, Salomé, éntok María Jacobota áiye, juka musäla jubakim jínnuk Jesústa takahuat ä óre báreka.

² Huanäi kethuétana, lominko táapom jum sépulturau yájjak, béja täata yeu simsúlatuko.

³ Huanärim nau ínel jiaahuay:

—¿Jábesu juka téta sépultuurata puértapo kátekamta itom mékka bíaktirianake jáni?

⁴ Huanärim áman remteka juka tétata mékka bíaktiata bitchak; jü teta éntok tüisi buéuruakai. ⁵ Huanärim sépulturapo kimuka, senu yoremta jübua yötumta batatana bétana áma kátekamta bitchak, tósalik tebek sánkokamta; huanärim guómték.

⁶ Të áapo ínel ámeu juahua:

—Katem majhué. Jesús Nasarénotem jaría, huaka kúrusit popónhuakamta. Béja jíabitela; kaa imí aane. Akem ä bitcha im ä tekhuákaiipo.

⁷ Ámanem sájakä juka Perota téjhua, éntok jume huate ä discípulom. Ínelem ámeu jiaahua: “Áapo enchímpat huéiye áman pueblo Galiléau bíchaa; huámírem ä bínnake, enchímeu ä jíakäpo bénasi.”

⁸ Huanäi bempo jum sépultuurapo yeu sájakä teénnek, mauj-rimmei emo yoáka. Tem kaabetau jíalek, guómtilatata.

Jesús María Magdalénatau au yeu machíriak
(Jn. 20:11-18)

⁹ Jesús éntok jü lominko táapo kethuétana jíabitelatata, María Magdalénatau bat yeu machiak, iachí éntok guoibusan lemoniom yeu béblatukai.

¹⁰ Áapo éntok sika huame ámak anlatukammeu jünéehuaamta am makkak; huáméi éntok sirókakä éntok buanaka áma aaney.

¹¹ Të bempo ä jíabitelatukäu jíkkajakä, éntok áapörík au ä bil-la tíau jünem kaa ä súalei.

Jesús guoi ä discípulommeu au yeu machíriak
(Lc. 24:13-35)

¹² Chúkula, tábuiasi guoyímmeu au yeu machíriak, huaj páman am kateyo, sékána pueblou bíchaa.

¹³ Huanäi huáméi ket áman sájaka jume huaatem tejhuak; të bempörím júne kaa súualek.

Jesús, apóstolim huatem majtiasimeka ániat am katchauhue
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Chúkula béja óncemmeu, au yeu machíriak mesáu jokammehui. Huanäi kuttílasi ámeu nokak bem kaíta súalë béchibo, éntok námakak bem jiápseská béchibo. Bueitukim kaa am súaley huame ä jábitelatukäu ä bíchakame.

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Sime ániachem kaate, éntok íkái evangeliotem ámeu noknake síme géntemmehui.

¹⁶ Huä ä súalekame éntok au batötebokame jínëutunake. Huä kaa ä súalekame éntok jiokot machisi noki at chúpatunake.

¹⁷ Éntok ímëi séñalim huérianake huame ä súaleme: In téhua úttearammeay lemoniom yeu bébnake; éntokim bemela nokta noknake;

¹⁸ bakóchimim mámammea buijnake; éntokim óijta jék júnem kachin ayunake; jume kökoreme béppa mámtelim am tütenake.

Jesús téhuekau jikau siika
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Huanäi jü Señor junëli ámeu noksuka, áman téhuekapo jikat mabethuak, éntok Diosta bata bétana yéjtek.

²⁰ Huanäi bempo yeu sájaka, juka tü nokta nookak símekuchi. Jü Señor éntok am aníai juka nokta lütüría jóaká huame señáalim bem joaíbeyi. Júnentunake.

Jü Evangelio San Lucajta Jiojtekähui

Lucasta Teófilotau jiojtekähui

¹ Juebénaka éaka áu kikkimusula tua lútula ä jiojte báreka juka ímí ito násuk tua yö lütüriapo yeu sikamta,

² jume kësampo naateka bem pusimnea ä bíchakame jume itom ä majtiakame, éntokim ä tekipanuy iká Diosta nooki.

³ Ínapo éntok chúkula béja át nátamaijsuka jáchin ä naatekähui éntok símekut tüisi suasuka, kétné émou ä jiojte báreka taahuak ä huépo bénasi, empo Teófilo huatem násuk yörihuame,

⁴ em ä táyanaké béchíbo huaka em majtiahuakähui ä lütüriatukähui.

Jü Juanta yeu tómtinake bétana nokhuame

⁵ Juka Heroodesta Judeapo reytuko, senu sacerdote Zacarías ti téhuaaka tiöpopo tékiakay, Abíasta géntepo jometukay. Ä jubi éntok Arónta familiapo jometukay, éntok Elisabet ti téhuaakay.

⁶ Náhuichikam lútula jíápsay Diosta bíchäpo, éntok kaita juénasi jita áme bétana nokhuay, bueítukim Señorta nésauro johuay.

⁷ Të katim üusekay, bueítuk Elisabet kaa áasoay, éntokim, béja yoiyötukay.

⁸ Sejtul táapo, sacerdoote tékil hué páman Zacaríasta tiöpopo Diosta bíchäpo jita ä joaysu, ä tékiakä pámani, ä yoiyöturim ä huériapo bénasi,

⁹ jume tiöpopo tékiakame ä huéria pámani, Zacarías áma yuktiahuak, juka inciensota ä táanaké béchíbo, Señorta altariu huáijhua kibakeka.

¹⁰ Huanäi síme jü pueblo páku aneka Diostau oraciempo nokay, inciensota táahuayo.

¹¹ Huanäi Diosta ángel Zacariastau yeu machiak, incienso altarta bátam bétana hueka.

¹² Huanäi, Zacarías ä bíchaka guómtek, éntok kaachin an máchika majhuéy.

¹³ Të jü ángel ínel áu jiaahua:

—Zacarías, katé májhue, jü em nétanëu Dios enchi jíkkajak. Jü em jubi Elisabet ili outa asoanake. Juan të ä téhuaatuanake.

¹⁴ Huanäi tüisi al-lehuame émou ayunake, éntok juebénaka al-leaka tahaanake yehuá tómtékä béchíbo,

¹⁵ bueítuk jü em üusi yörisi jíputunake Diosta bíchäpo. Vínota o jita ái nanaa kóhuamta kaa ä jínake, éntok kee yeu yoreká Espíritu Santoy tápunitunake.

¹⁶ Juebena Israelitam Dios Señortau bíchaa am jíapsi kúaktianake.

¹⁷ Huári Espíritu úttiára Elías profetatat aneí bénasi áamak anake, huári úttiáray Señortapat huéenake, jume áchayhuarim bem üusimmeu bíchaa kaa béttek jíapsitam jípunaké béchíbo, éntok huame kaabeta yöreme jábetam yörinaké béchíbo. Júnéli béja jume Señortau rúktinake me tüisi majtianake tülisi Señorta am mabetnaké béchíbo.

¹⁸ Zacarías ínel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisune íkái jüneríanake? Bueítukne öla, éntok ín jubi júne jámyöla.

19 Ä yómmiaka ínel áu jiaahua jü ángel:

—Ínapone Gabriel, Diosta bíchäpo aneme. Äbone bíttuari ikäi bemela nokta enchi téjhua säyhuaka.

20 Enë kara noknake, éntoke múurotaka tahuanake, ikäi ínel yeu simëu núkisi, kía juka ín émou noki kaa em súalekä béchïbo. Íri síme lütüriatata yeu huéenake, taahuata yúmako.

21 Huä génte éntok Zacariasta boobichaihui, éntok emom temajey huaijhua tiopopo ä bínhuatü béchïbo.

22 Të Zacarías päkun yeu sika béja kara ámeu nokaka taahuak. Huanärim béja jünëiak jita áu yeu machiakähui jum santuariopo, áapo éntok séñampo ámeu nookay, junëli béja múurotaka taahuak.

23 Huanäi juka ä tékia áma yáasuka, jume taahuarim yúmariasuka, béja ä jóau bíchaa siika.

24 Chúkula huame taahuarim simsuko, béja ä jubiahua Elisabet abe asoaka yeu siika. Huanäi ä jóapo kaa yeu siika, mamni metpo, ínël jáakari:

25 “Íkai inou yáuhuak, jü Señor ímëi taahuarim huëpo, béja nee ä úhuak, juka tiusi máchiraata símem bíchá násuku.”

Jü Jesústa yeu tómtinake bétana nokhuame

26 Búsan mecham huéeyo, jü ángel Gabriel áman bíttuahuak Diosta bétana, Galiléa buere joarahui Nazaret ti téhuakähui,

27 jámut bemetahui. Huäri éntok áuritukay, ili yoreme jübua yötume ä jubisey, José ti téhuaakame. Davidta familiampo jometukay. Jü jámut beeme éntok María ti téhuaakay.

28 Huanäi ä anëpo kibakeka, ínel áu jiaahua jü ángel:

—¡Dios enchi ania al-leäe! Señor émomaki. Áapo túhuata emo bétana náikiala síme jáamuchim násuku.

29 Të áapo ángelta bíchaka, kaachin an máchika taahuak, juka ä nokakä béchïbo. Huanäi ínel éiyay:

—¿Jíta teboterisa jáni iri?

30 Huanäi jü ángel ínel áu jiaahua:

—María, katë májhue. Diosta tü eähue jájamla.

31 Én éntok abe asoake tahuanake. Usi outë asoanake, éntok JESÚS të ä téhuatuanake.

32 Íri buéresi ériana. Jikat bétana usiari ti téhuaana, jü Dios Señor éntok juka ä áтчay David Rey nésauro ä máknake.

33 Huanäi Jacobtamak huéerimmak reytaka nésaunake jíba béchïbo. Huä ä reytaka ä nésahueu éntok kaa lütinake.

34 Huanäi María ínel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisu éntok iri huéenake, bueituk ínapo kennee kuuna?

35 Huanäi jü ángel ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Jü Espíritu Santo emo béppatunake. Huanäi jü jikat anemta úttiära ä jékkay enchi jékkatuanake. Huäri béchïbo jü santo ili usi yeu yoremtunakeme, Diosta Üusi ti téhuaana.

36 Éntok két jü em huahuaji Elisabet, áapo két abe asoaka tahuala, ä jámyölatukä násuku, én béja búsan meecha, abe asoakari, jü kara asoame ti táyahuame,

37 bueituk Diosta béchïbo kaita obiachisi maachi.

38 Huanäi béja María ínel jiaahua:

—Ímine aane, Señorta nésau yáa báreka. Éläpo inot chúpatunake jü enchi inou nokakähui.

Huanäi béja jü ángel ä tö siika.

María Elisabetta jóau nòitisek

³⁹ Huámechi taahuarimmet María bamsipo yeu siika, buere joära Judeau bíchaa; ìri pueblo júya kähui násuk taahuay. ⁴⁰ Huanäi Zacariasta jóau kibakeka, Elisabetta tebotuak.

⁴¹ Huanäi jü Elisabet Mariata teboteri jjíkkajaka, jü ili usi tómpo chéptek. Huanäi éntok Elisabet Espíritu Santoy tápunak,

⁴² éntok tüisi kusisi ínel jiaahua:

—Diosta tü eäu emo bétana náikiari sime jáamuchim násuku, éntok ä tü eäu tápuni jü em tómpo yoremtulame.

⁴³ ¿Jatchiakasu ínapo áma yeu púari, juka ín Señorta áye nee äbo bínnakë béchïbo?

⁴⁴ Bueítukne em teboteri jáhuia im nakammeu yúmako, ili usi al-lerimma ín tómpo chéptek.

⁴⁵ Úttesi al-leehuamta jípunake jü ä súsualekame, bueítuk lütüriataka yeu huéenake juka Señorta bétana émou nokakähui.

⁴⁶ Huanäi María ínel jiaahuak:

In jíapsi buéresi Señorta úttile.

⁴⁷ In espíritu éntok al-leiya, Dios ín jinéulerotachi.

⁴⁸ Bueítuk kaita nee béj-riay junne, nee yeu púuhuak, áapörík nésau jíba joamta,

éntok, én naatekam Diosta tü eäu nee jájamlä tianake sime nat tomti kateme.

⁴⁹ Bueítuk jü Dios jita jo árahueme buere túhuata inou yáuhuak. Santomme, jume ä téhuam.

⁵⁰ Diosta yore nak jìokolèu jíba sime nat tomti kateme béchïbo. Jume ä majhuéka ä yöreme.

⁵¹ Ä mámammea yún jita bueere yáala, am chíbejtiak jume bem jíapsipo kaa tü eerim emo buérialeka aneme.

⁵² Jume úúttiakame reyta yeyesäpo yeu am jaasek; éntok jume bétuk emo nüyeme éntok jìkau tóboktiak.

⁵³ Huame tébäureme buéresi túhuata miikak; huame rikom éntok kaita am makaka am sákatuak.

⁵⁴ Juka nación Israelta ä nésahui joamta aniak, yore ä nak jìokolibeu kaa koptiaka ä jìokorek.

⁵⁵ Júkai ámeu nookak, itom yoiyöhuammehui, Abrahamtamaki, éntok jume ä úusimmaki, jíbapo béchïbo.

⁵⁶ Huanäi María báij metpo jáni Elisabetamak taahuak. Chúkula béja ä jóau nóttek.

Juan Bautistata yeu tómtékähui

⁵⁷ Jü Elisabet jume taahuarim yúmariasuka, outa asoak.

⁵⁸ Diosta jüneli ä nak jìokoleka béchïbo. Huanäi jume áa chíkola jóakame éntok jume ä huahuayriam ámanim ä bitchak. Huanärim úttesi al-leakam taahuak, Diosta jünéli ä jìokorekäu béchïbo.

⁵⁹ Guoj naiki taahuarim yúmák, ä circuncidaröatebok, juka ili usita. Huanärim ä átchay téhuam, Zacariásim, ä téhuaatua báarey.

⁶⁰ Të jü ä áyehua ínel ámeu jiaahua:

—Ëe; Juan ti téhuaanake.

⁶¹ Huanärim inel áu jiaahuak:

—¿Jatchiaka? Kaabe junëli téhuak enchim huahuayrim násuku.

⁶² Huanärim séñampo juka ä áchaytau nátemajek, jáchin juka ili usita ä téhuaatua bárëhui.

⁶³ Huanäi ili tablata aahuaka, inel át jïojtek: “Juan ti téhuak.” Huanäi simetaka át guómtilatata taahuak.

⁶⁴ Senu huéchiapo áu étapok jü teeni. Júchi ára nokaka taahuak, éntok Diosta úttil táytek.

⁶⁵ Huanäi sime jume áme chíkola jóakame át guómtéka taahuak. Sime jume Judea buiärapo káu jómëm, iári bétanam jíba nookay.

⁶⁶ Sime ä jikkajakame bem jíápsipo ä ériasakay, inel jákari:

—¿Jábësa jáni iri uusi?

Señorta mámam éntok jíba áamak aaney.

Zacariásta profetisarukähui

⁶⁷ Huanäi Zacarías, ä áchayhua, Espiritu Santoy tápunika, Diosta bétana nookak, inel jákari:

⁶⁸ Úttesi türi jü Senor; jü pueblo Israelta Dios.

Ä pueblou yebij-la, ä jínëu báreka.

⁶⁹ Itom jínëunakemta tua úttiakamta itom násuk toboktiak, jukä nésaúta ä yáarialamta Davidta familiapo.

⁷⁰ Jume santo profetam tenimmeyi nokakä Bénasi, jume kësamriapo kateme:

⁷¹ itom omtíame násuk itom yeu jábuak; jume kaa itom bíbit péáu mámpo itom yeu huíkkëk.

⁷² Juka itom yoiyöhuam jïokolinake bétana ä noki kaa koptiak, éntok huaka nokta ä yechakähui, túhuata itou ä yáa rókähui.

⁷³ Abraham itom áchaymak nokta chúpala, juka itom ä mák rókähui,

⁷⁴ itom omtíame násuk yeu huíktaka,

kaabeta májhueka, áapörík itom jo iau itom jonákë béchïbo,

⁷⁵ santosi ito núyëka, éntok lútüla jíapsihuamta jípureka, áapörík béchïbo, itom kókkou núkisi.

⁷⁶ Émpë éntok, ili uusi, hua jikat anemta bétanë profetapë täyana, buéitukë Señortapat huéenake ä bööm rütuktiasimeka.

⁷⁷ Éntoke ä téhuaanake juka pueblota, jáchin ayuka ä jinëutunakë béchïbo,

Diosta bejrimmet am jïokorina béchïbo.

⁷⁸ Dios tüüsi ä jíápsipo huáijhua naateka itom nákke, jikat bétana bemela taahuari machiriata itom miikkak,

⁷⁹ huame kaa machiku aneme éntok mukia jékkaapo aneme, machiria báreka,

türi böou itom yeu jábua báreka, kaa huanti jíapsihuápo böochi.

⁸⁰ Huä ili usi éntok yötusimey, éntok ä espírituhua úttiata nüsimey, éntok mékka ániapo jóakay Israelta pueblou áu yehuä machiriäpo tájti.

2

Jáchin Jesústa yeu tómtëkähui
(Mt. 1:18-25)

¹ Huamechĩ taahuarimmet ínel yeu siika sime ániat rey Augusto César nésahuek sımem áu censaruak sáuhuek.

² Íri censo bat yáahuak Cireniota Siriapo gobernadortuko.

³ Huanäi sime bem pueblom bėkatana sájjak emo censarua báreka.

⁴ Íaribėchĩbo, José Nazaret pueblo bėtana Galilea buiárapo jikau siika, Judea buiaráu bíchaa, Davidta pueblou Belén ti téhuaakähui, Davidta familiampo ä jomė bėchĩbo.

⁵ Ámanim sájjak, emo censaruateboseka. Mariata juubiapo ä máktaka ä huériay, tē kee ä juubey, áapo éntok abe asoay.

⁶ Bempörim áma aneysu jume taahuarim yúmariak, ä asoanakėhui.

⁷ Huanäi béja ä jipurek, juka kėsam asoata, sánkompo ä bĩtiak. Éntok pesebrepo animaalim jĩjĩbuäpo ä teekak. Bueituk sime hotelim tátapuniakay.

Jume ángelesim éntok jume pastorim

⁸ Huämi buiárapo kėt pastorim aaney, tukaapo kabaram suayaka, kaa kocheka. ⁹ Huanäi éntok Seńorta ángel ámeu yeu machiak. Jü Diosta lóoria éntok natechĩkola, am machiriak. Huanärım tüisi guómtek.

¹⁰ Tē jü ángel ínel ámeu jiaahua:

—Katem májhue, bemela tü noktane enchim téjhuaasek, úttesi al-leehuasi maachi, sımem bėchĩbo.

¹¹ Davidta pueblou, enchim bėchĩbo yeu tómték, ěni, jü yore jĩnėunakeme, jü CRISTO jü Seńor.

¹² Ímirem át suanake, ä jüneria bėchĩbo: Ili usitem sánkompo bĩtiata téunake, pesebrepo animaalim jĩjĩbuäpo bókamta.

¹³ Huanäi ángeltamak senu huėchiapo juebena huate ángelesim, Diostamak téhuekapo aneme, áma yeu machiak, yörisi Diosta úttileka éntok ínel jíaka:

¹⁴ ¡Looria Diosta bėchĩbo téhuekapo!

¡Buápo yánti jíapsihuame, éntok tü eeri yoremem bėchĩbo!

¹⁵ Huanäi jume ángelesim téhuekau bíchaa am sájjako. Jume pastorim ínel náu jiaahua:

—Jánte pueblo Belénihui, ámate ä bínnake juka áma yeu sikamta, juka Seńorta itou yeu machiriakähui.

¹⁶ Tüisim bamsipo yeu sájjak. Huanärım Mariata éntok Josėta téhuak, éntok juka ili usita pesebrepo bókamta.

¹⁷ Ä bíchaka, akim ä jüneriatebok, juka ili usita bėtana ámeu nokhuakähui.

¹⁸ Sımetaka ä jíkkajakame áachim guómtilataka taahuak, jume pastorim ámeu nokähui.

¹⁹ Tē María sımeta ä jíápsipo ěriasimey, áu huáateka.

²⁰ Huanäi jume pastorim tüisi Diosta looria úttileka éntok al-leaka nóttek sımeta buere jita bem bíchakähui, éntok bem jíkkajakäu bėchĩbo, bueituk sime bem téjhuaripo áman chúppuk.

Jesústa tiöpou nüpahuakähui

²¹ Guoj naiki taahuarim yúmako, usitam circuncidaroa báreka. Huanäi Jesús tim ä téhuaatebok. Ímėi téhuam jü ángel ä mákakay, ketune kee jee Mariata tómpo ä yoremtyo.

²² Jume taahuarim yúmako, Moiséjta ä néshuekä páman chichá machiku yeu sika türika tahuak, buere joára Jerusalénihuim ä nüpak, Señorta mámpo ä tójj báreka.

²³ Señorta leypo ä jiojteri Bénasi: “Sime ili ou késampo yorekame, Santopo näikiatunake Señortau bíchaa.”

²⁴ Señortau am tojj béchibo, leyta jiá Bénasi, guoy möelim o guoy guókohuim, sacrificiota béchibo.

²⁵ Senu yoreme, Simeón ti téhuaaka, Jerusalémpo aaney. Īri yoreme lútüla jiápsay, éntok Dios huáatey. Israelta jiápsi yechanäu Diosta ä jínëunakëhui boobíchaihuiy. Espiritu Santo éntok áa béppa aaney.

²⁶ Espiritu Santo au yeu ä machirialatukay, kee jee mukeka juka Señorta bétana yeu púata, ä pusimmea ä bínnakëhui.

²⁷ Jü Espiritu Santo ä innëtuak, huanäi tiöpou bíchaa sika. Ä áchayhuam ili usi Jesústa tiöpou ä nüpakó, aú ä yá béchibo juka leyta jiapámani.

²⁸ Jü Simeón, juka ili usita mámpo ä nüka, Diosta baysahueka, ínel jiaahua:

²⁹ Én ál-la, ín Señor, ín simepë.

Yanti nee jiápsitua, em noki jiápámani,

³⁰ bueítuk ín pusim ä bitchak, juka em jínëuria.

³¹ Sime pueblom bíchápo, itomé ä téjhuaasuk:

³² Áapo jü machiria, jume kaa Israeltamak huéerim, am machirianakë béchibo, jü gente Israelita yorihuame.

³³ Ä áyehua éntok José, guómtilatákam ä jikkajay, simeta júkai áa bétana nokhuayo.

³⁴ Jü Simeón Diosta tu eäu am makkaka. Jü Mariáta, Jesústa áyebeu, ínel jiaahuak:

—Én éntok i usi juebenam kóm tátab béchibo, huatem éntok tóboktiá béchibo, jume pueblo Israelpo joomem. Éntok ími jünakiachitunake: juebenakam ä omoutenake.

³⁵ Ínëli yeu huéenake: ejparam em jiápsipo naa búrujti emót kíktenake. Juebenak jita éhuil jiápsipo éehuamta yeu buijtunakë béchibo.

³⁶ Ama aaney, kétchi, senu jámmut, juka bát bíchaa ayunakemta jüneriame. Aana ti téhuaaka, Fanuelta maala, Aserta familiapo jometukay. Áapo béja tüisi jámyólatukay. Bemetaka kunak huanay guoy búsan huásuktiapo jiba amak jouhuak.

³⁷ Të béja jókoptulataka ochenta áma naiki huásuktey. Buere tiöpopo kaa yeu huéiyey, taahuarit tukaarit naa búrujti, Señorta tekipanuariaka, ayunaka éntok oracionim joaka.

³⁸ Ana huämi horapo, Diosta baysahueka, jü ili usi Jesústa bétana ámeu nok táytek, sime huame Jerusalénta jínëunakemta boobíchaihuimmehui.

Nazareu bícham, júchi nóttek

³⁹ Chúkula juka Señorta leypo huémta áma yáasuka, Galiléahuim nóttek, buere joára Nazareu bíchaa.

⁴⁰ Jü ili usi yótuy, éntok úttiata nüyey, éntok yún jita täyasimey. Diosta tü eäu éntok áamaktukay.

Jü ili üsi Jesús tiöpopo

⁴¹ Jume ä áchayhuam chíkti huásuktiapom jum Jerusaléniu yayajay pajko pájcuapo an báreka.

⁴² Pájcuapa pajkota yúmak, bem ä boojoria bénasi, Jerusaléniu bícham sájjak. Jesús béja dooce huásuktiriam yúmariay.

⁴³ Pajkota chúpuko, nottilataka am kateyo, jü usi Jesús Jerusalémpo taahuak. José éntok ä áyehua katim júneiyay.

⁴⁴ Béja senu taahuapom boojouhuay, genteta násukim ä hué téiyey. Kaa ä téaka éntok, akim ä jariu táytek, bem huahuayrim éntok bem táyame násuku,

⁴⁵ tem kaa ä téaka, Jerusaléniu bíchaa nóttek, ä jariuboka.

⁴⁶ Chúkula báij taahuarim huéy, akim ä téhuak jum tiöpopo, jume maestrom leyta yore majtiame násuk káteka, am nok jikkajaka éntok ámeu nátamajeka.

⁴⁷ Huanärim síme át guómtilataka ä jikkajay tüisi jita ä täya tiakari, éntok tepa áma huéchiassi jíba am nok yómmitá béchibo.

⁴⁸ Huanärim ä bíchaka, át guómték. Huanäi jú ä áyehua ínel áu jiaahuak:

—In asoa, ¿jatchiakasé ínel itom yáhuak? Ínapo, éntok em áchay, tüisite jíápsipo kókosi éaka enchi jariay.

⁴⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem nee jaria? ¿Jachem kaa júneiya ín Átchay tékilpo ín annakéhui?

⁵⁰ Të bempo kaa júneiyay jita ámeu ä nokakähui.

⁵¹ Huanäi ámemak nóttek, Nazareu bíchaa. Huanäi jíba áme bétuk áu nüyeka yötuy. Ä áyehua éntok, símeta íkári ériasimey ä jíápsipo.

⁵² Jesús éntok chéhuasu éntok ä takahuapo yötusimey, éntok Diosta tü eäpo éntok yoremem bíchäpo.

3*Juan Bautista géntemmeu nookak*

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Quince huásuktiriampo juka rey Tiberio Césarta yäura Romapo néshahueyo, jum Judea buiärapo éntok Poncio Pilato gobernadortukay, Herodes éntok Galiléa buiärapo yäuratukay, ä saila Felipe Itureapo éntok Traconite buiärapo, Lisaniás éntok Abiliniapo yäuratukay.

² Anasta éntok Caifásta sumo sacerdotetuko, Diosta bétana noki áu yepsak, Juan, Zacaríašta üusibehui, mékka ánia see päriapo ä aneyo.

³ Huanäi áapo síme Jordán bathue mayoamak géntemmeu noksiméka huéiyey, batóhuamta éntok Diostau bíchaa jíapsi kúaktiahuamta jume bem Dios bejrim jiokoriná béchibo.

⁴ Isaías profetata jiojteri bénasi ínel ä jíäpo:

Jiahui mékka ánia see päriapo chaaye:

“Señorta böomem tüte,
ili böom éntokem rútuaktia.

⁵ Síme huame buía jójoroim nanahuittena,
jume chopöriam, éntok káhuuim,
jume böo chachakuim éntok rútuaktiana;
éntok jume böo rúrumuyim tütena.

6 Huanäi sime gënte ä binnake Diosta jínëuria.”

7 Juebena yóremra au yeu sájjak emo batö iäka, huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—¡Eme gëntem bakot usiarim! ¿Jábesu enchim majtiala emo ä tö tenni sáhueka huaka Dios omtirata yebijnakemta?

8 Türi takame jipu báreka eiya, emo jíapsi kúaktiaka. Éntok katem enchim jíapsipo ée taite: “Béjate Abrahamta itom áchaypo jípure”; senu huémtane enchimneu nooka, Dios kía ímí tétampo júne ára am toboktia, jume Abrahamta úusim.

9 Bueítuk két jume tépuam béja júyam nahuapo kéchari, sime jü júya kaa türik takame chúktiahuaka tájju jímmaana.

10 Huanäi jü gënte béja ä temajek, ínel áu jíakari:

—¿Jítasute, júntuk yáanake?

11 Huanäi Juan am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Jü guoyik sánkokame, juka kaita jípuremta huépülam máknake; jü buáhuamta jípureme, juka kaita jípuremta miknake.

12 Jume yáura tómita náu tótojaihui két áu yájjak emo batö iäka. Huanärim ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jítasasute yáanake?

13 Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Katem úttiapo jita aahua enchim sáyhuakäpo áman jíbba.

14 Huate sontarom két ä nátemajek ínel jíakari:

—Ítaposu, ¿jítasasute yáanake?

Huanäi ínel am yómmiak:

—Katem jabetau kaa huéeläpo jita aahua, ál-la enchimmet nésayhuakäpo áman jíbba. Katem yáurapo emo tekipanoä tíaka, jábeta guómtiaka jítasu ä úhua. Enchim béjtuahuä beyem al-leiya.

15 Jü gente éntok át suaka ä bitchay simeta juka huémta, bem jíapsipo éntok emo nátemay, ínel jíakari: “Jamak Juan ájaria jáni jü Cristo.”

16 Huanäi Juan simemneu ínel jiaahua:

—Lútulay ínapo bäampo enchim batöa; të äbo huéiye senu ino béppa chë yórisi maachi, éntok chë nésahue. Huakäi béja ínapo katchanne júne áu kóm chätuka bocha huíkyam ä búttiriapo yúmala. Huári béja enchim batónake Espiritu Santoyi éntok tájji.

17 Ái huijhuijtiahuame ä mámpo óorek, juka erata túlisi ä tüte báreka. Chúkula éntok jume tirijkom érianake jum kaa am nasontenakepo, juka pajata éntok náu yéchaka jum táijta kaa tutuképo ä táanake.

18 Íkääri éntok huate jita ámeu nokaka, am téjhuay, juka genteta tühua bemela nokta bétana.

19 Huanäi jü Juan kuttílasi áu nookay jü rey Heroodestahui ä saila Felipeta jámut ä jípuré tíaka (Í jámut Herodias ti téhuaakay), éntok huate jita búruk kaa türik ä yáalä béchibo.

20 Júnëli jita kaa huéchiasí yáalataka jü Herodes, júchi áa béppa, Juanta páttiatebok jum cárcelpo.

Jesús batöhuak

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Júnaköri sime pueblota emo am batöayo, Jesús két batöhuak. Huanäi Diostau oraciompo ä nokayo, jü tühueka áu étapok.

22 Espíritu Santo át kóm siika, guókouta bénasi takahuaka. Téhuekau bétana éntok áu nokhuak, ínel jïakari:

—Émpë ín Ũusi ín yeu púari, éntok ín nákëhui.

Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme
(Mt. 1:1-17)

23 Áapo jü Jesúsa ä tékilhua naatekari, jïba tua jamak treinta huásuktiriam huériay. Huä Joséta üusi ti ériahuame. José éntok Elíta áchayekay.

24 Elí éntok Matatta áchayekay. Matat éntok Levíita áchayekay. Leví éntok Melquita áchayekay. Melqui éntok Janata áchayekay. Jana éntok Joséta áchayekay.

25 José éntok Matatíasta áchayekay. Matatías éntok Amósta áchayekay. Amós éntok Nahumta áchayekay. Nahum éntok Eslita áchayekay. Eslí éntok Nagaita áchayekay.

26 Nagai éntok Maatta áchayekay. Maat éntok Matatíasta áchayekay. Matatías éntok Semeita áchayekay. Semei éntok Joséta áchayekay. José éntok Judáta áchayekay.

27 Judá éntok Joanata áchayekay. Joana éntok Resata áchayekay. Resa éntok Zorobabela áchayekay. Zorobabel éntok Salatielta áchayekay. İ Salatiel éntok Nerita áchayekay.

28 Neri éntok Melquita áchayekay. Melqui éntok Adita áchayekay. Adi éntok Cosamta áchayekay. Cosam éntok Elmodamta áchayekay. İ Elmodam éntok Erta áchayekay.

29 Er éntok Josuéta áchayekay. İ Josué éntok Eliezerta áchayekay. Eliezer éntok Jorimta áchayekay. Jorim éntok Matatta áchayekay.

30 Matat éntok Levíita áchayekay. Leví éntok Simeónta áchayekay. Simeón éntok Judáta áchayekay. Judá éntok Joséta áchayekay. José éntok Jonánta áchayekay. Jonán éntok Eliaquimta áchayekay.

31 Eliaquim éntok Meleata áchayekay. Melea éntok Mainánta áchayekay. Mainán éntok Matatata áchayekay. Matata éntok Natánta áchayekay.

32 Natán éntok Davidta áchayekay. David éntok Isaíta áchayekay. Isai éntok Obedta áchayekay. Obed éntok Boozta áchayekay. Booz éntok Salmónta áchayekay. Salmón éntok Naasónta áchayekay.

33 Naasón éntok Aminadabta áchayekay. Aminadab éntok Aramta áchayekay. Aram éntok Esromta áchayekay. Esrom éntok Faresta áchayekay. Fares éntok Judáta áchayekay.

34 Judá éntok Jacobta áchayekay. Jacob éntok Isaacta áchayekay. Isaac éntok Abrahamta áchayekay. Abraham éntok Taréta áchayekay. Taré éntok Nacorta áchayekay.

35 Nacor éntok Serugta áchayekay. Serug éntok Ragauta áchayekay. Ragau éntok Pelegta áchayekay. Peleg éntok Heberta áchayekay. Heber éntok Salata áchayekay.

36 Sala éntok Cainánta áchayekay. Cainán éntok Arfaxadta áchayekay. Arfaxad éntok Semta áchayekay. Sem éntok Noéta áchayekay. Noé éntok Lamecta áchayekay.

37 Lamec éntok Musalénta áchayekay. Musalén éntok Enocta áchayekay. Enoc éntok Jaredta áchayekay. Jared éntok Mahalaleelta áchayekay. Mahalaleel éntok Cainánta áchayekay.

³⁸ Cainán éntok Enósta áchayekay. Enós éntok Setta áchayekay. Set éntok Adánta áchayekay. Adán éntok Diosta áchayekay.

4

Satanás Jesústau jiopek ä jioptuabáreka

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Jesús, Espíritu Santoy tápunika, Jordán bathue bétana yepsak. Huanäi mékka ániau see päriau bíchaa ä núk siika, jü Espíritu,

² cuarenta taahuarimpo. Huanäi jü diablo tewa áamak aaney, ä jioptua báreka, kaa túhuata ä yáa iaka. Síme huameri taahuarimmechi kaa jübuäk, huamei taahuarim simsuko tébäurek.

³ Huanäi jü diablo ínel áu jiaahuak:

—Bueítuk empo Diosta Üsütuko, íkái tétatë emo pan yáa sáuhue.

⁴ Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Júnel jiojteri: “Kaa kía páanimmea jíba jíapsinake jü yoreme, ál-la síme Diosta nokiyi.”

⁵ Huanäi jü diablo káhuit chë jikat ä núk siika, huanäi chúbalaposu rey nesaupo attiata ä bíttuak, pueblo tüisi uyorim éntok bueerem, ä bíttuak.

⁶ Huanäi ínel áu jiaahuak jü diablo:

—Enchine ä máknake síme úttiärata, enchi ä sáunakë béchibo. Entok juka bem looria. Bueítuk ínapo ä mak-ri; entok jabeta ín ä makbareu ä maknake.

⁷ Të ál-lë inou tónommia kíkteka nee yörinake. Huanäre símeta íkäirë áttianake.

⁸ Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Mékkë síime, Satanás, bueítuk ínel jiojteri: “Juka Señorta em Diostë yörinake, éntoke áapörík jíba nésauta jorianake.”

⁹ Huanäi buere jóra Jerusaléniu bíchaa ä núk siika. Huämi béja buere tíopt chë jikat ä kéchaka ínel áu jiaahuak:

—Empo Diosta Üsütuko, buíahuë emo kóm tójja,

¹⁰ bueítuk ínel jiojteri:

Dios jume ä ángelesim émou bíttuanake, enchi am anianakë béchibo.

¹¹ Éntokim mámammea enchi tóboktianake, em guókim kaa tétat tétinakë béchibo.

¹² Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Ínel két nok-ri: “Katë Diosta em Señorta jioptuanake.”

¹³ Huanäi jü diablo, kaachin béja ä bätäu máchika, chubala ä tö siika.

Jesús ä tékilhua naatek

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Huanäi Jesús, Espíritu Santota úttia huériaka, Galiléa buiärau nóttek. Buéresi tayahuay, síme buíachi ä chíkola.

¹⁵ Huanäi éntok bem sinagogampo am majtiay. Símetakam ä úttiley ä looriapo.

Jesús jum pueblo Nazaretpo

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Bueítuk Nazaretpo yepsak, ä yötulápo. Jíba ä boojoriapo bénasi, jímoyre táapo sinagogapo kíbakek, huanäi jiojterita nok báreka kíktek.

17 Huanäi éntok profeeta Isaíasta librom áu tóijhuak, librom étapoka, ínel jiojteta áma bitchak:

18 Señorta Espíritu ino béppa aane,

áapo nee áma yeu púala tūhuata bemelasi huémta jume poloobemmeu nee ejtejhuá íaaka.

Jume jiotok sirokamta jíápsekame nee tüte íaaka nee äbo bíttuak, pereesommet éntok chay íaaka jáchin bem búttiatunakēhui,

éntok liliptim puj etaponakē béchíbo,

éntok jume jiotok nühuame am búttiaseka,

19 jume türi huásuktiriam Señorta bétana ámeu yebijnakēhui, ámeu nee nok íaaka.

20 Huanäi jume librom páttiaka, jü áma tékiakamtau am buíssek. Huanäi yejtek. Síme jume sinagogapo aneme áachim puseka taahuak,

21 huanäi ínel ámeu nok táytek:

—Én ímí enchim bíchápo lütüriataka chúppe, íri jiojteri.

22 Éntok símetaka uiyorisi jíba áa bétana nookay, éntokim át guómtilatata áa jíkkajay, juka nokta tua huéchiasi huémta jíba ä tempo ä yeu hué tíaka. Huanärim ínel jiaahua:

—¿Jachu íri kaa Joséta üusi?

23 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Jamakem juka nokta ínel huémta inou nok báare: “Mérico, émpé emo jítto. Yúnte jita jíkkaij-la pueblo Capernaumpo em yáakāhui. Ímire em buiärapo két ä yáuhua.”

24 Huanäi éntok két ínel jiaahuak:

—Kaabe profeeta tüisi mabethua ä buiärapo.

25 Tua huitti nokhuäpone ínel jiaunake, jum nación Israelpo juebena jáamuchim jókoptulame aaney, profeta Eliásta taahuarimmechi. Júnaköri báij huásukti áma búsan metpo kaita yúkutuko, buéresi tébaa siika, síme ániachi.

26 Tē kaabetau éntok bíttuahuak jü Eliás, huäri huépul jámut jókoptula, Sarepta Sidón buiära tíäpo jometau jíbba.

27 Éntok juebena lepra sáhuata jípureka Israelpo aaney, Eliseo profeetata taahuarimmechi. Kaabe éntok áma türiak, huäri Naamán Síriapo joome jíbba.

28 Íkai jíkkajaka síme jum sinagogapo aneme, tüsim öomtek.

29 Huanärim emo tóboktiaka, pueblopo yeu ä jaasek. Huanärim káhuit jikau ä núk sájjak, ámani káhuit jikat kóm ä jímmaa báreka. Bempo juka bem pueblota huäri káhuichim ä yáalatukay.

30 Tē áapo áme násuk yeu sika, siikak.

Huépül yoreme, lemooniota ä jíápsipo jípurey

(Mr. 1:21-28)

31 Jesús pueblo Capernaumpo yeu yepsak, Galiléa buiärapo. Huanäi sábalá jimyore taahuarit am majtiay.

32 Tepam ä yosireka ä bitchay, jáchin yore ä majtiä bétana, bueítuk jü ä nokihua, yäura nokta úttiära jípurey.

33 Huépül yoreme sinagogapo aaney, lemoonio espíritu chicha machik jípureka. Huäri béja tüisi kusisi téka:

34 —Itomë tójja; ¿jítasë empo itomak huáatia, Jesús Nazareno? ¿Jachë itom lütiaseka äbo huéiye? Ínapo enchi täya, enchi jábétukähui Diosta Santöe.

35 Huanäi Jesús kutti áu nónokaka, ínel áu jiaahuak:

—¡Múksë kaa jiaahua, éntoke át yeu huéiye!

Huanäi jü lemoonio, áme násuk buíapo ä tátabeka, át yeu siika, éntok kaa kókosí ä yáuhuak.

36 Huanärim síme át guómtilatata taahuak, éntokim náu nookay, ínel jáakari:

—¿Jita nokisa íri? ¡Yáurata úttiäray am sáuhue, jume lemoonio espíritu chicha maachim, éntokim yeu sásaka!

37 Huanäi jü buéresi ä bétana hueme jíkkaj táytihuak, síme jume pueblo natechíkola tahuammechi.

Jesús juka Perota aasu, kókoata úhuak

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Huanäi Jesús kíkteka sinogogapo yeu siika. Huanäi Símonta jóapo kibakek. Jü Símonta asu éntok tüisi táijhuétshey, huanärim Jesústau ä nok-riak.

39 Huanäi Jesús, át müla kóm chátuka, táijhuéchiriatat kusisi át nónokak, huanäi ä tójjak, jü táijhuéchiria. Láutiposu yejteka, jita am joriay.

Jesús juebena kókoreme tütek

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Täata áman huécheyo, génte yún buere jita kókoata jípureka áu nüpahuak. Áapo béja huehuëpulammet mámtaka am tütek.

41 Juebenammet éntok két lemooniom yeu kaatey, tepa chayeka, ínel jáakari:

—¡Émpë Diosta Üusi!

Të áapo lemoonimmet kutti nookay, éntok kaa yún am noktuy, bueítuk bempo tüisi jüneiyay, áapo jü Cristo äbo yebisnakëihui.

Jesús, Galiléa buiärapo naa hueiyey am majtiaka

(Mr. 1:35-39)

42 Béja taahuapo, Jesús kethueysu, mékka päriau bíchaa siika. Jume géntem éntok ä jariay, áu yájaka éntok. Katim ä sim íaaka, tepa áamak jiaahuay.

43 Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Të úttia huate buere jóárammeu ín huéenakeu két íkái tühua bemelasi nokta, Diosta reyataka nésahue bétana ámeu nokpo yúmala. Bueítukne huári béchibo äbo bíttuari.

44 Huanäi Galiléa sinogogampo, juka Diosta nooki ámeu nookay.

5

Kaa júnel machisi kúchum yun buíjuakähui

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Júnëli yeu siika: Genesaretta baubäa mayoat Jesústa aneyo, juebena génte áu náu yájaka buéresi ä pítpittiay, Diosta noki jíkkaj báreka.

2 Huanäi guoy canoam bitchak, baubäa mayoachi, éntok jume kúchureom báapo jábuekame, bem jíterim báksiaka.

³ Huanäi Jesús, Símonta canoapo jāmuk. Huanäi mayoat huáijhua jēla báa ä rúktia sáuhuek. Huanäi Jesús canoapo káteka am majtiay jume géntem.

⁴ Noksuka béja, Símontau ínel jiaahua:

—Canoatem báa násukun bíchaa huéria. Huanärem enchim jítërim áman jímma kúchum buj bēchibo.

⁵ Símon éntok ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Maestro, síme tukaatate tekipanuak éntokte kaita buíssek; tēne én em nokpo áman am jímmanake jume jítërim.

⁶ Áman am jímmaaka, juebena kúchum áma jaatiak jume jítërim éntok béja abe siutey.

⁷ Huanärim senu canoapo rejtemmeu buáktek, emo ania íaaka. Huanäi jume huate ámeu yájaka, am aniak. Huanärim guoy canoam tápuniak ímēi tapunika abe róptey.

⁸ Símon Peero, ikái bíchaka, Jesústau tónommia áu kíkteka, ínel jiaahuak:

—¡Katē inou rukrukte, Señor! Bueitukne yóremtaka Dios bejrita jípure.

⁹ Bueituk jume kúchum yún bem buísekā bēchibo, jü máuj-ra ä jaatiak, éntok símetaka áamak aneme kēt guómtek.

¹⁰ Jacobo éntok Juan, Zebedeota úusim, júmēi kēt tepa guómtek. Bempo Símontamakim tekipanuay. Tē Jesús Símontau ínel jiaahua:

—Katē májhue; én naatekē kúchu jaasem tenasē yoremem nununake Diosta bēchibo.

¹¹ Huanäi jume canoam pākun yeu tójaka, símetam tō sájaka, Jesústam guojaasek.

Jesús leprata jípurementa tütek

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Jesústa senu buere joárapo aney, yoreme síme takahuat leprapaka áu yepsak. Huanäi Jesústa bíchaka, áu tónommia kíktek, éntok ä pújba buíau kóm yúmarialataka jiook ínel áu jiaahuak:

—Señor, ínel éátek, empo ára ín kōkoa nee úhua.

¹³ Huanäi Jesús áu mám rútukteka át mámtek, ínel jíaka:

—Enchine türi íaa. Türiäe.

Ínel ä jíak, jíba jü kōkoa ä tō siika.

¹⁴ Huanäi éntok ínel ä sáuhuek katē jábeta téttejhua. Ínel jiaka:

—Ál-lē tiöpou huéiye áma nésahuemtahui, éntoke huaka Moiséjta nésahuekáu yáanake em türiakáu bēchibo, juka genteta jüneenakē bēchibo em túrialatakā bétana.

¹⁵ Tē jü síme jita ä joäu jüneria táytihuak, símekut chíbejtek mékka jákun tájti. Juebena génte náu yayajay ä jikkaj báreka, éntok kōkoata emo úhua íaaka.

¹⁶ Tē áapo mékka bíchaa sisimey, kaita genteta anēu bíchaa, orciompo Diostau nok báreka.

Jesús káraktilata tütek

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Séjtul táapo ínel yeu siika Jesústa am majtiayo, jume pariseerom éntok jume leyta am mamajtiame áma jokay júmēi béja íli pueblom bēkatana jometaka áma yáij-latukay, Galiléa buiára bétana éntok Judea

éntok Jerusalén bétana; Diosta úttiära éntok áamak aaney kökoreme tüte báreka.

¹⁸ Júnensu huate yoremem áma yájjak, jípetampo senu yorem káraktilatam huériay, huáijhuam ä núk kimuka, Jesústa guókpom ä öre báreka éiyay.

¹⁹ Të karam áma kimuka taahuak, juka genteta tüisi büru béchibo. Huanärim kári jikat jámuka, tejampo guójöriata yáaka, áma huämim kóm ä yétchak, chíkti ä jípetekimaki, áme násuk, Jesústa pújbapo.

²⁰ Jesús, Diostat ehuahta ámet bíchaka, kokoremtau inel jiaahuak:

—Empo yoreme, jume em Dios bejrimmeche jiokoritu.

²¹ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom kaa tüisi áatana éaka taahuak, inel éakari: “¿Jábese iri Diosta bėj-reka nokame? Kaabe ára Dios bejrita jiokere, ál-la Dios jibba.”

²² Të Jesús bem éerita júneriaka, inel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem enchim jíápsipo kaa yánti éiya?

²³ ¿Jítasu chë júne kaa obiachi, inel jiau béchibo: “Em Dios bejrimmeche jiokorituk”, o inel jiau béchibo: “Kíktekë, huerama”?

²⁴ Enchim júkái júnerianakë béchibo, inapo jú Yoremta Üusi ími buíapo yáurata in jípurë bétana jume Dios bejrim jábeta ä jiokorinakë béchibo.

Huanäi jú káraktilata inel jiaahua:

—Emoune inel jiaahua, yejteke em jípetekta nüka em jóau bíchaa huéiye.

²⁵ Senu huéchiapo, jú káraktila, símem bíchápo kíkteka, juka ä jípetekta tóboktiaka, ä jóau bíchaa siika Diosta úttisimeka.

²⁶ Huanäi simetaka át guómtilatata taahuak, éntokim yörisi Diosta looriata makkay, tüisim májhueka, inel jiaahuay:

—Énte bejja ä bitchak juka kaa jaibu bíbithuamta.

Jesús juka Levíta núnnuk

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Chúkula ikái simsuko Jesús yeu siika, senu yäura tómita náu tóij-lerota bitchak, Levíi tü téhuakamta, jum tómita tótoijhuäpo kátekamta. Huanäi inel áu jiaahuak:

—Ino sauke huéiye.

²⁸ Huanäi kíkteka, simeta tójaka, áa sáu siika.

²⁹ Chúkula éntok, Levíi ä jóapo buéresi pajkok, Jesústa béchibo, huanäi juebénaka jume yäura tómita náu tóij-leerom mesahuim jokay, éntok huate yoremem ámemaki.

³⁰ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom jume discípulom junneria jiaka, inel ámeu jiaahuay:

—¿Jatchiakem jume yäura tómita náu tóij-lerommak éntok jume juëna yorememmak jibuä, éntok jita jëye?

³¹ Jesús am yómmiaka, inel ámeu jiaahua:

—Jume kaita ják innëame katim mérikota huátia, të jume kökoreme ál-la.

³² Inapo kaa huame lütüla jíápsame núnuseka äbo siika, ál-la Dios bejrita joame, am jíápsi kúaktinä béchibo.

Ayuunota bétana natemajhuame

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Huanäi bempo inel Jesústau jiaahuak:

—¿Jume Juanta discípulom éntok jume pariseerom discípulom kaa jǵǵǵbuá ayuunaka éntokim élaaka Diostau oraciompo nooka, jume em discípulom éntok ée? ¿Jatchiakasu?

³⁴ Huanäi áapo inel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jum bóodau núnurim buáhuamta emo táktiria máchile, juka jubemta ámemak áma aneyo?

³⁵ Tē taahuarim yúmanake, juka jubemta núk sákaahuako. Huanäi ál-la huamei taahuarimmechim kaa jǵǵbuánake.

³⁶ Íkai ejemplota két ámeu yétkhak:

—Kaabe súpe bemelampo ili sánkota áma chúkchuktia, súpe öram chábuá béchibo. Tē inel ä yák éntok, jume súpe bemelam nasontenake, éntok kaa júri jǵǵba, kaa áamak útti jú sánko bemela öramaki.

³⁷ Kaabe jú vino bemelata huaka bea bóosa örapo ä töttöa. Áma ä kimakátek éntok, jú vino bemela ä síutianake juka huaka bea bóosata. Huanäi éntok, jú vino guótinake, éntok jume huaka bea bóosa júne kaa túrika tahananake.

³⁸ Júnen béchibo, jú vino bemela huaka bea bóosa bemelapo tottöhua. Júnéli náhuichikam kaachin ayunake.

³⁹ Jábe júne juka vino jauhuey huémata jéyétéko, kaibu júchi juka bemelasi yáata jí báanake. Bueítuk inel jiaunake: “Jü vino jauhuey naateka ériari chē túri.”

6

Jumé Jesústa discípulom jimyore táapo tirijko bújam chúktiak (Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Séjtuł sábalá táapo, Jesústa jum etpo aman huéy, jume ä discípulom tirijko bújam chúktiaka; mámammea am biitiaka am buáyey.

² Huanäi huate pariseerom inel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem jum jimyore táapo juka kaa jojuhamta johua?

³ Jesús am yómmiak:

—¿Jachem íkai júne kaa jum jǵǵjǵtepo ä nok-la juka Davidta yáakähui júnakoy jauhuey áapo túisi tébäureka éntok jume áamak aneme?

⁴ Jáchin jum Diosta jóapo kibakeka jume páanim Diosta bíchäpo órekame, buáka, éntok jume áamak aneme két am miikak, huame páanim kaa kía jábe júne am buabuáye jume tiöpopo nésahueme jíbba.

⁵ Inel két ámeu jiaahua:

—Ínapo jú Yoremta Ūusi chē nésahue sábalá taahuarita béppa.

Jü yoreme huakiam mámakame (Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Chúkula sábalá táapo két inel yeu siika, Jesús jum sinagogapo kibakeka am majtiay. Huanäi yoreme áma aaney jum bátam bétana huakiam mámaka;

⁷ huanäi jume judíom ley am mamajtíame éntok jume pariseerom Jesústat suaka ä bitchay, ä bit báreka jachu jum sábalapo ä tútenake jáni ti éaka, huáachi jáhuiteka ä nátua báreka.

⁸ Tē áapo túisi bem éerim täyay, huanäi jú yoreme huakiam mámakamtau inel jiaahua:

—Kíktēe, násukē emo kétcha.

Huanäi áapo kíkteka, áme násuk huéeka taahuak.

⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémrane enchimemu nátemaíj báare: ¿Jachu túri jáni sábalapo túhuata yáa béchibo, o kaa túhuata yáa béchibo? ¿Jíapsita jíneú béchibo, o jíapsita úhua béchibo?

¹⁰ Huanäi jume áa chíkola aneme bíchaka, jü yoremtau ínel jiaahua:

—Em mámamë rútuktia.

Huanäi áapo ínel am yáuhuak. Huanärim túrika taahuak.

¹¹ Huanäi jume pariseerom éntok jume judíom ley am mamajtiame tepam kujtiaka taahuak. Huanärim náu ejtejuhay, jáchin ayuka juka Jesússta kaa tüisi ä tahuaria báreka.

Jume dooce apóstolim yuktiahuakähui

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Huamëi taahuarimmechi Jesús béja júya káhuui siika, áman Diostau oraciompo nok báreka. Síme tukaapo Diostau nookak.

¹³ Yeu máтчuk béja, jume ä discípulom núnnuk. Huanäi senu loseenam áma símem násuk yeu púuhuak. Huanäi béja jume apóstolim ti am téhuaatuak:

¹⁴ Jü Símon, Peero ti ä téhuaatuak, éntok jü Andrés ä sailahua, Jacobo éntok Juan, Felipe éntok Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota üusi, Símon Zeloote ti téhuaakame,

¹⁶ Judas Jacobota saila, éntok Judas Iscariote, áamak anekasu ä nénkakame.

Jesús juebena géntemta aniak

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Huanäi ámemak kóm yepsak. Huämí béja bueka päriapo taahuak, ä discípulommaki éntok huate géntemmak jume Judeapo jomeme, Jerusalémpo éntok bahue mayoat Tiropo éntok Sidónpo jomentaka. Jesússta jikkajj báreka áma yáíj-latukay, éntok bem kökoa emo úhua iaaka.

¹⁸ Jume kaa yánti jíápsekame, lemoonio espíritu chicha machik bem jípuré béchibo tútehuay.

¹⁹ Huanäi síme jü génte át jálojti báreka tepa éiyay, bueítuk jü úttiára át yeu huéiyey. Júnëli béja síme kökoreme túriay.

Jü al-leehuame éntok sirokhuame

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Huanäi Jesús jikau remteka ä discípulom bíchaka, ínel jiaahuak:

—Al-leäem eme jume poloobem, bueítuk eme ä áttiak juka Diosta reytaaka nésahuëhui.

²¹ 'Al-leäem jume én tébäureme, bueítukem jóboriana.

'Al-leäem eme én buaname, bueítukem chúkula atnake.

²² 'Al-leenakëem eme jume yoremem enchim omtiayo, éntok enchim am omouteyo, éntok enchim am bueere aahuayo, éntok enchim téhuam júne kaa jíkkajj péehuayo, Yoremta Üusi, enchim sualé béchibo.

²³ Tüisem emo al-leetua hua taahuarichi, bueítukem buéresi túhuata mabtnake jum téhuekapo. Bueítuk bem yoiyöturim két ínel ámemak aayuk, jume profeetammaki.

²⁴ 'Të jìokot machi enchim béchibo, riikom, bueítukem ímí buíapo béja ä jípusuk, juka enchim al-leähui.

25 'Të jìokot machi enchim béchìbo, eme én jojóborime, bueìtukem chùkula tébäurìnake.

'Të jìokot machi enchim béchìbo, eme én acheme, bueìtukem chùkula sìrokaka buannake.

26 'Të jìokot machi enchim béchìbo, eme sìme genteta tùhuata jìba enchim bétana nokayo, bueìtukim junèli ámemak aaney, jume bem áchayhuarim jume profetam ára nókìchimmaki.

Itom omtíame nák sáyhuame

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Të eme íkái jìkkajame, enchimmeune ínel jiaahua: Enchim kaa bíbit péame, akem am nákke. Jume enchim omtíame éntok, tùhuatem ámeu johua.

28 Juka Diosta tuhua am makka, jume béttesi enchimmet nokame. Jume emo bétana kaa tüisi nokame, oraciompo Diostahuem am nok-ria.

29 Jábeta jópemmet enchi chóchonako, jume senu jópeme au óóre. Jábeta sakom enchi úhuak, éläposu két em súpem huériunake.

30 Jábeta émou nétaneyo, Akë ä miika. Em áttia enchi ä úhuak junne, katë áu ä äahua.

31 Jíta enchimneu yáaria iähui, júkãrem ámeu yáuhua, jume huatem-mehui.

32 'Eme jume enchim nákeme jìba nákéteko, ¿jita tùhuatasem chë áa béppa johua? Bueìtuk jume juëna yóremem két íkái johua.

33 Éntokem huaka genteta tùhuata enchimneu joamta, huame jìba tùhuata joátek, ¿jita tùhuatasem áma jájamnake? Bueìtuk jume juëna yóremem két íkái johua.

34 Éntokem huaka enchim ä nóttirianakemta jìba jita réreuhuáteko, ¿jita tùhuatasem áma jájamna? Bueìtuk jume juëna yóremem jita emo réreuhua, ánèli beekik mabet báreka.

35 Bueìtukem am nákke, jume kaa enchim bíbit péame, tùhuata ámeu joaka. Jítem réutebo, kaita ámet jita boobichaka. Júnèli hua buéresi tùhuatem jájamnake. Éntokem jü Dios chë sìmem béppa nésahuemta üussitunake. Bueìtuk áapo tua türi, huame kaita baysahuemmeu bíchaa, éntok huame juëna yoremmeu bíchaa.

36 Jábetem jìkolë, itom Dios Áchayta jábeta jìkolë bénasi.

Kaita huitti jüneriaka jábetat nokhuame

(Mt. 7:1-5)

37 'Katem jabetat bettesi nooka, huanãrem kaa Dios yäurata bínnake. Katem jábetat bettek nooka. Huanãrem Diosta bétana kaa bette nokta mabetnake. Jábetem jìokore. Huanäi Dios két enchim jìokorìnake.

38 Jábemem jita mímika. Huanãrim két enchim miknake. Kojtalimpo, tüisi yoyoata éntok pittiatã kía abe guótemta enchim mámampo ä máknake. Bueìtuk Dios jü ili kútay enchim jujúnakteyi, huayírem jünaktena.

39 Jesús íkái ejemplota ámeu yétchak:

—¿Jachu jü lípti senu líptita ára huériunake jãni? ¿Jachum kaa náhuichika guójöku kóm huáttìnake?

40 Jü discipulo kaibu ä maestra bépapatunake. Të hua ä maestra ä majtiakäu ä chúpako, ä maestra bénanake.

⁴¹ '¿Jatchiakasë juka ili chúkita jabetat pújpo órekamta bitcha, huaka kúta buëuruta em pújpo bökamta éntok, ée?

⁴² Të huaka kúta buëuruta em pújpo órekamta kaa bitchatek. ¿Jáchisintuke ínëli áu jiaunake em sailabehui: “In saila, juka ili chúkta em pújpo em jípuréu, enchine yáa huik-ria báare”? ¿Dios huatihuamta mamatome! Báché juka kútata em pújpo órekamta yeu huikke. Huanäi ál-lë tüisi bíchaka juka ili chúkta em saila pújpo ára yeu ä huikrianake.

Jü júya ä takam béchibo táyahua

(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ 'Jü júya türi kaibu kaa türim takanake. Jü júya kaa türi éntok, kaibu türim takanake.

⁴⁴ Bueituk sime jü júya juka takata béchibo táyana: Jume chunam kaa júya huíchakame am tataka; jume párasim júne táchíno kaibu am takanake.

⁴⁵ Jü tü yöreme tühuata johua, bueituk jü ä tü éerihua ä jiápsipo ayka. Huä juëna yöreme éntok, kaa tühuata johua, bueituk jü juëna éeri ä jiápsipo ayka. Bueituk hua ä noki ä tempo yeu huéeme hua jiápsipo ä jípuré bétana huéiye.

Jume guoy kaari nahuam

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Jatchiakasem, “Señor, Señor”, ti inou jiaahua, ín nésau kaa joaka junne?

⁴⁷ Enchimne téjhua báare, huaka inou yepsaka nee nok jikkajamta éntok ín nésau joamta, jábeta Bénasi ä machiakähui:

⁴⁸ hua senu yoremta kátë Bénasi maachi. Huäri béja mékka kóm jíbuejeka, juka kárita tétachä nahuatuak. Huanäi baniata yepsako, bathue jikau siika. Huanäi jü báa tepa úttia át yeu siika, jü kárichi, të kaa ä tátabek, bueituk jü kári tétat nahuakäy.

⁴⁹ Të hua ín nooki jikkajame éntok kaa ín nésau joame, hua yöreme buía buálkopo kári kaa nahuakamta ä yáakamta Bénasi maachi. Huanäi baniata yepsako, bathue jikau siika. Huanäi jü báa tepa úttia át yeu siika, jü kárichi. Huanäi mójti huétchek, éntok kaita bėj-reka taahuak.

7

Jesús centuriónta sáulero tütek

(Mt. 8:5-13)

¹ Chúkula Jesús jü gentetau noksuka, pueblo Capernaumpo kibakek.

² Senu sontarommeu yäut áma jóakay iri éntok nésaulerota áma jípürey ikäi éntok áapo tüisi ä náckey, të mukiapo kökorey.

³ Jü centurión, Jesússta bétana nokhuamta jikkajaka, yorem yoiyöturim gente Israelpo joomem áu bíttuak áman ä núnuka ä nésaulerota ä jítto iaaka.

⁴ Huanärim bempo Jesústau yájaka, jikot áu jiaahua, ínel jíakari:

—Íri capitan ikäi át ä buanáhuë áu yáapo yúmala,

⁵ bueituk áapo juka itom génte náckey; huépü sinagogata itom yáariala.

⁶ Huanäi Jesús ámemak siika. Të abe ä jóau ä yebisisey, jü centurión huate ä amiigohuam áu bíttuak, ínel jíakari:

—Señor, kate jáchin éiya, kanne áma náikiapo yúmala jum ín jóa jöta bétuk inou em nóitínakähui.

⁷ Huäri béchibo ínapo kanne áman émou siika kaa tüisi ino ériaka. Ímire ín jóa páku nésauta nooka, huanäi béja jü ín jóapo ín sáulero türínake.

⁸ Ínapo két yäurata bétuk káttek, éntokne yäurata jípure. Huanäine huépü sontarotau ínel jiaunake huëe, huanäi huéenake; senukhui éntok binë huéiyé, huanäi inou huéenake; éntok ín sáuleroita jita nee ä yáa sáhuëu, ä yáanake.

⁹ Huanäi Jesús, íkái jíkkajaka át guómtek, huanäi jume géntem ä guojaasemmeu kúakteka ínel jiaahua:

—Ínapone én ínel jiaahua, Israelpo júnene kaa ínëli úttesi Diostat ehuamta téula i yoremata bénasi.

¹⁰ Huanäi jume áman sáyhuakäme jóau nótteka, huaka kökoremta türilata téhuak.

Jesús jámut jókoptulata asoa jíabitetuak

¹¹ Chúkula Jesús jü pueblo Naín tí téhuakäu bíchaa huéiyey, jume ä discípulommaki éntok juebena gentetamaki.

¹² Pueblopo áman kikkimuhuäpo ä yepsako, mukilata hueriyhuamta bitchak, ä mäabokam kaatey, i mukila jámut jókoptula ä asoakay kaabeta éntok jípurey. Juebénaka huata áamak kaatey pueblopo jóakame.

¹³ Huanäi Señor ä bíchaka, ä jíokoleka, ínel áu jiaahua:

—Katë buaana.

¹⁴ Huanäi jü ánimatau rúkteka kajat mámték; huanäi jume ä huériame jáptek. Huanäi Jesús mukilatau ínel jiaahua:

—Jübua yótume, émoune ínel jiaahua: ¡Yejtëe!

¹⁵ Huä mukilatukäu yejteka nok táytek, huanäi Jesús ä áyehuata ä mákkak.

¹⁶ Íkái bíchaka, símetaka guómtilataka taahuak, éntokim Diosta úttíl táytek, ínel jíaka:

—Senu profeeta kaa náksi yörisi machika ito násuk áu tóboktiala.

Ínëlim ket jiaahua:

—Dios ä pueblo ania báreka äbo kóm yebij-la.

¹⁷ Huanäi síme Judea buiärapo éntok áa chíkola jíkkaijuak juka Jesústa yáakähui.

Juan Bautistata bétana Jesústau sáyhuakäme (Mt. 11:2-19)

¹⁸ Juan Bautistata íkái jita símeta bemelasi huémata ä júneriak, bueítuk jume ä discípulom ä ejetjuariak. Huanäi guoy ä discípulom núnnuk,

¹⁹ huanäi Jesústau am jaasek ä temaij íaaka: ¿Jachu áapörík ájáriatukähui jü Cristo yebijnakeme, o tábuik bem boobinnakähui?

²⁰ Jume Juanta áman jaasekäu, Jesústahuim rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Juan Bautista itom émou bíttuak enchi itom temaij íaaka: ¿Jaché émpotuk ájária jáni jü Cristo yebijnakeme, öte tábuik boobinnake?

²¹ Sep huämí horapo, Jesús juebena kökoreme éntok juëna kökoata jípureme tütek, éntok kaa türi espíritum jípureme yeu am béb-riak, éntok két juebena lilíptim bíttuak.

²² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Sájakem juka enchim bíchakäu ä ejetjuaria juka Juanta éntok enchim jíkkajakahui. Jume lilíptim bitcha; jume lolöim naa kaate;

éntok huame sähua lepra téamta jípureme türia, nanakapim jikkaja, kókkolam jábite, éntok huaka nokta yore jínëhuamta bétana huémta poloobemmeu nokhua.

²³ Tühuata jájamla jü nee súaleka kaa áu náyoteme.

²⁴ Jume Juanta áman jaasekäu am sákasuk, Jesús jume géntemmeu nok táytek jü Juanta bétana, ínel jáka:

—¿Jítasem bít báreka éiyay jum see päriapo? ¿Júya bakuliata jekay yoohuamta jáni?

²⁵ Éntok jútchi, ¿jítasem bít báreka áman yeu sájjak? ¿Senu yoremta tülisi sánkokamta jáni? Të jume uýjorisi tülisi sánkokame, éntok jume tülisi kaitat obisi éaka, éntok símeta jípureka ími buíapo jiápsame, reyim jóapom aane.

²⁶ Të, ¿jítasem bít báreka áman yeu sájjak? ¿Senu profeeta Diosta bétana nokamta jáni? Jeehui, tua lütüriapo senu profeetata béppa chë yörisi maachik.

²⁷ Íri Juanta bétana huéeme jïjõteri:

In noki huéiriamtane emopat jaase,

juka böota em huéenake páman tütenakë béchïbo.

²⁸ Enchimmeune nooka sime géntem násuk kaabe chë yörisi maachi jü Juan Bautistata béppa; të jünentaka junne, huam Diosta reyataka nésahuapo jü chë ilitchisi ériahuame huári chë yörisi maachi áa béppa.

²⁹ Huanäi ikäi jikkajaka, sime gente éntok jume impuestom tómi náu totojame, Juanta batõhuamta mabet-latukáihui, Diostam súsualek éntokim ä lütüria tíaka taahuak.

³⁰ Të jume pariseerom éntok huame leyta am mamajtiame, katim Juantau emo batõtebokähui, inëlim béja kaitapo ä yáhuak juka Diosta áme bétana náikiari.

³¹ Huanäi Señor ínel jiaahua:

—¿Jábeta bénasine am bínnake jáni, jume yoremem én kat-riame? ¿Éntok, jita bénamsamme?

³² Jume usim pláazapo jokame bénasim ántuari entok náu nokaka éntok ínel jáme: “Baka kusiaite enchim jiponriak të eme kaa yëkak. Buikimte siroksi machisi jáme enchimme buiikak jïbõbe të eme kaa buaanak.”

³³ Bueituk Juan Bautistata yepsak, kaa páanim buáyey éntok kaa vino jëyey, huanärem Juanta lemooniota ä jiápsipo jípuré tiiya.

³⁴ Huanäi jü Yoremta Üusi ím yepsak, jïbuäka éntok vino jëyeka; huanärem ínel jiaahua, i yoreme tepa jïjïbuä éntok vino jëjëye. Jume yäura tómita náu tóij-lerommaki éntok jume kaa Diosta yöremmaki tüisi áu huéria.

³⁵ Jü kóba súahua Diosta bétana huéeme ä üusimmet bíttu.

Jesús, Símon pariserota jóapo aane

³⁶ Senu parisero juka Jesústa jïbuä núnnuk, huanäi ä jóau kibakeka mesau yejtek.

³⁷ Huanäi senu jámut áma pueblopo jóakame kaa tühuata boojoriaka, jünéaka Jesústa Símonta jóapo mesau kátekäü, ili téta sótõpo perfumeta musála jubak, áma nüpak.

38 Áma bétana áu sika ä guókpo áu yejtek, buanaka ópuammea ä kómoniria táytek jume guókkim. Éntok ä chonimnea am huaachaka, am bebesiitoy éntok baa musála jubak ámet tóak.

39 Jü parisero Jesústa jǐbua núnulame ikái bíchaka, ä jiápsipo ínel éiyay: “Í yoreme tua profeetatuko, ä jüneria éiyey ä jábe jámuttukähui, i jámut chícha machik jiápsek, éntok kaa tü böota boojoria, éntok áachä mámmatua.”

40 Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Símon, senu huémtane émou nok báare.

Huanäi ínel áu jiaahua:

—Nokäe, Maestro.

41 Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Senu yoreme guoy yoremem tómita am réuhuakäy. Huépülaka mamni cien denariom ä huikiriyyay, senu éntok cincuentam.

42 Huanärim kaitay ä béjtua máchika taahuak. Të áapo náhuichim jìokorek junëlim béja kaita ä huikiriaka taahuak. Nokäe, ¿bueituk jábesu jüntuk chë júne ä nákeka taahuak?

43 Símon ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Jíba tua jü chë juebena tómit jìokorihuakame.

Jesús ínel áu jiaahua:

—Tepë tüisi ammáli jiaahua.

44 Huanäi Jesús, jámuttau kúakteka, Símontau ínel jiaahua:

—¿Íkái jámuttë bitcha? Em jóaune kibakek, të bääm júne kaa nee miikak ín guókim béchibo; të i jámut ín guókim ä ópuammea kómoniala, éntok ä chonimnea am huaachak.

45 Katë nee besiitok, të i jámut éntok, nee ím yepsak naateka, kaa chúkteka ín guókim bebesiito.

46 Katë aceiteta júne kóbat inot huáttiak; të i jámut baa musála jubak ín guókimmet huáttiak.

47 Huäri béchibone ínel émou jiaahua, jume ä yún Dios bejrimmet jìokorituri; bueituk tüisi kaa béttek ä jiápsekä béchibo. Bueituk hua jábe kaa jaiki béchibo jìokorihuakame, kaa tua jábeta nákke.

48 Huanäi Jesús jü jámuttau ínel jiaahua:

—Béjë jìokorihuak em Dios bejrim bétana.

49 Huanäi jume mesau áamak jokame, náhuim ínel jiau táytek:

—¿Jábesea ìri, jume Dios bejrim júne jábeta jìokoreme?

50 Të áapo jámuttau ínel jiaahua:

—Jü chíkti em jiápsimak Diosta em súalekäu enchi jínëuk. Kaitachë jáchin éaka huéiye.

8

Jume jáamuchim Jesústa aniakame

1 Chúkula ínel yeu siika. Jesús síme buere pueblommechi éntok il-lichimmechi ámeu noksisimey éntok am téjhuaasimey juka bemela nokta Diosta reyta nésahue bétana huémta. Jume doce discipulom éntok áamaki.

2 Éntok huate jáamuchim kaa türi espíritumnea éntok kókoammey türialame áamakim kaatey, áme násuk éntok María jü Magdalena ti téhuakame, íachiri guoy búsan lemooniom át yeu sákalatukay;

³ Juana, jü Chuuzata juubi, Heroodesta móoroma, éntok Susana, éntok huate jáamuchim bem jita jípurëmákim ä aniaj.

Et-leerota ejemplo

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Juebena génte áma joome, éntok sékána joome, áma áu náu yájjak, Jesústahui ä bit báreka, huanäi ikäi ejemplota ámeu nookak, ínel jiakari:

⁵ —Jü et-leero yeu siika juka ä báchiahua echíseka. Ä echay éntok, huate böo mayoat huáttek huanäi át chéptihuak, éntok huikichim jikat bétana yájaka ä buäka.

⁶ Huate báchia tétapo huáttek. Huanäi síuhuek, të huaakek, bueítuk buía kaa báarítukay.

⁷ Huate báchia éntok júya huíchata sisihuëpo huáttek. Huanäi jü júya huícha áamak síhueka ä jíabi mëak.

⁸ Huate éntok türi buíapo huáttek. Huanäi yótuka tüisi chúpuk, huépü báchia cien báchiam nénkak.

Íkái noksuka, Jesús tüisi kusisi ínel ámeu jiaahuak:

—Jükä ín nooki jikkajj báareme ä jikkajjnake!

Jíta béchibosum türi jume ejemplom

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Huanäi jume ä disciipulohuam ä temajek:

—¿Jáchisu ä jiau báarehui ikäy ejemplota?

¹⁰ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Eme yeu púari ä júneria íaahuaka juka kara át júneehumtachi Diosta reytaka ä néshuepo ayukamta. Të jume huatemmeu éntok, jita ámeu nok bárëteko, ejemplommey jíbba. Bueítuk bíchakam júne kaa bínnake, éntok jikkajakam júne kaa át júneenake.

Jesús el-lerota ejemplo ámeu nooka

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Ínel jiau báare, jü ejemplo: Jü báchia jü Diosta nooki;

¹² Jü báchia böo mayoat huáttekame jume ä jikkajame, huanäi sep jü diablo ámeu yepsaka, juka noki bem jíapsipo ayukamta am úhuaanake kaa ä súaleka bem jínëütunakë béchíbo.

¹³ Jü báchia tétapo huáttekame, jume ínel ä jikkajame. Al-leakam ä mabeta, të katim naahuak; ímëi chúbala ä sússuale, huanärim ili obiachisi ä huée táytek amáu bícham nóttinake.

¹⁴ Jü báchia huíchapo huáttekame ímëi ínel jume ä jikkajame të katekasum jü yún jitat obisi éehuame, jü yún jita kaa naksi jípu péhuame éntok jü ujoyória tüisi ímí át jíapsihuame ä jíabi mënake, huanäi béjam kaa takanake.

¹⁵ Të jü báchia türi buíapo huáttekame ímëi ínel jume türi jíapsimak éntok yó lúl-la nokita bem jikkajj-läu éeríame, ímëi ínel yü tutti takata nénkame.

Jü machiriata ejemplo

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Kaabe machiriata bébeetia sótöriy ä páttia báreka, éntok kaibu tariimata bétuk júne ä órenake; ál-la metjikat chöla ják ä órenake, áman kimume ä machirianakë béchíbo.

¹⁷ Bueituk kaita jita ják éhuil óorek síme jauhuey júne yeu machinake; éntok kaita ják éhuil ésori, kaa júneriatunake ti kaa maachi, bueituk síme yeu machinake.

¹⁸ 'Áachem suaka, ä jikkaja; bueituk síme jume jita jípureme, júchi huatek mákna, të jü kaita jípureme, éntok juka ä jípu máchirëu júne úhuaana.

Jesústa áíye éntok ä sailahuam
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Huanäi jü ä áyehua éntok jume ä sailahuam áu yájjak, tem karam áu rúkthey juka genteta büru béchibo.

²⁰ Huanäi senu ä téjhuak, ínel áu jíaka:

—Em áíye éntok em sailam päkum aane enchi bíb áreka.

²¹ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Jume Diosta noki jikkajame éntok ä joame, ímëi ámëria jü ín áíye éntok ín sailam.

Jesús jekata yánti tahuatuak
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Séjtul táapo Jesús canoapo ámemak huéeka ä discípulommaki, ínel ámeu jiaahuak:

—Baubäa huáytanate kannake.

Huanärim áman bíchaa sájjak.

²³ Të áman bíchaa am katey, Jesús kótchok. Huanäi senu huéchiapo jeka úttiaka naatek, bäa násuku. Jü canoa éntok báam jajjayu táytek, éntok rópti machisi jínhua aaney.

²⁴ Huanärim Jesústa bússak, ínel áu jíaka:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Béjate abe rópte!

Huanäi áapo yejteka, úttiaka áu nónokak jü jekatahui éntok jume máaremmehui; huanäi síme kikte éntok síme yánti taahua.

²⁵ Huanäi béja ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Jáksu ayka jü enchim Diostat éhuame?

Të bempo, at guómtilataka, kaa jáchin an máchika taahuak huanärim náu ínel jiaahuay:

—¿Jábesa i yoreme, báata éntok jekata júne sáuhue, éntokim ä nok jikkaja?

Jü yoreme gadareno lemoonio kame
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Gadarenom buiärapom yeu yájjak, baubäa huáyтана, Galiléau lul-la.

²⁷ Jesústa canoapo kóm chéptek, senu yoreme áma pueblopo jometaka ä nankirika siika. Íri bínhua naateka lemooniota jípurey. Kaa sánkokay, éntok kaa ä jóapo jíápsay; ál-la kókkolam mamáhuäpo násuk jíba aaney.

²⁸ Huanäi Jesústa bíchaka, guókpo tónommia áu kíkteka, kusisi chayeka:

—¿Jítasë ínomak jípure, Jesús, Dios jikat kátekamta Úusi? Emoune íkai aahua, katë nee jíokot johua.

²⁹ Jesús éntok béja kutti át nónokak jü kaa türi espíritutachi yoremtat yeu ä huéé sáhueka. Béja bínhua át jóakay jü kaa türi espíritu; jü gente cadeenammea ä susumay guókpo éntok mámpo; të áapo am chúkchuktiay huanäi jü lemoonio ä núk sisimey mékka ánia see päriahui.

³⁰ Huanäi Jesús ä nátemajek:

—¿Jáchisè téhuak?

Áapo éntok ínel ä yómmiak:

—Legión tine téhuak.

Bueituk juebena lemooniom át kimulataka át jóatelatukay.

³¹ Huanärim Jesústau jìokot jiaahuak, kaa jum kaa machikun guójöria mékka kömi emo bíttua íaaka.

³² Amanim káupo büru koohuim rejtey ámam jibuásasakay, huamechirim kimu rókaka áu nookak; Jesús éntok am jehuiteiriak ámecham kimunaké béchibo.

³³ Huanäi jume lemooniom yoremata yeu sájaka kohuimmechim kimuk ímèi éntok simetaka jum sibapo emo kóm guótiaka báapo kóm huáttekam, áma ropteka kókkok.

³⁴ Huanäi jume kohuim suayame, ikäi bíchaka, guómtilamtaka tennek huanärim am téjhuak jum pueblopo éntok ranchommechi.

³⁵ Huanäi jü génte yeu sájaka ä bitchak juka jita áma yeu sikamta. Huanärim Jesústau yájaka, juka yoremata áma téhuak juka lemooniom át yeu sákalatukáuta, Jesústa guókpo kátekamta, sánkokamta éntok yúmalasi suakamta. Huanärim májhueka taahuak.

³⁶ Jume ä bíchakame, am ejtejhuariak jáchin ä tütehuakähui juka lemooniom jipuréuta.

³⁷ Íaribéchibo, síme jü génte juebénaka áma aneme jü Gadara buiärapo éntok huikola ják jóakame, Jesústam sim sáhueka áamak jiaahuay, bueitukim tüisi májhuey. Huanäi jü Jesús, canoapo kibakeka, siika.

³⁸ Jü yoreme lemooniom yeu béb-riari áamak jiaahuay, áamak huéé rókaka. Tè Jesús ä simtuak, ínel áu jáakari:

³⁹ —Em jóahué nótte; Akè am ejtejhuaria jáchin machisi buere jita Diosta émomak yáakähui.

Huanäi áapo siika, ä noksiméka síme pueblopo jita buéresi Jesústa áamak yáakähui.

Jairota maala éntok jü jámut, Jesústa mantommet jalojtekame

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Juka Jesústa nótteko, büru génte al-leaka ä mabetak, bueituk simetaka ä boobíchaihui.

⁴¹ Senu yoreme Jairo ti téhuaaka áu yepsak, tiöpopo kóba yöturi. Jesústa guókpo tónommia kíkteka, jìokot áu jiaahuay ä jóau ä kibak íaaka.

⁴² Bueituk huépülak jíba malakay, dooce huásuktiriam jamak ják huériay; únna kókoreka béja abe muukey. Huanäi juka Jesústa áman bíchaa ä huéesimeyo, büru gentetamaki huanärim tüisi ä píptittiy.

⁴³ Tè senu jámut éntok béja dooce huásuktey mecha kókoata bénasi ójbo kaa chúkteka át huéiyey síme juka ä tómita ä jipuréu am mák-latukay jume mérikom, tè kaabe ára ä úhuay juka kókoata.

⁴⁴ Amatana Jesústau sika jume ä mantommet át jalojtek, huanäi senu huéchiapo áma horapo kíktek jü ójbo át yeu huéeme.

⁴⁵ Huanäi jü Jesús ínel jiaahua:

—¿Jábesu inot jalojtek?

Kaabeta béja áu yeu buísek, jü Peero éntok jume huete áamak aneme ínèlim jiaahua:

—Maestro, jü génte büruka enchi pítpittia éntok enchi yuyüa jákübo junne, éntoke nátemaje: “¿Jábeta emót jálojtekähui?”

⁴⁶ Të Jesús inel jiaahua:

—Jábe inot jálojtek, bueítuk inapo ä innëak, úttiärata inot yeu sikähui.

⁴⁷ Huanäi jü jámut, ä bíchaka áu jüneriahuakähui, áu yoosimeka áu rúktek huanäi Jesústa guókpo tónommia kíktek. Sime genteta jíkkajäpo áu yeu buíssek jita béchibo áachä jálojtekähui, éntok jáchin bénasi láutipo áu türiakähui.

⁴⁸ Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—In maala, jü em Dios eäü enchi tütela. Yánti jíápseké huéiye.

⁴⁹ Ketune Jesústa nokaysu, senu áma yepsak, tiöpopo kóba yöta jóa bétana, Jairotau inel jíakari:

—Em mala béja muukuk; katé juka Maestrota múksi bitcha.

⁵⁰ Jesús ä jíkkajaka inel áu jiaahuak:

—Katé májhue; chíkti em jíapsimake nee súale, huanäi türianake.

⁵¹ Jum jóau yepsaka, kaabeta tábuik éntok áamak áman kibaktuak, Perota jíbba, Jacobota, Juanta, ä paahua, éntok juka ili usi jámutta áiye.

⁵² Símetakam buaanay, éntokim tüisi ä sirok-riay. Të Jesús inel ámeu jiaahua:

—Katem buaana. Kaa mukila jü ili usi jámmut, kía kótche.

⁵³ Tem kía ä akbuay, bueítuk bempo tüisi jüneiyay ä mukilatukähui.

⁵⁴ Të áapo, mámpo ä buíseka úttiaka áu nónokak inel jíakari:

—Empo ili usi jámmut, yejtée.

⁵⁵ Huanäi jü jíapsi áu nóttek, éntok sep yejtek; huanäi Jesús ä jíbuätua nésahuek.

⁵⁶ Jume ä áchayhuam éntok tepam át puj jáptek; të Jesús tüisi am téjhuak kaa jábetau am jial sáhueka juka áma yeu sikamta bétana.

9

Jume dooce yeu bíttuahuakäme tekkil

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jesús jume ä dooce discípulom náu tójaka, yäura úttiata am mákkak, jume lemooniom yeu am bébnaké béchibo, éntok kökoreme tütenaké béchibo.

² Huanäi yeu am bíttuak, huaka Diosta reyataka nésahue bétana gémtemmeu am nok íaaka, éntok kökoreme am tüte íaaka.

³ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Katem jita huéhueria böot béchibo, borooniata junne, bóosata, páanim, tómita junne. Huépülam jíbem súpeka kaate, kaa guooyim.

⁴ Já k jóapo enchim yájakäpëm aane, enchim sájäu tájti.

⁵ Já k pueblopo kaa enchim mabethuakäpëm yeu kaate, enchim guókim ámeu tóröchiata tátakeka, bem jüneenaké béchibo kaa tüisi bem ayukähui.

⁶ Bempo éntok yeu sájaka, sime pueblom bëkatana naa kaatey, juka tü nokta Diosta bétana huémta ámeu nokaka éntok símekut jume kökoreme tüteka.

Juan Bautistata mukukä bétana nokhuame

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Jü rey Herodes kobanaro nésahueme Jesústa bétana nokhuamta jikkajak, jita benak ä jo sisimëhui. Huanäi át guómtilatukay. Bueituk huate inel jiaahuay: “Juan kókkolam násuk jiaabitela.”

⁸ Huate, juka profeeta Eliasta yeu machiak tíiyay. Huate éntok, jábe profetaem jume bannaataka kat-riam jiaabitek tíiyay.

⁹ Huanäi Herodes inel jiaahua:

—Tësune inapo juka Juanta kóba chúktiatebok. ¿Jábesa júntuk iri jü juebena jita in áa bétana jikkajähui?

Júnëli jü Herodes ä bit báreka éiyay.

Jume mamni mil jibuätuhuakame
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jume apóstolim júchi yeu yájaka ä ejtejhuariak juka Jesústa simeta juka bem yáakä bétana. Huanäi am nuka, am núk siika, mékka ánia päria pueblo Betsaida ti téhuaakähui.

¹¹ Të jü génte ä jüneriaka, áa sáukim sájjak. Huanäi am mabetaka juka tü nokta Diosta reytaka nésahue bétana huémata ámeu nookak, éntok huame tua jiokot éame kókoata am úhuak.

¹² Të huanäi éntok kúpti táytek. Huanäi jume doocem Jesústau rúkteka, inel áu jiaahuak:

—Juka géntetë sákatua. Élápom sájaka pueblom o ranchom jariunake, buáhuamta éntok ják bem jimyorenakëhui. Bueituk mékkate aane, ánia päriapo, kaabeta jóakäpo.

¹³ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Emem am jibuätua.

Huanärim inel jiaahua:

—Mamni páanim éntok guoy kúchum jibate jípure. Jëitu, jamak itapo áman sájaka buáhuamta am jinnurianake, iri búru genteta béchibo.

¹⁴ Jíba tuam jamak mamni mil yorememtukay. Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua jume ä discípulomemhui:

—Móchalem náu am jóiya, sincuecuentam.

¹⁵ Júnëlim simem náu jóiyak.

¹⁶ Huanäi jume mamni páanim éntok jume guoy kúchum nukari, téhuekau jikau remteka, tü nokta ámet chúppak. Huanäi am näikimteka, jume ä discípulom am mákkak, jü gentetacham näikimte nésahueka.

¹⁷ Huanäi sime jibuäk, éntokim jóbuak. Huanärim dooce canastam tápuniak, yeu bëkamtayi.

Peero, Jesústa Cristo tíiya
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Júnakoy júnen yeu siika. Jesústa áapola Diostau buanayo, jume ä discípulom áamak aaney. Huanäi am temajek, inel jíakari:

—¿Nechim jábë tíiya?

¹⁹ Bempo ä yómmiak:

—Huate enchi Juan Bautistá tíiya. Huate, Elías. Huate éntok, jábe profetae jauhuey huéria mukilatata jiaabitelame.

²⁰ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿jáchisem ino bétana jiaahua? ¿Nechem jábë tíiya?

Huanäi Peero ä yómmiaka, inel jiaahua:

—Émpë jü Diosta Cristo äbo yebisnakëhui.

*Jesús ä muknakeu bétana am téjhuak**(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)*

²¹ Të Jesús küttilasi am téjhuak, kaabetau ikäi am nok sáhueka jáchin huéy junne,

²² éntok két ínel jiaakari:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yún jita kókosi kaa béj máchika inou huéenake. Jume yoiyoturim bétana, éntok jume tiöpopo chë áma nésahueme, éntok jume escribam nee omoutenake. Huanärim nee mënake, të báij taahuarim huéyne jábitenake.

²³ Huanäi simemmeu ínel jiaahua:

—Jábe júne ino sáú huée bárëteko, tókti áú nénkaka, chíkti táapo ä kúrus püaktiaka, ino sáú huéiye.

²⁴ Bueituk síme juka ä jápsi jínëu báareme, ä tärúnake, éntok síme jábe ino béchibo ä jápsi tärúkame, íri ä jínëunake.

²⁵ ¿Bueituk játasu áma téunake jü yoreme síme ániata yöoko, áú lütiátek, o áú tärúkateko?

²⁶ Bueituk jü inot tihueme éntok ín nokiyi, ínapo jü Yoremta Üusi këtne ái tiunake, júnakoy lóoriapo yepsateko, éntok ín Átchay lóoriapo, éntok jume santo ángelesim lóoriapo.

²⁷ Tëne én tua lütüriapo ínel jiaahua, jume huate imí aneme, katim bát kókkohuamta bínnake, Diosta reyataka nésahueu bíchákatek júbuu.

*Jesústa takahua tábuiasi aú yáuhuak**(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)*

²⁸ Jesústa ikäi noksuko, guoj naiki taahuarim símsuko, ínel yeu siika. Perota, Juanta éntok Jacobota núk siika, káhuit jikau bíchaa, áman Diostau buan báreka.

²⁹ Diostau ä buanayo, jü ä pujba tábuiasi bíttuk. Ä sánkohua éntok tósalisi éntok bélojkosi aayuk.

³⁰ Huanäi éntok guoy yoremem áma yeu machiak, áamak ejtejhuaka. Moisés éntok Eliástukay.

³¹ Huanäi áme chíkola Diosta lóoria am machirialatukay. Jáchin Jesústa simnake bétanam nookay, Jesús buere joára Jerusalémpo ahuä chupátuanakëihui.

³² Peero éntok jume áamak aneme, tüisim yetem jípurey. Tem búsalataka, Jesústa lóoria uyjória bitchay, éntok jume guoy yoremem áamak aneme.

³³ Huanäi bempörim Jesústa tö sájako, jü Peero ínel áú jiaahua:

—Maestro, ¡türi imí ito béchibo! Báij jótamte imí cháanake, huépülaik emo béchibo, senuk Moiséjta béchibo, senuk éntok Eliásta béchibo.

Të Peero kaa jüneyay jita ä nokähui.

³⁴ Íkai ä nokaysu, namu áme béppa yéjtekam páttiak. Huanärim guómtek, namupo kimuka.

³⁵ Huanärim jiahuita jíkkajak jum namupo, ínel jámta:

—Íri ín Üusi ín nákehui; áapöríkem nok jíkkaja.

³⁶ Chúkula juka nokta jíkkajisukam juka Jesústa áapolaik áma anemta bitchak. Bempo kaabeta ejtejhuaariak. Huanäi huámechi taahuarim-mechim kaabetau jálek juka bem bíchakä bétana.

Jesús usita lemooniota jípuremta tútekt

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yokoriápo, káhuit kóm sájaka, génte juebénaka am nankirika sajjak.

³⁸ Huanäi jume géntem násuk senu yoreme tüisi kusisi inel jiaahuak:

—Maestro, émounä nétane ín usië nee bít-ria. Júkái huépúlaik jíbane üusek.

³⁹ Ikäi jípure, huépul lemoonio espíritu ä jaajaatia. Senu huéchiapo chay tátayte. Huanäi huécheka sítatäti an tátayte. Tempo áman sósomöchia. Huanäi jü lemoonio espíritu kókosi ä tátabeka kaa ä tóij bábbare. Júnéli jiokot ä antuasuka béja ä tótoja.

⁴⁰ Em discípulommeune jiokot jiausuk lemooniota yeu ä jaaria sáhueka, të katim áma yuumak.

⁴¹ Jesús ä yómmiaka, inel jiaahua:

—¡Eme géntem kaita súalëram éntok jujuëna! ¿Jauhuey tájtine enchimmak annake jäni, éntok enchimmat kaa yúmaka? Inohué ä huéria juka em üusi.

⁴² Huanäi juka usita áu yebisiseyo, jü lemoonio buíapo ä tátabeka, úttia sítatäti ä antuak. Të jü Jesús juka lemoonio espíritu jaiti machik béj-reka nónokak. Huanäi ä tütek juka usita. Huanäi ä áchaytau ä nóttiriak.

⁴³ Sime ä yosireka taahuak, juka buéresi Diosta joähui.

Jesús ä múknake bétana am téjhua

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Sime át guómtilataka ä bitchay, juka Jesústa joähui. Huanäi éntok ä discípulommeu inel jiaahua:

⁴⁴ —Íkãrem tüisi jikkaja, éntokem kaa ä koptia. Ínel yeu huéenake: inapo, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, yoremem mámpo yéhana.

⁴⁵ Të bempo kaa át jüneiyay, iri nokichi. Dios ketune kee am pujtetuay, íkái nokta bem jünerianakë béchibo; át nátemay báreka jünem májhuey iri nokichi.

¿Jábesu chë yöhue?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Huanäi jume discípulom náu nok nássua táytekt, jünee báreka jábesu áme násuk chë júne nésaunake jäni tíaka.

⁴⁷ Huanäi Jesús am jüneriaka jita benak am éähui bem jiápsipo, ili usita nuka, áa náapo ä kétchak.

⁴⁸ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Jábe júne íkái ili usita ín téhuampo mabetako, nee mabeta; jábe júne nee mabetakame, juka nee äbo bittualata mabeta. Bueítuk jü enchim násuk hua kaa áu jítaleme, huári chë yörisi maachi.

Huä kaa itom béj-reka huéeme, ito bétana huéiye

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Huanäi jü Juan ä yómmiaka, inel jiaahua:

—Maestro, senukte két bitchak, lemooniom yeu jaasemta em téhuampo. Të kaa itomak huéiye; kíalíkute ä táktiriak.

⁵⁰ Jesús inel áu jiaahua:

—Katem ä taktaktiria; bueítuk jü kaa itom béj-reka huéeme, ito bétana huéiye.

Kuttílasi ámeu nookak, jü Jesús, Jacobotahui éntok Juantahui

⁵¹ Jesús, téhuekau jikau ä mabennäu tiempota yúmasey, jíapsita tutti yéchaka, kíkteka böota nüka Jerusaléniu bíchaa huémta.

⁵² Jume nokta huériame ápat bíttuak, sájakam Samaritanom pueblou kiímuk, áa bia simeta tüte béchibo jum ä yebijnakepo.

⁵³ Të katim mabethuak, bueítuk böo Jerusaléniu bíchaa huémtat bem katë béchibo.

⁵⁴ Ä disciípulom íkai bíchaka, Jacobo éntok jü Juan, junëlim jiaahua:

—Señor, ¿jache táijta jikat bétana itom ámet kóm bíttua íaa, júnak táapo Eliásta am yáakä bénasi?

⁵⁵ Huanäi áapo ámeu kúakteka, tepa béttesi ámeu nónokak, ínel jíakari:

—Eme kaa jüneiya jita espírituta enchim jípurëhui.

⁵⁶ Jü Yoremta Üusi kaa jume yorem jíapsim mëseka äbo siika, ál-la am jínëuseka.

Huanärim sékana pueblou bíchaa sájjak.

Jume Jesústa guojaa báareme

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Böot am boojoay, Jesústau senu ínel áu jiaahuak:

—Señor, jákun em huëu bíchaa júnene emót chäka huéenake.

⁵⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Jume ayesim guojöriam jípure, jume huikichim jikat rejteme, toosam; të jü Yoremta Üusi jítat ä mutekaka ä bönakeu júne kaa jípure.

⁵⁹ Senukuu éntok ínel jiaahuak:

—Ino sáukë huéiye.

Áapo éntok ínel ä yómmia:

—Señor, nechë licencia bátne ín átchay mäa báare.

⁶⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—Akë am tójja; éläpo jume espíritupo kókkolam bem kókkolam maanake. Émpë yeu sika juka tü nokta Diosta reyataka nésahue bétana nooka.

⁶¹ Huanäi tábuika két ínel áu jiaahuak:

—Señor, enchine guojaa báare, Señor, të bächë nee tójja amanne ín jóapo aneme tebotuaka sim báare.

⁶² Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jábe júne arau manseeram buísek, amáu remtekäteko, kaibu tüisi áma huéenake jum Diosta reyataka nésahuëpo böochi.

10

Jume setentam áman bíttuahuakähui

¹ Chúkula simeta íkai simsukäpo, jü Señor setentam áma yeu púuhuak. Huanäi béja guoguoyim náu áman bíttuak ápachi, síme pueblompo o jákun ä yebijnakëhui.

² Ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapo jü echi chúpeme juebenna, jume tekipanualerom éntok kaa jaiki. Huári béchibo jü etta áttiakamtahuem nooka, huate tekipanualerom áman ä bíttuanakë béchibo, jukam etta tóboktianake.

³ Ámanem kaate. Ínapone enchim áman bíttua, kabara asölam robom násukun bénasi.

⁴ Katem nüuta áma huéhueriahumta, tómita éntok bocham junne, kaa huéhueria. Katem jápteka böot jábeta tetebotua.

⁵ Já k jóapo enchim kimukäpo, ínelém bát jiaunake: “Yánti jíapsihuame iri jóata béchibo.”

⁶ Huanäi jábe yánti jíapsekamta áma aneyo, jü enchim yánti jíapsekähui áa béppatunake. Kaa jünentukäteko, enchim yánti tü jíapsi, júchi enchimneu nóttinake.

⁷ Éntokem huäri jóapo jíba tahuanake, jita enchim mikhuamtem buäye, éntokem jëye. Bueituk jü tekipanuame jíba jita kobapo yúmala. Katem huate jóahuammet an sásaka.

⁸ Já k pueblopo junne, enchim kimukäpo, éntok enchim mabethuakäpo, enchim äbojhuakämtem buäye.

⁹ Éntok jume kökoreme áma anemem tüte, éntokem ínel ámeu jiaahua: “Huä Diosta reyataka ä néshuepo kaa mékka enchimneu aane.”

¹⁰ Të já k pueblopo enchim kimukäpo, éntok kaa enchim mabethuakäpo, böommehuem yeu sájaka, ínel jiaunake:

¹¹ “Jü tóröchia ímí pueblopo ayukame junne, itom guókpo chätulame, enchim béj-rekate ä tataknake. Ál-lem íkái jünerianake, jü Diosta reyataka ä néshuepo kaa mékka enchimneu aane.”

¹² Tëne enchim téjhua hua taahuari nokta chúpey, chë júne noki béttesi chúpatunake, huäri pueblotachi, hua pueblo Sodoomä téamta béppa.

*Huame pueblom kaa emo jíapsi kúaktia báareme
(Mt. 11:20-24)*

¹³ ‘Jiokot maachi, emo béchibo, empo pueblo Corazín! Jiokot maachi, emo béchibo, empo pueblo Betsaida! Bueituk huam Tiropo éntok Sidón pueblopo huaka kaa jaibu jojohumta áma yáahuak, enchim násuk yáahuakamta, jauhuey bétanam emo jíapsi kúaktiasu éiyey, éntokim chukurim súpete éiyey, éntok kóbat emo nápojtua éiyey.

¹⁴ Të hua taahuari nokta chúpey, eme chë júne jiokot máchiraata bínnake, hua génte pueblo Tiropo éntok Sidón pueblopo joomem béppa.

¹⁵ Éntok empo pueblo Capernaum, çjache téhuekau tájti emo tóboktia máchile? ;Të áman tájta kaa tutuképo tájtë kóm jímmaana!

¹⁶ Jü enchim nok jíkkajame, nee nok jíkkaja; jü enchim omouteme, nee omoute; jü nee omouteme éntok, juka nee äbo bíttualata omoute.

Jume setentam yeu yájjak

¹⁷ Huame setentam tüisim al-leaka yeu yájjak, éntokim ínel áu jiaahuak: —Señor, jume lemooniom júne itom nok jíkkaja, em téhuampo.

¹⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Jehui, ínapo juka Satanásta bitchak téhueka bétana kómhuéchemta yúku jímmaa bénasi.

¹⁹ Ínapone én úttiata enchim mákka bakochim éntok machilim béppa enchim rejtinaké béchibo, éntok síme kaa Dios huáatemem kobanake, éntok kaita enchim kökosi yáanake.

²⁰ Katem jume lemooniom emo yeu jajjasé béchibo al-leaka chépte; al-leakem jikau chépte, jume enchim téhuam áman téhuekau jiojteri béchibo.

Jesús buere al-leiya
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Huämi horapo Jesús Espíritu Santopo tüisi al-lëiak. Huanäi inel jiaahuak:

—Ínapone enchi úttile, ín Átchay, téhuekata éntok buíata áttiakame, jume tüisi jita täyame éntok jítat suame empo íkái am ésoriala jume ili usimmeu yeu ä machiria báreka. Jeehui, ín Átchay, empo júnël ä huátiak.

²² 'In Átchay sîmeta ín mámpo tóij-la. Kaabe ä täya juka Dios Usiarita, ä Áchayhua jíbba; éntok jábeta Dios Áchaytukähui, ä Üusihua jíbba; éntok ä téjhua bárëu ä téjhuaanake, ä Üusihua.

²³ Ä discípulommeu bempolammeu kúakteka, inel ámeu jiaahuak:

—Al-leehuamtam jájamlá jume ä bíchame juka enchim bíchähui;

²⁴ bueítukne én inel jiaunake, juebena profetam éntok reyim tüisim ä bít péiyay, juka én enchim bíchähui, tè katim ä bitchak; enchim jikkajähüim jikkají péiyay, tè katim ä jikkajak.

Samaritanota ejemplo

²⁵ Séjtul senu tüisi leyta täyame kíkteka inel áu jiaahuak, Jesústa tiusi tahuaria báreka:

—Maestro, ¿jítasune yáakátek juka yü jíapsihuatma jípunake?

²⁶ Huanäi Jesús inel áu jiaahuak:

—¿Jáchisu áma jïojteri jum leypo? ¿O jáchise ä bitcha juka áma jïojteta?

²⁷ Huanäi áapo, ä yómmiaka, inel áu jiaahuak:

—“Em Señor Dioste tüisi náknake, chíkti em jíapsimaki, éntok chíkti em kóba súaramaki, éntok chíkti em úttiárammaki, éntok chíkti em jüneerimaki. Juka yoremta emo beu anemté em emo ériä Bénasi ä náknake.”

²⁸ Huanäi jü Jesús inel áu jiaahuak:

—Tüise ä yómmiak. Íkäre yáuhua; huanäre jíapsinake.

²⁹ Të áapo tüisi áu tahuaria báreka, Jesústau inel jiaahua:

—¿Jábesu jü yoreme ino beu aneme?

³⁰ Jesús, ä yómmiaka, inel áu jiaahuak:

—Senu yoreme buere joära Jerusalén bétana pueblo Jericóu kóm huéiyey, huanäi jume lak-ronim mámpo huétchek júmëi béja sîmeta ili ä huériäu ä úhuak; kókosim ä yáaka sájjak, huanärim tamurata áma tö sájjak.

³¹ Huanäi éntok sacerdoote tiöpopo tékiakame Jerusalén bétana két huäri böot kóm huéiyey. Huanäi ä bíchaka ä naj-riak.

³² Huanäi két senu leviita tiöpopo tekipuaname áman áu jëla huéekasu, éntok ä bíchaka, sékána áman siika.

³³ Të senu Samaria buirápo jometaka, két boojoakari, áu jëla yepsak, éntok ä bíchaka, ä jíapsipo tüisi ä jiokoleka taahuak.

³⁴ Áu rúkteka kókosá ayuläpo, aceitey éntok vinoy ä jíttok. Huanäi ä kábäit jikachä yéchaka, ä núk siika. Mesooniu ä tójjak, éntok ä suayak.

³⁵ Yokoriápo béja sim báreka, tómita ä bóosapo yeu huíkkak, guoy taahuari tékilta huéeläpo. Huanäi juka mesompo tékiakamta ä mákkak,

éntok ínel áu jiaahuak: “Nechë ä suayaria. Bueituk huate tómita át kimako, ínapone nóttek enchi ä béjtuanake.”

³⁶ Bueituk, ¿jábesu ímëi bájimpo chë emo beu aane jume lak-ronim mámpo huéchékamtau huám sájakame?

³⁷ Áapo ínel jiaahuak:

—Jü ä jiokoleka tühuata áu yáakame.

Huanäi béja jü Jesús ínel áu jiaahua:

—Sikë két ánëli áayu.

Jesús Martata éntok Mariata jóapo äbojhuak

³⁸ Júnel két yeu siika: Jesústa böot huéekasu, senu pueblou yepsak. Senu jámut Marta ti téhuaaka ä jóapo ä mabetak.

³⁹ Íri María tíamta huayekay. Huári béja Jesústa guókpo yejteka, ä nokäu jíkkajay.

⁴⁰ Të jü Marta éntok kaa yúmaka jita johuay, yún jita tékilta jípureka. Huanäi áu rúkteka, ínel jiaahua:

—Señor, ¿jache kaa át suuhua, jü ín huayibechi? ¿Kaa nee aniaka jita johua! Nechë ä ania sáuhue.

⁴¹ Jesús ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Marta, Marta, yünë jita kaa náksi joaka, kaa át yuuma,

⁴² të senu huéeme jíba chë bát huéiye. Jü María juka chë türík áma yeu púala. Júkái béja kaabe kaibu ä úhuaana.

11

Jesús jü Diostau bíchaa nokhuamta am majtia

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Séjtlul Jesús Diostau nookay. Huanäi béja áu noksuka, senu ä disciipulo ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë Diostau nok majtia, Juanta ä disciipulom ä majtiakä bénasi.

² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme Diostau nokáteko, ínëlem jiaunake:

Itom Átchay téhuekau kátekame, em téhuam yöreka am noknake.

Éläpo em reytaka nésahuepo äbo ito násuk yebijnake.

Em nésau yáatunake, téhuekau bénasi, ímí buíapo két jíba ánëli, áman bénasi.

³ Jume páanim chíkti táapo itom buäyëhui, éntok én itom buänakëhui itome am mákka.

⁴ Itom Dios bejrimmeche itom jiokore, bueituk ítapo két am jiokore jume itom huíkiríame.

Katë kaa türikum bíchaa itom táktia, ál-lë itom áma yeu huíkke.

⁵ Jesús ket ínel jiaahuak:

—Jábesu eme senu amiigota jípureka, tukaa násuk ä jóapo ä yepsako ínel áu jiaunake: “In amigo, báij páanime nee réuhua.

⁶ Bueituk senu ín amigo ín jóapo yebij-la, mékka bétana huéeka, éntokne kaita ä äboj mátkhi.”

7 Huanäi huäri, béja huáijhua jákun ä yómmianake, ínel áu jáka: “Katë múksi nee bitcha. Jü puerta béja páttiari, éntok jume ín usimne núk böka. Karane yejteka enchi ä mákka, juka em huáatiähui.”

8 Ínapo én ínel jiaahua: Éläposu kaa yejteka kaa ä mákka, ä amiigoka junne. Të jamak múksi ä bíchä béchíbo, yejteka ä máknake, símeta juka ä huáatiähui.

9 Bueítuk ínapo én enchimneu ínel jiaahua: Jítem aahua huanärem mikna; jítem jaria, huanärem ä téunake; puertatem popona, huanärem ä étaporiana.

10 Bueítuk síme jita aahuame, ä mabetnake; jü ä jariame ä téunake; jü puertata poname, ä étaporiana.

11 ‘¿Jachu jábe júne áchayhuari enchim násuk, ä úusi páanim aahuayo, tétata ä miknake jáni? O, ¿chë kúchuta ä aahuayo, kúchuta ä mik íaakasu, bakotta ä miknake jáni?

12 O, ¿tótori kábata ä aahuayo, machilta ä miknake jáni?

13 Eme jujuënaka junne, ára türík enchim usim miika. ¡Hua itom Átchay téhuekau kátekame chë ä miknake, juka Espíritu Santota jume áu ä aahuame!

Jesústam nätua diablotä úttiära ä jípurë tíaka

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Jesús yorem múurotat lemooniota yeu jaasey. Huanäi juka lemooniota át yeu simsuko, jü múuro ára nokaka taahuak. Jume áma aneme éntok tüisi át guómtilatata taahuak.

15 Të huate bempörím násuk ínel jiaahuak:

—Íri yoreme, Beelzebúu lemooniommeu yäurata úttiäray yeu am bébba, jume lemooniom.

16 Huate éntok kaa tüisi ä tahuaria báreka, téhuekau bétana señalta áu ahuay.

17 Të áapo am jünériaka jita éerita am jípurëu, ínel ámeu jiaahuak:

—Jábe reyta nésahuepo kaa túlisi náu éaka tekipanoáteko mójaktinake. Két senu familia élaka náu nássuame, emo náikimtena.

18 Júnëli két jü Satanás áu náikimtekátek, ¿jáchisu ä reytaka ä nésahuepo jiba béchíbotunake? Bueítuk ínélem jiaahua emëe: Beelzebúuta úttiäray nee jume lemooniom yeu bebä tíiya.

19 Enchim jápo ámani, ínapo Beelzebúuta téhuampo yeu am bebáteko, jume lemooniom, ¿jume enchim úusim jábeta nokposum yeu am bebba? Huäri béchíbo, bempo enchimneu yäuchimtnake; juka enchim kaa tüisi yári enchim yuktírianake.

20 Të ínapo Diosta úttiäray jume lemooniom yeu bebáteko, kaa báreka júnem tüisi át suuhua, jü Diosta reytaka ä nésahueu enchimneu yebij-la.

21 ‘Jü yoreme úttiakame, tüisi huíköreka, ä kári suaya. Síme jita áma ayukamtau, kaita áu huéenake.

22 Të senu áa béppa chë úttiakame áu yepsakátek, ä kobanake. Huanäi huaka sontaro áttiata éntok huiköta ámechá éau ä úhuuanake. Huanäi huatemmet ä náikimtenake, juka nássuaka ä yóokähui.

23 ‘Jü kaa ínomak huéeme, nee béj-reka huéiye. Jü kaa ínomak jita náu yéchame, ä chibejtia.

*Jü lemoonio chïcha machi yoremnat yeu sika júchi nóttékame**(Mt. 12:43-45)*

²⁴ Jü lemoonio chïcha machi yoremnat yeu sikátek, jum huaki ániapo naa huéenake, ják ä jimyorenakeu jariaka. Kaita téak éntok, ínel jiaunake: “Júchine ín jóau huéé báare, ín yeu sikáhui.”

²⁵ Huanäi áman yepsakáteko, chichikta éntok huechiasi túlisi yáata téunake.

²⁶ Huanäi sika júchi guoy búsan lemooniom chïcha machim áa béppa chë juejuénam núpanake. Huanäi síme huame yoremnat kimuka, ä jíapsipo jóatenake. Huanäi huári yoremtau chë júne kaa túisi huéenake, bannaataka béppa.

Jü tua lútüriapo al-leaka jíapsihuame

²⁷ Juka Jesústa íneli nokaysu, senu jámut jum genteta násuk cháchayek: —¡Tua úttílsi maachi, enchi yeu tómtiriakame, éntok enchi chítuakame!

²⁸ Të áapo ínel áu jiaahuak:

—¡Úttílsi maachi, chë junne, jume Diosta noki jíkkajame, éntok ä joame!

*Huä génte juéna, señalta kaa jaibu jojohuamta bíť rókka**(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)*

²⁹ Jü génte jíba bénasi Jesústau náu yájjay. Áapo éntok ínel ámeu jiaahuay:

—Í génte én huéeme túisi juéna, kíalíku señalta kaa jaibu johuamta bíť rókka; té kaachin tábui señalta bíttuana huaka PROFEETA Jonásta señal jíbba.

³⁰ Jáchin hua Jonás jume géntem buere joára Nínivepo joomem béchïbo señaltukaihui, alé bénasi két ínapo, ínapo jú Yoremna Úusi ket jú génte én kat-riata béchïbo señaltunake.

³¹ Jü reina suuriu joome áu tóboktianake, ímëi yoremem én kat-riam béj-reka, juka lútüriata am yuktiria báreka, éntok nokta bétték ámet chúpanake. Bueítuk áapo ániata nahuau bétana áman yepsak, juka rey Salomóna uyorisi jita táyäu jíkkajseka. Ímí éntok aane, huépülaika Salomóna béppa chë yörisi machika.

³² Jume yoremem Nínivepo jomeme emo tóboktianake, ímëi géntem én kat-riam béj-reka, juka lútüriata am yuktiria báreka, éntokim két nokta ámet chúpanake: Bueítuk hua génte Nínivepo joome jíapsi kúaktek, Jonásta huaka nokta Diosta bétana huémna ámeu ä nokako. Të én ímí chë Jonásta béppa yörisi machika aane.

*Jum machiriapo kaita tukaari**(Mt. 5:15; 6:22-23)*

³³ Kaabe juka machiriata táalataka ä éeso, éntok cajóna bétuk junne, kaa ä öore. Ál-la jum jikat chöla ä órenake; jume áman kimume juka machiriata bínnake.

³⁴ Em pusim senu lámparata bénasi maachi, em takahua béchïbo. Jume em pusim túriako, em takahua két símekut túlisi machiriata jípunake. Të jume em pusim kaa túriako, jú em takahua két kaa machiku annake.

³⁵ Áachë suuhua, jú machiria emót ayukame em emo jípurë tíäu jamak kía kaa machiria.

36 Júneli béja, juka síme em takahua machikuy tápuniatuko, kaita senu lébelay júne kaa machiriata jipurëteko, síme túlisi kálajkosi machitunake, lámparata túisi úttiaka enchi boojoria bénasi.

Jesús jume pariseerom éntok leyta mamajtiame yeu am buissek
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Juka Jesústa ámeu noksuk, senu pariseero ä jóau ä jibuä núnnuk. Jesús éntok áman yepsaka, jum jóau kibakeka, mesau yejtek.

38 Jü pariseero át guómtilatata taahuak, kaa áu báijmatuaka, ä jibuä táytekä béchibo.

39 Të jü Señor ínel áu jiaahuak:

—Eme jume pariseerom juka vaasota yeutana jíba ä bábaksia, éntok juka puraátota. Të jum huáijhuatanam ái tápuni jü kaa tíurayi, éntok jita juéna éeriyi.

40 ¡Tóktém kaa susuak! ¿Jachém kaa júneiya, huaka yeutana huémta yáakamta két huaka huáijhua huémta yáala?

41 Të eme enchim tü jiápsipo ayukamtayi, jábetem jita miika. Júneli síme tü huénnake.

42 ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme pariseerom! Bueitukem huaka sehua óguota menta, jum cientopo guoj mamnik Diostau bíchaa nanáikia. Alë bénasi juka rúuda tíamta, éntok síme ili júya buabuáhuamta. Tem huaka lütüriata omoutela, éntok huaka Diosta nákuhamta. Íkari éntok juka senuk júne katem ä koptia éiyey, símetem nanahuit boojoria éiyey.

43 ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme pariseerom! Bueitukem jum tiöpopo náu yayajhuápo jume bankom bát órekame nákke, éntokem huam böommet yórisi machisi emo tebotua íaa.

44 ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme jume leyta am majtiame éntok pariseerom, ára nókichiam! Bueitukem huame cajón ánimakame máari bénasi maachi. Jume yoremem éntok áme béppa naa rejte, kaa jünéaka.

45 Huanäi senu leyta mamajtiame ínel ä yómmiak:

—Maestro, empo íkai nokaka itomë két tiusi bëa.

46 Jesús ínel jiaahuak:

—¡Obiachisi enchimneu chäka, eme leyta majtiame! Bueituk huame yoremem bëttesi püaktitua. Júkai püaktita jábe yoreme júne kaa ä yuuma. Eme éntok, kía huépul sútuy jünem kaa át jálo jálojte.

47 ¡Obiachisi enchimneu chäka! Bueitukem jume profetam béchibo bóoberam jojoa, huame enchim yoiyöhuam súakähui.

48 Bueituk eme ä bitchak, enchim yoiyöhuam yáarimmak emo al-leä tía báare. Bueituk bempo am súhuak, eme éntok bóoberam am joria.

49 'Kíaliku jü Dios ä júneeräpo ínel jiaahua: “Profetam éntok apóstolimne ámeu bíttuanake. Tem huatem súanake. Huatem éntokim guojajjanake.”

50 Júneli béja i génte én kat-riammet béppa yéchatunake, jume síme profetam ójbo guótialame jauhuey ániata naatekápo naateka,

51 Abeltá ójbopo naateka Zacaríaasta ójbou tájti, altarta éntok buere tiöpota náu násuk mukukame. Jeehui, enne ínel jiaahua, jü génte én kat-riat át huénnake; huamei ä yömmianake.

⁵² 'Obiachisi enchimneu chäka, eme jume leyta mamajtiame! Bueitukem jita täyahuamta llavem ésola. Të eme júne kaa áman kiimu, éntok kía huatem júne kaa áman kimutua.

⁵³ Juka Jesústa ikäi ámeu nokay jume leyta am majtiame éntok jume pariseerom tüisim áu öomteka taahuak. Huanärim juebenak jita áu nátemajey, éntokim tüisi yún ä noktuay.

⁵⁴ Akim ä aamuy jita ä nokähui, ili ä rábiktek ä nokäpo, júmüri béja ä nätua báreka.

12

Jü Jesús ia bétana am majtiak, jü kía áu úttil iaaka jita joame

¹ Tapa may kaa náksi büru génte náu áu tójjak. Kíalim nat tétteney. Huanäi Jesús inel jiau táytek, të jume ä discípulommeu bátchu:

—Jume pariseerom levaduura bétanem emo suaya; jüri inel kía áu tü yórem tíaka tábuiaisi áu nüye.

² Bueituk kaita éhuil ésotaka ják ayka, kaa yeu machinakeme. Éntok kaita éhuiltaka ayka, kaa jüneriatunakeme.

³ Huanäri, simeta kaa machiku enchim nok-läu, machiku jikkaijtunake. Éntok síme nákapo éhuil nok-ri, mékka kárit jikat jáptehuaka chayna.

¿Jábetasute máujpo yúmala?

(Mt. 10:26-31)

⁴ Éntokne két inel jiaahua, ín amiigom: Katem juka takahuata mëamta májhue. Huäri béppam béja kaita éntok ára yáaka taahua.

⁵ Tëne enchim majtianake, jábeta enchim máujnakëhui. Huakärem májhue, huaka jüapsita enchim úhuaasuka, ä úttiarimmea jum tájiu ára enchim kóm jímma. Jeehui, inapone enchimneu inel jiaahua, ikärem májhue.

⁶ '¿Jachu kaa mamni huikichim guoy tómpo nénenkihua? Të jü Dios kía huépulai júne kaa koptia.

⁷ Bueituk jume em chonim júne síme näikiari. Katem májhue, bueituk eme chë júne béj-re, juebena huikichim béppa.

Jume kaa emo ésome yoremem bíchäpo Cristota súalhuäpo

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Énne inel jiaunake, hua jábe junne yoremem anëpo nee áu täya tíame, inapo jü Yoremta Üusi inone ä täya tíanake, Diosta ángelesim bíchäpo,

⁹ të jü kaa nee áu täya tíame yoremem anëpo, ámani Diosta ángelesim bíchäpo két kaa täyana.

¹⁰ 'Kía jábe junne Yoremta Üusi béj-reka nokame, jiokoritunake. Të hua Espíritu Santota béj-reka nokame, jauhuey júne kaibu jiokoritunake.

¹¹ 'Huam tiöpopo náu yayaijhuápem yeu tóijhuak, yäurata bíchäpo, katem jáchin éiya, jáchin enchim am yómmianakëhui, éntok jáchin enchim jiaunakëhui,

¹² bueituk horata yúmak jü Espíritu Santo enchim majtianake, jita enchim noknakëhui.

Jínhua maachi, hua kaa náksi jita jípuhuame

¹³ Senu juebenam násuku, Jesústau inel jiaahuak:

—Maestro, ín sayibehuë nooka. Juka itom áтчay itou tö mukukähui, ínomake ä näikimte sáuhue.

¹⁴ Të áapo ínel ä yómmiak:

—Ómme, ¿të jábesu jita näikimte béchibo enchimneu nee yäut yéchalá?

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Tüisem át suuhua. Katem úttesi jita yún jípuhuamtat kopti báare. Jü yoremta jíapsähui kaa yún jita jípuhuamtat aayuk.

¹⁶ Huanäi íkái ejemplota ámeu yétchak:

—Senu yoreme rikotaka ím aaney; ä buíampo tüisi jíchupaka.

¹⁷ Huanäi hua riko juebenak ée táytek: “¿Jáchisune ayunake jáni? ¡Kaitäpone ä kima máちhi, juka ín chúpakähui!”

¹⁸ “Én ál-lane júneiya jita ín yáanakähui”, ti éiyak. “Jume kárim ín jípurëu áma jita ín kikkimähui, anam tátabeka chë júne bueerem yáanake. Huanäine simeta huaka ín chúpakäu érianake, éntok simeta huaka ín én jípurëhui.

¹⁹ Huanäine ín jíapsibeu ínel jiaunake: In jíapsi, juebenak jíte ériala, juebena huásukturiam béchibo. Jimyorëe, jíbuäe, jéyëe, emoë al-leetua.”

²⁰ Të Dios ínel áu jiaahuak: “¡Kaa suära! Én i tukaarichi em jíapsi ábo émou aübaahua. Jü jita em náu tóij-ri, ¿jábesä áttiaka tahuanake jáni?”

²¹ Júnëli áu huéenake hua yoremtau buéresi jita áa béchibo náu tójamtahui. Diostau bíchaa éntok, jita júne kaa jípure.

Dios simem ä úusihuam suaya
(Mt. 6:25-34)

²² Huanäi sep ä discípulommeu ínel jiaahuak:

—Huári béchibone ínel enchimneu jiaahua: Katem úttesi kaa yúmasi emo éetua: “Ímí jíapsihuamta bétana, ¿jítasute buänake? ¿Takahuata béchibo junne, jítasute sánkonake?”

²³ Huä jíapsihuame chë béj-re, buähuaamta béppa; éntok hua takahua chë béj-re, sánkota béppa.

²⁴ Jume kaaktërammechëm suuhua. Kaa éechaka junne, éntokim kaa etta tobotoboktia. Éntokim kaitapo ä nü machik jípure. Toroosam ják bem ä huáttia machikim kaa jípure, éntok Dios am jíbuätua. ¿Jachem kaa chë béj-re huikichim béppa?

²⁵ ¿Jábesu hua enchim násuk aneme tüisi áu bamijtuaka méedio metropo ára áu yöturia?

²⁶ Bueituk kía huaka ilikkik júnem kara joátek, ¿jatchiakem huatekut emo bamijtua?

²⁷ ‘Áachem suuhua, jáchisu jume sehuam líiriam yötu. Huame kaa tekipanua, éntokim kaa jíjjoa. Tëne ínel enchimneu jiaunake, hua rey Salomón kía síme ä uyjóriay júne kaa huame bénasi áu sánkotuak.

²⁸ Të ínëli Dios ä sásankotua juka júyata huajpo ayukamta. Yokoriápo éntok ornopo táana. ¿Jachu eme kaa chë júne túlak sánkotuana, yoremem kaita súalëram?

²⁹ Eme, bueituk, katem jáchin át éiya, jita enchim buänakähui, éntok jita enchim jínakähui. Katem kaa yúmasi emo éetua.

³⁰ Bueituk síme jú génte ím ániapo jíápsame, íkái simeta guojaase. Të eme huépülak Áchayek, júneamta jita enchimneu béyëhui.

³¹ Juka Diosta reyta nésauritem bát jaria. Huanäi sime jü huate béja kía áapo élaka enchimneu yebijnake.

Jum téhuekapo buéresi jita jípuhuame
(Mt. 6:19-21)

³² 'Katem májhue, eme ín kabaram. Eme ilikki, të jü enchim Átchay reytaka ä nésahuemo enchim ä mák péaka enchim ä mákka.

³³ Huaka enchim jípurëu nénkakem poloobem miika. Júnëlem bóosam kaa momoyeme emo yáarianake, éntok chë béj-rek téhuekapo ayukame kaa lülütenta, áman lak-ronta kara kibakepo, éntok téepärím kaa ä momoiyápo.

³⁴ Bueítuk jita enchim áttiata jípurëpo, huämi annake, jü enchim jíapsi.

Itote suayaka jíapsinake

³⁵ 'Katem koptel-la. Tülisem sánkotelatata, enchim lámparam táalataka aane.

³⁶ Huame sáyhuame bénasem emo jípure, bem teko jubiahua bétana nóttëu boobíchaihumta bénasi. Ä yepsak puertata ä poponak sep ä étaporianake.

³⁷ Al-leenakemme, huame sáyhuame, jü bem tekohua yepsaka kaa kócheme téako. Lütüriapone enchimneu ínel jiaahua: Huä bem tekohua, áapöisu jita áu huikojuaka, mesau am jóaka am äbojnake.

³⁸ Kía tukaa násuk huéy yepsak junne, éntok kía marikaroapo yep-sak junne, kaa kócheme tíakátek, huame sáyhuamet al-leehuari áme béchibotunake.

³⁹ Senu huémtachem suuhua: Jü yoreme jóapo nésahueme jüneátek ják horapo juka lak-ronta áma yebijnakeu, kaibu kónnake, éntok kaibu juka kári puertata étapona, áma ékbuanä béchíbo.

⁴⁰ Eme kéchem kaa kótche. Bueítuk kaa ínel enchim éäposu, ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake.

Jü jóapo sáyhuame kaitat jíapsekame
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Huanäi jü Peero ínel ä temajek:

—Señor, ¿jache ikäi ejemplota ito béchíbo nooka, o símem béchíbo?

⁴² Jü Señor ínel ä yómmiak:

—Bueítuk, ¿jábese júntuk hua móoroma nésauta joame éntok jitat jüneame, ä tekohua jume ä jóapo aneme béppa yechanähui, huam tua horapo am jíbuätuanakë béchíbo?

⁴³ Huä sáyhuame tua tüisi al-leenake, ä teko yepsako, huaka nésauta joaka téihuakame.

⁴⁴ Të lütüriapone ínel jiaahua, símeta ä áttia béppa ä mámpo ä yéchanake.

⁴⁵ Të huäri sáyhuame ä tekohua kaa läuti yebij máchileka, jume tekipanualerom éntok jume jáamuchim jóapo sáyhuame béttesi ámemak huée táytekátek, éntok kía buáhuamta huíutia táytek, éntok vino jýyeka naamuk táytekto,

⁴⁶ huanäi jü ä tekohua yebijnake, hua taahuari kaa áachä boobit-huáubechi, éntok ják horapo jáni kaa ä júneriahuápo. Huanäi béttesi nokta át chúpanake, éntok jum kaa tühuata joammak ä náikianake.

⁴⁷ 'Huä säyhuame jüneame jita ä tekohua huáatiäu, éntok kaa ä säyhuä páman anëtek, tüisi bépsunake.

⁴⁸ Të jü kaita täyaka kaa huéchiassi ayukame, két bépsunake, të kaa tua tüisi. Bueituk hua jábesu yún jita mákhuakame, yún jita áu huátiana, éntok hua yún jita suayatuahuame, chë yún jita áu auna.

Jesús jume géntem emo näikimtetua

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ 'Ínapo táijta yáaseka ím ániau äbo kóm siika. ¿Jítasune huáatia? ¡Bueituk jamak béja béete!

⁵⁰ Senu batörihuat kaa báreka júnene batónake. ¡Tepane kaa al-leiya inochä chúpëu tájti!

⁵¹ ¿Jachem yánti anhuamta ím ániapo nee nüpakä bénasi éiya? Èe, tine enchimmeu jiaahua. Ál-la jume géntem chíbela emo näikimtehuamtane nüpa.

⁵² Èn ímí naateka, huépü jóapo mamnika annake, kaa náu anisi éaka. Bájjika jume guoyimmak kara jíapsinake, jume guoyika éntok, jume bájjimmak két alë bénasi.

⁵³ Jü áchayhuari ä úusimmak kara emo bínnake; hua usiari éntok, ä áтчay két alë bénasi. Huä áyehuari ä jámut asoamak kara emo bínnake; hua jámut asoari éntok, ä áyemak kétchi. Jü asuhuari ä jakaray két kara bínná; hua jakarayria éntok, ä asu két alë bénasi.

Íkái tiempota, katem ä jüneria báare

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Jesús jü gentetau éntok két ínel jiaahuak:

—Jum táata áman huéché bétana, namuta yeu huéy, sepem ínel jiaunake: “Bäa äbo huéiye.” Éntok ínel yeu sisime.

⁵⁵ Sur bétana jekay éntokem ínel jiaunake: “Táta báare.” Huanäi ínel yeu sisime.

⁵⁶ ¡Eme ára nókíchiram! Júnëäm jita huéenakeu jum téhuekapo, éntok jum buíapo. ¿Maasem íkái tiempota én ito át anëhui kaa ä jüneria?

Jábeta kókosi yáakáteko chúkulë ámak ejtejhua

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ '¿Jatchiaka eme kaa náu nokaka lütüriata emo yáaria?

⁵⁸ Jábeté yáurau enchi nátuak böochë bát áamak ejtejhua, ä tüte béchíbo, juka kaa enchim át yumähui, huam yáurata bíchäpo kaa enchi yeu ä tóijnakë béchíbo. Bueituk júneltuk hua yáura policíata mámpo enchi yéchanake. Huäri policia éntok cárcelpo enchi páttianake.

⁵⁹ Enchine téjhua, huämire kaa yeu huéenake, kaa huaka síme tómita em áma huikiriähui em béjtuäu tájti.

13

Emóem jíapsi kúaktia, örem kókkonake

¹ Huámechi taahuarimmet huate Jesústau yájaka, áhuim ejtejhuaك jáchin juka Pilatota jume huate yoremem Galiléa buiárapo joomem ä súakähui, éntok jáchin juka bem ójbohuata animaalim ójbomak ä kuutiakähui, jum bem animaalim sússuaahuäpo.

² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachem ínel éiya, ímèi galileommeu kaa tühua ámeu siika, bem kaa tü yóremem béchibo, síme galileom béppa?

³ Ëe tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem símetaka áme bénasi kókkonake.

⁴ O, ¿huame dieciochotaka kókkokame, Siloépo kári buëuru nat béppa jokame, ámet huéhekähui, eme huamei ché júne cúlpack téiyey, jume huate yoremem Jerusalémpo jóakame béppa?

⁵ Ëe tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem símetaka áme bénasi kókkonake.

Huä chuna óuguota kaa tatakamta ejemplo

⁶ Jesús huanäi ikäi ejemplota ámeu yétkak:

—Senu yoreme chuna óuguota ä buíapo kéchalatukay. Huanäi áman sika takata át jariaka, kaita át téhuak.

⁷ Huanäi hua yoremtau buíata suayamtau ínel jiaahuak: “¡Juyu! Báij huásuktiapone nat chätuka äbo yeyepa, í óuguou, jume takam jariaka. Tëne jauhuey júne kaita át téhuak. Akë ä chúkta. ¿Jáchisen kía béja buíata jínëulatunake?”

⁸ Të hua buíata suayame ínel ä yómmiak: “Señor, Akë ä tójja, färi huásuktiriat junne. Buíatane ä buálkoteria báare, éntokne ä tü tátabnakemta áu óre báare.

⁹ Takak júne türinake, kaa ä takak éntoke ä chúktianake.”

Jesús jimyore táapo juka jámutta müläita rütukiak

¹⁰ Sábalapo jimyore táapo am majtiay jü Jesús jum tiöpopo.

¹¹ Senu jámut áma aaney, lemoonio kókoata jípureka dieciocho huásuktiapo; ókola chäka jíba hueramay. Kaachin ayuka áu rütuktia máchiakay.

¹² Jü Jesús éntok ä bíchaka, áu ä rúkti sáuhuek. Huanäi ínel áu jiaahua: —Empo jámmut, em kókoa bétanë búttiaritaka taahua.

¹³ Huanäi áa béppa námtek. Huämi horapo hua jámut rütuktek. Huanäi Diosta úttíl táytek.

¹⁴ Të jü tiöpopo tua nésahueme, Jesústa sábalapo ä tütek tíaka, jume símemmeu ínel jiaahua:

—Búsan taahuarim aayuk, ámet tekipanoä béchibo. Huamechí taahuarimmechem äbo kaate. Huanäem emo jítotebo, të kaa jimyore táapo.

¹⁵ Huanäi jü Señor ínel ä yómmiak:

—¡Empo ára nókichira! ¿Eme jábe júne jachem kaa enchim bues o buruta butbúttia jimyore táapo, báam ä jítua béchibo?

¹⁶ Íkai jámutta, két Abrahamtat yeu simlamta Satanásta súmalatukaihui jum dieciocho huásuktiapo, ¿jachu kara búttiatui jáni í kókoata bétana, jum jimyore táapo?

¹⁷ Juka Jesústa ínëli ják, síme huame áu omteme titihuek. Të hua síme génte al-leiyay, huaka Jesústa buéresi ä joäu bíchaka.

Jü mostaaza báchia ejemplo

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—¿Jíta bénasa, jü Diosta reyataka ä nésahuepo? ¿Éntok jita bénasite ä bínnake?

19 Jü mostaaza báchiata senu yoremta ä buápo echakä bénasi maachi. Yötuka béja júya bueürusi ayka, jume huikichim jikat rejteme ä mésékiriammechi tosatek.

Jü levaduurata ejemplo
(Mt. 13:33)

20 Ínel két ámeu jiaahua jü Jesús:

—¿Jíta bénasite ä bínnake jáni, juka Diosta reytaka ä nésahuepo?

21 Juka levaduurata senu jámut senu quintal hariinammak náu kuutiakä bénasi maachi, juka sime hariinata buaatiata huénnaké béchibo.

Jü puerta náulay
(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Jesús pueblommechi éntok ranchomet huéiyey, am majtiasimeka, buere joára Jerusaléniu bíchaa, éntok laulauti ansimey.

23 Senu éntok ínel ä temajek:

—Señor, ¿katim jaiki jume jínëurim?

Áapo éntok ínel jiaahua:

24—Úttiatem yáuhua jum puerta ilikkani páman kimu béchibo, bueítuk ínel enchimmeune jiaahua, juebénakam áman kimu báanake, tem kaa áma yúmanake.

25 Chúkula juka jóakamta yejteka juka puertata ä páttiak, eme páku tahualame juka puertata ponaka ínel jiaunake: “Señor, Señor, Akë ä étapo.” Të áapo ínel enchim yómmianake: “Kanne jüneiya jákunem joome jáni, éntokne kaa enchim täya.”

26 Huanärem ínel jiau táytinake: “Émomakte jibuála, éntokte émomak jila, éntok empo itom majtiala huam itom pláazapo.”

27 Të áapo ínel enchim yómmianake: “Béjane enchim téjhuak, kanne jüneiya jákun enchim jometukähui, éntokne kaa enchim täya. ¡Mékkem kaate, eme kaa türík jiba joame!”

28 Ámaní béja huéenake jü buanhuame éntok támim kumhuame, juka Abrahamta bíchaka, Isaacta, Jacobta, éntok sime huame profetam Diosta bétana nokame jum Diosta reytaka ä nésahuepo aneme. Eme éntok páku yeu tahuanake.

29 Bueítuk génte yáijnake täata yeu huë bétana, täata áman huéchë bétana, norte bétana, éntok sur bétana jum mesau jote báreka jum Diosta reytaka ä nésahuepo.

30 Huanäi huate jume amáu kateme bát kannake. Huate bát kateme éntok amáu kannake.

Jesús jü Jereusalénta béchibo buana
(Mt. 23:37-39)

31 Huäri taahuarit huate pariseerom yájaka ínel áu jiaahua:

—Ímë yeu huéiye, bueítuk jü rey Herodes enchi mēbáare.

32 Të áapo ínel am yómmiak:

—Ámanem sájaka ínel áu jiaahua jü kaa tihueratahui: “Éni éntok yokone jume lemooniom yorem jiápsipo yeu bébnake, éntokne jume kōkoreme tútenake. Huanäine báij taahuarim huéy ín tékil chūpanake.”

³³ Júnentaka junne, ãni éntok yoko, éntok machuko jíbane huéepo yúmala ín böo huériaka, bueituk kaa áma huétche, juka profetata Jerusalémpo páku ä muknakèhui.

³⁴ 'ÍJerusalén pueblo, Jerusalén pueblo, émpë jume profetam Diosta bétana nokame sússuame, éntoke tétammea am mamaasula jume émou bíttuarim! Jaikisisune kaa émou jíop-la em usim náu tóij báreka jáchin juka tótorita ä masam bétuk ä asölam náu ä totojá bénasi, enchimne náu tóij bábarek, të katem báarek.

³⁵ Áachem suuhua, eme, bueituk enchim jóa silasoola tahuanake, éntokne enchim téjhua, katem júchi nee bínnake, júnak taahuata yúmak júbua, ínel enchim ino bétana jáunakèhui: "ÍTüisi mabettunake jü Señorta téhuampo äbo huéeme!"

14

Jü Jesús juka yoremta takahuapo baa bóosam jípuremta tütek

¹ Senu huéeme yeu siika, jum jímyore táapo. Jesús senu pariseero nésahuemta jóau ä jíbuäsek. Huate pariseerom ä jojottuay.

² Huämi két senu yoreme aaney, ä bíchäpo kökoreka, ä takahuapo baa bóosam jípureka.

³ Huanäi jü Jesús jume leyta am mamajtiammedu éntok jume pariseromme nookak, ínel jíakari:

—¿Jachu áma huéche jáni jímyore táapo senuk tüte béchibo?

⁴ Huanäi bempo kaa jálek. Huanäi áapo, juka kökoremta nüka, ä tütek. Huanäi ä simtuak.

⁵ Jume pariseromme ínel jáaahuak:

—¿Jábetaka junne, enchim násuku, juka ä buruhua o buesta posopo kóm huétchek, kaa láuti yeu ä huíknake jáni? Éläposu jímyore taahuari.

⁶ Huanärim kaachin ä yómmia máchika taahuak.

Jume bóodau núnurim

⁷ Jü Jesús jume néjunrim bíchaka jáchin huame bankom chë nésahueme béchibo náikiarim yeu púay, íkai ejemplota ámeu yétchak, ínel jíakari:

⁸ —Empo bóodau núnutuko, katë banko bát jokammet yeyejte, bueituk jamak senu yoreme emo béppa chë yórihuame áma yebijnake.

⁹ Huanäi áma ä yepsako jü enchim náhuichim néjúnekame ínel émou jáunake: "Íkæe júkai bankota mákka." Huanäre titihueka mékka amáu yejtenake.

¹⁰ Ál-lë néjunhuak, áman amáu yejte, huaka enchi néjúnekamta yepsak ínel émou jáunakë béchibo: "Empo ín amigo, äbe huéeka jume banko yeu púarim náikiarimmet yeesa." Huanäre ä mabettunake, hua chë em yórihuähui, huame mesau émomak jokame bíchäpo.

¹¹ Bueituk hua chë áu buérialeme kóm tahuanake, hua bétuk áu jípureme éntok tóboktiatunake.

¹² Inen két áu jáaahua hua ä jíbuä núnukamtahui:

—Senukë jíbuä núnukátek, katë em amiigom, em saayim, em huahuayim, em veciino rikom náu núnnu, bueituk bempo két enchi jíbuä núnunake. Huanäre ä béjtuatunake.

13 Ál-lë äboj bárëteko buähuamta yáaka, póobeme náu núnnu, éntok jume mám lolöim, guók lolöim, éntok jume liliptim.

14 Huanärë tüisi tahuanake, bueítuk bempo kara enchi béjtua. Tërë huame kókkolam tühuata jájamlame jábite taahuarit ä mabetnake, juka béjtuahuamta.

Jü kuptey buere jibuähuame ejemplo

(Mt. 22:1-10)

15 Senu mesau áamak kátekame íkái jikkajaka, ínel áu jiaahuak:

—Tühuata jájammake jü Diosta reytaka ä néshuepo páanim buákame.

16 Huanäi jü Jesús ínel áu jiaahuak:

—Senu yoreme kúptey buähuamta yún yáhuak. Huanäi juebenam áman núnnuk.

17 Huanäi kúptey jibuä éehuay horata yúmak, hua ä sáulerommak ínel nokta ámeu bíttuak, huame néjunrimmehui: “Binen kaate, bueítuk síme béja chúpila.”

18 Të símetaka kaa áma emo yumä tía táytek. Huä bát téjhuaahuakame ínel jiaahuak: “Jübua jíbane haciendata jínuk. Én éntokne áman ä bít báare. Nechë át jiokore, kaa ín áman yumä béchibo.”

19 Senu éntok ínel jiaahua: “Jübua jíbane mamni yúnta buéesim jínuk. Én éntokne áman am jüneria báare jáchin machisim ára jíhuike jáni. Nechë át jiokore, kaa ín áma yumä béchibo.”

20 Senu éntok ínel jiaahua: “Jübua jíbane juubek; kíalikune kaa áma yuuma.”

21 Jü sáyhuame nótteka, íkái símeta ä téjhuak, juka ä tekohua. Huanäi öomtek, jü jóapo áchayhuari; jü ä saulerotau ínel jiaahuak: “Läutë huéiye jume pláazammechi éntok jume pueblo böommechi. Jume poloobemem äbo nüpa, jume lolöim éntok jume liliptim.”

22 Huanäi jü sáyhuame ínel jiaahua: “Señor, em néshuekápo ámannä yáhuak, éntok ketune áma aayuk, ják bem jotenakëhui.”

23 Jü ä tekohua béja ínel áu jiaahua jü sáyhuamtahui: “Böommechi éntok ranchommechë huéiye. Úttiapë áman am kiima, éläpo tápunnake jü ín káari.

24 Bueítukne enchimmeu ínel jiaahua, kía jábe júne ín bát núnúkäu kaa ä buänake, juka buähuamta ín yáatebokähui.”

Béttesi maachi, Cristota guojaa béchibo

(Mt. 10:37-38)

25 Tüisi yún juebena génte Jesústamak kaatey. Huanäi kúakteka ínel ámeu jiaahuak:

26 —Kía jábe júne ino sáu huée bárëtek, ä áтчay kaa tójaka, ä áyehua, ä jubiahua, ä úusim, ä saayim, ä huáyihuam, kíal ä jíapsihua junne, kaibu ín éä páman huéeka ín disciipulotunake.

27 Éntok jü ino béchibo jiokot aú huemakemta kaa huatiateg püaktiaka ino sáu sikame, kara ín disciipulopo náikiatu.

28 Jachu eme jábe júne juka kári tüisi buéuruta yáa bárëtek kaa huam yejteka báchá jüneria báanake, ¿jaiki tómita áma kimunakëhui, éntok jaikik ä jípurëu ái ä chúpánakëhui?

29 Jáchinaik junne, chúkula kári nahuata chúpasuko, juka huateg kara ä chúpanake. Huanäi síme jume ä bíchame ä junneria táytinake,

³⁰ Inel jáakari: “Í yoreme káate táytek; én éntok kara ä chúpaka taahuak.”

³¹ O jábe reysu, täbui reytamak nássuaseka yeu sikátek, ¿kaa huam yejteka báchá jüneria báanake? ¿Jachu guojmamni mil sontarommak ä kobanake jáni, huaka veinte mil sontarom jípuremta?

³² Kaa áma yumáteko, juka senuk ketune mékka ä aneyo, nokta áu bíttuanake kaa áamak nássua rókaka.

³³ Bueítuk jábe junne eme kaa juka simeta ä jípureü kaa tójáteko, kara ín disciipulopo náikiatu.

Jü ona juka chökorata tárük kaa türinake

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Jü ona türi; tē juka chökorata ä tárük, ¿jítaisu júchi chökosi ayunake?

³⁵ Buíata béchibo júne kaa türi, éntok kía huate jítamak náu kuutiahuak junne, kía guötiana ál-la. Jü jikkaij béchibo nákakame jikkaijnake.

15

Ili kabara tárurita ejemplo

(Mt. 18:10-14)

¹ Síme huame yäura tómita náu tóij-leerom éntok jume juéna yóremem Jesústau rúktey, ä nok jikkaij báreka.

² Jume pariseerom éntok leyta am mamajtíame áa bétana nokaka ä kitébuay, inel jáaka:

—Í yoreme jume juéna yórememmak au türe, éntok ámemak jibuä.

³ Jesús ikäi ejemplota ámeu yétchak, inel jáaka:

⁴ —¿Jábe yoremesu enchim násuk, cienim kabaraka, huépülaik áma táruka, kaa jume noventa áma bátanim mékka see päriapo tō sika juka ä táruri jariuseka simnake ä tíau tájti?

⁵ Huanäi ä tíaka, tüisi al-leaka jōot ä püaktianake.

⁶ Huanäi ä jóau yepsaka, ä amiigohuam éntok áa chíkola jóakame núnuka, inel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka kabara ín táruri ín téakä béchibo.”

⁷ Enchimmeune én inel jiaunake, junéli két chē júne al-leehuame ayunake jum téhuekahui, huépul juéna yóremta jíapsi kúaktek, huate noventa áma bátani tü yóremem kaa jíapsi kúaktihuamta ámeu bëyeme béppa.

Jü ejemplo tómi tárurita bétana

⁸ 'O kétchi, ¿jábe jámutsu guojmamni taahuari tékil tómita jípureka, huépu tékil taahuarita tárükátek, kaa juka machiriata táaka, jíchikeka át jíapseka ä jariunake ä téau tájti?

⁹ Á téakátek, ä amiigohuam éntok áa chíkola jóakame núnuka, inel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka tómita ín táruri ín téakä béchibo.”

¹⁰ Júnéli kétchi tine enchimmeu jiaahua, al-leehuame ayunake jume Diosta ángelesim násuku, huépul juéna yóremta jíapsi kúakteko.

Jü ejemplo jübua yótumta ä jóapo yeu sikamta

¹¹ Két inel jiaahuak:

—Senu yoreme guoyim üusekay,

¹² huanäi jü chë kaa yöhue ä áchaybeu ínel jiaahuak: “In áтчay, síme juka herenciata ín áttia, nechë ä mákka.” Huanäi símeta bem áttiahumta ámet näikimtek.

¹³ Chúkula kaa jaiki taahuarim huéy, jü ä úusihua chë kaa yöhue símeta huaka ä jípurëu náu tójaka siika, mékka buiärapo bíchaa. Ámani béja juka tómita kía guótiak, kaa túhuata joaka.

¹⁴ Të béja símeta ä tejalsuk, buere tébaa siika, huämi buiärapo. Huanäi tébäuri táytek.

¹⁵ Huanäi senu yoremtau huämi buiärapo jometau rúktek. Huäri ä buíammeu ä jaasek, kohuim ä suaya sáhueka.

¹⁶ Huanäi béja jume kohuim buä bëteri kóm huáttemta júne buä péaka am bitchay, të kaabe ä mimikay.

¹⁷ Huanäi béja áu temai táytek, éntok ínel ée táytek: “¡Juebena tekipanualerom ín áтчay jóapo yún buähuamta jípure! ¡Ínapo éntok ími tébäi muuke!

¹⁸ Kíktekane ín áchaybeu huée báare. Huanäine ínel áu jiaunake: In áтчay, kanne túisi tahuala Diosta bíchäpo éntok em bíchäpo junne;

¹⁹ béjane kaa em úusi ti júne ino téhuaapo yúmala; kía huate em tekipanualerom bénasë nee bitcha.”

²⁰ Huanäi kíkteka, ä áchaybeu bíchaa siika.

‘Huanäi jü ä áтчay, ketune mékka ä huéysu, ä téhuak. Huanäi túisi ä jíokoleka ä bitchak. Huanäi búiteka ä nankirika siika. Ä íbaktiak, éntok ä besiitok.

²¹ Huanäi hua ä úusihua ínel áu jiaahuak: “In áтчay, Diosta bíchäpone kaa túhuata yáala, éntok em bíchäpo. Béjane kaa em úusi ti júne ino téhuaapo yúmala.”

²² Të jü ä áchayhua jume ä sáyhuammeu ínel jiaahuak: “Sánkotem chë áma túrik yeu huíkeka ä sánkotua, éntokem mámpo aniota át yétcha, éntokem ä bochatua.

²³ Huaka becerota chë áhuikem yeu tójaka ä mëa. Jíbuänakete, ¡éntokte al-leerimmea buere pajkonake!

²⁴ Bueítuk íri ín úusi mukilata bénasi náikiahua; én éntok jíabitela. Tárutukay; të béja téuri.” Huanärim al-leerimmak äboj táytek.

²⁵ ‘Jü ä késam úusi áman jákun huasau aaney. Huanäi ä yepsayo, ä jóau kaa mékka ä huéyo, juka jíponhumta éntok juka yíhuamta jikkajak.

²⁶ Huanäi senuk áma sáyhuamta temajek jíta áma huëhui.

²⁷ Áapo ínel áu jiaahuak: “Jü em saila yepsak. Huanäi jü em áтчay beceero áhuik mëak, al-leaka túrik yúmalata yepsakä béchíbo.”

²⁸ Të hua usiari chë yöhue oomtek. Huanäi éntok kaa áman kibak báarey. Ä áchayhua yeu sika jíokot áu jiaahuak, áman ä kibak sáhueka.

²⁹ Áapo éntok ä áchaybeu ínel jiaahuak: “Empo júneiya jaiki huásuktiapone enchi aniala, em nésau joaka, të jauhuey júne kaa chiva asólaata júne nee mik-lame ín amiigom ín äbojnakë béchíbo.

³⁰ Të ikä em úusi jume jáamuchim kaa titihueme búru yorememmak rejteme, huaka em tómita ámet tejalek. Én éntok ä yepsako, juka beceero áhuiriahumta júne mëtebok, áa béchíbo.”

³¹ Huanäi jü ä áchayhua ínel áu jiaahuak: “In úusi, empo jíba ínomak aane, éntok símeta huaka ín áttia, empo ä áttiak.

³² Të ëni tua türi al-leerimmea pajko béchïbo, bueïtuk jü em saila mukpotä näikialatukay, të jüchi jábitek. Täruritukay, të béja téuri."

16

Jü móoroma kaa tüisi tahuakamta ejemplo

¹ Jesús ä discipulommeu két ínel jiaahua:

—Senu yoreme rikotaka móoromata jípurey. Huanäi ejtejhuariahuak íkai móoromata huaka ä áttiahua kía ä guötiä bétana.

² Huanäi hua ä tekohua ä núnuka ínel áu jiaahua: "¿Jítasu ìri emo bétana ín jikkajáhuí? Jume jíosiam cuentam áma em jípureü inou tójja, bueïtukë béja kaa móoromatunake."

³ Huanäi hua móoroma búruk ée táytek: "¿Jáchisune annake jáni ëni ín teko béja tékilta nee úhuak? Kanne úttiak jíbuejeka buiata ín tekipanuanakë béchïbo, éntokne tiihue júne ín nétannakë béchïbo.

⁴ Béjane jüneiya jita ín yáanakëhui, huatem bem jóapo nee bem mabetnakë béchïbo, béja kaa nee móoromatuko."

⁵ Huanäi jume ä tekohua huikiriame hueuhuëpulaím núnnuk. Jü bát huémtau ínel jiaahua: "¿Jaikiksë ä huikiriya juka ín teeko?"

⁶ Áapo éntok ínel áu jiaahua: "Cien barril aceiteta." Huanäi ínel áu jiaahua: "Ímí jíosiapo jíofteri jü em ä huikiriáhuí. Läütë yejteka, cincuenta barrilim jíba áma jíojte."

⁷ Chúkula jüchi senuk temajek: "Émposu, ¿jaikiksë ä huikiriya?" Áapo éntok: "Cien sako tirijkom ti au jiaahua." Huanäi ínel áu jiaahua: "Ímí jíosiapo jíofteri jü em ä huikiriáhuí. Läütë yejteka, ochenta sakom jíba áma jíojte."

⁸ Huanäi hua ä tekohua juka móoroma kaa tüisi huémta úttileka taahuak, ä kóba súakä béchïbo. Jume géntem én kat-riame tüisim kóba súhuak, jume Diosta úusim machiriata jípureme béppa.

⁹ Éntokne két ínel jiaahua: Ím ániapem kaa tü tómita huámem am kooba, jume amiigom. Huanäi béja íkai símeta lütek, ámanem mabetna, enchim yü jíapsinakepo.

¹⁰ 'Huä kaa jaikik jita jípureka júne tüisi áu huériame, kía juebenak jita jípureka júne tüisi áu huérianake; éntok hua kaa jaikik jita jípureka júne kaa tüisi áu huériame, két juebenak jita jípureka júne kaa tüisi áu huérianake.

¹¹ Bueïtuk kaa tü rikoapo kaa tüisi enchim ayuk, ¿jábesu juka tua tü rikorata enchim mámpo yéchanake jáni?

¹² Huaka kaa enchim áttia kaa enchim suayako, ¿jábesu huaka tua enchim áttia enchim mák bánakejáni?

¹³ 'Jü senu sáhuame kara guoy tekommeu tekipanua; bueïtuk huépülaik omtianake; juka senuk éntok náknake. Juka huépülaik chë érianake; juka senuk éntok, kaitápo ä bínnake. Karem Diosta nésau johua, éntok tómit jíba éaka jíapsa.

¹⁴ Símeta íkaim jíkkajay jume pariseerom, bueïtukim tüisi tómit jíapsekay. Huanärim ä junneriay.

¹⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme inel jume emo tü yóremem tíame jum genteta bíchäpo, të Dios enchim jiäpsi jüneria; bueituk jume yoremem chë ériäu, Diosta bíchäpo jaiti maachi.

Diosta reytaka nésahueui

¹⁶ 'Moiséjta ley éntok jume profeetam Juan Bautistatau tájti jiba siika. Huanäi naateka jü tü noki Diosta reytaka ä nésahue bétana huéeme nokhua. Büruka éntok úttiata johua, áman kimu báreka.

¹⁷ 'Chë kaa obiachi téhuekata éntok juka buíata lütinakëhui, huaka huépul léetrata leypo huémta kaa chúpanakeu béppa.

Jesús emo jubeka guötiahumta bétana nooka

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Sime jábe ä jubiahua jímmaakame, éntok júchi täbuik jubekáteko, Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala. Éntok jü jámut jímmaarita nükame junne, két Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala.

Jü riiko éntok jü Láazaru

¹⁹ 'Senu yoreme riko aaney, tüisi finok sásankoka éntok béj-remta, éntok chíkti táapo buéresi uiyorisi äbojteboka.

²⁰ Senu két aaney netaneka jiápsay, Láazaru ti téhuaaka, huakai puertapo au huiksisimey simet takahuat sähuaka.

²¹ Rikota mesapo kóm huáttemta júne buä péiyay jobobáreka. Chüum júne béja áu sájaka, jume sähuam ä tetëbuariay.

²² Jauhueka muukuk, jü netanëra. Huanäi jume ángelesim ä núk säjjak, áman Abrahamta anëhui. Jü riko éntok két muukuk; huanäi mäahuak.

²³ Áman táijpo jikot éaka, jikau remtek. Huanäi béja mékka jákun juka Abrahamta bitchak, Láazarota éntok áamak kátekamta.

²⁴ Huanäi chaayeka inel jiaahua: "¡In áтчay Abraham, nechë jikolë! Jukë Láazarota ä sütu púnta báapo kómoniaka nee äbo níntha síparia sähue. Bueitukne tüisi jikot éiya ímí béetëpo aneka."

²⁵ Të jü Abraham inel áu jiaahua: "Üsi, áahuë huáate, empo síme tühuata jípurey áman buíapo jiápsaka, jü Láazaru éntok jikot máchiraata bitchak. Én éntok, áapo juka tühuata mabet-la, empo éntok juka jikot máchiraata.

²⁶ Éntok két senu huéeme áma aayuk: Siba tüisi mékka kómitaka áma óorek enchim éntok ito násuku. Júnëli béja jume ímí áman bíchaa enchimmeu kat báareme, kara áman kaate. Huannäbotana bina bíchaa jünem kara äbo kaate."

²⁷ Huanäi inel áu jiaahua: "Emoune nok buaana, in áтчay Abraham, jukë Láazarota in áтчay jóau jaase,

²⁸ bueitukne mamnim sailak. Áman íkái ámeu noknake, kaa ímin jikot machikun am téunakë béchíbo."

²⁹ Huanäi Abraham inel áu jiaahua: "Moiséjta éntok jume profeetamim jípure; ¡huamerim jikkajinake!"

³⁰ Huanäi áapo inel jiaahua: "Ée, in áтчay Abraham, të senuk jume kókkolam bétana ámeu yepsakim jiäpsi kúaktinake."

³¹ Të Abraham inel áu jiaahua: "Juka Moiséjta éntok jume profeetam kaa am nok jikkaj bárëtek, kéchim huaka kókkolam násuk jíabitekamta bíchak jünem kaibum emo jiäpsi kúaktinake."

17

Jioptuahumta bétana jiojteri

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Jesús jume ä discipulommeu ínel jiaahua:

—Jíba ayunake huaka genteta jioptuaka kaa türiu bíchaa ä núnume. ¡Të jiokochia hua yoremta béchibo jábeta jioptuame!

2 Chë tüisi áu huée éiyey, juka téta át tutujhuamta kutánaapo át súmahuaka bahuéu kóm jímmaahuako, të kaa am jioptua éiyey ímëi ili uusim.

3 ¡Emem emo suaya!

‘Juka em saila kaa tüisi émomak tahuak kuttilasë áu nooka; áu ä jíapsi kúaktek éntok, Akë ä jiokore.

4 Senu táapo guoy búsanisi kaa tüisi émomak ä tahuako, guoy búsanisi émou ä nótteko: “Kanne júchá yáanake tä jáy”, Akë ä jiokore.

Huaka jita súalhuamta jáchin machisi úttiakähui

5 Jume apóstolim Señortau ínel jiaahua:

—Diosta súalhuamtë itot büruria.

6 Huanäi jü Señor ínel jiaahua:

—Tua lütüriapem Dios ehumta súalëtek, kía mostaaza báchiata beletchisi junne, arem ínel jáü éiyey jü júya sicómoro téamtahui: “Emoë póponaka bahuépo emo kétcha”, huanäi jü júya enchim nésahuépo áman ayu éiyey.

Sáyhuamta yä éähui

7 ‘Jábesu eme, senu enchim sáhuemta möitemta o chë animaalim suayamta, huasa bétana ä yepsayo, ¿sep ínel áu jiaunake: “Binë huéiye, mesahuë yejte”?

8 Èe, ál-la ínel áu jiaunake: “Buáhuamtë yáuhua, tábui sánkompë kóbate. Huanärë nee miika. Nee jibuäsuko éntok nee jita jisuko, béjé jibuä, éntoke jita jëye.”

9 ¿Jachu ä Dios buánianake, huaka ä sáhuëhui ä nésahui ä yák tíaka? Jíba tua èe.

10 Júnëli kët eme síme juka Diosta nésahui enchim át sáyhuä chúpak, ínelem jiaunake: “Ítapo nésauta joame kaita béchibo türi; itom át sáyhuäu jíbate yáhuak.”

Guoj mamni leprosom

11 Jü Jesús jum buere joära Jerusaléniu bíchaa huéeka, jü Samaria éntok Galiléa buíárata náu násuk áman siika.

12 Senu pueblou yebisiseka ä huéiyo, guojmamni yoremem sáhua leprá téamta kókoaka ä nankirika yeu sájjak. Huanärim ili mékka jápteka,

13 kusisi chayekam ínel jiaahua:

—¡Jesús, Maestro, itomë jiokore!

14 Áapo éntok am bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem tiöpopo tékiakammeu kaate.

Huanärim katekasu türiak.

15 Huanäi huépülaka áu bíchaka éntok áu türi jüneriaka, tüisi kusisi chayeka éntok Diosta úttileka áu nóttek.

16 Jesústau tónommia kíkteka, ä pújba buíau kóm yúmariak, ä Dios buaníaka. Ī yoreme éntok huam Samariapo jometukay.

17 Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—¿Jachum kaa guojmamniakay jume türiakame? ¿Jáksum aane, jume huate bítan yoremem türiakame?

18 ¿Jachu ĩri huépülaika kaa itom pueblopó jomesu nóttek, Diosta baysahueka?

19 Huanäi ínel áu jiaahua:

—Diosta em súalëu enchi jínëuk. Yejteké siime. Tüiriläe.

Jächin juka Diosta reytaka nésahuëhui itou yebijnakëhui
(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Jume pariseerom juka Jesústa temajek, jauhuey juka Diosta reytaka ä nésahueu yebijnake bétana. Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Juka Diosta reytaka ä nésahueu yepsay kaachinte itom pusimnea ä bínnake.

21 Kaabe ínel jiauna: “Ímĭ aane”, o “Júmü aane”; bueítuk jü Diosta reytaka ä nésahuepo én ímĭ enchim násuk aane.

22 Huanäi jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Të tiempo yúmanake ínapo Yoremta Üusi kía huépül taahuata júne enchim bít peenakëhui, të katem ä bínnake.

23 Huanäi ínëlim enchimmeu jiaunake: “Ím aane”, o “Áman aane.” Të katem áman sásaka, éntok katem áme sáú rejte.

24 Bueítuk juka yúku béroktita téhueka bétana seychúkti ániata nahuau tájti ä machiriakápo bénasi, junëline bíttunake ínapo jü Yoremta Üusi taahuarita yepsayo.

25 Të úttia ketune juebena jiokot máchiraata ín bínnakëhui, éntok huaka génte én huémta nee omoutenakëhui.

26 Noéta taahuarimpo bénasi, ánëli két huéenake, jü Yoremta Üusi yepsayo.

27 Jibuáhuay, éntok vino jihuay, emo jubiahuay éntok emo kunahuay, Noéta arcau kibakeu tájti. Huanäi béja yepsak, jü buere bánia diluuvio. Huanäi simetaka kókkok.

28 Ánëli két siika, jume Lotta taahuarimmet: jibuáhuay, jita jihuay, jita jinnuay, jita nénkihuay, éntok ethuay, éntok káatehuay;

29 të juka Lotta jum Sodoomapo yeu ä sik jĭbba, táji yúkkuk, éntok azufre téhueka bétana. Huanäi simetaka kókkok.

30 Júnëli huéenake júnakoy táapo Yoremta Üusi yepsayo.

31 ‘Huäri taahuarit hua jábe kárit jikat aneme, éntok juka áttiahuata káapo jípurëtek, katem kóm sika áman kibakeka ä nü báanake; senu éntok áman huajpo anëtek, kaa ä jóau nótti báanake.

32 Huä Lotta jubiabeu yeu sikamtahuem huáate.

33 Sime jume ä jíapsi jínëu báareme ä tárúnake. Éntok sime jume ä tárúkame ä jínëunake.

34 ‘Ënne enchimmeu ínel jiaahua, huäri tukaariachi guoyikam jípetampo náu tónake. Huépülaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana.

35 Guoy jáamuchim nanahuit jábueka tujnake. Huépülaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana.

³⁶ Guoy yoremem huajpo annake; huépülaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana.

³⁷ Huanärim ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jákusu huéenake jáni ïri, Señor?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Jum mukirata bökäpo, huämirim náu yáijnake, jume tekuem.

18

Jámut jókoptulame éntok jü juez kaa lütüriata joame

¹ Jesús senu ejemplota ámeu yétchak, jiba Diostau buanhuamta itou béyë bétana, kaa kóm éaka,

² ínel jákari:

—Senu pueblopo yäut aaney, Diosta kaa májhueka éntok yoremem kaa yöreka.

³ Huämi pueblopo két aaney, senu jámut jókoptulataka, élaka hua jueztau yeyepsaka, lütüriata áu yáaria íaaka jü áamak nok peleytamtamaki.

⁴ Jü juez éntok kaa báarey; juebena taahuarim béja huéiyey. Të chúkula béja ä jíápsipo ínel jiaahua: “Éläposune kaa Dios huáate, éntokne kaa jábe yoremta yöre,

⁵ të ï jámut jókoptula múksi jíba nee bitcha. Júnel béchibone ä anianake, jamak koloptune nee öomtituanake.”

⁶ Huanäi ínel jiaahua jü Señor:

—Akem ä nok jíkkaja, juka juezta námakak jíápsekamta.

⁷ ¿Jachu jü Dios kara lütüriata am yáaria jáni jume ä ëriähuim, jume taahuapo éntok tukaarit naa búrujti áu buaname? ¿Jachu tebe tiempota simsuko, béja am nok mabetnake jáni?

⁸ Enchimmeune ínel jiaahua läuti lütüriata am yáarianake. Të juka Yoremta Üusi yepsak, ¿jachu ketune ayunake jáni jü Dios ehuame ími buíapo?

Pariserom éntok tómita náu tóijleero

⁹ Jesús täbui ejemplota ámeu yétchak, jume huate emo tü yöremem tíaka, huatem éntok kaa tüisi bíchammehui. Ínel ámeu jiaka:

¹⁰ —Guoy yoremem tiöppou kiímuk, Diostau buanboka. Senu parisero-tukay, senu éntok yäura tómita náu tóij-lerotukay.

¹¹ Jü parisero huéeka ínel ä jíápsipo Diostau buaanay: “Dios, enchine baysauhue bueítukne kaa jume huate yoremem bénna; ékbualerom, éntok kaa lütüriata boojoriame. Kanne kía ják jáamuchim jípure, éntok ï yäura tómita náu tóij-lerota bénasi júnene kaa ántuari.

¹² Semanapone guosa ayuuna, éntok síme ín kobäune diezmo.”

¹³ Të jü yäura tómita náu tóij-leero éntok, mékka tónommia huéeka, jikau júne kaa remti báarey. Táhuít jíba áu chónaka, ínel jiaahuay: “Dios, nechë jókore, nee kaa tü yöremtukä béchíbo.”

¹⁴ Ínapo ínel jiaahua ïri ä jóau kóm siika béja jìokoritaka, të jü pariseero ëe. Bueítuk hua áu buérialeme kóm tahuariana; hua áu kóm tahuariame éntok tóboktiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chuppak
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Jume ili usim áu nüpuhuak, ámecham mámte íaaka. Jume discípulom, júkái bíchaka, ámehuim öomtek, jume áu am nüpakammehui.

16 Të Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Akem am tójjá, éläpo jume ili usim inou kannake, éntokem katem jukaram taktiria; bueítuk juka Diosta reytaka ä néshuepo júmëi bénasi emo nüyeme ä áttiak.

17 Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, hua kaa ili usita bénasi éaka Diosta reytaka ä néshueu mabetakame, kaibu Diosta reytaka néshuepo annake.

Jü jübua yötume riiko

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Senu yoreme yáurapo kátekame ä temajek, ínel jíakari:

—Tü Maestro, ¿jítasune yáanake, juka yü jíapsihuaamta jípu béchibo?

19 Jesús ínel ä yómmiak:

—¿Jatchiakasé nee tü yóreme tíiya? Kaabe éntok chë türi ími buíapo, jú Dios jíbba.

20 Jume mandamientomë táya: “Katë kía ják jáamuchim jípunake; katë jábeta mëa; katë ékbua; katë jábeta bétana ára nókichiata nooka; em áchayë yöre, éntok em áiye.”

21 Huanäi áapo ínel jiaahua:

—Símetane íkái huéria ín usitukäpo naateka.

22 Jesús íkái jíkkajaka ínel áu jiaahua:

—Ketune senu huéeme émou bëye: símete juka em jípurëu nénkaka, poloobem ä míika; huanäre téhuekapo rikoata jípunake; éntoke inou rúkteka nee guojaase.

23 Huanäi áapo íkái jíkkajaka kaa al-leaka taahuak, bueítuk tüisi yún tómekay.

24 Jesús ä bíchaka, siirokaka taahuak. Huanäi ínel jiaahua:

—¡Tepa tüisi obiachi Diosta reytaka ä néshuepo am kimunakë béchibo, jume riikom!

25 Chë júne kaa obiachi jíikia pusimpo camellota áma huam yeu huéenakë béchibo, jú yún tómekamta Diosta reytaka ä néshuepo ä kibaknakëhui.

26 Huanäi huate íkái jíkkajaka, ínel áu jiaahua:

—Huanäisu, ¿jábese júntuk jínëutunake?

27 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jum yoremem kara árahuëpo, Diosta béchibo kaa obiachi.

28 Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ítapo símeta ítom jípurëu tö sájjak, enchi guojaa báreka.

29 Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, kía jábe júne ä jóa tö sikame, ä áchayhuam, ä sailahuam, ä jubiahuata, éntok ä úusim, Dios reytaka ä anëpo an báreka,

30 chë júne áa béppa ä jípunake ími ániapo; huame taahuarim äbo huémmet éntok, yü jíapsihuaamta jípunake.

Jesús ä muknakeu ámeu nooka

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Jesús jume doocem bempolaim móchala núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Énte buere joära Jerusaléniu bíchaa jikau kannake, simetaka jume profeetam Diosta Ūusi bétana jiojtekäu chúpnaکہ béchibo.

³² Bueituk jume kaa judiom mámpo tóijna. Huanäi ámanim béja tüisi ä junnerianake, éntokim ä buere áunake, éntokim át chít huáttinake.

³³ Huanärim tüisi ä bemmuchaka, akim ä ménake; tē báij taahuarim huéy jiábitenake.

³⁴ Tē bempo tóktim kaa át jünéaka taahuak, jita ä nokähui. Ī noki áme béchibo kaa júnakiachitukay; katim át jüneiyay jita ámeu ä nok bárēhui.

Senu lípti bitchak, Jericópo joome
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ínel yeu siika: Jesústa pueblo Jericóu yebisiseyo, senu lípti böo mayoat káteka nétaney.

³⁶ Juka genteta juebenak katemta jikkajaka, jü lípti nátemajek jita huēhui.

³⁷ Huanärim ä téjhuak, juka Jesús Nazarenota áma huam huē bétana.

³⁸ Huanäi kusisi chay táytek, ínel jiákari:

—¡Jesús, Davidta Ūusi, nechē jiojore!

³⁹ Jume bát kateme éntok ä nok pappattiyay, kaa múksi ä jiau sáhueka. Tē áapo chēhuasu úttia chaayey:

—¡Davidta Ūusi, nechē jiojore!

⁴⁰ Huanäi Jesús kíkteka ä núnotebok, ä anēu bíchaa. Huanäi áu ä yepsako, ä temajek:

⁴¹ —¿Jítasē nee émou yáa ía?

Huanäi jü lípti ínel jiaahua:

—Señor, bít-huamtane huáatia.

⁴² Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Akē ä mabeta! Em nee sualē béchibē bíchaka taahua.

⁴³ Huámi horapo jü lípti bíchaka taahuak. Huanäi éntok juka Jesústa guojaasek, Diosta baysahueka. Jü sime génte íkái bíchaka két Diosta úttileka taahuak.

19

Jesús éntok jü Zaqueo

¹ Jericóu kibakeka jü Jesús, jum pueblopo násuk áman huéiyey.

² Huanäi ínel yeu siika: Senu yoreme Zaqueo ti téhuaakame, jume tómita náu tóij-lerommeu yáuttukay, éntok rikotukay.

³ Jesústa bít báreka éiyay, jünee báreka ä jábétukähui. Tē kaa áma yuumay, juka genteta büru béchibo, bueituk tüisi kómelatukay.

⁴ Huanäi ä bít báreka, ápat búiteka júya buéurukut jámuk, sicómoro téamtachi, Jesústa huéenakepo ámani.

⁵ Jesús béja áman yepsako, jikau remteka ä bitchak. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Zaqueo, emoë bamijtuaka kóm huéiye, bueitukne em jóau yebijnake éni.

⁶ Huanäi jü Zaqueo láuti kóm sika tüisi al-leaka ä mabetak.

⁷ Íkái bíchaka, simetaka kaa türík Jesústa bétana nok táytek, senu kaa tü yóremta jóapo ä tahuak tíaka.

⁸ Huanäi Zaqueo kíkteka, Señortau ínel jiaahua:

—Juyu, Señor, jume poloobem násuk áman juka ín jípurēune am mik báare; senuk báitáhuaka ä ékbuariak junne, naikisi áa béppane ä nóttirianake.

⁹ Huanäi Jesús inel jiaahua:

—En iári taahuarit ími jóapo yepsak, jü yore jínēiuhuame, áapörík két Abrahamta úusitukä béchibo.

¹⁰ Bueítuk inapo jü Yoremta Üusi äbo siika, juka áu tárulata jariuseka ä jínēu báreka.

*Jü yoreme tómita máhuaka ä búruria iaahuaka ejemplo
(Mt. 25:14-30)*

¹¹ Íkái am jikkajisuk, jü Jesús ejemplota ámeu yétchak, Jerusaléniu kaa mékka ä aneí béchibo. Bempo éntok inel éiyay: Jü Diosta reyta nésahueu én ími horapo abe yepsa.

¹² Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Senu yoreme yaura usiarimmak huéeritaka ím aaney. Huanäi mékka senu buiárau bíchaa siika, ámani reyta báreka, chúkula éntok äbo nótti báreka.

¹³ Huanäi béja sim báreka, guoj mamni ä tekipanualerom núnnuk. Yún tómita nátepolá am mákkak, inel ámeu jíaka: “Íkarem tómita tekipanuatua ín yepsäu tájti.”

¹⁴ Tē jume áma pueblopo joome katim ä huáatiay. Huanärim genteta náu tójaka áa sáu am jaasek nokta huériame, inel áu jíakari: “Katte íkái ito béppa yáuttu íaa.”

¹⁵ Huanäi béja áapo nótteka, juka yáurata mabetchulataka, am núnotebok huame ä tekipanualerom jume tómita nülame, am júneria báreka jáchin machisi am tekipanuakähui.

¹⁶ Senu bát áu yepsak, inel jíakari: “Señor, jü em tómi, guojmamnik áa béppa koobak.”

¹⁷ Huanäi áapo inel áu jiaahua: “Türi, tüise ára sáutu; jum ilikkiku tüisi em tekipanuakä béchibo, guojmamni pueblommehue yáuratunake.”

¹⁸ Senu júchi áu yepsak, inel jíakari: “Señor, jü em tómi mamnik áa béppa koobak.”

¹⁹ Huanäi íau két inel jiaahua: “Empo kétchi mamni pueblom béppē yáuttunake.”

²⁰ Senu júchi áu yepsak, inel jíakari: “Señor, ími óorek jü em tómmi; payumpone kutti ä súmmak,

²¹ bueítukne enchi májhuey, em yórem juénatukähui, kaa em ják óreri nunüyē tíaka, kaa em echakáu júne tobotoboktiá tíaka.”

²² Huanäi jü rey inel áu jiaahua: “¡Empo kara sáutu! Juka nokta em tempo yeu sikamta, júkáine emót kúaktianake. Tüise júneiya nee yorem juénatukähui, kaa ín ják ériari ín nunüyēhui éntok kaa ín echakápo nee jita tobotoboktiähui.

²³ Jatchiakasu zjüntukē kaa juka ín tómi bancopo óorek, én juka bancotane yore bebejtaü mabet éiyey?”

²⁴ Huanäi jume áma anemueu inel jiaahua: “Juka tómitem ä mák-ri ä úhua; juka guojmamni tómita áa béppa kobalatem ä mákka.”

²⁵ Bempo éntok inel áu jiaahua: “Señor, béja juka guojmamni tómita jípure.”

²⁶ Áapo éntok ínel am yómmiak: “Inelne enchimmeu jiaahua, hua jita jípureme júchi huatek máktunake; hua kaita jípureme éntok, hua ilikkik ä jípurèu júne ä úhuaatunake.

²⁷ Éntok két huame nee béj-reka kateme, jume kaa áme béppa nee yäuttu iaame, júmèi éntok inohuem am huéria. Huanärem ín bíchäpo am kóba chúktia.”

*Jesús tüisi mám tájtiriahuaka buere joära Jerusaléniu kibakek
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

²⁸ Íkai noksuka, bát kíktek buere joära Jerusaléniu jikau böochi.

²⁹ Béja abe huame pueblommeu yepsaka, Betfagéu éntok Betaniahui, jú káhuí Oliivo téamta náapo aneka, guoyim ä discípulom áman jaasek,

³⁰ ínel ámeu jíaka:

—Huä pueblou ito beu kaa mékka kátekamtahuem nóite. Áman yájakem buruta áma chákamta téunake; kaabe jee át jote. Akem ä búttiaka, äbo ä huéria.

³¹ Jábeta enchim temajek jita béchíbo enchim ä búttiähui, ínëlem áu jiauna: “Jú Señor ä huáatia.”

³² Jume ä discípulom sájaka, ä téhuak, Jesústa am téjhuaakäpo bénasi.

³³ Huanäi juka buruta am búttiay jume ä áttiakame am temajek, ínel ámeu jíaka:

—¿Jatchiakem juka buruta butbúttia?

³⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Bueítuk jú Señor ä huáatia.

³⁵ Huanärim Jesústau ä nüpak. Jume bem sánkomim burutat óreka, Jesústa át jikat yétchak.

³⁶ Huanäi ä hué pámani jume sánkomim áapat guótiasakay.

³⁷ Béja áman jëla kóm kateka kahui Oliivo tí téhuaakapo, síme jume ä discípulohuam áa sáu kateme chay táytek, al-leaka éntok Diosta úttileka, jume jauhuey kaa bíbithuame bem bíchakä béchíbo.

³⁸ Inëlim jiaahua:

—¡Yörisi maachi, jú Rey Diosta téhuampo itou yepsame! ¡Yánti jíapsihuame áman téhuekahui, éntok lóoria jikachi!

³⁹ Huanäi huate pariseerom jume genteta násuk aneka áu ínel jiaahua:

—Maestro, em discípulome chay yáatiria.

⁴⁰ Áapo am yómmiak, ínel jíakari:

—Enchimmeune ínel jiaahua, ímèi kaa jíaleyo, jume tétam chay táytinake.

⁴¹ Béja kaa mékka áman huéeka, juka buere joära Jerusalénta bíchaka, áa béchíbo buanak,

⁴² ínel jíaka:

—¡Empo júneátek kía íäri em taahuarit junne, jítasu hua yánti jíapsihuamta yore mákka! Të én huäri ésori, éntoke kara ä bitcha.

⁴³ Enchimmehuim huéiye jume taahuarim, jume enchi omtíame enchi kóräituanake. Huanärim enchi kóntiaka nate chíkola émou kímunake.

⁴⁴ Huanärim buáu enchi tátabnake; jume em úusim éntok símeta juka em áttiak, kaitapo ä tahuarianake. Kaita téta nat béppa joka tahuarianake, kía juka émou bíttuata, enchi jínëunakemta kaa em ä mabetakä béchíbo.

*Buere tiöpopo jita nénkiriom yeu jaahuakame
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)*

⁴⁵ Huanäi tiöpopo kibakeka, jume áma jita nénkame éntok jita áma jínnume päkun yeu am bep táytek,

⁴⁶ ínel jákari:

—Júnel jiojteri: “In kári Diostau áma nok béchibo”; të eme lak-roonim áma éusu béchibem ä jípure.

⁴⁷ Huanäi chíkti táapo tiöpopo am majtiay; të jume tiöpopo nésahueme, leyta am mamajtiame, éntok jume yoremem jum pueblopo chë yörihuame, ä mebäreka jiba éiyay.

⁴⁸ Të kaitachim jiahuite máchiakay, bueituk sime jü génte tüisim át suaka ä jikkajay.

20

*Jü Jesústa yäura
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)*

¹ Séjtul táapo Jesús jum tiöpopo juka genteta am majtiayo entok tü nokta yore jínëhuamta bétana huémta ámeu am nookay, ámam náu yájjak jume tiöpopo tékiakame, jume judíom leyta mamajtiame, éntok jume ou yöiyöturim.

² Huanärim ínel áu jiaahua:

—Itomë téjhua, çjábeta téhuamposë ikäi johua? O, çjábe yäurasu ikäi licensiata enchi mák-la?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapone két senu huémta enchimneu nátemajjnake. Nechem ä yómmianake:

⁴ çjábesu juka Juanta äbo bíttuak ä batönakë béchibo? çDios, o jume yoremem?

⁵ Huanärim bempo náu nok táytek, ínel jákari:

—çJáchinsutä yómmianake? Ítapo Diosta bétana huéiye ti ä yómmiako, ínel itou jiaunake: “çJatchiaka jüntukem kaa ä súsualek?”

⁶ Yóremraata bétana huéiye, jü pueblo itom mamaasunake; bueituk sime juka Juanta profetapo ä táyay.

⁷ Huanärim kaa emo jüneä tíaka taahuak, jábeta juka Juanta yäurata ä mák-latukähui.

⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo júne kaibu enchim téjhuaanake jita yäurata nee ä licensiakähui.

*Jume tekipanualero jujuënam ejemplo
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)*

⁹ Sep ikäi ejemplota ámeu nok táytek jume géntemnehui:

—Senu yoreme párasim eechak, yorem tekipanualerom ä réuhuak. Huanäi mékka jákun buiärau bíchaa siika éntok bínhua áman aane.

¹⁰ Huanäi béja juka etta chúpey, senuk ä sáhuëu áman jaasek huame tekipanualerommehui, juka áma chúpenta ä jájamëu ámeu ä au sáhueka. Të bempo tüisi ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak.

¹¹ Huanäi jü etta áttiakame júchi senuk ä sáhuëu áman jaasek. Íkärím éntok, buere áusuka kéchim ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak.

12 Júchi béja bájim huëpo senu ä sáhuëu áman bíttuak; íkärím júchi kókosi ä yáaka päkun yeu ä béebak.

13 'Huanäi jü huaj etta áttiakame ínel jiaahua: “¿Jítasune jüntuk én yáanake? Juka ín üusi chë ín nákéune én áman bíttuanake; jamak jünem íkái bicháteko ä yörínake.”

14 Të jume etta suayame ä bíchaka, náhuim nookak, ínel jáakari: “Íri jü síme ettamak tahuaseka huéeme. Atá mënake. Huanäi jü echi itom mámpo tahuánake.”

15 Huanärim huajpo päkun yeu ä tójaka, ä mäek.

Huanäi Jesús am natemajek:

—¿Jáchisu jüntuk am yáanake jáni, jü páras etta áttiakame?

16 Ábo sika síme huame tekipanuaeom súaka, huanäi ä buía tábuik ä máknake.

Huanärim bempo íkái jíkkajaka, ínel jiaahua:

—¡Dios áapo itom áma yeu huíknake!

17 Të áapo am bíchaka, ínel jiaahua:

—Huanäi ¿jáchisu jüntuk jiau báare jáni jü jiojteri? Ínel jiaka:

Jume káríta joame jü téta bem omoutekähui,

huári téta tua jum ejkinapo káata naatenäpo huéiye.

18 Kía jábe júne huári tétat huéchékame, chíbela kóttínake; júri téta éntok jábetat kóm huéchéko, tókti ä jótánake.

Jume impuestom béjtuahuame

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

19 Jume típopo tékiakame sáhueme, éntok jume judíom ley am mamajtiame Jesústa buij bábarekay huämi horapo, bueítukim át jünéiak bempörím bétana ä nokakäu juka ejemplota ä yéchékähui. Tem juka genteta májhuey.

20 Huanärim éhuil huatem áu jaasek, tü yóremem bénasi emo am nü sáhueka, áamak ejtejhuaaka jita nokpo júne yáurata béj-reka huëpo ä jaatia báreka, yáuratau ä nátua báreka.

21 Huanärim ä nátemajek, ínel jáakari:

—Maestro, júneate tua juka lütüriata enchi nokähui, éntok huéchiasi enchi am majtiähui, kaabeta áma yeu púaka juka Diosta böo lütüria em majtiähui.

22 Itome tejhua: ¿jachu ítapo juka rey Césarta jume impuestom mákpo yúmala, jehui o ée?

23 Të áapo, ámet jünéaka jáchin am jiau báreka júkái am nokähui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka eme junëli nee huíte cháaria áma nee tátáb báreka?

24 Huépul tómitem nee bíttua. ¿Jábesu íkái pújbak, éntok jábesu am téhuak jume áma jiojterim?

Huanärim ínel ä yómmiak:

—Bueítuk jü César.

25 Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntokem Diosta ä mákka.

²⁶ Huanärim kaitachä jaatia máchika taahuak, jita nokpo júnem kara ä jaatiay, jü genteta jikkajäpo. Áachim guómtilatata taahuak, ä jikkajaka jáchin am nok yómmiakähui. Huanärim kaa jáleka taahuak.

Júchi jábitechuamta bétana nátemaijuame

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Huanärim áma yájjak huate saduceom, jume kókkolam júchi jábitenakeu kaa súaleme. Huanärim ä temajek:

²⁸ —Maestro, jü Moisés ä jiojteri tó sikäpo ínel jiaahua: Senu yoremta ä jubiahua tó mukuk áa bétana kaa usim jípurek, ä sailahuatuk ára ä nüye huaka jámut jókoptulata, usim áachä jípunakë béchibo ä saihua mukukamta béchibo.

²⁹ Bueitukim ímí aaney, guoy búsanika emo sailaka. Huä bát huéeme juubek; té muukuk, kaa üseka.

³⁰ Jü ä saila áa sáu huéeme juka jámutta tó kókkota nuka. Huanäi két muukuk, kaa üseka.

³¹ Huä bájim huépo júri kéchá nuka. Júneli síme jume guoy búsanikam ä juubek, éntokim kókkok, kaa usim át jípureka.

³² Chúkula éntok két jü jámut muukuk.

³³ Huanäisu júnakoy jum kókkolam jábitëpo, ¿jábesu júntuk hua tua ä jubnakeme? Bueituk síme jume guoy búsanika ä jubekay.

³⁴ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ímí ániapo jume óhuim jujube; jume jáamuchim éntok kukuna.

³⁵ Té huame tüisi tahualame, áman téhuekau yúmakame éntok kókkolam jábitechuamta jájamekame, ámani kaabe emo jujube, nim kaabe kukuna,

³⁶ bueitukim kara júchi kókkoka tahuanake; ángelesim bėnanakemme. Kókkolam násuk bem jábitekä béchibo, Diosta úusimtuakemme.

³⁷ Áapo, jü Moisés junne, jum ä jiojteripo jü zarza béetemta bétana ä nokäpo, itom ä téjhua kókkolam júchi jábitenakėhui. Huämi ínel jiaahua: Jü Señor Áapo Abrahamta Dios, éntok Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios.

³⁸ Bueituk Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jiápsammehui; bueituk áapörík béchibo simetaka jiápsa.

³⁹ Huanäi huate judíom ley am mamajítame ínel jiaahua:

—Maestro, huéchiasé ä nookak.

⁴⁰ Kaitam éntok áu nátemaj péaka taahuak.

¿Jábesä üusek juka Cristota?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisuntukim juka Cristota Davidta úüsü tíiya?

⁴² Bueituk David Salmompo ínel jiaahua:

Jü Señor ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In bátam bėtanė yejte,

⁴³ jume enchi bėj-reaka kateme em guókim bėtuk ín tójäu tájti.”

⁴⁴ ¿Jáchisu júntuk jü Cristo Davidta úussitunake, áapörík Davidta áu ä Señor tíateko?

Jesús jume judíom ley am mamajítame nátuaka nookak

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Síme Pueblo ä jikkajay, huanäi Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

⁴⁶ —Jume judíom ley am mamajtíame bétana, tüisem emo suaya. Tüisim ä musäule juka tettebek bem sánkonakèhui, áman pláazapo yörisi bem tetebotuahühui, jum tiöpopo bát bankommet bem jonakèhui, éntok jum jíjübuahüäpo jume bankom bát jokammet bem jotenakèhui; tüisim ä básule.

⁴⁷ Jume jámut jókoptulame simeta ili bem jípurèhuim am üuhuaka, bempola jíba ä nüye, éntok bem kaa tühua yáarim éso báreka bínhua Diostau buabuana. Ímëi ínel jume chë jiokot máchiraata mabetnakeme.

21

Jü jámut jókoptulata limojnari

(Mr. 12:41-44)

¹ Jum tiöpopo Jesús jume yún tótomekame bitchak, jum kajapo tómitam joayo, limojna tómita öorehuäpo.

² Huanäi senu jámut jókoptulata tüisi poloobeta bitchak, guoy ili cobre tómita áma ä joayo.

³ Huanäi ínel jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimieu jiaahua, i jámut jókoptula póobe simem béppa chë yún ä nénkak;

⁴ bueítuk síme jume huate áma ä óorek, Diosta ofrenda béchíbo, juka nakulia ámeu yeu bílata. Të áapo ä poloobétukä násuk junne, simeta ä jípurëü ä i jápsínakeu áma óorek.

Jesús juka tiöpota tátabnä bétana nookak

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Huate jü tiöpota bétana náu ejtejhuay, uyorisi ä bíttu bétana téta ujoyorimmea ä yáari béchíbo, éntok huate jítasu jáni áma Diostau náikiaritayi. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

⁶ —Taahuari yúmanake íkái simeta enchim bíchäu tátabnähui. Kía huépul téta júne kaa nat béppa joka tahuanake.

Jume señalim ániata lütiseyo

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Huanärim ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jahueysu ayunake íri? ¿Jíta señalsu ayunake íkái huéé báareyo?

⁸ Jesús éntok ínel jiaahua:

—Jítachem suuhua, kaabe enchim bätäunake. Bueítuk búruka yáijnake ín téhuampo, ínel jíaka: “Ínapone jü Cristo”, éntok ínel jíaka: “Íri ájaria jü taahuari.” Të eme katem am guojaanake.

⁹ Éntokem juka nássuahumta bétana nokhuay jikkaijnake. Éntok genteta emo béj-reka emo tóboktiay, katem guómte; bueítuk jíba íri bát huéenake; të kee jee yuuma, juka ániata luutinakèhui.

¹⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Jume naciónim huate naciónim béj-reka emo tóboktianake; jume reyim éntok huate reyim béj-reka náassuanake.

¹¹ Jü buía buere áu yoyoonake; tüisi tébaatunake; génte éntok máujnake. Kökoa ayunake kía ják junne; jum téhuekapo éntok buere señalim ayunake.

12 'Të simeta ikäi kee huéy, enchimim buijnake, éntokim enchim guojajjanake. Huanärem sinagogammeu yeu tóijna, éntokem páttiana cárcelimpó. Reyimmehuem yeu tóijna, éntok gobernadorimmehui, ín nésahui enchim jo bárë béchïbo.

13 Ìri enchimneu huéenake enchim ino bétana túhuata ámeu noknakë béchïbo.

14 Katem át obisi éiya enchim jiápsipo, jáchin o jita enchim noknakeu emo jínëu báreka.

15 Bueituk ínapo huaka nokta enchim téjhuaanake, éntok jüneehuamta enchim miknake. Huámakirim béja am kóba jáptetuanake; karam enchim nok béj-reka tahuhanake.

16 Të kia enchim áchayim junne, enchim sailam, enchim huahuajim, éntok enchim amiigom yáura mámpo enchim jóanake. Huatemim enchimmak kateme súanake;

17 simetaka enchim kujti érianake, ín nésahui enchim jo bárë béchïbo;

18 të hua huépul chonita júnem kaa tárúnake.

19 Yánti enchim jiapsä béchïbem yónake, yú jiapsi béchïbo.

20 'Eme béja juka buere jóara Jerusalénta sontarommea kóntiata bicháteko, jüneäem láuti ä tátabnähui.

21 Huanäi jume Judea buiärapo aneme éläpom káhuuu huáttinake. Huame Jerusalémpo aneme éläpom áma yeu kannake; huame bem et buiäpo aneme kaa áman nóttinake.

22 Bueituk ímëi jume taahuarim jìokot máchiraata ámet huéenakëhui, simeta ä jìojteri jiäpo áman yeu chúpanake.

23 ¡Poloobesitomme, huame abe áasoame, éntok huame ili usim ujúme huamechì taahuarimmechi! Bueituk tüisi jìokot máchira huéenake ímì ániapo; Diosta omtira ìri pueblota béppatunake.

24 Ejparammeyim mëna. Huate pereesomtaka núk sákana, sékána buiärau bichaa. Huanäi béja jü Jerusaléntat jume kaa judíom át chéptisunake, jume kaa judíom tiempota yumäu núkisi.

Jáchin jü yoremta üusi yebijnakëhui
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 'Huanäi jum täapo señal ayunake, éntok mechapo, éntok chókimpó; jum buiäpo éntok jume naciónim jìokot éenake, éntokim guómtilataka annake, hua máusi machisi bahueta omtëu jìkkajaka, éntok jume máarem.

26 Huä génte máuj kókkonake, hua ím ániapo huéenakemta bíchaka; bueituk hua téhuekapo úttiära ayukame júne áu yoyoonake.

27 Huanärim ä bínnake, juka Yoremta Üusi, namupo yepsamta ä lóoriamaki, éntok ä úttiäramaki.

28 Íkai huée táytekem emo óusi éetua, éntokem jikau kóbate, bueituk enchimneu jëla ansime jü tü taahuari Diosta bétana enchim jínëuria.

29 Két íkai ejemplota ámeu yétchak:

—Jukem chuna óuguotat suuhua, éntok kia täbui júyatat junne.

30 Béja jume ili sáhuam yeu basihuey, emem jüneenake, juka tebuj-riata yebijnakeu kaa mékka bëyëhui.

31 Júnëli két eme, íkai jita huémata bicháteko, jüneenakeem itou jëla ä ansimëhui, juka Diosta reyataka ímì nésaunakëhui.

³² "Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme ìri huéenake, kee juka genteta én huémta luuteyo.

³³ Jü téhueka éntok jü buíya luutinake, të ín noki jíba bénasi huéenake.

³⁴ 'Emóem suaya; katem juka enchim jíapsi námakasi johua, kaa huéeläpo jíbuähuamtay éntok vino jíhuamtay, éntok buere kaa yúmahuamtayi, kaa huakäi taahuata enchim jaatianakë béchïbo kaa ínel enchim éäpo.

³⁵ Bueítuk huiteriy am choílakamta bénasi áme béppa huénnake, jume síme ímï buíapo anemmechi.

³⁶ Katem kótche. Jíba yü tutti Diostahuem nokaka jíapsa, ìri huéenakemta bétana enchim áma yeu yorenakë béchïbo. Júnëlem kaitat jáchin éaka, Yoremta Ūusi bíchäpo emo yeu jábuanake.

³⁷ Jesús jum tiöpopo taahuapo am majtiay; tukaapo éntok kähui Oliivo ti téhuaakamtau bíchaa sisimey.

³⁸ Kethueytana éntok síme génte áu náu yayajay, tiöpopo ä nok jíkkajj báreka.

22

Náu nok tütehua Jesústa mëe béchïbo

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Béja kaa jaikika bëyey juka buere pajkota yúmanakëhui, jume páanim kaa levaduura buabuähuähui, pájcuata ti téhuaakame.

² Jume tiöpopo tékiakammeu chë nésahueme, éntok huame leyta am mamajtiame át tekipanuy jáchin juka Jesústa bem mëtebonakëhui, bueítukim juka genteta májhuey.

³ Huanäi jü Satanás Judastat kibakek, hua Iscariote ti téhuaakamtachi, hua dooce apóstolimmak näikiatukaïhui.

⁴ Ìri huame tiöpopo tékiakammeu chë nésahuemmeu nookak, éntok huame yäuchimmeu tiöpota suayammehui, jáchin juka Jesústa bem mámpo ä tóijnake bétana.

⁵ Bempo al-leaka taahuak, éntokim tómita ä mák rókaka nookak.

⁶ Áapo béja júkai yáa rókaka taahuak. Huanäi át tekipanua táytek, jáchin ayuka kaa büru genteta bíchäpo bem mámpo ä tóijnakëhui.

Señorta Santa Cena jo nésayhuame

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Jü taahuari páanim kaa levaduura buabuähuä yuumak, huaka ili kabarata át mënhui, pájcuata ti téttehuaahuame.

⁸ Huanäi Jesús juka Perotau éntok Juantau ínel jiaahua:

—Ámanem sájaka juka abe jëla itom buänakeu yáabo, pájcuata.

⁹ Bempo éntok ä temajek:

—¿Jákusë itom ä yáa ía?

¹⁰ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Huan pueblou kimütekem senu yoremta bínnake, sótöpo báam huériamta. Áa sáukem kaate, ä jóau ä kibakeu tájti.

¹¹ Huanärem jü jóakamtau ínel jiaunake: "Jü Maestro ínel nokta émou bíttuak: ¿Jáksu júntuk káttek, jü káari juka pájcuata áma buä béchïbo ín discípulommaki?"

¹² Huanäi áapo enchim ä téjhuaanake, juka cuartota buëuruk jikat kátekamta béja tüteta. Huämirem ä yáanake huaka itom buänakêhui.

¹³ Bempo éntok áman sájaka ä téhuak, juka simeta Jesústa am téjhuakä bénasi, éntokim ä yáhuak, pájcuata bem buanakêhui.

¹⁴ Juka horata yúmak, jü Jesús jume apóstolimmak mesau yejte.

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¡Tepane ikäi pájcuata enchimmak bua péiyay, ketune kee jikot nee yáahuayo!

¹⁶ Bueitukne ínel enchimneu jiaahua, kanne júchi pájcuapo jibuänake, júnakoy jübua áman Diosta chë yótaka ä kátekäpo áu ä chúpayo.

¹⁷ Huanäi juka vaasota nüka Diostau baisásuka ínel jiaahua:

—Ikärem nüka nachä näikimte;

¹⁸ bueitukne enchimneu ínel jiaahua, kanne júchá jinake, ikäi páraj taka báhuata, júnakoy jübua áman Diosta chë yótaka ä kátekäpo äbo kóm ä yepsayo.

¹⁹ Chúkula jume páanim nüka, Diostau baisásuka, ámecham näikimtek, ínel jíaka:

—Íri jü ín takahua enchim béchibo nénkitunakeme. Íkärem johua, inou enchim huáatinaké béchibo.

²⁰ Két jiba ánëli, chúkula jibuäsuka, juka vaasota nüka, ínel jíakari:

—Íri vaaso ínel jü bemelasi Diostamak nokta náu yáarime; ín ójbo guótekamtay béjhuata jípunake, enchim béchibo guótekame.

²¹ 'Të én ín mesapo ínomak aane, jü nee nénkinakemta mámmam.

²² Tua lútulay jü Diosta Úusi jiba huésime juka áa bétana näikiarita jíapo ámani; ¡të tepa jiohochia huári yoreme jü bem mámpo ä tóijnakeme!

²³ Huanäi bempo emom temaij táytek, ä jábétukâhui jáni hua ä nénkinakeme.

Jábeta chë yöpo tahuanakêhui

²⁴ Huanärim náu nok nássua táytek, jábeta chë yöpo tahuarianâhui.

²⁵ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Jume naciónimneu reyim tüisim buéresi emo nésaule simem béppa, éntok síme jume géntemneu yäuchim áme béppa nésaheueme, huamerim ínel tü yöremem tíiya.

²⁶ Të eme kaa junëli emo núnake. Ál-la hua chë yöpo áu jípureme, usi jübua yötu sáyhuamta bénasi áu érianake; hua nésaheueme éntok, két sáyhuamta bénasi áu érianake.

²⁷ Bueituk, ¿jábesu jü chë yörihuame, hua mesau yejteka jibuáme, o buáhuamta áu totojame? ¿Jachu kaa lütüriapo ájária hua mesau kátekame? Të ínapo enchim násuk aane, hua sáyhuamta bénasi.

²⁸ 'Eme ámëria huame jiba ínomak aneme, huam jikot máchiraata inou sikäpo.

²⁹ Ínapone ínëli enchim ä mákka, juka rey nésaute enchim jípunakêhui, ín Átchay nee ä mákakä bénasi,

³⁰ enchim huam ín mesapo ínomak jibuanaké béchibo éntok ínomak jinaké béchibo ín reytaqa nésaheuapo, éntok huam yörisi machiku joteka jume dooce Israelta úusimmet yeu kat-riammet nokta enchim chúpánaké béchibo.

Jesús, Perota kaa ä täya tia bétana nookak
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Inel két jiaahuak jü Señor:

—¡Símon, Símon, áachê suuhua! Jü Satanás enchim áula, tirijkom yoohuá bénasi naa múksi enchim emo bít iaaka;

³² Tê inapo enchi nok-riak Diosta em súalëu kaa émou binakê béchïbo. Emapo éntok nóttekâtek, jume émomak huéerimmeu nooka, óusi am éenakê béchïbo.

³³ Peero éntok inel áu jiaahua:

—Señor, huittine eiya cárceliu ín huéenakê béchïbo, éntok émomak ín muknakê béchïbo.

³⁴ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Peero, émoune inen jiaahua, éni kee juka tótorórata kusey, baisê kaa nee emo täya tíanake.

Jesústau jiokot máchira áu yúmase

³⁵ Huanäi jü Jesús am temajek:

—Júnak nee enchim yeu jaaseko kaa morraaleka, kaa tómeke, éntok kaa bochaka, ¿jachu jita enchimmeu bêka?

Bempo inel au jiaahuak:

—Káita.

³⁶ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Tê én ál-lem hua morraalim jípureme am huérianake, éntok juka tómi bóosata; hua kaa ejparam jípureme ä kapam nénkaka am jínunake.

³⁷ Bueítukne inel enchimmeu jiaahua, inot chúpatunake hua jïojteri inen jíame: “Jume juéna yórememmak náikiahuak.” Bueítuk síme hua ino bétana jïojteri chúpanake.

³⁸ Huanäi bempo inel jiaahuak:

—Señor, ímï guoy ejparam óorek.

Huanäi áapo inel ámeu jiaahua:

—Júmemak türi.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáuhuak
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Huanäi Jesús Oliivo káuta kátekäu bíchaa siika, jíba ä aané bénasi. Jume ä discípulom éntok ä guojaasek.

⁴⁰ Áman yepsaka inel ámeu jiaahua:

—Diostahuem oraciompo nooka, kaa jum jiohilahuápo huet béchïbo.

⁴¹ Huanäi Jesús ili mékka bíchaa siika, tétata jímmä bëmu. Huanäi tónommia kíkteka, Diostau oraciompo nookak,

⁴² inel jákari:

—In Átchay, empo inel íáteko, ímëi báam kókosi ín innénakeu, nechê ä táktiria kaa ín am jínakê béchïbo. Tê kaa ín ä huáatiäpo ámantunake, ál-la em ä huáatiäpo ámani.

⁴³ Huanäi ángel áu yeu machiak téhueka bétana, úttiata ä mák báreka.

⁴⁴ Huanäi tüisi jiokot aneka, chëhuasu úttiaka Diostau oraciompo nookay. Huanäi jü ä báarútti kía ójbo ténasi chákteka buíau tájti kóm huáttey.

45 Huanäi Diostau oraciompo noksuka kíkteka, ä discípulommeu bíchaa siika. Huanäi kócheme téhuak, bueítuk kaa al-leerimmea yetem ámet huéhilatukay.

46 Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem kótche? Jotekem, Diostau oraciompo nooka huaka enchim jioptua báaremta kaa enchim ä yúmanakë béchíbo.

Jesús perreesotaka núk sákahuak

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Jesús ketune nookay, juka genteta juebenak áma yájako. Huä Judas ti téhuakame, jume dooce ä discípulommak näikiatukaíhui, ámepat huéiyey. Huanäi Jesúsau rúkteka ä besiito bábarek.

48 Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo Judas, ¿jache besiitoy ä nénka, juka Yoremta Üusi?

49 Jume áamak aneme juka huéé báaremta bíchaka, áu ínel jiaahua:

—Señor, ¿jachute ejparammea kókosi am yáanake?

50 Huanäi huépúlaka juka tiöpopo chë nésahuemta sáhuëu mámákoka nákam báta bétana huéeme ä chúktiriak.

51 Huanäi Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja, béjja.

Huanäi Jesús hua náka chúktiahuakamtat mámteka ä tütek.

52 Huanäi Jesús jume tiöpopo nésahuemmeu éntok tiöpota suayammeu yäuchimmeu, éntok ou yoiyöturim pueblou yeu púarimmeu, áman ä nübokammeu ínel jiaahua:

—¿Nee lak-rontukä bénasi eme ejparaka éntok kúkutaka inou yeu sájjak?

53 Huam tiöpopo chíkti táapone enchimmak aaney. Kía júnem inou kaa mám rútuakteka nee jaatiak. Të ikäi horata, eme ä áttiak; jü kaa máchiraa nésahue.

Jü Peero juka Jesúsata báisi kaa áu ä täya tíiya

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Huanärim Jesúsata perreesoteka, ä núk sájjak, jü tiöpopo chë nésahuemta jóau bíchaa. Peero éntok mékkäriat ä guojaasey.

55 Huanäi jume sontarom tebat násuk náaka, nate chíkola áma jotek. Peero éntok két áme násuk yejtek.

56 Të senu jámut jóapo sáyhuame, Perota tájimmeu kátekamta bíchaka, ínel jiaahua:

—Í yoreme két áamak aaney.

57 Të áapo “ëe” ti áu jiaahua:

—Empo jámmut, kannä täya.

58 Chúkula júchi senu ä bíchaka ínel jiaahua:

—Émpë két ámemak joome.

Të Peero ínel jiaahua:

—Ómme, ínapo kaa ájária.

59 Jíba tua senu horata simsuko, tábuika két áu ä täya tíaka nookak, ínel jíaka:

—Tua lútüriapo íri két áamak aaney, bueítuk Galiléapo joome.

60 Huanäi Peero ínel jiaahua:

—Ómme, kanne júneiyya jita em nokähui.

Huárit cháka, ketune áapörík nokaysu, jü tótoröra kukusek.

⁶¹ Huanäi jü Señor kúakteka juka Perotat suuhuak. Huanäi jü Peero jü Señorta áu nokakáubeu huahuaatek, ínel áu ä jákähui: “Kee juka tótorörata kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.”

⁶² Huanäi jü Peero päkun yeu sika tüisi siroksi buaanak.

Jesús bépsuhuak éntok buere áusuhuak

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Jume yoremem Jesústa suayame tüisim ä junneriay, éntokim ä bébbay.

⁶⁴ Éntokim ä puj súmaka, pújbachä bébbay. Huanärim ä nátemajey, ínel áu jákari:

—Akë ä seetaroa, çjábese enchi bébba?

⁶⁵ Éntok huatek búrukim juénasi ä pújapao áa bétana nookak.

Jesús judíom yáurau yeu tóijhuak

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Yeu matchukim emo náu núnnuk, jume ou yoiyöturim judíom pueblpo yeu púari, jume tíöpopo nésahueme, éntok jume leyta am mamajtíame. Huanärim juka Jesústa bem bíchäpo yeu tójjak. Huanärim ä temajek:

⁶⁷ —Ítomë téjhua, çempo ájaria jü Cristo?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Jehui ti nee jíay junne, kaibem nee súalnake.

⁶⁸ Enchimmeu nee nátemay junne, kaibem nee yómmianake, éntokem kaibu nee búttianake.

⁶⁹ Të én naateka jü Yoremta Üusi juka Diosta símeme béppa úttiakame bátam bétana yejtenake.

⁷⁰ Huanäi sep síme ä nátemajek:

—¿Huanäi empo jü tua Diosta Üusi?

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme lütüriapo nee ájariä tíiya.

⁷¹ Huanäi bempo ínel jiaahua:

—¿Jíta béchibosute testiigom huátia? Ítapote ä tempo ä jíkkajak.

23

Jesús Pilatotau yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Huanäi jü génte juebénaka áu tóboktiaka, Jesústam Pilatotau núk sájjak.

² Huanärim ä nátua táytek, ínel jíaka:

—Íkáite téula, juka naciónta tábuiasi majtiamta. Rey Césarta kaa impuestom mák nésahue. Áapo Cristopo áu nanáikia; junéli éntok áu rey tíiya.

³ Huanäi jü Pilato ä temajek, ínel jíaka:

—¿Jachë empo jume Israelpo judíommeu Rey?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Empo lütüriapo ínel jiaahua.

⁴ Huanäi Pilato inel ámeu jiaahua jume tiöpopo nésahuemmehui, éntok jume géntemmehui:

—Kaitane juënak át téuhua, i yoremtachi.

⁵ Të bempo chë úttiata johuay, inel jáka:

—Juka genteta sime Judea buiärapo jometa áu tóboktitua jü ä ma-tiäubeyi. Jum Galiléa buiärapo naateka, éntok jiba ä josimey, äbo tájti.

Jesús rey Herodestau yeu tóijhuak

⁶ Huanäi jü Pilato, Galiléa buiärapo ti jáyhuamta jikkajaka, nátemajek: —¿Jachu i yoreme Galileo?

⁷ Huanäi jeehui ti áu jiaihuak, Herodesta nésahuepo joome. Huanäi Herodestau ä bíttuak. Huámechi taahuarimmet éntok jü Herodes buere joära Jerusalémpo aaney.

⁸ Herodes juka Jesústa bíchaka, tüisi al-leaka taahuak. Bínhua naateka ä bítt péiyay. Yún jita áa bétana jikkaij-latukay, éntok kaa jaibu johuamta ä bíchápo ä yáanakeu ä bítt péiyay.

⁹ Juebénasi ä temajek, të Jesús kaa ä nok yómmiak.

¹⁰ Ámam aaney, két jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme éntok judiom ley am mamajtiame. Katim chúktemta nokaka ä nátuay.

¹¹ Huanäi jü Herodes éntok jume ä sontarohuam kía kaitäpo ä bítt táytek. Huanärim ä junneria báreka reyta bénasi ä sánkotuak, béj-remta éntok uyorik. Huanäi jü Herodes júchi jü Pilatotau ä bíttuak.

¹² Huanärim náu türi táytek Pilato éntok Herodes huäri taahuarit naateka; buéituk bannaatakam kaa náu türiakay, náhuim oomtilatukay.

Jesústat chüppuk, jü noki ä muknakéhui

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Huanäi jü Pilato jume tiöpopo tékiakammeu yäuchim náu núnuka, éntok huate yäuraata, éntok juka genteta,

¹⁴ inel ámeu jiaahua:

—Eme iká yoremta inou nüpak, genteta áu ä tóboktituä tíaka; të ínapo búrusine ä temajek enchim jikkajäpo; béjem júneiya kaitane juënak át téuhuak, enchim áa bétana ä nátuähui.

¹⁵ Éntok Herodes junne, kialíku itou ä bíttuak. Béjem ä bitcha; kaita béttesi yáala, juka nokta mukiapo át chüpanaké béchibo.

¹⁶ Anä bemmuchateboka ä búttia báare.

¹⁷ Jü Pilato jum pajko táapo huépul pereesota butbúttiay, jiba bem ä boojoriapo bénasi.

¹⁸ Të sime jü génte senu huéchiapo huépülay bénasi jijjiak, inel jákari: —¿Pákunem yeu ä huéria júkari, áman ä më béchibo! ¿Barrabásta éntoke itou ä búttiatebo!

¹⁹ Íri cárcelpo jípuhuay. Yäurata béj-reka huatemma áu tóboktialatukay jum pueblolo; senuk éntok két mēlatukay. Huäri béchibo páttiatukay.

²⁰ Jü Pilato juka Jesústa búttiatebo báreka, júchi ámeu nookak,

²¹ të bempo júchi chë kusisi chay táytek, inel jákari:

—¿Kúrusichem ä popontebo! ¿Kúrusichem ä popontebo!

²² Bájikum huépo, jü Pilato júchi inel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka jita juënakxu yáala? Ínapo kaita át téula mukiapo nokta át chüpanaké béchibo. Anä bemmuchateboka ä búttianake.

23 Të bempo jíba júchi chë kusisi chay táytek, kúrusit ä popon nésahueka. Huanäi jü bem jiahuia éntok jume tiöpopo chë nésahueme jiahuia, akim ä yúyüuk.

24 Huanäi béja jü Pilato nokta át chúppak, ä mäna béchïbo bempörim ä aahuäpo ámani.

25 Huanäi béja ä búttiak, juka yäurata béj-reka huatemmak áu tóboktiakäuta, éntok senuk mëlataka cárcelpo yéchatukäuta. Jesústa éntok bem mámpo yétkhak, bem ä yáa bárëpo áman ä yáa äaka.

*Jesústa kúrusit poponhuakä ä mukukähui
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)*

26 Jukam Jesústa huériaka kúrusichä poponboka, senu yoremtam buissek, Cireene buiärapo jometa Símon téamta, huasa bétana huémta. Huanärim juka kúrujta ä püaktituaka, Jesústa säu ä huériutuay.

27 Huanäi génte tüisi büruka pueblopo jometaka áa säu kaatey, éntok jáamuchim ä buanria sákame, éntokim ä sirok-riay.

28 Të Jesú ämeu kúakteka ínel ámeu jiaahua:

—Jerusalémpo malariam, katem ino béchïbo buaana, ál-lem enchim béchïbo buaana, éntok enchim üusim béchïbo.

29 Bueítuk taahuari yúmanake, ínel jiaunähui: “Al-leenakemme, jume kaa asoame éntok jume jauhuey júne kaa asoalame, jume kaabeta chítuakame.”

30 Huanärim káhuimmeu ínel jiau táytinake: “¡Ito béppem huátte!” Jume ili júya káhuimmeu éntok: “¡Itomem éssó!”

31 Bueítuk jü kúta síarita íneli joatek, çjítasum áu yáanake jáni jü kúta huakiahui?

32 Guoy juëna yórememim huériay kétchi, Jesústa béucham mëboka.

33 Áman mukíla kóba káhuí téau yájakam juka Jesústa kúrusit poponak, éntok huame guoy juëna yóremem áa béuchi, huépülak ä bátam bétana, senuk éntok ä míkori bétana. 34 Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—In Átkhay, Akë am jiokore, bueítukim kaa júneiya jita bem joähui.

Jume sontarom éntok, juka Jesústa sánko näikimtek. Huanäi náhuim ä játek.

35 Jü génte éntok ä bitchay, éntok jume kobanarom júne két ä junneriay, ínel jíakari:

—Jume huatem jínëuk. Én éntok éläpo áu jínëunake, áapo tua jü Cristotuko, jü Diosta yeu púari.

36 Jume sontarom júne ä junneriaka áu rúkteka, báa chibuta ä jítuay,

37 ínel áu jíaka:

—Empo judíommeu reytuk, emoë jínëu.

38 Jü jïojteri éntok ä kóba béppa yáatukay. Griego nokpo jïojteritukay, latínpo éntok hebreopo, ínel jíaka: “Íri ájária jü judíommeu Rey.”

39 Senu juëna yoreme áabeu chákame ä junneria jiaahuay, ínel jíaka:

—Empo jü Cristotukätékë emo jínëu, éntok itom kétchi.

40 Të jü senu áu omtaka ínel áu jiaahua jü senukuhui:

—¿Jachë kaa Diosta májhue, empo két jíba alë Bénasi jïokot machisi nokta emót chúpílatuk junne?

41 Lutúriapote ítapo ä ínnëa, juka tüisi itou johuamta. Kaa túhuatate mabeta juka itom yáakä béchïbo; të í yoreme kaita juënak yáala.

⁴² Huanäi Jesústau ínel jiaahua:

—Inohuë huáate, béja reytaka äbo yepsäteko.

⁴³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Lútüriapone ínel émou jiaahua, enë sep ínomak annake, áman paraísöpo.

Jesús muukuk

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Jíba tua béja lúl-la kátekay. Huanäi síme ániat kaa machika taahuak, bájim jiäu tájti.

⁴⁵ Huanäi jü täa kaa machisi taahuak. Jum tiöpopo éntok, jü cortina násuk áman síutek.

⁴⁶ Huanäi Jesús tüisi kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—In Átchay, em mámpone juka ín espíritu yétcha.

Ínëli jiausuka muukuk.

⁴⁷ Huanäi hua romapo sontaro yäut íkái bíchaka, Diosta úttileka taahuak, ínel jíaka:

—Lútüriapo ï yoreme lútüla jíapsihuumta jípurey.

⁴⁸ Síme jü génte juebena áma anéihui, íkái ínëli huémta bíchakame, táhuit emo chónaka sájjak.

⁴⁹ Të síme jume Jesústa täyähuum, éntok jume jáamuchim Galiléau naateka áamak kateihuum, mékkáariat tahuaka ä bitchak, juka huémta.

Jesús máahuak

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Senu yoreme áma aaney, tü yöremtaka entok lútüla jíápsaka, José tí téhuaka, jum pueblo Arimateapo jometaka, Judea buiärapo. Áapo jum judíom buere yäurapo tékiakay.

⁵¹ Íri két juka Diosta reytaka ä nésaunakeu boobíchaïhuiy. Kaa ámebeu ä türey, juka jita benak Jesústau am yáakähui.

⁵² Pilatotau sika Jesústa takahua áu aahuak.

⁵³ Kúrusit kóm ä yéchaka, sábanampo ä bitiak. Huanäi téta guójöria bemelapo étapopo ä óorek; kaabe áma jee órehuay.

⁵⁴ Huári taahuarit síme huéchiapo óorehuay, bueítuk jü jimyóre taahuari abe naatey.

⁵⁵ Jume jáamuchim Jesústamak áma yáij-latukaïhuum Galiléa bétana, ámanim sájaka ä bitchak, jum téta guójöriapo ä maahuakäpo; éntokim át suuhuak, ják ä tekhuakähui juka ä takahua.

⁵⁶ Huanärim bem joau nótteka, yünim jita musála jubak yáuhuak, éntok unhuentom. Huanärim jimyore taahuapo jimyoorek, Diosta leyta ä jiäpo bénasi.

24

Jesústa mukilataka ä jíabitekähui

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Lominko taahuata yúmak, kethueysu, jume jáamuchim ä maahuakäpo yájjak, juka báata musálam jubak huériaka bem yáakähui. Huate jáamuchim éntok, ámemak kaatey. ² Huanärim juka téta guójöriata étaporita téuhuak. Jü téta áí páttiari sékana órekamtam bitchak.

³ Huanärim áman kimuka, juka Señor Jesústa takahua kaa áma téhuak.

⁴ Guómtilamtakam kaachin an máchiakay. Huanärim guoy yoremem bitchak, áme náapo jábuekame bélojkok sánkokame.

⁵ Bempo májhueka, buáuo tájti kóm müla chätuk. Huanärim inel ámeu jiaahuak, jume yoremem:

—¿Jatchiakasem kókkolam násuk juka jiápsamta jaria?

⁶ Kaa ím aane; béja jábitek. Áhuem huáate jita enchimieu ä nokakähui, ketune Galiléa buiärapo aneka,

⁷ inel jáakari: “Tepa jába jume yoremem jujuënam mámpo tóijna jü Yoremta Üusi, éntok kúrusit mëtunake. Huanäi éntok báij taahuarim huéy mukilataka jábitenake.”

⁸ Huanäi bempo áu huahuaatek, jü Jesústa nokibehui.

⁹ Huanäi bempo campo santo bétana nótteka, jume once apóstolimieu sîmeta ikäi nookak, éntok jume huatemmehui.

¹⁰ Jume ikäi nokta apóstolimieu tójakame: jü María Magdalena, Juana, María Jacobota áiyé, éntok huate jáamuchim.

¹¹ Të jume apóstolim ikäi nokta kaa ä súäratukä bénasi ä ériay; kíalíkum kaa am súaley.

¹² Të jü Peero yejteka, ä mäariu bíchaa búitek. Huanäi béja huáijhua kibakeka, jume sánkom bempolaim bitchak. Huanäi juka áman yeu sikamtat bíchaka, guómtilatata ä jóau bíchaa siika.

Jum Emaús böochi

(Mr. 16:12-13)

¹³ Bueituk huäri taahuarichi, guoyika Jesústamak rejteihuum náhuim kaatey, pueblo Emaús ti téhuaakäü bíchaa; once kilometropro Jerusaléniu taahuay.

¹⁴ Juka sîmeta áma yeu sikamta, náhuim ä ejtejhuaasakay.

¹⁵ Júnëli náu am nok sákaysu éntok náu am nok nássuay, Jesús ámeu rúktek. Huanäi ámemak boojo táytek.

¹⁶ Të ä bíchaka, jünem kaa jüneyay ä jábétukähui, bueituk lütüriata bem jünerianakeu kee jee ámeu yeu machiay.

¹⁷ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem náu ejtejhuaasime, éntok jatchiakasem siroka?

¹⁸ Jü senu ä yómmiak, Cleofas ti téhuaakame. Huanäi inel áu jiaahua:

—¿Jachu empo jába kaa ímí jometaka juka én ímí taahuarimmet Jerusalémpo jita yeu sikamta kaa jüneria?

¹⁹ Huanäi áapo inel ámeu jiaahua:

—¿Jítasu áma yeu siika?

Huanärim inel áu jiaahua:

—Jü Jesús Nazarenota bétana, bueituk áapo senu profetatukay, tua úttiata jípureme jume jita ä jóapo éntok ä nokápo, Diosta bíchäpo éntok sîme pueblota bíchäpo;

²⁰ éntok jáchin huame tiöpopo tékiakammeu chë nésahueme éntok itom yáuram nokta át chüppak, ä ménä bétana kúrusichä poponteboka.

²¹ Ítapo ä boobíchaihui, áapörík juka Israelta jínëunakëhui. Ëni fári béppa, béja báij taahuarim huéiyé, írri simlatata.

²² Të két jume huate jáamuchim ito násuk aneme két itom guómtiak, bueituk marikaropom ä maahuakäü nóitek.

²³ Huanärim éntok juka ä takahua kaa áma téaka, itou yájaka itom ejtejuariak, Diosta ángelesim bénam emo bíchak tíaka. Ímëi éntok Jesústa jiapsä tíya.

²⁴ Jume huate itomak joome áman nóitek, jum campo santohui, ä maahuakäpo. Huanärim jume jáamuchim jáakäpo áman emo ä bíchak tíya, tërim áapörík kaa bíchak.

²⁵ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Tepem kaitat suuhua, éntokem kara jita súale enchim jiápsipo, símeta jume profetam nokakähui!

²⁶ ¿Jachu kaa junëli kókosi áu ä huéenakeu úttiatakay jáni jü Cristotahui, kee jee lóoriau ä kibakeyo?

²⁷ Huanäi béja juka jiojteta áa bétana nokamta ámeu nok táytek, Moiséjta librompo naateka jume profetam librommeu tájti.

²⁸ Jum pueblou bem sájakäu yájaka, Jesús jíba ä böo huéria báarem ténasi ayka.

²⁹ Huanäi bempo kía úttiapo bénasi ä tahuariak, ínel jáakari:

—Itomake taahua, emo bia kúpte, jü taa béja áman huétche.

Huanäi Jesús áman kibakek, ámemak tahua báreka.

³⁰ Huanäi béja ámemak huam mesau káteka, jume páanim nüka Diosta tü eáu ámet chúppak. Huanäi am náikimteka, bempörim miikak.

³¹ Ímëri jume bem pusim étapotuk. Huanärim ä tatáyak, të áapo sep áma kaabétuk.

³² Huanärim ínel náu jiaahuay:

—¿Lútula huëpo, jachute kaa itom jiápsipo táijta bénasi ä ínnëay, itou ä nokayo jum böochi, éntok juka jiojteta itom ä téjhuayo?

³³ Huanäi huämi horapo jáptekam, Jerusalénihum nóttek. Huanärim jume once discípulommeu éntok jume ámemak anemmeu yájjak.

³⁴ Ímëi ínel jiaahuay:

—Jü Señor tua yö éaka jábitek; Símontau yeu machiak.

³⁵ Jume guoyika éntok két am ejtejuariak jita jum böot ámeu sikähui, éntok jáchin emo ä tatáyakähui, jume páanim ä náikimteko.

*Jesús jume ä discípulommeu áu yeu machiriak
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)*

³⁶ Ketune bempörim íari bétana náu nokay, Jesús áme násuk áu yeu machiriak, ínel ámeu jáaka:

—Yánti jiápsihuame enchimmaktunake.

³⁷ Huanärim guómtéka éntok májhueka, espíritutam emo bíchá bénasi éiyay.

³⁸ Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem guómtila? ¿Jítasa jáni ti emo éetua?

³⁹ In mámamem bítcha, éntok ín guókkim. Ínapone ájária. Inochem mámte, éntokem nee bítcha; buéituk jü espíritu kaa tekhuak, éntok kaa óttak, enchim nee bíchápo bénasi.

⁴⁰ Huanäi ínel ámeu jáaka, jume mámam éntok jume guókim am bíttuak.

⁴¹ Të bempörim ketune kaa ä súalë béchíbo huame al-leerimmea éntok bem át guómtilamtukä béchíbo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítem buä máchik ím jípure?

⁴² Huanärim kúchu jísobata rébbeik ä mákkak, éntok mumu sítörim.

⁴³ Huanäi am nüka, am buäka bempörim bíchäpo.

⁴⁴ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Íkái noktane enchimmeu nookak, ketune enchimmak aneka: Símeta huaka Moiséjta leypo jiojteta ino bétana chúpnakähui, éntok huame profetat libropo jiojteta éntok libro salmompö.

⁴⁵ Huanäi juka jüneehuaanta am étaporiak, jume jiojteritat am jüneenaké béchibo.

⁴⁶ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Ínëli jiojteri: juka Cristota jiokot yáanahui, éntok ä muknakähui,

⁴⁷ éntok áapörík téhuampo síme géntemmeu ä noknä bétana, Jerusalémpo naateka, ámeu nokaka bem jíapsi kúaktinake bétana, éntok bem Dios bejrim jiokörina béchibo.

⁴⁸ Emem ikái bit-lataka én testiigom.

⁴⁹ Áachem suuhua, ínapone enchimmeu ä bíttuanake, juka ín Átchay nokaka enchimmeu ä bíttua-rokakähui. Të ímem taahua, Jerusalémpo, huaka úttiata jikat bétana huémta enchim mabetäu tájti.

Jesús téhuekau jikau siika

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Huanäi Jesús päkun yeu am núk siika, pueblo Betaniau bíchaa. Huanäi jikau mámtéka, Diosta tü eáu ámet chúppak.

⁵¹ Huanäi Diosta tü eáu ámet chúpasuka, am tö siika. Téhuekau jikau bíchaa núk sákahuak. ⁵² Bempo chúkula ä yörisuka, Jerusaléniu nótek, tüisi al-leaka.

⁵³ Huanärim tíöpopo jíba aaney, Diosta úttileka éntok jikau ä chatchaka. Júnentunake.

Jü Evangelio San Juanta Jiojtekähui

Jü Diosta noki áu yorem yáuhuak

¹ Késam huëpo jü Noki béja aaney. İri Noki Diostamak aaney, éntok ínëli jíba Diostukay.

² İri jü késam huëpo jíba Diostamak anëihui.

³ Sime ayukamta áapo ä yáala. Kaa áapörík béchibotuk kaitatu éiyey.

⁴ Áapörikut aykay, jü jíapsihuame. Jü jíapsihuame éntok, jü yoremem jíapsita machiriame.

⁵ İri machiria tachiriata bénasi kaa machiku béete; jü kaa machiria éntok kara ä tuucha.

⁶ Senu yoreme Diosta bétana äbo bíttuataka ímī aaney, Juan ti téhuaka.

⁷ İri machiriata bétana nok íaahuaka äbo bíttuahuak, sımem ä súalnakë béchibo, áapörík huämi.

⁸ Juan kaa jü machiriatukay; ál-la hua machiriata bétana ä noknakë béchibo äbo bíttuatukay.

⁹ Huä tua lútüriapo machiria, sime yoremem machiriame, im ániau kóm yebisisey.

¹⁰ Ímī ániapo aaney; Dios éntok ikäi ániata áapörík huam ä yáuhuak. Të huame ímī ániapo joome, katim ä tatáyak.

¹¹ Ä gëntemmu yepsak; ímēi éntok, katim ä mabetak.

¹² Sime huame ä téhuam súaleme, éntok ä mabetakame, äa bétanam Diosta usiarimtaka taahua.

¹³ Ímēri katim yorem áchayhuariapo usiarim bénna, éntokim kaa ímī buíapo yoremem yeu totomtëpo bénna, éntokim kaa yorem éerim ínel éä béchibo. Ál-lam tua Diosta bétana yeu yorem tula.

¹⁴ Éntok iri Noki áu yorem yáuhuak, éntok ito násuk jíápsak. Éntok ä loriatate bitchak, Áchayta looria huépülay Usiaritachi. Sime tua lútüria éntok tühuaara át ayka.

¹⁵ Jü Juan äa bétana nookak. Chayeka ínel jiaahua:

—İri ájária hua ínel äa bétana ín jíähui: Huä chükula ino säu yebijnakeme, chë nésahue ino béppa, bueítuk áapo béja ínopat jíápsay.

¹⁶ Éntok jü yún ä jípurëu bétana, nat béppate ä mabeta.

¹⁷ Bueítuk Moiséjta huámte juka leyta mákhuak, të jü tua tühua éntok jü lútüria Jesucristota huämi, itou yepsak.

¹⁸ Jauhuey júne kaabe Diosta bil-la; ál-la hua huépul Usiari jíbba, tüisi nákhuaame, áapo itom ä täyatuala.

Juan Bautista Jesucristota bétana nookak

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ İri ájária jü Juanta nokakähui, júnak jume judiom buere joära Jerusalén bétana jume sacerdotem, éntok leviitam áu bíttuahuako, ä temaj-íahuaka ä jábétukaïhui.

²⁰ Áapo éntok huitti nokaka, áu yeu buíssek:

—Ínapone kaa ájária jü Cristo.

²¹ Huanärim ä temajek:

—Empo, ¿jábeseä jüntuko? ¿Jachë Elías?

Huanäi Juan am yómmiak:

—Ëe, kanne Elías.

Huanärim ä temajek:

—¿Huanäisu empo hua profeeta yebijnakeme jäni?

Am yómmiaka:

—Ëe, ti ámeu jiaahua.

²² Huanärim ä temajek:

—¿Jábeseä jüntuko? Itomë téjhua itom äbo sáhuekame jünetua béchïbo.

²³ Huanäi inel jiaahua:

—Ínapone jü júya ánia bueka päriapo yeu kíkteka chayemta jáhui bënasi jiaahua: “Böotem lütulaik étapo Señorta huéenake pámani” — profeta Isaíasta jáká bënasi.

²⁴ Jume áu bíttuahuakame éntok, pariseromtukai.

²⁵ Huanärim ä temajek, inel jáka:

—¿Jatchiakasë jüntuk batöa, empo kaa Cristotaka, éntok kaa Elíastaka, éntok kaa profeetataka?

²⁶ Juan éntok inel am yómmiak:

—Ínapo bäammea batöa; të enchim násuk aane, senu kaa enchim täyhui.

²⁷ İri inel jü chükula ino sáu yebijnakeme. Áapo ino béppa nésahue; katchanne júne áu kóm chätuka, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala.

²⁸ İri áma yeu siika Betábarapo, Jordán bathue mayoa huáitanachi, Juanta batöaïpo.

Jesús, jü Diosta İli Kabara

²⁹ Yokoríapo jü Juan juka Jesústa áu bíchaa huémta bitchak. Huanäi inel jiaahuak:

—İri, ájaria jü Diosta İli Kabara, jü én İm ániapo huaka kaa tühua yáarita yore úhuaame. ³⁰ İri ájaria hua İn áa bétana inel jákaïhui: “Chükula senu yoreme yebijnake, ino béppa chë úttiata jípureme; bueituk áapo İnopat béja jíápsay.”

³¹ İnapone kaa ä täyay; tëne huäri béchïbo yepsak, bäammea yore batöaka İsrailitammeu yeu ä machinakë béchïbo.

³² İnel két jiaahuak, jü Juan:

—Ínapone ä bitchak, juka Espiritu Santota guókouta bénak téhueka bétana át kóm sika áa béppa tahuakamta.

³³ İnapo kaa ä täyay; të hua nee äbo bíttuakame bäammea İn batönakë béchïbo, huäri inel İnou jiaahuak: “Huä jábetachë Espirituta át kóm huémta bíchakätek, éntok át ä tahuako, İri ájaria jü Espiritu Santoy yore batöame.”

³⁴ İnapone ä bitchak, éntokne áa bétana nooka, tua Diosta ä Üusitukä bétana.

Jume kësampo discíipulom

³⁵ Yokoríapo jü Juan júchi áma aaney, éntok guoy ä discíipulohuam.

³⁶ Huanäi Juan, Jesústa huämi ják hueramay ä bíchaka, inel jiaahua:

—¡Juyú! ¡Íri ájaria jü Diosta ili Kabara!

³⁷ Jume guoyika Juanta majtiähui, Jesústam jikkajaka, áa sáu sájjak.

³⁸ Huanäi Jesús amáu remteka áa sáu kateme bíchaka, ínel jiaahuak:

—¿Jítasem jaria?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jáksë jóuhuak?

³⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Bínem kateka ä bitcha.

Huanärim áamak sájaka ä bitchak, ják ä jóakaïpo. Huanärim áamak áma taahuak, huäri taahuarichi; bueítuk kúpteke náikim ják jiaahuay.

⁴⁰ Jü Andrés, Símon Perota saila, íri jume guoyim násuk juka Juanta nok jikkajaka Jesústa sáu sikame.

⁴¹ Íri béja juka Símonta ä sailahua bát téuhuak. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Juka Mesíastate téuhuak —Cristo ti téhuaakamta.

⁴² Huanäi Andrés Símonta Jesústau tójjak. Jesús éntok ä bíchaka ínel áu jiaahua:

—Empo jü Simmom, Jonásta üusi; émpë Cefas ti téhuaanake. (Ímei téhuam éntok Peero tim jiau báare.)

Jesús, Felipeta éntok Natanaelta núnnuk

⁴³ Yokoriapo Jesús Galiléa buiarähui bíchaa sim báreka, Felipeta téaka ínel áu jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

⁴⁴ Íri Feliipe Betsaida pueblpo jometukay. Ími két jometukay jü Andrés éntok Peero.

⁴⁵ Feliipe juka Natanaelta téaka ínel áu jiaahuak:

—Béjate ä téula huaka Moiséjta áa bétana huam leypo jiojtekähui, éntok két huam profeetam jiojtekäpo, huaka Jesústa, Joséta üusi, Nazaretpo jometa.

⁴⁶ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachu Nazaret joärapo jita túhua yeu huéé mátxhi?

Huanäi ínel áu jiaahua jü Feliipe:

—Äbe sika ä bitcha.

⁴⁷ Jesús éntok Natanaelta áu jëla huémta bíchaka, ínel áa bétana jiaahuak:

—Ími aane, jü tua israelita; i óutachi jü ára nókichiria kaita át ayka.

⁴⁸ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë nee tatáyak?

Huanäi jü Jesús ínel ä yómmiak:

—Felipeta kee enchi núnuyo, chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak.

⁴⁹ Huanäi Natanael ínel ä yómmiak:

—Maestro, ¡émpë jü tua Diosta Üusi! ¡Émpë jü israelitammeu Rey!

⁵⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë kial chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak ti nee emou jiaká béchibo nee súale? Én éntoke huatek chë íari béppa machik junne bínnake.

⁵¹ Jesús két ínel au jiaahuak:

—Lúturiapone enchimieu ínel jiaahua: Ên naateka téhuekatem áu étapomta bínnake, Diosta ángelesim Yoremta Ûusi béppa kóm kateme, éntok áa béppa jikau kateme.

2

Jü bóoda Caná Galiléa buiärapo

¹ Báij taahuarim huéy, pueblo Caná Galiléa buiärapo boodatukay. Jü Jesústa áíye két áma aaney.

² Jesús éntok ä discípulom, kéchim áman núnuritukay, jum boodahui.

³ Juka vinota lütek, Jesústa áíye ínel áu jiaahuak:

—Kaitam vinota jípure.

⁴ Jesús ínel ä yómmiak:

—¿Jítasë ínomak jípure jámmut? Ketune kee jee yuuma, jü ín hora.

⁵ Ä áyehua éntok ínel ámeu jiaahua, huame áma sáyhuammehui:

—Simetem áapörík enchim yáa sáhuëu yáuhua.

⁶ Huämi éntok búsan téta sótörím báam béchïbo áma mánekay, bem ä boojoriapo bénasi, báam áma jípureka, jume judíom bem sáyhuakä pámani emo bábaksiahuäpo. Huämi huépul sótöpo ochenta o cien litrom báam áma bekiakay.

⁷ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ímëi sótörímëm báammea tápunia.

Huanärim jikau tájti am tápuniak.

⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ílkkikëm nüka, jü áma nésahuemtau am huéria.

Huanärim áu am tójjak.

⁹ Huä áma nésahueme éntok, jume báam vinosi ayulame jihueka ä tútürek, kaa jünéaka jákun ä nútukaihui. Të jume áma sáyhuame ál-la jüneyay, jume báam jákun bem nükaíhui. Huanäi juka jubemta núnuteboka,

¹⁰ ínel áu jiaahua:

—Sime yoremem juka vino türik bácham jíjítua; chúkula béja yünam jílatuk, huaka kaa tua türik am jíjítua. Të empo huaka vino chë türik érialatukay, én tájti.

¹¹ Jesús ímëi señaalim bát huéeme yáhuak, jum Caná Galiléapo, éntok yeu ä machiriak juka chë yörisi machik át ayukáhui. Huanäi huame ä discípulom ä süaleka taahuak.

¹² Chúkulam Capernaum pueblou kóm sájjak, Jesús éntok ä áyehua, ä sailahuam, éntok ä discípulohuam. Huämírim kaa jaiki táapo áma aanek.

Jesús tiöpopo jita nénkiriom yeu béebak (Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Jü taahuari abe yuumay, pájcuá téamta béchïbo, judíom boojoriáhui. Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu jikau siika.

¹⁴ Huanäi jum buere tiöpou kibakeka, jume buéyesim áma nénenkame téuhuak, éntok kabaram, éntok guókohuim, éntok jume tómita nanaku-liaka áma jokame.

¹⁵ Huanäi huiiteri jíbebiata yáaka, tiöpopo simem yeu béebak, bem kabarammaki, éntok bem buéyesimmaki. Jume tómita áma nakuliame chíbela am güotiriak; mesam éntok chíbela tátabek.

¹⁶ Huanäi jume guókohuim nénkammeu ínel jiaahua:

—Íkãrem mékka huéria, éntokem ín Áchay kári kaa mercado káapo jípure!

¹⁷ Huanäi ä discípulom jiojtetau huáhuaatek, ínel ä jiäpo: “Em kári ín yörë béchibo ín jiápsipo nee sasäbuania.”

¹⁸ Huanäi jume judíom ä yómmiak ínel áu jiaka:

—¿Jíta señaltasé itom bíttua, ikäi em joä béchibo?

¹⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íkãi tiöpotem mójaktia; huanäine báij taahuata huéy júchi ä tóboktianake.

²⁰ Huanäi jume judíom yauchim ínel áu jiaahua:

—Cuarenta áma búsan huásuktiriapo yári iri tiöpo; ¿empo éntok báij táapo emo ä tóboktianake tíiya?

²¹ Të áapo ä takaahua tiöpo bétana nokaka ínel jiaahuay.

²² Huári béchibo jume kókkolam násuk ä jábitek, jume ä discípulom áu huáhuaatek, íkãra nokakãhui. Huanärim juka jiojteta súaleka taahuak, éntok Jesústa nokakãhui.

Jesús síme yoremem jiápsi júneria

²³ Jesús Jerusalémpo aneka, judíom kabara jisobahuakä papajköpo. Huanärim juebénaka ä téhuam súsualeka taahuak, huame señaalim ä joay ä bíchaka.

²⁴ Të Jesús kaa tua am súaleka taahuak, bueítuk símem jiápsipo júneriay,

²⁵ éntok kaabeta ä téjhuaanakeu boobícháihuiy, jume yoremem bétana; bueítuk áapo júneyay yoremta jiápsipo jita ayukãhui.

3

Jesús éntok Nicodemo

¹ Senu yoreme pariserom násuk aaney, Nicodemo ti téhuaaka. Íri chë yörihuay, jume judíom násuku.

² Íri tukaapo Jesústau yepsak. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Maestro, júneate Diosta bétana em äbo yebij-latukãhui; bueítuk kaabe ímëi señaalim em joäu ára johua, kaa Diosta áamaktuko.

³ Jesús éntok ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, huä kaa bemélasí yeu yorem-tukame, téhuekapo rey néosaurita kaa bínnake.

⁴ Nicodemo éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisen jú yoreme yótaka júchi ára yeu tómté? ¿Jachu júchi ä áye tómpo ára kibake jáni? ¿Júchi yeu ä yorem-tunakë béchibo?

⁵ Jesús ínel ä yómmiak:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, kía jábe junne báapo éntok Espíritu Santota bétana kaa yeu yórem-tukátek, téhuekapo rey néosauripo kaibu áman kibaknake.

⁶ Yorem-ta bétana yeu yorem-tulame yoreme; të Espíritu Santota bétana yeu yorem-tukame éntok espíritu.

⁷ Katë át emo guómtia ínel nee emou jíakä béchibo: “Úttea júchi bemélasí enchi yeu yórem-tunakëhui.”

⁸ Jü jeka ä huéë bárëu bíchaa huéiye. Ä jáhuitë jikkaja. Të jákübo ä huëu, éntok jákun bíchaa ä huëu kaibute jüneenake. Ilë bénamme, síme huame Diosta bétana Espíritupo yeu yoremtulame.

⁹ Nicodemo éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jáchisu íri ára yáatu?

¹⁰ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo, israelitam mamajtiaka, íkái kaa täya?

¹¹ Tua lútüriapone ínel emou jiaahua: Juka itom täyáute ettejhua, éntok huaka itom bíchakäu bétanate enchimmeu nooka; të íkái itom enchimmeu nokäu, katem ä súale.

¹² Eme juka ímí buíapo ayukamta bétana nee enchimmeu nokayo, katem nee súale. ¿Jáchisu jüntukem ä súalnake jáni, huaka téhueka bétana huémta nee enchimmeu nokayo?

¹³ 'Kaabe téhuekau jikau simla, hua téhueka bétana äbo kóm yebij-lame jíbba, hua Yoremta Üusi äbo bittuari, áman téhuekapo kátekame.

¹⁴ Jáchin juka Moiséjta mékka ánia see päriapo sisiguok bakotta ä tóboktiakä bénasi, junéli úttea, juka Yoremta Üusi tóboktiatunähui,

¹⁵ bueítuk símetaka ä súalekame, katim emo tárunake; ál-lam yü jiápsihuamta jípunake.

Dios síme genteta ániat jiápsame nákke

¹⁶ 'Dios, jume ímí ániapo jiápsame úttesi am nákeka, huépülak jíba Üuseka síme genteta mámpo ä tójjak, bueítuk jábetaka junne ä súsualekame kaa muknake, ál-la jíbapo béchibo jiápsinake.

¹⁷ Dios ä Üusihua ániau kóm bittuak, huame ániat jiápsammet kaa béttesi nokta ámet ä chúpanakë béchibo, jume bem Dios berjim am jiokörinakë béchibo áapörík huámi.

¹⁸ 'Huä áapörík súaleme kaa noki béttesi át chúpila; të hua kaa ä súaleme, béja noki béttesi át chúpila, bueítuk Diosta huépul Üusi téhuam kaa ä súalekä béchibo.

¹⁹ Íári béchibo jü noki béttesi yorememmet chúpari, bueítuk jü machiria ím ániau kóm yepsak; të huame yoremem huaka kaa máchiraata chë türeka taahuak, bueítuk huaka bem joäu kaa türi béchibo.

²⁰ Bueítuk síme huame kaa tühuata joame juka machiriatam kaa türe, éntokim machiriau kaa ruk-rukte, juka bem joäbet kaabeta béttesi ámet ä nok íaaka.

²¹ Të hua lútüriata joame machiriatau rúkte, bueítuk huaka ä joäu ä jüneriatunakë béchibo, Diosta bétana ä huéhui.

Jü jubemta amigo

²² Íkái noksuka, Jesús jume ä discípulommak Judea buiárau yepsak. Huanäi ámemak aneka batöay.

²³ Juan két jum Enón ti téhuaakapo batöay, Salim ti téhuaakä náapo, bueítuk huámi báam búruakay. Huanäi jü génte áu yájaka batöhuay.

²⁴ Bueítuk jü Juan ketune kee pereesotehuay.

²⁵ Huanärim náu nok nássuak, Juanta discípulom éntok jume judíom, emo bábakshahua bojóriahua bétana.

²⁶ Huanärim Juantau yájaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, hua Jordán bathue huáyтана émomak aneihui, hua áa bétana em itou nokakähui, batöa éntok síme áu yájja.

²⁷ Huanäi Juan ínel am yómmiak:

—Jü yoreme kaita ára mabeta, kaa Diosta bétana ä máktuko.

²⁸ Emem nee jikkajak ínel nee jáako: Ínapone kaa ájaria jü Cristo yebijnakeme, ál-lane áapat hue iaahuaka äbo bittuari.

²⁹ Huä jubekame ä jubi jíba jípunake, të hua jubekamta amigo ä chákäku huéeka ä nok jikkajame tüisi al-leaka tahuanake, ä noki jikkajako; änëli két jü ín al-leäu béja chúpila.

³⁰ Áapo jikau bichaa huéenake, ä yörihuäpo; ínapo éntokne kóm bíchaa huéenake.

Jü jikat bétana äbo yebij-lame

³¹ 'Huä jikat bétana äbo yebij-lame simem béppa nésahue. Huä buíapo joome éntok buíyya, éntok jíba ím buíapo ayukamta bétana nooka. Huä téeka bétana huéeme simem béppa nésahue.

³² Huaka ä bíchakäu éntok ä jikkajakäu bétana nooka, të kaabe ä nokakäu súale.

³³ Huä ä nokihua súaleme, iri juka Diosta noki lütüria tíiya.

³⁴ Bueituk hua Diosta äbo bíttuakäu Diosta noki nooka; Dios éntok juka Espírituta kaabeta ámpolsi ä mákka.

³⁵ Jü ín Átchay juka ä Üusi nákke, éntok síme ayukamta ä mámpo tóij-la.

³⁶ Jü ä Üusi súaleme jíbapo béchibo jíapsihumta jípure; të jü Diosta Üusi kaa súal báareme kaibu huaka jíapsihumta jájamnake, ál-la hua Diosta ómtira jíba áa béppatunake.

4

Jesús éntok jü jámmut samaritana

¹ Jü Señor jünëiak jume pariserom ínel jíayhumta jikkajakaihui: Jesús chë yún am majtia éntok am batöa, Juanta béppa.

² (Të huitti nokhuäpo, Jesús kaa am batöay jíöbe, ä discípulom ál-la.)

³ Huanäi Judea buiärapo yeu siika, naa búrujti Galiléa buiärau bíchaa.

⁴ Éntok Samaria buiära páman ä huéenakeu útteatukay.

⁵ Huanäi senu pueblo Samaria buiärapo kátekame Sicar ti téhuaakäu yepsak. Iri pueblo kaa mékka taahuay, Joséta herencia Jacobta ä mik-latukaí náapo.

⁶ Huämirim mánekay Jacobta poozom. Huanäi Jesús, boojo lottilatuka, jum pozom náapo yejte. Abe lúl-la yejtey jëla.

⁷ Senu jámut Samariapo jometaka áma yepsak, bächiseka. Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Bäämé nee miika.

⁸ Á discípulohuam éntok pueblou bíchaa sákalatukay, buáhumta jinnuboka.

⁹ Jü jámut samaritana éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisen empo judíotaka bääm inou nétane, nee jámut samaritan-
otuk junne?

(Bueituk jume judíom éntok jume samaritanom katim emo huáatia.)

¹⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo jüneäteko Diosta jita yore mák bárëu éntok jábeta bääm emou nétanëhui, émpë inou am au éiyey. Huanäine bää jíápsame enchi mik éiyey.

11 Jü jámut éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, jume pozom mékka kōmi, éntoke kaitay yeu am huík mátkhi. ¿Jáksé jüntuk am jípure, jume báam yore jíapsituame?

12 ¿Jachē empo chē yöturi jáni, itom áchay bát kat-riam Jacobta béppa? Ímēi pozom itom miikak, áapōrik áma báa jékāhui, ä úusihuam éntok ä huakasihuam.

13 Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kía jábe júne ímēi báam jékame, júchi bénasi bái muknake;

14 tè hua báam ín ä miknakeu jékame, kaibu júchi bá i muknake, ál-la huame báam ín ä miknakeu, ä jíapsipom tápunika búitinake, ä yü jíapsinakē béchibo.

15 Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, jümēi báamē nee miika, kaa bá i muk béchibo éntok kaa äbo sika yeu am huík béchibo.

16 Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Ámanē em kuna núnuka, äbo huéiye.

17 Jü jámut éntok ínel ä yómmiak:

—Kanne kuunak.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Lütüriatē nooka, kanne kuunak ti jíaka;

18 bueitukē mamnim béja kunala; juka én em jípurēu éntoke kaa kuunak. Lütüriatē nooka, ínēli jíaka.

19 Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, jíbatua empo Diosta profeta.

20 Itom áchayim bát kat-riame ímēi káupom Diosta yörek; eme éntok ä yöri béchibo, Jerusalémpo ä ájariä tíiya.

21 Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jámmut, nechē súale, taahuari yúmanake, juka Dios Áchayta enchim yörinakēhui, kaa ímēi káupo, éntok kaa buere joära Jerusalémpo jíbba.

22 Eme huaka kaa enchim täyāhuem yöre; ítapo éntokte huaka itom täyäu yöre, bueituk jü jínēuria judíom bétana huéiye.

23 Tē taahuari yúmanake, éntok én ájaria: jume lútula huēpo Dios Áchayta yöreme, espíritupom lütüriapo ä yörinake; bueituk jü Dios Átchay junēli áu yöri íaa.

24 Dios Áapo Espiritu. Jume ä yöreme, espíritupom lütüriapo ä yörinake.

25 Huanäi jü jámmut ínel áu jiaahua:

—Jüneane juka Mesíasta yebijnakēhui, Cristo ti téhuaakamta. Áapo yepsak, símeta itom téjhuaanake.

26 Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jü Mesías ti téhuaakame, ínapone ájaria, jü émomak nokame.

27 Júnēlam nokaysu, jume ä discípulom áma yájjak. Huanärim át guómtek, jámuttamak ä ettejoä tíaka. Tē kaabe ä temajek: “¿Jítasē áu nátemaje?” o, “¿Jítasē áamak ettejhua?”

28 Huanäi jü jámmut, ä bächia áma tö sika, pueblou bíchaa siika. Huanäi áman yepsaka, jume yorememueu ínel jiaahua:

29 —Äbem kateka ä bitcha, juka senu yoremta. ¡Bueituk símeta ín josukäu huitti nee ettejhuariak! ¿Jachu jü Cristo yebijnakeme jáni?

30 Huanärim jum pueblopo yeu sájaka áu yájjak.

31 Jume ä discípulom éntok chë júne áu nookay, ínel jíaka:
—Maestro, jibuäe.

32 Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo senu buähuahta ín buänakeu jípure, enchim kaa täyähui.

33 Jume ä discípulom éntok ínel náu jiaahuay:

—¿Jachu jábe áu jibuä tójak jáni?

34 Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Íri ájaria jü ín buähuahte: jü nee äbo bíttuakamta nésahui ín yáanakëhui, éntok ä tékil ín chúpanakëhui.

35 Inëlem jijia emëe: “Ketune naiki mecham bëye, juka huajpo etta chúpnaakëhui.” Të ínapo ínel enchimneu jiaahua, jikau remtekem huasam bítcha, bueítuk jü echi béja saa bíakteka jójoni.

36 Jü jíchupata tóboktéame béjtuana, éntok jíbapo béchíbo jíapsihuamta ä jípunakë béchíbo náu ä tóijnake, hua echákamtamak nánancha bem al-leenakë béchíbo.

37 Bueítuk ímí lütüria hua noki ínel jíame: “Jü echame seenu, jü ä tóboktéame éntok, täbui.”

38 Bueítuk ínapo naa bëkatana enchim bíttuala, huaka kaa enchim echakäu enchim tóboktianakë béchíbo. Huate bát echaka áma tekípanuak, eme éntok bem tekípanuakäpo tühuahta mabeta.

39 Huämi pueblopo juebena samaritanom Jesústa súaleka taahuak, jámutta ínel jíakä béchíbo: “Símeta ín yáari nee téjhuak.”

40 Huanäi jume samaritanom áma yájaka jiókot áu jiaahua, áma ámemak ä tahua sáhueka. Huanäi guoy táapo áma taahuak.

41 Huanärim júchi chë júne juebénaka ä súsualek, áapörík ámeu nokakä béchíbo.

42 Huanärim jámuttau ínel jiaahua:

—Béjate kaa kía ínel em jíä béchíbo ä súale, bueítukte ítapo itom nákammea ä jíkkaja, éntokte júneiyya tua lütüriapo íkái ájariatukähui, jü yore jíneunakeme, jü Cristo.

Reytau tékiakamta üusi tütek, jü Jesús

43 Chúkula guoy taahuarim simsuko, huämi yeu siika, Galiléa buiärau bíchaa.

44 Bueítuk Jesús áapo ínel jiaahua, juka profheetata tua ä buiärapo, kaa ä yörihuä tíyya.

45 Jume áma jomeme ä mabetak, Galiléau ä yepsako, símetaka Jerusalémpo ä yáakäu bíchaka jum pájcuata taahuaripo, bueítuk bempo két áman nótilatukay, jum pajkohui.

46 Jesús júchi Caná Galiléa buiärau yepsak, huam báam ä vino yáakäpo. Senu yoreme yäurapo reytau kóba yöhue, ä üusihua tüisi kókoremta jípurey, jum pueblo Capernaumpo.

47 Íri juka Jesústa jum Judea hétana Galiléau ä yepsak ä jíkkajaka, ä üusi mukiapo anemta ä jítto íaaka áman siika, jiókot áu jíaka.

48 Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Katem jume señaalim éntok kaa jaibu johuamta bichátek, kaibem nee súal éiyey.

49 Huanäi jü reytau kóba yöhue ínel áu jiaahua:

—Señor, ámanë kóm huéiye, kee ín üusi mukeyo.

⁵⁰ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Bamsekë huéiye, jü em üusi béja türiak.

Huanäi jü yoreme Jesústa nokakäu súsualeka siika.

⁵¹ Jume ä sáhuëhuim áman kómä huéy, yehuim sájaka ä nánkek. Huanärim ä téjhuak, ínel áu jíaka:

—¡Béja türiak, jü em üusi!

⁵² Huanäi am temajek, ják horapo ä türi táytekáhui.

—Tuuka, senu horam jáy jü táij huéchiria ä tójjak —tim áu jiaahuak.

⁵³ Huanäi jü ä áchayhua jünëiak huämi horapo juka Jesústa ínel áu jákähui: “Em üusi béja türiak.” Huanäi ä súsualeka taahuak, áapo, éntok síme ä jóapo joomem.

⁵⁴ Jesús ikäi señalta yáuhuak, guosa huëpo Judea bétana Galiléau yepsaka.

5

Jü yoreme káraktila Betesdapo joome

¹ Chúkula íkái jita simsuko jume judíom bem papajkou áma johuay. Huanäi Jesús jum buere joära Jerusaléniu jikau siika.

² Huämi Jerusalémpo, jum kabaram puerta ti téttehuakäu kaa mekka, ili baubäa áma mánnek, hebreo nokpo Betesda ti téhuaaka. Huäri éntok mamni portaalim jípurey.

³ Ími juebena kókoreme tókay, liliptim, lolöim, káraktilam, jume bäam náu kuutemta boobíchaka.

⁴ Bueituk senu Díosta ángel jamak huéytuk jum baubäau kóm sisimey; huanäituk jume bäam náu kuukuutiay. Ínëli jume bäam náu kuutiahuak, jü bát áman kóm sikame türikatuk tatahuay, kía jita kókoata ä jípurë bétana junne.

⁵ Huämi éntok senu yoreme aaney, béja treinta áma guoj naiki huásukteka kókoreka.

⁶ Huanäi Jesús bókamta bíchaka, éntok jünéaka junëli béja juebena tiempota ä huériähui, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë türi péiya?

⁷ —Señor —ti ä yómmiak jü kókoreme—, kaabe jum bäau nee kóm huéria mátkhi, náu am kuutiahuako. Bueituk nee áman huéyo, tábuika jáibusu ínopat áman kóm sisime.

⁸ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Yejteké, em át bókäu nüka huéiye.

⁹ Huanäi laütiposu jü yoreme türika taahuak, éntok áachä bókäu nüka naa huéé táytek. Huäri taahuarit éntok jimyore taahuaritukay.

¹⁰ Huanäi jume judíom ínel áu jiaahua hua kókoreka türilatukähui:

—Jimyore taahuari ëni; katë ä püanampo yúmala, juka em át boböyëhui.

¹¹ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Huä nee tütekame, áapo ínel inou jiaahuak: “Em át böyëhuë nüka huéiye.”

¹² Huanärim ä temajek:

—¿Jábesa jüri: “Em át böyëhuë nüka huéiye”, ti emou jíakame?

¹³ Jü türialame éntok kaa jüneyay ä jábétukaihui, bueituk Jesús jume géntem áma aneme tö sika sékána bíchaa siika.

¹⁴ Chúkula Jesús jum buere tiöpopo ä téaka, ínel áu jiaahua:

—Béjé türila; Dios bejrité kaa éntok johua, kaa chë béttesi machik jita emou nóttinaké béchibo.

¹⁵ Huanäi hua yoreme sika jume judío yauchim téjhuak, ä tütekamta Jesús tíiya.

¹⁶ Íari béchibo jume judío yäuchim juka Jesústam guójjajasey ä mébáreka, bueituk íkái ä joä béchibo, jimyore táapo.

¹⁷ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—In Átchay én tájti tekípanua, éntok ínapo két tekípanua.

¹⁸ Íari béchibo jume judío yäuchim chë júne át koptey ä mébáreka, bueituk juka jimyore taahuata béj-reka jíba ä hué tiaka, té két juka Diosta tua áu ä Áchayek tíä béchibo, éntok Diosta bénasi áu ä joä béchibo.

Jü Usiarita yäura

¹⁹ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone enchimneu ínel jiaahua: Jü Usiari kara ä éä páman jita yáuhua, ál-la huaka Áchayta joäu bíchau jíbba. Éntok símeta juka Áchayta joähui, jü ä Üsuhua két alé bénasi ä johua.

²⁰ Bueituk jü Áchayhuari ä Üusi nákke, éntok símeta ä yáa bárëu áu yeu ä machiria. Éntok chë buéresi machik áu yeu machirianake, enchim át guómtisi maachik.

²¹ Bueituk hua Áchayhuarita kókkolam ä tobotoboktiä bénasi, éntok jíapsihuamta am mámakä bénasi, junéli kétki jü usiari huame ä mák bárëhuim jíapsihuamta am mámakä.

²² Bueituk jü Áchayhuari áapo kaabetat nokta chúppa, ál-la ä Üsuhua símeta jábetat nokta ä chúpanaké béchibo, yäurata ä mák-la,

²³ símem Diosta Üusi bem yörinaké béchibo, Áchayhuarita bem yörë bénasi. Huä Üusi kaa yöreme két huaka Áchayhuarita kaa yöre, äbo ä bíttuakamta.

²⁴ “Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä ín noki jíkkajame, éntok nee äbo bíttuakamta súaleme, jíbapo béchibo jíapsihuamta jípure, éntok kaa noki béttesi át chúpatunake, ál-la mukilataka jíapsihuamta jájamlá.

²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Taahuari yúmanake, éntok én ájaria: huame kókkolam Diosta Üusi noki jíkkajinake, huámëri jíapsinake.

²⁶ Bueituk jáchín jü Dios Áchayhuaritat ayka jü jíapsihuame, junéli két ä Üusi ä mák-la, jíapsihuamta át ayunakëhui,

²⁷ éntok két yäura úttiata ä mák-la, jábetat bette nokta ä chúpanaké béchibo, bueituk áapörik Yoremta Üusiaritukä béchibo.

²⁸ Katem íari nokit emo guómtitua; bueituk taahuari yúmanake: síme jume kókkola máarim ä noki jáhuuita jíkkajinake.

²⁹ Huanäi huame türik yáalame yeu sájaka jíbapo béchibo jíapsinake; huame kaa türik yáalame éntok yeu kannake, té nokta béttesi ámet chúpatunaké béchibo.

Cristota testiigom

³⁰ 'Kía ín eäpo kaitane ára yáuhua; ín ä säyhuaka pámanne jíba nokta chuppa. Huä noki ín chupaü yäura éntok lütüría, bueitukne kaa ín eäu jo báreka éiya, ál-la hua nee äbo bíttuakamta éähui, jü ín Áchayhuari.

³¹ Ínapo ino bétana jíba nokáteko, hua ín nokäu kaa lütüría.

³² Täbuika ino bétana nooka, éntokne jüneiya huaka ino bétana ä nokäu lütüriatukähui.

³³ Eme huatem Juantau bíttuak, ä nátemaj iaaka; áapo éntok lütüriata bétana nookak.

³⁴ Të kaa inou bëye, juka jábe yoremta ino bétana noknakähui. Ál-la íkaine nooka, ínëli enchim jinëutunakë béchïbo.

³⁵ Juan jü lámpara béetemta bënaka, tájeka machiriay. Eme éntok huam ä machiriapo chúbala emo al-leetuak.

³⁶ Të ínapo chë türík nokta jípure, Juanta noki béppa. Bueituk huaka tékilta ín Áchay nee mákakähui ín ä yáanakë béchïbo, huári tékil ín joäu, nee täyatebo, juka Dios Áchayhuarita nee äbo bíttualatuka bétana.

³⁷ Két hua Dios Áchayhuari nee äbo bíttuakame ino bétana nooka. Jauhuey jünem kaa ä jáhui jikkaj-la, éntokem kaa ä bil-la, ä jáchinatukähui.

³⁸ Ä nokihua éntok kaa enchim jíápsipo jíápsa; bueituk áapörík äbo bíttuakäu, katem ä súale.

³⁹ Elakem Diosta nooki jïojterita bitcha; bueitukem jümü emo ä téu máchile, juka jíbapo béchïbo jíapsihuamta. Të ál-la jü Diosta noki jïojteri ino bétana jíba nooka.

⁴⁰ Të katem inou rúkti báare, jíbapo béchïbo enchim jíapsinakë béchïbo.

⁴¹ 'Juka looria yoremta bétana huemta kannä mabeta.

⁴² Bueituk, ínapo enchim täya entokne jüneiya Diosta kaa enchim nákähui.

⁴³ Ínapone ín Átchay bétana äbo yebij-la, éntokem kaa nee mabeta. Të täbuika kia ä eäpo äbo yepsakáteko, júkái ál-lem mabetnake.

⁴⁴ ¿Jáchisu jüntuk eme nee súalnake, enchim emo buerialëu nat mamabetaka? Éntok huaka úttilluamta Diosta bétana jíba huémta, jkatem ä jaria!

⁴⁵ Katem jü Dios Áchayhuarítaiu enchim ín nátuanake bënasi éiya. Ál-la hua Moisés ájária, jü enchim nátuanakeme, hua enchim áa bétana tühuata boobichähui.

⁴⁶ Bueituk eme Moiséjta súalëtek, nee súal éiyey, áapörík ino bétana jïojtekä béchïbo.

⁴⁷ Tem áapörík jïojtekäu kaa súalëtek, ¿jáchisu jüntukem ín noki súalnake?

6*Jesús mamni mil yoremem jïbuätuak*
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Chúkula Jesús Galiléa bahue huáyтана bíchaa siika, Tiberiäu bíchaa.

² Huanäi tüisi juebénakam áa sáu kaatey, bueituk jume señaalim ä joäu bíchaka, jume kókoremmechi.

³ Huanäi Jesús júya káhuit jikau siika, ä discípulommaki. Huanärim áma jotek.

⁴ Abe áu yuumay, pájcuahui, jume judíom pajkohui.

⁵ Huanäi Jesús jikau remteka juebena genteta áa sáu katemta bíchaka, Feliipetau ínel jiaahua:

—¿Jákusute páanim jínunake jáni? ¿Ímëi jibuätua béchibo?

⁶ Të ínel jiaahuak, kía ä jiöbila báreka; Jesús béja júneiay jita áu yáanakëhui.

⁷ Feliipe éntok ínel ä yómmiak:

—Guoy cien denario tómiy páanim jínuk, hueuhuëpulammet kía ili rérebeim júne kaibu ámet yúmanake.

⁸ Senu ä discípulohua, Andrés, Símon Perota saila ínel áu jiaahua:

⁹ —Senu usi ím aane, mamni cebada páanim jípureka éntok guoy ili kútchum; të ¿jaiki jáku ímëi juebenam béchibo?

¹⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jume géntemem jote sáuhue.

Huámi éntok ili júya siari búruakay. Huanärim áma jotek, bueítuk jamakim mamni míl oohuimtukay.

¹¹ Huanäi Jesús jume páanim núka Diosta baysausuka, huanäi béja am náikimtek jume ä discípulommechi, huámëi éntok jume jokammechi; áneli kétchi huame kútchum, bem jóboäpo tájti.

¹² Béja am jóboasuk, Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jume rérebeim yeu békamem náu tójja, kaita táru béchibo.

¹³ Huanärim jume rérebeim náu tójaka, dooce canastam ámey tápuniak, huame mamni cebada páanim kaa buäsuhuakame.

¹⁴ Huanäi jume yoremem, juka señalta Jesústa yáakäu bíchaka, ínel jiaahua:

—Tua lütüriapo íri ájária hua profeeta ímí ániau yebijnakëihui.

¹⁵ Të Jesús júneiak útteapo buíjhuaka reypo áu yecha báahuaíhui; huanäi áapola káhuui bíchaa siika.

Jesús bääm béppa hueramak
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tukariu yúmay, jume ä discípulom bahuehuim kóm sájjak.

¹⁷ Canoapom jámuka, bahueta naa búrujim kaatey, Capernaum pueblou bíchaa. Béja kaa machiakay; Jesús éntok jíba kee ámeu yepsay.

¹⁸ Jú bahue éntok áu jikau tóboktiay, jú jeka úttea huémtayí.

¹⁹ Béjam jamak mamni o búsan kilometropom kaatey canoata hueriaka, huanärim Jesústa bitchak. Bahue báata béppa huéesimeka canoau jëla ansimey. Huanärim májhuey.

²⁰ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Ínapone, katem májhue!

²¹ Huanäi bempo al-leaka ä mabetak jum canoapo. Huanäi sep lautëlam áman yájjak, jum bem sájjakähui.

Jü génte Jesústa jariay

²² Yokoriäpo jú génte bahue huáyтана aneme íkái júneriak: huépul canoata jíba áma bókaíhui. Jesús éntok ä discípulommak kaa áma jámuk, ál-la ímëi bempola sájjak.

²³ Të huate canoam áma yájjak, pueblo Tiberia bétana. Huanärim áman yájjak, jum Diosta baysausuka páanim bem buakä náapo.

²⁴ Huä génte jünéaka juka Jesústa kaa áma aneihui éntok jume ä discípulom junne, canoapom jámuka sájjak, Capernauniu bíchaa, Jesústa járiuboka.

Jesús, jume páanim ámey jíapsihuame

²⁵ Huanärim bahue huáyтана ä téaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jahueysé äbo yepsak?

²⁶ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone enchimieu ínel jiaahua: Eme nee jaria, kaa jume señaalim enchim bíchakä béchibo, ál-la páanimmea enchim jóboakä béchibo.

²⁷ Tekipanoäem, kaa hua buáhuame lülütemta béchibo, ál-la hua buáhuame jíbapo béchibo ayunakeme. Jü Yoremta Úusi enchim ä máknake; bueítuk íkái yeu píuahuak, jü Dios Átchay.

²⁸ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jítasute yáanake jáni, juka Diosta tékil yáa béchibo?

²⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íri jü Diosta tékkil, hua áapörík äbo bíttuakäu enchim súalnakéhui.

³⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jíta señaltasé itom bíttua, ä bíchaka enchi itom súalnaké béchibo? ¿Jíta tékiltasé johua?

³¹ Itom áchayim juka manáta buäka mékka ánia see päriapo, Diosta noki jiojteri jíá Bénasi: “Páanim téhuekapo joomem am buátuak.”

³² Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimieu jiaahua: jü Moisés kaa enchim am miikak, jume páanim; ál-la jü ín Átchay tua lütüriapo páanim téhuekapo joomem enchim miika.

³³ Bueítuk jume páanim Diosta yore mímikäu, jüméi tua ájaria: jü téhueka bétana kóm sikame, éntok ím ániapo joomem jíapsihuamta mikame.

³⁴ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Señor, ímèi páanim jíbe itom mímika.

³⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jume páanim ámey jíapsihuame. Huä inou rútekame jauhuey júne kaa tébaurínake, éntok hua nee súaleme kaibu éntok júchi hái muknake.

³⁶ Tëne béja enchimieu ínel jiaula: Nechem bil-lataka júne katem nee súale.

³⁷ Síme huame ín Áchay nee mákäu inohuim rútkinake; éntok kaibune yeu am bébnake, huaka inou rútekamta.

³⁸ Bueítukne téhueka bétana äbo kóm yebij-la, kaa ín éäu jo báreka, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta éäu chúpa báreka.

³⁹ Íri éntok jü Dios Áchayta éähui, hua nee äbo bíttuakame: huame símem nee ä mákakäu, kaabetane tárúnake, ál-la huaka taahuata äbo huémta yúmakne am jíabitetuanake.

40 Īri éntok hua nee äbo bíttuakamta éähui síme huame Diosta Üusi bíchame éntok ä súaleme, jíbapo béchíbo jíapsinake; ínapo éntokne am jíabitetuanake huaka taahuata äbo huémta yúmako.

41 Huanäi jume judíom kaa tüisim ä bétana nookay, Jesústa ínel ä jíakä béchíbo: “Ínapone jume páanim téhueka bétana äbo kóm yebij-lame.”

42 Huanärim ínel jiaahuay:

—¿Jachu kaa ĩri jü Jesús, Joséta üusi, ä áchayhua éntok ä áyehua itom täyähui? ¿Jáchisu júntuk ĩri téhueka bétana áu kóm yebij-la tíiya?

43 Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Katem enchim násuk ino bétana kaa tüisi náu nooka.

44 Kara jábe inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta nee äbo bíttuakamta inou ä rúktituayo; ínapo éntokne ä jíabitetuanake, huaka taahuata äbo huémta yúmako.

45 Jum profeetam librompo ínel jiojteri: “Dios símem majtjanake.” Júntuksan síme huame Diosta noki jíkkajame, éntok áa bétana jita täyame, inou rúkte.

46 ‘Kaabe Dios Áchayta bil-la jiöbe, ál-la hua Diosta bétana äbo yepsakame. Īri ä bil-la, juka Dios Áchayta.

47 Tua lútüriapone enchimneu ínel jiaahua: Huä nee súaleme jíbapo béchíbo jíapsihuamta jípure.

48 Ínapone jume páanim ámey jíapsihuame.

49 Enchim áchayim mékka ánia see páriapo manáta buäka junne, tem jíba kókkok.

50 Īri ájária jume páanim téhueka bétana kóm yepsakame, bueituk jábe am buäkame kaa muknake.

51 Ínapone jume pan jíápsame téhueka bétana kóm yebij-lame; jábe júne ímëi páanim buäkame jíbapo béchíbo jíapsinake. Jume páanim ín am máknakëhui, ín takaahua. Íkáine am miknake, jume síme ániapo jomeme bem jíapsinakë béchíbo.

52 Huanäi jume judíom náu nok nássuay, ínel jíaka:

—¿Jáchisen ĩri ä takaahua itom buätuanake?

53 Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: Eme juka Yoremta Üusi takaahua kaa buäkátek éntok kaa juka ä ójbo jëkátek, katem jíapsinake.

54 Huä ín takaahua buäkame éntok ín ójbo jëkame jíbapo béchíbo jíapsihuamta jípure; ínapo éntok ä jíabitetuanake, jú taahuata äbo huémta yúmako.

55 Bueituk jú ín takaahua tua jú buähuame; jú ín ójbo éntok tua huame bäam jíjihuame.

56 Huä ín takaahua buäkame éntok ín ójbo jëkame ínot jíápsa, ínapo éntok áachi.

57 Huä Dios Áchay jíápsame nee äbo bíttuak, ínapo éntok Dios Áchayta béchíbo jíápsa; kíalíku juka ín takaahua buäkame két ínoy jíapsinake.

58 Ímëi jume páanim téhueka bétana äbo kóm yepsakame. Kaa huame enchim áchayhuarim buäkäu bënna, bueitukim jíba kókkok. Të hua ímëi páanim buäkame jíbapo béchíbo jíapsinake.

59 Pueblo Capernaumpo íkái nookak, am majtiaka jum sinagogapo.

Jíbapo béchíbo nooki áy jíapsihuame

⁶⁰ Jume juebena discípulom ä jikkajaka ínel jiaahua:

—¡Béttesi maachi, i nooki! ¿Jábesu én ä jikkaj báanake?

⁶¹ Jesús éntok ä discípulom jüneriaka, kaa tüisi náu am nokayo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu iri enchim kaa al-leetua?

⁶² ¿Jáchisem éenake jáni, juka Yoremta Ūusi bannaataka ä anëu nótteka jikau ä huéy ä bíchákateko?

⁶³ Jü Espíritu Santo ínel juka jíapsihumta yore miika; jü takaahua éntok kaita yánti jíapsihumta yore mákka. Huä nooki ín enchimueu nokakäu, jüri Espíritu éntok jíapsihuame.

⁶⁴ Të huate enchim násuk aane, kaa ä súaleme.

Bueítuk Jesús béja jüneyay kësampo naateka am jábétukähui jume kaa ä súaleme, éntok jábeta ä nénkinakëihui.

⁶⁵ Huanäi ínel jiaahua:

—Íari béchibone ínel enchimueu jiaula: Kía jábe júne kara inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta ínel éayo.

⁶⁶ Júnakoy naateka juebena ä discípulom amáu nóttek; béjam kaa áamak rejtey.

⁶⁷ Huanäi jü Jesús jume doocemueu ínel jiaahuak:

—¿Jachem eme két sáka báreka éiya?

⁶⁸ Huanäi jü Símon Peero ínel ä yómmiak:

—Señor, ¿jábetausute kannake? Empo jíba ä jípure, juka jíbapo béchíbo jíapsihumta.

⁶⁹ Ítapo éntok ä sual-la, éntokte jüneya enchi jü Cristotukähui, jü Dios jíbapo béchíbo jíápsamta Ūusi.

⁷⁰ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínapo jume doocem yeu púala? ¡Të huépülaka enchim násuk diablo!

⁷¹ Judas Iscarioteta bétana nookay, Símonta üusi, jume doocemmak náikiatukähui; iri jü ä nénkakame.

7

Jesústam kaa súaley, jume ä sailahuam

¹ Chúkula íkái simsuko, Jesús Galiléa buiärapo naa huéiyey; kaa Judea buiärapo naa huée báarey, bueítuk jume judío yauchim ä mēbáreka éiyay.

² Kaa jaikika bëyey jume judíom pajkou yúmanakē béchíbo, pajko tabernáculohui.

³ Huanäi jume ä sailahuam ínel áu jiaahua:

—Ímire yeu sika Judeau bíchaa siime, jume em discípulom áman aneme juka em tékil am bínnakē béchíbo.

⁴ Bueítuk jábe júne áu täyatebo báareme kaa éhuil jita jojoa. Empo íkái joátek, síme genteta ániat jomemtau emo yeu buíj éiyey.

⁵ Bueítuk jume ä sailahuam júne kaa ä súaley.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jü taahuari ino béchíbo kee jee yuuma, të jü enchim taahuari jauhuey júne jíba türi.

7 Jü génte kaibu enchim kaa bibitpenake, të nee ál-lam kaa bibitpeiya, bueituk ínapo áme bétana nooka, bem boojoriau kaa türiakähui.

8 Emem áman jikau kaate jum pajkohui; ínapone chúkula áman huée báare, bueituk ín taahuari kee jee yuuma.

9 Íkái ámeu noksuka, jum Galiléapo taahuak.

Jesús pajko jótampo aaney

10 Të chúkula jume ä sailahuam áman jikau sákasuk, áapo két áman jikau siika jum pajkohui, të éhuili kaa simem bíchäpo.

11 Jume judíom éntok jum pajkopo ä jariay, ínel jíaka:

—¿Jákusu aane jäni huári?

12 Huanäi bueresi áa bétana náu nokhuame huéiyey juebenara genteta násuku. Bueituk huate ínel jiaahuay: “Áapo tü yóreme”; të huate entok ket ínel jiaahuay: “Ée, kía genteta bätáttähua.”

13 Të kaabe huatem jikkajäpo áa bétana nookay, judíom májhueka.

14 Të huam pajkota násuk huëpo, Jesús buere tiöpou jikau siika huämi am majtia táytek.

15 Huanäi jume judíom yauchim át guómtaka taahuak, ínel jíaka:

—¿Jáchisu íri am täya jume letram, kaa majtiataka?

16 Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Jü ín am majtiäu kaa ino bétana huéiye, hua nee äbo bíttuakamta bétana ál-la.

17 Jü Diosta éä páman huée báareme, jüneenake juka ín am majtiähui Diosta bétana huéhui ö kía ino bétana.

18 Jü áa bétana nokame ä úttilhuaata jaria; të jü äbo ä bíttuakamta úttilhuamta jariame, íri tua lütüriata nooka, éntok jü kaa lütula jíapsihuame kayta át ayka.

19 ‘¿Jachu kaa jü Moisés juka leyta enchim mák-la? Të eme kía jábe júne, huákái leyta nokä páman kaa ä boojoria. ¿Jatchiakasem nee më báare?

20 Huanäi jü génte juebenara ínel ä yómmiak:

—Lemoonioté jíápsipo jípure. ¿Jábesu enchi më báare?

21 Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Senu tékiltane yáhuak jimyore táapo, eme éntok át guómtak.

22 Lütüriapo jü Moisés juka circuncisiónta enchim mákkak. Jü circuncisión entok (jü ili usi ou bicho bia punta chuktiriahuaame), të kaa Moisés ä átteak, ál-la jume itom áchayhuariam bát kat-riam, të eme jum jimyore táapo junne ili usita circuncisiónta joria.

23 Të éni, eme juka circuncisiónta ä jorjoria jimyore táapo juka ili usita, Moiséjta ley kaa béj-re báreka. ¿Jatchiaka jüntukem inou omte, jimyore táapo juka yoremta yúmalasi ín tütekä béchíbo?

24 Katem kía jábetat bíchaka nooka kaa huiti jünéaka, ál-lem juka tua lütüriata jíba yáa báreka éiya.

¿Jachu íri ájaria jü Cristo?

25 Huate éntok buere joära Jerusalémpo joome ínel jiaahua:

—¿Jachu kaa íri, hua më báahuaka jariuhuame?

26 Áachem suuhua, kaa éhuil nooka, éntok kaabe áu jíale. ¿Jachum lütüriapo ä tatáyak jäni jume nesahueme ikái Cristotukahui?

²⁷ Ítapote jüneiya ikäi jákun jometukähui; të juka Cristota yepsak, kaabe jüneenake jákun ä jometukähui.

²⁸ Huanäi ikäi jikkajaka, Jesús, jum tiöpopo am majtiaka kusisi ínel jiaahua:

—Jamakem nee täya jáni, éntokem jüneiya jákun ín jometukähui; tëne kaa ín éäpo äbo yebij-la; ál-la jü tua lütüriata jípureme nee äbo bíttuak, hua kaa enchim täyähui.

²⁹ Të ínapo ä täya bueitukne áapörikut yeu simla, éntok áapo nee äbo bíttuak.

³⁰ Huanärim ä pereesote báreka éiyay, të kaabe ä buíssek, bueituk kee jee ä taahuari yuumay.

³¹ Huä génte juebenara násuk búrukam ä sússualeka taahuak, éntokim ínel jiaahuay:

—Jü Cristo äbo yepsakätek, ¿jachu huate señaalim yáanake jáni ikäi yáakäu béppa?

Jume pariserom Jesústau sontarom áu bíttuak ä peresote iaka

³² Jume pariseerom juka genteta jikkajak Jesústa bétana éhuil am nokayo; Huanäi jume tiöpopo tékiakame éntok jume pariseerom sontarom áman áu bíttuak ä buij iaka.

³³ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Ketunene ili jaiki táapo enchimmak annake; huanäine hua nee äbo bíttuakamtau júchi huéenake.

³⁴ Nechem jariunake jiöbe të katem nee téunake. Bueituk eme kara áman yáijnake huam ín annakepo.

³⁵ Huanäi jume judío yáuchim náu ínel jiaahua:

—¿Jákunsu huée báare jáni ii, jachute kara ä téunake jáni? ¿Jamak jume judíom griegom násuk chíbejtilammeu huéenake? Éntok, ¿jume griegom majtianake jáni?

³⁶ ¿Jáchisu jiau báare jáni ínel ä jákähui? “Nechem jariunake, të katem nee téunake, ti jiaahuak; éntok, jeme kara áman yáijnake, huam ín annakepo!”

Bäam ámey jíapsihuame

³⁷ Pajkota chúpëpo i buere taahuarichi, Jesús kíkteka kusisi nónokak, ínel jáka:

—Kía jábe junne bäi mukeme, inou rúkteka baa jínake.

³⁸ Huä nee súaleme, Diosta noki jiojteta jáá bénasi, bathue baa jíápsame bénasi ä jíápsipo búitínake.

³⁹ Iayiri Jesús ínel jiau báarey juka Espíritu Santota am mabetnake bétana jume ä súaleme; bueituk kee jee äbo yepsay jü Espíritu Santo, bueituk Jesús kee jee lóoriapo mabethuay.

Juka genteta kaa nánancha éähui

⁴⁰ Huanäi juebena genteta násuk, huate ikäi jikkajaka, ínel jiaahuak:

—Lútula huëpo iri ájária jü profeeta yebijnakeme.

⁴¹ Huate éntok ínel jiaahuay:

—Íri ínel jü Cristo yebijnakeme.

Huate éntok két ínel jiaahuay:

—¿Jachu jü Cristo Galiléa buiära bétana yebijnake jáni?

⁴² Jü Diosta noki ínel jiaahua Davidtamak huéerim, éntok pueblo Belén Davidta jomëpo ä yebijnake tíiya, juka Cristota.

⁴³ Huanäi jü génte katim nanabeu ée táytek, Jesústa bétana. Huanärim emo näikimtek.

⁴⁴ Huate éntok ä buíjtebo báreka éiyay; të kaabe át mámtek.

Jü yaura katim Jesústa súaley

⁴⁵ Jume sontarom tiöpota suayame jume áma nésahuemmué nóttek, éntok pariserommehui, huanärim ínel ámeu jiaahua, jume porisimmehui:

—¿Jatchiakem kaa ä nüpak?

⁴⁶ Jume sontarom entok ínel am yómmiak:

—¡Jauhuey júne kaa jábe yoreme íneli nok-la ikäi yoremta nokä bénasi!

⁴⁷ Huanäi jume pariseerom ínel am yómmiak:

—¿Eme két bätäihuak?

⁴⁸ ¿Jachu jábe yaurapo nésahueme o jábe pariserom ä súualek jáni?

⁴⁹ Të i génte Diosta ley kaa täyame, bétte noki ámet chúpari.

⁵⁰ Nicodemo, hua tukaapo áu nóitekaihui, ket pariserotukai; éntok ínel ámeu jiaahua:

⁵¹ —Jü itom ley jia pámani katte yoremta yäura bíchäpo nätuanake kee bát ä nok jikkajaka éntok kee jünéaka jita ä yáalatukähui.

⁵² Huanärim ínel ä yómmiak:

—¿Jachu empo két Galiléapo joome? Diosta jiojteritë bitcha éntoke át suuhua, jauhuey júne jum Galiléapo profeeta kaa áu tóboktiala.

Jámut täbuik éhuil kunakame

⁵³ Huanaäi hueuhuëpulkam bem jóau bíchaa sájjak.

8

¹ Huanäi Jesús júya kähui Oliivou bíchaa siika.

² Kethueytana éntok tiöpou yepsak. Huanäi büru génte áu yájjak. Áapo huämi káteka am majtiay.

³ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom jámuttam täbui yoremta éhuil áu kunatualata téaka áu ä nüpak. Huanärim násuk ä kéchaka,

⁴ Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, i jámut ä kuna kaa ä bíchäpo täbui yoremtamak böka téihuak.

⁵ Jü Moiséjta ley éntok ínel jiaahua: Jume jáamuchim junëli emo nüyeme am mamaasuka am súa nésahue. Émposu, ¿jáchise jiaahua?

⁶ Bueítukim íneli jíaka, ä jioptuaka ä nätua báarey. Të Jesús, buíau kóm chätuka, súttuy buíapo jiojte táytek.

⁷ Tem naa múksi kaa nok yáateka, élaka ä temajey. Huanäi kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Huä enchim násuk kaa juënak yáalame, huäri tétata bát nüka áu jímma.

⁸ Júchi éntok kóm chätuka jum buíapo jiojte táytek.

⁹ Të bempo, ikäi jikkajaka, bem jápsipo nätuahukame bénasim emo innëay, bem Dios bejri bétana. Huanärim hueepulaka yeu kat táytek, ou yoiyöturimpo naateka chë kaa yoiyöhuemmué tájti. Huanäi Jesús áapola áma taahuak, jü jámut éntok áa náapo.

¹⁰ Huanäi Jesús kíkteka, kaabeta áma bitchak, huaka jámutta jíbba. Huanäi inel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jáksum aane jume enchi nátuame? ¿Jachu kaabe nokta béttesi emót chúppak?

¹¹ Huanäi inel ä yómmiak:

—Èe, kaabe, Señor —ti áu jiaahua.

Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Ínapo júnene kaa bétte nokta emót chúppa. Simée, të katë júchi Dios bejríta johua.

Jesús jü ániata machiriame

¹² Jesús éntok júchi gentetau nookak, inel ámeu jíaka:

—Ínapone jü ániata machiriame; hua ino sáu huéeme kaibu kaa machiku hueramnake, ál-la huaka machiriata áy jápsihuamta jípunake.

¹³ Huanäi jume pariseerom inel áu jiaahua:

—Empo emo bétana jíba nooka. Huä em emo bétana nokäu kaa lütüría.

¹⁴ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Eläposu ínapo ino bétana nooka, të ín nokäu lütüría; bueítukne jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakähui. Të eme katem jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakähui.

¹⁵ Eme kía yoremän ä türë páman nokta jábemmet chúchupa. Ínapo éntok kaabetat nokta chúchupa.

¹⁶ Të ínapo jábetat nokta chúpátek, jü ín nokäu lütüría; bueítukne kaa ínapola jíba jábetat nokta chúppa. Ál-la hua nee äbo bíttuakame, jü Dios Átchay, jábetat ínomak nokta chúppa.

¹⁷ Enchim leypo inel jíofteri: Guoy oóhuim nánälaisi nokäu jíba lütüría.

¹⁸ Ínapone jü ino bétana nokame; hua ín Átchay nee äbo bíttuakame kët ino bétana nooka.

¹⁹ Bempo éntok inel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jü em Átchay?

Jesús éntok inel am yómmiak:

—Eme katem nee täya, éntok ín Áchayta junne. Nechem täyátek, ín Áchaytem kët täya éiyey.

²⁰ Jesús íkái nokta nookak, tiöpopo am majtiaka jum tómita náu totoijhuäpo. Të kaabe ä buíssek, bueítuk ä taahuari kee jee yuumay.

“Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja”

²¹ Jesús júchi inel ámeu jiaahua:

—Ínapone siime, éntokem nee jariunake; tem huam enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.

²² Huanäi jume judío yáuchim inel jiaahuay:

—¿Jamak áapo áu më báare? Huäri béchíbo inel jiaahua: “Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.”

²³ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Eme ím buíapo joome; ínapo éntok jikat téhuekapo joome. Eme ím ániapo joome; ínapo éntok kaa ímí ániapo joome.

²⁴ Kíalikune ínel enchimneu jiaahuak: Enchim kaa túhua yáarimpem kókkonake. Bueitukem kaa nee súalétek ín ájariatukäu, enchim kaa túhua yáarimpem kókkonake.

²⁵ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Émposu, ¿jábeseä?

Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Béjane késampo enchim téjhuaasuk.

²⁶ Juebenakne jita enchimneu nok machik jípure, éntokne enchimmet nokta chúpanake. Tè hua nee äbo bíttuakame tua lútüriata jípure. Ínapo éntok huaka ín áa bétana jikkaj-läu ím ániapo anemneu nooka.

²⁷ Tem kaa jünéaka taahuak, Dios Áchayta bétana ámeu ä nokaihui.

²⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Júnak jübua huaka Yoremta Üusi jikau tóboktiahuakem jüneenake ín ájariatukähui, éntok kaa kía ín éäpo ín jita joähui; ál-lane hua Dios Áchayta nee majtiakäu jíba nooka.

²⁹ Bueituk hua nee äbo bíttuakame ínomak aane; kaa nee ínapola tóij-la, jü Dios Átchay, bueitukne áapörík türëu jíba johua.

³⁰ Íari bétana ä nokayo, juebénakam ä súaleka taahuak.

jü lütüria jísuariata ára itom búttiria

³¹ Huanäi Jesús jume judíom ä súalekamneu ínel jiaahua:

—Emëe huam ín noki huë páman jíba anétek, tua lütüriapem ín discípulomtunake;

³² Éntokem lütüriata täyanake. Huä lütüria éntok súmaripo enchim búttianake.

³³ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo Abrahamtatte yeu sákala, éntok jauhuey júne kaabeta bétukte ito jípula. ¿Jáchisu jüntuk empo ínel jiaahua: “Búttiatunakëem”?

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme huame kaa túhuata joame, kaa túhuata bétukim jíapsa.

³⁵ Huä tekoka sáyuame kaibu jíba béchíbo jóapo tahuanake; tè hua usiari ál-la jíba béchíbo áma tahuanake.

³⁶ Júnëli juka Diosta Üusi jísuapó enchim búttiako, lütüriapem jísuapó búttiataka tahuanake.

³⁷ Jüneane Abrahamtat enchim yeu sákalatukähui; tërem nee mëbáreka éiya, bueituk ín noki kaa enchim jíápsipo huétche.

³⁸ Ínapo huaka Dios Áchaytamak aneka ín bíchakäu enchimneu nooka; eme éntok huaka enchim áchay bétana huémta enchim jikkajäu johua. Eme diablota áchayek.

³⁹ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Abrahamtate áchayek.

Tè Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme Abrahamta üusimtuk, Abrahamta boojoriähuem jo éiyey.

⁴⁰ Tem én nee mëbáreka éiya, lütüriata enchimneu ín nokakä béchíbo, hua Diosta bétana ín jikkajakähui. ¡Abraham íkái kaa yáuhuak!

⁴¹ Eme huaka enchim áchay joäu johua.

Huanärim ínel áu jiaahua:

—Ítapo kaa kía ják éhuil usiari; huépülak jíbate áchayek, juka Diosta.

⁴² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme juka Diosta Áchayeko, lútula huépem nee nák éiyey, bueítuk ínapo Diostat yeu simlataka äbo yebij-la. Kanne ín éäpo äbo yebij-la; äapo nee äbo bittuala.

⁴³ ¿Jatchiakem kaa ín nokibet jüneiya? Bueítuk kaa ín noki enchim jikkaij bárë béchïbo.

⁴⁴ Eme diablotä átteam, jü enchim áтчay; éntok äapörík éähuem johua. Bueítuk äapo yore súhua, kësam huëpo naateka, éntok jauhuey júne kaa lütüriata yáala, bueítuk kaita lütüria át ayka. Bueítuk ára nókíchiriata nokátek, ä áttea bétana nooka; bueítuk äapo ára nókichi, éntok ára nókichi áchayhuaria.

⁴⁵ Nee éntok lütüriata nokay junne, katem nee súale.

⁴⁶ ¿Jábesu enchim násuk ára nee nätua, kaa türík nee yáalä tíaka? Bueítuk lütüriata nee nokay, ¿jatchiaka eme kaa nee súale?

⁴⁷ Huä Diosta áttea Diosta noki jikkaja; íari béchïbem kaa ä jikkaja, bueítukem kaa Dios áttearim.

Cristo Abrahamtapat bát huéiye

⁴⁸ Huanäi jume judío yäuchim ínel ä yómmiak:

—¿Jachute kaa tüisi jiaahua ítapo, enchi samaritano tíaka, éntok lemooniota enchi jípurëhui?

⁴⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapo kaa lemooniota jípure. Ál-lane ín Áтчay jikau chátcha; eme éntok kía kaitapo nee bitcha.

⁵⁰ Juka símek béppa musäla machik, kanne ino béchïbo ä jaria. Të aane, hua ino béchïbo ä jariame. Äapo hua nokta yoret chúpame.

⁵¹ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä ín noki huë páman áu jípureme, kaibu muknake.

⁵² Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Én ál-late tua jüneiya lemooniota em jípurëhui. Abraham muukuk, éntok jume profetam júne kókkok. Empo éntok ínel jiaahua: “Jü em noki huë páman áu jípureme, kaibë ä múknake tíiya.”

⁵³ ¿Jachë empo chë yöhue itom áchay Abrahamta béppa, jü mukukame? Éntok profetam júne kókkok. ¿Jábeta bénasisë emo éria?

⁵⁴ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Inapoísune ino üttilëtek, ín ino üttilëu kaita bėj-re. Huä ín Áтчay, Äapo nee üttilë, hua enchim emo Diosek tíahui.

⁵⁵ Të eme kaa ä täya. Ínapo ál-la ä täya. Kanne ino ä täya tíátek, kíane ára nókíchitu éiyey, enchim bénasi. Tëne ä täya, éntokne ä nokihua yöre.

⁵⁶ Abraham enchim áтчay áu al-leetuak, huaka ín taahuari áu bínnake tíaka. Huanäi éntok ä bíchaka, al-leaka taahuak.

⁵⁷ Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Empo kee cincuenta huásuktiriam huéria, ¿éntoke Abrahamta emo bit-la tíiya?

⁵⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Kee jee Abrahamta yeu tómtëy, ínapone huéiye.

59 Huanärim téttam nüka ä mamaasu báarey. Të Jesús am éusuriaka, tiöpopo yeu siika, áme násuk ámani.

9

Jesús líptita pujtetuak

1 Áma huam huéeka Jesús senu yorem líptita yeu yoremtulata bitchak.

2 Huanäi ä discipulom ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jábesu Dios bejrita yáuhuak, íkái ínëli líptitaka yeu ä yoremtukä béchïbo? ¿Áapo, o ä áchayhuam?

3 Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Kaa áapo éntok ä áchayhuam junne, katim Dios bejrim yáuhuak, líptitaka yeu ä yoremtonakë béchïbo; ál-la Diosta tékilta át bittunakë béchïbo.

4 Úttea hua nee äbo bíttuakamta tékil ín yáanakëhui, huaka taahuata kee simeyo. Tukaari yebijnake; huanäi jábe júne kara tekipanuanake.

5 Ím ániapo ín anëpo tájti, íkái ániatane machiria.

6 Íkái noksuka, buíapo chít huátteka, techoata yáuhuak. Huanäi súttuy ä nüka, líptita pusimmet ä teekak.

7 Huanäi ínel áu jiaahua:

—Ámanë sika emo báksia báam mánekäpo Siloë teäpo. (Siloë “áman bíttuari” tiau báare.)

Áapo áman sika áu báksiak; huanäi éntok bíchaka nóttek.

8 Huanäi jume áa náapo jóakáihui, éntok jume bannaataka ä täyäu ä líptitukau, ínëlim náu jiaahuay:

—¿Jachu íri kaa áman káteka nénetaneihui?

9 Huate ínel jiaahuay:

—Áapo ájaria.

Huate éntok:

—Èe, kaa ájaria. Alë bénna.

Áapo éntok ínel jiaahuay:

—Ínapone ájaria.

10 Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë ayuka én ára bitcha?

11 Huanäi ínel am yómmiak:

—Huä yoreme Jesús tíame techoata yáaka pusimpo ínot teekak, ínel inou jáka: “Ámanë báam mánekäu Siloéu sika emo báksia.” Huanäine áman sika ino báksiaka bíchaka taahuak.

12 Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jú yoreme?

Áapo éntok:

—Ínel jiaahua —kanne júneiya.

Jume pariseerom ä temajek juka líptitukäuta

13 Jume pariserommeu yeu tóijhuak, jú líptitukáihui.

14 Jímyore taahuaritukay, juka Jesússta techoata yáaka, juka líptita pujtetuakähui.

15 Huäri béchïbo, júchi bénasim ä temajek, jume pariseerom, jáchín ä pujtekä bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Techoata pusimpo ínot teekak. Huanäine ino báksiaka bitchak.

¹⁶ Huanäi huate pariseerom ínel jiaahuay:

—Jü yoreme kaa Diosta bétana huéiye, buéituk jimyore taahuata kaa yöre.

Huate éntok ínel jiaahuay:

—¿Jáchisen juéna yóremtaka ímëi señaalim jonake?

Júnëlim kaa nanabeu éaka náu nok nássuay.

¹⁷ Huanärim júchi ínel áu jiaahua, jú líptitukäutahui:

—¿Jáchisë jiaahua empo, hua enchi pujtetuakamta bétana?

Áapo éntok am yómmiak:

—Ínapo, ä profeeta tíiya.

¹⁸ Të jume judíom katim ä súaleka taahuak, kaa bíchaka ä pujtekä bétana. Huanärim juka líptitukäuta áchayim núnutebok.

¹⁹ Huanärim am temajek:

—¿Jachu íri jú enchim úusi, hua kaa bíchaka enchim yóremtula tíahui? ¿Jáchisu júntuk én bitcha?

²⁰ Jume ä áchayim éntok ínel am yómmiak:

—Jüneate ikäi itom úusekähui, éntok líptitaka yeu ä yóremtukähui;

²¹ Të én jáchin ä bícháu, éntok jábeta ä pujtetuakäu, katte júneiya. Áapo béja yöhue; akem ä temaje. Áapo noknake.

²² Ä áchayhuam ínëli jiaahuak, judíom májhueka. Bueituk ímëi nokta náu yáalatukay, ínel jáaka: “Kía jábeta junne Jesústa Mesías tíayo, jum tíöpopo yeu béeptunake.”

²³ Huári béchibom ínel jiaahuay, jume ä áchayim: “Béja yöhue; áapöríkem nátemaje.”

²⁴ Huanärim júchi juka yoremta líptitukäuta núnuteboka, ínel áu jiaahua:

—Diosta bíchápe lútüriata itom téjhua. Ítapote júneiya ikäi yoremta juéna yóremtukähui.

²⁵ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Ä juéna yóremtukäu, ínapo kaa júneiya. Të senu huémtane ál-la júneria: ínapo kaa bitchay, tëne én ál-la bitcha.

²⁶ Júchim éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Jítasu emou yáuhuak? Éntok, ¿jáchisu enchi pujtetuak?

²⁷ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Béjane enchim téjhuaala, të katem nee nok jikkaja. ¿Jatchiakasem júchi ä jikkaj báare? ¿Jachu két eme ä discípulomtu báare?

²⁸ Huanärim áu omteka ínel áu jiaahua:

—Empo jú yoremta discípuulo; të ítapo Moiséjta discípulomte.

²⁹ Ítapo júneiya Diosta Moiséjtau nokakähui; të iári bétana, katte júneiya jákun ä jometukähui.

³⁰ Jú yoreme éntok ínel am yómmiak:

—Íri tua át guómtisi maachi, áapörík nee pusim étaporiakähui, éntok enchim kaa ä júneriähui jákun ä jometukähui.

³¹ Júnëate jume Diosta bejri joame Diosta kaa am nok jikkajähui; të jábe junne Diosta yöreka, éntok ä éä páman áneme, huákäi nok jikkaja.

³² Jauhuey júne kaabeta bétana jikkaj-ri líptitaka yeu yóremtulataka ä bíchakä bétana.

³³ Í kaa Diosta bétana huëtek, kaita ára yáa éiyey.

³⁴ Huanärim inel ä yómmiak:

—Empo Dios bejripo yeu yóremtulataka junne, ¿itomë majtia báare? Huanärim áma yeu ä jaasek.

Jü Diosta noki kaa täyame líptita bénna

³⁵ Jesús ä jikkajak, áma yeu ä simtuahuaka bétana. Huanäi ä téaka, inel áu jiaahua:

—¿Jachë empo Diosta Üusi súale?

³⁶ Áapo éntok inel ä yómmiak:

—Señor, nechë téjhua ä jábétukähui, ín ä súalnakë béchïbo.

³⁷ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Akë ä bil-la; ínapone ájãria, jü émomak nokame.

³⁸ Huanäi tónommia kíkteka ä yörek, inel jíaka:

—Señor, enchine súale.

³⁹ Jesús éntok inel jiaahua:

—Bette nokta chúpa bárekane ím ániau yepsak, huame kaa bíchame bínnakë béchïbo, huame bíchame éntok kaa bíchamta bénasi am tahuanakë béchïbo.

⁴⁰ Huanäi huate pariseerom áamak anëu, íkãi jikkajaka, inel áu jiaahua: —¿Jachu itapo két lilíptim?

⁴¹ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Lilíptimtukem, jü Dios bejri kaa enchimmet ayu éiyey. Të én enchim emo bíchá tiä béchïbo, jü Dios bejri enchimmet taahua.

10

Jume kabara kórãim ejemplo

¹ 'Tua lütüriapone inel enchimmeu jiaahua: jü kaa kabara kórãi puerta páman kibakekame, të sékána áman túbuktekame, lak-ron, éntok útteapo jábeta jita üuhua.

² Të hua puerta páman kibakekame, áapo jü kab-yeero.

³ Jü puertata suayame, íkãi ä étaporía. Jume kabaram éntok juka kab-yeerota nok täya. Áapo éntok jume ä kabarammeu bem téhuampo ámeu nokaka, yeu am béeba.

⁴ Huame síme ä átteahuam yeu am bebaka ámepat huéenake. Jume kabaram éntok ä guojaanake, bueítukim ä nok täya.

⁵ Të kaa bem täyãhuim kaibu guojaanake, ál-lam ä tö tennínake, bueítukim täbuik nok jáhuita kaa täya.

⁶ Íkãi ejemplota ámeu yétchak, jü Jesús; të bempo kaa jünéaka taahuak, jita bétana ámeu ä nokaihui.

Jesús, jü tü kab-yeero

⁷ Jesús éntok júchi ámeu nookak, inel jíaka:

—Tua lütüriapone inel enchimmeu jiaahua: Ínapone ájãria jü kabara kórãi puerta.

⁸ Síme huame ínopat äbo yájakame, útteapom jábem jita üuhua, éntokim éekbua; të jume kabaram katim am nok jikkajak.

⁹ Ínapone jü puerta; hua inot éaka kabara kóräiu kibakeme, jínëutuna. Kóräipo kikkibaknake, éntok yeu hueramnake, éntok básota téunake.

¹⁰ Jü lak-ron kía ékbua báreka yebijnake, éntok jábeta mēbáreka éntok jita chíbejtiaa ä tejal báreka. Tē inapo äbo yebij-la jíapsihuatma enchim jípunakē béchibo, éntok büruk béppa yún enchim ä jípunakē béchibo.

¹¹ Ínapone jü tü kab-yeero. Huä tü kab-yeero ä jíapsi nénkinake ä kabaram béchibo.

¹² Huä tómipo kabaram suayame, kaa tua tü kab-yeero, éntok kabaram kaa átteak. Robota áu huémta bichátek, kabaram tō búitinake. Huanäi jü robo ámeu yepsaka am kikkisuka chíbelam am jaanake.

¹³ Júnëli hua tákiatata kabaram suayame búitinake, bueituk kía tómipo am suaya. Kabaram tárük junne, kaita áma táru.

¹⁴ Ínapone ájaria jü tü kab-yeero. Jume ín kabaramne täya; huame ín kabaram éntok, nechim täya.

¹⁵ Alē bénasi jü ín Áchay nee täya, éntok inapo két ín Áchayne täya. Éntokne ín jíapsi nénka jume kabaram béchibo.

¹⁶ Huate kabaramne jípure, tē huámëi kabaram kaa ímī kóräipo joome. Huámëine két äbo huérianake, éntokim két nee nok jikkaijnake. Huépul bénasim náu anna; éntok huépü kab-yerotunake.

¹⁷ Jü ín Áchay huári béchibo nee nákkē, bueitukne simem béchibo ín jíapsi nénka; chúkula éntokne júchi ára ä nüye.

¹⁸ Kaabe nee ä úhua; ál-lane inel ín eä béchibo muuke. Útteatane jípure ín múknakē béchibo, éntokne útteata jípure júchi jíapsita ín núnakē béchibo. Íkai nésautane mabetak, ín Áchay bétana.

¹⁹ Kaa nanabeu éaka, júchim náu nok nássua táytek, jume judío yäuchim, iri nokta béchibo.

²⁰ Juebénakam inel jiaahuay:

—Lemooniota jípure. Rokotula. ¿Jatchiakem ä nok jikkaja?

²¹ Huate éntok inel jiaahua:

—Jábe lemooniota jípureme kaibu ilē bénasi noknake. ¿Jachu jü lemoonio ára pusim am étaporía, jume lilipitim?

Jume judíom Jesústa omoutek

²² Buere tiöpota chúpukáu huátihuaú pajkotukay, jum buere joära Jerusalémpo. Huamëi taahuarimmechi éntok sébe tiempotukay.

²³ Jesús éntok áma naa huéiyey, tiöpopo, Salomóna portaalimpo.

²⁴ Huanäi jume judíom ä kóntiaka inel áu jiaahua:

—¿Jauhuey tájtisē itom jíapsi kaa al-leetuanake? Empo jü Cristotukátek huittē itom téjhua.

²⁵ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Enchimne ä téjhuaasula, tē katem nee súale. Huä tékil ín yáari ín Áchay téhuampo, huári ino bétana nooka;

²⁶ tē eme kaa ä súale, bueitukem kaa ín kabaram, ín enchimneu jíakä bénasi.

²⁷ Jume ín kabaram nee nok täya; inapo éntok am täya, éntokim nee guojaase.

²⁸ Inapo éntok jíbapo béchibo jíapsihuatma am miika. Bempo kaibu emo tárúnake jauhuey junne, éntok kaabe ín mámpo yeu am huíknake.

²⁹ Huä ín Átchay nee am mikakame, chë sïmem béppa nésahue, éntok kía jábe júne kara ín Áchay mámpo yeu am huïkke.

³⁰ Ínapo, éntok ín Átchay, náute huépülay.

³¹ Huanäi jume judíom júchi tétam nüka, ä mamaasu báreka.

³² Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Juebenakne türi tékilta enchim bíttuala, ín Áchay bétana huémta. ¿Jíta tékilta béchïbosem nee mamaasu báare?

³³ Jume judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Huä tü tékilta béchïbote kaa enchi mamaasu báare, ál-la Diosta béj-reka em nokakä béchïbo; bueïtuk empo yóremtaka junne, Diosta bënasi emo johua.

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínel jïjtereri enchim leypo: “Ínapo ínel jiaahua, emem diosim”?

³⁵ Huame Diosta noki mabetakame diosim tíiya. Huaka jïjterita kaabe ára täbuiasi ä yáuhua.

³⁶ Bueïtuk Dios Átchay nee yeu púhuak; ím ániau nee kóm bíttuak. ¿Jatchia jüntukem Diosta béj-reka nee nokä tíiya, ínapo Diosta Ūusi ti nee jíakä béchïbo?

³⁷ Juka ín Áchay tékil kaa nee joay, katem nee súalpo yúmala.

³⁸ Të nee ä joay ál-la, éláposem nee kaa súale, të huaka tékilta ín joáhuem súale, enchim júneenakë béchïbo, éntok enchim ä súalnakë béchïbo, juka Dios Áchayta ínot anëhui, éntok ín át anëhui.

³⁹ Júchim éntok mámpo ä tatab báreka tekipanuy, të áapo bem mámpo áu yeu huïkkek.

⁴⁰ Huanäi Jesús júchi siika, Jordán bathue huáyтана bícha, áman kësam huëpo Juanta batóaiipo. Huanäi huämi taahuak.

⁴¹ Huanärim juebénaka áu yájjak, ínel jíaka:

—Juan lütüriapo kía jita señalta júne kaa yáuhua; të sïme Juanta iäri bétana nokakäu lütüriatukay.

⁴² Huanäi huämïri juebénaka ä súsualeka taahuak.

11

Láazarota mukukä bétana nokhuame

¹ Senu yoreme Láazarota ti téhuaka júnaköri kökorey, Betaniapo jometaka, María éntok Marta ä ákorohua pueblolo.

² María, Láazarota kökoremta huaayi, ïri ínel jü Señortat juka per-fuumeta át töak, éntok ä chonimmey guókpo ä huaachak.

³ Láazarota huaayim Jesústau nokta bíttuak, ínel jiamta:

—Señor, jü em nákéu kökore.

⁴ Jesús éntok ä jíkkajaka ínel jiaahua:

—Í kökoa kaa áy kókkö béchïbo, ál-la juka Diosta looria át bíttunakë béchïbo, éntok két ä Ūusibet ä bíttunakë béchïbo.

⁵ Jesús éntok Martata nákkey, éntok ä huayihua, éntok Láazarota.

⁶ Të íkái jíkkajaka, ä kökorë bétana, júchi guoy táapo áma taahuak, ä anéipo.

⁷ Huanäi chükula jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jánte jum Judea buiärau bíchaa.

⁸ Huanäi jume ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Maestro, én jume judíom enchi jariay, tetammey enchi mamaasu báreka. Entok, ¿júchë áman huée báare?

⁹ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu jü taahuari kaa dooce horam jípure? Huä taahuapo huera-mame kaibu tëitinake, bueítuk ímí ániapo machiriy bitcha;

¹⁰ tē hua tukaapo hueramame tëitinake, bueítuk jü machiria kaa át aika.

¹¹ Íkai noksuka, chúkula ínel ámeu jiaahua:

—Huä itom amigo Láazarro kótche; tēne áman huéiye ä búsa báreka.

¹² Huanäi jume ä discípulom ínel jiaahua:

—Señor, kóchëtek, yún éenake.

¹³ Jesús ínel jiaahua, Láazarota mukila bétana. Tē bempo kócheka jimyorehuamta bétana ä nokä téiyey.

¹⁴ Huanäi Jesús huitti ínel ámeu jiaahua:

—Láazarro béja muukuk.

¹⁵ Enchim béchibone al-leiya, kaa áman itom anekä béchibo, enchim nee súalnakë béchibo. Tē ámante áu kannake.

¹⁶ Huanäi hua Toomas, Guoguöri téame, ínel jiaahua huame áamak discípulommehui:

—Ítapo kette áamak kannake, áamak kókkko béchibo.

Jesús jü júchi jíabitehuame éntok jíapsihuame

¹⁷ Jesús áman yepsaka tejhuahuak: Láazarro béja naiki taahuarey, mäataka.

¹⁸ Betania pueblo éntok kaa mékka Jerusaléniu taahuay, jiba tua batte báij kilometropo.

¹⁹ Juebena judíom ámeu yáij-latukay Martatau éntok Mariatahui, am yánti jíapsi joa báreka, bem ábachi mukukä béchibo.

²⁰ Huanäi Marta Jesústa áman hué tíay ä jíkkajaka, ä nankiseka yeu siika; María éntok jóapo taahuak.

²¹ Huanäi Marta Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, enchi ím aney ín ábachi kaa muk éiyey.

²² Tē éne kët júneiya, símeta Diostau em aahuäu, Dios enchi ä máknake.

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Em ábachi jíabitenake.

²⁴ Marta éntok ínel áu jiaahua:

—Ínapo júneiya ä jíabitenakëu júnak símem jíabiteyo, huaka taahuata yúmako.

²⁵ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü yore jíabitetuame éntok jü jíapsihuamta yore mákame. Huä nee súaleme mukilatata júne júchi jíapsinake.

²⁶ Éntok síme hua jíapsaka nee súaleme jíbapo béchibo kaibu muknake. ¿Jachë íkai súale?

²⁷ —Jeehui, Señor —ti áu jiaahua—. Ínapo ä súale, enchi Cristotukähui, jü Diosta Úusi ím ániau kóm yebij-lame.

Jesús Láazarota mäaripo huéeka buanak

28 Marta éntok íkái noksuka áman sika, juka Mariáta ä huayhua núnnuk, éhuil ínel áu jíaka:

—Jü Maestro ím aane; éntok enchi núnnu.

29 Áapo íkái jíkkajaka, bamsipo kíkteka áman áu siika.

30 Jesús ketune kee huam ilí pueblou kibakey, Martata ä nankekäpo ketune aaney.

31 Huanäi jume judíom jóapo áamak aneka ä sirok aniaïhui, Mariáta bamsipo yeu ä sik, akim ä guojaasek, ínel jíaka: “Áman siika, ä mäariu buanseka.”

32 María jum Jesústa anëu yepsaka, ä bíchaka, guókpo áu tónommea kíktek, ínel jíaka:

—Señor, enchi ím aney, ín ábachi kaa muk éiyey.

33 Jesús ä buanay ä bíchaka, éntok két huame judíom áamak kateïhuim buaname bíchaka, jíapsi sóokteka espíritupo áu yoyoak, tüisi siroksi.

34 Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jáksem ä maäk?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, äbe sika ä bícha.

35 Huanäi Jesús buanak.

36 Huanäi jume judíom ínel jiaahua:

—¡Akem ä bícha, tepa ä nákkey!

37 Huate éntok áme násuk aneme ínel jiaahuay:

—¿Jachu íri kara jita yáuhuai, Láazarota kaa múknakë béchïbo, jáchin juka líptita ä pujtetuakä bénasi?

Láazarota mukilata jíabitetuak

38 Jesús, ä jíapsipo júchi tüisi siroksi éaka, ä mäariu bíchaa siika. Téta guójöriatukay; ï guójöria éntok téta buërukuy páttiaritukay.

39 Jesús ínel jiaahua:

—Juka tétatem mékka oóre.

Marta, jú mukukamta huaayi, ínel áu jiaahua:

—Señor, béja chïcha juuba, béja naiki taahuare mukilataka.

40 Jesús ínel áu jiaahua:

—¿Jachune kaa enchi téjhuaala, ä súalëtek, Diosta looria enchi bínnake tíaka?

41 Huanärim tétata mékka oórek, juka mukilata áy páttiatukaihui. Huanäi Jesús, téhuekau jikau remteka, ínel jiaahua:

—In Átchay, enchine baysauhue enchi nee jíkkajä tíaka.

42 Ínapone jüneiya, jíba enchi nee jíjikkajähui; tëne ínëli jiaahuak huaka génte juebenaraata ino chíkola aneme béchïbo, enchi nee äbo bíttuakäu bétaña am súalnakë béchïbo.

43 Íkái noksuka, kusisi cháchayek:

—Láazaro, ¡pakunë yeu huéiye!

44 Huanäi jú mukilatukaihui yeu siika, mámpo éntok guókpo sánkommea súmatataka. Ä pújbahua éntok sánkommea bitiatukay. Jesús éntok ámeu ínel jiaahua:

—Akem ä búttia, ä huéenakë béchïbo.

*Noktam náu yáuhuak, Jesústa mëbáreka
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)*

⁴⁵ Huanäi juebena judíom Mariátamak ambáreka áma yáij-latukay. Huanärim Jesústa yáakäu bíchaka ä súsualek.

⁴⁶ Të huate éntok jume pariserommeu sájaka, Jesústa yáakäu am téjhuak.

⁴⁷ Huanäi jume sacerdotem tiöpopo chë nésahueme éntok jume pariseerom juka conciliotam náu núnuka, ínel jiaahua:

—¿Jáchisute annake? Bueituk i yoreme juebena señaalim johua.

⁴⁸ Kía ínëli itom ä tójak, síme ä súsuálnake. Huanäi jume romaanom äbo yájaka juka itom tiöpo tátabnakë, éntokim huaka itom nación luutianake.

⁴⁹ Huanäi jü Caifás ámemak joome, huäri huásuktiriat sumo sacerdotetukai, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emem kaita jüneria,

⁵⁰ éntokem kaa jüneyia, ito béchibo jita chë türiakähui, huépü yoremta itom pueblota béchibo muknakëhui, të kaa síme naciónta kókkonakëhui.

⁵¹ Kaa ä éäpo ikäi nookak, Jesústa bétana, ál-la huäri huásuktiriat áapo sumo sacerdotetukä béchibo, profetisaruk hua naciónta béchibo Jesústa muknakëihui,

⁵² éntok kaa kía naciónta béchibo jíbba, két huame Diosta üusim chíbejtilam lópola náu am rúktia béchibo.

⁵³ Júnëli huäri taahuarit naateka náhuim nokta yáuhuak, ä mëtebo báreka.

⁵⁴ Huäri béchibo Jesús béja kara machisi jume judíom násuk naa huéiyey, ál-la mékka bíchaa siika, senu buiärau see päria, náapo, hua pueblo Efraín téähui. Huämi taahuak, jume ä disciipulommaki.

⁵⁵ Éntok béja kaa jaikika bëyey, judíom pascua pajkota yúmanakëhui. Huanärim juebénaka buere joära Jerusaléniu jikau sájjak, kee pascua pajkota yúmayo emo báksia báreka.

⁵⁶ Huanärim juka Jesústa jariay. Jum tiöpopo aneka, ínëlim emo nátemajey:

—¿Jáchisem éiya? ¿Jachu kaa äbo pajkou yebijnake jáni?

⁵⁷ Huanäi huame tiöpopo chë nésahueme éntok huame pariseerom át nésahuek, hua jábe júne ä jüneriame, ják ä anëhui, yeu ä buís sáyhuak, ä pereesote béchibo.

12

Jesústat perfuume huättiahuak Betaniapo

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Búsan taahuarim bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yáanaïhui. Jesús pueblo Betaniau yepsak, Láazarota jóapo. İri mukílatukay, të Jesús kókkolam násuk ä jíabitetuak.

² Béja kúptey Jesústam tepa buere äbosey. Marta éntok jita am joriay. Láazaró éntok Jesústamak mesau kátekay.

³ Huanäi María batte medio litro perfuumeta Jesústat guókimmet tóak, éntok ä chonimnea ä huaachak. Jü kári éntok musála júbay tápunak. İ perfuume tüisi béj-retukay.

⁴ Huanäi senu ä disciipulo ínel jiaahua, hua Judas Iscariote tíame, Símonta üusi, hua ä nénkinakëihui:

5 —¿Jatchiakasu kaa i perfuume báij cien taahuari tékil béjhuapo nénkihuaka, póolobem ä miikhuak?

6 Judas ínëli jiaahuak, kaa póobem ä jikolë béchïbo; ál-la ékbua ára jita nüyey; bueituk juka tómi bóosata jïpureka, juka áma öorehuamta nunüey.

7 Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Akë ä tójja. Áapo ín määnä taahuari béchïbo ä bëlatukay.

8 Bueituk jume póolobem jïbem enchimmak am jïpunake; ínapo éntokne kaa jïba enchimmak tahuanake.

Noktam náu tütek, Láazarota jaatia báreka

9 Juebena judíom Jesústa áma aney jüneriaka, ámanim yájjak, kaa áapörík jïba bíb báreka, të Láazarota këtchi, juka kókkolam násuk ä jíabitetuakáihui.

10 Të huame tua chë nésahueme nokta náu lütüría yáuhuak, juka Láazarota kët mënë béchïbo,

11 bueituk áapörík béchïbo juebena judíom emo näikimtey, Jesústa súaleka.

Jesús mám tájtiriahuaka Jerusaléniu kibakek

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Yokoriapo génte buéresi juebénaka jum pajkou yáij-latukáihui, Jesústam jum Jerusaléniu yebisisë téamta jíkkajak.

13 Huanärim jume tako sáhuam nüka, ä nankiboka yeu sájjak, éntokim inel chaayey:

—¡Tüisi mabettunake! ¡Í santo, jü Señorta téhuampo yebisiseme, jü Israeltau Rey!

14 Huanäi Jesús juka buru asólaata téaka át jikat yejtek, jïojteta jáá bénasi:

15 Katë májhue, buere pueblo Siónta maala;
ími huéiye jü em Rey,
buru asólaatat yejsimeka.

16 Íachirim kaa jünéaka tahuakay, jume ä discípulom kësam huëpo; të juka Jesústa jíabitek buéresi úttilhuaka ä mabethuak. Huanäi jübuam áu huáhuaatek, áa bétana íkái jïojtetukáihui, éntok áachä chúpahuakáihui.

17 Jü génte áamak anéihui, áa bétanam nookay, jáchin Láazarotau chachayeka jum ä máaripo kókkolam násuk ä jíabitetuak.

18 Huäri béchïbo kët jü génte ä mabet báreka áma yájakay, bueitukim ä jíkkajak, áapörík íkái señalta yáakä bétana.

19 Të jume pariseerom, bempo náu inel jiaahuay:

—Béjem ä bitcha, kaitate ára yáuhua. Áachem suuhua, ¡sime génte áamak kaate!

Griegom ket kaa jaikika ama aneka Jesústa jaria

20 Griegom ket kaa jaikika áme násuk aaney, huame áman pajkou Diosta yöri báreka jikau sákalam násuku.

21 Ímëi Feliipetau rúktek, pueblo Betsaida Galiléa buiärapo jometahui. Huanärim jïokot áu jiaahuay, inel jíaka:

—Jesústate bíb péiya.

22 Feliipe éntok Andrésta ettejhuariak. Huanäi jü Andrés éntok Feliipe Jesústam téjhuak.

²³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tiempo béja yúmase, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta úttlnähui.

²⁴ Tua lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Jü tirijko báchia kaa buíapo kóm huécheka mukuka síhuekâtek, áapola tahuanake; té mukuka síhuekâtek, yún takanake.

²⁵ Huâ ä jíapsi beutireme ä tárunake; té ím ániapo ä jíapsi kaa beutireme, ä yü jíapsinaké béchibo ä éria.

²⁶ Jü nésauta nee joria báareme nee guojaanake. Huanäi huam ín anëpo két annake, hua nésauta nee joriame. Jü nésauta nee joriame, ín Átchay ä úttlnake.

Jesús ä mäna bétana nooka

²⁷ Huanäi Jesús ínel jiaahuak:

—¡Tepa kaa al-leeri ín jíapsit aayuk! ¿Jáchisune jiaunake jáni? Karane ínel jiaahua: “In Átchay, jinou huéenakemta bétanë nee jínëu!” ¡Bueituk ikäi ín chúpanaké béchibone äbo yepsak!

²⁸ In Átchay, em téhuame looriasi bíttebo.

Huanäi jáhui téhueka bétana kóm yuumak, ínel jáika:

—Béjane looriasi am bíttebok, éntokne júchi looriasi am bíttebonake.

²⁹ Huanäi hua génte juebenara áamak anëu juka jáhuita jikkajaka, yúkuta ínel omtë tíiyay. Huate éntok ínel jiaahuay:

—Diosta ángel áu nookak.

³⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Í jáhui kaa ino béchibo äbo kóm yuumak, ál-la enchim béchibo.

³¹ Èni ájáría í ániapo anemmet nokta chúpatunakëhui. Èn hua diablo ím ániapo buéresi ä nésahue násuk júne yeu béptunake.

³² Ínapo éntok buíapo jikau tóboktiahuak, símemne inou rúktianake.

³³ Ínëli jiaahuay, jáchin ä muknakeu am jüneria íaaka.

³⁴ Huâ génte ínel ä yómmiak:

—Ítapo jum Diosta leypo ä jüneriak, Cristota jíbapo béchibotunakëhui. ¿Jáchisu júntuké ä tóboktianä tíiya, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta? ¿Jábese júntuk, iri Yoremta Üusi?

³⁵ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ketune chúbala enchim násuk annake, jü machiria. Náasem kaate, ketune machiriata enchimmeu ayuako, kaa máchiraata kaa enchim jaatianaké béchibo; bueituk hua kaa machiku hueramame kaa jüneiya jákun bíchaa ä huëhui.

³⁶ Ketune machiriata jípurekem ä súale, juka machiriata, machiriapo enchim usiarimtumaké béchibo.

Íkái nookak jü Jesús; huanäi sika am éusuriak.

Jume judíom kaita súalëram

³⁷ Té juebena señaalim bem bíchäpo ä yáak junne, katim ä súaley,

³⁸ profeta Isaíasta nokakäu chúpnaké béchibo, ínel jámta:

Señor, ¿jábetasu ámeu itom nokakäu súale jáni?

Éntok, ¿jábetausum emo yeu machiriake jáni, huame Señorta mámmam?

³⁹ Íári béchibom kaa ä súaley, bueituk két ínel jiaahua jü Isaíasta jiojteri:

⁴⁰ Bempörim puj páttiak,

éntok bem jíapsi námakasi yáuhuak,

pusimnea kaita bem bínnakē béchĭbo,
 éntok jíapsiy kaita bem jünerianakē béchĭbo,
 junĕli kaa jíapsi kúakteka,
 kaa nee am jínĕunakē béchĭbo.

⁴¹ Isaías inel jiaahuak, Jesústa looria bíchaka, bueituk áa bétana nookak.

⁴² Kía jüentaka junne, yáuram juebénaka ä súaleka taahuak. Tĕ pariserom béchĭbo katim emo yeu buissey, kaa huam bem náu yayájapo emo yeu bep iaaka.

⁴³ Bueitukim chĕ ä türey, juka yoremta úttilhuä bétana bem máknäu, Diosta úttilhuä béppa.

Jesústa nooki yorememmet bĕttesi chupanake

⁴⁴ Jesús kusisi nokaka inel jiaahua:

—Huä nee súaleme kaa nee jíba súale, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta kĕtchi.

⁴⁵ Huä nee bíchame, huaka nee äbo bíttuakamta kĕt bitcha.

⁴⁶ Ínapo, jü machiria, äbo ániau kóm yebij-la, síme huame nee súaleme kaa machiku aneka áma kaa am kókkonakē béchĭbo.

⁴⁷ Jábe jüne in noki jíkkajaka, tĕ in éäu kaa joame, ínapone kaa bette nokta át chuppa; bueitukne huame ím ániapo aneme kaa bette nokta ámet chupabáreka äbo kóm yebij-la, ál-la am jínĕu báreka.

⁴⁸ Huä kaa nee mabetakame, éntok in noki kaa jíkkaj báareme, jábeta bette nokta át chupanakemta jípure. Jü noki ín nokakähui, taahuata yúmak, bette nooki át chupanake.

⁴⁹ Bueituk ínapo kaa kía ín éäpo ä nok-la; hua Áchayhuari nee äbo kóm bíttuakame, áapo nee át säuhuek jita ín noknakĕhui, éntok jita enchim ín majtianakĕhui.

⁵⁰ Éntokne jüneiya ä néosaurihua yü jíapsihuamtukähui. Júnĕline huaka ín nokäu nooka, huaka ín Áchay nee ä téjhuaka pámani.

13

Jesús ä discípulom guók báksiak

¹ Senu taahuari bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yúmaseihui. Jesús jüneiyay, tiempota áa béchĭbo yúmalatukaihui ím ániapo yeu ä huéenakĕihui, ä Áchaybeu bíchaa. Ä átteahuam ím ániapo aneme jíba am nákkek, ä mukĕpo tájti.

² Huanäi tukaapo am jíbuäy, jü diablo Judasta jíapsipo kibak-latukay, Jesústa ä nénkinakē béchĭbo. Íri Judas Iscariote, Símonta úusitukay.

³ Jesús jüneiyay ä Áchayhua símeta ä mámpo ä tóij-latukaihui, éntok Diosta bétana áu hueihui, éntok Diostau bíchaa áu huéenakĕihui.

⁴ Júnĕli kíkteka, jume súppem béppa huéeme áu úhuak. Toallam éntok nüka, am huikojte.

⁵ Huanäi buere puraatopo bäam yeu töaka ä discípulom guók báksia táytek, éntok jume toallam ä huikosakĕbey am huaachak.

⁶ Huanäi Jesús jü Símon Perotau rúktek; Peero éntok inel áu jiaahua:

—Señor, ¿jache empo nee guók báksia báare?

⁷ Jesús éntok inel ä yómmiak:

—Jü ín jóäbet empo kaa át jüneiya én läuti; tĕ chúkula ál-lĕ át jüneenake.

⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Katë nee guók báksianake, jauhuey junne.

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa nee enchi guók báksiak, kaitë ínomak jípunake.

⁹ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ä junëlitunakey, kaa ín guókim jíbba, ín mámmam éntok ín kóba júne báksia.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—Jü bemélasí baksíari kaa júchi báksiana, jume guókim jíbba, bueítuk béja baksíari. Eme éntok béja báksiari, të kaa síme.

¹¹ Bueítuk júneyay jábeta ä nénkinakëihui; huári béchíbo: “Kaa síme báksiari”, ti áu jiaahuak.

¹² Júnëli, chúkula am guók báksiasuka, júchi ä súppem nüka, mesau rúktek. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu eme júneya jita ín enchiméu yáakähui?

¹³ Eme nee Maeströ tíiya, éntokem nee Señor tíiya. Túisem ínel jiaahua, bueítuk enchim jiauläpo, ínapone ájária.

¹⁴ Të ínapo Señortaka éntok Maestrotaka júne enchim guók báksiak, eme kéchí náu emo guók báksiapo yúmala.

¹⁵ Bueítuk ejemplotane enchim mákkak, ín enchiméu ayuka bénasi enchim két náu ä jonákë béchíbo.

¹⁶ Tua lútüriapone ínel enchiméu jiaahua: Huä sáyhuame kaa ä teko béppa chë yörihua; éntok hua jákun bíttuahuakame júne kaa chë yörihua áman ä bíttuakamta béppa.

¹⁷ Íkäre m júneriátek, al-leakem jíapsínake ä joáteko.

¹⁸ “Kanne símem bétana nooka. Bueítuk ínapone júneya jábem ín yeu púalatukähui. Të úttea huaka jöjteta ínel jámta chúpnakë béchíbo: “Huä páanim ínomak buáyeme nee béj-reka áu tóboktiak.”

¹⁹ Én naatekane enchim ä téjhua, kee jee huéenakemta chúpeyo, béja ä chúpey enchim ä súalnakë béchíbo ín ájáriatukähui.

²⁰ Tua lútüriapone ínel enchiméu jiaahua: Huä ín jákun bíttuari mabetakame, nee mabeta; hua nee mabetakame éntok, huaka nee äbo bíttuakamta két mabeta.

Jesús Judasta ä nénkinakeu bétana nookak

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jesús íkäi noksuka, ä jíapsipo túisi sirokay. Huanäi huitti ínel jiaahua: —Tua lútüriapone ínel enchiméu jiaahua, senu enchim násuk aneme nee nénkinake.

²² Huanäi huame ä discípulom emo naa bíchaka taahuak, kaa jünéaka jábeta bétana ínel ä jáhui.

²³ Senu discípulo, Jesúska chë nákeihui, áa náapo káteka chákala böky.

²⁴ Íähui señam yáuhuak, jü Simmom Peero, ä temaj íaaka ä jábétukaihui huaka áa bétana ä nokaihui.

²⁵ Huanäi áapo, Jesústau jëla rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jábesa júri em áa bétana nokähui?

²⁶ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Huä jábeta páanim kómoniaka ín ä miknakeu, huári ájária.

Huanäi jume páanim kómoniaaka, Judas Iscarioteta, Símonta üusi, am miikak.

²⁷ Huanäi sep Satanás ä jíápsipo kibakek. Jesús éntok ínel áu jiaahua:
—Juka em yáa bárëu, bamsekë ä yáuhua.

²⁸ Të huame mesau jokame katim jünéaka taahuak, jita béchïbo Judastau ínel ä jíakähui.

²⁹ Bueituk huate ínel éiyay: Judasta tómi bóosata jípurë béchïbo, Jesús ínel áu jiaahua: “Pajkopo itom huáatianakeuë jínnu mátkhi”, éntok: “Poloobeme mikpo yúmala”, tim éiyay.

³⁰ Áapo jume páanim buásuka siika. Huanäi éntok béja tukaaritukay.

Jü bemela nésauro

³¹ Huanäi Judasta yeu simsuk, Jesús ínel jiaahua:

—Én buéresi úttılna, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, éntok Dios Átchay áa béchïbo úttılna.

³² Jü Dios áapörík béchïbo úttılhuátek, áapo Dios kéchá úttılname, ä éäpo; éntok láuti ä úttılname.

³³ In usiálam, ketunene kaa bínhua enchimmak annake. Nechem jariunake, të jume judíommeu ín jíá bénasi, enchimmeune két ínel jiaahua: Huam ín huëu bíchaa, eme karem áman kaate.

³⁴ Bemela nésaurotane enchim mákka: Emóem nákke. Nee enchim náképo bénasi, emem két nánancha emo náknake.

³⁵ Ímirim simetaka enchimmet jüneeake, ín enchim majtialatukä bétana, nanabeu éaka enchim emo nákeyo.

Jesús juka Perota kaa áu ä täya tianakeu bétana nookak

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jákusë huéë báare?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Áman ín huëu bíchaa, empo kara ínomak huéiye ëni; të chükula arë ino sáu huéenake.

³⁷ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jatchiakasune kara emo sáu huéiye ëni? ¡In jíapsi muknakey júnene ára ä tójja, emo béchïbo!

³⁸ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë em jíapsi ä muknakey júne ára ä tójja, ino béchïbo? Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, juka totorórata kee jee kuseyo, baisë kaa nee emo täya tianake.

14

Jesús jü Böo Dios Áchaytau bíchaa

¹ Katem enchim jíapsi jáchin éetua. Diosta enchim súalë bénasi, nechem két súale.

² In Atchay jóapo juebena káarim ayka; të kaa junëlitukátek ínapone enchim téjhua éiyey. Ámanne huéë báare, huam enchim annakëpo túlisi ä tüte béchïbo.

³ Huanäine tühuekau yepsak, huam enchim annakëpo ä tútenake. Huanäine júchi yebijnake. Huanäine júchi enchim äbo núnake, bueituk huam ín anëpo, ínomak enchim annakë béchïbo.

⁴ Bueitukem jüneiya jákun bíchaa ín huéenakeu, éntok juka böota júnem täya.

⁵ Huanäi jü Toomas ínel áu jiaahua:

—Señor, katte jüneiya jákun bíchaa em huëhui; ¿jáchisute juka böota täyanake?

⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü böo, jü lütüria, éntok jü jíapsihome; kaabe ín Áchaybeu huéenake, kaa ino béchibotuko.

⁷ Nee täyátekem két ín Átchay täya; éntokem én naateka ä täya, éntokem ä bil-la.

⁸ Feliipe éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë ä bíttua, huaka Dios Áchayta. Júnélite kaitat jáchin éaka tahananake.

⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Béjane bínhua enchimmak aane, ¿éntoke jíba kaa nee täya, Feliipe? Huä nee bil-lame, juka Dios Áchayta bil-la. Ä junëlituk junne, ¿jatchiakasë júntuk Dios Áchayta nee enchim bíttua sáuhue?

¹⁰ ¿Jachë kaa ä súale, Dios Áchaytamak nee huépülatukähui?, éntok, ¿juka Dios Áchayta júne inomak huépülatukähui? Huä noki ín nokäu, kanne kía ín éäpo ä nooka; hua Dios Átchay ínot aneme, áapo juka tékilta johua.

¹¹ Nechem súale, Dios Áchaytat ín anëhui, éntok két Dios Áchay ínochi; o hua tékil ín joäu, huäri béchibem nee súale.

¹² Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä nee súaleme, huaka tékilta ín joäu áapo két ára ä jonake, éntok ín joäu béppa chë yörisi machik júne jonake, bueituk Dios Áchayta anëu nee huë béchibo.

¹³ Éntok simeta juka ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, anä yáanake, juka Dios Áchayta Ūusi úttilnä béchibo.

¹⁴ In téhuampo jita júne enchim aahuay, ínaponä yáanake.

Jü Espiritu Santo äbo bíttuaname

¹⁵ Nee nákétekem juka ín nésauri johua.

¹⁶ Huanäine ínapo Dios Áchaytamak noknake, täbui jíapsi jotehuamta enchim máknakemta, yü tütti enchimmak ä annakë béchibo.

¹⁷ İri Espiritu tua lütüria. Të jume ími ániapo joome, karam ä mabeta, bueitukim kaa ä bitcha, éntokim kaa ä täya; të eme ä täya, bueituk enchimmak aane, éntok enchim jíapsipo annake.

¹⁸ Kanne kía usi lepentukä bénasi enchim tö simnake. Júchine enchimneu yebijnake.

¹⁹ Ketune ili bëye; huanäi jume ím ániapo aneme kaa nee bínnake; të eme ál-la júchem nee bínnake; bueituk ín jíapsä béchibo, eme két jíapsinake.

²⁰ Huäri taahuarit eme júneenake Dios Áchaytat ín anëhui; eme éntok ínochi, ínapo éntok enchimmechi.

²¹ Huä ín nésaurim jípureme éntok am joame, İri ájária jü nee nákeme; hua nee nákeme, ín Áchay kéchá náknake. Éntok ínapo két ä náknake, éntokne áu ino yeu machirianake.

²² Huanäi jü Judas ínel áu jiaahua, kaa hua Iscariote:

—Señor, ¿jatchiakasë itou jíba emo yeu machirianake, të kaa huame ímĩ ániapo anemmehui?

²³ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Huä nee nákeme ín noki yörinake; éntok hua ín Áchay ä náknake. Huanäite áu yájaka áamak jóatenake.

²⁴ Huä kaa nee nákeme ín noki kaa yörinake; hua noki enchim jikkajakäü, ínapone kaa ä átteak. Huä Dios Átchay nee äbo bíttuakame, Áapo ä átteak.

²⁵ 'Íkäine enchimneu nookak ketune enchimmak aneka.

²⁶ Të hua jíapsi jotehuamta yore mákame, jü Espiritu Santo, hua Dios Áchayta äbo bíttuanakëhui ín téhuampo, huäri simeta enchim majtianake, éntok enchim áu huáatituanake, simeta huaka ín enchimneu nokakähui.

²⁷ 'Yánti jíapsihuantane enchimneu tö siime. In yánti jíápsekäune enchim miika, të kaa hua ím ániapo jometa Bénasi. Katem enchim jíapsi kaa al-leetua, éntokem kaa emo máujtua.

²⁸ Béjane enchim téjhuaala, ínel jíaka: Simnakene, tëne júchi enchimneu yebijnake. Nee nákétekem emo al-leetuä éiyey, Dios Áchaytau nee ino simë tíayo; bueítuk jü Dios Áchay chë yörisi maachi, ino béppa.

²⁹ Enchimne téjhuak, kee jee ä yúmayo, bueítuk nokta chúpey enchim ä súalnakë béchibo.

³⁰ 'Kanne júchi yún enchimmak ettejhuanaake, bueítuk jü ím ániapo buéresi genteta béppa chë úttiakame äbo huéiye; të áapo kaita ínomak jípres.

³¹ Të junëlitunake, ím ániapo aneme jüneenakë béchibo Dios Áchayta ín nákehui éntok Dios Áchayta ín ä sáhuë páman ín ä joähui. Jáptëem; ímite yeu sákanake.

15

Jesús jü tua páras óguo

¹ 'Ínapone jü tua lutüriapo páras óguo, ín Átchay éntok jü et-leero.

² Simeta huaka mesëkiriata ínot yeu simlata kaa takakamta chúkianake; éntok simeta huaka takakamta tútenake, chë yún ä takanakë béchibo.

³ Eme béja chicha machik úhuari jü noki enchimneu ín nokakäubeyi.

⁴ Inot jibem aane; ínapo éntok enchimnechi. Jáchin hua mesëkiriá áapola kaa tataka, kaa hua óguotat huéekäteko, enchimmak két junëlitunake, kaa enchim ínot jíba aneyo.

⁵ 'Ínapone jü páras óguo, eme éntok jume mesëkiriám. Huä ínot aneme, ínapo éntok áamaki. Íri yún takam huériunake; bueítuk eme kaa ínomak anëtek, kaitem ára yáuhua.

⁶ Huä kaa ínot aneme, mesëkiriata Bénasi päkun yeu jímmaahuaka huaknake. Huanäi náu tóijhuaka tájiu guótiana, ä béetinakë béchibo.

⁷ 'Eme ínot anëtek, éntok juka ín noki enchimmet aneyo, simeta enchim huáatiáhuem aahua; huanärem ä mákna.

⁸ Íäri béchibo loriapo úttilna, jü ín Átchay, yún enchim takakä béchibo. Huanärem junëli ín discípulomtunake.

⁹ In Áchayta nee náké Bénasi, ínapone két enchim nákke. Ínělem enchim ín náképo jíba aane.

¹⁰ Eme ín nésauri joátek, enchim ín náképem jíba aane; íneline ín Áchay nésauri johua, éntokne áapörík nee náképo aane.

¹¹ Íkäische enchimneu nooka, ín al-leáu enchimmet ayunaké béchíbo, éntok hua enchim al-leáu yúmalasi enchim ä jípunaké béchíbo.

¹² Íri ájáría jü ín nésauri: Jü enchim nánancha emo náknakeu, ín enchim náképo Bénasi.

¹³ Kaabe chē júne yore nákke, ál-la hua ä amigom béchíbo ä jíapsi nénkame.

¹⁴ Eme ámería jume ín amigom, huaka ín enchim át sáhuēu joáteko.

¹⁵ Kanne éntok ín tekípanualero ti enchim téttehuaanake, bueítuk hua nésauta joaka tekípanuame kaa júneiya, juka ä teko yáa bárēhui. Tē ínapo enchim amigok, bueítuk símeta huaka ín Áchay bétana ín jíkkajakäune enchim téjhuaala.

¹⁶ Eme katem nee yeu púala, ál-la ínapo enchim yeu púhuak, éntokne enchim yuktiak áman sájaka yún takaka enchim jíapsinaké béchíbo. Huä enchim taka éntok kaa lütínake. Huanäi huaka símeta ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, áapo enchim ä máknake.

¹⁷ Nésautane enchim mákka, enchim emo náknaké béchíbo.

Ím ániapo enchim omtíame

¹⁸ 'Huame ím ániapo aneme enchim omtíay, áahuem huáate nee bácham omtiakä bétana.

¹⁹ Eme ím ániapo jométuk, huame ím ániapo joome enchim nák éiyey. Tē eme katem ím ániapo joome; ínapone ím ániapo enchim yeu púhuak. Huäri béchíbo bempo, ím ániapo joome, katim enchim huáatia.

²⁰ Áahuem huáate, hua noki ín enchimneu nokakähui: "Huä tekípanualero kaa chē yórhua ä teko béppa." Nechim guojajjaasétek, enchimim két guojajjanake; ín noki jíkkajátekim, enchim noki két jíkkajjnake.

²¹ Tē símeta íkärím enchimneu yáanake ín téhuam bem omtiä béchíbo, bueítukim huaka nee äbo bíttuakamta kaa täya.

²² 'Kaa nee äbo yepsak, éntok kaa nee ámeu nokak, jü bem Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; tē énim kaachin jiau mátkhi, jü bem Dios Bejri ámet ayuka bétana.

²³ Huä nee omtíame, ín Áchay két omtia.

²⁴ Áme násuk huaka tékilta kaa jábem júne joäu nee yáak, jü Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; tē éni juka ín joäu bil-lataka junne, nechim omtia, éntok juka ín Áchay júnem omtia.

²⁵ Tē íri ínēli huéiy, juka Moiséjta leypo jiojteta chúpnaké béchíbo, ínel jíame: "Kaita béchíbo nee omtiaka taahuak."

²⁶ 'Tē huaka jíapsi yéjtehuamta yore mákamta yepsak, ín Áchay bétana ín enchimneu bíttuanakeu, jü Espíritu lütüriata yore majtíame, Dios Áchayta bétana huéeme, huäri ino bétana noknake.

²⁷ Eme éntok két ino bétana noknake, bueítukem jíba ínomak aane, késam huēpo naateka.

16

¹ 'Íkáine jíba enchimneu nok-la, bueituk Diostat éehuäu kaa enchim tóijnakë béchïbo.

² Bueituk bem sinagogampom enchim yeu bébnake. Taahuari yúmanake, jábe júne enchim súakame Diosta nésaui áu joä Bénasi éenake.

³ Íkärím jonake bueitukim Áchayhuarita kaa täya éntok nee junne.

⁴ Tëne íkäi enchimneu nooka, huaka taahuata yúmak enchim áu huáatinakë béchïbo béja ín enchimneu ä nok-latukähui.

Jü Espiritu Santota tékkil

'Íkáine kaa késam huëpo enchimneu nookak, bueitukne enchimmak aaney.

⁵ Të éenne áman siime, hua nee äbo bíttuakamtahui; të jábe júne kaa nee temaje: "¿Jákusë siime?"

⁶ Ál-la íkäi enchimneu ín nokakä béchïbo enchim jíapsi tüisi siroka.

⁷ Të ínapo lütüriata enchimneu nooka: Chë türi enchim béchïbo ín simnakëhui; bueituk kaa nee sik hua jíapsi yéjtehuamta yore mákame kaa enchimneu yebijnake; tëne sikátek enchimneu ä bíttuanake.

⁸ Huanäi áapo yepsakátek, huame ániat jíapsame Dios bejrimmet am jüneetuanake, lútula jíapsihuamtachi, éntok bëtte nokta chúpebechi.

⁹ Dios bejrichi, kaa bem nee súalë béchïbo;

¹⁰ lútula jíapsihua bétana, Áchayhuaritau ín huée béchïbo, éntokem kaa éntok nee bínnake;

¹¹ éntok bëtte nokta bétana, bueituk jü buéresi ániat néshueme bëtte noki át chúpari.

¹² 'Ketunene juebenak jípure, jita ín enchimneu noknakëhui, të énem kara ä huéria.

¹³ Të jü lütüriapo Espiritu yepsakátek, áapo siime lütüriau bíchaa enchim hueriunake; bueituk kaa áapo ä éäpo noknake, ál-la huaka simeta ä jíkkajäu noknake; éntok enchim jünetuana huaka chúkula yebijnakemta bétana.

¹⁴ Áapo loriapo nee úttinake; bueituk ín átteapo ä nüka, enchim ä jüneriatuanake.

¹⁵ Símeta hua ín Áchay jípurëu, ínapone két ä átteak; kíalíkune ínel jiaahua, ín átteapo ä nüka enchim ä jüneriatuanake.

Al-lehuäu bíchaa kúaktianake, jü sirokuame

¹⁶ 'Enchim kaa nee bínnakeu, kaa jaikika bëye; të júchi kaa jaikika bínake, enchim nee bínnakëhui; bueituk ínapone Áchaytau bíchaa huéye.

¹⁷ Huanäi huate ä discípulom ínel náu jiaahuay:

—¿Jítasa iri itou ä nokähui? Kaa jaikika bëye kaa itom ä bínnakëhui, të júchi kaa jaikika bëye, chúkula itom ä bínnakëhui; ¡bueituk Áchaytau bíchaa áu simë tíya!

¹⁸ Ínelim jiaahuay: ¿Jáchisu jiau báare jáni, "kaa jaikika bëye", tíaka? Katte át jüneiya, ä nokibechi.

¹⁹ Jesús jüneiyay bempörim ä temaj bárëhui; huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Béjane enchim téjhuak: kaa jaikika bëye, kaa enchim nee bínnakëhui, éntok júchi kaa jaikika bínage, enchim júchi nee bínnakëhui. ¿Jachem íachi náu nátemaje?

²⁰ Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: buannakeem, éntokem jiokot jiaunake; jume ániat jíapsame éntok al-leenake. Të ínëli jü enchim sirokáu násuk junne, jü enchim sirokáu al-leeriu bíchaa áu kúaktianake.

²¹ Jü jámut asoa bárëtek huantiriam ínnënage, horata áu yúmake; të chükula ili outa asoak huantiriam koiptianake, al-leaka ím ániapo outa yeu yoremtukä béchïbo.

²² Ánëlem két én siroka; tëne júchi enchim bínnake. Huanäi jü enchim jíapsi al-leaka tahuanake, éntok kaabe ára enchim ä úhuaanake, juka enchim al-leähui.

²³ 'Huámei taahuarimmechem kaita inou nátemajnage. Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme jita júne Dios Áchaytau enchim aahuäú ín téhuampo, Áapo enchim ä máknake.

²⁴ Ketunem kaita áula ín téhuampo, én tájti. Jítem aahua, enchim ä mabetnakë béchïbo, éntok huaka enchim al-leäu yúmalatunakë béchïbo.

Jesús yöla, ániat aneme béppa

²⁵ 'Íkäine enchimneu nok-la, ejemplyoi; të taahuari yúmanake, kaa ejemplommey ín enchimneu noknakëhui; ál-lane jünakiachisi enchimneu noknake, jü Áchayhuarita bétana.

²⁶ Huäri taahuarichem ín téhuampo jita áunake; ínapo éntok kanne jita enchim áurianake, jü Áchayhuaritahui enchim béchïbo,

²⁷ bueítuk jü Dios Átchay enchim nákke, bueítuk eme nee nákkek, éntokem Diostat ín yeu simlatukä bétana nee súalek.

²⁸ Dios Áchayta anëpone yeu sika, i ániau kóm yepsak. Júchine íka ániata tö sika, jü Dios Áchaytau huéenake.

²⁹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Enë jünakiachisi nooka, kaita ejemplota itou nokaka.

³⁰ Én ál-late jüneiya, simeta em jüneriähui; kialíkute kaita emou temaj mátkhi. Huäri béchïbote ä súale, Dios Áchayta bétana em yeu simlatukähui.

³¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem én ä súale?

³² Taahuari yúmanake, éntok béja yúmala, sákatuahuaka enchim chíbejtínakëhui, huépülaka ä böochi; éntokem nee ínapola tö sákanake. Tëne kaa ínapola taahua, bueítuk jü Dios Áchay ínomak aane.

³³ Íkäine enchimneu nok-la, ino bétana yánti jíapsihumta enchim jípunakë béchïbo. Ími ániapem jiokot emo bínnake; të katem kóm éiya: ínapone íkäi ániata kobala.

17

Jesús oraciompo ä discípulom Diostau nok-riak

¹ Jesús íkäi noksuka, téhuekau jikau remtek, ínel jíaka:

—In Átchay, béja taahuari yúmala. Loriapë ä úttile, juka em Üusi, áapörík két loriapo enchi ä úttílnakë béchïbo;

² bueitukë sïmem jiápsame béppa yäurata ä mák-la, huame sïme em ä mákkim jïbapo béchïbo jiápsihumta am máknakë béchïbo.

³ Ìri éntok ájaria, jü jïbapo béchïbo jiápsihume: Enchi bem täyanakëhui, huaka huépülaik éntok tua lütüriapo Diosta, éntok juka Jesucristota, em äbo bíttuakähui.

⁴ Ínapo ímï buíapo aneka loriapo enchi úttilek. Béjane ä chüppak, juka tékila em nee yáa sáhuëhui.

⁵ Èn éntok, ín Átchay, loriapë nee úttile em anëpo, huaka loriata émomak ín jïpurekähui, ániata kee yáahuay naateka.

⁶ 'Em téhuamne am täyatuala, jume yoremem ím ániapo em nee mákkim. Émpë am átteaka nee am mákkak, éntokim em noki ëriak.

⁷ Ènim jünéaka tahuala, sïmeta juka em nee mákki emo bétana huëhui;

⁸ bueituk huaka nokta em nee mákakäu nam téjhuak. Bempo éntok ä mabetak, éntokim lütüriapom jünëiak emo bétana ín huëhui, éntokim enchi nee äbo bíttuakäu súale.

⁹ Ínapone áme béchïbo emou nooka. Kanne huame huate ím ániapo aneme béchïbo nooka, ál-la huame em nee mákakäu béchïbo; bueituk émpë am átteak,

¹⁰ éntok sïmeta huaka ín átteakäu, émpë ä átteak, éntok juka em átteakäu, ínapone két ä átteak; éntokne áme béchïbo úttilhuak.

¹¹ Ínapone kaa ím ániapo tahuanake; të ímëi ál-la ím ániapo taahua; ínapo éntokne emou huéiye. In Átchay, empo tühuay tápuni. Jume nee enchi mák-rim, em úttearaë am ëeria, bempörim náu huépülaítunakë béchïbo, itom náu huépülaítukä Bénasi.

¹² Ínapone em téhuam úttiarimmey am suayak, ímï ániapo ámemak aneka. Huame em nee mákakäune suayak, éntok kaabe áu tárúk, hua áu ä tárúnakë béchïbo usiari jïbba, juka jïojterita át chüpnakë béchïbo.

¹³ 'Tëne én emou huéenake; éntokne junëli nooka, ím ániapo aneka, juka ín al-leeri bempörimmet yúmalasi ayunakë béchïbo.

¹⁴ Ínapo huaka em noki ámeu nok-la; éntok jume ím ániapo aneme am omtia, bempörim kaa ím ániapo jometukä béchïbo, bueituk ínapo két kaa ím ániapo joome.

¹⁵ Kanne ímï ániapo enchi yeu am huéria ïaaka nooka, ál-la juënaraata bétana enchi am suaya ïaaka.

¹⁶ Katim ím ániapo joome, ín kaa ím ániapo jometukä Bénasi.

¹⁷ Santosë am jiápsitua, em noki; tua lütüria.

¹⁸ Ím ániau em nee bíttuakä Bénasi, ínapone két áman am bíttua, jume ániat jiápsammehui.

¹⁹ Ínapone bempörim béchïbo santosi jiápsa, bempörim lütüriapo santosi am jiápsinakë béchïbo.

²⁰ 'Kanne ímëi béchïbo jïba nooka, ál-la bempörim nokay, nee súalnakeme béchïbo kétchi,

²¹ sïmem náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä Bénasi. Empo, ín Átchay, ínochi, ínapo éntok émochi; junëlim két itomak huépülatunake, jume ím ániapo aneme ä súalnakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana.

²² Huaka loriata em nee mákakäu, ínapone két am mákkak, bempörim náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä Bénasi.

²³ Ínapo ámechi, empo éntok inochi, bempörim yúmalasi huépülatunakë béchïbo, jume ím ániapo aneme jüneenakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana, éntok enchi am nákekähui, em nee nákekä bénasi.

²⁴ 'In Átchay, jume em nee mákakäune ín anëpo kët inomak am añia, huaka loriata em nee mákakäu am bínnakë béchïbo; bueítukë nee nákkek, béja ketune juka ániata kee jee yáahuay naateka.

²⁵ Lútula huëpo Achayhuari, huame ím ániapo joome katim enchi täyala, të ínapo enchi täyala. Ímëi éntok jüneiya em nee äbo bíttuakähui.

²⁶ Éntokne em téhuam am täyatuala enchi jabétukähui, éntokne jïba am täyatebonake, bueítuk jü em nee nákekau ámet am ayunakë béchïbo, ínapo éntok ámechi.

18

Jesús preeesotehuak

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jesús íkái noksuka yeu siika, ä discípulommaki, áman jakia Cedrón ti téhuaakau huáyтана bíchaa, huam huertata órekaïpo; huämi kibakek ä discípulommaki.

² Éntok Judas këtchi, huatem mampo ä toijnakëïhui, áma täyay, bueítuk Jesús juebénasi ä discípulommak ámam náu yayajay.

³ Huanäi Judas áman yepsak, juebena sontarom huériaka, éntok tiöpopo alguacil tékilta joame. Jume pariseerom éntok tiöpopo chë nésahueme áman am bíttualatukay. Machiriaka, kúkutaka, éntok esparakam áman yájjak.

⁴ Të Jesús, símeta juka áu huéenakemta jüneriaka, bát ámeu yeu kíkteka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem jaria?

⁵ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria.

Judas éntok ámemak huéiyey, hua bem mámpo ä toijnakeme.

⁶ “Ínapone ájaria” tä jïay, amayim sájaka buíapo huáttek.

⁷ Jesús júchi éntok am natemajek:

—¿Jábetasem jaria?

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

⁸ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Enchimne téjhuaasula ín ájariatukähui. Nechem jariátek, ímërem tójjja; éläpom sákanake.

⁹ Íkái nookak, huaka ä noki ä nokakäu chúpnaкë béchïbo: “Huame em nee mákakäu, huépülak júnene kaa tárük.”

¹⁰ Huanäi jü Símon Peero, ejparam yeu huíkeka, huaka tiöpopo chë nésahuemta sáhuëu bátatana náka chúkta mámäkok. Íri éntok Malco ti téhuaakay.

¹¹ Huanäi Jesús Perotau ínel jiaahua:

—Em ejparamë huaka bea bóosapo kibacha. Juka vaasota ín Áchay nee mákakäu, ¿jachune kaa ä jinake jäni?

Jesús sumo sacerdoteta mámpo tóijhuak

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Huanäi huame sontarom, jü tribuno yäura, éntok jume alguacilim sáhuëhui, Jesústam buíseka ä súmmak.

¹³ Huanärim bát huëpo Anástau yeu ä tójjak; bueítuk ikäri Caifás ä asëbuakay. Huäri huásuktiapo Caifás sumo sacerdotetukay.

¹⁴ Jü Caifás ínel jume judío yäuchimneu nok-latukay, huépul yoremta muknakeu türinake tíaka, jü pueblota béchibo.

Peero Anásta tebatpo aaney

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Huanärim Jesústa sáu kaatey, jü Símon Peero éntok senu ä disciipulo. Íkai disciipulota éntok sumo sacerdote ä täyay. Huanäi Jesústamak ä teebat jóapo kibakek;

¹⁶ të Peero éntok päkun puertata bía aaney. Huanäi jü disciipulo sumo sacerdoteta täyäu yeu siika. Huanäi huaka jámut puertata suayamtau nokaka, juka Perota áman kibaktuak.

¹⁷ Huanäi jü puertata suayame Perotau ínel jiaahua:

—¿Émpë két jü yoremta disciipulo?

Huanäi áapo ä yómmiak:

—Èe, kanne ájaria.

¹⁸ Ámam jábuekay, huame áma sáyhuame éntok huame alguacilim. Náalatakam súkkähuey, bueítuk sébiakay. Peero éntok két ámemak áma huéeka súkkähuey.

Anás juka Jesústa temajek

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Huanäi jü sumo sacerdote Jesústa temajek, ä disciipulom bétana éntok jita am majtiähui.

²⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo símem jikkajäpo huame géntemneu nok-la. Jíbane jum sinagogapo éntok tiöpopo am majtiala, jum síme judíom náu yayájäpo. Kaitane éhuil nok-la.

²¹ ¿Jatchiake nee temaje? Huame nokta jikkaj-lamë temaje jítasune ámeu nok-la. Bempo jüneiya jita ín ámeu nok-latukähui.

²² Juka Jesústa ínëli nónokak, senu alguacil áma anëhui ä chóchonak, ínel jíaka:

—¿Jachë ínel ä yómnia, juka sumo sacerdoteta?

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa türik nee nónokak, nokäe, ¿jáksu kaa türi jü ín nokakähui? Të tühuata nee nokay, ¿jatchiake nee chónna?

²⁴ Huanäi Anás súmata, Caifás sumo sacerdotetau ä bíttuak.

Peero Jesústa kaa áu täya tíiya

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Jü Peero tájimneu huéeka súkkähuey, huanäi nátemajhuak:

—¿Jachë empo két ä disciipulommak huéiye?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Ēe, kanne ájaria —tiahua.

²⁶ Senu éntok sumo sacerdoteta sáhuëu Perota náka chúctiakäu huahuaji ínel áu jiaahua:

—¡Enchine bíchakam téнна, áman huertapo áamak enchi aneyo!

²⁷ Peero éntok júchi kaa áu ä täya tíaka nookak. Huanäi sep jü totoröra kükusek.

Jesús Pilaatou yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jesústam Caifásta jóapo yeu núk sájjak, palacio romaanou bíchaa. Ketune kethueytukay. Huanäi palaciohuim kaa kímmuk, bem jiöri báré béchíbo, pájcuca buáhuamta buä báreka.

²⁹ Huanäi jü Pilaato ámeu yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta bétanasem ä nätua, íká yoremta?

³⁰ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Íká yoremta kaa juënak yáalatukte kaa em mámpo ä tóij éiyey.

³¹ Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka, enchim ley nésahue páman ä yáuhua.

Judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo kaita lütüriata mákki, jábeta itom mënaké béchíbo.

³² Inëlim jiaahuak, Jesústa nokakäu chúpnaké béchíbo, am jünee íaaka jáchin ä muknakëihui.

³³ Huanäi jü Pilaato júchi palaciou kibakeka, Jesústa núnuka ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo jume judíommeu Rey?

³⁴ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë empo em éapo ínel jiaahua, o tattäbuika ino bétana ínel emou jiaula?

³⁵ Pilaato éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachu ínapo judío? Huame em pueblopo joome éntok huame sacerdotem chë nésahueme ín mámpo enchi tóij-la. ¿Jítasë yáala?

³⁶ Jesús ä yómmiak:

—Jü reytaka ín nésahueu kaa ímí ániapo joome. Të reytaka ín nésahueu ímí ániapo jométuk, jume ín sáhuëu nássua éiyey, kaa judíom mámpo ín tóijna béchíbo. Të hua reytaka ín nésahueu kaa ímí joome.

³⁷ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Huanäisü empo reytaka nésahue?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo reytaka nee nésahue tíiya. Ínapo íari béchíbo yeu yoremtdula, éntokne íari béchíbo ím ániapo yebij-la, lütüriata bétana ín noknaké béchíbo. Síme huame lütüriat kateme ín nokim jíkkaja.

³⁸ Huanäi Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jítasa júri lütüria?

Jesústa muknakeu bétana bette nooki at chupari

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Íneli jiausuka júchi yeu siika, judíommehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Kaita kúlpata nee át téula.

³⁹ Të eme ínel ä boojoria, pájcuapo senuk ín búttianakëhui. ¿Jachem juka judíommeu Reya nee búttia íaa?

40 Huanäi júchi bemélasí simetaka nónokak, ínel jíaka:
 —Júkai ée, Barrabásta ál-la.
 Jü Barrabás éntok lak-rontukay.

19

1 Huanäi Pilaato, Jesústa nüka ä bépsutebok.

2 Jume sontarom éntok huíchata huiköpäaka, ä corona yáaka, kóbat aachä yétkhak. Huanärim lilata ä sánkotuak;

3 éntokim ä chónaka, ínel áu jiaahuay:

—¡Jál-la maachi, judíommeu Rey!

4 Huanäi Pilaato júchi yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, enchimmeune yeu ä tójja, enchim jüneenakë béchibo kaita juénak ín át teähui.

5 Huanäi yeu sika jü Jesús, huíchata coronaka éntok lilata sánkoka. Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—¡Ímí huéiyek, i oöou!

6 Huanäi huame Sacerdotem chë nésahueme éntok áma alguacilim ä bíchaka, söti téka, ínel jiaahua:

—¡Kúrusichë ä popona! ¡Kúrusichë ä popona!

Pilaato éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka kúrusit ä popona, bueituk ínapo kaita kúlpata át téuhua.

7 Huanäi jume judíom ínel ä yómmiak:

—Ítapo senu leyta jípure, éntok júri leyta jiäpo ámani, úttea ä muknakëhui, bueituk áapo áu Diosta Ūusí tíyia.

8 Jü Pilaato íkai jikkajaka, chë júne máuj táytek.

9 Huanäi júchi palaciou kibakeka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jákusë joome?

Të Jesús kaa ä yómmiak.

10 Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jachë nee kaa yommiak? ¿Jachë kaa júneiya yäurata ín jípurëhui, kúrusit ín enchi poponakë béchibo, éntok enchi búttia béchibo?

11 Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaitë yäurata jípu éiyey nee béj-reka, kaa jikat bétana ä máktuko. Jüntuk hua em mámpo nee yétkakame chë júne Dios bejrim jípure.

12 Huanäi naateka jü Pilaato ä búttia báreka éiyay. Të jume judíom jiba söti nokaka, ínel jiaahuay:

—Íkäre búttiakátek, ¡kaa Césarta amigok! Huä jábe áu rey joame, Césarta béj-rekam kaate.

13 Huanäi jü Pilaato íkai jikkajaka, juka Jesústa päkun yeu núk sika, yäurata yeyesäpo yejtek, huam Enlosado ti téhuaakapo; yorem nokpo éntok téta chíbelay tíau báare.

14 Kabara jisobahuakä pajko buähuäu, senu taahuari áu bëyey. Huäri taahuarit lúl-la káteyak. Huanäi judíommeu ínel jiaahua:

—¡Ímí aane, jü enchimmeu rey!

15 Të bempo chayeka ínel jiaahuay:

—¡Yehuë ä huéria! ¡Yehuë ä huéria! ¡Kúrusichë ä popontebo!

Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem juka enchim rey kúrusit nee popon ïaa?
 Huanäi jume sacerdotem néshahueme ínel ä yómmiak:
 —Kaabetate éntok reyek, ¡Césarta jíbba!

¹⁶ Huanäi bem mámpo ä tójjak, kúrusichä poponnä béchïbo. Huanärim Jesústa núk sájjak.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk
 (Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Jesús éntok ä kúruj püakteaka yeu siika, Calaverau bíchaa, hebreo nokpo éntok Gólgota. (Yorem nokpo éntok mukila kóba káuhui tíau báare.)

¹⁸ Huämírim kúrusit ä poponak, éntok guoyim áamaki; huépülaka mikótana, senu éntok bátatana, Jesús éntok áme násuku.

¹⁹ Huanäi Pilaato titulo jïojteta yáaka, kúrusit ä yétchak; huäri jïojteri ínel jiaahuay: “Jesús Nazareno, judíommeu Rey.”

²⁰ Huanäi juebena judíom íkái jïojteta nokak, bueítuk jum Jesústa kúrusit poponhuakapo buere jóära kaa mékka taahuay. Huäri jïojteri éntok, hebreo nokpo éntok griego nokpo éntok latín nokpo jïojtetukay.

²¹ Huanäi jume sacerdote judíom chë néshahueme Pilaatotau ínel jiaahua:

—Judíommeu Rey të kaa ä jïojte; ál-lë ínel ä jïojte: “Áapo judíommeu áu Rey tíiya.”

²² Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—Huä ín jïojtekähui, béja jïojteri.

²³ Huanäi jume sontarom juka Jesústa kúrusit poponsuka ä sánkohuam núka, naikisim ä chúktiaka, náchá näikimtek. Juka béppa sánkota éntokim núka. Huäri éntok kaa náu jüktukay; senu huëpo síme náu jüjjoatukay, jikat naateka kóm tájti.

²⁴ Huanärim ínel náu jiaahua:

—Katta näikimtenake, ál-late náu ä jätenake; jábe tua áamak tahua-nake.

Íri ínëli siika, juka Diosta noki jïojteri chúpnaکہ béchïbo, ínel jáamta: “Juka ín huáijhua súpem nat näikimtek, éntok ín béppa súpem éntokim náu játek.” Júnëlim ä yáuhuak, jume sontarom.

²⁵ Jesústa kúruj náapo ä áyehua áma huéekay, éntok ä áyehua ákoro, éntok jü María Cleofasta juubi, éntok María Magdalena.

²⁶ Huanäi jü Jesús, ä áíye bíchaka éntok ä disciipulo chë ä nákëu két áma anemta, ä áyebeu ínel jiaahua:

—Empo, jámmut, jümü aane jü em ásoa.

²⁷ Chúkula ä disciipulobeu éntok ínel jiaahua:

—Jümü aane jü em áíye.

Huäri taahuarit naateka jü disciipulo ä jóapo ä mabetak.

Jesús muukuk
 (Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Chúkula íkái simsukäpo, jü Jesús, jünéaka símeta chúpilatukähui, ínel jiaahuak, juka Diosta noki jïojteri chúpnaکہ béchïbo:

—Bäi mukene.

²⁹ Vaaso vinagrey tápunika áma mánekay. Huanäi bempo vinagrepo esponjata kómoniaaka, kútachä súmaka tempä órieriak.

³⁰ Jesús, juka vinagreta jisuka, ínel jiaahua:

—Béja chúppuk.
Huanäi kóm kóbateka muukuk.

Jesús sánä chakäku naa búrujti sóahuak

³¹ Pájcuata béchibo jita nau toijhuayo senu taahuarita bëye béchibo, huanäi jume judíom jimyore táapo jume kókkolam takahuam kaa kúrusimet am tahua iaaka, bueítuk ìri taahuari tüisi yörisi machiakay. Huäri béchibom Pilaatotau kimuka áu nookak, guók óttam am kóttiria iaaka, kóm am jóaná béchibo.

³² Huanäi jume sontarom áman yájaka, huépülak bát guók kóttiak, alé bénasi huaka senuk két áamak kúrusit poponta.

³³ Huanärim Jesústau yájaka béja ä mukilatukäu ä bíchaka, katim ä guók kóttiak.

³⁴ Të senu sontaro ä lansammea sánä chákäku naa búrujti ä sóiyak. Huanäi sep ójbo át yeu búitek, éntok báam.

³⁵ Ä bíchakame ikäi nooka; ä nokäu éntok lütüria. Áapo éntok jüneiya lütüriata áu nokähui, enchim két ä súalnaké béchibo.

³⁶ Bueítuk inéli yeu siika, juka Diosta noki jiojteri chúpnaké béchibo, ínel jíamta: “Kaita ä ótahuam kóttiatunake.”

³⁷ Éntok két täbui jiojteri ínel jiaahua: “Akim ä bínnake, huaka naa búrujti lansammea sóata.”

Jesús máahuak

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Chúkula simeta ikäi simsuko, José Arimatea pueblopo joome, éhuil Jesústa disciipulutukay jume judíom májhueka, Pilaatotau nookak licenciata áu aahuakä, juka Jesústa takaahua núk sim báreka. Pilaato éntok ä licenciak. Huanäi ä núk siika, juka Jesústa takaahua.

³⁹ Jü Nicodemo, hua bannaataka Jesústau tukaapo nóitekaihui, két áma yepsak, juka mirra éntok áloe náu kütílata huériaka, batte cuarenta kilotukay.

⁴⁰ Huanärim Jesústa takaahua núka, sábanampo áa bëtiak perfumeta át huáttiaka, jume judíom kókkolam mamähua, bem ä boojoria pámani.

⁴¹ Huerta áma órekay, jum kúrusit ä poponhuakapo. Ímí éntok ánimata máa béchibo guójoria bemelataka áma buéijtukay; huämiri kaabe jee máahuay.

⁴² Imiri judíom pájcua yabahuakä jita nau toijhua béchibo, éntok juka ánimam mamáhuäpo kaa mékka óreka béchibo, Jesústam huämi máak.

20

Kókkolam násuk jíabitehuame

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Júnakoy lomínko táapo, jü María Magdalena kethueysu ánimam mamáhuäu bíchaa siika, ketune ili kútkuako; huanäi juka tétata áy ä páttiari mékka bíaktiata bitchak.

² Huanäi búiteka ámeu yepsak Símon Perotahui, éntok huä disciipulo Jesústa nakëibehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Señortam jum ánimam mamáhuäpo yeu núk sákala, éntokte kaa jüneiya jákun ä toijhuakähui.

³ Huanärim ánimam mamähuäu bíchaa sájjak, jü Peero éntok jü senu disciipulo.

⁴ Náhuim teenney, të jü senu disciipulo chë úttia búitek Perota béppa; huanäi áapo bát áman yepsak.

⁵ Huanäi áman kóm sika, jume sábanam áma órekame bitchak, të kaa tua huáijhua kibakek.

⁶ Huanäi Símon Peero áa sáú áman yepsak. Huanäi ánimam mamähuäpo guójöriau kibakeka, jume sábanam áma órekame bitchak;

⁷ éntok jume sánkom Jesústa kóbat ámey bítiatukaihui. Ímëi kaa sábanammak órekay, ál-lam náú tóttiataka sékána órekay.

⁸ Huanäi hua senu disciipulo két áman kibakek, huam ánimam mamähuäu bát yepsakame. Íri Jesústa jiabitekau bíchaka, huanäi ä súsuaalek.

⁹ Të jiojteritachim kee jee jüneiyay, kókkolam násuk ä jiabitenakeu úttiatakaihui.

¹⁰ Huanäi jume disciipulom nóttek, huame ámemak anemmehui.

Jesús María Magdalénatau áu yeu machiriak
(Mr. 16:9-11)

¹¹ Të María, kókkolam mamähuäpo päku aneka, buaanay. Huanäi buanakasu kóm reemtek, ánimam mamähuäu guójöriau bí báreka.

¹² Huanäi guoy ángelesim totösalik sánkoka áma jokame bitchak, seenuk ä kóbaka bökai bétana, seenu éntok ä guókeka bökai bétana, huam Jesústa takaahua tektukaipo.

¹³ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—In Señortam núk sájjak; én éntokne kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

¹⁴ Ínëli jiausuka, kúakteka Jesústa áma anemta bitchak; të kaa jüneiyay ä Jesústukaihui.

¹⁵ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana? ¿Jábetasë jaria?

Áapo éntok, jü huertata suayame jáni tí eäka, ínel áu jiaahua:

—Señor, empo ä núk simlatuk, nechë téjhua jákun em ä tóij-latukähui.

Ínapone áman ä nüka ä núk sim báare.

¹⁶ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¡María!

Áapo éntok kúakteka ínel áu jiaahua:

—¡Raboni! —Maestro tiau báare.

¹⁷ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Katë ínot mámma, bueítuk ketunene kee ín Áchaybeu jikau siime.

Të jume ín sailammehuë sika am téjhua: “In Áchaybeu éntok enchim Áchaybeune jikau huée báare, ín Diostahui éntok enchim Diostahui.”

¹⁸ Huanäi María Magdalena áman siika, jume disciipulommehui, juka nokta ámeu huériaka Señorta ä bil-latukä bétana, éntok áapörík, Señorta, ínel áu jákähui.

Jesús ä disciipulommeu áu yeu machiriak
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Huanäi huäri lominko taahuarit tukariu yúmay, jume discípulom judíom májhueka náu rúktilatamak puertam páttialatukay. Huanäi Jesús ámeu yeu machiak. Huanäi áme násuk kíkteka, ínel ámeu jiaahuak:

—Yánti ehuame enchimmaktunake.

20 Ámeu tebotesuka, mámam am bíttuak, éntok sánärim lansamme y á sóahuakäpo. Huanäi jume ä discípulom tüisi al-léiak, juka Señorta bíchaka.

21 Huanäi Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehuame enchimmaktunake. Juka ín Áchay nee äbo bíttuakä bénasi, ínapone két enchim áman bíttua.

22 Íkai noksuka am pujiaka, ínel ámeu jiaahua:

—Espíritu Santotem mabeta.

23 Huame jábem Dios bejri béchibo enchim jiokorekäu jiokoritu-nakemme; huame jábem Dios bejrim béchibo enchim kaa jiokorekäu, katim jiokoritunake.

Jü Toomas kaita súalëra

24 Të jü Toomas, doocemmak näkiatukaihui, Guoguöri tíame, kaa ámemak aaney, Jesústa ámeu yeu machiako.

25 Huanäi huame huate discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka Señortate bíchak.

Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Kanne jum mámpo laavosim át jábuekaïpo señam bichátek, éntok kaa huam laavosim át jábuekaïpo át sútutek, éntok huam sánärim chákäku lansamme y sóapo kaa át mámtekateko kaibune ä súalnake.

26 Chúkula guoj naiki taahuarim huéy áma huáijhuam aaney, Toomas éntok ámemaki. Huanäi Jesús áma yepsak, jume puertam éntok páttiatukay. Huanäi áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehuame enchimmaktunake.

27 Huanäi Tomastau ínel jiaahua:

—Ímire ínot sútute, éntoke ín mámam bícha; éntoke ínot mánte ín sánärim lansamme yóapo. Katë kaita súalëra. ¡Nechë súale!

28 Huanäi Toomas ínel ä yómmiak:

—¡In Señor, éntok ín Dios!

29 Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Toomas, em nee bíchakä béchibë nee súale. ¡Diosta tü erimmeyim tápuni, huame kaa nee bíchaka nee súaleme!

Jume librom jita béchibotukähui

30 Jesús juebena señaalim yáuhuak, chë ímëi béppa, jume ä discípulom bíchäpo; huámëi éntok katim ímí libropo jiojteri.

31 Të ímëi jiojtehuak enchim ä súalnakë béchibo, juka Jesústa Cristotukähui, hua Diosta Üusi, bueítuk ä súaleka enchim jíapsinakë béchibo, áapörík téhuampo.

21

Jesús guoy búsan discípulommeu áu yeu machiriak

1 Chúkula Jesús júchi ä discípulommeu áu yeu machiriak, Tiberia bahue mayoachi. Íneli yeu siika:

² Náhuim aaney, jü Símon Peero, Toomas jü Guoguöri tíame, Natanael pueblo Caná Galiléa buiärapo joome, jume Zebedeota üusim, éntok huate guoyika ä disciipulohuam.

³ Símon Peero ínel ámeu jiaahua:

—Kúchumne buij báare.

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo két émomak kat báare.

Huanärim canoapo jámuka sájjak. Të huäri tukaarit kaitam buíssek.

⁴ Béja matchuu bíchaa, Jesús ámeu yepsak, jum bahue mayoachi. Ä disciipulohuam éntok kaa ä täyay, ä Jesústukaihui.

⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Uusim, ¿jachem jita jípure buä máтчik?

—Èe —tim áu jiaahua.

⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Canoata báta bétanem jítërim jímma; huanärem kúchum buijnake.

Huanärim áman am jímmaaka, kara yeu am huíkkey, yún kúchum bem játiakä béchibo.

⁷ Huanäi hua disciipulo Jesústa nákeihui, Perotau ínel jiaahua:

—¡Jü Señor!

Símon Peero, Señorta jíay ä jíkkajaka, ä sánkohua huikojtek, bueituk áu ä úhuaalatukay. Huanäi báau áu jímماك.

⁸ Huanäi jume huate disciipulom canoamak yeu yájjak, jítërim kúchummea tápunik huik sákaka; bueituk kaa mékkatukay jum bahue mayoahui, jíba tua cien meetrotukay.

⁹ Buíahuim kóm chépteka óbam téhuak, éntok huépü kúchuta áma béppa tekta, éntok páanim áma órekame.

¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jume kúchum enchim buísekáhuem äbo huéria.

¹¹ Huanäi jü Símon Peero áma jámuka jume jítërim buíau yeu huíkkek, ciento cincuenta áma báij buere kúchummaki; të am juebenamtuk junne, jume jítërim kaa síutek.

¹² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Äbem sájaka jíbuä.

Jume disciipulom bem át guómtia béchibo, kaabe ä temajek ä jábétukaihui, jünéaka ä Señortukaihui.

¹³ Huanäi Jesús áman sika jume páanim nüka am miikak. Alë bénasi kúchuta kétchi.

¹⁴ Iri béja jü bájkuntuka huéiyey, juka Jesústa ä disciipulommeu áu yeu ä machiriähui, kókkolam násuk jíabitesulataka.

“In kabaramë suaya”

¹⁵ Huanäi jíbuäsukam jü Jesús Símon Perotau ínel jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache empo chë nee nákke, imëi béppa?

Huanäi ínel ä yómmiak:

—Jeehui, Señor; émpë júneiya enchi ín nákehui.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁶ Júchi éntok guosa huëpo ínel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Peero éntok ínel ä yómmiak:

—Jeehui, Señor, empo jüneiya nee enchi nákehui.

Huanäi inel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁷ Bájikun huëpo inel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Huanäi jü Peero kaa al-léiak, báisi junëli áu ä jáakä béchibo. Huanäi inel ä yómmiak:

—Señor, émpë simeta jüneria; émpë jüneiya enchi ín nákehui.

Jesús éntok inel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁸ Tua lútüriapone inel emou jiaahua: Jübua yötuke empo emo sásankotuay, éntoke em huée bárëu bíchaa sisimey; të béja ölatuka, em mámamë rutuktianake, éntok tábuika enchi sánotuanake, éntok kaa em huée bárëu bíchaa enchi huériunake.

¹⁹ Ínëli nokaka ä jüneetebok, jáchin mukuka Diosta ä úttlnakëihui. Íkái noksuka inel jiaahua:

—¡Ino sáukë huéiye!

Huä discipulo chë nákuhame

²⁰ Jü Peero, amáu remteka, juka discipulota Jesústa chë nákëu bitchak, áme sáú huémta, hua áman tukaapo jibuáhuay át huijjüteka kátekáihui, inel áu jáakáihui: “Señor, ¿jábesu hua enchi nénkinakeme?”

²¹ Peero ä bíchaka Jesústau inel jiaahua:

—Señor, ¿ísu? ¿Jítasu áu huéenake jáni?

²² Jesús éntok inel ä yómmiak:

—Ínapo inel éátek, áapörík tahuanakeu júchi ín yepsáú tájti, ¿jitasë áma táru? Émpë ino sáú huéiye.

²³ Huanäi íri noki chíbejtek jume hermaanom násuku, huákäi disciipulota kaa muknakëihui. Të Jesús kaa junëli jiau báarey jiöbe, ál-la inel jiaahuak: “Ínapo inel éátek áapörík tahuanakeu júchi ín yepsáú tájti, ¿jitasë áma táru?”

²⁴ Íri ájária jü disciipulo íari bétana nokakame, éntok íari bétana jjojtekkame; éntokte jüneiya, ä nokihua lútüriatukáhui.

²⁵ Jesús huatek juebenak yáuhuak. Huámëi hueuhuëpulaka nátepua jjojtetukátek, ínenne éiya, jamak ím ániapo jünem kaa beeki éiyey, huame librom jjojterim. Júnentunake.

Jume Apóstolim Yáari

Juka Espíritu Santota ám makrokähui

¹ Empo Teófilo, huam bat ín emou jiojtekäpone simeta jiojtek, ínapo jü Lucas, juka Jesústa yáakähui éntok yore ä majtiakähui, ä tékil ä naatekäpo naateka,

² téhuekau ä sikäpo tajti. Kee jee téhuekau huéeka jü Espíritu Santota úttiáray jume apóstolim yéu ä púakäu tüisi téjhuak jita bem yáanakähui.

³ Mukuka, chükula jiápsaka ámeu au yeu machiriak. Jum cuarenta taahuarimpo núkisi machisi ámeu au yeu machiriak, am jünee iaaka ä jiapsä bétana, éntok Diosta nésauhué bétana ámeu nokaka.

⁴ Ketune jume apóstolimmak aneka, Jesús bempörim, jume apóstolim, téjhuak kaa jum buere joära Jerusalémpo yéu am katchahueka. Ínel ámeu jiaahua:

—Jukem ín Átchay enchim téjhuari boobíchaïhui, huaka áa bétana ín enchiméu nokakähui.

⁵ Lútula huépo Juan báammea yore batöak, të chükula kaa jaiki taahuarim huei Dios täbuiasi enchim batónake, jü Espíritu Santoyi.

Jesús téhuekau jikáu siika

⁶ Jesústahum nau yájaka ínel au jiaahua:

—Señor, ¿jatchë én juka Israelta yäura bannaataka bénasi tahuárianake jáni?

⁷ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Kaa enchiméu chäka enchim ä jünérianakähui juka jauhuey Dios Áchayta jita yáanakähui, huaka áapörík jíba jüneriähui.

⁸ Të juka Espíritu Santota enchiméu kom yumáko útteatem jípunake, huanärem yeu sájaka huaka ín yáari enchim bíchakäu jume génteméu noknake jum buere joära Jerusalémpo, éntok sime Judea buíaräpo éntok Samária buíaräpo, éntok jakum buíata yumäu tajti junne.

⁹ Íneli jiáusuka, bempörim ä bíchaisu, Jesús téhuekau jikáu siika. Huanäi jü namú au yúmaka ä páttiak. Huanärim kaa júchi ä bitchak.

¹⁰ Bempörim téhuekau puseka Jesústa am bíchaisu, guoi yorémem totósalik sánkoka áme náapo yeu machiak.

¹¹ Huanärim jume apóstolimmeu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Galiléapo joome, ¿jatchiakem huépüsi téhuekau bitcha? Íri Jesús enchim násuk téhuekau jikau sikame júchi äbo kom yebijnake jikau ä huey enchim ä bíchakäpo bénasi.

Jü Matías yeu púahuak Judasta tekia ä mabetnakë béchïbo

¹² Huanärim jü kauhui Oliivo téamtat kóm sájaka buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. Kaa tua mekka, senu kilometrotu máchiakay, jimyore táapo rerejtihua bémütukay jíbba.

¹³ Huanärim jum pueblou yájaka, jü kari nat béppa jokäpo jikat kiímuk, huam jiba bem anéipo. Jume áma nau anéihum: Jü Peero, éntok Jacobo,

Juan, Andrés, Felipe, Toomas, Bartolomé, Mateo, Jacobo Alféota üusi, Simmom jü cananístammak huéeme, éntok Judas Jakóbotamak huéeri.

¹⁴ Sime ímëi éntok Jesústa saillam, éntok ä áyehua María, éntok huate jaámuchim, áma nau yayajai oraciompo Diostau nok báreka.

¹⁵ Huámechi taahuarimmet jum Jesucristota súalhuápo nau huéerim jibatuum ciento veintetukay, jume áma náu anëihui; jü Peero áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

¹⁶ —Eme ín hermaanom, tua útteatukay huaka bannaataka Espíritu Santota noki jiojteta chúpnakëhui, huaka Davidta ä noktuakähui Judasta bétana, hua Jesústa peeresotekame am aniakame.

¹⁷ Bueituk i Judas itomak näikiatukai, éntok tékiata itomak jípurei jiöbe,

¹⁸ të áapo yeu siika. Huanäi hua tomi juënak yáaka ái ä béjtuahuakáubei buía jinnuahuak. Huanäi chükula au cháiyak. Áu cháaka éntok, sihua pejti kón huétchek.

¹⁹ Huame Jerusalémpo joome íkái jüneriaka, juka buíata jinnuahuakamta bem nokpo Acéldama ti téhuaatuak, jü buía ójbota béjhuaí jinnuri tiau báare.

²⁰ Kíalíku jü Espíritu Santo juka Davidta ínel jiojtetuak jum libro Salmompo:

Élāpo jü ä jóuhua jímmaatunake;

kaabe éntok áma jóanake.

Éntok ket ínel jiaahua:

Élāpo tābuika juka ä tékia mabetnake.

²¹ ’Úttea senuk itom yeu púanakëhui itomak ä tékianakë béchibo, Jesústa jíabitekä bétana ä noknakë béchibo.

²² Jü tahuari Juanta ä batökäpo naateka téhuekau ä sikäpo tajti hupúlaka itomaktunake, Jesústa kókkolam násuk ä jíabitekäu bíchakame.

²³ Huanärim áme násuk guoyim yeu púhuak: Juka Matíasta, éntok José Barsabasta, Justo titéhuaakamta.

²⁴ Huanärim oraciompo Diostau nookak:

—Señor, empo sime yorémem jíapsi jünériame, itómë tejhua ímëi guoyim násuku jábetasë yeu púala,

²⁵ huaka apóstolta tekia ä jonákë béchibo Judasta tärukähui, bueituk áapo Diosta áa yáaka béchibo ä näikiariu bíchaa siika.

²⁶ Huanärim am sortiaroahuak, Matiastat huétchek, jü tékia. Huanäi naateka huame once apóstolimmak näikiahuak.

2

Espíritu Santota yepsakähui

¹ Juka Pentecostés pajkota yumáko, sime jume Jesuristota súaleme náu lópola aaney; nánancha éaka.

² Huanäi jáhuhui tehueka bétana jikkajituk, jekata úttea huë bénasi jíaka. Huanäi jü káari bem anéipo jáhuhuiy tápunak.

³ Huanäi jume nínnim bénaka éntok tajj rupáktiriata bénaka ámeu yeu machiak, hupúlaka símem békatanana emo näikimtelatata. ⁴ Huanäi

sime Espiritu Santoy tapunak, éntokim täbui nokpo noktáitek jum Espiritu Santota am noktúá pámani.

⁵ Huámechi taáhuarimmet jum buere joára Jerusalémpo judíom aaney, Diosta nésahui joame, sime ániat bétana áma yáij-lataka.

⁶ Huaka jáhuita kusisi jáamta jíkkajaka jü génte nau rúktek. Huanärim búruk eiyai, bueítukim huépulaim bem noki am nokái am jíkkajai

⁷ áachim guómtilatata tahuaka ínel nau jiaka:

—Jachum kaa Galiléapo joome sime imí nokame,

⁸ ¿jáchisu júntukim huépúlaka itom yoiyöhuam nokpo nooka?

⁹ Ímim ito násuk aane jume géntem Pártiapo joome, Médiapo, Elampo, Mesopotámiapo, Judea bétana, Capadocia bétana, Ponto bétana, éntok Asia buiära bétana,

¹⁰ Frigia bétana, Panfilia bétana, Egipto bétana, éntok África buiaräpo Cirene pueblo chíkola joómem. Romáanom júne im aane im jóakame. Huate tua judíomtaka im aane, huate éntok, kia bem boojóriäpo ámemak kimúlamtaka.

¹¹ Huate ket Creta bétana im aane, éntok buiära Arabia bétana. Të simete tua itom nokpo juka kaa jaibu johuamta Diosta yáari bétana nokame jíkkaja.

¹² Sime at guómtilatata kaachin anmáchiakai. Huanärim nau emo nátemaje:

—¿Jítatu báaresa jáni iri?

¹³ Huate éntok, am junnériaka ínel jiaahua:

—Bempo kíalim naakolam.

Kësam Perota géntemmeu nokakähui

¹⁴ Huanäi jü Peero kíktek, jume once apóstolimmaki. Huanäi kusisi jume géntemmeu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Judéapo joome éntok sime buere joára Jerusalémpo jóakame, íkäreem júneria, éntokem tüisi ä jíkkaja íka ín enchimmeu nokbárëhui.

¹⁵ Ímëi oóhuim katim naakolam enchim am ériä bénasi, bueítuk kethuéeyo, én jübua jamak bätanim jiaahua.

¹⁶ Í enchim jíkkajäu júnen hua profeta Joelta nokakähui ínel jíame:

¹⁷ Jume taahuarim lüteyo, tiahua jü Dios, juka ín Espiritune sime yorémemmet chibejtianake.

Huanäi jume enchim úusim éntok enchim mälam juka ín Espiritu am noktúáhuim noknake, jume jübua yoyötume éntok, tenkumta bénasi éaka Diosta bétana huemta bínnake.

Jume öolamm entok tenkunake.

¹⁸ Tua lütüriapo huámechi taáhuarimmetne ín sáuhuëhuimmet ohuim éntok jamuchimmet ín Espiritu amet chibejtianake, huanärim juka ín Espirituta am noktúäu noknake.

¹⁹ Áman téhuekapone at guómtisi machik yeu machírianake, imí buiäpo éntokne imëi señaalim ayutuanake:

ójbo, tajji éntok buichía jaahua.

²⁰ Jü täa kaa machisi tahuanake, jü mecha éntok, ójbota bénasi síkilisi, kee juka täahuata yúmajo juka Señorta,

buéresi ujjorisi yepsayo.

²¹ Huanäi sime huame Señorta téhuam yöreka am tehuame jínëutunake.

²² 'Júntukem ikäy nokta jikkaja eme oóhuim Israelítam, Dios juka Jesús Nazarenotat enchim tayatuak, buéresi at guómtisi machik señayáalim yakari áapörík huämi. Bueítuk ä kókkohuame kara jíbba ä úttiäray bétuk ä jípurey.

²³ Júnentaka junne huam Diosta bannaataka áachä jünaktekäpo áman enchim mampo ä tóijhuak, eme ä pereesoteka jujjuëna yöremem mampo ä yétchak, kúrusit ä poponaka bem ä mënakë béchïbo.

²⁴ Të Dios júchi ä jíabitetuak, hua kókkohuamta útteara bétana áma ä yorétuaka, bueítuk hua kókkohuame kara jíba ä útteara bétuk ä jípurei.

²⁵ Bueítuk David Jesústa bétana nokaka ínel jiaahua:

Ínapone jíba juka Señorta bíchay ínomak anemta.
Bueítuk áapo ínomak ín báta bétana ínomak aane,
kayta ára nee tatabnake.

²⁶ Kíalíkune tüisi jíapsipo al-leaka tahuak ín niní junne ál-leaka nooka.

Éntokne kaítat jachín eiya ín takahua muknakey junne át boobíchaka,

²⁷ bueítuk empo ín jíapsi kaibu huam kókkolam násuk tahuárianake, éntoke hua em nákëu santosi au nükamta takahua kaybu nasóntunake.

²⁸ Empo nee téjhuak jachin ayuka ín yu jíapsinakëhui,

éntoke buéresi nee al-leetuanake ínomak aneka.

²⁹ 'Eme ínomak huéerim, tua machisi júneriahua juka itom yoyöhua Davidta mukilatukähui bóoveda ketune ímí buíapo óorek.

³⁰ Të jü David profetatukay; kíalíku júneyai juka Diosta ä nátuakähui éntok ä lútüría yáakähui senuk áapöríkurit yeu simriata Crístotunakëhui, ä nésauhuëpo ä nésaunakë béchïbo.

³¹ Kíalíku jü David profetatuka chë bannaataka ä bil-lataka juka Crístota jíabitenake bétana nookak, éntok huaka ä jíapsihua kaa kókkolam násuk tahuánake bétana, éntok ä takahua júne kaa nasóntunake bétana.

³² Júnëli jü Dios íkái Jesústa jíabitetuak, éntok íari bétana sime ítapo testígom.

³³ Dios ä báta bétana ä yétchak yörisi machiku. Huanäi juka Espíritu Santota mabétaka, huaka Dios Áchaita nátuari, áapo itou ä bíttuak. Júntuk í enchim bíchähui éntok enchim jikkajähui áa bétana huéiye.

³⁴ Bueítuk kaa áapo jü David téhuekau jíkáu siika; bueítuk áapo, jü David, ínel jiaahua:

Jü Dios ín Señorbeu ínel jiaahua:

"In báta bétané yeesa yörisi machiku,

³⁵ jume em béj-rim em útteara bétuk ín tahuáriäu tajti."

³⁶ 'Júntuk eme sime jü pueblo Israel, akem ä júneria lútula huëpo íkái Jesústa enchim kúrusit popóntebokäuta jü Dios Señorpo ä tahuáriak éntok Crístopo, bueítuk áapo yéä púhuak ä nésaunakë béchïbo.

³⁷ Íkärím jikkajaka, bem jíapsipo ä jímmaaka, tüisi kaa al-léaka taahuak. Huanärím Perotau ínel jiaahua éntok jume huate apóstolimmehui:

—Eme ítomak huéerim, ¿ensu, jáchisute ayúnake?

³⁸ Huanäi Peero ínel am yómmiak:

—Emóem temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, éntokem sime emo batótebo Jesucrístota téhuampo, enchim kaa tühua yáarímmet enchim

jiókorinā béchibo. Huanäi jü Dios juka Espíritu Santota enchimmet kom jünaktenake.

³⁹ Bueituk hua Diosta nätuari enchim béchibo näikiari, éntok enchim üusim béchibo, éntok kia sime huame mekka aneme béchibo junne; kia jábeta béchibo juka itom Señor Diosta nunubárehui.

⁴⁰ Jü Peero ikäi noksuka, éntok huátek ámeu nokaka, ínel am téjhuak: —Ime génte én kat-riame jujuéna násukem yeu kaate, bueituk jü noki béttesi machika ámet hüechila.

⁴¹ Júneli huame ikäi tü nokta súalekame batöhuak. Huanäi huáachi taáhuarit baj miltumáchika jume Jesucristota súalemmeu rúktek.

⁴² Huanäi sime jiba huame apóstolim am majtiá páman kaatei, nánancha éaka éntok Diostau buanaka. Éntokim nau rúkteka jume páanim nat nánáikimtei Señorta am sáhueká bénasi au bem huáatinaké béchibo.

Jume Jesucristota bat súalekame jachin emo nükähui

⁴³ Sime jü génte at guómtilatata taahuak. Jume apóstolim éntok, juebena señáalim kaa jaibu johuame johuai.

⁴⁴ Sime jume Jesucristota súaleme huépulai bénasi nau aaney, éntokim bem áttea nau átteakai.

⁴⁵ Bem áttea, jita júne bem jípurëhuim nénenkai, huanäi huame jábesu jítsa ámeu bëyé huéeläpom juka tómita ámet nánáikimtei.

⁴⁶ Chikti táapom jiba bénasi éaka jum tiöpopo nau aaney, éntokim jum bem jóapo nau yájaka al-léaka nau jíbuäi, kaachin emo ériaka.

⁴⁷ Diosta bétanam tühuata nookai ä baisáuhueka, éntok sime jü génte am nakkei. Jü Señor éntok, chikti táapo jume ä jínëusimëu huame huate ä súalemmeu rúktiasimey.

3

Jü yorem guok löitaka tómtilatata türiak

¹ Séjtuł bájim jíapo kupteu bíchaa jü Peero éntok Juan nau kateka jum tiöpou jikáu sájjak Diostau buabuánhuäu orapo, judíom ä boojoria bénasi.

² Chikti táapo senu yoreme guok löitaka yeu tómtilatata huämi tiöpo puértaapo totóijhuai, Hermoosä teäpo, limojnata áu íaahuaka, jume áman kimummehui.

³ Huanäi jü löi juka Perota éntok Juanta tiöpou kimúí am bíchaka, limójnata ámeu aahuay.

⁴ Huanäi jü Peero éntok Juan jáptekam tua ä bitchak. Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ítochë suuhua.

⁵ Huanäi jü yorem löi ámet puseka taahuak jita júne áu mik máchileka.

⁶ Të jü Peero ínel au jiaahua:

—Kanne tómek jíöbe, tëne ín jípurëumak enchi aníanake: Jesucristo Nazaretpo jometa úttearammeyë kíkteka naa huéiye.

⁷ Huanäi jü Peero mampo bata bétana ä buíseka ä kétchak. Sep lauti éntok, jum tэрókiampo útteaka taahuak éntok sime jum guókkimpo.

⁸ Huanái jü löi jikáu chépteke kíktek éntok naa huee táitek. Huanäi ámemak jum tiöpou kibákek. Huéeka éntok jikáu chéptisimeka, Diosta úttiley.

⁹ Sime hua génte áma anéihui ä bitchak ä huéeyo, éntokim ä jikkajak Diosta ä úttileyo.

¹⁰ Huanärim at guómtilatata taahuak hua au sikamta béchibo, bueítukim júneyai huákai yoremta ájáriatukähui huam tiöpo puerta Hermósä teäpo yeyésaihui limójnata aáhuakä.

Perota jum Salomonta portalpo nokakähui

¹¹ Huä yoreme löitukaihui béja türiaka jü Peerótat éntok Juántat chätuka kaa am tóttójai. Sime jü génte áma anéu éntok, at guómtilatata ámeu bíchaa teénnek jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakäü bícha.

¹² Jü Peero ikäi bíchaka, jü gentetau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israeliitam, ¿jatchiakem át guómte jü enchim bíchakäubechi, éntokem itotchu suuhua? Eme jamak itom útterai éntok itom tü yórememtukä béchibo ika yoremta itom naa huéetua bénasi eiya.

¹³ Ée kaa huäri béchibo. Huame itom yoiyóhuam Abraham, Isaac, éntok Jacobta Dios juka ä Üusi Jesústa tóboktiaka buéresi útteata ä mákkak. Të eme huákai yaurata mámpo tójjak, éntokem juka Pilátota ä búttiabarei júne kaa báreka taahuak.

¹⁴ Huaka tü yóremta éntok lütüriata joamta búttia nésau éäkasem huaka juéna yóremta yore súalata búttiatebok.

¹⁵ Júnélem huaka jíapsihuamta yore mikamta mëtebok. Të jü Dios huam kókkolam násuk ä jíabitetuak. Íahuíte itapo testígom.

¹⁶ Jesústa tehuam itom súalé béchibo Dios ika yoremta enchim bícháu éntok enchim täyäu útteata mákkak kíkteka náasä huéenaké béchibo. Júri Jesústa súalhuame ínel yúmalasi ä tütek ikäi yoremta, enchim símem ä bíchápo bénasi.

¹⁷ 'Eme ínomak huéerim, ínapo júneya eénchim éntok huame enchim yauram juka Jesústa mëtebokähui kaa júnéaka Diosta yeu ä púakähui.

¹⁸ Të jü Dios ímiri ä chúppak juka bannaataka jume ä profétam ä noktúakähui: juka yeu ä púari, Cristota, jikot máchirata bínnake bétana.

¹⁹ Júnentukem emo temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, huame enchim Dios bejrim ä tuchánaké béchibo. Huanäi jü Señor al-leehuamta enchimneu ayutuanake,

²⁰ éntok juka Jesústa, Cristota, enchimneu bíttuanake, huaka bannaataka enchim béchibo yeu ä púakähui ä nésaunaké béchibo.

²¹ Të én ketune jü Jesucristo téhuekapo annak juka Diosta símeta bemélasí tü yäu tajti, huame profétam yéä púakäu bannaataka yájakame ä noktúakápámani.

²² Bueítuk jü Moisés ínel jiaahua itom yoiyóhuammehui: “Dios jü Señor enchimneu senu profetata bíttuanake enchimmak huérita, ín enchimneu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jikkaijnake enchim at síahuäu joaka,

²³ bueítuk síme hua génte kaa júkai profetata nésauhui yáakame kókkonake, éntok hua pueblo Israelta násuk yeu béptunake”, ti ámeu jiaahua jü Moisés.

²⁴ 'Sime huame profétam Samuelta anéi naateka pujbau bíchaa íméi taáhuarimmet ayúnakemta bétana nooka.

²⁵ Júntuk eme ámëriam jume pofétam nokákäü mabénnakeme, éntok enchim tühuata jájamnakë béchïbo jü Dios huame itom yoiyöhuammak nokta lütüria yáuhuak, jü Abrahamtau ínel jáika: “Sime jü génte ániat aneme tühuata jájamnake hua émot yeu simríata béchïbo”, tau jiaahua.

²⁶ Kíaliku jü Dios juka ä Üusi jáibitetuaka enchimneu báchá bíttuak, tühuata enchimneu yáa báreka, huépülai bénasi enchim huaka juënarauta tóij íaaka.

4

Peero éntok Juan jum yäurapo yeu tóijhuak

¹ Peero éntok Juan ketune gentetau nookai jume tiöpopo nésauhueme ámeu yájayo, jü tiöpota suáyammeu yäuttamaki, éntok jume saduceom-maki.

² Bempo oómtei juka Perota éntok Juanta juka genteta majtjá béchïbo jume kókkolam jáibitenake bétana Jesústa jáibitekä béchïbo.

³ Huanärim am peréesoteka cárcelpo am jóiyak yokóriapo nokta ámet chupa báreka, bueítuk béja kuptei.

⁴ Të büruka juka tü nokta Jesucristota bétana huetma jikkajakame ä súaleka taahuak. Huanäi sime nau jume Jesucristota súaleme, oóhuim jíba náikiaka, jíba tua batte mamni miltukay.

⁵ Yokóriapo jume judíom puéblopo nésauhueme, jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame, buere joära Jerusalémpo nau yájjak.

⁶ Ama aaney kétchi jü Anás, jü tiöpopo chë nésauhueme, Caifás, Juan, Alejandro, éntok sime huame tiöpopo chë nésauhueme famlíapo joome.

⁷ Huanärim juka Perota éntok Juanta áman bem jokäu nütebok. Huanärim áme násuk yéu am jábuaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábeta nésaupo, éntok jábeta úttearammeasem ikäi yoremta tütek?

⁸ Huanäi jü Peero, Espíritu Santota útteara at ayúkä béchïbo, ínel am yómmiak:

—Eme puéblopo yäuram, éntok eme pueblo Israelpo yoiyöturim:

⁹ béjasem itom temajeka senu yoreme kókoremtau tühuata yáahuakä bétana jachin ä türiakähui,

¹⁰ enchimte ä téjhuanake sime genteta Israelpo jometa ä jünérianakë béchïbo. Í yoreme yúmalasi türilataka enchim bíchäpo aane hua Jesucristo Nazaretpo joome kúrusit enchim popóntebokäuta úttearammea, hua Diosta kókkolam násuk jáibitetuakähui.

¹¹ Ene huame káarim jojoame juka tétata chë türik omoutekä bénasi maachi, bueítukem juka Jesústa kaa türeka ä omoutek. Én éntok jü Dios júkai Jesústa simem béppa nésautuak, jachin hua tetta yeu púari kari naahua eskinapo yéchari, álë bénasi.

¹² Kaabe éntok ára itom jinëu, Jesucristo jíbba; bueítuk Dios kaábeta éntok im ániau kom bíttuak itom ä jínëunakë béchïbo.

¹³ Huame yäuchim juka Perota éntok Juanta kaa májhueka am nokayo tüisim at guómtek, jünéaka kaa tüisi jïösiam am yáyähui, éntok am polóobemtukähui. Huanärim ámet jünëak Jesústamak am rejítlatukähui.

¹⁴ Tem juka yoremta türilata áme násuk huéekamta bíchaka, kaachin am nok bejmáchiakai.

¹⁵ Huanärim jum bem anëpo yéu am sákatuak, bempo nau ettéjhua báreka.

¹⁶ Huanärim ínel jiaahua:

—¿Jáchisute am yáanake jáni ímëi yorémem? Bueítuk síme jume Jerusalémpo jóakame júneyia íkái kaa jaibu johuamta am yáalatukähui, éntokte kara ä esso.

¹⁷ Të íkái bem joäu kaa simat jünérianä béchïbo, atam taktirianake én naateka kaa júchi Jesústa bétana jábetau am noknáke béchïbo.

¹⁸ Huanärim am núnuka kuttílasi ámeu noókak kia jachin éntok huei júne kaa Jesústa bétana jábemmeu am nok sáhueka.

¹⁹ Të jü Peero éntok Juan ínel am yómmiak:

—Áachem emo temaje eme, ¿jachu túri jáni Diosta bíchäpo enchim nesauhui yáa béchïbo, juka Diosta nésauhui tójaka?

²⁰ Bueítuk ítapo kara ä esso, huaka itom bíchakähui éntok itom jikkajakähui.

²¹ Huanäi jume yäuchim am mauj téjhua, tem jíba am sákatuak. Káitam béttesi machik ámeu yáa máchika taahuak, bueítuk síme hua génte Diosta bétana túhuata nookai, éntokim ä úttilei hua yáarita béchïbo.

²² Huä yoreme türika tahuakame kaa jaibu johuamta at chúpahuakähui cuarenta huásuktiriam béppa am huériay.

Jume Jesucristota súaleme yorem éehuamta éntok óusi éehuamta Diostau nétane

²³ Jü Peero éntok Juan búttiahuakam sájjak huame ámepak kateme anëu bícha. Huanärim ámeu yájaka am ettéjhuariak jachin huame tíöpopo chë nésahueme ámeu jákähui, éntok huame yoiyöturim.

²⁴ Huanärim am jikkajaka, síme nau ínel Diostau buänak:

—Itom Señor, empo tua jita árahueme, empo ájaria jü Dios téekata yáakame, buíata, bahueta, éntok síme huaka ayúkamta.

²⁵ Empo jü em Espíritu Santoy Davidta ínel noktúak:

¿Jatchíakasu jume naciónim emo tóboktia, huame géntem éntok, bem kara joäu yáa báreka eiya?

²⁶ Jume réeyim im buíapo nésahueme emo tóboktiak, jume puéblommeu yäuchim nau emo tójjak,

Diosta béj-reka éntok ä Cristohuata.

²⁷ 'Bueítuk lútüriapo jü rey Herodes éntok Poncio Pilato náuhim emo tójjak imi puéblopo jume gentiilimmak éntok israeliitammaki, em Üusi Jesús tü yóremta béj-reka, ä nésaunaké béchïbo em yeu púakähui.

²⁸ Bempo simeta huaka bannaataka naateka em mampo éntok em nokakähui em at jünaktekäu chúppak.

²⁹ Én éntoko, Señor, huaka bem itom máujtuahuäubechë suuhua, éntoke óusi éehuamta itom jume em sáuhuëhuim miika, kaa májhueka em noki itom noknáké béchïbo.

³⁰ Em úttearë yeu machíria huame kökoreme türinaké béchïbo, éntok señáalim kaa jaibu johuame jotúnaké béchïbo em Üusi Jesús tü yóremta úttiarayi.

³¹ Júnëli Diostau am buansuk, huam bem nau anëpo jü kari au yoyóak. Huanäi síme juka Espíritu Santota úttiära mabétaka juka Diosta noki kaa májhueka nookai.

Sime hua bem áttea nau átteatukai

³² Sime huame Jesucristota súalekame senulhua jíba eiyai, éntok nánancha emo ériai. Kaabe juka ä átteahuata áapola au átteak tíyai, ál-la sime nau ä átteakai.

³³ Jume apóstolim éntok, tüisi útteäta jípureka jíba juka Señor Jesústa kókkolam násuk jábitekä bétana nookai. Dios éntok, simemmeu buéresi túhuata johuai.

³⁴ Kaabe áme násuk jíokot eiyai, bueituk sime huame buíam jípureme, éntok kárim jípureme, am nénkaka juka tómita

³⁵ jume apóstolimmeu ä totojai. Huanärim huëpulammechä nánäikimtei bem ámeu bëyëu huéeläpo.

³⁶ Júnëli aayuk, senu yoreme levíita usíarimpo jométaka, José téaka, isla Chípřeпо yeu tómtilatata, jume apóstolim Bernabem téhuaatuakähui. Yore sirok yáatituame tiau báare.

³⁷ İri yoreme buíata ä jípureu nénkaka juka tómita jume apóstolimmeu tójjak.

5*Jü Ananíasta éntok Safírata kaa túhua yári*

¹ Të senu yoreme Ananías téaka, ä jubí Safírá téamtamak éaka, buíata nénkak.

² İri yoreme ä jubímak éaka huate tómimak taahuak, juka huatek éntok, jume apóstolimmeu tójjak, İri sime hua buíata bejhua ti ámeu jíaka.

³ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ananías, ¿jatchíake juka Satanásta nésauhui yáuhuak juka Espíritu Santota emo báiáu máchileka éaka? Bueitukë huate tómimak tahuaka huátek jíba äbo tójjak, İri sime hua buíata bejhua tíaka.

⁴ ¿Jatchu kaa empo ä átteakai juka buíata ke ä nénkaka? Ä nénkisuka éntok, ¿jatchë kaa jíba empo ä átteaka tatahua juka tómita, em yáa bárëu ái em yáanakë béchibo? ¿Jatchíake íkai kaa túhuata yáa báreka éak? Díostahuë aranókíchiata nooka, kaa yorémemmehui.

⁵ Huanäi jü Ananías ínel ä jiai ä jíkkajaka jíba, huécheka muúkuk. Huanäi sime jume íkai jíkkajakame tüisi májhueka taahuak.

⁶ Huanäi huate yorémem jübua yoyötume jápteka, sánkompo ä bëtiaka yéä nuksájaka ä maäk.

⁷ Chúkula baij orata huei jáni jü Ananíasta jubí áma yépsak, kaa jünéaka jita bénak áma yeu sikähui.

⁸ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jachem ia béekipo juka buíata nénkak enchim jíakä bénasi?

Áapo éntok ínel au jiaahua:

—Jeehui, júari béekipote ä nénkak.

⁹ Huanäi jü Peero júchi ínel au jiaahua:

—¿Jatchíakem nánancha éaka juka Señorta Espíritu baítáu bábarek? Júmum äbo kaate jume em kuná máákame. Én éntokim enchi ket yeu huérianake mukílata.

¹⁰ Huanäi seep Perota guokpo huécheka muúkuk. Huanäi huame yorémem jübua yoyötume áman kimuka, juka Safírata mukílata téuhuak. Huákai éntokim ket yeu núk sájaka ä kunamak lópola ä maäk.

11 Huanäi sime jume Jesucristota súaleme tüisi májhueka taahuak, éntok sime huame íkái jünériakame.

Juebena señalim kaa jaibu johuame júne yáahuak

12 Jume apóstolim jü genteta bíchäpo juebenna señáalim kaa jaibu johuame johuai. Jume Jesucristota súaleme éntok, sime, jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakapo nau yayajjai.

13 Të jume kaa Jesucristota súaleme májhueka kaa ámemak emo kuúkuútiái, tem jíba buéresi túhuata áme bétana nookai.

14 Júnentaka junne juebena génte juka Señorta súaleka taahuak, oóhuim éntok jaámuchim junne.

15 Íri Señorta bem súalëu buériau yuumak. Jume kökoreme jünem bem ámet töyëumak chikti böóu yeu totójjai, juka Perota áma huam huei kia júne juka ä jékkaahuata ámeu yúma íaaka am türinakë béchíbo.

16 Huame pueblom chíkola jokame bétana juebena génte jum Jerusaléniu yájjak, kökoreme huériaka, éntok yoremem espíritu jaiti machim jípureme. Huanäi sime türiak.

Jü Peero éntok jü Juan guok jájahuaimme

17 Huanäi hua tiöpopo chë nésauhueme, éntok huame saducéom titéhuaakammak kateme, áa bétana éame, ä innéaka taahuak.

18 Huanärim jume apóstolim bujíteboka am peréesotetebok, éntokim cárcelpo am jóiyak.

19 Të jü Señorta ángel tukaapo ámeu yepsaka, juka cárcelta puerta étapoka, yeu am sákatuak, éntok ínel ámeu íaahua:

20 —Sájakem áman tiöpou kimuka jü gentetau nooka í bemela jíapsihuamta bétana.

21 Íkái jíkkajakam yokóriapo kethuétana tiöpopo kimuka am ma-
jtíataitek.

Huanäi hua tiöpopo chë nésauhueme, éntok huame áamak éame, ímin juka buere yáurata nau núnnuk, sime huame Israelpo yoiyóturim. Huanärim jume apóstolim jum cárceliu nuú nésauhuek.

22 Të jume tiöpota suáyame áman jaahuákame cárceliu yájaka kaábeta áma téhuak. Huanärim sájaka áman am téjhuak,

23 ínel jíaka:

—Lütüriapote juka cárcelta tüisi páttiatau yájjak, éntok jume son-
tarom ä suáyame puértam békataná jábuekammehui. Tëte ä étapoka
éntok, kaábeta áma huáijhua téhuak.

24 Íkái jíkkajaka jü tiöpopo chë nésauhueme, éntok jume huata áma
tékiakame sáhueme, kaachin anmáchika taahuak, álë bénasi jü tiöpota
suáyammeu yäut, éntokim emo nau nátemaje ínel jíaka:

—¿Jákusa tua íri chúpnake jáni?

25 Júnëlam nokaisu senú yoreme áma yépsak ínel ámeu jíaka:

—Huame yorémem enchim pereesotekäu áman tiöpopo aneka jume
géntem majtiáy.

26 Huanäi hua tiöpota suáyammeu yäut ä sáhuëummak sika áman am
núka, të kaa béttesi ámemak aneka, bueítuk juka genteta májhuey emo
mamaasu máchileka.

27 Huanärim am nüpaka huam buere yáurata bíchäpo yéu am jábuak.
Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jume apóstolimmeu ínel íaahua:

²⁸ —Ítapo chë, kuttílasi enchim téjhuaakai kaa júchi Jesústa bétana huentta jábeta enchim majtía sáhueka. Tem kaa itom nésauhui yáhuak. Chë tüüsisem simát jum Jerusalémpo am majtiasasaka, éntokem juka juëna nokta itot jimma báare juka yoremta itom mëtebok tíaka.

²⁹ Huanäi jü Peero éntok jume huate apóstolim ínel am yómmiak:

—Ítapo ä lütüriak juka Diosta bat itom nok chüpanakëhui yorémem itom nok chüpanakepo béppa.

³⁰ Eme juka Jesústa kúrusit popónteboka ä mëtebok, të jü itom yoiyöhuam Dios ä jábitetuak kókkolam násuku.

³¹ Jü Dios éntok, ä tóboktiaka ä bata bétana yörisi machiku ä yétchak, sime yáurata béppa ä nésaunakë béchibo, éntok yore ä jinëunakë béchibo, jum pueblo Israelpo jömem ä jápsi kúakti íaaka, bem kaa tühua yáarimmecham jiókorinä béchibo.

³² Júahuíte ítapo testígom, éntok jü Espíritu Santo, hua Diosta huame ä nok jikkajame mikähui.

³³ Íkärím jikkajaka, oómteka am sua báareí.

³⁴ Të jum yáurata násuk senú pariseero aaney Gamaliél téaka, judíom ley am mamájtíame. Huári kíkteka noókak jume apóstolim chúbala pákun yeu huéria nésauhueka.

³⁵ Huanäi yéu am nuksákuhuak, jü yáuratau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israelpo joomem, tüüsem at suuhua jíta ímëi oohuimneu enchim yáanakëubechi.

³⁶ Bueítukem jíba tua au huáate eme, jaiki huásuktiria jan huéiye senu yoreme Téudas téaka au tóboktiak buéresi jíta au tékiak tíaka. Jume yoremem éntok, naiki cientotu máchika áamak chätuk. Të mëhuak huári yoreme, huame áamak chätukáu éntok, sime chíbejtek. Huanäi huämi luútek jü ä huéetuähui.

³⁷ Chúkula jume géntem jiösiapo kimahuata taahuarimmet senu Júdas téaka, Galiléapo jométaka, ket au tóboktiak. Huanäi juebena génte ket áamak chätuk. Të ket mëhuak, huame áamak chätukáu éntok, chíbela näikim sájjak.

³⁸ Kíalíkune enchimneu nooka ímëi oóhuim kíal enchim toij sáhueka. Bueítuk íkái ínëli huentta yorémem bétana ä huei, jíba luutínake;

³⁹ të Diosta bétana ä huéeyem kaachin ä yáanake. Jítachem suuhua; jachin aika jünem Diosta béj-reka ayúnake.

⁴⁰ Huanäi sime áa beu éaka taahuak. Tem chúkula jume apóstolim núnuka tüüsi am bépsuk, éntokim kaa éntok Jesústa bétana jábemneu am nók sáhueka am téjhuak. Huanärim am búttiak.

⁴¹ Huanäi jume apóstolim yáurata mampo yeu sájjaka, tüüsi al-léaka taahuak juka Diosta junëli Jesústa béchibo jiókot máchirata am bíttuak tíaka.

⁴² Të bempo jíba chikti táapo jum tiöpopo am majtíaka taahuak, éntok jóahuat junne, juka tü nokta Jesucristota bétana huentta ámeu nokaka.

6

Guoibúsan diáconom yeu púahuak

¹ Huámechi taahuarimmet jume Jesucristota súaleme chë bürutáitek, jume griego nokta nókame jume hebreo nokta nokame béj-reka noktáitek

bem jámut jókoptulam kaa tüisi bíthuä tíaka jum chikti táapo buähumta näikimtehuäpo.

² Huanäi jume dóoce apóstolim sime jume Jesucristota súaleme nau núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Kaibu türínake ítapo juka Diosta noki itom am majtíäu tójako, buähumta itom näikimtebare béchibo.

³ Júnentuk, eme itom hermáanom, guoibusan oóhuimem yeu púhua enchim násuku, huame enchim símem yörèhui éntok jítat júnéame, éntok Espíritu Santota útteara ámet ayúkähui. Huanärem íkái tékilta am máknake bem ä jonákë béchibo.

⁴ Ítapo éntokte jíba oraciompo Diostau noknake, éntokte Diosta tü noki jíba am majtíanake.

⁵ Huanäi sime áamak al-léaka tahuaka Estebanta yeu púhuak, chikti ä jípsimak Diosta noki súalemta éntok Espíritu Santota útteara jípuremta, éntok Felípeta, Prócorota, Nicanorta, Timonta, Parménasta, éntok Nicolasta Antioquíapo jometa bannaataka judíom bétana éäuta.

⁶ Huanärim jum apóstolim anëu am tójjak, huamei béja choapo áme béppa mámtaka Diostau mampom am tojjak.

⁷ Jü Señorta noki chéhuasu chébejte, jume Jesucristota súaleme éntok chéhuasu búruakai jum Jerusalémpo. Juebénaka jume tiöpopo tékiakame júne Jesucristota súaleka tahuak.

Esteban perezotehuak

⁸ Esteban Diosta tühua at ayúkä béchibo, éntok ä útteara ä jípurë béchibo, señaálim kaa jaibu johuame júne johuai genteta bíchäpo.

⁹ Huanäi huate yorémem, jum sinagogampo ínel téhuaakapo jométa: Sáihuame bem teko mámpo yeu huik-ri, huate Cireenepo jomemmaki, éntok Alejandriapo, Ciliiciapo, éntok Ásiapo jomemmak náu Estebantamak nok nássua táitek.

¹⁰ Tem kaa ä nok kóbbak, bueítuk áapo tüisi júnéaka nookay, éntok jü Espíritu Santota útteara at ayúakai.

¹¹ Huanärim huate yorémem béjtuak Moiséjta bėj-reka ä nokái emo ä jíkkajak ti jiau íaaka, éntok Diosta bėj-reka.

¹² Júnëlim ayuka juka genteta emo tóboktituak, éntok jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame. Huanärim Estebantau hüanteka, ä buíseka, bem buere yäurau yéu ä tójjak.

¹³ Huanärim jume testígom aranókichi bem tákiarim jariak. Huámëi béja ínel jiaahua:

—Íri yoreme kaa yáateka juénak nooka í tiöpo yörihuamta bétana, éntok Moiséjta ley bėj-reka.

¹⁴ Ítapo ä jíkkajak juka Jesús Nazaretpo jometa ika tiöpota au tátabnake tíamta, éntok juka Moiséjta itom boojória sáuhuëu itom au úhuanake tíamta.

¹⁵ Huanäi hua yäura entok sime jume áma jokáihui, jü Estebántat suaka Diosta ángel bénak pújbakamta bitchak.

7

Esteban áu nok-riay

¹ Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jü Estebantau ínel jiaahua:

—¿Jatchu lútulai jü emo bétana nokhuame?

² Áapo éntok, ínel ä yómmiak:

—Eme ínomak huéerim, éntok eme ín áchayim, nechem nok jikkaja. Jü itom Dios, jü tua yörisi maachi, jü itom yoyöhua Abrahamtau au yeu machíriakai Mesopotamia buíaräpo áa aneyo, ketune kee jum Haraniu ä jóateyo.

³ Huanäi ínel au jiaahua: “Em buíarapë yeu huéiye, éntok em huáhuaijrame töstime, buíarata ín enchi téjhuanakeu bíché huéiye.”

⁴ Huanäi Abraham Caldea buíaräpo yeu sika Haraniu jóatek. Chúkula béja ä áchahua múkuk. Dios éntok, juka Abrahamta äbo núpak í buíarahui én enchim jóakäpo.

⁵ Të huanäi kaita buíata ä míkak ímí ä átteanakëhui, kía áma ä chéptiläpo belékkaniak junne Të ál-la ä mik rókaka nookak, éntok áapörík muksukäpo jume ä úusihua ä átteanake tíaka. Të huámechi taahuarimmet Abraham ketune kaabeta üusekai.

⁶ Éntok Dios kéchá téjhuaak jume at yeu sákariam kaa bem buíaräpo am jóanake tíaka, tattäbuim bétuk am jíapsinakëhui, éntok jíókot am jonähui naiki cien huásuktiapo.

⁷ Të Dios ínel ket au jiaahua: “Ínapone chúkula hua nación jiokocham josúkamat nokta béttesi machik chúpanake Huanäi bempo huämi yeu sájaka ímí buíaräpo jóateka ín nésauhui jonake.”

⁸ Dios Abrahamtamak nokta yetchak, juka circuncisión téamta señalpo ä mákaka, jünákiachinakë béchíbo ikäi nokta nau tütehuakamta bétana. Kíalíku juka ä úusi Isaacta yeu tómtak, Abraham guojnaiki taahuarim huei ä circuncidaroak. Álä bénasi ket jü Isaac juka ä úusi Jacobta circuncidaroak. Jacob éntok, ket jíba jume ä dóoce úusim ínel jume dóoce pueblo Israelta yoyöhua.

⁹ Ímëi Jacobta úusim, bannaataka itom yoyöhuaamtukaihuim, ímëri bem sai José béppam jita jípupeiyay íari béchíbo ä nénkak. Jume ä jínukeam éntok, Egiptosi bíchaa ä nuksájjak. Të Dios Joseta aníak,

¹⁰ Éntok síme hua jíókot ä josúakä bétana ä jínëuk. Súahuata ä míkak, éntok juka Faraonta, Egiptopo reyta, au bíchaa türík jíapsita ä jípunakë béchíbo ä aníak. Huári éntok ä yäut yétchak jum Egiptopo ä nésaunakë béchíbo, éntok ä jóapo junne.

¹¹ ‘Huámechi taahuarimmet buere tébaa siika éntok jíókot máchira jum síme Egipto buíaräpo éntok Canaán buíaräpo. Jume itom yoyöhua kaa bem buánakeu téu máchiakay.

¹² Të Jacob jünéaka jum Egiptopo tiríjkom ayukähui, jume ä úusim bannaataka itom yoyöhuaakaihuim áman sáuhuek bát huëpo.

¹³ Júchi huëpo áman am jaahuak, José béja ámeu au täyatebok jume ä sayímmehui. Júnëli jü Faraón jünëiak jábata yoremiamo juka Joseta jometukähui.

¹⁴ Huanäi José ä áchay Jacobta áman núnotebok éntok síme jume nau huérim at yeu sákariam, síme náu setenta y cincotukay.

¹⁵ Ínëli yeu sikäpo jü Jacob jum Egiptou bíchaa siika áman jóaseka. Ámani muúkuk éntok ä úusihua bannaataka itom yoyöhuaakaihuim.

16 Huanäi chúkula jume bem ótahuam jum Siquem téäu tóijhuak. Ámanñirim määhuak jum sépultura Abrahamta jinnukäpo jume Hamor téamta üusimmehui.

17 'Béja Diosta Abrahamtamak ä nokakau yechari chúpisei, jü pueblo Israel jum Egiptopo chéhuasu au büruriai.

18 Huámechi taáhuarimmet éntok, jum Egiptopo täbui rey nésautáitek Joséeta bétana kaita jünériaka, éntok ä yáarihuata bétana junne.

19 İri rey jume itomak huérim bäitautáitek, éntok huame itom yoiyöhuam jiókot jotáitek, útteapo bem üusim jübua tómteme am guótituaka am kótko iaaka, kaa emo am bürurianakë béchibo.

20 Huámechi taáhuarimmet Moisés yeu tómték. İkäi ili úsita Dios ámak al-léaka taahuak. Jume ä áchaihuam baj metpo núkisi bem mampo ä jípurek.

21 Të bempörim sékana ä ésok jü Faraonta malá ä téaka ä nüka, ä yöturiak ä asóakamta bénasi.

22 Kíaliku jü Moisés simeta majtíahuak jume Egiptopo jomem täyähui. Tüisi jitat jünéaka nonokai, éntok jita tékilta júne tüisi boojóriai.

23 'Béja cuarenta huásuktiriam yúmariaka jü Moisés jume áamak huérim bitbábarek, jume Israelta üusim.

24 Huämi aneka juka senuk Egiptopo jometa Israelta üusimmak huéri jiókot joamta bitchak. Të ä jínëu báreka, éntok ä jujut-ria báreka, jü Moisés juka Egiptopo jometa mëak.

25 Bueituk áapo jume áamak huérim Israelpo joomem jünémáchilei juka Diosta jum mampo bem jípuhuä bétana am jínëunakëhui áapörík béchibo. Të bempo kaa at jünéaka taahuak.

26 Yokóriapo jü Moisés guoi yorémem Israelpo joomem ket nau nássuame téhuak. Huanäi emo am tójaka, nau am al-leé iaaka, ínel ámeu jiaahua: "Eme nau huéri; ¿jatchiakem nau nassua?", ti ámeu jiaahua.

27 Huanäi hua seenu ä sai bébame Moiséjta yüaaka ínel au jiaahua: "¿Jábesu enchi itou yäut yéchala?"

28 ¿Jatchë nee ket më báare, tuuka huaka Egiptopo jometa em mëakä bénasi?", tau jiaahua.

29 İkäi jikkajaka jü Moisés búitek Madián buíarau bícha. Huämi anek kaa áma jométaka, éntok huämi guoyim üúsek.

30 'Chúkula júchi cuarenta huásuktiriam huéy, jum kaa jóata bëmu Sinaí káuhui téamta náapo ä aney, jü Diosta ángel áu yeu machiriak juya zarzá téamta béetépo.

31 Jü Moisés at guómték hua ä bíchakäubechi. Huanäi au rúkteka tüisi ä bít báarey, jü Señor ínel au jiaahua:

32 "Ínapone jü em yoiyöhuam Dios, Abrahamta, Isaacta, éntok Jacobta Dios", tau jiaahua. Huanäi jü Moisés májhueka au yö táitek, éntok kaa ä bít báarey.

33 Jü Señor éntok, júchi ínel au jiaahua: "Emoë bocha yétcha, bueituk jü buíya em at huéekäu yörisi maachi.

34 Ínapo jum Egiptopo juka jiokot máchiraata ín génte bícháu jüneria, éntok jiókot jíamtane jikkajaka, äbo kóm siika am jínëu báreka. Jüntukë

inou rukte. Énchine áman jaa báare jum Egíptohui”, táu jiaahua. Bempo Moiséjta omoutek inel au jiaka jabetesu enchi itou yaurapo yechala.

³⁵ Jünaköri bempo juka Moiséjta omóutek, inel au jiaka: “¿Jabetesu enchi itou yaurapo yechala?”, kaa ámeu ä yäuttu íaaka junne, jü Dios jíba ä yäut yáaka ámeu ä bíttuak am jínëunakë béchïbo, hua ä ángelhua juya zázata béetëpo au ä nokákápamani.

³⁶ Íri Moisés ínel jume itom yoioyöhuam jum Egíptopo yeu núk siika, señaalim kaa jaibu johuame joaka huämi buíapo, éntok Mar Rojopo, éntok huám júya ániapo, cuarenta huásuktiapo ä núnübuakäpo.

³⁷ Íri Moisés ínel jume Israelta üusimmeu ínel jíahuak: “Jü Dios senu profetata enchimmeu bíttuanake enchim sailammet yeu simriata, in enchimmeu bíttuahuakä Bénasi. Huákärem nok jíkkaja”, ti ámeu jiaahua.

³⁸ Íri Moisés ínel ket hua áman júya ániapo itom yoioyöhuammak anekame, éntok jü Diosta ángeltamak ettejhuakäme jum Sinái káhuichi, nokta áy jíapsihuamta áa bétana mabetaka itou ä tö simnakëhui.

³⁹ “Të huame itom yoioyöhuam juka Moiséjta kaa nok chupa báreka ä béj-reka sájjak, éntokim notti báreka eiyai Egíptou bícha.

⁴⁰ Huanärim Aróntam noóak ínel au jíaka: “Diosimte enchi itom yáaria íaa böota itom téjhuanakeme, bueitukte kaa jüneiya jita Bénak jü Moiséjtau sikähui, hua Egípto buíaräpo itom yeu nuksikámtahui.”

⁴¹ Huanärim beceerota yáaka ä dios yáuhuak, éntokim animaalim súaka áu am buíssek, ofrendapo. Huanärim tüisi al-leaka taahuak huaka bem mámammea yáata yöreka.

⁴² Huanäi jü Dios bempólaim tójjak. Jume chókkim téhuekapo ayúkame am yörinakë béchïbo júne kíal am tójjak, jum profétam librompo ínel ä jíä Bénasi:

¿Jatchu eme, génte Israelpo joome, animaalim súaka inou am buíjnake jáku

áman juya ániapo cuarenta huásuktiapo rejteka?

⁴³ Katem inou am buísse, ál-lem juka enchim dios yáaritam am buíjnake, éntokem juka enchim yáari Molók téamta áma kátekäu núnübuak, éntok juka dios Renfán téamta chokki, huámëi enchim yáarim yöri báreka.

Júkai enchim yáakä béchïbone enchim buíaräpo enchim yeu béebaka jum Babiloniä teäpo huám bíchaa enchim bíttuanake.

⁴⁴ Huämi mekka aniapo jume itom yoioyöhuam juka karpa káata jípurei jume tetta cháchaij-rim leyta áma jiojteri bem áma ëriähui. Íiri yáahuak Diosta juka Moiséjta sáhuakä pámani bueituk jü Dios hua áapörík, Moiséjta, bíchakäu Bénak ä yáa sáuhey.

⁴⁵ Íká kárita jume itom yoioyöhuam mabétak, éntokim Josuétamak kateka júne jíba ä huériai huate naciónim buíarau kimuboka, Diosta yeu béebakähui bempörim juka buíata mak báreka. Júnëlim jíba ä jípurek juka rey Davidta nésauhuëu tajti.

⁴⁶ Jü rey David éntok, Diosta bétana tühuata jájamek. Huanäi tiöpota yáa bábarek juka Jacobta Dios áma jóanakëhui. Të Dios kaa ä yaa íak.

⁴⁷ Huanäi jü Salomón ä yáuhuak juka Diosta káari.

⁴⁸ Juka Dios síme béppa yörisi machik kaa kari yorem yáaripo ä jójjoai junne, profétata áa bétana ínel jíä Bénasi:

49 Jü téhueka kia hua ín áma yeyésäu bénasine ä eria,
juka buíata éntok, ín at guóguokëu bénasi.

¿Jáichinakësa jüntuk jü káari enchim nee yáarianakëhui?, ti jiaahua jü
Señor,

éntok, ¿jáichinakësa jü ín at jimyórenakëhui?

50 ¿Jatchu kaa ínapo simeta juka ayúkamta yáala jáku?

51 'Të emëe —ti ámeu jiaahua jü Esteban— jíbem ínel kaa Diosta noki
jikkajj báare, huame Diosta kaa táyame bénasi, éntokem áme bénasi
jiápsa. Jíbem enchim yoiyóhuam bénasi mamachi.

52 ¿Jábe profétatasum kaa jíokot yáuhuak huame enchim yóyóhuam?
Bempo huaka tua lútüriata joamta yebíjnake bétana bannaataka
nokakame súhuak. Én éntok, huákäi yepsak, eme yáurata mámpo ä
yéchaka ä mëtebok.

53 Eme jume Diosta ángelesim mampo leyta mabétaka júnem kaa ä
nésau páman kaate.

Jü Esteban sussutti máahuakä mëhuak

54 Íkärím jikkajaka, jü Estebantau oómtëka támim kumëka tahuak.

55 Të jü Esteban, Espíritu Santota at anë béchíbo, téhuekau reémtëka
juka Diosta ujoyóoria bíchak, éntok juka Jesústa Diosta bátam bétana
huékamta.

56 Huanäi ínel jiaahua:

—¡Juyú! Áman téhuekapone juka Yoremta Üusi titéhuaakamta Diosta
bata bétana huékamta bitcha.

57 Të bempo emo naka páttiaka, kusisi cháchayeka áu huántek.

58 Huaärím ä buíseka, jum puéblopo yeä nuksájaka, áman pákun ä
mamáataitek ä mëbáreka. Jume ä nátuakame éntok, juka bem sanko
béppa huemta jóiyak, senu yorem júbua yótumta, Saulo téamta, guokpo
ä jóiyak ä suaya íaaka.

59 Huanäi jü Esteban mamáahuaka ínel Diostau buanak:

—Señor Jesús, ín jíapsine em mampo yétcha, akë ä mabeta.

60 Huanäi tónommia kíkteka, kusisi chayeka ínel jiaahua:

—Señor, íkái kaa túhuata am yáakä násuk junne, Akë am jìokore.

Ínëli jíaka muukuk.

8

Saulo jume Jesucristota súaleme guók jájasey

1 Saulo éntok, ámemak ä türek Estebanta mënä bétana.

Huári taahuarit jume Jesucristota súaleme buéresi guokjája táitek jum
buere joára Jerusalémpo. Huanäi síme áachim chíbejtek jum Judéapo
éntok Samaria buiárapo, të jume apóstolim jíba kaakum sájjak.

2 Huate yorémëm tü jíápsekame juka Estebanta maäk, éntokim tüisi ä
buan-riak.

3 Saulo éntok, jíba bénasi jume Jesucristota súaleme guok jájjasey
jóahuat kikkibákeka; oóhuim éntok jaámuchim júne áma yeu huiikei am
huíksimeka cárceliu am toij báreka.

Jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jum Samáriapo nókhuak

4 Të jume Jerusalémpo yeu tennékame juka Diosta tü nooki kia jak bem
katë páman ä noksakái.

⁵ Felipe, ket ámemak aneihui, jum senu pueblo Samariau bíchaa siika ámani Cristota bétana ámeu noktáitek.

⁶ Huanäi jü génte au nau yayájaka, síme jü Felípeta nokáubet suaka ä jikkajai, juka kaa jaibu johuamta ä joäu bíchaka.

⁷ Bueituk juebena géntem diáblom ámet kimúlatukäu tütüriai. Huámëi diáblom éntok, kusisi chayeka ámet yeu sásakai. Éntok juebena genteta káraktilamta, éntok lolöimta junne tütüriai.

⁸ Júnëli béja huämi puéblopo síme tüisim al-léaka jíapsai.

⁹ Senu yoreme áma aaney Simmom téaka, bannaataka juka móriata tekípánoaka huämi puéblopo, éntok juka genteta Samáriapo jometa baítáttahuakä, buere jita au täya tíaka.

¹⁰ Símetaka at suaka ä jikkajai, riikom éntok polóobem junne, ínel jíaka:

—Í yoreme tua juka Diosta útteara jípure.

¹¹ Tüisim ä nok jikkajai, bueituk móriay bínhua táapo am baítáttahuai.

¹² Tëm ä susualek juka tü nokta Felípeta ámeu nokako, Diosta bem jíapsipo nésaunake bétana, éntok Jesucristota téhuam bétana, oóhuim éntok jaámuchim júne emo batótebok.

¹³ Huanäi jü Simmom kéchá súsualeka au batótebok. Huanäi jü Felípetamak naa hueetáitek, huame señáalim kaa jaibu johuámmet guómtilataka ä mabéttuanake.

¹⁴ Jume apóstolim buere joära Jerusalémpo aneme jünéaka jume Samáriapo joomem ket juka tü nokta Jesucristota bétana huemta am mabétakähui, Perota éntok Juántam áman jaásek.

¹⁵ Ámanim yájaka Diostau buaanak jume Samáriapo joomem tü nokta súsualekammet juka Espíritu Santota ayunakë béchíbo.

¹⁶ Bempo juka Señor Jesússta súaleka emo batótebolatukai, të jü Espíritu Santo ketune kaabetau jee kom yuumai.

¹⁷ Huanäi juka Perota éntok juka Juanta choápo áme béppa mámtek, jü Espírtu Santo ámeu kom yuumak.

¹⁸ Huanäi jü Simmom jume apóstolim bíchaka jü gentetat choápo béppa mámteka juka Espíritu Santota am mabéttuayo, tómita am makróktaitek

¹⁹ ínel ámeu jíaka:

—Nechem kéchá makka júkai uttearata, éläpone ínapo ket jábetat choápo béppa mámtek juka Espíritu Santota ä mabéttuanake.

²⁰ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Jü em tomme emo beu kaitäpo tahuánake, bueitukë juka Diosta yore mikäu tómiay jíjinuhuä bénasë eiya.

²¹ Í tékil kaa emo béchíbo näikiari, bueituk jü em jíapsi kaa türi Diosta bíchápo.

²² Émoë jíapsi kúaktia kaa tühuata em eä béchíbo. Dióstahuë buaana, jamak júne enchi jíokorinake em juëna éerim béchíbo.

²³ Bueitukne júneiya síkara chibúraapo bénaku em anëhui, kaa türiku, éntok juka juënaraata peréesota súmatuka bénasi enchi jípurëhui.

²⁴ Huanäi Simmom ínel ä yómmiak:

—Ino béchibem Señortau oraciempo buan-ria juka enchim inou nokákäu kaa inou huéenakë béchíbo.

²⁵ Chúkula jume apóstolim juka Jesucristota yákäu bem bíchakäu bétana noksuka, éntok Diosta noki bétana, yeu sájaka jum Samaria buíaräpo juebena puéblom békata juka tü nokta Jesucristota bétana huentma noókak. Huanärim júchi nóttek Jerusaléniu bícha.

Jü Felipe éntok jü yoreme Etiópiapo joome

²⁶ Chúkula, jü Señorta ángel Felípetau yepsaka ínel au jiaahua:

—Jum suriu bíchë huéiye, jü böo Jerusalémpo kom bókamtachi, pueblo Gazä téäu bíchaa huémtachi.

Íri ájaria jü böo jum juya ániapo áman huéeme.

²⁷ Huanäi Felipe áman bíchaa siika. Jum ä hué páman éntok, senú yorema Etiópiapo jometa bitchak. Íri yoreme eunuko ti téttehuaahuai. Áapo buéresi tékiakai, jum Etiópiapo jámut yäut, Candace téamta, tomi suayai, të Jerusaléniu aaney áman oraciompo Diostau nok báreka.

²⁸ Íri yoreme nóttilatata hueiyei ä buíaräu bícha. Ä carropo yejsímeka jü libro profeta Isaiasta jiojtekäu noksimei.

²⁹ Huanäi jü Espíritu Santo Felípetau ínel jiaahua:

—Jü karohué rukte.

³⁰ Huanäi jü Felipe au rúkteka juka nokta jíkkajak jum Isaiasta libropo ä nokähui. Huanäi ä temajek:

—¿Játchë at júneiya jü em nokäubechi?

³¹ Huä yoreme éntok, ínel ä yómiak:

—Èe, ¿jachisune at júnenake, bueítuk kaabe nee ä téjhua mátkhi?

Huanäi Felípetau noókak áma ä jámuka áa náapo áa yejte sáhueka.

³² Huä jiojteri ä noksímëu éntok, ínel jiaahua:

Kabarata bénasi mëboka huériuhuay.

Juka kabárata síkahuakä kaa áa buaná bénasi, kaa jálek.

³³ Ä tü yóremtukánásuk júne jiokot jo súhuak, éntok kaa lütüriata yáariahuak.

¿Jábesu huame at yeu sákariam bétana noknake jáni?

Bueítuk ími buíapo ä jápsi úhuaahuak, tiahua hua jiojteri.

³⁴ Huanäi jü eunuko titéttehuaahuame Felípetau ínel jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jábeta bétanasu íkai nooka jü profeta, áa bétana o jábe táabuik bétana?

³⁵ Huanäi Felipe jiojterita ä nokäumak au ä naatek juka tü nokta Jesústa bétana huentma.

³⁶ Huanäi huam báam ayúkä páman kateka jü eunuko titéttehuaahuame ínel jiaahua:

—Imi báam aika, ¿játchune kara imi batöhua?

³⁷ Felipe ínel au jiaahuak:

—Anáka chikti em jápsimak enchi ä súaleyo.

Huanäi hua yoreme ínel ä yommiak:

—Jéehui, ínapo ä súale juka Jesucristota Diosta tua ä Üusitukähui.

³⁸ Huanäi juka carrota kéchateboka, kom chéptekam náuhuichika báau kímuk. Huanäi Felipe ä batöak.

³⁹ Huam bápo yéu am sájak, jü Señorta Espíritu juka Felípetä sékana bíchaa nuksiika. Jü eunuko éntok, kaa júchi ä bitchak, të al-leaka júchi ä böo nüka.

⁴⁰ Jü Felipe éntok, jum Azótöpo aneka jünëak. Huanäi jum puéblom bëkatana huerámaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nookai. Júnensu pueblo Cesareau yépsak.

9

Saulo Diostau bíchaa jíapsi kúaktek (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Saulo éntok, jíba bënasi huame Señorta súaleme suabáreka eiyai. Kíalíku hua tiöpopo chë nésauhuemtau siika,

² jíösiata áu mak iäka útteata ä máknakemta Damascopo judíom nau yayajäpo kibákbáreka jume tü nokta Jesucristota bétana huemta súaleme áma járiubáreka, am peresoteka buere joära Jerusaléniu am huéria bëchíbo, oóhuim, éntok jáamuchim junne.

³ Të béja böot huéeka, huam pueblo Damascou jëla ä huéi, sej chukti téhueka bétana jü machiria útteaka kom sika, nate chíkola ä machíriak.

⁴ Huanäi Saulo buíapo huétchek, éntok senuk au nokamta jíkkajak ínel jáamta:

—Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase?

⁵ Huanäi Saulo nátemajek:

—¿Jábesaë empo, Señor?

Huäri éntok, ínel au jiaahua:

—Ínapone Jesús, hua em guokjásëhui. Kíalë émpöisu kókosi emo johua, juka buesta sísiguok buahuíta témmü bënasi.

⁶ Saulo éntok, mauj-rimmea au yoaka ínel jiaahua:

—Énsu Señor, ¿jítasune yáanake?

Jü Señor éntok, ínel au jiaahua:

—Yejtékë áman pueblou huéiye. Huämířë téjhuaana jita em yáanakëhui.

⁷ Jume yorémem Sáulotamak katëu éntok, tüisi guómtek juka nokamta jíkkajaka të kaábeta bíchaka.

⁸ Huanäi Saulo yejteka au puj étapok jíöbe, të kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume áamak katéihuim mampo ä buíseka ä nuksájjak jum Damascou bícha.

⁹ Huämi aaneka baj táapo kaa bíchaka, kaa jíbuäka, éntok kaa jëyeka.

¹⁰ Damascopo éntok, senu yoreme Jesucristota súaleka jóakai Ananías ti téhuakä, huáahui Señor au yeu machíriak tenkupo bénaku, éntok ínel au jiaahua:

—¡Empo Ananías!

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Ímne aane, Señor.

¹¹ Huanäi jü Señor júchi ínel au jiaahua:

—Huä böo Derecha ti téhuaakamtau bíchë huéiye. Huanäre Judasta jóapo senu yoremta nátemaje Társopo jometa, Sáulo ti téhuakämta. Áapo oraciompo Diostau nooka éëni,

¹² éntok senu yoremta Ananías ti téhuakämta, tenkupo bitchak au kibákeka choápo béppa at mámtkamta júchi ä bínnakë bëchíbo.

¹³ Íkai jíkkajaka Ananías ínel jiaahua:

—Señor, juebénakam nee ettéjhuariala ïri yoremta bétana, jáchin machisi huaka kaa tühuaata jume enchi súalemmeu ä yáakä bétana jum Jerusalémpo.

¹⁴ Én éntok imi äbo yebísise útteata máktaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme bétana sime huame enchi yöreme peréesoteka am huéria báreka.

¹⁵ Të jü Señor inel au jiaahua:

—Ámanë huéiye, bueitukne jükäi yoremta yeu púala ino bétana ä noknakë béchibo, jume judíommehui, éntok kaa judíommeu junne, éntok bem réyimmehui.

¹⁶ Ínapone au ä yéu machírianake simeta ä jünérianakë béchibo jáchin machisi yuun jókot máchiraata ä bínnakëhui nee ä súalekä béchibo.

¹⁷ Huanäi Ananías áman siika jum Sáulota anëhui. Au yepsaka, choápo béppa at mámtaka, inel au jiaahua:

—Empo Saulo ín hermáano, jü Señor Jesús, hua böot em huë páman emou au yeu machíriakame, nee äbo emou jaásek júchi bénasi enchi bínnakë béchibo, éntok juka Espíritu Santota émot ayúnakë béchibo.

¹⁸ Huanäi seep puj beata bénaka sóokteka kom huáttek, inéli júchi bíchaka taahuak. Huanäi Saulo kíkteka batöhuak.

¹⁹ Chúkula béja jibuäka júchi úttütuk. Huanäi jaiki táapo jáni jume Jesucristota súaleme Damascopo jóakammak taahuak.

Saulo jum Damascopo noókak

²⁰ Huanäi béja Saulo jum judíom nau yayajäpo jume géntemmeu noktáitek juka Jesústa tua Diosta Ũusi tíaka.

²¹ Sime jume ä jíkkajakame at guómtaka tahuak, éntokim inel jiaahua:

—¿Jatchu kaa ïri yöreme inel jum Jerusalémpo jume Jesústa súaleme guokjájaseihui? ¿Jatchu kaa ïri hua äbo yepsaka am peréesoteka am huéria báareihui jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme mampo am joa báreka?

²² Të Saulo chëhuasu kaa májhueka ámeu nooka, am jünéetuaka juka Jesústa Cristotukähui Diosta yeu púari. Júnéli jume judíom Damascopo jóakame béja kaachin anmáchiakai.

Saulo judíom mampo au yeu huikkek

²³ Juebena taáhuarim simsuk, jume judíom nau ettéjhuakä juka Sáulota mëbábarek,

²⁴ të áapo ä jünériak. Taáhuarit tukáarit naabúrujtim jum puértampo pueblou kíkimuhaüpo ä jójottuai ä mëbáreka.

²⁵ Të jume Jesucristota súaleme jum buëuru huäriipo ä yéchaka, tukáapo jü taapia yari puéblota chíkola bökamta huáitana kömä yétchak. Júnelim áma yeu ä huikkek.

Saulo Jerusalémpo aaney

²⁶ Saulo Jerusaléni yepsaka jume Jesucristota súalemmeu rúkteka ámemak anbáarei jöbe, të sime ä majhuëi kaa jünéaka áapörík béja juka Jesucristota súalëhui.

²⁷ Të jünentaka júne Bernabé áman ä nuk sika jume apóstolimmeu ä täyatebok, am ettéjhuariak jachin Saulota Señorta bíchakähui jum böochi, éntok jachin Señorta áapöríku, Sáulotau, ä nokákähui, éntok

jachin áapörík, Sáulota, kaa májhueka Jesústa bétana géntemueu ä nokákähui jum Damascopo.

²⁸ Huanäi jübua Saulo Jerusalémpo taahuak, éntok ámemak naa hueetáitek.

²⁹ Kaa májhueka Señorta bétana nookai jume griego nókammak ettéjhuakä, éntok ámemak nok nássuaka. Të imói jachin ayuka bem ä mënakeu jaríai.

³⁰ Huame hermáanom éntok, ikäi jüneriakam Sáulota buere joära Cesareau tójjak, huämi éntokim buere joära Tarsou bíchaa ä bíttuak.

³¹ Huanäi huámechi taáhuarimmet jume Jesucristota súaleme jum Judea buíaräpo, Galiléa buíaräpo, éntok Samaria buíaräpo aneme yan-telakam al-leaka jíápsay, éntokim chéhuasu óusi eiyay. Diosta yörekam jíápsay, éntokim Espíritu Santota úttiäray chéhuasu emo büruriay.

Eneas káraktilataka türiak

³² Peero jume Jesucristota súaleme békata huerámaka jume pueblo Lídapo jóakamueu ket nóitek.

³³ Huämi senu yoremta bitchak Enéas ti téhuakamta, guojnaiki huásuktiapo kökoreka bökai, bueítuk káraktilatukai.

³⁴ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Empo Eneas, Jesucristo em kökoa bétana enchi tüte. Yejteke em at böyëu tóboktia.

Huanäi Eneas sep yéjte.

³⁵ Ínëli síme pueblo Lídapo jóakame ä bitchak, éntok jume pueblo Saronpo jóakame, éntokim juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

Dorcás múkuka júchi jábitek

³⁶ Huámechi taáhuarimmet jum pueblo Jópë teäpo senu jámmut aaney Jesucristota súaleka Tabitá ti téhuaka, griego nokpo Dórcas tíau báare. Íri jámmut jíba túhuata joaka jíápsai jume jíókot éame aníaka.

³⁷ Júnaksu éntok huámechi taáhuarimmet Dórcas kökori huécheka muúkuk. Chúkula jü ä takahua úbahuaka jum kari senuk béppa kátekäpo tékhuak.

³⁸ Jü pueblo Jópë tíame Lidau kaa mekka taahuai jum Perota anéipo. Huanäi jume Jesucristota súaleme jünéaka áapörík áma anëihui, guoi yörememim au jaásek ínel au jiáu nésauhueka:

—Lauté äbo huéiye ími pueblo Jópëhui.

³⁹ Huanäi Peero ámemak siika. Áman ä yepsákim jum kariu takáhuata bökäü ä nuk kímmuk. Huanäi síme huame jámut jókoptulam áa chíkola tápunaka sóoti buaanai, éntokim huaka sánkota Dorcasta ketune jíápsaka ä supe yáarim ä bíttuak.

⁴⁰ Huanäi Peero síme huame áma aneme yeu sákatuaka, tónommia kíkteka Diostau oraciompo nookak. Huanäi huaka mukilata bíchaka ínel jiaahua:

—Empo Tabita, yejtëe.

Áapo éntok pujteka, Perota bíchaka, yéjte.

⁴¹ Huanäi mampo ä buíseka ä kétéchak. Huanäi jume hermáanom éntok jámut jókoptulam núnuka bem bíchäpo ámeu ä kétéchak jíápsamta.

⁴² Īri sime jü pueblo Jópepo jüneriatuk. Huanäi juebénakam Señorta súaleka taahuak.

⁴³ Būru taahuarimpo huāmi pueblopo taahuak, Peero, senu yoreme huaka beata búabualkotemta jóapo, Simmom ti téhuakame.

10

Peero éntok Cornelio

¹ Jum Cesarea pueblopo senu yoreme Corneliö ti téhuaka jóakai, sontaróapo senu batallón Italiana ti téhuaakapo capitántaka.

² Huäri yoreme tüisi tü yóremtukai, Diosta yörei, éntok sime ä familiahua junne. Jume judíommeu yún tómita lilimojnay, éntok chikti táapo oraciompo Diostau nonokay.

³ Séjtlul kuptei, bájim jiai jāni, tenkumta bénasi éaka machisi juka Diosta ángel bitchak jum ä anëu au kibákeka, ínel au jáamta:

—¡Empo Cornelio!

⁴ Júnēli au ä jiai Cornelio éntok, tua at puseka taahuak tüisi guómtilatata. Chúkula béja ínel au jiaahua:

—¿Jáchisē jiaahua, Señor?

Jü Diosta ángel éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Huä oraciompo Diostau em nókahui, éntok limojna em yáari póobem béchibo, Diosta bíchäpo türi.

⁵ Láuté áman pueblo Jópe téau yorémem jaáseka Símonta am núnutua, jú Peero ti ket téhuakamta.

⁶ Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahue mayoat jóakame. Huäri enchi téjhuaanake jita em yáanakēhui.

⁷ Juka Diosta ángel simsuk, Cornelio guoi yorémem ä sáuhuēhuim núnnuk, éntok huépul sontarota tüisi Dios huáatemta éntok át ä jiapsekāhui.

⁸ Huámēi sīmeta huaka ä bíchakāu éntok ä jíkkajakāu am ettéjhuariasuka áman pueblo Jópē téau am jaásek, Simmom Perota anēihui.

⁹ Yokóriapo ímēi yorémem béja hua pueblo Jópē téau kaa mekka katéi, tua lúl-la káteko Peero kárit bem áma kókocheú jikáu jámuk oraciompo Diostau nók báreka.

¹⁰ Huanäi tüisi tébäureka jībuä báarei, tē juka buāhuamta kee buasei, tenkumta bénasi éaka jita bitchak.

¹¹ Kia sábanam bēnam naiki eskinapo huitérekame téhueka bētana kom huéeme bitchak.

¹² Huāmi sábanam bēnaku huikíchim, éntok bakóchim, éntok sime animáalim náikim guókekame kaatei.

¹³ Huanäi senuk au nokamta jíkkajak ínel jáamta:

—Peero, júmēi animáalimē súaka am buáye.

¹⁴ Tē Peero ínel ä yómmiak:

—¿Jatchiaka, Señor? Ínapo jauhuey júne Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buāla.

¹⁵ Huanäi júchi ínel au jáamta jíkkajak:

—Juka Diosta tütekahui katē jaiti máchī tüiya.

¹⁶ Īri báisi nat chātuka au kom yúmak. Huanäi huame sábanam bēnaka júchi téhuekau jikáu nóttek.

17 Huanäi juka Perota jü ä bíchakäubet kaa ä al-leai jítasu bénak huákäi nokbárëihui, jume yorémem Corneliota bétana au jaahuakame juka Símonta jóa nátemajeka kateme jü kári puertau yájjak.

18 Huanärím áman yájaka kusisi nokaka nátemajek senuk Simmom ti téhuakamta áma anë bétana, ket Peero ti téhuakame.

19 Të juka Perota hua ä bíchakäubet ketune kaa ä al-leai, jü Espiritu Santo ínel au jiaahua:

—Baij yoremem im enchi jaría.

20 Kómë síká ámemak huéiye kaítat jachin éaka, bueítuk ínapone emou am jaásek.

21 Huanäi Peero ámeu kom siika huame yorémem Cornéliota au jaásekäumehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jü enchim jariähui. ¿Jítasem nübok?

22 Bempo ä yómmiak:

—Jü capitán Cornélio äbo itom jaásek, ïri yoreme tü yóreme éntok Diosta yöre íkái síme jume judíom ä tü éttejhua, éntokim ä nakke. Senu Diosta ángel ä téjhuak enchi ä núnotebo sáhueka ä joau enchi hueë íaaka.

23 Huanäi Peero kariu am kimaka, áma am tahuáriak áamaki huári tukarichi. Yokóriapo béja ámemak siika, éntok huate hermáanom Jópepo joome.

24 Júchi yokoriapom béja Cesareau yájjak. Huämi Cornelio am boobíchaíhüi ä huahuájim éntok amiigom ä nákéhuim áman nau núnulataka.

25 Juka Perota ä joau yepsak, Cornelio au yeu síká ä mabétak, éntok tónommia kíkteka ä yörek.

26 Të Peero ä këtchak ínel au jíaka:

—Kíktë. Katë inou mújmujte. Ínapo ket emo bénasi yoreme.

27 Huanäi au noksímeka, kariu kibákeka juebena géntem áma nau yájj-lame téhuak.

28 Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya itom jume judíom, hua itom boojóriäu béchíbo, kaa ä túriakähui jume kaa judíommak itom ito túrinakëhui, éntok bem joau itom kikkimunakëhui. Teé én jü Dios nee téjhuak íkái ínëli huemta au tü yáak tíaka, itom kaachin ito érianakë béchíbo.

29 Kíalíkune téjhuahuaka sep äbo siika kaachin éaka. Én éntokne jünee péiya jita béchíbo ín äbo núnuhuakahui.

30 Huanäi Cornelio ínel au jiaahua:

—Naiki taáhuarim huéiye ínapo imi ín jóapo aneka ayúunai, éntok kupteu bícha, inneak jáni, nee Diostau oraciempo nokayo, itom ä boojóriä bénasi, senu yoreme béloj tópapáti anemta sánkoka inou au yeu machíriak.

31 Huanäi ínel inou jiaahua: “Empo Cornelio, hua Diostau oraciempo em nokähui, éntok hua em limojna yáari póobem béchíbo Diosta bíchäpo túri.

32 Láuté áman pueblo Jopë téäu yorémem jaaseka Símonta am núnutua, huaka ket Peero ti téhuakamta. Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahué mayóat jóakame. Huári äbo yepsak enchi téjhuanake jita em yáanakëhui.”

³³ Júnëline sep áman enchi jarútebok. Én éntoke itou yépsak. Túisite enchi ä baisauhue. Ente síme imi aane Diosta bíchápo enchi nok jíkkají báreka símeta juka Diosta enchi itou nok íahui.

Peero jume Corneliota jóapo anemmeu nookak

³⁴ Huanäi Peero ínel ámeu jiaahua:

—Én ál-lane júneyia lútula huëpo juka Diosta síme yorémem nánancha ériähui,

³⁵ éntok jita naciónpó ä jométuk junne juka ä yöremta éntok túhuata joamta ä nákhui.

³⁶ Dios juka Jesucristota jume Israelítammeu kom bíttuak, huaka símem béppa nésauhuemta, ámeu ä nok íaaka yanti jíapsihuamta bétana.

³⁷ Eme béja túisi ä júneria huaka judíom buíaräpo síme át yeu sikamta jum Galiléa buíaräpo naateka juka Juanta jume géntemmeu noksuko éntok am batösuko.

³⁸ Éntokem júneyia kétchi jachin Diosta Jesús Nazaretpo jometa Espíritu Santota útteara ä mikákähui, éntok jachin áapörík huaka túhuata josúkähui jum náasä sikäpo, éntok huame diáblota mampo aneka kökoreme ä tütekähui. Íkai johuai bueítuk Dios áamak aaney.

³⁹ Ítapote símeta juka Jesústa yáakäu bitchak, kia huam Judea buíapo éntok Jerusalén puéblopo junne. Chúkula éntokim kúrusichä popónaka ä méak.

⁴⁰ Të Dios júchi ä jíabitetuak baj taáhuata huéeyo, éntok itou yéä machíriatuak.

⁴¹ Kaa síme géntemmeu au yeu machíriak, itou jíbba, huame bannaataka Diosta yeu púari én áa bétana nok íaahuame. Ítapote kókoolam násuk ä jíabitesuk áamak jíbuäk, éntokte áamak baa jëka.

⁴² Éntok itom téjhuak géntemmeu itom nok sáhueka, juka Diosta Jesústa ä yäut yéchakä bétana jume jíápsammet nokta ä chupa íaka, éntok jume kókkolammechi.

⁴³ Éntok chë bannaataka ket síme jume profétam íri Jesústa bétana noókak síme jume ä súaleme bem Dios bejrímmet bem jíókoriná tíaka.

Jü Espíritu Santo jume kaa judíommeu júne kom yuumak

⁴⁴ Ketune juka Perota ámeu nokaisu, jú Espíritu Santo síme huame ä nok jíkkajammeu kom yuumak.

⁴⁵ Huame Israelítam Jesucristota súaleme Perotamak áma yáij-latukäu éntok, at guómtílamtaka taahuak juka Espíritu Santota ket huame kaa judíommeu júne kom yumák tíaka.

⁴⁶ Júnëlim ámet júneyiai juka Espíritu Santota ámeu kom yumákä bétana, tábui nokpo am nokái am jíkkajaka, éntok buéresi Diosta am úttileyo.

⁴⁷ Huanäi Peero ínel jiaahua:

—¿Jatchu jábe ára ée támeu jiaahua ímëi yorémem emo batónakë béchíbo? Bueítuk jú Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kómä yúmakä bénasi.

⁴⁸ Huanäi Jesucristota bem súalekä béchíbo am batö nésauhuek. Chúkulam Perotau nookak elapo jaiki tápo júne ámeu ä tahuá sáhueka.

11

Peero ä tékil ministerio jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä ettejhua buere joära Jerusalénpo

¹ Jume apóstolim, éntok jume huate hermáanom Judea buiaräpo anéihuum, juka noktam jikkajak kaa judíomtaka junne ket juka tü nokta Jesucristota bétana huentta súalekähui.

² Huanäi juka Perota júchi Jerusaléniu yepsak, jume judíom Jesucristota súaleme ä bėj-reka nookai.

³ Akim ä temajek:

—¿Jatchíake huame kaa ito bénasi judíommak aaney, éntoke ámemak jübuäk?

⁴ Huanäi jü Peero ä naatekäpo naateka simeta huaka áma yeu sikamta am ettéjhuariaka, inel jiaahua:

⁵ —Ínapo jum pueblo Jópë teäpo aaney, huanäine Diostau buanaka tenkumta bénasi éaka jita bitchak. Huämíne kia jita buëuru sábanam bénom bitchak téhueka bétana kom huéme, naiki eskinampo huitékame, inou kom nóinoiteme.

⁶ Huanäine am bíchaka jítasu áma ayuk jáni ti éaka ámet suúhuak. Júmëisune animáalim náikim guókekame júyapo joomem áma bitchak, éntok bakóchim, éntok huikíchim.

⁷ Huanäine senuk inel inou jáamta jikkajaka: “Peero, ímeí animáalimë súaka am buäye.”

⁸ Tëne inel au jiaahuak: “Ée Señor, ínapo jauhuey júne juka Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buäla.”

⁹ Huanäine júchi inel inou jáamta jikkajak: “Juka Diosta tü yákähuë kaa jaiti máchí tüya.”

¹⁰ Íri báisi nat chätuka inou ayúak, huanäi sep huame sábanam bénaka júchi téhuekau jikáu siika.

¹¹ Huanäi huämi orapo baij yorémem jum jóapo ín anëpo yájjak, pueblo Cesarea bétana áman jaataka nee jaríu sáihuaka.

¹² Huanäi jü Espíritu Santo ámemak nee huee sáhuek kaítat jachin éaka. Imey busan hermáanom éntok, ínomak sájjak. Símetakate senu yoremta jóapo yájjak.

¹³ Huäri itom ettéjhuariak jachin juka Diosta ángel ä jóapo huéekamta ä bíchakähui inel au jáamta: “Yorémeme áman pueblo Jópë téäu jaase. Simom Peero ti téhuakamtam núnunake.

¹⁴ Áapo enchi téjhuanake jachin em emo jínëunahuëhui, enchi éntok síme em familia.”

¹⁵ Ínëli nee ä ettéjhuariasuk, ínapo ámeu noktáitek. Huanäi sep jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kómä yúmakä bénasi júnak jübua ä naateyo.

¹⁶ Huanäine hua Señorta nokibeu huáhuaatek inel jáamtahui: “Jü Juan báammey yore batóak, të Dios tábuiasi enchim batónake juka Espíritu Santota enchimmeu kom yumátuaka.”

¹⁷ Juka Diosta junëli nánancha itom ériaka bempörim juka Espíritu Santota makkak, ket itom ä mikakä bénasi Jesucristota itom súaleko, ¿jábesa ínapo Diosta bėj-reka ín huéenakë béchibo?

18 Huanäi jume hermáanom buere joära Jerusalémpo aneme ikäi jikkajaka nok yáatek, éntokim Diosta úttileka taahuak ä yáari béchïbo inel jiaka:

—jJúnëli ket Dios huame kaa judíommeu júne juka bem jíapsi kúaktinakeu ámeu yumátuak yu jíapsihuamta am jájamnaké béchïbo!

Jume Jesucristota súaleme pueblo Antioquíapo aneme

19 Juka Estebanta mësuak jume huate Jesucristota súaleme guok jájataitiak. Huanäi huate maujhueka ténnek Fenícia buiärau bícha, isla Chipreu bícha, éntok Antioquíau bícha. Ámanirim juka tü nokta Jesucristota bétana huentta nookai, teé judíommeu jïbba.

20 Të huate Jesucristota súaleme Chíprepo jométaka, éntok Cirénepo jométaka, jum Antioquía pueblou yájaka béja kaa judíommeu júne ä noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huentta.

21 Jü Señorta uúttëara ámet ayukai, kíalíku juebénaka juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

22 Jume Jesucristota súaleme Jerusalémpo anéihuum ikäi jikkajaka juka Bernabeta jum Antioquíau jaasek.

23 Bernabé áman yepsaka ä bitchak juka jachin machisi juka Diosta tühuata ámeu yáalatukähui. Huanäi tüisi al-léaka taahuak, éntok simemmu noókak bem jíapsi tutti yécharika Señorta éä páman am katchahueka.

24 Bueituk áapo, jü Bernabé, tü yóremtukai, éntok jü Espíritu Santoy tapuniakai, éntok chikti ä jíapsimak Señortat éiyay. Júnëli juebena gentem jíapsi kúaktituak Señortau bícha.

25 Chúkula Bernabé pueblo Tarsou bíchaa siika Sáulota áman jaríuseka. Huanäi ä téaka Antioquíau bíchaa ä nuk siika.

26 Ámanirim jume Jesucristota súalemmak aane huásuktiapo, juebena genteta majtiaka. Huämi Antioquíapom kësam huëpo cristiánom ti téhuatuahuak jume Jesucristota súaleme.

27 Huámechi taáhuarimmet huate profétam Jerusalém bétana Antioquíapo yájjak.

28 Senu yoreme Agabo ti téhuaka, jume hermáanom násuk kíkteka, Espíritu Santota éäpo noókak buere tébaata sime buíarat ayúnake tiaka. Huäri buere teba lútula huëpo siika rey Claudiota nésauhué taáhuarimmechi.

29 Huanäi jume Jesucristota súaleme Antioquíapo anéihuum, hueepulaka bem yumäpo, huame Jesucristota súaleme Judéa buiärapo aneme anía rókaka taahuak.

30 Júnëlim ayuka, juka ofrendata nau tójaka huame yoiyöturi Judéa buiärapo anemmu jábuekammeu ä bíttuak Bernabétamaki éntok Saulotamaki.

12

Jacobo mëhuak, Peero éntok, përeesotehuak

1 Huámechi taáhuarimmet jü rey Herodes huate Jesucristota súaleme guokjájataitek.

2 Jacobota juka Juanta saayi ejparammea mëtebok.

³ Huanäi jume judíom al-léaka tahuák tíaka, juka Perota ket peréesotebok. Ìri yeu siika tua pajko táapo, jume páanim kaa lev-adúrakame buabuáhuä táapo.

⁴ Të jü rey Herodes juka Perota cárcelpo yéchtebok dieciséis sontarom ä suáyatuaka, ínel éaka, chúkula pajkota chúpuk puéblota bíchäpo yéä tóij báreka.

⁵ Júnëli jü Peero páttiatukai éntok tüisi suáyahuai, teé jume Jesucristota súaleme jíba Diostau oraciompo ä nok-riay chikti bem jíapsimaki.

Dios juka Perota jum cárcelpo yeu simtúak

⁶ Yokoriápo juka Heródesta jum puéblota bíchäpo yéä tóijnakei, huäri tukáarit Peero kotchei guoi sontarom násuk bökari, guoi cadenamnea súmataka. Huate sontarom éntok, puértapo jábueka cárcelta suayai.

⁷ Huanäi sej chukti jü Diosta ángel áma yepsaka, juka cárcelta machíriaka, jü Perotat sánäpo mámtéka ä bússaka, ínel au jiaahuak:
—Lautë yejte.

Huanäi jume cadenam mampo ámey ä súmatukau bútteka kom huáttek,

⁸ Jü ángel éntok ínel au jiaahua:

—Emoë huikojtua, éntoke em berä bochampu guókte.

Juka Perota au bochátuasuk jü ángel ínel au jiaahua:

—Jínteke ino sáu huéiye.

⁹ Huanäi Peero ángelta sáu yeu siika, kaa jünéaka tua ä lütüriatukähui juka ángelta joähui. Kíal ä tenkutukä bénasi ä ériai juka ä bíchähui.

¹⁰ Te jume sontarom bat jábuekame huam sájaka, éntok júchi huam jëla jábuekame huam sájaka, sísi guok puertauhuim yájjak böóu yeu kathuäpo. Huanäi hua puerta au étapok. Huanärim yeu sájjak. Chúkula senu cálléta sákasuka jü Diosta ángel áapolaik tösiika.

¹¹ Huanäi Peero jünéaka ínel éeak:

—Én ál-lane jüneiya ä lütüriatukähui Señorta ä ángel inou bíttuakähui Heródesta mampo nee ä jínëunakë béchíbo, éntok hua síme bétana judíom inou yáa bárëhui.

¹² Ínëli éaka jü Peero Mariáta joau bíchaa siika, jü Juan Márcos téamta áiye, ámani juebena géntem nau rúktilatata Diostau oraciompo nookay.

¹³ Áman yepsaka, juka puértata ä ponái, senu jámmut beme, Ródeé ti téhuaka, áman yeu siika ä bit báreka ä jábétukähui.

¹⁴ Të juka Perota nok tátäyaka, juka puértata kaa étapoka, chikti ä al-léerimmak búitek áman huaijhua bíchaa am téjhua báreka juka Perota jum puértapo huéktiaka.

¹⁵ Huanärim ínel au jiaahua jü ili jámuttahui:

—¡Rokótuläe!

Të áapo ä lütüria tíiya ä ájariatukähui. Të bempo júchi ínel au jiaahua:

—Kaa ájaria, ál-la jü ä ángelhua.

¹⁶ Të jü Peero áma huéeka jíba puértata poonai. Huanärim juka puértata étapoka ä bíchaka guómtek.

¹⁷ Të áapo mámammea señata ámeu yáhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi am ettejhuaríak jachin juka Señorta cárcelpo yéä nuksikähui:

—Juka Jacobotem ettéjhuaría ino bétana éntok jume huate hermáanom.

Huanäi yeu siika sékana bícha.

18 Yokóriapo yeu máтчuk, buéresi jáihuai jume sontarom násuku, bueítukim kaa júneiiai jachin juka Perota jum cárcelpo yeu síkahui.

19 Huanäi jú rey Herodes ä jariutebok. Kaa ä téihuak éntok, jume sontarom ä suáyaihuim núnuteboka am temájek jatchiaka bem yéu ä simtuákahui. Kaa emo am júneä tiai éntok, am súatebok. Chúkula jú Herodes Judéapo yeu síká, jum Cesaréau bíchaa áman joa báreka.

Heródesta mukúkä bétana huéeme

20 Jú Herodes huame géntem puerto Tiropo jomemmeu tüisi oómtai, éntok puerto Sidonpo jomémmehui. Huanäi bempo juka buáhuamta reyta buíapo bem mabétä béchibo au sájjak áamak ettejhua báreka. Huanärim Blástotamak emo nok tütek, hua rey Heródestau nésauhuemtahui, éntokim al-léaka jápsirókaka au noókak.

21 Huanäi Herodes taáhuata am yéchariak nau am nunurókaka. Juka taáhuata yúmak, béja yórisi machisi sánkoteka huam ä nésauhuépo yejteka ámeu noókak.

22 Huanäi jú génte ä úttileka ínel chaáyek:

—¡Í nokame kaa kia jábe yoreme, áapo jú dios!

23 Huämi orapo jú Señorta ángel juka Heródesta kókorí tátabek, bueítuk Diosta bénasi au ä ériai tíaka, éntok Diosta kaa yörek. Huanäi buíchiatuka muúkuk.

24 Të jú Señorta noki jíba símekut nokhuai, éntok jume ä súalekame chéhuasu búrusakai.

25 Bernabé éntok Saulo, jukam nésauta chúpaka, buere joära Jerusalém bétana pueblo Antioquíau nóttek, Juanta huériaka Márcos ti ket tehuakamta.

13

Bernabé éntok Saulo bem tekil ministerio naatek

1 Jum pueblo Antioquíapo jume Jesucristota súalemmakim aaney jume profétam éntok huate am majtíame. Jume áma anéihuim Bernabé, éntok Símon, Négrö tíame, éntok Lucio, pueblo Cirénepo joome, éntok Manaén jú Herodes Galiléa buiárapo nésauhuemtamak yótukame, éntok Saulo.

2 Séjtul íméi ayúunaka éntok oraciompo Diostau am nokayo, jú Espiritu Santo ínel ámeu jiaahua:

—Bernabetem nee yeu púaria, éntok Sáulota, hua tekia ín áme béchibo náikiata bem yáanakë béchibo.

3 Huanärim ayúunasuka éntok oraciompo Diostau noksuka, choápo áme béppa mámtaka Diosta mampo am joaka áman am bíttuak.

Jume apóstolim isla Chíprepo noókak Jesucristota bétana

4 Huanäi Espiritu Santota éäpo Bernabé éntok Saulo Seleucíau bícham sájjak. Huämírim barcopo báau huáttek isla Chípneu bícha.

5 Jum puerto Salamánu yájaka juka Diosta noki jume géntemmeu noókak jum judíom sinagogapo. Juan éntok, am aníasimeka ket ámemak huéiyey.

6 Huämi íslapom naa burujti sájaka Páfou yájjak. Huämírim senu judío Barjesús ti téhuakamtau yájjak. Íri móriákai, éntok profeta aranókichitukai.

7 Īri móriära hua äma nésauhuemtamak aaney, Sergio Paulö téamtamaki. Ī Sergio Paulö éntok, tüisi koba súakai. Áapo, jü nésauhueme, juka Bernabeta núnutebok, éntok juka Sáulota, juka Diosta noki jikkaj báreka.

8 Të jü móriära Barjesús, Elímas ti téhuakame, am bėj-reka kíktek, juka nésauhuemta kaa Diosta noki sual äaaka.

9 Huanäi jü Saulo, ket Páblo ti téhuakame, Espíritu Santoy tapunika, tua pújpo ä bíchaka,

10 ínel au jiaahua:

—ĭEmpo aranókichi, juëna yóreme, diáblota yoremia, síme túhuata bėj-reka huéeme! ¿Jatchiäke jíba kaa ä tojja juka Señorta noki lútula huemta em kaa lütüriä tíahui?

11 En éntok, jü Señor jókot enchi yáanake. Kaa bíchake tahuánake. Jaiki táapë täata kaa bínnake.

Huanäi sep läuti kaa máchira au yuumak. Huanäi jábeta júne jaríai mampo ä buiseka ä huérianakemta, bueítuk kaa bitchái.

12 Huanäi jü gobernador íkäi bíchaka, ä súaleka taahuak, bueítuk hua yore majtíahuame Señorta bétana huémtat guómtek.

Pablo éntok Bernabé Antioquía Pisidiapom aanei

13 Pablo éntok jume áamak réjtëhuim isla Páfou barcopo bäau huátteka jum pueblo Pérgehuim yeu yájjak Panfilia buíaräpo. Të Juan am tösiká buere joära Jerusaléniü bíchaa nóttek.

14 Chúkula bempo jum pueblo Pérgepo yeu sájaka pueblo Antioquíau bícham sájjak, Pisidia buíarähui. Huámirim jimyore táapo judíom nau yayajäpo kimuka äma joótek.

15 Huanäi juka Moiséjta ley noksúak, éntok jume librom profétam jiojtekäü noksúak, jume äma tékiakame ínel nokta ámeu bíttuak:

—Eme itomak huéerim, nokta türík jume géntemmu enchim nokmátchik huériätekem ámeu ä nooka ëni.

16 Huanäi Pablo kíkteka, mámammea séñata yáuhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi ínel jiaahuak:

—Íkem nokta jikkaja, eme Israelítam éntok síme jume Diosta yöreme:

17 Jü pueblo Israelítata Dios jume itom yóyöhuam bannaataka kateme yeu píuhuak, éntok buëuru puebloosi am yáuhuak ketune Egiptopo am aneyo, huam kaa bem buíaräpo. Huämi buíaräpo yéu am nuksiika ä úttiärayi.

18 Dios cuarenta huásuktiapo see päria ániapo am núnúbuaka tüisi am ujúk,

19 éntok guoi busan naciónim tejálek Canaán buíaräpo anéihuim, juka buíata itom yóyöhuam mak báreka.

20 Juka buíata am máksuka, naiki ciento cincuenta huásuktiapo yäuram am jóariaka am sáuhuek, juka profeta Samuelta yeu machiákäpo tajti.

21 Huanäi bempo reyta áahuak am sáunakemta. Dios éntok, juka Sáulta reypo am yéchariak cuarenta huásuktiapo, huaka Cis ti téhuakamta üusi, Benjaminta huáhuairapo jometa.

22 Chúkula Dios jum tékiapo juka Saulta yeu jímmaaka, Davidta reypo am yéchariak, huaka ínel äa bétana ä nokákähui: “Davidtane jüneria síme ín nésahui ä jonákëhui. Īri yöreme hua tua ín türëu benna.”

²³ Īri Jesús ínel Davidta huáhuairapo jométukai, jü Diosta tóboktiakähui jume Israelítam ä jinëunakë béchïbo, bannaataka ä nokakä Bénasi.

²⁴ Kee jee juka Jesústa yepsái, jü Juan síme jü pueblo Israéltau noókak útteatukähui jíapsi kúakteka bem batóna bétana.

²⁵ Jü Juan béja ä muknákëu bítxhimeí ínel jíahuak: “Eme jamak nee jü Cristo tíiya, jü Diosta yeu púari, të ínapo kaa ájaria. Chúkula yebjñake huári, hua kaa júnen machik jotúahuamta Bénasi maachi ä bíchäpo. Kíane ä bocha huíkyam júne kaa búttiapo yúmala.”

²⁶ ‘Eme ínomak huéerim, Abrahamta huáhuairapo joome, éntok síme huame Diosta yöreme: itou símemmeu bíttuari í tü nooki ái itom ito jinëunakëhui.

²⁷ Jume Jerusalémpo jóakame éntok bem yäura júne kaa júneyiai juka Jesústa jábétukähui, éntokim hua nókit júne kaa júneyiai profétam jiojtekäbechi chikti jimyore táapo jum bem sinagogampo ámeu nonókhuaamtachi. Të Jesústam mëtebok, huámi chúppuk hua nooki bem jíikkajáihui.

²⁸ Kia kaita béttesi machik ä mëtebonakemta at téaka júnem Pilátotau noókak ä mëtebo sáhueka.

²⁹ Huanárim béja símeta huaka jiojtepo áa bétana nokamta chúpukim kúrusit ä poponaka ä maáak.

³⁰ Të Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak.

³¹ Huanái juebena táapo Jesús huame yorémemmeu au yeu machíriak, huame Galiléa buiárapo naateka buere joára Jerusaléniu tajti áamak rejítisukammehui. Huámëí ínel jume én géntemmeu nokame áa bétana.

³² ‘Júnëlituk, ítapo enchim ä jünériatua juka túhuata Diosta itom yöyöhuamme nátuakähui.

³³ Bueítuk ítohui, jume ámet yeu sákariammeu ä chúppak juka ä nokakähui juka Jesústa jíabitetuaka, libro Salmo teäpo guoyiku ínel jíäpo Bénasi: “Empo ájaria jü ín üusi. Én táapone símemmeu enchi yeu buíssek enchi ín úúsitukä bétana.” Júnëli jiojteri.

³⁴ Jü Dios jünéhuamta nénkilatukai áapörík jum kókkolam násuk ä jíabitetuanake bétana ä takahua kaa nasóntunakë béchïbo, jum jiojteripo ínel jíaka: “Enchímmeune ä chúpanake juka túhuata Davidtau ín nátuakähui.”

³⁵ Éntok tábui libro Sálmpo ket ínel jiaahua: “Júkë em yeu púari takahua suáyanake kaa ä nasóntunakë béchïbo.”

³⁶ Júnéate lútula huëpo juka Davidta huame áa beu jíápsakáihuimmet ä tekípánoakähui Diosta ä sáhuekä pámani, éntok mukuka ä mááhuakähui ä yöyöhuam Bénasi, éntok ä takahua nasóntukähui.

³⁷ Të hua Diosta jíabitetuakáu takahua kaa nasóntuk.

³⁸ Júnentukem júneyia, eme ínomak huéerim, áapörík, Jesústa, béchïbo huame enchim Dios bejrimmet enchim jíókoriná bétana enchimmeu nokhuähui.

³⁹ Bueítuk jü Jesústa béchïbo ínel síme huame ä súaleme jíókorihua bem Dios bejrimmechi, Moiséjta ley bétuk aneka kaa bem at jíókorihuakähui.

⁴⁰ Áachem suuhua kaa enchimmeu chúpanake hua profétam jiojtekäu ínel jíame:

⁴¹ Jítachem suuhua, eme jábeta junnériaram.

Áachem guómteka kókko.

Bueituk ínapo, jü Dios, jume taáhuarim enchim ámet jíapsáubet buériata yáanake kaa súalmatchik,

emë éntok, kaibu ä súalnake juka ín yáanakëhui, jábeta enchimmeu ä ettejhuay junne.

⁴² Juka Pablota éntok jume áamak rejteme jum judíom nau yayajäpo ye sájak, huame kaa judíom ámeu noókak júchi áma jimyore táapo íari bétana jiba ámeu am nok sáhueka.

⁴³ Huame bem nau yáij-läpo huentta chúpuk, juebénaka jume judíom éntok huame Dios huáateme judíommak éaihuim Pablota sau sajjak, éntok Bernabeta. Bempo éntok, ámeu nókak jiba Diosta tühua ámeu yáaribet chäka am jíapsi sáhueka.

⁴⁴ Júchi jimyore taáhuata yúmak, jume puéblopo jóakame síme jëla áma nau rúktek Diosta noki jikkaj báreka.

⁴⁵ Të jume judíom juka juebena genteta nau rúktekamta bíchaka ä innëaka taahuak, éntokim juka Pablota bėj-reka noktáitek, éntokim jájana ä aahuai.

⁴⁶ Huanäi jü Pablo éntok Bernabé kaa májhueka ínel ámeu jiaahua:

—Útteatukai jjöbe juka tü nokta Jesucristota bétana huentta enchimmeu, eme jume judíommeu, bat itom ä noknákëhui. Të bėjasem kaa ä jikkaj báare, éntokem juka yu jíapsihuamta kaa huáatia, huame kaa judíommeu bíchate kannake. Huámehuíte ä noknake.

⁴⁷ Bueituk jü Señor junëli itom sáuhuek, ä noki jjojteripo ínel jíaka: Machiriata bénasine enchi tahuárialala jume kaa judíom béchïbo, huaka tü nokta ái bem emo jínëunakeu enchi huérianakë béchïbo jakun buíata yumäu tajti, tiahua.

⁴⁸ Íkai jikkajaka, jume kaa judíomtukahuum al-léaka taahuak, éntokim juka tü nokta Señorta bétana huentta tütiritíyai. Huanäi síme huame yu jíapsinake téaka näikiari juka nokta súaleka taahuak.

⁴⁹ Júnëli jü Señorta tü nooki síme huaa buíarat nókhuak.

⁵⁰ Të jume judíom huate jaámuchim Dios huáateme éntok chë áma táyahuame nok téjhuak am bėj-reka japte sáhueka, álë bénasi ket jume yorémem puéblopo chë yörihuame. Huanärim juka Pablota guokjájaseka, éntok Bernabeta, bem buíaräpo yéu am béebak.

⁵¹ Huanäi jü Pablo éntok jü Bernabé juka tóröchiata guokpo ámet chätulata ámeu tátakek señalpo bénasi bem kaa áma türíhuä béchïbo. Huanärim sajjak Iconiö téau bícha.

⁵² Të jume Jesucristota súaleme áma aneme jiba al-leiyai éntok jü Espíritu Santo ámet ayukay.

14

Pablo éntok Bernabé jum pueblo Iconiopom aaney

¹ Jum Iconiopo, Pablo éntok Bernabé jume judíom sinagogapo nau kiímuk, huanärim tüisi jíapsipo huéchemta jume géntemmeu noókak, junëli juebena judíom éntok kaa judíom júne ä súaleka taahuak.

² Të huame judíom juka nokta kaa súalekame huame kaa judíommeu nokaka jume hermánommeu bíchaa juënak am ètuak.

³ Të bempo jíba áma taahuak büru táapo, éntokim jíba kaa májhueka ámeu noókak Señórtat éaka. Jü Señor éntok, juka tü nokta Diosta bétana huemta bem nokäu lútüría johuai útteata am mákaka kaa jaibu johuamta at guómtisi machik am jotúaka.

⁴ Të hua génte áma puéblopo joome au náikimtek. Huate jume judíom beu eiyai, huate éntok, jume apóstilim béuchi.

⁵ Huanäi huame judíom éntok huame kaa judíom junne, yäurammak nau nokaka, nánancha éeak buere am áusuka am mamáasu báreka.

⁶ Të jü Pablo éntok Bernabé jünéaka áma yeu sájjak pueblo Lístrau bícha, éntok Derbeu bícha, Licaónia buíaräpo jokámmehui, éntok huate buiära áa chíkola tahuámtau bícha.

⁷ Amanirim ket juka tü nokta ái yore jínèihumta bétana noókak.

Pablo pueblo Lísträpo máamasuhuak

⁸ Jum Lístrapo senu yoreme aney kara huerámaka. İri yoreme kia kátekai bueítuk löitaka yeu tómtilatukay.

⁹ İri juka Pablota nokäu jikkajak. Jü Pablo éntok, at pujteka at suuhuai, éntok Diosta ä súaleka au ä türínakeu bétana ä jünériaka,

¹⁰ kusisi ínel au jiaahua:

—Tüsë ámet kikte jume em guókimmechi.

Huanäi jü yoreme jikáu chépteka huéeka taahuak éntok naa hueetáitek.

¹¹ Huanäi hua génte juka Pablota yáakäu bíchaka, chaitáitek Licaónia nokpo ínel jíaka:

—¡Diósım yorémem bebénaka itou kom yájjak!

¹² Jukam Bernabeta jü dios Júpiter tíuyai, Pablota éntokim dios Merkúriö tíuyai bächä nonokä béchíbo.

¹³ Jum pueblou kimúhuäpo jü Júpiterta tiöpo katekay. Huä áma tiöpopo nésauhueme éntok, jume torom áma yeu tóijtebok éntok seuuata koróona yáata. Áapo, éntok hua génte, buéresi am yörí báreka, toromım súa báarei ámeu am limójnaka am pajkória báreka. ¹⁴ Të jume apóstolım, Bernabé éntok Pablo, íkái jünériaka, kaa ä tütüreka bem sánkom síusiuti huíkeka chayeka genteta násuk kiimuk:

¹⁵ —¡Ëe, oóhuım! ¿Jatchiakem íkái johua? Ítapo ket yorémem enchım bénasi. Ítapo äbo sájjak enchım téjhuaboka íkái enchım boojóriäu kaita bėj-remta tójaka huaka Dios jíápsamta enchım yörínakë béchíbo, huaka téhuekata yáakamta, buíata, bahueta, éntok síme huaka áma ayúkamta.

¹⁶ Bannaataka Dios síme huame kaa judíom kia tójjak, huanäi naatekam jita júne yörítáitek.

¹⁷ Të jíba tühuaata ámeu joaka am téttejhui am júneenakë béchíbo áapörík jábétukähui. Áapo juka yúkuta itou bibittua, éntok áapörík béchíbo hua echi chúchupe. Huaka itom buänakeu itom mímika, éntok símeta ái itom al-lénakähui.

¹⁸ Ínèli jume géntemmeu jíaka júnem batte kaa am tóijtuak juka torom áme béchíbo bem súanakähui, éntok bem buéresi am pajkórianakähui.

¹⁹ Huanäi huate judíom Antioquía bétana éntok Iconio bétana áma yájaka, juka genteta kúaktiak am bėj-reka am kannákë béchíbo. Huanärim juka Pablota sussutti máiyak. Béjam emo ä mëak tíaka, huam puéblopo pakun yeu ä tójjak ä huík sákaka.

²⁰ Të jume Jesucristota súaleme emo nau tójaka áman áa chíkola nau am rúktek, yejteka júchi ámemak jum pueblou kibákek. Yokóriapo béja jü Bernabétamak siika Dérbé téau bícha.

²¹ Jum Dérbeppo juka tü nokta ái emo jínëihuamta bétana noksuka, éntok juebena jíapsim kúaktiaka, pueblo Listrau bíchaa nóttek, pueblo Iconiour bíchaa éntok pueblo Antioquíau bícha.

²² Huämi pueblompo jume Jesucristota súaleme óusi éetuak, éntokim ámeu noókak jíba Bénasi juka Jesucristota am súal sáhueka. Éntokim am téjhuak jum Diosta nésauhuépo anbárëtek, imi buíapo juebena jíókot máchiraata bem bínnakëhui.

²³ Jume Jesucristota súaleme anëbëkatanam éntok, jume yoiyöturim yäut jóiyak. Huanärim ayúunasuka, Diostau nokaka jü Señor bem súalëuta mampo am jóiyak.

Jü Pablo éntok Bernabé Antioquíau bíchaa nóttek, Siria buiärähui

²⁴ Chúkulam jum Pisidia buiära páman sájaka Panfilia buiärau yájjak.

²⁵ Jum Pérge pueblompo juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nokaka puerto Atáliau bíchaa sájjak.

²⁶ Huämirim barcopo báau huátteka pueblo Antioquíau bíchaa sájjak, áman ikäi tékiata én bem chúpakäu yaä iaahuaka, Diosta mampo bem jóahuakähui.

²⁷ Jum Antioquíau yájakam jume Jesucristota súaleme nau núnnuk. Huanärim simeta huaka Diosta am aniakä béchibo bem yáakäu am ettéjhuariak, éntok jachin machisi juebena kaa judíom júne juka Señorta súalekähui.

²⁸ Huanäi Pablo éntok Bernabé huämi tahuak juebena táapo jume Jesucristota súalemmaki.

15

Jume apóstolim jum buere joära Jerusalémpo emo nau tójaka náu nookak

¹ Huámechi taáhuarimmet huate yorémem Judéa bétana Antioquíau yájaka jume hermáanom áma jóakame ínel majtia táytek: “Jínëutu bärëtekem emo circuncidaroatebo, Moiséjta nésauhuekä pámani.”

² Huanäi Pablo éntok Bernabé buéresi huámëi yorémëmmak nok nássuak ikäi bem am majtiá béchibo. Júnensu bempo, Pablo éntok Bernabé, éntok huate yorémem, yeu púahuak jum Jerusaléniu kat iaahuaka ikäi yore majtiáhuamta bétana huame apóstolimmak éntok jume Jesucristota súalemmeu yäut yóyarimmak nau áa ettéjhua sáihuaka.

³ Huanäi huame Jesucristota súaleme Antioquíapo jóakame am boo tójjak. Bempo éntok, sájaka Fenicia buiära páman kateka, éntok Samaria buiära pámani, am ettéjhuariak jachin huame kaa judíom júne huaka bannaataka bem súalëu tójaka Diosta bem súalëhui. Huanäi sime huame hermáanom tüisi al-léaka taahuak ikäi nokta türík jikkajaka.

⁴ Huanäi Pablo éntok Bernabé Jerusaléniu yájaka tüisi mabéthuak jume Jesucristota súaleme bétana jume apóstolim bétana éntok huame yoiyöturi yäut jóarim bétana. Huanärim simeta am ettéjhuariak huaka bem yáakäu Diosta am aniakä béchibo.

⁵ Të huate pariseerom éntok, Jesucristota súaleme, jápteka ínel jiaahua:

—Úttea jume kaa judíom Jesucristota súaleme emo circuncidarotebonakêhui, éntok juka Moiséjta nésauhuêu itom am boojoria saúnakêhui.

⁶ Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyötori yäut jóarim nau emo tójjak ikäi nau lütúria yáa báreka.

⁷ Huanäi juebénasi nau noksúak, jü Peero kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya, in hermáanom, juka Diosta jakhuéy nee yeu púakâhui enchim násuku, huame kaa judíommeu ikäi tü nokta ái bem emo jínéunakeu nee nok íaaka, bempörim ä súalnakê béchibo.

⁸ Dios jume jíapsim jünériame júnéhuamta nénekak áapörík am nákéhui, juka Espíritu Santota am mikaka ket itom ä mikákäpo bénasi.

⁹ Dios kaábeta yeu púaka simem nánancha itom eria. Bempörim jíapsi ket tü yáhuak Jesucristota bem súalekä béchibo.

¹⁰ Ensu, çjatchiakem juka Diosta béj-reka kateka imey Jesucristota súaleme ikäi béttesi machik jotúa báare, juka ito béchibo béttesi maáchik, éntok itom yoiyöhuam béchibo júne bettiakäuta?

¹¹ Bueítuk itapo juka Señor Jesústa ito béchibo áa jíapsi ä nénkaka itom jínéutukäu súale, éntok bempörim júne junéli jínéutukâhui, kaa juka Moiséjta nésauhuêu joaka junne.

¹² Huanäi síme nok yáateka juka Bernabeta éntok Pablótam nok jikkajak huaka at guómtisi machik kaa jaibu johuamta bétana am nokayo, Diosta úttiäray bem yáakâhui huame kaa judíom násuku.

¹³ Am nok yáatek, Jacobo ínel jiaahua:

—Eme in hermáanom, nechem jikkaja:

¹⁴ Simmom Peero béja itom ä ettéjhuariasuk jachin juka Diosta bat huépo huame kaa judíommeu tühuaata yáakâhui, éntok jachin bempörim násuk juka puéblota yéá púakâhui ä yörinakemta.

¹⁵ Íri ínëli huéeme huame profetam jiojteká páman huéiye, ínel jíame:

¹⁶ Íari sáune júchi yebijnake;

huanäine juka Davidta yäura huéchilata tóboktiaka júchi ä nésautuanake.

Huaka tahuakamtane tóboktiaka bemelasi ä yéchanake,

¹⁷ simë jume huate yoremem jü Señortau am rúktinakê béchibo, éntok síme jume kaa judíom in yeu púakâhui.

¹⁸ Ínëli jiaahua jü Señor: “Íkâi jünériatebome, jáksä táapo naateka jáni.”

¹⁹ Júnëli jiojteri: Kíalíku ínapo ä türi máchileka, huame kaa judíom kaa muksi éetua nésahue, huaka bannaataka bem súalëu tójaka, Diostau bíchaa jíapsi kúakteme.

²⁰ Kíal ámeu jiojtehuak, júnene türi máchile, am téjhuaaka kaa éntok huaka ídolum béchibo náikiata bem buänake bétana, éntok kaa emo jubekátek kaa emo am huáatianake bétana, éntok animal bámsuata huakas kaa bem buänake bétana, éntok kia ójbota junne.

²¹ Bueítuk síme huam pueblom jokäpo, jáksä táapo naateka aaney, huame Moiséjta ley am mamajtiame, íari bétana nokamta, hua chíkti jimyore táapo judíom sinagogapo nonokhuame.

²² Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyötori yäut jóarim, jume huate Jesucristota súaleme nau yájj-lammak nau nokaka, huátem áme násuk yeu puarókaka taahuak, jü Pablótamak éntok Bernabétamak Antioquíau am kannákê béchibo. Huanärim juka Judas Barsabasta yeu púhuak, éntok juka Silasta, jume hermáanom násuk tüsi yörihuame.

²³ Huanärim juka jiösiata ámemak áman bíttuak ínel jíamta:

“Ítapo jume apóstolim, éntok jume yoiyöturi yäut jóarim, éntok huate hermáanom, jume itom hermáanom kaa judíommeute tebote, jum Antioquíapo jomémmehui éntok jum Siria buíaräpo jomémmehui éntok Cilicia buíaräpo.

²⁴ Júnéate huate yorémem ímí bétana áman enchimneu sákalatukähui kaa itom nésaupo éntok bem nokíai enchim muksi am éetuähui, éntok echim áma jíóptua báreka úttiä tíaka enchim emo circuncidaroaate-bonakähui, éntok Moiséjta ley nokäu enchim boojorianakähui.

²⁵ Kíalíkute nánancha éaka ä türeka taahuak huate yorémem ito násuk yeu púaka enchimneu itom am bíttuanakähui, jü Bernabétamaki éntok Pablótamiki, jume hermáanom tüisi itom nákéhuimmaki,

²⁶ jume bem jíapsi nénkilame itom Señor Jesucristota tékil bem boojóriabaré béchibo.

²⁷ Júnélite juka Judasta éntok Silasta enchimneu jaase bempörim ket jíba íari bétana enchimneu noknáké béchibo.

²⁸ Bueítuk jü Espíritu Santo ínëli itom ä téjhuak, ítapo éntok, ä türeka taahuak, kaa huátek béttesi machik enchímmet yéchatunakähui huaka enchimneu türik machik jíbba:

²⁹ kaa juka animal huakajta ídolom im buíapo díosimeu limójnata enchim buänakähui, kia ójbota junne, éntok animal bámsuata huaakas; éntok kaa emo jubékátek kaa enchim emo huátianakähui. Íkái ínëli huemta kaa jóátekem tüisi annake. Áapo, Dios, enchim aníanake.”

³⁰ Huanäi jume íkái jiösiata huériame sájaka Antioquíau yájjak. Huámírim síme hermáanom nau núnuka juka jiösiata am mákkak.

³¹ Huanäi jume hermáanom huákái jiösiata nokaka tüisi al-léak türik nokta áma hué tíaka.

³² Jü Judas éntok Silas profétamtukaimme, kíalíkum jume hermáanom al-léetuak, éntokim óusi am éetuak juebénak türik ámeu nokaka.

³³ Chúkula jaiki táapo áma am anéi, jume hermáanom al-léaka Diostau am buaníaka júchi bíchaa am sákatuak huame áman am jaásekammeu bícha.

³⁴ Të jü Silas áma taahuak.

³⁵ Jü Pablo éntok Bernabé kéchim áma taahuak jum Antioquíapo, yore majtíaka huate juebénammaki, éntok juka tü nokta Jesucristota bétana huemta ámeu nokaka.

Jü Pablo júchi yeu siika ä tekia chupa báreka

³⁶ Chúkula jaiki taáhuarim huéi, jü Pablo Bernabetau ínel jiaahua:

—Júchi éntokte jum puéblompo Diosta noki itom noksúkäu nóitinake jume hermáanom júneria béchibo jachin bem emo bíchähui.

³⁷ Jü Bernabé juka Juan Márcosta ámemak hueé íai,

³⁸ të jü Pablo kaa ä türimáchilei, bueítuk áapo jum buiära Panfliiapo am tösiká kaa juka tékilta bem huériäu ámemak chúppak.

³⁹ Búrukim nau noókak kaa nánancha éaka, júnensum emo náikimtek. Jü Bernabé juka Juan Márcosta nuksiká Chíprë bíchaa barcopo báau huétchek.

⁴⁰ Pablo éntok, juka Silasta yeu púaka, yeu siika hermáanom bétana Señorta mampo yéchahuaka.

41 Huanäi Siria buiära páman siika éntok Cilicia buíarapámani, jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

16

Timoteo jü Pablotamak siika, éntok Silastamaki

1 Jü Pablo éntok Silas jum pueblo Dérbeu yájjak éntok pueblo Lístrahui. Huämirim senu yoreme Jesucristota súalemtau yájjak Timotéo téamtahui, jámmut judía Jesucristota súalemta asóabehui, të jü ä áchaihua griégotukai.

2 Jume hermáanom Listrapo joome éntok Iconiopo joomem türík áa bétana nookay.

3 Huanäi jü Pablo juka Timoteota ámemak hué íaaka ä circuncidarolatebok, jume judíom áma aneme kaa omtí íaaka, bueítuk bempo jüneiyay, juka ä áchaihua griégotukáhui.

4 Huanäi síme puéblompo bem katé pámanim jume hermáanom téjuhak juka apóstolim yáa nésahuéhui éntok jume yoiyótori yäut jóarim buere jóara Jerusalémpe aneme yáa nésahuéhui.

5 Júnëli huame Jesucristota súaleme chë júne ä súaleka tahuaka chëhuasu útteata nüyei, éntokim chikti táapo chëhuasu emo büruriai.

Jü Pablo tenkumta bënasi éaka juka yoremta Macedoniapo jometa bitchak

6 Jü Espíritu Santo jum Asia buíaräpo juka tü nokta Jesucristota bétana huentma kaa am nok íay. Júnëli jü Pablo éntok jume áamak kateme Frigia buiära páman sájjak éntok Galicia buíarapámani.

7 Huanärim Misia buiäрата yumäu yájaka Bitíniä buiärau bíchaa katábarek, të Jesústa Espíritu kaa áman am kat-íay.

8 Huanärim Míisiapo bóula sájaka, Troas puertou kom yájjak.

9 Huämi jü Pablo tukáapo tenkumta bënasi éaka juka yoremta bitchak Macedónia buíaräpo jometa au huéeka jíokot ínel au jámta: “Macedooniahué síká itom anía.”

10 Juka Pablota júkai bíchak, itote lijtaroa táytek, Macedooniau bíchaa kat báreka, lútúriapo juka Diosta itom áman núnü tiaka juka tü nokta Jesucristota bétana huentma áman itom nok íaaka.

Jü Pablo éntok Silas Filipospom aaney

11 Ínélite jum pueblo Tróaspo barcopo báau huátteka jum isla Samotracia lúl-la sájjak. Yokoriapote béja pueblo Neápolisü yájjak.

12 Huämite jum pueblo Filíposü bíchaa sájjak. Íri éntok colonia romáanotukai, jum Macedonia buíaräpo jü pueblo chë buéuru. Huämite jaiki táapo jáni aanek.

13 Séjtu jímýore táapote jum pueblopo yeu sájjak bathué mayoau bícha, huam chikti jakhuéi genteta Diostau oraciompo nonokhuáhui. Huämite joteka jume jaámuchim áma nau yájakammeu juka tü nokta Jesucristota bétana huentma noókak.

14 Huépúlaka Lída téhuaka pueblo Tiatírapo jométaka. Áapo juka sanko finota lilata nénenkai. Íri jámmut Diosta yöreme tüisi jü nókit suaka ä jíkkajai. Jü Señor éntok, juka Pablota nokäü ä jíápsipo yumáriak tüisi ä suálnakë béchíbo.

15 Huanäi áapo batöhuak síme ä famíliammak nauhui. Chúkula béja ínel itou jiaahua:

—Eme tua chikti ín jíapsimak nee Señorta sualmáchilëtekem ín joau sájaka jaiki táapo júne áma aane.

Huanäi útteapo jëla áma itom tahuáriak.

16 Séjtul, Diostau oraciónta jojohuäu bíchaa itom katéi, senu ili jámmut itom nankíríka síika diáblota at anë béchíbo yore jünériaka. Áapo ä teko jóapo sáihuai éntok jábeta jünériaka yuun tómita kokobai ä tékom béchíbo.

17 Íri ili jámmut jü Pablota sáu naa hueetáitek éntok ito sauku, chayeka ínel jíaka:

—Ímëi yorémem ínel juka Diosta yörisi máchik nésahui joléerom, éntokim jachin ayuka enchim jínëutunake bétana enchim tejhua.

18 Büru táapo ínëli aaney, júnensu Pablo kaa tua al-léaka, au nótteka hua diáblota at anemtau ínel jiaahua:

—Jesucristota nésaupone jü ili jámutat enchi yeu huee sauhue.

Huanäi jü diablo huämi orapo áa tójjak.

19 Të huame ili jámutta tékom kaa éntok tómita ái bem kóbanakeu jünériaka, juka Pablota éntok Silasta buíseka yáurau yéu am tójjak.

20 Huämírim yáurapo yéu am tóij-lataka ínel jiaahua:

—Ímëi oóhuim judíomtaka itom pueblo au tóboktitua,

21 éntokim huaka kaa itou chákamta itom majtía itom ä boojoria íaaka, beeituk ítapo romaanom.

22 Huanäi jü génte am béj-reka jáptek. Jü yáura éntok, am sanko joateboka jíbebiammey tüisi am bemmuchatebok.

23 Am bemmuchasukam cárcelpo am jóiyak, juka cárcelta suáyamta tüisi am suaya sáhueka.

24 Íri éntok íkái nésauta mabétaka chë huáijhua am kiimak éntok tabla guójöku am guóktetuak, kaa bem sákanakë béchíbo.

25 Të tukáa násuk huei jü Pablo éntok Silas Diósthauim oraciompo nookai, éntokim hímnom buiikái Diosta úttileka, huate preesom éntok, am jikkajai.

26 Huanäi sej chukti jü buía tüisi áu yoyoak, éntok jü cárcel junne. Huanäi jume cárcel puertam síme emo étapok éntok jume cadeenam síme preesom ámey súmatukau júne búttek.

27 Jü am suáyame éntok, búsaka jume puértam emo étapolame téaka, ejparam yeu huikkeek au mëbáreka, jume preesom yeu ténnek jáni tíaka.

28 Të jü Pablo at cháchayeka ínel au jiaahua:

—Kátë jachin emo johua. Símete ím aane.

29 Huanäi jü am suáyame machíriata aáhuaka, búiteka ámeu kibákek, éntok máuj-rimmea au yoaka Pablota éntok Silasta guokpo ámeu au jímmak.

30 Huanäi yéu am nuksiká ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, nechem tejhua, ¿jáchisune ayúnake jáni ín jínëutunakë béchíbo?

31 Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokáhuë súale, huanäre jínëutunake, empo éntok jü em familia.

³² Huanärim juka tü nokta Jesucristota bétana huentta au noókak éntok síme jume ä jóapo anémmehui.

³³ Huämi orapo tukáapo jü am suáyame jum bem kökosi yáapo am báksiak. Huanäi áapo éntok síme ä famílihua batóhuak.

³⁴ Chúkula ä joau am nuksiká am jübuátuatebok. Huanäi áapo éntok jü ä famílihua tüisi al-léaka taahuak Diosta noki bem súaleká béchibo.

³⁵ Yeu matchuk jü yäura jume porisim áman jaásek jü am, suáyamtahui am búttia nésahueka.

³⁶ Jü am suáyame éntok, Pablotau ínel jiaahua:

—Yäurata bétana noki inou bíttuahuak enchim búttia sáihuaka. Júnentukem ára yeu kaate káitat jachin éaka.

³⁷ Të jü Pablo jume porisimneu ínel jiaahua:

—Itom románontuk jünem síme puéblota bíchäpo itom bemmúchatebok, éntokem cárcelpo itom jóatebok kaa bat juka nokta itot chúpaka. ¿Én éntokem éhuil itom búttia báare? Kaa junéli huéiye. Éläpo bempo äbo sájaka itom yeu bébnake.

³⁸ Jume porícim jume yäuram íkái téjhuak, bempo májhueka taahuak am románontukä bétana jünéaka.

³⁹ Huanärim jü Pablotau noókak éntok Silástahui emo jíokori nésahueka. Huanärim yéu am sákatuak, éntokim jíokot ámeu jiaahua jum puéblopo yéu am katcháhueka.

⁴⁰ Cárcelpom yeu sájaka Lídiata joau bíchaa sájjak. Huanärim jume hermáanom bíтчuka éntok kaa kóm am ée sáhueka ámeu noksuka sájjak.

17

Jum Tesalónicapo buere naa muksi huéeme yeu siika

¹ Jü Pablo éntok Silas jum Anfípolis buiärapo áman sájjak éntok Apolóniä buiärapámani, jü pueblo Tesalónicäu bícha. Huämi kari kátékai jume judíom nau yayajäpo.

² Jü Pablo jíba ä boojóriä bénasi áman siika jum judíom nau yayajähui. Huämi baij semáanapo ámeu noókak chikti jimyore táapo, áa béucham ée íaaka.

³ Diosta noki jíofteripo nokamta ámeu nookai juka Cristota, Diosta yeu púari, jíokot ayúnake bétana éntok mukuka ä jíabitenake bétana:

—Júntuk íri Jesús ín áa bétana enchimneu nokäu ájária Cristo, Diosta yeu púari.

⁴ Huanäi huate judíom ä súaleka tahuaka jü Pablótamak chätuk éntok Silástamaki. Éntok juebena griégom Dios huáateme ket ä súaleka taahuak, éntok juebena jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame.

⁵ Të huame judíom kaa ä súalekame ámechá innéaka taahuak. Huanärim jume juéna yöremem káita tékilekame nau núnuka, emo am tóboktituak. Huanäi jum puéblopo buéresi naa muksi huéeme siika. Jü yöreme Jasón téamta jóapom útteapo kíimuk juka Pablota jariaka éntok Silasta, áma yéu am huíkaka jü genteta mampo am joa báreka.

⁶ Tem kaa am téaka juka Jasonta buíseka ä huíksakaka ä nuksájjak, éntok huate hermáanom, yäurau yéu am tóijboka. Huanärim chayeka ínel jiaahuay:

—Ímëi yorémem síme ániat juka genteta kaa al-léetuame äbo ket yáij-la.

⁷ Jü Jasón entok, ket ä jóapo al-léaka am mabétak. Síme bempo juka Césarta romapo reyta ley béj-reka kaate, bueítukim tábui reyta nésauhué tíiya, juka jábe Jesús téamta.

⁸ Íkai jikkajaka jume géntem éntok jume yauram júne emo tóboktiak.

⁹ Të jü Jasón éntok jume huate hermáanom juka Pablota éntok Silástam sákatuarókaka noókak. Huanärim tómita nénkak jum yaurapo ä tójj báreka bem am sákatuäu tajti áma ä órenaké béchibo. Huanärim búttiahuak.

Pablo éntok Silas jum Bereapom aaney

¹⁰ Huanäi jume hermáanom seep huäri tukáarit juka Pablota éntok Silasta áma yeu sákatuak pueblo Beréäu bícha. Bempo éntok, áman yájaka jíba jum sinagogau bíchaa sájjak.

¹¹ Ímëi judíom áma joome éntok, chë tü jiápsekai huame Tesalóncapo joomem béppa. Kíalikum juka tü nokta al-léaka mabétak. Huanärim chikti táapo juka Diosta noki jjojterit suuhuai huaka nokta ámeu nokhuamta áma jünéria báreka lútúria jáni ti éaka.

¹² Júnëli juebena judíom ä súaleka taahuak, éntok griégo jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame éntok juebena oóhuim.

¹³ Të jume judíom Tesalónica pueblopo joome jünéaka juka Pablota jum Beréapo tü nokta Jesucristota bétana huentta nokähui, ámanim sájaka buéresi naa muksi huentta áma yáuhuak.

¹⁴ Të jume hermáanom bamsipo juka Pablota bahué mayoau bíchaa simtúak. Jü Silas éntok, áma taahuak jum Beréapo, éntok jü Timoteo.

¹⁵ Jume Pablótamak sájakaihuim jum buëuru pueblo Atenas teäpo ä tójjak. Huanärim nóttek nokta huériaka juka Silasta éntok Timotéota lauti jëla áman Pablota am yáijnaké béchibo.

Jü Pablo jum pueblo Atenaspo aaney

¹⁶ Jü Pablo jum Atenaspo aneka juka Silasta boobíchaka éntok Timotéota, tüisi kaa al-leiyai jum puéblopo juebena dios yorem yáarim ayúk tíaka, éntok juka genteta áma jometa am yöre tíaka.

¹⁷ Kíaliku jume judíommeu nookai jum sinagogapo éntok huate ámemak chákammehui, Diosta emo yöre tíammehui, áa béucham ée iaaka. Éntok jíba chikti táapo huame plázapo nau yayájammeu ket nonokai.

¹⁸ Huate yorémem juka epicúreota yore majtíäu huériame. Éntok jume estóicosta yore majtíähui, áamak noktáitek. Huate ínel jiaahua:

—¿Jáchisu itou já jáni i yoreme nónnokame?

Huate éntok, ínel jiaahua:

—Kia tattábui diósim bétana nokamta benna.

Júnëlim jiahuay bueítuk juka tü nokta Jesústa bétana huentta ámeu nookai éntok jume kókkolam jíabitenake bétana.

¹⁹ Huanärim áman Areópago ä nuksájjak, huam bem nau yayájaka nokta bem lútúria jojoähui. Huanärim ínel au jiaahua:

—Itómë tejhua ä jítatukähui ikai bemela yore majtíahuamta em huériähui.

²⁰ Bueítuké kaa itom jikkajäu itou nooka, itapo éntok, ä jünéria báare jachin em itou jiaubarëhui.

²¹ Júnëlim au jiáhuak bueituk sime jume Atenaspo joome, éntok jume kaa áma jométaka áma jóakaihuim, kaitat éntokim chë jiápsekai hua bemela huentma bem jikkaijnakeu jíbba éntok bem ä ettejhuanakëhui.

²² Huanäi jü Pablo huame Areópagopo aneme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme öhuim Atenaspo joome, enchímmetne suuhua tüisi enchim dios huáatëhui.

²³ Bueitukne jum diósim enchim yóyörë bëkatana huerámaka senu altárit jiojteta ínel jáamta bitchak: “Jü Dios kaa täyahuamta béchïbo yáari íri altar.” Íri Dios kaa enchim ä täyaka júne enchim ä yörë bétanane enchimmeu nooka.

²⁴ ‘Íri Dios ikäi ániata yáhuak éntok sime at ayúkamta. Áapo juka téhuekata átteak éntok juka buíata, éntok kaa tiöpo yorem yáaripo jóhuak.

²⁵ Kaa huame yorémem jita áa béchïbo yáanakeu huáatia, jita au bëye bénasi. Bueituk áapo ájária jü jiapsihuamta yore mikame, jekata éntok símeta juka itom huáatiähui.

²⁶ ‘Áapo huépul yoremta im buíapo jünakteka sime genteta at yeu sákatuak, sime ániat am jóanakë béchïbo, jaiki taáhuarim bemámet jiapsinakeu am téjhuaaka, éntok nátepoa jak tua bem jóanakëhui.

²⁷ Im buíapo am jünaktek áapörík, juka Diosta, jariaka bem ä téunakë béchïbo. Lútüriapo áapo itou huépulammeu kaa mekka ane jiöbe.

²⁸ Bueituk áapörík úttiärayte jiápssa, naate kaate, éntokte ketune im buíapo aane. Ket huate koba súakame chë bannaataka imi enchim buíaräpo anéihuim ínel jákä bénasi: “Diosta famíliapote joome”, tiákame.

²⁹ Júntuksan itapo Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta oropo yáatukä bénasi éépo yúmala, éntok tomi tósaliipo, éntok tétapo junne, juka yoremta ä éakápamani.

³⁰ Jü Dios banaataka kat-riapo jume yorémem jiókorek kaa áapörík bem täyübechi, të ëni sime yorémem ániat anemmeu nooka am jiapsi kúakti sáhueka.

³¹ Bueituk áapo taáhuata yéchala sime ániat anémmet juka nokta chuparókaka lütüriata huépamani, juka yoremta yéu ä púari yäut yéchaka. Íkäi nokta lütüria yáhuak símem ä jünérianakë béchïbo kókkolam násuk ä jíabitetuaka.

³² Juka kókkolam násuk jíabitehuamta bétana nokamta jíkkajaka, huate ä junnériai, huate éntok, ínel jiaahua:

—Jauhueeka jübuë íari bétana itou noknake.

³³ Huanäi jü Pablo am tösiika.

³⁴ Të huate yorémem ä súalekame áamak sájjak. Huámëi násuk aaney jü yoreme Dionísio ti téhuaka jum Areópagopo tékiaka, éntok senu jámmut Dámaris ti téhuaka, éntok huaate.

18

Jü Pablo jum pueblo Corintopo aaney

¹ Chúkula, jü Pablo jum buere joära Atenaspo yeu siká jum pueblo Corintou bíchaa siika.

² Huämi senu judío Aquilä ti téhuakamta téhuak, Ponto buiaräpo jometa. Kaa bínhuatuka jü Aquila éntok ä jubíahua Priscilä ti téhuaka Italia bétana áma yáij-latukai. Ámanim yeu sájjak bueítuk jü áma nésauhueme, rey Claudio ti téhuakame, sime jume judíom jum romapo yeu sákatuak. Jü Pablo áman bem joau siika am bit báreka.

³ Huanäi éntok ámemak áma taahuak ámemak tekipanua rókaka, bueítuk áapo ket juka bempörim tekia tékiakai, jume lona kárim jojoai.

⁴ Chikti jímjore táapo jü Pablo jum sinagogapo. Huämi ámeu nonokai áa béucham ée íaaka, jume judíom éntok kaa judíom junne.

⁵ Huanäi juka Silasta éntok Timotéota Macedonia bétana áma yájak, jü Pablo kaita éntok joaka juka tü nokta Jesucristota bétana huentta jume géntemmeu nookai, machisi jume judíom tettéjhuaka juka Jesústa jü Cristotukähui bempörim boobíchähui.

⁶ Të bempo ä béj-reka japtetáitek, éntokim áa bétana jájana jiautáitek. Huanäi jü Pablo ä sanko tátakek; huäri séñatukai ä simbárë bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emeisu enchímmet ä tátabnake huaka nokta bétesi machik enchímmet chüpanähui. Ínapo béja juka Diosta nee enchimmeu nok íäu enchimmeu nóksuk. Én éntokne huame kaa judíommeu bíchaa huéenake; huámëhuíne juka tü nokta noknake.

⁷ Huanäi jum sinagogapo yeu siká senu yoreme Jústo ti téhuakamta joau bíchaa siika. Áapo ket Diosta yöyorei éntok jum sinagoga naapo jóakai.

⁸ Huanäi jü Crispó ti téhuakame, sinagogapo nésauhueme, juka Diosta noki jíkkajaka juka Señorta súaleka taahuak éntok sime jü ä famíliahua. Éntok ket juebénaka jum pueblo Coríntopo joomem juka tü nokta jíkkajaka ä súalek, éntokim emo batötebok.

⁹ Huanäi jü Pablo tukáapo tenkumta bénasi éaka juka Señorta au nokamta jíkkajak ínel jáamta:

—Kátë majhuë. Jíbë ámeu nooka,

¹⁰ bueítuk juebénaka ímí puéblopo aane ín noki súalnakeme. Kátë jachin eiya. Ínapone émomak aane enchi suáyaka. Kaabe ára émot mántenake juénak emou yáa báreka.

¹¹ Jü Pablo íkái jíkkajaka áma taahuak jum Coríntopo senu huásuktia áma busan metpo, juka tü nokta Jesucristota bétana huentta am majtíaka.

¹² Juka Galión ti téhuakamta jum Acaya buiaräpo yáuttuk, jume judíom huámechi taáhuarímmet jum Coríntopo nau éaka emo tóboktiak Pablota béj-reka. Jum yáuraapom yéu ä tójaka

¹³ jü nésauhuentau, Galióntau, ínel jiaahua:

—Í yoreme juka genteta áa béu éetua tábuiasi juka Diosta am yöri sáhueka, juka itom ley bej-reka.

¹⁴ Juka Pablota nok báareisu, jü Galión jume judíommeu ínel jiaahua:

—Íkái béttesi machíako, o yore súahuamta bétana ä huei, ínapo enchim nok jíkkajai éiyey, jume romáanom ley huë bénasi.

¹⁵ Të íri kia nokta bétana huéiye éntok jábeta téhuam bétana éntok enchim ley bétana. Eme ára ä tü yáuhua íkári, bueítuk ínapo kara enchim ä tü yáaria.

¹⁶ Huanäi jum yáurapo yéu am bébtebok.

¹⁷ Huanäi sime jume griégom áma anéihum juka Sostenesta, judíom sinagogapo nésauhuemta jaatíaka ä bépsuk huämi yäurata bíchäpo. Të jü Galión kaita júne áa náapo huë bénasi eiya.

Pablo júchi jum pueblo Antioquíau ä tekia chúpaka éntok júchi ä naatek béja bájinake

¹⁸ Jü Pablo jíba áma taahuak huämi puéblolo juebena táapo. Chúkula béja jume hermáanom tebótuaka Síriau bíchaa barcopo báau huétchek Priscila éntok Aquilátamaki. Jum pueblo Cencréapo aneka, kee barcopo báau huécheke, lóbala au síkatebok ä nokákäu chupa báreka.

¹⁹ Jum pueblo Efesö teähuim yájaka, jü Pablo juka Priscílata éntok Aquilata tösiká jum sinagogau bíchaa siika. Huanäi jume judíom huämi nau yayájammeu noókak.

²⁰ Bempo éntok, au noókak júchi jaiki táapo áma ä tahuá sähueka, të áapo kaa báarei.

²¹ Huanäi am tösiiika ínel ámeu jíaka:

—Úttea juka pajkota jum buere joära Jerusalémpo huéenakemta ín bínnakëhui, tëne júchi enchimmeu nóttinake Diosta báareyo.

Huanäi jum Efeso pueblolo barcopo báau huécheke siika.

²² Jum Cesaréa pueblolo yepsaka jü Pablo buere joära Jerusaléniu bíchaa siika áman jume Jesucristota súaleme tebótua báreka. Huanäi pueblo Antioquíau bíchaa siika.

²³ Chúkula jaiki táapo áma aneka, júchi yeu siká jum Galacia buiaräpo éntok Frigia buiaräpo simem bekatana naa siika jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

Apolos jum Efesopo géntemmeu nookay

²⁴ Huámechi taáhuarimmet senu judío jum pueblo Efesopo yépsak Apolos, jum pueblo Alejandriäpo jométaka. Áapo uyorisi ára nookai, éntok juka Diosta noki jiojteri tüisi täyai.

²⁵ Señorta nésahue páman tüisi majtiatukai, éntok tüisi at jíápseka jume géntemmeu nonokai, machisi juka Jesústa bétana huemta am majtiaka. Të áapo juka Juan Bautístata yore batöaka ä nonókäü jíba täyai.

²⁶ Júnëli jü Apolos kaa májhueka ámeu noktáitek jum sinagogapo. Të jü Priscila éntok Aquila, akím ä nok jíkkajaka, omot yéu ä nuk sájaka machisi ä téjhuak jachin chë tüisi ä huëhui juka Diosta lútüria.

²⁷ Huanäi juka Apoolojta jum Acaya buiärau bíchaa huee báarei, jume hermáanom óusi ä éetuak, éntokim jume Jesucristota súaleme áman anemmeu jiojtek tüisi ä mabet nésauhueka. Huanäi jum Acayau yepsaka juebénam aniak jume Diosta éäpo juka tü nokta súalekame.

²⁸ Simem jíkkajäpo machisi jume judíom tejhuai bem jíóblataka katëhui hua nooki lútula huémtaayi bempörim kara éssöhui, Diosta noki jiojteri ámeu nokaka juka Jesústa jü Cristo tíaka hua bem boobíchähui.

19

Pablo jum pueblo Efesopo aaney

¹ Juka Apolosta jum pueblo Coríntopo ä aaney, jü Pablo éntok jume buiäram jikat tahuammät naa siika, huanäi pueblo Efesou yépsak. Huämi

huate Jesucristota súaleme téhuak tem Juan Bautístata yore majtiákäu jíba täyai.

² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jü Espíritu Santo enchimneu kom yuumak juka tü nokta Jesucristota bétana huentma enchim súaleko?

Huanärim ínel ä yommiak:

—Katchante júne ä jikkaij-latukai juka Espíritu Santota ayúkähui.

³ Huanäi jü Pablo ínel am temájek:

—¿Jáchisem batöhuak?

Bempo ínel ä yommiak:

—Juanta yore batöa pámani.

⁴ Huanäi Pablo ínel júchi ámeu jiaahua:

—Juan juka genteta batöai señalpo bénasi bem jíapsi kúakteká béchïbo. Të kécham tetejhuai huaka chúkula yebijnakémta am súal sáhueka, huaka Jesústa, juka Crístota Diosta yeu púari.

⁵ Íkai nóktam jikkajaka, juka Jesústa Diosta úúsitukäu súaleka batöhuak.

⁶ Huanäi juka Pablota choápo áme béppa mámtek, jü Espíritu Santo ámet kom siika. Huanärim tábui nokpo noktáitek, éntokim juka nokta Diosta bétana huentma nookai.

⁷ Jume yorémem batöhuakame jíba tua síme nau dócetukai.

⁸ Pablo jum baij metpo jum sinagogapo yéyepsai. Huámi ámeu nonokai kaa májhueka, jume géntem áabeu ée íaaka Diosta nésauhépo bétana ámeu nokaka.

⁹ Të huate bem jíapsi námakasi joaka kaa ä súal báarei, al-lam jájana jiaahuai juka Señorta lütüriatachi genteta jikkajäpo. Huanäi Pablo am tösika, jume Jesucristota súaleme nuk siika jum escuela Tiránnou bícha. Huámi chikti táapo am majtíai.

¹⁰ Guoi huásuktiapo áma taahuak am majtiaka. Junéli síme jume Asia buiaräpo joomem juka tü nokta Señor Jesústa bétana nokhuamta jikkajak, judíom éntok kaa judíom junne.

¹¹ Dios éntok, juka Pablota buéresi kaa jaibu johuamta jotúai.

¹² Júnéli jume páayum éntok sanko júne jü Pablota takáhuat jálojtecame jume kókoremneu tóijhuay, am tutütëy, bem kökoa bétana, jume diáblom yorememet aneme júne yeu sásakay.

¹³ Të huate judíom kia naa kateme, jume diáblom géntemmet aneme yeu bébame, Señor Jesústa nésauapo yéu am beb báarei ínel jíaka:

—Jesústa nésaupote enchim yeu katchauhue, hua Pablota áa bétana nonókäu nésauo.

¹⁴ Íkärím johuai jume Esecvä téamta úusim guoy búsanika, hua tiöpopo tékiakammeu nésauhuentma úusim.

¹⁵ Të íkai am yáak, jü diablo ínel ámeu jiaahua:

—Jukane Jesústa täya, éntokne júneiya Pablota jábétukähui, tene enchim kaa täya enchim jábemtukähui.

¹⁶ Ínel jíaka, jü yoreme diáblota at anëu ámeu huánteka sanko síusiuti am huíkkeek, éntok sussutti am chóchonaka am nahuítek. Huanärim jum jóapo yeu ténnek kaa sánkoka éntok tüisi kókoleka takáhuachi.

¹⁷ Síme jume Efesopo jóakame, judíom éntok kaa judíom junne, íkai júneriaka tüisi majhuéi, éntokim Señor Jesústa buéresi úttileka taahuak.

18 Juebénaka jume Jesucristota susualekame jum Pablota anëpo yajjai, bannaataka kaa tühua bem boojóriäu yeu buíseka.

19 Juebénaka móriata tekipánoaihuim bem librom áma yeu nüpak, huanärim simem bíchäpo táahuak. Jukam sime libro béjhuata jünéria báreka ä näikiak. Huanärim ä jünériak cinkuenta mil tomi tósálita am béj-rèhui. 20 Júnëli chë juebena gënte juka Señorta noki súaleka taahuak éntokim jüneiyai útteata ä jipurèhui.

21 Chúkula Pablo jume hermáanom Macedonia buíaräpo éntok Acaya buíaräpo aneme bitbábarek, huämi boula siká éntok, buere joära Jerusaléniu bíchäa hueerokkai. Jum buere joära Jerusaléniu nóitisuka éntok, ket Romáu bíchäa hueerokkai.

22 Huanäi guoyim jume ä aniame Macedóniau jaásek, juka Timotéota éntok juka Erástota. Áapo éntok, júchi jaiki táapo jum Áasiapo taahuak.

Jum Efesopo buere naa muksi huéeme yeu siika

23 Huámechi taáhuarimmet buere naa muksi huéeme jum pueblo Efesopo yeu siika tü nokta Jesucristota bétana huemta béj-reka,

24 yoreme Demétriota nokim béchíbo, platapo jita júne jojoame. Ìri yoreme jü diosa Diana téamta tiöpo bénak jum plátapo jojoai. Huanäi jume ä tékilpo ä aniayme yuun tómita kokobatuay.

25 Huanäi áapo ímëi yoremem nau rúktiaka, éntok huame álë bënasi tekipanuame kétchi, ínel ámeu jiaahua:

—Eme tüisi jüneiya ìri tékiliai tüisi itom ito aniähui.

26 Të kéchem jüneiya, éntokem ä jikkaja ika Páblota jume diósím yorémem joäu kaa diósím tíähui. Júnëli juka juebena genteta áa beu éetua, kaa imi Efesopo jíbba, kia sime Asia buíaräpo junne.

27 Ìri ínëli huéeme tua kaa türi, bueítuk ì itom tékil kaitäpo tahuánakë, éntok kia hua diosa Diana yörisi machik tiöpota úttilhuame júne kaitatunakë. Júnëli kaitäpo bittáitina jü diósata buéria, jü sime Ásiapo joomem yörèhui, éntok sime ániat öbisi aneme yörèhui.

28 Íkai jikkajakam tüisi oómteka chaytáitek ínel jíaka:

—¡Buéresi yöríhua itom áiye Diana Efesopo káttékame! —tim chaayey.

29 Júnëli buéresi naa muksi siika jum pueblo. Juka Gáyo ti téhuakamta buísek éntok Aristáarkota, guoi oóhuim Macedóniapo joomem Pablótamak rejtéihuim. Huanärim am huíksakaka am nuksájjak áman kari bem nau yayájäu bícha.

30 Huanäi jü Pablo jume gëntemmu nok báreka áman kibák báarei, të jume Jesucristota súaleme kaa ä tójjak.

31 Huate yauram junne jum Ásiapo nésauhueme, jume ä amígokame, nokta au bittuak jíókot au jíaka kaa áman genteta násukun ä kibák sáhueka.

32 Jumu éntok, juebénaraata násuk sooti chayhua jachin júne jíaka, bueítuk hua chë búrura kaa jüneiyai jita béchíbo áma emo nau am tóij-latukähui.

33 Të huate yorémem áma aneme jünéame juka Alejándrota, juka judíom bat kéchakáu, téjhuak jita áma huèhui. Jü Alejandro éntok, mámammea séñata ámeu yáuhuak, am chay yánti íaaka, bempörim, jume judíom, nok-ria báreka genteta jikkajäpo.

34 Tem jünéaka ä judíotukähui, sime ínel chaayey, guoi orapo jáni:

—¡Buéresi yörihua itom áíye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

³⁵ Huanäi hua yäurapo secretario juka genteta nok yáatituaka inel ámeu jiaahua:

—Eme Efesopo joome, nechem jikkaja. Sime ániat öbisi aneme jüneiya ikäi pueblo Efésota juka diosa Diana buéresi yörihuamta tiöpo á suáyähui, éntok juka tétata ä takahua bénnak téhueka bétana kom huéhilata.

³⁶ Kia jábe júne kara ikäi esso. Júntukem kaa bat jíale, éntokem kaa jita júne johua kaa bat tüisi ä jünériaka.

³⁷ Bueítuk ime oóhuim enchim im nüpakáhuim kaita juénak jum enchim tiöpopo johua, éntokim enchim diosa Diánata bétana kaita juénak nooka.

³⁸ Jü Demetrio éntok jume áamak tekipánoame am béj-reka jita nokmáchiak, élápom, bempo, am nätuanaké; júnen béchíbo yäuram aane. Huámëi bíchápom nánancha ára emo nok-ria.

³⁹ Táabuik jítasu enchim aahuai éntokte huam leyta hué páman nau rúkteka nau ä ettéjhuanaké.

⁴⁰ Bueítukte kaa tüisi aane. Itom júnem nätuanake yäurata béj-reka itom ito toboktiabárë tíaka, ikäi én im yeu sikä béchíbo. Bueítukte jachin júne kara lütüriata nenka jü im naa muksi yeu sikamta bétana.

⁴¹ Íkai noksuka, béja jume áma nau yáij-lame sákatuak.

20

Jü Pablo Macedonia buiärau bíchaa siika, éntok Grecia buiärau bícha

¹ Huaka naa muksi huemta luútek, jü Pablo huame Jesucristota súaleme nau núnuka ámeu noókak jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Huanäi am íbaktiaka am mam buíseka, Macedonia buiärau bíchaa siika.

² Huanäi sime huáachi ániat naa siika hermáanommeu noksisimeka, jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Chúkula béja jum Grécia buiäu yépsak.

³ Huämi baij metpo aneka, béja jum barcopo síriau bíchaa yeu huee báreka, jünëak jume judíom ä béj-reka tekipánoähui. Kíalíku notibábarek jü buíachi, júchi Macedonia buíara pamam huee báreka.

⁴ Sime ímëi áamak sájjak: jü pueblo Sópater Beréapo joome, éntok jume pueblo Tesalónicapo joome Aristarko éntok jü Segúndo ti téhuakame, jü Gáayo ti téhuakame pueblo Dérbejo joome, jü Timoteo, éntok jume ásia buiärapo joome kétchi Tíquico éntok Trófimo.

⁵ Ímëi hermáanom bat sájaka jum pueblo Tróaspo itom boobítchak, juka Pablota éntok néechi Lucasta.

⁶ Páanim kaa levadúrakame buabuáhuäu pájkota chúpukte jum pueblo Filípospote yeu sájjak barcopo. Mamni taáhuarim hueite jum Tróaspo ámeu yájjak. Huámite guoibusan táapo aane.

Jü Pablo jum Troaspo jume hermaanommeu nookay

⁷ Semáanata naatëpo, lominko táapo, jume Jesucristota súaleme nau yájjak jume páanim náikimte báreka juka Señorta nésauhuekä bénasi au am huáatinaké béchíbo. Jü Pablo éntok, am majtíai. Yokóriapo au simbárë tíaka tukáa násuk huëu tajti ámeu noókak.

⁸ Baij kárim nat béppa jokápo jikáchim nau yáij-latukai, juebena lámparam béetëpo.

⁹ Senu yoreme jübua yötuka, Euticó téaka, jum ventanapo káteka nokta jikkajai. Huanäi juka Pablota binhua nokái, yetem au yuumak. Júnensu kóchoka yeutana bíchaa buíau kom huétchek. Huanäi mukílataka tóboktiahuak.

¹⁰ Jü Pablo éntok, kom siká, hua mukílata béppa au jímmaaka ä íbaktiak. Huanäi jume hermáanommeu ínel jiaahua:

—Katem guomguomte, bueítuk béja júchi jíabitek.

¹¹ Huanäi jü Pablo júchi jikáu siká jume páanim näikimtek. Jume hermáanom am buásuka éntok, júchi ámeu noktáitek matchüu tajti. Huanäi siika.

¹² Huä ili yoreme jübua yótume mukúkäu éntok, jiápsaka ä joau bíchaa nuksákahuak. Huanäi sime tüisi al-léaka taahuak.

Troaspom yeu sájaka Miletou bíchaa sájjak

¹³ Ítapo jum barcopo bat sájjak Asón puertou tajti, juka Pablota huämi nü báreka itom nau nokákäpo Bénasi, bueítuk áapo buíat hueerokkai.

¹⁴ Jum Asonpo itom au yájak, barcopo itomak siika, huanäite Mitiléne puertou bíchaa sájjak.

¹⁵ Huämite yeu sájaka yokóriapo isla Quiöu béa yájjak. Júchi yokóriapote béja puerto Sámospo yájjak. Jum Trogilio pueblou jimyóreka yokóriapote béja puerto Miletou yájjak.

¹⁶ Júnélite aika bueítuk jü Pablo jum Efésu pueblou kaa huee báarei, kaa jum Asia buíaräpo binhuatu báreka, bueítuk láuti buere joära Jerusaléniu an báarei Pentecostés táapo, jume judíom pajko táapo, kaita jachin au macháiko.

Jü Pablo jume yoiyöturim Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo jomemmeu nookay

¹⁷ Béja jum Milétopo aneka jü Pablo jume yoiyöturi Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo joómem nau núnutebok.

¹⁸ Am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jachin ín ino nukähui bannaataka ímí Ásiapo aneka im ín yepsákäpo naateka.

¹⁹ Sime tíempotane enchimmak anek Señorta béchibo tekipánoaka kaa buere ino ériaka, ín ópuam buéresi huótiaka, éntok juebena jíokot máchirata bíchaka jume judíom nee béj-reka tekipánoakä béchibo.

²⁰ Tène juka enchimmeu türi máchik kaa tójaka jíba enchimmeu ä noókak, símem bíchápo enchim majtiaka éntok enchim jóapo junne.

²¹ Kia judíommeu entok kaa judíommeu júnene noókak Diostau am jíapsi kúakti sáhueka, éntok juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokäu am súal sáhueka.

²² Ën éntokne Jerusaléniu bíchaa siime Espíritu Santota útteata nee joriä béchibo, kaa jünéaka huämi jita bénak inou huéenakähui.

²³ Jü ín jünériäu íri jíbba, juka Espíritu Santota nee tettéjhuähui jum síme puéblompo ín yepsäpo, juka ín peréesotenähui éntok jíokot máchirata inou huéenakähui.

²⁴ Tène símeta íkái kaachin eriä. In jíapsi júnene kaa beutire. Kia jíbane ín tékil chúpak jíba türinake, éntok al-léaka huaka tékiata Señor Jesússta ín mampo tójakäu chúpako, juka tü nokta Diosta tühua bétana huenta ín ámeu noknákähui.

25 'Én éntokne jüneiya énheim jábe júne jume Diosta nésauhuëu bétana ín ámeu nokákäü kaa júchi nee bínnakëhui.

26 Kíalíkune én huitti enchim téjhua báare, kaitane entok enchim béchïbo yómmia báare,

27 bueítukne símeta enchimneu nok-la juka Diosta éähui, kaita enchim éssoriaka.

28 Jüntukem emo suaya, éntokem síme jume Jesucristota súaleme suaya, bueítuk jü Espíritu Santo enchim yeu púala tékiata béchïbo, Jesucristota súaleme enchim suáyanakë béchïbo, huame ä ojbo huótiaka ä kobákähui.

29 Ínapo jüneiya nee siik, huátem yáijnakëhui jume Jesucristota súaleme tábuiasi jatía báreka, kaitäpo am tahuária báreka jume robo tebai kókkoram kabáram tetéjalë bénasi.

30 Éntok enchim násuk aneme júne huate emo tóboktianake juka lútüriata tójaka aranókíchiata yore majtía báreka, jume Jesucristota súaleme áme beu ée íaaka.

31 Jüntukem kaa koptel-la. Áahuem huáate jachim ínapo jum baj huásuktiapo, taáhuarit tukáarit naabúrujti, kaa yáateka enchimneu nookai ín ópuam guótiaka.

32 'Én éntok, ín hermaanom, Diosta mámpone enchim jóiyak, Diosta noki, ä tühua, bueítuk huári tua enchim óusi éetuanake, éntokem ä noká páman katétek huame Diosta bíchäpo.

33 Tómita éntok kia sánkota junne, kanne enchimmet beutire.

34 Ál-lane tekipanuak ín huáatiäu jípu báreka, éntok huame ínomak anékame béchïbo junne. Eme júne tüisi jüneiya.

35 Jíbane júkai enchim majtiak junëli enchim tekipanuanakëhui jume jíokot éame enchim aníyanakë béchïbo, hua Señor Jesústa noki ínel jíamtäu huáateka: "Chë al-léaka tahuánake jü yore jita mikame hua jita mabétamta béppa."

36 Chúkula béja jü Pablo junëli jíáusuka, tónommia kíkteka Diostau buaanak símemmaki.

37 Huanäi síme buanaka juka Pablota íbaktiak, éntokim ä besútok bem ä boojóriai bénasi.

38 Bueítukim tüisi sirokai hua ámeu ä nokákäü béchïbo, kaa júchi bem ä bínnahuëhui. Huanärim áamak sájjak barkóu ä jámú tajti.

21

Jü Pablo jum buere joära Jerusaléniu bíchaa siika

1 Jume hermaanom tö sájakate barcopo jámuka sájjak. Huanäite lútula sájjak isla Cos teäu bícha, yokóriapo éntok, isla Ródasiu bícha, huämi éntok, puerto Pátarau bícha.

2 Jum Pátarapote senu barcota Feniicia buiärau bíchaa huátaktemtaute yájjak. Huämite jámuka sájjak.

3 Bahuepo katékate juka isla Chípreta mékkäriat bitchak, huanäite míkóri bétana ä tösájaka Siria buiärau bíchaa sájjak. Jü barco ítom áma katëu éntok, juka ä huériäu jum puerto Tíropo tösím báarei, kíalíkute huämi kom chéptek.

4 Huämite jume Jesucristota súaleme téaka ámeu áma taahuak guoibusan táapo. Bempo éntok, jü Espíritu Santota bétana téjhuaataka jü

Pablotau jita huéenakehu, áahuim nookai kaa jum Jerusaléniu ä huee sáhueka.

⁵ Tē guoibusan taáhuarim yúmak, jíbate sájjak. Sime jume Jesucristota súaleme bem jubímmak éntok bem usímmak itom boo tójjak jum pueblo mayoau tajti. Huámite see páku tónommia jápteka Diostau buaanak.

⁶ Huanäite ito íbaktiaka ito mam buiseka barcou jámuk. Bempo éntok, nóttek bem joau bícha.

⁷ Tiró puertopote yeu sájaka Tolemáida puertopote kom chéptek. Huámite ä chúppak juka bahuepo itom boojoaíhui. Éntokte huámi jume hermáanom tebótuaka senu táapo ámeu áma taahuak.

⁸ Yokóriapote áma yeu sájaka jum pueblo Cesaréa téäu yájjak. Huámite jü Felípetá joau yájjak, hua tü nokta Jesucristota bétana huenta géntemueu nonókamta jóahui hua guoibúsanímmak náikiatukaihui, jume apóstolim ä aniaihuímmaki. Huanäite áma au taahuak.

⁹ Jü Felipe náikim malakai kee kuname. Huámëi jaámuchim juka bat bíchaa ayúnakemta jünériaka nonokai.

¹⁰ Béjate jaiki táapo jáni áma aaney juka profeta Agabo ti téhuakamta Judea buiára bétana áma yepsako,

¹¹ itom bíchiseka. Huári juka Pablota huihuíkosäu nüka, guokpo éntok mampo ái au sümaka, inel jiaahua:

—Jü Espíritu Santo inel jiaahua: “Juka yoremta íkái huikósata átteakamta jume judíom ínëli ä sümaka jume kaa judíom mampo ä yéchaná tíiya jum Jerusalémpo.”

¹² Íkái jíkkajaka, itapo éntok jume Cesaréapo joómëm jü Pablotau jíokot jiaahua kaa Jerusaléniu ä huee sáhueka.

¹³ Tē jü Pablo ínëli itou jiaahua:

—¿Jatchiakem buaana, éntokem ín jíapsi kaa al-léetua? Ínapo kaachin ä eria jum Jerusalémpo ín sumanähui, éntok kia ín mënäu junne Señor Jesúsata béchíbo.

¹⁴ Katte ä yúyüuka, ä tójaka inel jiaahua:

—Éläpo jü Señorta éäu yáatunake.

¹⁵ Chúkula béjate ito líjtaroaka, Jerusaléniu bíchaa sájjak.

¹⁶ Jume huate Jersucristota súaleme Cesaréapo joome éntok, itomak sájjak. Áme násuk éntok, senu yoreme hueiyei Chíprepo joome Nason ti téhuaka, fári jóapo yaij éaka áma tahuá báreka. Áapo béja bínhua Jesucristota súaley.

Jü Pablo juka Jacobota áman bitchai ä aneíhui

¹⁷ Jum Jerusaléniu itom yájak, jume hermáanom al-léaka itom mabétak.

¹⁸ Yokóriapote jü Pablótamak sájaka juka Jakóbota áman bitchak ä anëpo. Huámírim aaney jume yoiyötori Jesucristota súalemueu yäut jóarim.

¹⁹ Jü Pablo am tebótuasuka jíba am ettéjhuariatáitek huaka tühuata Diosta yáakähui jume kaa judíommehui áapörík ámeu nokako

²⁰ íkärím jíkkajaka Diosta úttileka taahuak. Huanärím Pablotau inel jiaahua:

—Jéehui, itom hermáano, empo jüneiya jaiki mil judíom anëhui Jesucristota súaleme. Sime huámëi útteä tíiya juka Moiséjta nésauhui jonähui.

²¹ Bempo éntok, ettéjoriahuak empo jánituk ínel am majtiá téehua síme jume judíom sékána buíaräpo jóakame juka Moiséjta nésauhui kaa am jo sáuheka, éntoktuké bem usim júne kaa am circuncidaroa sáuhuë téehua, éntok kia huaka bannaataka itom, jume judíom, boojóriäu júne kaa am jo sáuhuë téaka.

²² Ensu, ¿jáchisute ayúnake jáni? Bueituk jü génte em yepsákä bétana jünëak nau yáijnake.

²³ Senu huémte yáak türinake. Imi ito násuk naiki oóhuim aane Diostau bem nátuari chupa báreka.

²⁴ Aké am huériaka áman áme beu emo ubba Moiséjta nésauhuëpo bénasi, éntoke juka síme limójnata ámeu aihumamta am béjturia. Chúkula bempo emo chon chúkiatebonake bem ä nátualä bénasi. Júnëli síme jünëenake huaka emo bétana nokhumta kaa lütüriatukähui. Ál-lam huaka Moiséjta nésauhuë páman enchi huétianake.

²⁵ Huame kaa judíom Jesucristota súaleme bétana éntok, katäkute béja ámeu jiojtesula am téjhuaaka kaa útteatukähui jukaram jonákë bétana. Kia jíbate juka huakajta huame dios yorem yáarimmeu limójnata kaa am buä sáuhue, kia ojbota junne, éntok bámsuaka mukílata huaakas. Éntokte kaa emo am jubek kaa emo am huátia sáuhue.

Jü Pablo jum tiöpopo buíjhuaka peréesotehuak

²⁶ Huanäi jü Pablo jume naiki oóhuim nuksiika. Yokóriapo béja áme beu au úbbak Moiséjta nésauhuëpo bénasi ayuka. Huanäi jum tiöpou kibákek jume áma tékiakame téjhua báreka jita táapo ä yumánakeihui huaka Moiséjta nesau huë páman bem emo buaniákäu bem chupanakëhui, éntok jakhüéi juka límojnata bem áma tóijnakëhui.

²⁷ Të béja jume guoibusan taáhuarim yúmasei, huate judíom Ásiapo joome juka Pablota tiöpopo bíchaka, síme genteta emo tóboktituak. Huanärim ä buíseka,

²⁸ chayeka ínel jiaahua:

—¡Eme oóhuim Israelitam, itómeme anía! Íri ájária jü yoreme simat naa huéeka jume géntemmeu nokame itom nación bėj-reka, Moiséjta nésauhuëu bėj-reka, éntok ikäi tiöpota bėj-reka. Íari béppa éntok, huate griégom jum tiöpopo kimala. Júnëli aneka ikäi tiöpota itom tua yöreu kaa tüisi tahuária.

²⁹ Júnëlim jiaahuay bueítukim bannaataka jum puéblopo jü Trófitomamak ä bil-latukay, hua Efesopo joometamakí. Huákärim jum tiöpou ä kibáchalatukä bénasi éiyay.

³⁰ Huanäi jü génte au tóboktiaka, tenneka áman ámeu yájjak. Huanäi bempo ket jü Pablótat chätuka jum tiöpopo yeä nuksájjak buíapo ä huíksakaka. Huanärim sep jume puértam páttiak.

³¹ Béjam ä më báarei juka nokta comandantetau yepsayo síme juka pueblo Jerusalémta au tóboktiakä bétana.

³² Huanäi jü comandante jume sontanom éntok jume capitáanim bamsipo nau núnuka áman bíchaa am nuksiika. Huanärim tüisi teénneka áman genteta anëu yájjak. Bempo ä bébakasum ä tójjak.

³³ Huanäi jü comandante jü Pablota rukteka guoi cadenammea ä súmatebok. Chúkula béja nátemajek ä jábétukähui éntok jita ä yáakähui.

³⁴ Tē jü génte juebénarata násuk huate chaayey kaa nanancha jíaka. Júnëli jü comandante kaa ámet jünéaka taahuak sooti am jíá béchïbo. Huanäi juka Pablota cuarteliu bíttuak, sontarom anëhui.

³⁵ Béja cuarteliu jíkáu kathuäu yájaka jume sontarom juka Pablota püaktiaka jíkau ä nuk sájjak, juka genteta káachin ä yáa íaka.

³⁶ Bueituk síme amapo kateka inen chaisakai:
—¡Akem ä mä!

Jü Pablo jü gémteta jikkajäpo áu nok-riay

³⁷ Jü Pablo béja jum cuarteliu kibácha báahuaka, comandantetau ínel jiaahua:

—¿Játchune ára ino nok-ria jäni?

Jü comandante éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Játchë griego nokka?

³⁸ ¿Jatchu kaa empo hua Egíptopo joome jakhuey yäurate béj-reka emo tóboktiakähui, hua naiki mil yorémem yore sualéeraommak juyau huéchekaïhui?

³⁹ Huanäi jü Pablo ínel ä yómmiak:

—Èe, ínapo täbui. Ínapo judío, Társopo joome, hua pueblo buëuru Cilicia buíaräpo kátekame. Huämine tua lütüriata jípure. Nechë lisensia gentetau ín noknäkë béchïbo.

⁴⁰ Jü comandante éntok, ä lisensiak. Huanäi jü Pablo jum jíkau kathuäpo kíkteka, jü gentetau mámammea séñata yáaka am chay yáatituak. Béja kaábeta jíaleí, hebreo nokpo ínel ámeu jiaahua:

22

¹ —Eme ínomak huérim éntok ín áchayim ín ino nok-riaka ín nokäubechem suaka ä jíkaja —tí ámeu jiaahua.

² Jum tua bem nokpo ä nok jikkajakam chë kaa jíaleka taahuak. Huanäi Pablo ínel ámeu jiaahua:

³ —Ínapo judío. Társopone yeu tómtila jum Cilicia buíaräpo kátekäpo, tene ímí Jerusalémpo yótuk, éntokne hua Gamaliél téamtau, hua tü täyahuäutau, tüisi majtiari, jíba jume itom yöyöhuam nesau huépamani. Jíbane jü Diosta béchïbo tekípánoak chikti ín jíapsimákí, én enchim äa béchïbo tekípánoä bénasi.

⁴ Ínapo bannaataka huame tü nokta Jesucristota bétana huenta súaleme guokjásuk. Anam sússuateboi junne. Oohuim éntok jaámuchim júnene peréesoteboka am nuksisímei cárcelpo am jóa báreka.

⁵ Jü tiöpopo chë nésauhueme, éntok síme huame yoiyötori yäut jóari, áram ket ikäi lütüriä tíiya ín nokähui, bueituk bempo jiösiam nee mámakai huame judíom itomak huérim pueblo Damascopo aneme jünéetuaka jita béchïbo ín áman huëhui. Júnëline áman siika jume Jesucristota súaleme jaríaka äbo ímí buere jóara Jerusalémpo yéu am toij báreka, nokta ámet chüpanä béchïbo.

*Jü Pablo jáchin Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana nookay
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Të áman bíchaa nee huei, béja Damascou nee yebísisei, jíba tua lul-la káteko, sej chukti jü machiria útteaka téhueka bétana inou kom yuumak. Huanäi nate chíkola nee machíriak.

⁷ Huanäine buíapo huécheke senuk inou nokamta jikkajak ínel jáamta: “Empo Saulo, ¿jatchiáke nee guokjájase?”, tiamta.

⁸ Huanäine nátemajek: “¿Jábese empo Señor?”, tine jiaahua. Huanäi ínel inou jiaahua: “Ínapone jü Jesús Nazaretpo joome, hua em guokjájasehui”, tinou jiaahua.

⁹ Huame ínomak katëu éntok, juka machíriata bíchaka tüisi guómtek, tem huaka inou nokamta kaa jikkajak.

¹⁰ Huanäi ínapo ínel au jiaahua: “Ensu Señor, ¿jítasune yanake?” Jü Señor éntok, ínel inou jiaahua: “Yejtékë huéiye jum Damascou bícha, huámirë ä téjhuaana jita em yáanakehui”, tinou jiaahua. Huanäine kíktek.

¹¹ Tëne jü machiria úttiäray kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume ínomak katéihuim mampo nee buíj-lataka nee huíksakai Damascou tajti.

¹² Huämi puéblopo senu yoreme aaney Ananías téaka. Áapo tüisi Moiséjta nésauhuë páman huéiyey, éntok síme jume judíom Damascopo joome ä tü éttejhua.

¹³ Huämi jü Ananías inou yépsak nee bíchiseka. Inou yepsaka ínel inou jiaahua: “Empo Saulo, ín hermáano, júchi bénasi em bínnakeu emou ayúnake”, ti inou jiáhuak. Huanäine seep bíchaka tahuaka at pújtek.

¹⁴ Áapo éntok, ínel inou jiaahua: “Huä itom yóiyöhuam Dios enchi yeu píuhuak bannaata kat-riampo naateka áapörík éäu em jünérianakë béchíbo, éntok Jesucristota, juka tua lütüriata jípurementa, em bínnakë béchíbo éntok tua áapörík em nok jikkajinakë béchíbo.

¹⁵ Bueítukë áapörík bétana tühuaata noknake síme yorémem jikkajäpo, éntok huaka em bíchakäu éntok em jikkajakäu am téjhuanake.

¹⁶ Én éntok, katë éntok jita boobíchaka, banseka emo batötebo Señorotat éaka huame em kaa tühua yáarim enchi ä tuchárianakë béchíbo”, tinou jiáhuak jü Ananías.

Jü Pablo jume kaa judíommeu ä bíttuahuakä bétana nookay

¹⁷ Jerusaléniune nótteka jum tiöpou siika Diostau buan báreka. Huämi Diostau buanakane tenkumta bénasi éaka juka Señorota bítchak.

¹⁸ Anä nok jikkajak, ínel inou jáamta: “Bamsekë im Jerusalémpo yeu huéiye, bueítuk jume im joome ino bétana em nokäu kaa jikkají baanake”, ti jiaahua jü Señor.

¹⁹ Ínapo éntok, ínel au jiaahua: “Señor, bempo jüneiya síme at bem nau yayajäpo ín huerámaka jume enchi súaleme cárceliu ín totójaihui, éntok ín am bébebahui.

²⁰ Éntokim jüneiya juka Estebanta, huaka emo bétana jume géntemmeu nokamta, mëhuai, áma ín anéihui áme beu éaka ä mëna bétana, éntok huame ä mëakame sanko júne ín suáyakaihui”, tinou jiaahua.

²¹ Të jü Señor ínel inou jiaahua: “Böochë kíkte, bueítukne mekka bíchaa enchi bíttua báare áman huame kaa judíommehui, enchi ámeu noknákë béchíbo.”

Jü Pablo jü comandanteta mámpo aaney

²² Júmuni tájti ä nok jikkajaka, ínel jiáka cháý táitek:

—¡Akem ä mäa jükä yoremta! ¡Kaa türinake jiápsaka tóijhuako!

²³ Jíba junëli am chayéi, éntok ómteka bem sanko éntok buíata jikáu am guótiayo,

²⁴ jü comandante juka Pablota cuarteliu kibáchatebok. Béja jum kuartelpo ä kátek, tüisi ä bemmucha nésauhue ä nok íaaka, jünée báreka jita béchíbo juka genteta junëli ä béj-reka chayëhui.

²⁵ Të jü Pablo bemmúcha báahuaka súmataka, jü capitán áma anemtau ínel jiaahua:

—Kaa türi jü yoremtau em yáa bárëhui, bueítuk áapo romaano. bat nokta béttesi machik at chúpalatuko. Bueítuk ínapo ket romáano.

²⁶ Íkai jikkajaka jü capitán, áman siká jü comandántetau jünéehuamta nének ínel au jíaka:

—Kaa türi jü yoremtau em yáa bárëhui, bueítuk áapo romaano.

²⁷ Huanäi jü comandante jü Pablota siká ínel au jiaahua:

—¿Jatchu lütüría em romaanotukähui?

—Jéehui —tau jiaahua jü Pablo.

²⁸ Jü comandante éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Ínapo jum Romapo lütüríata jípu báreka yún tómita nénekak.

—Ínapo éntok —tau jiaahua jü Pablo—, íkai lütüríata jípure jum Romapo ín áтчay bétana.

²⁹ Júnëli ä jíak, jume Pablota bemmúchabárëu seep ä tójjak. Jü comandante júne ä romáanotukäu jünéaka, at májhueka taahuak ä sumatébokä béchíbo.

Jü Pablo jume judíom buere yäura bíchäpo yeu tóijhuak

³⁰ Yokóriapo jü comandante juka lütüríata jünéria báreka, jita béchíbo jume judíom juka Pablota nátuakähui, jume cadenam ä úhuaaka jume tíöpopo tékiakammeu nésahueme nau núnotebok éntok síme huaka judíommeu buere yäuraata. Huanäi juka Pablota yeu béebaka bem bíchäpo yéä tójjak.

23

¹ Jü Pablo juka yäurata bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaítat jachin éaka jíápsa Diosta bíchäpo én tajti.

² Huanäi jü Ananías, jü tíöpopo chë né sauhueme, jume Pablota náapo jábuekame teníchä chóchon sauhue.

³ Huanäi jü Pablo ínel au jiaahua:

—¡Áapo jü Dios ket enchi bébnake, empo kaita lütüríata joame! Empo leyta huë páman nokta ínot chupä íaahuaka áma yéchataka, leyta béj-reka nee kókosi jotebo.

⁴ Huame áma anëu éntok, Pablota ínel jiaahua:

—¿Jatchu empo junëli béttesi au nooka jü tíöpopo buéresi nésahuemtahui, jü Diosta béchíbo tekípánoamtahui?

⁵ Pablo éntok, júchi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaa júneyai tíöpo buéresi ä nésahuëhui. Ínapo júneátek kaa ínel au jiaü eiyei, bueítuk jum Diosta noki jíojteripo ínel jiaahua: “Kátë hua yäura em puéblopo nésahuemta bétana béttek nooka.”

⁶ Huanäi jü Pablo jünëak jume áma nau yáij-lame huatem saducéomtukähui, huatem éntok, pariséromtukähui. Ímëi kaa nánancha jita súalei. Huanäi kusisi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo pariseero, ín áтчay junne, éntok jume ínomak huéerim junne. Ёn éntok, jume kókkolam jíabitenakeu ín súalé béchïbo noki ínot chúpari.

⁷ Júnëli ä jíak, jume pariseerom éntok jume saducéom, bempo nau nok nássuatáitek. Huanärim kaa nánancha éaka emo náikimtek.

⁸ Bueítuk jume saducéom jume kókkolam jíabitenakeu kaa súalei, éntokim ángelesim káitá tíyái, kia espíritum junne. Të jume parisérom éntok, símeta íkái ayúkä bétana ä súale.

⁹ Huanäi buéresi chaihuame hueiyei. Huate judíom ley am mamájtíame parisérom beu éame jápteka ínel jiaahua:

—Í yoreme kaita juénak yáala. Espírituta au nok-látuk, o Diosta ángel áu nok-latuk, túri. Katte Diosta béj-reka jájaptenake.

¹⁰ Huä nau nok nássuahuame buéresi hueiyei, kíalíku jü comandante juka Pablota máuj-riai juka genteta náikim ä huikmáçhileka. Junen béchïbo sontarom áman nütebok áme násuk yéu ä huíkeka cuarteliu ä toij íaaka.

¹¹ Yokoríapo tukaapo, jü Señor jü Pablotau yepsaka ínel au jiaahua:

—Óusë éiya, Pablo, bueítukë ímí Jerusalémpo em ino bétana nokaká bénasi áman Romapë két noknake.

Jü Pablota mënë béchïbo tekípanuahuähui

¹² Yokoríapo huate judíom éhuil nokta nau yáuhuak juka Pablota mëbáreka, ínel jíaka:

—Éläpo jü Dios nokta béttesi ítot chúpanake.

Juka Pablota kee mëaka itom jíbuáko éntok itom jita júne jëko.

¹³ Jume íkái nokta yáakame cuarenta óhuim béppatukai.

¹⁴ Huámëi jume tíöpopo tékiakammeu néshuemmehui éntok huame judíom yoiyötori yäut jóarimmeu sájaka ínel ámeu jiaahua:

—Ítapo nokta nau lútúria yáala juka Diosta nokta béttesi ítot chúpanake tíaka juka Pablota kee mëaka jíbuáko.

¹⁵ Ёn éntok, eme éntok jume huate yäurapo tékiakame, jukem comandanteta téjhua, yoko äbo enchimneu ä huérianake, juka ä huéetuä bétana chë tüisi at nátemaje béchïbo tiaupo. Ítapote jum böt ä jójottuaka ä mënake ke äbo ä yepsayo.

¹⁶ Të jü Pablota asohuaara ä júneriak juka huemta. Huanäi áman cuarteliu ä téjhua.

¹⁷ Huanäi jü Pablo senu capitanta núnuteboka ínel au jiaahua:

—Íkäre júbua yötumta áman comandantetau huéria, bueítuk áapo jita au ä nokmáçhik au huéria.

¹⁸ Huanäi jü capitán áman comandantetau ä nuksiiká ínel au jiaahua:

—Jü Pablo áman peréesopo jípuhuame nee núnuteboka íkái júbua yötumta nee äbo emou huéria sáuhue; áapo jita emou ä nokmáçhik huéria téehua tau jiaahua.

¹⁹ Huanäi jü comandante juka júbua yötumta mampo buíseka omot yéa nuksiká ä temajék:

—¿Jítasë inou nok báare?

²⁰ Huanäi hua jübua yötume ínel au jiaahua:

—Jume judíom nau nokta lútüria yáala emou nok báreka yoko juka Pablota jum yaurata bíchäpo enchi yéu ä toij sáu báreka, juka áa huéetuá bétana chë tüisi at nátemaje béchíbo tiaupo.

²¹ Të kátë am súale, bueituk cuarenta oóhuim béppataka böt éusulataka ä boobíchaihui, éntokim nokta yáala juka Diosta béttesi nokta ámet chúpanake tíaka, juka Pablota kee mëaka jíbuäko éntok jita júne jêko. Én éntokim emou nokaka em am yómmianakeu jíba boobíchaihui.

²² Huanäi jü comandante juka jübua yötumta simtúak kaábeta ä tejhua sáhueka ikäi au ä nokákä bétana.

Jü Pablo jü gobernador Félixtau bíttuahuak

²³ Huanäi jü comandante guoi capitánim núnuka am téjhuak guoi cien sontarom guok-léerom am nü sáhueka, éntok setenta sontaró kákabäekame, éntok guoi ciéntom lánzakame, jum pueblo Cesaréau am kannákë béchíbo bátanim jiai tukápo.

²⁴ Éntok ket huate kábäim yeu pua nésauhue Pablota ámet yejsim-nakëhui, éntok am téjhuak tüisi ä suáyaka al-léamta áman gobernador Félixtau am nüpa sáhueka.

²⁵ Bempörimmak juka jiösiata áman au bíttuak ínel jáamta:

²⁶ “Empo gobernador Félix tua yórihuame, émoune tebote, ínapo jü Claudio Lisias.

²⁷ Éntokne enchi jünéetua jume judíom ikäi yoremta pereesotelukaihui, éntok bem ä më báareihui. Të ínapo jünéaka ä romáanotukähui, sontarómmakne ä jínëuk.

²⁸ Jum bem yäuraune yeá töjjak jünée báreka jita béchíbo ä nátuatukähui.

²⁹ Huanäine jünëak bempörim ley bétana huemta béchíbo ä nátuatukähui, té romáanom ley béj-reka kaita béttesi machik ä yáalatukähui ä mëtebonakemta, éntok kíal ä peréesotebonakemta junne.

³⁰ Tëne jünéaka judíom ä mëbáreka am tekipánoähui, sepne emou ä bíttuak, éntokne ket jume ä nátuame téjhuaala huaka bem at innëau em jikkajäpo am nok sáhueka. Íri jíbba”, tiahua jü jiösia.

³¹ Huanäi jume sontarom bem sáihuaka páman ayuka juka Pablota nuksájjak tukáapo pueblo Antípatris téau bícha.

³² Yokóriapo jume sontaró guok-léero bem cuarteliu nóttek. Jume kákabäekame éntok, bóula sájjak Pablota huériaka.

³³ Cesaréau yájakam juka jiösiata gobernadora mákkak. Juka Pablota éntokim ä mampo yétchak.

³⁴ Huanäi jü gobernador juka jiösiata noksuka Pablota temájek jakun ä jométukähui. Jum Cilicia buárápo ä jométukäu jünéaka,

³⁵ ínel au jiaahua:

—Huame enchi nátuame äbo yájak jübuë emo nok-rianake, huanäine enchi nok jikkaijnake.

Huanäi huam rey Heródesta jóakaípo ä páttiateboka ä suaya nésauhuek.

1 Chúkula mamni taáhuarim huei, jü Ananías, jum tiöpopo chë nésauhueme, jum Cesaréapo yépsak huate judíom yoiyötori yäut jóarimmaki éntok senu am nonók-riamtamaki, Tértulö ti téhuakame. Ímëi jü gobernadortau yájjak juka Pablota nätua báreka.

2 Juka Pablota yeu tóijhuak, jü Tértulo noktáitek, jü Félixtau ínel jíaka: —Empo Félix yörihuame, tüsite enchi at báisauhue yanti itom jíapsä béchíbo kaítat jachin éaka, bueítuk síme tüisi huéiye em koba súakä béchíbo.

3 Símetate íkái tühuata mabeta símekuchi, tüisi enchi báisauhueka.

4 Të kaa enchi rójiktítua béchíbo binhua emou nokaka, chúbala jibe itom nok jíkkaja.

5 Í yoreme imi yeu tóijhuakame jita juëna kökoata bénasi maachi, kaa tü yöreme. Síme ániat jume judíom násuk nau omtíhuamta huéetua, éntok jume nazarénom téammeu yäut.

6 Kia itom tiöpopo júne kaa tühuata hueetua báarei. Ítapo éntok, ä buíseka itom ley nésahue páman nokta at chupa báarei.

7 Të jü comandante Lisias áma au kibáchaka útteapo itom ä úhuak,

8 éntok itom téjhuak jume ä nätuame äbo emou kannákë tíaka. Én éntok, empo áapörík, Pablota, temájekátek jünéenake huaka itom áa bétana nokäu lütüriatukähui.

9 Jume judíom áma anéíhuim ket jíba símeta íkái lütüriä tíiyai.

10 Huanäi jü gobernador séñata jü Pablotau yáuhuak ä nok íaaka. Huanäi jü Pablo ínel jiaahua:

—Chikti ín al-léerimmakne ino nok-rianake em jíkkajäpo, bueítukne jüneiya juebena huásuktiriampo ín nacionbeu em yäuttukähui.

11 Empo ára at nátemaje, dóoce taáhuarim jübua hueiy inapo jum buere jóära Jerusalémpo yebíj-lataka áma Diosta yöreka au mujti báreka.

12 Kaábetamakne nok nássuaka jíkkajhuak, éntokne kaabe genteta emo tóboktítuaka bit-huak jum tiöpopo, éntok kia jak júne bem emo nau totójäpo, éntok kia jak sékana junne huämi puéblopo.

13 Ímëi yoremem kia jita bem áa béchíbo nee nätuäu jünem karë lütüria yáuhua.

14 Tëne juka ín boojoríau yeu buíjnake. Ínapo huaka ín yöiyöhuam Dios béchíbo tekípanua, símeta juka Diosta nésauhui libropo jíojteta súaleka éntok jume profétam jíofteri nokäu junne, jü bemela böta huépamani, bempörím kaa tühuätíähui.

15 Éntokne jíba Díostat boobícháihui bempörím at boobícháhui, jume kókkolam jíabitenakéhui, jume tü yöremem éntok kaa tü yöremem junne.

16 Juäri béchíbone jíba tühuata jóaka jíapsa, kaítat jachin éaka Diosta bíchäpo éntok yöremem bíchäpo junne.

17 'Jaiki huásuktíapone sékana bíchaa naa simsuka ín buíarau nóttek limójnata huériaka póobem béchíbo éntok tiöpota béchíbo.

18 Íkáine johuai jume judíom Ásiapo joomem jum tiöpopo nee bíchako, béja nee ino úbasuko bem ley nésauhuépo bénasi, të kaa búrummaki éntok kaa naa muksi jita huéetuaka.

19 Huámëi huämi nee bíchakame äbo sájak türínake, ímin yeu jápteka bem nee nätuanakë béchíbo jita ino bétana nok máchiako.

²⁰ Ímëi im aneme ket ára nooka áman judíom buere yäura bíchäpo jita béttësi machik ín yáalatukäu ínot téihuaka bétana.

²¹ Jamak áme násuk aneka kusisi ínel ín jíakä béchíbo nee nátuála: “Ènem nokta ínot jimmaala jume kókkolam jíabitenakeu ín súalë béchíbo”, ti ín jíakä béchíbo —tiahua jü Pablo.

²² Íkái jikkajaka jü Félix, tüisi jünéaka Jesucristota súalnä béchíbo tekípánoahuähui, íkái huemta bat tójjak ínel ámeu jíaka:

—Juka comandante Lísiasta äbo yepsak jübuane yúmalasi ä jikkajynake huaka at enchim nokähui.

²³ Huanäi jü Félix juka capitanta téjhuak júchi juka Pablota pattia nésauhueka, të licénciata ä nenki sähueka jume ä täyame ä bínnakë béchíbo, éntok ä aníanä béchíbo.

²⁴ Chúkula jaiki taáhuarim huei, júchi áma yépsak jü Félix ä jubímaki, Drusilä téamtamaki. Áapo judíotukay. Huanäi juka Pablota núnotebok Jesucristota súalhuä bétana áu ä nok iaaka.

²⁵ Të juka Pablota jum lütüriata huë páman emo nühuamta bétana au nokako, éntok jü emo yüihuamta bétana éntok taahuata yúmak, Diosta nokta yóret chúpanake bétana áu ä nookak, jü Félix guómtëka ínel au jiaahua:

—Simëe, ínapone kaa obisi anëtek, júchi enchi núnotebonake.

²⁶ Të jü Félix jü Pablótat boobícháihuii tómita ä makmáchileka yéä beb báreka; kíalíku élaaka jíba ä núnotebonake áamak ettéjhua báreka.

²⁷ Guoi huásuktiriam siika junëli huéeka. Júnensu jü Félix gobernadorpo yeu siika, huanäi jü Porcio Fésto ti téhuakame áma tékiatek. Të jü Félix jume judíommak tüisi tahuá báreka jíba juka Pablota peresopo tö siika.

25

Jü Pablo Féstota mámpo aneka judíom bétana áu nok-riay

¹ Huanäi jü Fésto áma yépsak gobernadorpo tékiata mabét báreka. Baij taáhuarim huei jum Cesaréapo Jerusaléniu bíchaa siika.

² Huämi jume tiöpopo tekípánoammeu nésauhueme, éntok jume judíom chë áma nok jikkaijhuame, Féstotau yájjak Pablota nátuaka.

³ Huanärim bem huáatiäu emo yáaria nésauhueka au noókak, juka Pablota Jerusaléniu ä bittua sähueka. Të jü bem éau täbuiakai, böochim ä mëtebo báreka eiyai.

⁴ Të jü Fésto juka Pablota jum Cesaréapo peréesö tíiyai, éntok läuti jëla áman au huëe máchilë tíiyay.

⁵ —Júntuk —ti ámeu jiaahua— jume enchim násuk tékiakame ínomak sájak türinake jum Cesaréahui. Huákäi yoremta béttësi machik juënak yáalatuko árem ámanirem ä nátua.

⁶ Jü Fésto jum Jerusalémpo guojnaiki o guojmamni táapo jáni aneka Cesaréau nótek. Yokóriapo béja jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka Pablota áman nütebok.

⁷ Juka Pablota áman kibákek, jume judíom Jerusalén bétana áma yájakaihuim au rúkteka nate chíkola au jáptek. Huanärim juebénak béttësi machik bétana ä nátuai, tem kaachin ä lütüria yáa máchiakai.

⁸ Jü Pablo éntok, au nok-riaka ínel jiaahua:

—Ínapo kaita béttesi machik yáala, kia judíom ley béj-reka éntok kia tiöpota béj-reka junne, éntok Césarta, Romapo yäutta, béj-reka junne.

⁹ Të jü Fésto jume judíommak tüisi tahuá báreka, Pablotau inel jiaahua:

—¿Játchë kaa Jerusaléniu huee báare ámani juka nokta emo bétana huemta ín tü yáanakë béchibo?

¹⁰ —Ímñe Romapo yäurata bíchäpo aane —tau jiaahua jü Pablo—, éntok imí ájária lútula huëpo nokta inot chúpanähui. Empo tüisi jüneiya judíom béj-reka kaita juénak ín yáalatukähui.

¹¹ Jita juénak nee mëtebonakemta yáalatuk kaáchinne ä eria ín muknákëhui. Të kaita juka bem íno bétana nokäu lütüriatuk, kia jábe júne kaa lütüriata jípure judíom mampo nee ä tóijnakëhui. Kíalíkune juka Césarta, Romapo yäutta, áapörik nokta inot chupäia.

¹² Huanäi jü Fésto jume huate yäurammak ettëjhuasuka inel au jiaahua:

—Béjasé juka Césarta, Romapo yäutta, nokta émot chupäia, huáahuine enchi bíttuanake.

Jü Pablo rey Agrípata bíchäpo yeu tóijhuak

¹³ Chúkula jaiki taáhuarim huei, jü rey Agripa téame éntok Berenice ä jubíahua jum Cesaréau yájjak juka Féstota tebótua báreka.

¹⁴ Huámi binhua am anéi, jü Fésto juka reyta ettëjhuariak juka Pablota áma peréesotukä bétana inel au jiaka:

—Senu yoreme imí jípuhua jü Félixta peréesopo tösikähui.

¹⁵ Jum Jerusalémpo nee anéi, jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme éntok jume yoiyötori judíommeu yäut jóarim apä béj-reka inou noókak béttesi nokta nee at chupa sáhueka.

¹⁶ Ínapo éntok, inel ámeu jiaahua, juka Romapo yäuraata kaa junëli ä boojóriä tíiya, jábeta ä mëtebonakëhui kaa bat jume ä nátuammak emo am pújba bíttuaka emo am nok-rianakë béchibo, jita béchibo bem nátuahuähui.

¹⁷ Kíalíkune bempörim äbo yájak, kaa binhua boobíchaka yokóriapo jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka yoremta áman nütebok.

¹⁸ Të huame ä nätua báreka yeu jáptekame kaítam huaka ín at érahuëu yeu buissek.

¹⁹ Ál-la hua bem áa bétana nokäu kia hua bem Diosta tekipánäu béj-reka ä hué tíiyai, éntok senu yoreme Jesús téame mukúkamta bétana, éntok juka Pablota huákäi yoremta jiapsä tíä bétana.

²⁰ Ínapo éntok, ilë bénasi huëpo kaachin anmáchika juka Pablota temájek jum Jerusaléniu áapörik hueebare jáni tiaka, ámani juka nokta at chúpanä béchibo jü at nokhuamta béchibo.

²¹ Të áapörik juka Romapo yäutta, Augusto rey Césarta, nokta at chupä iä béchibo, jíbane peréesopo ä jipu nésauhue áman Romáu ín ä bíttuäu tajti.

²² Huanäi jü rey Agripa Féstotau inel jiaahua:

—Ínapo kéchá nok jíkkaij peiya íkäi yoremta.

—Türi, yoko jübué ä nok jíkkaijnake —tau jiaahua jü Fésto.

²³ Yokoriapo béja jü Agripa éntok Berenice áman yájaka, yörisi machisi emo yáalamtaka yäuchim jojóyëu kíimuk jume sontaróu yäuchimmak éntok jume oóhuim puéblopo chë yörihuammaki. Huanäi jü Fésto Pablota áman nütebok.

²⁴ Ama ä nüpahuak, jü Fésto ínel jiaahua:

—Empo rey Agripa, éntok eme oóhuim im itomak aneme, imi aane i yoreme. Juebena judíom ä béj-reka inou nooka jum Jerusalémpo éntok imí Cesaréapo junne, sootí jíaka kaa ä jíapsiria nésauhueka.

²⁵ Të ínapo kaita huaka béttesi machik ä mëtebonakemta at téuhuak, éntok áapòrik juka rey Augusto Césarta, Romapo yáutta, nokta áachä chupä iä béchibone áman au ä bíttua báreka tahuala.

²⁶ Tëne kaita juka tua lütüriata áa bétana hua nésauhuettau ín jíoitemachik jípure. Kíalíkune enchim bíchäpo yéä tójja, të emou tühua, empo rey Agripa, enchi ä temajnakë béchibo jita ä yáalatukä bétana. Béttesi machik ä yáalatukäu enchi at téakne ín au jíojte machik jípunake, hua nésahuemtahui.

²⁷ Bueítukne kaa ä lütüriale pereesota áman bíttuaka éntok, kaa jünee huamta nénkako jita bétana ä nátuatukähui.

26

Jü Pablo rey Agripata jíkkajäpo áu nok-riay

¹ Huanäi jü Agripa Pablotau ínel jiaahua:

—Licénsiatë jípure em emo nok-rianakë béchibo.

Huanäi Pablo jikau mámtaka ínel áu nok-ria táytek:

² —Tüisine al-leiya em bíchäpo aneka, empo rey Agripa, ín ino nok-rianakë béchibo, símeta huame judíom nee béj-reka nokäu bétana.

³ Chë júnene al-leiya, huaka símeta jume judíom boojoriau em jüneria béchibo, éntok jita bénakut itom nau nok nássuähui. Kíalíkune em jíapsi yánti yécharika enchi nee nok jíkkajj iäaka emou nooka.

Jü Pablo jáchin áu ä nükäu bétana nookay, kee jee Diostau bíchaa jíapsi kúakteka

⁴ Síme judíom jüneyia ílitchika naateka jáchin ín ino nükähui, áme násuk aneka áman ín buiaräpo éntok buere joära Jerusalémpo junne.

⁵ Bempo ket jüneyia, éntokim ára yéu ä buisse ínel eáteko, jübua yótuka naateka jume parisérom béu ín éaihui, hua grupo itom religionpo chë júne Moiséjta nésahue páman au boojóriame.

⁶ Én éntokne imi yáurata bíchäpo yeu toij iäi ín boobíchá béchibo, juka Diosta jume kókkolam jíabitetuanakëhui, jume itom yoiyöhuammeu ä nokákä bénasi.

⁷ Síme jume Israelta dóoce úusimmet yeu kat-riam huaka nokta yáata chúpëu boobíchaihui, kíalíkum juka Diosta yöre, éntokim at tekípánoa taáhuarit tukáarit naabúrujti. Én éntok, empo rey Agripa, ket jíba júkai ín boobíchá béchibo, jume judíom nee nátuala.

⁸ ¿Jatchu eme kaa ä súale jáku juka Diosta jume kókkolam jíjabitetuähui?

Jachin juka Pablota bannaataka jume Jesucristota súaleme ä guok jájjaseihui

⁹ Ínapo bannaataka lútula huëpo tüisi ino ayúnake bénasi eiyai jume Jesús Nazaretpo jometa súaleme jíókot joaka.

¹⁰ Éntokne junëli am johuai jum Jerusalémpo. Jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme bétana útteata jípureka, ínapo juebénam

Jesucristota súaleme cárceliu tójjak, éntok am súahuai júnene huame am súakame beu eiyai.

¹¹ Juebénasine jiókochem johuai bem súalëu am toij íaaka. Íkáine johuai simat jume judíom nau yayajäpo. Túisine kaa huéeläpo ámeu omtei, kia jum puéblompo sékana buiaräpo jokäpo júnene am guokjájasei.

Jü Pablo Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana júchi nookay
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Júnëline éaka jum pueblo Damascou bíchaa hueiyei, útteata jípureka éntok tékiata máktaka jume tiöpopo sacerdote tékiakammeu nésauhueme bétana.

¹³ Të jum böchi, empo rey, tua lútula kátekne machíriata téhueka bétana kom sikamta bitchak táata machiria béppa chë útteamamta, ino chíkola nee machíriakamta, éntok jume inomak kateme chíkola.

¹⁴ Huanäite sime buiäpo huáttek. Ínapo éntok, senuk téhueka bétana inou nokamta jíkkajak tua ín nokpo, hebreo nokpo, ínel jáamta: "Empo Saulo, çjatchíake nee guokjájase? Empöise kökosi emo johua, juka buesta sísiiguok buahuita témmü bënasi."

¹⁵ Huanäine ínel jiaahua: "ÇJábesaë empo, Señor?" Jü Señor éntok, ínel júchi inou jiaahua: "Ínapone jü Jesús, jü em guokjájjasëhui.

¹⁶ Të kátë jachin éaka kikte, bueítukne ín nésauhui em jonákë béchíbo emou ino yeu machíriak, éntok juka én em bíchakäu bétana em noknákë béchíbo, éntok chúkula em nee bínnake bétana.

¹⁷ Énne huame kaa judíommeu enchi bittuanake. Huámëi mampo, éntok judíom mámpone enchi áma yorétuanake.

¹⁸ Ámeune enchi bíttuanak juka ín lütüría enchi am majtíanakë béchíbo, kaa jíba kaa ä täyaka bem jíapsinakë béchíbo. Huanärim kaa éntok Satanásta útteara bétuk emo jípunake, ál-lam Diosta éä páman kannake. Júnëlim nee súaleka hua bem juëna yáarikut jiókoritunake éntok jume Diosta bíchäpo túisi tahualame násuk annake."

Jü Pablo juka Jesústa téhueka bétana au nokákäu au chúpaktiaka nookay

¹⁹ 'Kíalíkune juka Jesústa téhueka bétana inou nokákäu chúppak, empo rey Agrípa.

²⁰ Jume Damascopo anémmeune báchá noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta, Diostau bíchaa emo an jíapsi kúakti sáhueka túhuata joaka jünakiachinákë béchíbo bem jíapsi kúaktilatukä bétana. Chúkulane éntok, jume Jerusalémpo anemmeu ä noókak éntok sime Judea buiaräpo anémmehui, álë bënasi huame kaa judíommeu junne.

²¹ Juäri béchíbo jume judíom jum tiöpopo nee buíssek nee mëbäreka.

²² Të Diosta nee aniä béchíbo jíbane at tekípánoa óusi éaka én tajti, juka tü nokta simemmeu nokaka, rikommeu éntok kia polóobemmeu junne. Kaítane éntok ámeu nooka huaka jume profétam éntok Moiséjta nokákäu jíbba, jü ayúnakemta bétana.

²³ Bueítuk bempo juka Cristota jíókot máchirata bínnake tíiyai, éntok mukuka jume kókkolam násuk báchá jíabitenake tíiyai, éntok juka Diosta lütüría judíommeu ä noknákë tíiyay, éntok kaa judíommeu junne.

Jü Pablo juka rey Agrípata Jesucristota súaltua báreka nookay

²⁴ Júnëli juka Pablota au nok-riai, jü Fésto cháchayeka ínel jiaahua:

—¡Rokotuläe, Pablo! Huä buere jita em emo majtää béchibë rokótulaë.

²⁵ —Kanne rokótula, empo Fésto tua yörihuame —tau jiaahua jü Pablo—, ál-la jü ín nokäu tua lütüria.

²⁶ Imi aane jü rey Agripa sime juka huentä tüisi jüneriame, kialikune kaachin éaka áa jikkajäpo nooka. Lütüriapone áapörík simeta ikäi jünériä tüiya, bueituk jü ín áa bétana nokäu kaa jak éhuil yáari.

²⁷ ¿Játchë juka profétam nokákäu súale, empo rey Agripa? Ínapo jüneiya em ä súalëhui.

²⁸ Huanäi jü rey Agripa ínel au jiaahua:

—Jamake kaa jaiki nokiai juka Jesucristota nee sualmáchile.

²⁹ Pablo éntok, ínel au jiaahua:

—Tua Dios ínel éenake, ilikki nokiai éntok kia bürukuai junne, empo éntok jume huate én nee jikkajame jüne ino bénasi tahuánake, të kaa cadenammea súmataka, ál-la Jesucristota súaleka.

³⁰ Juka Pablota junëli jáak, jü rey kíktek, éntok jü gobernador, éntok Berenice, éntok sime huame áma jokáihuim.

³¹ Huanárim sékána bichaa sájaka, nau ettéjhuaka ínel jiaahua:

—Í yoreme kaita béttesi machik ä mëtebonakemta yáala, kia ä peréesotebonakemta junne.

³² Huanäi jü Agripa Féstotau júchi ínel jiaahua:

—Átä búttiä eiyei ikäi yoremta kaa áapörík juka Romapo chë nésauhuemta nokta at chupa íaayo.

27

Pablo jum Romau bíttuahuak

¹ Jum Italia buíarau bíttua báahuaka jü Pablo éntok huate peréesom jü capitán Júliö téamta mampo jóahuak, hua Augústota batallonpo jometa mampo. Ínapo Lucas, Pablótamakne siika.

² Huanáite jum barco Adramítена teäu jomepo nuk sákahuak, Asia buíarau bichaa huátaktëpo. Aristarko éntok, ket itomak hueiyei, jü Tesalónicapo jome, hua pueblo Macedonia buíaräpo káttekäpo.

³ Yokóriapote jum puerto Sidonpo yájjak. Huämi Julio tüisi ä al-lériaka ä bitchak juka Pablota, kia huame ä täyäu bëkatana jüne náasä huéenakë béchibo ä licenciak ä aníanä béchibo.

⁴ Jum Sidonpo yeu sájakate juka isla Chípërë míkötana tösájjak, bueituk jü jeka itom bėj-reka hueiyei.

⁵ Jum Cilicia buiárahui, éntok Panfilia buiära beute jü bahue naabúrujti yeu sájaka jum pueblo Mírä teäu yeu yájjak, Licia buíaräpo.

⁶ Huämi jü capitán senu barcota téhuak Alejandriapo jometa Italia buíarau bichaa huátaktemta ama itom jámu sauhue buoula itom huéria báreka.

⁷ Juebena táapote läuti jiba kateka, jíókot anpo jum puerto Gnídö beu yájjak. Ketune juka jekata itom bėj-reka huë béchibote puerto Salmón beu áman sájjak isla Cretä téamta kontiaka.

⁸ Júnëli juka jekata itom bėj-reka huei júnete jiba boojohuai bahué mayóamak lópola. Júnensute Buenos Puertos téhuakäu yájjak, jü pueblo Laséäu kaa mekka káttekähui.

⁹ Júnelite bínhuatuk, éntok béja kaa türiakai bahuero booyo béchibo, jume buere jékam béchibo éntok béja sebe kibakei. Huäri béchibo jü Pablo

¹⁰ ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, ika boojóohuamtane kaa tüisi bitcha. Júkate barcota tärunake éntok huaka áma huériahuamta junne, éntok ítapo júnete jamak itom jíapsi tärunake.

¹¹ Të jü capitán juka barcota huériamta chë nok súalei éntok juka ä átteakamta, jü Pablota béppa.

¹² Huákäi puertota kaa türiakäu jünériaka jum séberiaapo áma anbéchibo, síme jëla áma yeu sákahuak junne türianake tüiyai, jamak júne Féniceu yáijnake ti éaka, hua puerto Cretapo kátekäpo, huämi juka séberiaata pasároa báreka. Huäri noresteu bíchaa pújbaka káttek éntok suresteu bícha.

Jum bahuero buere jéjekakame

¹³ Huanärim sur bétana juka jekata kaa útteaka huë béchibo al-léaka emo boojómáchilek. Yeute sájaka jü Creta bahué mayóat kattáitek.

¹⁴ Kia lauti jëla buere jeka Noréstë téame juka barcota útteaka béebaka,

¹⁵ ä huéria táytek. Atä béj-reka kaakun kat máchika kíal ä tójjak; huanäi itom nuk siika.

¹⁶ Jü ili isla Claudä téamta huamte sájjak, jekata kaa útteaka huépámani. Huanäite jíókot anpo juka ili canoata itom huíksakäu itou huíkeka barcopo jikáchä teekak.

¹⁷ Béja jikáchä téksukam huíte buerémnia juka barcota nate chíkola nau súmmak kaa näikim ä huénnakë béchibo. Huanärim jum séü Sirtë téau emo kimumáchileka májhueka, jume velam búttiaka jekámak sájjak.

¹⁸ Yokóriapo jíba bénasi juka jekata útteaka huei, juka barcopo bem huériäu bahuéu kom huótiatáitek.

¹⁹ Baij taáhuata huei éntok, ítapo am aníaka juka barco átteata áma huériihuamta báau kom huótiak.

²⁰ Yuun jaiki táapote täata kaa bitchak, kia chokim junne, éntok juka buere jekata itom bebä béchibote béja kaa yorem eiyai itom áma yorénake bétana.

²¹ Béja jaiki táapo kaa itom jíbuä tíaka jü Pablo áme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme oóhuim, chë türi eiyei eme nee nok jíkkajako. Katte jum Cretapo yeu sájakátek íkai jíókot máchiraata kaa bit eiyey, éntok huaka enchim huériäu jünem kaa tárü eiyei.

²² Të katem kom eiya, bueítuk ito násuk kaibu jábe muknake, tem juka barcota ál-la jíba tärunake.

²³ Tukábiak jü Diosta ángel inou yépsak, áapörík bétana inou jaatáka, hua Dios nee sáhuemta bétana éntok hua in áa béchibo tekípánoähui.

²⁴ Huäri Diosta ángel ínel inou jiaahua: “Kátë jachin eiya, Pablo, bueítukë Romapo chë nésahuemta bíchäpo yeu toijna, éntok emo béchibotuk jü Dios síme jume barcopo émomak kateme bem kókko éäpo áma am yoretuanake.”

²⁵ Júnentuk, eme oóhuim, óusem eiya, bueítuk ínapo jü Dióstat eiya, éntokne jüneiya juka Diosta ángel nokakä páman ä lütüriatunakëhui.

26 Tē ál-late senu islau yeu biáktinake —ti ámeu jiaahua jü Pablo.

27 Séjtul tukáapote, béja guoi semáanapo boojóolataka, jum bahué Adriatico ti téhuaakapo jü jeká naa itom núnübuai, huanäi tukáa násuk huei jume barcopo tekípánoame jünëak bahué mayoau itom yeu yáijböhui.

28 Huanärim juka báta jáimu mekka kómiakäu jünéria báreka ä jünaktek. Huanäi treinta y seis métrotukai. Júchi huam jëla katékam júchi ä jünaktek. Huämi éntok, veintisiete metrota jípurey.

29 Huanärim májhueka jü barcota jita tetau tajti máchileka, naiki anclam barco chobe bétana huéeme kom huötiaka jáptek. Huanärim májhueka noita júne machútua peiyai.

30 Jume áma tekípánoame éntok, jum barcopo yeu kat báreka eiyai. Kíalílikum juka ili canoata báau kom jímma báarei, jume anclam barco kóbapo kateme kom huötia báaremcha aneka.

31 Tē jü Pablo juka capitanta téjhuak éntok jume ä sontaróahuam, ínel ámeu jiaka:

—Ímëi yorémem kaa jum barcopo tahuak, eme kaibu áma yorénake.

32 Huanäi jume sontarom jume huitérim ili canoata ámei huitetuatakäu chúktiaka báau kómä tátabek.

33 Marikaróapo béja jü Pablo símem téjhuak am jibuä sáhueka. Ínel jiaka:

—Béja guoi semána huéiye eme kaa al-léaka kócheke, éntok kaa enchim jápsilápo jibuäka.

34 Nóitem jibuä. Útteatem nüye kaa kókko bárëteko. Óusem éiya. Júnëäm kaibu jábe ímí báapo muknake.

35 Júnëli jiausuka jü Pablo huépul páanim nüka Diostau nokak ä baisáuhueka símem bíchäpo, éntok am rébektiaka am buátáitek.

36 Huanäi síme óusi éaka ket jibuátáitek.

37 Síme ítapo jume barcopo nau katéihui guoi ciento setenta y séistukai.

38 Chúkula bem jóboäpo núkisi jibuäka, jume tiríkomim bahuéu kom huötia barcota kaa béttesi huéenakë béchïbo.

Jü barco jum bahuepo kom kibakek

39 Yeu matchuk jume barcopo tekípánoame juka buíata bitchak, kaa ä täyaka jachin ä téhuaakähui. Tem juka bahué komiata see päriata jípuremta bitchak. Huanärim áman bíchaa kat báreka taahuak, barcota ára áman emo rúktia máchileka.

40 Jume huiterimim chúktiak jume ánclam ámey chäkaihuim, huanärim jume anclam báapo tö sájjak. Jume barco timónimim yarajtiak ámey ä kúakúaktiahuähui, éntok jume velam bat huéeme jikau huikkék. Huanäi jü barco bahue komiata mayoau bíchaa huée táytek.

41 Tē jum báata au nánkëu bíchaa siká, huämi jü barco kobba séepo tútteka béja kara huéeka taáhuakk. Jume máarem éntok, juka barco chóbeta chíbela jámtiak.

42 Huanäi jume sontarom jume peréesom suabábarek kaa yéu am bajúm äaka, am tennimáchileka.

43 Tē jü capitán juka Pablota ä jínëubárë béchïbo kaa licénciata nénkak, ál-la am téjhuak jume ára bajúmeme noita báau emo huötia mayoau emo am jínëutuanake tiaka,

⁴⁴ jume huátem éntok, tablámmet yeu bajúm sauhue éntok barco kuta kóttilammechi. Júnelite síme yeu bajúmeke áma yoórek.

28

Jü Pablo jum isla Maltä teäpo yeu yepsaka áma aaney

¹ Béja síme áma yorésuka, jünēeak juka íslata Malta ti téhuaakähui.

² Huame áma joomem al-léaka itom mabétak. Sejchúktim bueürum itom náariak sébē tíaka éntok yúkē tíaka. Huanärím símem itom tájimmeu rukti sauhue itom sukäu íaaka.

³ Huanäi juka Pablota kuta huakíam nuka taijpo ä töttöai, jü bakot tüisi jóguokame tatájaka áma yeu huánteka mampo ä kēka at chāka taahuak.

⁴ Jume áma joome éntok, juka bakotta Pablótat mampo chākamta bíchaka ínel nau jiaahua:

—Í yoreme jíba tua yore súaleero. Bahuepo kaa muukuk, tē jü Dios ä yáari béchíbo kaa ä jíapsí íaa.

⁵ Tē jü Pablo tájpo au tátakeka juka bakotta áma kom tátabek éntok kaachín aika. ⁶ Síme at suuhuai ä mam baijmáchileka. Tem binhua at saka, kaachín ä ayúí, tábuiasi eetáitek. Jukam Pablota dios tüiyai.

⁷ Huämi kaa mekka senu yoremta buám tókai, Públió téamta buiyam. Áapo huämi islapo nésauhuei. Huäri tua al-léaka itom mabétak, éntok tüisi itom aníak baij táapo.

⁸ Júnaksu éntok, jü Públiota áтчay taijhuécheka bökai éntok kōkoa disentériä téamtai kōkoreka. Huanäi jü Pablo áman ä bíchiseka siika. Ä bíchaka, Diostau buanaka choápo áa béppa ä mámték túriak.

⁹ Íkai jüneriaka jume huate génte kōkoreme islapo jóakame au yaij táitek; huanärím túriak.

¹⁰ Huanärím tüisi itom yöreka itom bitchai. Chúkula júchi itom saka báareyim símeta huaka bööt béchíbo itom huátianakeu itom miikak.

Jü Pablo jum buere joära Romau nüpahuaak

¹¹ Béja baij metpo jum islapo anékate báau huáttek senu barco áma séberiatá pasároakäpo. Áapo Alejandriapo jométukai, jume diósim Cástor éntok Póluxta titéhuaakame señaálim huériai.

¹² Jum puerto Siracúsä ti téhuakapote yeu yájjak. Huämíte baij táapo aaneek.

¹³ Huämi éntokte boula sájjak jíba jü bahué mayóamak lópola jum pueblo Reegiö ti téhuakäu tajti. Yokóriapote béja sur bétana jekríahuak, júchi machukte béja jü pueblo Puteóli ti téhuakapo yeu yájjak.

¹⁴ Huämíte huate hermáanom téhuak. Huámēi itom áma tahuá sauhuei senu semáanapo. Chúkula bėjate Romáu bíchaa sájjak.

¹⁵ Jume hermaanom Romapo aneme béja nokta mabet-latukay, itom áman katē bétana. Kíalíikum itom nankíríka sájaka jum pueblo Foro Aapiö teäpo ito bea aaney, huate éntok, jum Baij Tabérnam teäpo. Jü Pablo am téaka tüisi Diosta baisáuhueka taahuak éntok óusi äak.

¹⁶ Jum Romáu yájjahuak jü capitán jume peréesom jü sontaró yäutta mampo jóiyak. Tē juka Pablota sékána tójjak áapolaik áma annákē béchíbo, huépul sontarota ä suáyatuaka.

Jü Pablo jum Romapo judíommeu nookay

¹⁷ Baij taáhuareka áma yebj-lataka jü Pablo jume judíom Romapo chë yörihuame nau núnotebok. Nau am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme inomak huéerim, ínapo kaita jume judíom béj-reka yáalataka, éntok kia bannaataka itom yöiyöhuam boojóriäu béj-reka junne, jíbane jum Jerusalémpo peréesotehuaka romáanom mampo yéchahuak.

¹⁸ Huanäi jume romáanom ínot nátemajeka nee búttia báarei, bueitukim kaita lútüriata ínot téuhuak nokta béttesi ínot bem chúpaka ín mëtunakëhui.

¹⁹ Të jume Israelitam katim báreka taahuak. Kíalikune juka Romapo chë nésauhuemta nokta ínot chupa íaka nookak, kia kaita béchibo ín nación nátuamáchik junne.

²⁰ Júnel béchibone enchim núnotebok enchim bit báreka éntok enchim-meu nok báreka; bueituk ítapo jume Israelítam boobíchäu béchibone imi cadenammea súmataka jípuhua.

²¹ Huanärim ínel au jiaahua:

—Ítapo kaita jüsiata Judea bétana huemta mabet-la emo bétana nokamta, éntok kaabe jume judíom itomak huéerim huannäbo äbo yáij-lame kaita juénak emo bétana nooka.

²² Enchite nok jikkajj peiya jachin em éäu jünéria báreka, bueitukte jüneiya símekut í bemela yore majtíahuamta béj-reka nokhuähui.

²³ Ä nok jikkajj bárekam taáhuata ä yéchariak. Taáhuata yúmak, juebena génte áma nau yájjak jum Pablota anéipo. Huanäi kethuéi naateka kúptëu tajti ámeu noókak jachin juka Diosta im buíapo nésaunakëhui. Moiséjta ley bétana ámeu noókak, éntok jume profétam jüojtekäu bétana, Jesústa jü Crístitukähui, jü Diosta yeu püari, am súal íaaka, éntok im buíapo ä nésaunake bétana.

²⁴ Huate juka Pablota nokákäumak al-léaka taahuak, huate éntok, kaa ä súalei.

²⁵ Júnëlim kaa nánancha bem éä béchibo sáka táitek. Huanäi jü Pablo ínel ámeu jiaahua:

—Ammáli jiaahua jü Espíritu Santo juka profeta Isaiásta ínel jíáutuaka jume itom yöiyöhuammehui:

²⁶ Ámanë sika í gentetau ínel jiaahua:

Jíbem ä jikkajjnake jüöbe eme, të kaa at jünéaka; akém ä bínnake jüöbe, tem kaa ä súalnake.

²⁷ Bueituk bempo kaa at jünee báreka eiya.

Emom naka páttiak kaita jikkajj báreka, éntokim kúpek kaita bit báreka, kaa am jíapsi kúakteka ín am jínëunakë béchibo, tiahua jü Espíritu Santo.

²⁸ Jüntukem jünéaka taáhua eme, én naateka pujbau bíchaa juka yore jínëihuamta Diosta bétana huemta jume kaa judíom béchibotunakëhui. Huámëi ál-la al-léaka ä mabénnake.

²⁹ Juka Pablota ínel jíak, jume judíom sájjak juebénak nau noksákaka íari bétana.

³⁰ Jü Pablo jum kári ä reu jínulapo guoy huásuktiapo anek. Huámi síme jume ä bít báreka áu yayájame al-leaka mabetay.

³¹ Síme licenciata jípurey, juka Diosta ím buíapo nésaunake bétana kaabe ä táktiriyá.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Romanommehui

Pablota ámeu teboterim

¹ Inapo Pablo, Jesucristota nésahui joame, apóstoltu iaahuaka núnuri. Jü tü nooki Diosta evangelio ín noknakë béchibone yeu púari.

² Dios inel ä yáa rókaka nok-latukay, jauhuey naateka jume ä profeetam huámi, juka huépülsi huépo Diosta bétana ä jiojtekä pámani,

³ ä Üusihua bétana, itom Señor Jesucristo, rey Davidtat yeu simlame.

⁴ Huanäi Dios ä täyatebok; junéli tua Diosta ä Üusitukähui, úttiärata jípureka, Espíritupo huépülsi huépo áu ä nükä béchibo, entok kókkolam násuk ä jábitekä béchibo.

⁵ Jesucristota huámtä mabet-la juka kaa náksi tühuaata apóstolimtu sáyhuakä. Huanäite béja íkái síme ániapo anemmeu noknake, ä nésahui súaleka am yáanakë béchibo, ä téhuam jiba yöreka.

⁶ Huámë násuku eme két áma náikiari, Jesucristota áttiamtu iaahuaka.

⁷ Síme eme jume buere joära Romapo aneme, Diosta nákéhuim, Diosta nésahui huépulta bénasi jiba joaka núnurim, jápsi béchibo yeu púarim: Diosta kaa náksi tühua entok yánti jápsihuame enchim béchibotunake, Dios itom Áchay bétana huéeme entok jü Señor Jesucristota bétana.

Pablota Romau nóiti péähui

⁸ Kaita bát jee enchimmeu nokaka juka ín Diostane baisau báare, Jesucristota huám ámani enchim bétana nokhuamta. Béja símekut jikkaj-ri, juka jáchin tüisi Diosta enchim súalëhui.

⁹ Dios Áapo jüneiya, chikti ín jápsimak áa béchibo ín tekipanoähui, jü noki ä Üusi bétana huémta chíbejtia, entok Áapo két jüneiya, kaa chükteka enchim béchibo oraciempo Diostau ín nokähui, Áaporikúu bícha.

¹⁰ Aune ä nétane, áapo inel éateko nee ä máknake, ín áman huéenakë béchibo, entokne al-leaka áman yebijnake jum enchim anëhui.

¹¹ Bueítukne tüisi enchim bit péiya, juka Diosta bétana ín mák-ri enchimmet ä chíbejtia báreka, juka enchim mabet-läu chë júne tútti enchim át jápsinakë béchibo.

¹² Júnëlituk jü jáchin juka Diosta enchim súalëhui huépülsi náu tahuanake, enchim béchibo júne türinake entok inapo júne al-leaka tahuanake, juka Diosta enchimmet yáakäu bíchaka.

¹³ Íkái éntokem két jüneriapo yúmala, hermaanom, búrusine áman enchimmeu huée báreka eiyay, enchim násuk tekipanua báreka enchim ä bit iaaka, jáchin machisi juka Diosta inomak anëhui, jume kaa judíom násuku júne két ánëli. Të én tájti obiachisi ínobia chätula, enchimmeu ín huéenakëhui.

¹⁴ Jume griegommehui entok kaa griegommehui, jume tüisi jita täyammehui entok jume kaa jíösia täyammehui, úttia ín ámeu noknakëhui, juka Diosta nooki.

15 Júnëlem jüneiya, inapo ál-lane béja läuti jëla áman ä noknake, juka bemela nokta Diosta bétana huémnta enchimmeu kétchi, Romapo joakammehui.

Jü evangeliota úttia

16 Bueituk iri noki bemela Diosta bétana huémntayi kanne áy tiihue, bueituk iri Diosta úttiära, simeta béppa. Jábetaka junne ä súaleme áy jínëutunake, jume judíom bátchu, chúkula éntok jume griegom kétchi.

17 Iri noki Diosta bétana bemelasi huéeme itom ä téjhua, jáchin Diosta bíchäpo kaita kulpaka itom tatahuähui: tua bát huëpo ä súalhuä pámani, entok júchi ä súalhuäpo huämi, juka jiojterita jäpo bénasi: “Të jü lütüriata joaka jiápsame Diosta nokibet ä ea béchibo jiápsita jipunake.”

Yoremnta kaa tü jiápseskähui

18 Dios téhueka bétana ä ómtira bíttebo, jume síme Diosta bėj-reka jiápsammehui, bueituk jume yoremem kaa türik huéetuaka, jukam lütüriata kaa boojotua, juka kaa tíuramak náu ä kütiaka.

19 Bempom huitti jüneiya, juka Diosta lütüria ják áman huëhui. Dios machisi ámeu áu yeu buíj-la.

20 Bueituk kálajkosi bíttu jjöbe, síme jita kara bíttume ímí ayukame Diosta áttiari: jü jíba béchibo Diosta úttiära, entok jü Dios tua ájáría jíba béchibo jiápsame. Kálajkosi maachi, jü Diosta jáchinakähui, ániata ä yáakäpo huämi. Huäri béchibo, “katte Diosta bítcha”, ti júnem kara jiaahua.

21 Júnëli Diosta tatäyalataka júnem, katim ä yöreka ä úttilek, ä Diostukä pámani, entokim kaa ä baisauhuek junne. Jü ili bem jita täyämakim emo buérialék; jü bem jiápsihua entok bem éau jíba jo báarey. Huäri béchibo bem éeri kaa machiriata jipureka taahuak.

22 Túisi emo jita täyaleka, junëli éakasum kaa susuaka taahuak,

23 entokim juka Diosta lóoria kaa yuyujtumta kara bíttumta bem kóbapo yeu ä huíkeka ä yáuhuak, entokim ímí buíapo jometa bénasä yáuhuak. Huanärim huikitta bénasä yáalataka ä Dios tíiya, náikim guókekamta entok bakotta bénasi junne kétchi.

24 Huäri béchibo jü Dios chicha máchiriau bíchaa am sákatuak, tiasi máchiraata bem yáa bárëu bícha; bem takahuam júne kaa yöreka jájanam juénasi náu aayuk.

25 Jü Diosta lütüria ára nókichiata béchibom ä nakuliak; jüri ámeu chúppuk, ímí buíapo yáarítáu bem tochokteka ä yöreka entok ä úttileka, juka simeta yáalata júne yöri máchika; jüri Dios béja jíba yúu huásu-huásuktiapo jiápsaka yörihua. Júnentunake.

26 Huäri béchibo Dios tiasi machikuu am tójjak. Bem jáamuchim júne két tábuiasi emo nü táytek; jáamuchimntaka júnem jáamuchimtak emo náyotek.

27 Jume yoremem júne két ánëli, bem jáamuchim tójaka, áme bénasi oohuimmakim totö táytek, tiasi máchiraata náu joaka. Huäri béchibo bem takahuapo jüri ámeu yeu chúppuk, sékana böot bem kuaktekä béchibo.

28 Bempo béja juka Diosta omot yéchaka, kaitam Diostamak jüneria báreka taahuak. Huanäi jü Dios béja am kóba rókotek, kaa huéchiasi jita am yáanakë béchibo am tójjak.

²⁹ Jü kaa lütüriay simekut tápunika, kaa emo jub-lataka kíal náu anhuameyi, kaa tiurayi, tómi péé mukiaiyi, kaa yore jikolihuumtayi, áapalaytu báaremmiayi, yore súahuamtayi, náu nássuahuamtayi, ára nókichiayi entok áu íaahuamtayi.

³⁰ Jábetachim kaa tüisi nooka, yorem júnnaale; ilitchisi júnem kaa Diosta bétana nokhuamta jikkaij báare; karam jotu; símeku bempo jíbatu báare; emom buériale, kaa türík yáa báreka jíbam éiya; katim bem áchayim nok jikkaja;

³¹ bem éäpom jíba an báare; katim emo jünee johua; kaabetam nákke; námakakim jiapsek; kaabetam jikolè.

³² Tüisim jüneiya, Diosta jauhueeka juka bétte nokta ámet chüpanakèhui, juka kókkohuamta áme béchibo náikiatukàhui, síme kaa türík joame béchibo; júneltaka júnem jíba ikárim símeta boojoria, entokim két ámemak al-leiya, ikái jita am joayo.

2

Diosta yäura lutüria yorem tat chúppe

¹ Huári béchibo empo kaitaché jáhuiteka emo yeu huíknake, empo yoreme jábetaka junne. Empo tábuik sítuay emo yuktituame, tábuikut nokta chúpaka, émpè két emo béj-reka ayunake; éntoke két áa bénasi aane.

² Íkáite jüneria: Dios áapo lütüriata jípureme bétte nokta ámet chüpanake, jume kaa ál-la machisi ikái símeta joammechi.

³ Én éntok empo, ikái jita joame entok nokta huatemmet chúpame entok áme bénasi aneme, ¡kaibè ä guójanianake, juka Diosta yäurau enchi yeu kéchanakèhui!

⁴ ¡Jaché kia kaitapo emo ä bittua juka Diosta úttesi yore ä jikolèhui? Tebe tiempota enchi mákka, enchi jíapsi kuakti íaaka, kaa bamsipo enchi huéria enchi jikoleka. ¡Jukarè empo kaa jüneria?

⁵ Tè juka námakak em jíapsekà béchibo, karè emo jíapsi kuaktia junne; emoché náchá yétcha, juka Diosta ómtira; huári béja emo béchibo kaa türinake júnakóri, juka taahuarita yúmako, Diosta bétte nokta ímí ániata béppa chíbejtiahuako, entok ámani juka Diosta lutüria yeu machiako, júnakoy béja símem Diosta yäurau yeu am jábua huako.

⁶ Ámani béja síme hueuhuépulaka núnuhuakä béjtuana, jita bénak bem yáakäu bétana.

⁷ Jíbapo béchibo jíapsihuumtam mabetnake, huame jíba tühuata joaka jíápsakame. Huaméi béja juka lóoriata jaria, entok Diosta bétana yórihuamta entok yü tútti jíapsihuumta.

⁸ Tè Diosta ómtira entok jü bétte noki ámeu ayunake, jume kaa báreka Diosta béj-reka jíápsammehui. Íméri juka lütüriata kaa huáatiaka, kaa emo tóij báareme.

⁹ Jikot anhuame entok kókosi éehuame áme béchibotunake, síme jume yoremem kaa türík joammehui, jü judíota béchibo bátchu, huanäi jü griego kaa judíota béchibo kétchi.

¹⁰ Tè lóoria entok yórisi machika entok yánti jíapsihuame ayunake, jume tühuata joame béchibo, jü judíota béchibo bátchu, huanäi entok jü griego kaa judíota béchibo kétchi.

11 Bueituk jü Dios kaabeta chë áma nákke; sïmem nánancha éria.

12 Bueituk sïme juka Moiséjta ley kaa jïpureka jïöbeka kaa tüisi ayukame, junëlim kaita leyta jïpureka jiokot noki bëtteka ámet chüpatunake; entok sïme juka Moiséjta ley mámpo jïpureka kaa ä jïá páman ayukame, jüri leyta béchïbom két jum Diosta yáurau yeu tóijna. Huanäi noki bëttesi ámet chüpatunake.

13 Bueituk katim tü yóremem juka Moiséjta ley bem jïkkajakä béchïbo, ál-lam juka Moiséjta ley jïá páman bem anë béchïbo; júmëi jünen tü yóremem, Diosta bíchäpo.

14 Maasu ëni jume kaa judíom, katim ä täya, juka Moiséjta ley. Júnentaka junne, bem jiápsipom ä jïpure, juka leyta bempom ä leyek. Íari béchïbo, juka leyta kaa täyaka junne, bempo béchïbom ä jïpure, juka leyta.

15 Jüri ley béja machisi ámet aayuk, bem jiápsimmet jïojtetaka. Huäri ínel bem jiápsipo ámeu nooka, jáchin juka leyta jïá páman bem ayunakëhui; entok juka tühuata bem am jonakëhui am téjhua,

16 taahuata yúmako, juka Diosta ä yáurau am núnuko, Jesucristota huám áman juka yoremtat éhuil ayukamta yeu buíjhuayo. Íri bemela noki ín nokähui, Jesucristota bétana huéeme, áu chüpanake ín jiákä bénasi.

Jume judíom entok jü Moiséjta ley

17 Én éntoko empo em judíotukä pámani, jü leytat jibë chäka, kaitat obisi éaka, huanäi éntoke Diostat emo úttile.

18 Éntoke tüisi ä jüneria, juka Diosta jak áman ä huáatiähui; leypo ayukamta éntoke tüisi ä majtiari; juka áma türik jïbe áma yeu púuhua.

19 Yantelake kaitat jáchin éaka jume liliptimneu bát emo kécháalataka emo júne am huiksimë tíiya; jume kaa machiku anemehuë emo machiriä tíiya;

20 emoë am majtiä tíiya, jume kaita täyame, jáchin emo am ujünakëhui, jume ili usimmehuë maejtro; sïmeta juka lütüriata leypo ayukamtë emo ä täya tíiya, jáchin ä órekähui.

21 Huanäi empo júkai joame, tattäbuim majtïame, ¿jatchiakasë empo kaa emo majtia? Empo chë ínel jinabakka: kaabetë ékbua nésahue; jempo éntok ékbua!

22 Empo chë ínel jiaahua: jubekame ö kunakame kaabe täbuimak entok jiápsinake. ¡Empo éntok em jubi täbuimak bäitattähua! Empo chë jume huate Diosim kaa emo súalë tíiya, kaabeta éntoke juka itom Dios béppa yörisi machï tíiya; ¿jatchiakasë jüntuk tiöpopo ayukamta ékbua?

23 Empo leytat emo buérialame; ¡én éntoke juka leyta kóttiaka kaa ä jïá páman aneka, Diosta junneriatebo!

24 Huäri béchïbo ínel jïojteri: “Jume kaa judíom Diosta béj-reka nonoka, enchim junëli anë béchïbo.”

25 Türi judíotaka circuncisiónta jïpureme, juka leyta nesahui joame; të juka leyta nesahui kaa joame; jü judíotaka circuncisión kaitapo bénasi tahananake.

26 Jümü huám huéiye, jü kaa áu circuncidaroalataka juka leyta nesahui joame, juka áu circuncidaroalamta bénasi tahananake.

²⁷ Të hua takaapo kaa áu circuncidaroyalataka juka leyta nesahui joame, áapo enchi sítuay yuktianake, bueítuk empo circuncidaroyalataka juka leyta éá páman kaa aane.

²⁸ Kaa tua judíopo náikiaripo yúmala, hua ä takaahuapo béppa jita át yáariari; júnentaka junne, kaa circuncisión jü jita takat yáari.

²⁹ Huä tua lütüriapo judío hua ä jiápsipo ä huéria, juka judíotuhumta; entok jü circuncisión chë nésahueme jü jiápsipo aayuk, kaa kía leetrata jíá pámani, ál-la Espírituta ä yáakä pámani. Kaa jábe yoreme ími buíapo jometaka ä yosire, të áapo jü Dios ä úttinake.

3

¹ ¿Jítasu júntuk áma téunake, seenu, ä judíotukä béchïbo? Jume circuncisiónta yáariarim, ¿jita tühuatsum áma bínnake?

² Túisi juebenak tühuata; jáchin huéy junne yölatakam kaate, jume judíom. Maasu éni tua lütüriapo, bempörim bétana huéiye, jü Diosta nooki.

³ Jü kaa bem Diosta súalekä béchïbo, ¿jachu kaitapo ä tahuarianake jáni, juka Diosta itomak türiakähui?

⁴ ¡Ee! ¡Kaibu ínel huéenake! Ál-la Dios juka lütüriata hué páman jíba annake, jume yoremem ára nókíchika jiápsay junne. Huári béchïbo ínel jïojteri:

Em nokähui jáchin huéy júne jíba lutüriataka yeu huéenake; jábeta enchi nátuay junne, jíbe yölataka tatahua.

⁵ Jü itom kaa túisi anëu Diosta lütüria jikau chatchátek, ¿jáchisute júntuk jiaunake? ¿Jachu Dios kaa túisi ane jáni, itom yáura bíttuaka? (Kíane yoremta bénasi nooka.)

⁶ ¡Kaa júnentunake! Täbuiasä huéenakeyo, ¿jáchisu júntuk am yáura bíttebonake, jume ániat jiápsame?

⁷ Të jü ín ára nókichiay Diosta lütüria símek béppa jikau ä huéenakey, ¿jatchiaka júntuk ín kaa tühua béchïbo bétte noki ínot chúppe?

⁸ Ä junëlitunakey, kaa tühuatate yáanake, tühuata itou yebijnakë béchïbo. Inëlim jiaahua, jume nee nátuaka nokame, ínëlitukne täbuiasi huatem majtia. Ímëri nee nátuame bétte noki ámet chúpise.

Kaabe tü yóreme ími ániapo

⁹ Huanäisu, ¿ëni? Ítapo jume judíom, ¿jachute bempörim béppa chë júne tühuata jajamla? Eë; kaa junëli huéiye. Béjate huitti ä nok-la, jume judíom entok jume kaa judíom símetakam ími buíapo juka kaa türik ayukamta úttiära bétuk huáttila.

¹⁰ Bueítuk ínel jïojteri:

Kaabe, kía huépülaika junne, kaa lútula jiápsa;

¹¹ kaabe tua juka jünee huamta kaa jípure.

Kaabe kía ä éäpo juka Diosta jariu báare.

¹² Símetaka juka böota öbiala;

huépülaik bénasim kaita béchïbo tuttürikam tahuala;

kaabe juka tühuata jo báare;

kía huépülaka júne kaabe ják aane.

¹³ Jü bem kutänauhua hua ánima mäari guójoria éta porita benna; bem níniyim ára nókichiata nooka.

Bem tempo huáijhua éntokim juka áyakam jóuhuota érialataka ä jípure;
 14 jü bem teni jü noki béttesi jiamtay tápuni entok chibusi machikoayi.

15 Jume bem guókim júne bamseka téttene, yoremta ójbo guótiaboka;

16 jü bem kókosi ayunakéhui entok bem siroksi tahuanakéhui, jum böot ámebia aayuk.

17 Jauhuey júnem kaa juka yánti jiápsihumta täyak, jum bem böochi.

18 Katim Diosta májhue, jauhuey junne.

19 Täte tüisi júneiya, síme jü leyta nokáhui, jume leyta hétuk jiápsammeu nooka, símem nok páttia báreka. Huanäi síme ánia Diosta hétté noki hétuk kóm huáttinake.

20 Júnéli kaabe áu tü yóreme tíanake, Diosta bíchápo, kía juka leyta jiá páman aneka. Bueítuk juka leyta béchíbote júneiya, jita ínel kaa túriakáhui, Diosta bíchápo.

Diostatte eaka jínëutunakete

21 Të éni, Dios itou yeu ä buij-la, juka Moiséjta ley kaa áma náikiaka, jáchin juka yoremta tü yóremtaka ä tahuanakéhui. Jü Moiséjta ley entok jume profetam júne ä nok-la, junéli ä huéenake tíaka:

22 jume Jesucristota súsalekame tü yóremtakam tatahua, Diosta bíchápo. Ínéli kaabe áma yeu púari.

23 Kaa túhuata símem yáakä béchíbo, símetakam yeutana pákun tahuala, Diosta lóoriapo.

24 Kaitate béjtuaka tü yórempo náikiahuak, Cristo Jesústa huämi, kaa túhuata yáalataka junne.

25 Dios, Cristo Jesústa áma yeu púuhuak, ä ójbo ä guótianaké béchíbo entok junéli itom jiokorek. Én éntokte Diosta súaleka juka yore jikorihumtate jajamnake. Dios ínéli itom ä bittebo báarey juka tü yórempo itom náikiahuäu juka kaa túrik bannaataka itom yáakäu át itom jikori báreka.

26 Ímëchi taahuarimmet itou yä machiria báare, juka tü yórempo itom náikiáhuähui. Júnéli Áapo lútula entok lútüriata áttiak; ínéli jume Cristota súaleme tü yórempo am náikia.

27 Én éntok jü yoreme, ¿jitaysu jüntuk áu buérialinake, Diostau bíchaa? ¡Kaitapo taahua! ¿Jíta béchíbo? Kaibu juka Moiséjta ley nesahui itom yáakä béchíbo, jauhuey junne, ál-la itom Diosta súsalekä béchíbo.

28 Ími chúppe: Jü yoreme Diostat éaka tü yórempo ä náikiahua, të kaa juka ley nésaute ä yáakä béchíbo.

29 ¿Jachu Dios jume judíommeu jíba Dios? ¿Jachu kaa jume kaa judíom két ä Diosek? Lútulay, jume kaa judíom két ä Diosek.

30 Bueítuk Dios huépülay jíbba. Entok Áapo jume ä súaleme tü yórempo am náikia, jume circuncisiónta jípureme entok jume kaa ä jípureme.

31 ¿Huanäi itom ä súalé béchíbote juka leyta kaitapo johua? ¡Ee! Al-la Cristota itom súsalekä béchíbote juka leyta chë júnete yúmalisi ä chuppa.

¹ Huanäisu, ¿jítasu jájamek jáni, jü Abraham itom bannaataka kateme áchayhuari?

² ¿Jachu jü Abraham tü yóremetuk jáni, tühuata ä yáakä béchïbo? Júnëlitukoj itay áu buériali mátkhi, të kaa Diosta bíchäpo.

³ Bueituk ínel jïojteri: “Abrahamta, ä súalekä béchïbo, Dios ä tutüreka ä bitchak.”

⁴ Én éntok jü tekipanuaakame kaa mikpo nanäikiahua, të ál-la ä huikiriahuäpo sisime, jü tékkil.

⁵ Të juka kaa tekipanuaakamta, kía ä súsualekamta türipo ä tatahuaria. Júnëli Áapo Dios tü yórempo ä näikia, juka yoremta kaa türik yáakamta junne.

⁶ Jü rey David két ä ettejoa, jáchin juka yoremta juka yúmalasi al-leehuaamta jájammakëhui. Júkai béja jü Dios lütüriata ä yáakä bénasi ä mabeta, kaita tékilta jita ä yáatuakari.

⁷ David ínel jiaahuak:

¡Yúmalasim al-leehuaamta jípunake, huame bem kaa türi yáarim tuchari-
ahuakame, entok bem kaa tühua yáarim lomti páttiriahuaakame!

⁸ ¡Yúmalasi al-leehuaamta jípure hua yoreme,
jume ä kaa türi yáarim jü Señor kaitasi am tatahuariako!

⁹ ¿Jachu íri junëli huéeme, jü yúmalasi al-leehuaamta jípuhuame jume emo circuncisiónta mák-lame béchïbo jibba, ö jume kaa emo circuncisiónta yáarialame béchïbo kétchi? Bueituk ínel jiaula, juka Abrahamta ä súsualekähui, jü Dios tüisi ä tahuariak kía junëli ä ayukä béchïbo.

¹⁰ Të, ¿jauhueysu junëli ä näikiriahuaak? ¿Jachu circuncisiónpo anakari, ö ketune kee circuncisiónta mákhuakari? Kee ä mákhuaka jü Dios tü yórempo ä näikiriak.

¹¹ Chúkula béja Abraham circuncisiónta yáariahuak, señalta bénasi. Júkai señakay, juka Diosta tü yórempo näikiataka ä mabetak, ä súsualekä béchïbo, ketune kee circuncisiónta mákhuakari. Júnëli béja síme ä áchayeka tahuanake, jume Diosta súaleme. Ánëli Dios ímëi tü yóremempo am näikia, kaa circuncisiónta jípureka junne.

¹² Entok jume circuncisiónta jípureme ä áchayek, juka Abrahamta, circuncisiónta jípureka junne. Jíbam áapörík Diosta súalhuamta boojoria, hua jauhuey bát kateme kee circuncisiónta mabetakame bénasi.

Dios jiba ä yáanake, juka ä yáa rókähui

¹³ Bueituk Dios Abrahamtamak ä yétchak, juka nokta, entok jume ä úusimmakí. Síme ániata am mák rókaka nookak. Të í noki kaa leypo chúppe, ál-la tü yóremtaka Diosta súalhuäpo huämi.

¹⁴ Jume leypo aneme ä jípureyo, juka ániata herenciapo, jü Diosta súalhuame kaitapo tathua, entok jü Diosta yore mák rókähui junne, kaitapo tahuanake.

¹⁵ Bueituk jü ley ómtirata huéria, juka kaa tüisi anemta béchïbo; të juka kaita leyta ayukäpo, kaibu leyta béj-reka jíapsinake.

¹⁶ Huäri béchïbo, Diosta sualhuä páman huéiye, mikpo itom ä mabetnakë béchïbo. Júnëli jü Diosta yore mák rókakähui kutti óreka tahuanake, síme jume chúkula kateme béchïbo. Jü Diosta itom mák rókaka nok-lähui kaa kía jum leypo aneme béchïbo jibba, bueituk jume Diosta súaleka át

boobíchaihuime kétchi. Ímëi Diosta súsuale, Abrahamta Bénasi; huári béchibo Abraham itou áchaytaka taahuak,

¹⁷ juka jiojterita jiäpo Bénasi: "Juebena génte ániapo anemmeune áchayriapo enchi kéchala." Íri ínel jü Dios Abrahamta súsualekähui; jüri béja ínel jume kókkolam júne jíabitetua, entok kaita jita ják órekamta júne áma ä ayuk tianake, áma ä ayuka Bénasi.

¹⁸ Kaita jítoata ayukäpo ä súsualek, jü Abraham. Huanäi ä súsualekä páman áu yeu chúppuk; junëli ayuka béja juebena génte ániapo anemmeune áchayhuaritaka taahuak, Diosta áu nokakä pámani: "Júnëlim ayuka béjam búrunake, jume em úusim."

¹⁹ Abraham tókti kaa kóm éaka, jíba Bénasi ä súsualek, abe cien huásukteka junne. Sara ä jubiahua junne béja kaa äasoay, bueítuk béja jámyólatukay.

²⁰ Abraham juka Diosta ä mák rókakäbet jíba huíjüték; kaa ä tárúk, juka Diostat ä jíápsekähui. Diosta jíba úttileka áapörík jíba lóoriata mákkak,

²¹ entok tüisi júneyay, Diosta juka símeta ä yáa rókäü ára áma yúmanakeihui.

²² Huári béchibo Dios tü yórempo ä bitchak.

²³ Én éntok kaa kía Abrahamta bétana nooka, í jiojteri;

²⁴ bueítuk ito béchibo kët ínel jiojteri. Itom kët jíba mabeta, jü Dios, itom ä súsualekä béchibo, juka Jesúsata kókkolam násuk jíabitetuakamta, juka itom Señor,

²⁵ Áapo Jesús yoremem jujuënam mámpo tóijhuak, itom kaa túhua yáarim béchibo. Huanäi méhuakä jíabitek, itom tü yórempo tóij báreka.

5

Diostamak túlisi itom aneka jíapsähui entok túhuata itou ä nüpähui

¹ Júnëli itapo tü yórempo tahualataka, ito ä súalekä béchibo, Diostamakte béja yánti jíapseka tahuala, itom Señor Jesucristota huami.

² Entokte kët jíba áapörík béchibo én ára áman kiimu, ä súsualekari jum Diosta yore jínëuläpo. Júmute béja al-leaka kaitat jáchin éaka aane. Júnëlite ä jájamlá; entokte Diostat huitti eaka át boobíchaihui, juka Diostamak itom jíapsinakähui ä lóoriapo.

³ Entok kaa íri jíbba, bueítuk kaa túrik ito bétana huéy itom kókosi éäpo kétchi. Júmü júnente kët ito jábele, entokte al-leaka ä mabeta, juka itou huémta. Júnëate jü kaa túri itou huéeme kaa huánti anhuamta itou nüpa.

⁴ Jü kaa huánti anhuame éntok, júmute ito táyanake, jáchin machisi Diostamak itom kutti anëhui. Ito kutti jabuek júneriasuk éntokte Diosta itom mák rókäü boobinnake.

⁵ Huanäite béja kaitat jáchin éaka, kaabeta tihuekari át boobinnake. Bueítuk jü Diosta yore nákëhui béja síme itom jíapsipo tapuni. Juka Espíritu Santota éntok kët itom mák-la. Jüri béja juka Diosta itom nákëhui itot chíbejtiala.

⁶ Ítapo kara ito jinëuka tahuakay, tua tahuata yúmak Cristo ito béchibo muukuk, jume kaa tüisi jíapsame jujuënam béchibo.

⁷ Kaibu bamseka senu yoreme tábui yoremta béchibo áu métebo báanake. Jü tü yóremta béchibo jamak kaibu áu métebo báanake; tē

senu yoremta úttesi tühuaata jita buéresi ä huikiriätek, jamak áa béchïbo áu mëtebo báanake.

⁸ Të Dios ál-la tepa machisi itom ä bíttua, juka itom ä nákë bétana, bueïtuk ketune kaa tüisi itom yóremtuko, Cristo ito béchïbo muukuk.

⁹ Én éntok júchi Dios itom tü yóremtusuka, Cristota ojbo huami, chë júne itom jineünake, áapörík béchïbo, jü Diosta ómtiraa huéenakemta bétana.

¹⁰ Bueïtuk júnakoy ketune Diosta béj-reka itom aneyo, áute rúkteka áamak ito tütek, ä Üusihua kúrusit mukukä béchïbo. Én éntokte béja áamak aneka kaitat jálojteka, áamakte jíapsinake, jïbapo béchïbo.

¹¹ Entok kaa kía ïri jïbba; Diostamakte két ito jábele, itom Señor Jesucristota béchïbo. Áapörík bétanate Diostamak ito türi tíaka al-leaka jíapsa.

Adán entok jü Cristo

¹² Júnëli huéeyo, huépul yoremta huám ámani, jü kaa türira ímï ániapo kibakek. Huanäi jü kaa tühua yáarita sáu kibakek, jü kókkohuame. Júnëli ayuka béja jü kókkohuame síme yoremmet siika, símem kaa türík am yáakä béchïbo.

¹³ Ketune kee jee leyta äbo yepsayo, jáybusu jü kaa tühua yáari ayukay, ímï ániapo. Të jum kaita leyta ayukäpo, kaabe át áu guómtia, juka kaa türík johuamtachi.

¹⁴ Jü Adámpo naateka entok Moiséjta taahuarimmeu tájti, jü kókkohuame ál-la béja jáybusu huéiyey, jume géntem béppa; jume kaa tühuaata yáakammet junne. Jíba ánëli huéiyey, eläposum kaa Diosta nésahui béj-rek, Adánta yáakä bénasi. ïri äbo yebijnakemta nátuay.

¹⁵ Të jü kaa tühua Adánta yáakähui kaa Diosta itom mikakäu béppa sikamta bénasi óorek; bueïtuk jü huépülaik kaa tüisi ayukamta béchïbo juebénakam kókkok. Én éntok Dios tühuaata itom mik-la, kaita béjhuaata itou ä aahuakä, huépul yoremta huám ámani. Áapo Jesucristo chë júne buéresi ujyori entok chë juebenammet tühuaata nüpak.

¹⁶ Jü kaa tühua huépul yoremta yáakähui kaa Diosta itom mikakäu béppa sikamta bénna. Bueïtuk Adán huépülsi nésauta béj-reka, juebenammeu juka kaa tühuaata nüpak; të jü tühua Diosta yore mákame juebenam tü yórempo näikia, bem kaa tüisi aneïpo junne.

¹⁷ Juka huépülaik juka Diosta nésahui kóttiakä béchïbo jü kókkohuame itom pereesotaka jípurey. Ánëli chë úttiapom nésahueka bemelasi jíapsinake, huame kaita béjtuaka tü yórempo näikiahuakame, huépul yoremta huämi, áapörík Jesucristota.

¹⁸ Júnëli juka Adánta Diosta nésahui kaa yáakä béchïbo, Diosta bette nooki itot chúppuk, síme yorememmechi; ánëli kétchi, juka Jesucristota huépülaik tüisi huéchiasi ayukä béchïbo, síme ä susualekame lútula jíapsihuápote näikiahuak, entokte jïbapo béchïbo jíapsinake.

¹⁹ Bueïtuk juka huépul yoremta kaa Diosta nok jíkkajakä béchïbo, jume juebénaka kaa lútula jíapsihuäpo näikiaritaka taahuak. Ánëli kétchi, juka huépülaik Diosta nésahuekä páman ayukä béchïbo, jume juebénaka tü yórempo ayulataka tahuariana.

²⁰ Të jü ley nésahui ímí ániapo kibakek, juka yoremta kaa türi yáarim juebénasi búrusi am ayutua báreka. Të huanäi juka kaa tühuaata juebénasi ayuko, Dios chë úttesi yore nákeka taahuak.

²¹ Júnëli jü kaa tühua yáari yorememet uttëutuk, am kókkó iaaka. Ánëli këtchi, jü tühua Diosta itom mikähui itot uttëutuk, itom tü yóremtu iaaka, entok itom ä mikaka, juka jíbapo béchïbo jíapsihuamta, Jesucristota huám ámani, jü itom Señor.

6

Béjate kókkola, jum kaa türikun bícha

¹ Én entok, ¿jáchisute jiaunake? ¿Jachute kaa tüisi jíapsinake jáni, juka Diosta tühuaata áu yeu machirianakë béchïbo?

² ¡Ee! ¡Kaibu junëli huéenake! Ítapo béja kókkola jum kaa türikun bícha; ¿jáchisute júchi ára áma jíapsinake, jum kaa türik násuku?

³ ¿Jachem kaa jüneiya, eme Cristo Jesústamak ruktilataka tahuala, áman béja batóhuaka? Júnëlite áamak kókkolamtaka taahuak.

⁴ Batóhuakate kókkok; huanäite áapörimak máataka taahuak. Én éntokte bemela jíapsihuamta jípureka ímí naa rejte, juka Cristota kókkolam násuk jíabitekä bénasi, jü ä Átchay tüisi machisi úttiárammeyí.

⁵ Áamakte áu pitti ruktilataka kókkok, áapörík mukukäpo; alë bénasi jum kókkolam násuk ä jíabitekäpote áamak jotenake.

⁶ Íkáite kët jüneria, jü bannaataka jáchin itom jíápsaihui, jü yorem öra tíame, áapo Cristotamak kúrusit poponhuakä muukuk, jü kaa tühua itot anëihui kóm jímmaataka tahuanakë béchïbo. Júnëli béja jü kaa tühua kaibu júchi itot nésaunake.

⁷ Bueítuk jü mukukame béja búttiakata tahuanake; jü kaa tühua kaibu júchi át nésaunake.

⁸ Ítapo Cristotamak kókkolamtuko, átte éiya, áamak jíba jíapsi béchïbo.

⁹ Cristo béja kókkolam násuk jíabitesulataka, kaibu júchi muknake. Lútula huépo, jü kókkohuame béja kaita áamak bíít mátkhi.

¹⁰ Bueítuk Cristo mukuka, séjtuul jíbba muukuk, jum kaa türikun bícha; ä jíápsaü éntok, Diosta béchïbo jíápsaka taahuak.

¹¹ Ánëli këtchi, eme kókkolam bénasem emo nüye, jum kaa türikun bícha; Diosta béchïbo éntokem jíápsam bénasem emo nüye, itom Señor Cristo Jesústa huámi.

¹² Én éntokem emo suaya. Jü kaa tühua kaa emót nésaunake, enchim takaahuachi. Kaa enchim áman huíknake, jum kaa türiu bícha.

¹³ Katem kaa türikum bíchaa ä tójja, juka enchim takaahua, bueítuk íkáí kaita juénak jo yúmala. Ál-lem Diostau bíchaa ä tójja, eme kókkolam násuk jíápsamta bénasi. Diosta mámpem ä tójja, enchim jita ára joähui, tua lütüriata joame.

¹⁴ Én éntok jü kaa tühua kaa enchimmet nésaunake; bueítukem kaa leyta bétuk jíápsa, ál-la Diosta yore náké bétuku.

Tühuaata entok lutüriata jo báreka jíápsame

15 ¿Huanäisu ëni? ¿Arate kaa tühuata johua, kaa Moiséjta ley bétuk itom anë béchïbo, kía juka Diosta yore nákuhäpo ito anë béchïbo? ¡Ëe! ¡Kaibu türinake!

16 ¿Jachem kaa jüneiya? Jábe junne jábetau tékilpo áu nénkako ä nésau jo báreka, ïri junëli káttek. Juka kaa türik joáteko kókkohuäu bíchaa huéenake. Juka tühua lutüriata jiba jo bárëtek éntok, jíbapo béchïbo jíapsinake.

17 Të Diostem baisauhue, kaa tühua tékiliu nénkitaka junne, chíkti enchim jíapsimak ä mabetaka at jáptek, jü Diosta bétana enchim mabet-latukäbechi.

18 Én éntok béja búttiataka jum kaa türiku enchim aneïpo, jü lutüria tühuatahuem én chätulataka tekipanua.

19 (Ímï buíapo jáchin jita huémta ettejhuamta bénasine enchimueu ä nooka, enchim ára át jünee machisi ámani.) Bannaatakem emo réutebok, kaa türikum bícha, juka chícha machik jita johuamta éntok juka kaa túraata béchïbo. Én éntokem ánëli emo nénka, Diosta nésahui tühua jo báreka, enchim takaahua Diosta mámpo tójaka, juka lutüriata huë páman jíba am báreka.

20 Eme kaa türiku bíchaa emo nénkilatuko, kíalem kaitapo ä bitchay, jükä Diosta lütüria.

21 Të, ¿jitasem áma téhuak? Eme ínëli aneka éntokem bannaataka enchim jojosukaütay, énem béja áy tiihue. Bueítuk síme jüri kókkohuäu bíchaa jíba enchim huériay.

22 Të énem béja búttiataka aane, jum kaa türik jita enchim joaka jíapsaïpo. Énem béja Diosta nésahui jíba johua. Én éntokem santomtaka jíapsinake, éntokem juka yü jíapsihuamta jípunake.

23 Bueítuk jü kaa türik joame muknake; ínëli béjtuataka tahuanake. Të jü tühua Diosta yore mikähui, jüri jíbapo béchïbo jíapsihuame, Cristo Jesús itom Señorta huämi.

7

Emo jubiahuakapo bénasi óorek, jü Diostamak anhuame

1 ¿Jachem kaa jüneiya, eme hermaanom? Bueítuk juka leyta täyammakne nooka. Jü ley juka yoremta jíapsaü núkisi át nésahue.

2 Bueítuk jü jámut kunakame jü leyta béchïbo yoremtamak súmatata jíapsa, juka ä kunahua jíapsaü núkisi. Të juka ä kunahua mukuko, huanäi béja áapo búttiataka tahuanake, jü emo jubiahuamta ley bétana.

3 Júnëli béja, ä kunahua jíapsayo tábui yoremtamak jíapsi táyteko, juka emo jubiahuamta ley öbialataka tatahua. Të juka ä kunahua mukuk, búttiataka tahuanake, júchi tábuik kunakátek junne, kaibu juka emo jubiahuamta ley öbialataka tahuanake.

4 Júnëli kétéchi eme, ín hermaanom, jü Cristotau rúkteka jum leytau bichem kókkola, tábuimak chátu béchïbo, hua kókkolam násuk jábitekamtamaki. Én éntok síme juka tühuata itom joähui, Diosta béchïbote ä yáanake.

5 Bannaataka kaa tühuapo jíapsaka, jü ley juka kaa türik itot ayukamta itot ä bússak. Huanäite kókkohuamta áma téhuak, juka kaa türik joaka.

6 Tē énte leyta bétana búttiari. Jü leyta béchibote kókkola, bueituk ïri áa bétuk itom jípurey. Énte béja búttiataka juka Diosta nésahui johua. Én éntokte juka bemela Espírítu ley nésauta jonake, te kaa juka ley örata leetra jíä pámani.

Jü kaa tühua inot ayukame

7 ¿Jáchisute éntok én jiaunake? ¿Jachu jü ley kaa tühua huéria? ¡Ëe! Kaa junëli huéiye. Júneltuko junne, ínapo kaibu jünee éiyey, jita kaa türiakähui leyta béchibotakane béja jüneiäk. Juka jita ukulhuamta kaa türiakaü júnene kaa jüneria éiyey, juka leyta kaa ínel jiayo: “Katë kaa em áttia ukulnake.”

8 Júnü béja áu jaatiak jü kaa tühua junëli ä jíäpo juka leyta nésahuekähui, simeta juka ukulhuamta inot ayukamta machisi yeu ä teekak. Bueituk juka leyta kaita ayukápo, jü kaa tühua mukilatata taahua.

9 Ínapo kanne juka leyta jüneriaka ím aaney, entokne jíápsay. Të juka Diosta nésahui yepsako, jü kaa tühua inot ayukame jíabitek. Huanäi ínapo muukuk.

10 Ínéline jünëak: hua nésahui jíapsita nee mák éaihui, juka ín áy muknakeü inou nüpak.

11 Bueituk jü kaa tühua, jü Diosta ley nésahuit jíahuiteka, nee báitáhuak. Huanäi júri ley nésahuiy nee méak.

12 Huiiti nokhuäpo jü ley türi, entok jume Diosta nésahuim júne úttesi yörisi maachi, huéchiasim jiaahua, entokim lütüria.

13 Huanäisu, ¿jü türika juka kókkohuamta sep inou nüpak? ¡Ëe! ¡Kaa junëli! Të jü kaa türira áu bíttebo báreka áu kaa türiakähui tua lutüriapo, juka kókkohuamta inou nüpak, juka leytat mámaj türikut jíahuiteka. Huanäi junëli ayuka, jü Diosta nésau pámani, machisi bíttuka taahuak, jáchin úttesi kaa ä türiakähui juka kaa tühua.

14 Júnëate, juka leyta Diosta bétana huéhui. Ínapo éntok ími buíapo kía yeu yoremtula, kaa türikuu nénkiritaka.

15 Bueituk jü ín joähui, kanne át jüneiya. Juka ín jo bárëune kaa johua. Juka ín kujteriäu, júkáisune johua.

16 Bueituk juka kaa ín jo bárëu joäteko, huanäinä jehuieteria, juka leyta türiakähui.

17 Inentaka huákäine ínapo kaa johua. Jü kaa türira inot ayukame, júri nee ä jotua.

18 Bueitukne jüneiya inochi, jü tühua ín huáatiäu kaa inot ayka. Bueitukne tühuaatá yáa báreka, kara áma yúmaka tatahua.

19 Bueituk juka türik ín yáa barëhui, kannä johua; juka kaa türik ín kaa yáa bárëhui, júkái ál-lane johua.

20 Ínapo juka ín kaa yáa bárëu joäteko, kanne ínapo ä johua; jü kaa tühua inot aneme, júri ínel nee antua.

21 Të ínapo tühuaatá yáa báreka junne, ïri ley ínobia cháchätu, jü kaa tühua inot ayukame.

22 In jíápsipone ä musaüle, juka Diosta ley,

23 tëne tábuik leyta két inot ayukamta bitcha. Júri béja juka leyta ín kóba súarapo jípurëhui, ä béj-reka huerama. Huanäi nee yüyüuka nee peresoteka nee huéhueria, jum kaa türi leyta ín takaahuat ayukäu lül-la.

²⁴ ;Tepane jikot aneka ímí jiápsa! ¿Jábesu áma nee yeu huíknake jáni, ikái ín takaahua mukiapo anemta?

²⁵ Diostane baisauhue, Jesucristo itom Señorta béchibotaka béjane át jünéaka taahuak. Kaita éntok boobíchaka Diosta nésahuine jopo yúmala, të ín yoremtukäpo ámani, juka kaa tühuaata ley nee jo íaaka ínomak nássua, jü ín takaahua.

8

Jü Espiritu Santopo jiápsihuame

¹ Én ál-la béja, kaybu jábe am yáurau bíttuanake, jita kaa türik am yáakä bétana am nátuakari, jume Cristo Jesústat aneme, jume kaa huakajpo jíba jiápsame, ál-la Espiritu Santopo jíbba.

² Bueituk jü Espiritupo ley jiápsita yore mákame Cristo Jesústat nee jínëula, juka kaa türik leyta bétana entok juka kókkohuam leyta bétana.

³ Bueituk Moiséjta ley tókti kara ä joaka tatahuay, yoremta kaa úttiakä béchibo. Të jü Dios ál-la ä yáuhuak; ä Úsuhua äbo bíttuaka, yoremsi ä yáakari huakas sánkota ä mákkak. Ínëli áu huémta násuku, jü kaa türikut bétte nokta chúppak.

⁴ Juka leyta lütüría itot chúp íaaka ínel yeu siika, kaa nápat huakajta jo barëu itom johuähui, ál-la juka Espirituta éäpo ámani.

⁵ Bueituk jume huakajpo aneme ímí buíapo jita ayukamtat jíbam éaka jiápsa; jume Espiritu Santopo aneme éntok, Espiritu Santopo huémta jíbba.

⁶ Bueituk jum huakajpo jíba jiápsihuame át kókkohuamta huéria; të jü Espiritupo anhuame jiápsi jíbba, entok yánti jiápsihuame.

⁷ Jü huakajtat jíba éame Diosta béj-reaka huéiye. Jüri síme, bueituk kaibu jü Diosta ley bétuk áu núnake, entok jauhuey júne kaibu áma yúmanake;

⁸ entok jume huakajpo jíba aneka jiápsi báareme karam Diosta huáatiäu johua.

⁹ Të eme katem nápat huakajpo jiápsa; Diosta Espiritupem jiápsa. Jü Cristota Espiritu kaa at jípureme, Cristo kaa ä áttiak.

¹⁰ Jü enchim takahua mukila, jü kaa tühuaata béchibo; të Cristo enchimmet jiápsátek, jü enchim espíritu jiápsa Diosta bétana tü éhuamta béchibo.

¹¹ Huä Diosta Espiritu Jesústa kókkolam násuk jiábitetuakame enchimmet anéteko, huári júchi két enchim takahuam tóboktianake, am kókkolamtuk junne, hua Diosta Espiritu enchimmet anemtayi.

¹² Junëli huéiye, hermaanom, ikáite én joaka jiápsipo yúmala; katte kía jájana jiápsinake, itom huakajta éäu jíba joaka.

¹³ Eme kía juka huakajta éä páman jíba jiápsáteko, kókkonakeem. Të Espiritu Santota éä páman jiápsáteko, juka huakajta éäu mëako, jiápsitem jípunake.

¹⁴ Bueituk síme jü Diosta Espirituta éä páman kateme, ímëi béja jume Diosta úusim.

¹⁵ Katem tékilpo nénkirita bénasi emo ínnëa, májhueka náhuisi éakari. Tua úusipem náikiari, Diosta úusim bénasem emo núye. Huári béchibote kaitat jáchin éaka áu chaynake, ínel jiaka: "Itom Páa, itom nákeme."

¹⁶ Jüri Diosta Espiritu jü itom espírituummak chátuka kálajkosi itom ä máknake, juka jüneehuamta itom Diosta úusimtukähui.

17 Ítapo Diosta üusimtuko, Diosta áttearite átteak; entok sîmeta ä jîpurëumaki ítapote ä átteak. Ä Üusi Jesucristotamakte náu ä jîpure. Áapörík jiokot anekau bénasite ítapo két áamak jiokot anëteko, áman ä lóoriaute áamak annake.

18 Senu huémtane két áma bitcha: sîme ímî én itom jiokot anëhui kia kaita juka itom jîpunakëhui, karate áu ä cháiya, juka lóoriata Diosta itom máknakëhui.

19 Sîme ímî buíapo yáataka ayukame béja ä boobíchaihui, juka ímî huéenakemta, jume tua áma yeu púarim Diosta üusimtaka tahua-nakëhui.

20 Bueítuk yáataka ímî ayukame kaa türík béchîbo nasontuk; íri kaa áapörík éäpo junëli aayuk, ál-la hua Diosta éäpo, të két tülisi ä yáatunakeu boobíchaka taahuak,

21 bueítuk sîmeta kaa ál-la machisi anhuamta ímî ániapo kaitasi yáatunake; junëli béja jü buía jüne két ä jîpunake, juka tühuaata ímî huéenakemta, jume Diosta üusimmaki.

22 Júnëate jü ímî buíapo ayuka jíápsame jámutta asoa báreka huantë bénasi buaana;

23 entok ítapo kétchi, juka Espíritu Santota teboterita bénasi ä jîpureme, kette ä boobíchaihui, juka taahuarita yúmako juka lóoriata itom jîpunakëhui, buanakate ulut éiya huáijhua itom jíápsipo, jum itom takaahuapo itom yeu huíkeka, tábui takaahuata jípu báreka.

24 Júnëli huaka taahuarita boobíchakate jínëutaka tahuala. Të jü jita boobit-huame kee jee bíttu. Të senu jita bíтчäteko, ¿jita béchîbosute ä boobinnake?

25 Të juka kaa itom bíchähui, júkai ál-late yebij boobinnake; yánti anekate ä bobitcha, jum jita yebij boobít-huäpo.

26 Júnëli kétchi jü Espíritu Santo itom úttia lütëpo itom ania; jáchin juka Diostau itom nétannakëhui, áapo jü itom espíritu juka itom nokäu áu buísse, jíápsipo buanaka entok teniai kara téhuatumta nokaka.

27 Të jü Dios itom jíápsipo ayukamta jüneriame át jüneiya jita juka Espíritu Santota huáatiähui, bueítuk tua juka Diosta ito béchîbo huáatiäu jíba áu noknake, jume santosi jíápsame béchîbo.

Yólataka áma yeu kathuame

28 Júnëate jume Diosta nákeme, sîme jü ámeu ayunakeme bem tühua béchîbo ámeu huéenake, huame áapörík éä páman núnurim.

29 Jume tua bannaataka Áapörík täyakähui, ímëi két yuktiak, ä Üusi bénaaka am tahuanakë béchîbo, Áapörík chë yaura nesauta ä jipunakë béchîbo, sîme ä súaleme násuku. Yörihuakä ä tahuaría báreka.

30 Jume jauhuey naateka ä yuktiakähui, ímëi két núnnuk. Jume ä núnukaü éntok, Diosta bíchäpo kaita kulpaka am tahuariak, entokim Diosta lóoriapo jiasinake.

31 Ía bétanasu, ¿jáchisute jiaunake jáni? Diosta itomaktuko, ¿jábesu itom béj-reka huéë báanake?

32 Juka ä Üusihua jüne kaa ito béchîbo beutirek, ál-la ito béchîbo ä tójjak ä mënä béchîbo. ¿Jatchiakasu kaa áamak itom ä máknake jáni, juka sîmeta ä jîpurëhui?

33 ¿Jábesu két jume yeu ä púakähui nätua? Dios ä súaleme kaita kúlpakame tóttaja.

³⁴ ¿Jábesu bétte nokta ámet chúppa? Jesucristo jü mukukame, entok két jü kókkolam násuk jábitekame, entok két jü Diosta bátam bétana kátekame, entok két jü íto béchibo Diostau nokame.

³⁵ ¿Jábesu itom ä úhuaanake, juka Cristota nákeka itom ä yörèhui? ¿Itom jikot anèhui, ö Cristota béchibo kaa tüisi itom bíthuàhui, ö tébaa, ö kaa itom sánkokàhui, ö jínhua machisi huéeme, ö kúchirim jáni?

³⁶ Ä jjojteripo bénasi:

Yü túttite emo béchibo kótko;
kabaram súa báahuäpo bénasite ímí jípuhua.

³⁷ Júneli itou ä huéy junne, jíbate yölataka áma yeu kannake, hua itom nákeka ito béchibo mukukamta huam ámani.

³⁸ Huári béchibo huitti jünéakane ínel enchimmeu nooka: Jü itom kókkonakeu junne, jü ínèli jikot aneka jiápsihuame junne, ángelesim junne, kaa machikuu jita ayuka yore máujtuame junne, én ímí ayukame junne, jü itou yebijnakeme junne,

³⁹ jü met jikat ayukame junne, jü bétukun kóm ayukame junne, kaita ímí yáataka ayukame junne itom náikimtenake, juka Diosta nákeka itom ä huáatiàhui, jü Cristo Jesús itom Señortachi.

9

Israelta yoremem yeu púahuakàhui

¹ Ínapo Cristopo lutüriatane nooka, kanne áranokíchi, jü Espíritu Santo, kaa nee ä taktiria ikái ín ä noknakèhui,

² üttesine jiápsipo kókosí siroka kaa chuktekane ín jiápsipo ä innèa juka huantiriata.

³ Kia nee bette nokta inot chupatuna béchibo júne ino toij eiyey, ö Cristotau mekka aneka, ínèli ayükatek jume ín huahuajim jinèukáteko, jume ínomak joomem huakajpo, áchayhuariapo.

⁴ Israelta géntempom joome; Diosta úusipom náikiari; Diosta símek béppa uyjória; entok ámemak nokta yéchala, juka Moiséjta ley yáakame; ä jjojteka ámeau ä teekak, áahuim tónnommea jápteka ä yóрила, entok Áapo yún jita am mák rókaka nok-la.

⁵ Jume bat kateme Abrahamo naateka bem huahuajim; júmèi éntok, juka bem ójbotam huéria. Jü Cristo júmü áman ímí yepsak. Huanäi Áapo Diostaka simeta béppa nésahue, síme huásu-huásuktiata yórihuaka jípuhua. Júneltunake.

⁶ “Jü Diosta nokakäu kaa áma yuuma”, tite kara jiaahua; bueítuk jume Israelta usiarim, katim síme Israelpo joome.

⁷ Entok jume Abrahamta ójbopo yeu sákalamtaka junne, katim simetaka tua Abrahamta úusim. Dios Abrahamtau ínel jiaahuak: “Isaacta huam ámanè am jípunake, jume em úusim.”

⁸ Íri ájaria, kaa jume áchayhuariapo usiarim ínel jume tua Diosta úusim; áapo Dios Abrahamta usita huépülaik usipo mák rókaka nookak. Huári usiarita bétana yeu tómtilame, ímèi áma náikiari.

⁹ Íri ínel chúkula yáa báahuaka nokhuakame, Abrahamtahui: “Huámèi taahuarimmechi ínapo yebijnake; huanäi Sara ili outa asoanake.”

¹⁰ Entok kaa íri jíbba; jü Rebeca két itom áchay Isaacta bétana asoa báreka taahuak.

¹¹ Ketunem kee jee yeu tómtey, türik entok juénak júnem kee yáuhuay, juka Diosta ä huáatiä pámani, jábeta áma yeu ä púa bárëu yeu ä púanakëhui. Júnëli júkai huéenakë béchibo, ínel yeu chúppuk, kaa juka jita ä yáakä béchibo, ál-la áapörík ä yuktiakä béchibo.

¹² Ínel áu jáyhuak: “Jü kësami juka chúkula huémta nésahui jonake.”

¹³ Ä jiojteripo bënasi: “Juka Jacobtane nákkek Esáuta entok kaa huaatiak.”

¹⁴ ¿Jáchisute jiaunake jáni? ¿Jachu Dios kaa lútüriata johua? ¡Ëe! Kaa junëli.

¹⁵ Bueituk Moiséttau ínel jiaahuak: “Jábetau tühuata ín yáa bárëune tühuata yáanake; juka ín jiokoli bárëune jiokolinake.”

¹⁶ Júnëli béja kaa jú ínel éamtahui, jú búitemta béchibo júne ëe, hua tühua Diosta jábetau yáa barëhui, jóähui ä yáanake, juka tühuata.

¹⁷ Bueituk jiojteripo: “Jü Dios jú Egiptopo rey Faraóntau ínel jiaahua: Ínapone reysi enchi yáala síme Egiptopo, juka yáura uttiára ín jipureü emót bíttebo báreka, jume ín téhuam síme buíarat am táyatebö béchibo.”

¹⁸ Júnëli béja jú Dios jábeta ä jiokoli bárëu jiokolinake, entok senuk jiápsita námakasi ä yáaria bárëtek junne, námakasi ä yáarianake.

¹⁹ Të empo jámak ínel inou jiaahua: “¿Jatchiakasu júntuk juka yoremta náta? Bueituk, ¿jábesu két ä táktirianake, juka Diosta yáa bárëhui?”

²⁰ Empo yóremtaka, ¿jábesäe, juka Diosta téjhua béchibo? ¿Jachu jú sótöri juka ä yáakamtau ínel jiaunake? “¿Jatchiakasë júnëli nee yáuhuak?”

²¹ Jachu jú babuta tekipanume kaa úttiata jipure jáni, jú babuta béppa. Jú senu baabu kittiaripo huepul basota újyoriapo sayhuamta ay au úttíl béchüibo ä yáanakëhui, tábuik entok jayti machika jita ama huattia béchibo.

²² Jú Dios itou yeu ä buij báreka juka ä omtëhui entok juka ä úttiára, tebesi tiempota am mákkak, jume kaa huéchiasi aneme. Huári béchibom lütiana.

²³ Huanäi éntok juka símek béppa ujyorik ä bíttebo báreka, itom jiokoleka bannaataka itom yeu púuhuak, itom áamak annakë béchibo.

²⁴ Én éntok itom núnula, juka Diosta yore jiokoriläu jájamlame, të kaa gente Israelta joome násuk jíbba, ál-la génte kaa judíom ániapo anemmeu násuk kétchi.

²⁵ Jum profeeta Oseasta jiojtekäpo két ínel jiaahua:

In pueblo tine ä téhuaanake,
juka jauhuey júne kaa ín pueblotahui,
entok juka pueblota kaa nákhuaamtane nákhua tíanake.

²⁶ Entok jum bem tejhuaripo:

“Emëe katem ín gentem”,
júmürim Dios jiápsamta úusim ti tehuaana.

²⁷ Isaías profeeta két chay nókaka ínel jiaahua: “Israelta gente bétana. Eläposum sëeta bënasi juebénaka aane, jú Israelta pueblo, ili ama yeu bílame jíba áma jínëutunake.

²⁸ Bueituk jú Señor ä nokakäu yáanake, síme ániata béppa, lútula huëpo, entok läutipó.”

²⁹ Bannaataka profeeta Isaíasta jiauläpo:

Jü Señor úttiata jípureme kaabeta ímī ä tahuariako, pueblo Sodooma entok Gomorrata pueblota bénasite tahua éiyey.

Jü lútüria ä súalhuäpo huám mabethuame

³⁰ Huanäi, ¿jáchisute jiaunake? Jume kaa judíom kaa Diosta sáu katemesu ä jájamek juka lútüriata. Huanärim kaa culpaka tahuariahuak, kia bem ä súualekâ béchibo.

³¹ Jü Israel éntok jü leytat jiba jiápsekaihui, kaa ä jájamek.

³² ¿Jatchiakasum jumei kaa ä jájamek? Bueituk bempo juka jita bem jóäbet jíbam éiyay. Jü téta áme bia órekamtachim téitek.

³³ Ä jïjterī bēnasi:

Béjem ä bitcha, ínapone jum pueblo Siónpo Israelta hueramá böochi, juka tétatane áme bia yétcha; entok téta bueru ay huattihuame; jume ä súaleme; kaybum tiusi tahananake.

10

¹ Hermaanom, jiápsipo ín huáatiähui oraciompo nokaka Diostaune ä áahua, juka gente Israelpo joome jínëütunake bétana.

² Ínapone júneiya, tüisi Diosta nesahui bemporim jo peähui huatem béppa; tē kaa huitti ä täyahuä pámani.

³ Bueitukim juka lútüla Diosta bétana huenta kaa täya. Juka bem ä súalē bēnasi jíbam ä yáa báreka éiya; juka Diosta lútüria huéchiasi órekamta éntokim omoute.

⁴ Sime jü ley Cristotau yeu chúchupe, juka ä súalemte tü yórempo tahua íaaka.

⁵ Tü yórempo tahua báreka Moiséjta ley páman órekame ínel jïjterī: “Jü yoreme ímī leypo órekamta yáakáteko, íkai leyta béchibo jiba jiápsinake.”

⁶ Tē jü Diosta súualeka huéchiasi ayuhuame, jüri éntok ínel jiaahua: “Katē em jiápsipo ínel jiaahua: ¿Jábesu áman téhuekau jikau huéenake jáni? Íri béja Cristota äbo kóm huéria béchibo, ti jiau báare;

⁷ ínel jiáteko junne, ¿jábesu kókkolam anëu sika itom ä ettejorianake jáni?” Íri béja Cristota kókkolam násuk yéchaka ä temajemta bēnasi jiaahua.

⁸ Tē jü jïjterī, ¿jáchisu jiaahua? “Kaa jáimu emou órek, jü nooki, em tempo entok em jiápsipo.” Íri ínel jü nooki chayeka itom nokähui.

⁹ Bueituk Jesús jü Señor ti jáika em teniay yeu ä buisëtek, entok em jiápsipo ä súalëtek, Diosta kókkolam násuk ä jábitetuakähui, jínëütunakee.

¹⁰ Bueituk jiápsipo ä súalhuäpo Diosta bíchäpo tü yóremtaka tatahua; jü teniay éntok yeu buibuijhua, jínëütaka tahua béchibo.

¹¹ Bueituk jü jïjterī ínel jiaahua: “Sime hua ä súaleme, kaibu tiusi tahananake.”

¹² Bueituk Diosta bíchäpo sime nanäláy; jume judíom entok jume kaa judíom; simemmeu Áapo Señor. Áapo yún jita jípureka am miika, jume áu nétaneme.

¹³ Bueituk, “Sime Señorta téhuampo nokame, jínëütunake.”

¹⁴ ¿Jáchisu júntukim ä téttehuaaka áu noknake, huaka ketune kee bem súalëhui? Entok, ¿jáchisum ä súalnake, huaka áa bétana nokhuamta kee jikkajaka? Entok, ¿jáchisum ä jikkaijnake, kaabeta jee ámeu ä nokayo?

¹⁵ Entok, ¿jáchisum ámeu noknake, kaa áman bíttuatuko? Juka jjojterita jiauläpo: “¡Tepam musála maachi, jume guókkim, yánti jiapsihuamta nokame attiam, entok bemela tü nokta huériame!”

¹⁶ Të kaa síme al-leaka ä mabetak juka tü noki bemelata; bueítuk jü Isaíasta jjojteri ínel jiaahua: “Señor, ¿jábese juka itom nokäu jikkajaka ä súsualek?”

¹⁷ Júnëli béja jü Diostat ehuame jikkaijhuäpo yeu huéiye; jü jikkaijhuame, Diosta noki jikkaijhuä bétana huéiye.

¹⁸ Të enne ínel jiaunake: ¿Jachum tua kaa ä jikkaij-la jáni, juka Diosta nooki? Anáka; akim ä júneria. Jü jjojteri ínel jiaahua:

Síme buíärat jikkajtuk,
síme ániat nokhuak.

¹⁹ Enne júchi ínel jiaunake: ¿Jü yoremraa Israelpo joome íkái kaa júneria? Bannaataka sep Moisés ínel jiaahuak:

Ínapone naíbuk-riata enchim innëtuanake gente kaa Israelpo jom-memaki.

Entok gente kaa suamsi emo nüyemmaki enchim öomtituä béchïbo.

Junëline béja enchim öomtituanake.

²⁰ Jü profeta Isaías huitti ínel ámeu jiaahua:

Jume kaa nee jariamesu nee téuhuak;

jume kaa nee nátemaymeune ino yeu machiriak.

²¹ Të jü Israelta bétana éntok ínel jiaahua: “Síme táapone ámeu mám rútuksilatata jiba ámet boobichaihui, jü gente kaa nee huáatiaka entok nee béj-reka anemtamak junne.”

11

Israelitam bëyeka tahualame

¹ Én éntokne ínapo ínel jiaahua, ¿jachu juka ä pueblohua omoutela, jü Dios? Èe, kaa junëli huéiye. Bueítuk maasu én ínapo két Israelita, Abrahamta úsimporte yeu simla, Benjamínta familiapone joome.

² Kaa yeu ä tahuaríala, jü Dios juka ä pueblohua. Áaposu jauhuey naateka ä täya. Ö, ¿jache kaa ä jikkaijla, Elíasta bétana nokta, jjojteripo huémnta? Juka Israelta Diostau yeu buíssek, kaa tüisi ä tahualatukä bétana, ínel jákari:

³ “Señor, ijume em profeetamim súhuak; jume em altarim entokim chíbela tatabla; entokne ínapo jiba tahuala; neechim éntok jaria nee më báreka!”

⁴ Të jü Dios, ¿jáchisä yómmiak, téhueka bétana? “Guoy búsan mil yorememne ino béchïbo éeriala; jumei béja kee jee Báltau tónommia jápte.”

⁵ Én ímī tiempopo junne, ketunem áma yeu púataka aane, Diosta yore mikä pámani.

⁶ Kaita yáaka Diosta tühua jájameko, júri béja kaa tékil yáarita béchïbo huéiye. Kaa junëli ä huéeyo, jü yore mikhuame kaa yore mikpo náikiari.

Tékilta béchibo huétek éntok, jü yore mikhuame kaitapo tatahua. Júneli huéeyo jü tékkil kaa tékilpo näikiari.

⁷ Huanäisu, ¿éni? Jü Israel juka ä jariaihui, kee jee ä jájame; tẽ jume áy yuktiarim ál-la béja ä jájamla. Jume huate éntok juka jiapsita námakasi tahuariak.

⁸ Ä jiojteri bénasi: “Dios Áapo béja íneli am tahuatuak, kaita am innenäké béchibo. Jume pusim júne béja kara bínnake; jume nákam júne béja kaa jikkaijnake. Júnelim tahuala, én tájti.”

⁹ Entok David két ínel jiaahua:

Jum bem náu yájaka jibuäpo huite cháaripo entok jítërimpom huáttinake.

Júmürim tẽiteka áma jiokot ayunake.

Jüri ámeu huéenake.

¹⁰ Eläposu jume bem pusim kaa bíchaka tahuanake, kaa machiku; eläposum bãmpo kókosi huanteka ókola rejtinake bem kókkou nükisi.

Kaa judíom jínëuria

¹¹ Én éntokne ínapo nátemaje: Jume Israelta gentem, tẽiteka huattek; ¿én béja kaibu júchi áu tóboktianake? ¡Kaa júmü ámani! Tẽ ál-la jü bem kaa tüisi ayuka béchibo, jü jínëuria kaa judíommeu yepsak, jume judíom öomtituä béchibo.

¹² Jü tẽitekäu bem huáttékähui, jü ániatau tühuata nüpak; jü bem kaa tüisi anëu jume kaa judíommeu tühuata yáhuak. ¡Chẽ júne tühuata yáanake, yúmalasi bem Diostau jíapsi kúaktekateko!

¹³ Gentiilim kaa judíom enchimmeune nooka. Bueítuk jü Dios enchimmeu nee bíttuala. Tüisine át jíapseka entok ä yöreka ä johua, juka ín tékkil.

¹⁴ Jamak júnene jume huate ín ójbopo joomem öomtituanake, enchimak tekipanuakari. Huanäine Diosta am jínëünakeu bíchaa am huériunake.

¹⁵ Jume bempörim päkun yeu taahuariakähui juka síme yoremraata Diostamak tüisi jíapsinaké béchibo, junéli siika. ¿Jáchisu ámeu huéenake jáni? Ámani béja jume judíom símem jum tühuau bíchaa kúaktiahuayo, ¡tepmam jíapsita jájamnake, kókkolam násuku!

¹⁶ Jume páanim bát yáahuakame santotuko, jume chúkula yáahuakame két jiba santotaka yeu huéenake, bueítuk jü bát huéeri huépul tujpom náu jometunake. Entok jü júyata naahua santotuk junne, síme mesëkiriam két santotunake.

¹⁷ Jume huate mesëkiriam káitiahukä, huanäi empo béja jü oliivo kía júyapo jometaka, júmü kéchahuake basihuek. Huanärë béja jü jíapsi em jípurëhui jü oliivo bãhua jíapsitamake ä jípunake. ¹⁸ Katë juka júya bat huémta mesëkiriam kaitapa bíb báare; bueítuk empo emo buérialëtek, júneäe émposu kaa juka nahuata jíapsita mákka, ál-la áapo jü nahua enchi jíapsita mákka.

¹⁹ Empo jamak ínel jiaahua: “Jume mesëkiriam káitiahuk; ínapo jum káitiapo basiu íaahuak, jü oliivo óguotachi.”

²⁰ Türi; chúktiahuakamme, huame mesëkiriam, kaa juka Diosta bem súalekä béchibo. Tẽ empo em ä súualekä béchibo jíapsake ími aane. Katë emo buériale; ál-lë Diosta májhueka jíapsa.

²¹ Bueituk Dios kaa am jiokorek, jume mesëkiriam tua ä oguopo joome, enchi júne kaibu jiokorinake.

²² Áachë suuhua, éntokë ä bitcha, Diosta türi jíapsekähui, entok kuttílasi huémta ä türëhui. Kutti ámet mámma, jume huáttekammechi, entok két enchi jiokolë, jíba junëli enchi ä súaleka aneyo. Kaa ä junëlituk éntok, enchi két chúktianake.

²³ Inentaka bempo juka kaa ä súalhuamta tójaka anëteko, júchi bemelasi óguot am basiutuanake. Bueituk Dios úttiata jípure, júchi bemelasi óguot am kechanakë béchïbo.

²⁴ Áahuë huáate: Empo jú oliivo kía júyapo jometaka káitiahuaaka, jú oliivo ethuaka suayahuatat kéchahuakä basiutuahuak, ijume mesëkiriam át jomesu chë kaa át kéchahuakä basiutuana, jú júya ámemak jometamaki!

Israel yoremraata jínëunähui

²⁵ Hermaanom, ikäine két enchim júneriatua péiya: Dios ä éSORITA bënasi óretukay én ímí tiempota huey yeu buíj báahuaka ériatukay. Katem emo jábelinake. Jáchisu áu siika, jú yoremraa Israeltahui, juebénakam juka bem jíapsi námakasi yáariahuaak, juebena kaa júdiom ä jajamnakeme aman Diostau jíapsi kuaktisuko, béja lütinake jume kaa júdiom tiempo.

²⁶ Huanäi béja síme Israel jínëutunake, ä jïojteripo bënasi: Jum pueblo Sión bétana huéenake, jú itom jínëunakeme, jukä Jacobta familia kaa türík yáari ä úhuáteko.

²⁷ Entok ikäi noktane ámemak súmanake, júnakoy béja ínapo jume bem Dios bejrim am úhuaanake.

²⁸ Evangeliopo Diosta bej-reka kaate enchim béchïbotaka, të bem yeu puatukäpo; entokim uttesi nákhua, jume bem bát kat-riampo béchïbo.

²⁹ Bueituk jú Dios jita yore ä mák-ri, kaybu yore ä úhuaanake, jabeta yuktiaka ä nunuko kaybu ä koptyanake.

³⁰ Eme junne kaa júdiom bannaatakem juka Diosta nésahui kaa johuay. Én éntokem ä jajamla, juka Diosta yore jiokorëhui, jume júdiom kaa Diosta nésahui yáakä béchïbo.

³¹ Júnëli két jume júdiom ëni katim Diosta nésahui yáuhuak, juka Diosta úttesi enchim jiokolínakë béchïbo. Bempo éntok két ä jájamnake, juka Diosta úttesi am jiokolínakëhui.

³² Jú Dios béja símem tójjak, jum kaa türi böot am kannakë béchïbo, chúkula béja símem ä bíttua báreka, juka yore ä jiokolëhui.

³³ ¡Tepa ínel kaa lülúteka böka, jú Diosta ára jita joähui, ä júneriähui entok síme jú táyahuame! Tepa obiáchisi kara huitti át júneetu, jú Diosta huáatiábechi; kaa láuti ára ámet júneetu, jume ä böommechi.

³⁴ Bueituk, “¿jábese tua béja át júneenake jáni, juka Señorta éäbechi? ¿Jábese ä majtia jáni, ják ámani ö jita ä yáanakëhui?

³⁵ ¿Jábese Áapörík bát ä mákak jáni, juka ä mák-ri ä nóttiriä béchïbo?”

³⁶ Bueituk Áapörík bétana, Áapörík béchïbotaka, éntok Áapörík béchïbo, símetaka ímí ayukame, Áapo ä áttiak. Áapörík béchïbo jú lóoria, yúu huasu-huasuktiapo. Júnentunake.

12

Cristota súaleme jonakēhui

¹ Huári béchibo, ín hermaanom, enchimmeune nooka, ujbuana, Diosta yore jiokolē pámani: Enchim takahuamem jiápsame kaa ámpolekem Diostau buísse. Íri ofrenda jiápsame Diosta ä musaulēpo tua ájaria, entok tua huéchiassi huéiye.

² Katem imí ániapo én imí ayukamtat jíba emo joyhuaria; ál-lem hua enchim kóba éeri bemelasi yáanake. Bueitukem júnëlem beja ä jüneríanake, jita Diosta huáatiāhui, yoremak al-leehuaanta ä jipurēhui, éntok kaita áu bëyeka yúmalasi ä túriakāhui.

³ Júnëline jiaahua, huaka tūhuata ára jita johuamta ín mák-ri béchibo, huame hueuhuēpulaka enchim násuk aneme, katim huatem béppa emo ériapo yúmala, ál-la áma ä huéelāpo jibba, áa bétana huéchiassi éaka, huaka Diostat súalhuāpo beekik, Dios Áapo hueuhuēpulammet ä náikimtela.

⁴ Jáchin jum itom takaahuat yún náu huémta itom jipure bénasi, të kaa síme nánancha huépul tékilta jíba johua.

⁵ Júnëli két ítapo juebénaka náuhui, huépul takaahua jibba jum Cristopo, entok simetaka náu aneme náu huéiye.

⁶ Katte síme nanälaysi huépülaik jíba ára johua; atä mák-ri Diosta bétana. Jábe juka Diosta bétana nokta mabetaka ä nokame, em Diosta súalē beekisi jibe ä johua.

⁷ Ö chë jita tūhuata jábetau johuāpo, áahuë ä johua; ö yore majti-ahuāpo, jábetë majtia.

⁸ Jábe Diostau bíchaa am huériame éntok, elāposu Diostau am rúktianake; hua jita huiutíame, elāposu jábeta miknake; jü jábe kóba yöpo huéeka jume huatem ára huériame, elāposu júkai tékilta jonake; jábeta jiokolēka ä aníame éntok, elāposu al-leaka ä jonake.

Cristota sualhuāpo itom jo iāhui

⁹ Jü jábeta nákeme chikti ä jiápsimak yore náknake. Juka kaa türík omot yéchaka, türík jíba boojorianake.

¹⁰ Símetakem emo nákke, emo saylakamta bénasi: Emo ériakem emo bitcha, éntokem símeku emesu emo chë éria.

¹¹ Túisi át jiápseka, kaa obeka, Señorta tékil johua chikti enchim jiápsimaki.

¹² Al-leakem Señortat boobíchaĩhui; yánti jiápseka juka kaa türík jita huémta innēhuāpo, yüu tüttem Diostau nooka.

¹³ Jume Cristota súaleme, akem am ania; jume lótteka kateme enchim jóapem am mabeta.

¹⁴ Jume enchim jájjaseme, tūhuatem áme béchibo aahua, jü Señortahui; katem béttesi ámet nooka.

¹⁵ Jume al-leammakem al-leiya; jume buanammak éntok, ámemakem buana.

¹⁶ Huépülay bénasem emo bíchaka náu aane; katem emo buériale; jume poloobemmakem emo huéria; katem eme jiba jita emo täya tíaka éiya.

¹⁷ Katem juka juénasi ayukamta jü kaa tūhuay bëjtua; juka türík jíbem jo báreka éiya, síme yoremem bíchāpo.

18 Ama yumätekem sime yorememmak jünem yánti jíapsihuatma jípureka aane.

19 Katem emesu juënak enchimieu yáarita nóttiria báare. Eme hermaanom ín nákéhuim, jü Diostahuem ä tójjä. Huári júnakoy juka nokta béttesi ámet chúpanake, bueituk ínel jiojteri: “Ínapone ä áttia, juka yoreu yáahuatma nóttiriahuahui; simetane ínapo béjtuanake, ti jiaahua jü Señor.”

20 Júnëli ket jiaahua: “Juka enchi béj-reka huéekamta tébäureyo, Akë ä jibuätua; ä bäi mukeyo, Akë ä bää mikka. Empo íkäi joäteko, óbam kóbat át huáttiamta bénasë ä táanake.”

21 Jü juënasi anhuame kaa enchi yúyüinake; ál-la empo juka kaa türikë jü túhuay kobanake.

13

1 Sime yäura ímí buíapo nésahuemta bétukem emo nüye; bueituk kaita entok yäura, juka Diosta ímí kóm jünakteri yäura jíba ímí ániapo aayuk.

2 Júnëli béja jábe junne juka yäura nesauta béj-reka huéé báareme, Diosta ímí kóm jünakteri béj-reka annake. Huanäi béja jume íkäi béj-reka ayukame, bempo emo ä joria, juka béttesi bem püaktianakëhui.

3 Jume jueezim ímí buíapo juka yäurata núk jokame juka túhuata joamtahuim kaa suuhua. Kaa am máujpo yúmala; jü juënasi aneme ál-la. ¿Jachë empo juka yäurata kaa májhueka ímí jíapsi péiya? Türikë johua; huanäi yäura áaposu enchi úttilnake.

4 Diosta nésahuim joaka ímí aane, enchi ania báreka. Të juënasi anëteko, máujpë yúmala; kaa kíal am jípure, jume ejparam, jü tékiakame, bueituk Diosta nésahui yáatebo báreka, juka juënak bem joähui ámechá nóttiria.

5 Huári béchibote áabétuk ito nüpo yúmala, kaa juka kókosi itom ä yáanakëhui jíba májhueka, ál-la juka jíapsi ehuatma kaa chichä machik jípu béchibo.

6 Bueituk huári béchibë két impuestom béjtua, juka Diosta tékilta am joaka annakë béchibo. Yüu túttim tekipanua, júkai joakari.

7 Simetem juka enchim huikiriähui béjtua: Jum náu tómi jíkima, náuhuem tómi jíkima; jume impuestom béjtuahuäpo, impuestomem béjtua; juka yörisi maachik, akem ä yöre; juka nákhuaaka ériahuatma, akem ä nákeka ä ériaka ä bitcha.

8 Katem jábeta huikiriaka tatahua; nánanchem sime emo nákeka ál-la náu aane; bueituk juka alë bénasi yoremta nákeke, juka leyta jíapo áman aane.

9 Jü Diosta nesauri ínel jiaahua: “Jubekë karë tábuik juube, jámut junne kunakame kaa tábui yoremta jípunake; katë yore suuhua; katë kía jábetat kaa lütüriata nooka; katë juka kaa em áttia ukule”; entok júchi jü huate Diosta nésahuim, ímirim sime chúppe, ínel ä jíapo: “Juka emo bénasi yoremta emo bénasë ä ériaka ä náknake.”

10 Jü yore nákhuaame kaabeta kókosi johua; junëli béja hua yore nákeke tua juka leyta jíá páman aane.

11 Simeta ínëli huëpo eme béja át suanake, jü ániachi. Béja yúmala, jü taahuari, kócheka búsaka itom jotenakëhui. Bueitukte én chë júne

kaa mékka áu ansaka, jü Señorta itom huériunakēhui, júnakoy itom ä súsualeka taahuarit béppa.

¹² Béja mékka tukaari huéiye; jü machiria béja äbo jëla ansime. Én éntokte jum kaa machiku itom attiakaihui tóijnake. Taahuapo nássua huíkorimtem én núnake.

¹³ Taahuapo rejtemta bénasite ito núnake, suamsi; kaa jum jaiti machiku entok vino jihuäpo, jum kaa huéeläpo sánko béj-remta áttiahuäpo junne, kaa tiuraa pajkompo ják rejtihuamta junne, nássuahuäpo junne, emo ée béj-reka jíapsihuäpo junne.

¹⁴ Señor Jesucristotate súpetenake, entokte kaa juka huakajta itom huériu bárëu bíchaa jíba kannake.

14

Diosta súalhuäpo kaa úttiakame

¹ Juka Diosta súalhuäpo kaa úttiakamta enchimneu ä rúkti báareyo, akem ä mabeta; tē katem áamak nok nássua báare tábuiasi jita sualhuamta bétana.

² Bueituk maasu én senu simeta jita buabuähuamta buänake; tē hua kaa huitti Diostat éame, jüta síarik jita jíba buänake.

³ Jü huakajta buäyeme, kara ä ée béj-reka ä bitcha, juka kaa ä buäyemta. Jü ká buäyeme junne, kara jáchin éaka ä bitcha, juka ä buäyemta, bueituk jü Dios áapo két ä mabel-la.

⁴ ¿Jábesu empo, juka tábuik tekoka tekipanumta sítuay emo ä yuptituanakēhui? Diosta nésahui johua, kíkteka ö huécheka junne. Jü Señor Áapo nésahue; ä úttiäray ä kéchanake.

⁵ Senu kaa síme taahuarim nanäláy tíiya. Huate éntok síme taahuarim nanäláy tíiya. Ínëli jiajhuäpo, jáchin ä súal bárëpo, senu ä súalnake, chíktä jíapsimaki.

⁶ Jita taahuarita empo yöreka Diosta át súaleka, Diosta béchibē tüisi aane. Jü jíbuäme Diosta baisahueka ä johua. Ánëli kétchi, jü kaa jíbuäme Diosta baisahueka kaa jíbuä. Tüisi aane, entok jíba Diosta baisahue.

⁷ Bueituk ito násuk kaabe áu úttileka ä jíapsi bárëpo áman jíapsinake, entok kaabe júne két ä muk bárëpo áman muknake.

⁸ Bueituk ítapo jíapsäteko, Señorta béchibote ímí jíápsa; entok ítapo kókkoteko, Señorta béchibote ímí kókkó. Júnëli béjja, jíapsäteke junne, ö kókkotek junne, Diosta áttiamtakate ímí aane.

⁹ Huäri béchibo jü Cristo muukuk entok júchi jíabitek, entok huanäi júchi jíápsak, símemmeu yöpo kíkte báreka, kókkolammehui entok jíápsammehui.

¹⁰ Tē empo, ¿jatchiakasē juka em hermaano sítuay ä yuktia? Ö empo kétchi, ¿jatchiakasē juka em hermaano kaitapo bitcha? Bueituk símete áman yeu jáptenake, jum Cristota yäura bíchäpo.

¹¹ Bueituk ínel jíojteri:

Ínapo tua ájária, ti jiaahua jü Señor.

Síme inou tónommia jáptenake,

entok junëli béja símetaka bem teniy Diosta yöreka áu noknake.

¹² Júnëli béja símetaka hupülaka Diostau yeu jápteka símeta itom yáakāhui áu yeu buíjnake, júnaköri.

Katë juka em hermano jioptua báare

¹³ Júnēlite béja éni katte itom súttuay jábeta yuktiaka át noknake; ál-late am anianake, kaabe hermaano itot jáhuiteka jum kaa türükun bíchaa nóttjake.

¹⁴ Ínapo Señor Jesústat jápseka íkái jüneria: Ímí ániapo ayukame kaita chícha maachi; të jábe ímí ayukamta kaa türi tiaka jápsame, áapörík béchibo chícha maachi.

¹⁵ Të jü em buäyë béchibo jü em hermaano sásábuanäteko, jümü béja jaibusé kaa Diosta yore náké páman aane. Katë jaibu kókosi á johua, em buäyebeyi, juka hermaanota. Huári béchibo két mukila, jü Cristo.

¹⁶ Juka túhuapo enchim jípürèhui, katem jájana kaa huéchiasi áa bétana noktebo.

¹⁷ Bueituk jü reytaka Diosta nésahuèhui kaa buáhuame, kaa jita jihuame, të ál-la lütüriata täyahuame, yánti jápsihuame entok Espiritu Santopo al-leehuame.

¹⁸ Huá ínēli juka Cristota nésahui joame, Dios áamak al-leiya, entok síme yoremem á yosireka á bínnake.

¹⁹ Huári béchibote béja yánti jápsaka anhuamta bétana kaa chúkteka tekipanuanake, síme ito aniaka espíritupo yötu béchibo.

²⁰ Katë jü buáhuamta béchibo juka Diosta tékil chíbejtia. Síme buáhuame kaita chícha maachi; të ál-la kaa türi jü yoreme juka jita á buäyë béchibo jábeta sásábuanäteko.

²¹ Huakajta buáhuäpo entok vino jihuäpo em hermaano teítituanaketek, ö jita júne á öomtituanakepo, ö kömä éetuanakepo, katë á johua.

²² ¿Empo Diosta súalhuamta jípüre? Türí emo béchibë á jípüre, Diosta bíchápo. Yúmalasi al-leehuamta jípüre jü kaa áu bėj-reka jita jehuíteriamē.

²³ Të jü kaa Diostat éaka jita buäyeme bétte noki át chúchupe, bueituk kaa Diostat éaka á johua; bueituk jü síme kaa Diosta éehua bétana huéeme Diosta bėj-reka huéiye.

15

Cristota ejemplotate hueriana

¹ Ítapo Diostat ehuäpo chë üutiakame jume chë kaa üüttiakame aniaka am huériunake; katte juka itom türèhui entok juka itom áy al-leähui jiba jonake.

² Síme ítapo juka itou jëla anemta béchibo türük jariunake, juka áu tüisi huéchemta, jum Dios huáatihuäpo á yötunakë béchibo.

³ Bueituk Cristo junne kaa juka á türèhui entok tüisi áu huéchemta jiba yáhuak; të ál-la juka jiojterita jápo bénasi áu yeu siika: “Jü juénasi emo bétana nokhuame, íno béppa huétchek.”

⁴ Bueituk jü bannaataka jauhuey jiojtehuakame, itom yún jita júneetua báreka ínel jiojtehuak, juka ára boobit-huamta itom jípunakë béchibo, entok óusi éehuamta, juka jiojtetat suakari. Júnēlite al-leaka át boobinnake, juka ábo huémtat.

⁵ Të jü Dios juka kaa huanti jápsihuamta áttiakame entok juka buanhuamta yore úuhuaame enchim násuk kéchá ayutuanake, juka huépülsi náu éehuamta Cristo Jesústa á huáatiäpo bénasi.

⁶ Júnëli béja sime nánahuit éaka huepülak náu nokaka, Diosta itom Señor Jesucristota Áchay úttlnake.

Jü kaa judíommeu nokhuak jü evangelio

⁷ Huäri béchïbo, emoem mabeta, jáchisu Áapo Cristo két itom mabel-la, Diosta lóoria béchïbo.

⁸ Bueitukne én enchimneu ínel jiaahua, Cristo Jesús jume judíom aniaseka äbo yepsak, jume áchayhuarimmeu nokta yáari chúpaseka, entok juka lútüriata Diosta bétana huémta machisi bíttebo báreka.

⁹ Entok jume kaa judíom juka Diosta úttil íaaka úttesi yore ä jìokolë béchïbo, ä jìojteripo bënasi:

Huäri béchïbo ínapo jume kaa judíom násuk enchi yeu buíjnake, entokne enchi buik-rianake.

¹⁰ Entok júchi ínel jiaahua:

Al-leäem, eme kaa judíom, jü Diosta pueblomaki.

¹¹ Huanäi júchi ínel jiaahua:

Señortem úttile, sime jume kaa judíom, éntokem kaa chúkteka áa bétana buiika.

¹² Isaías éntok júchi ínel jiaahua:

Jü Isaita nahua áma tahualame basiunake, huanäi reytaka áu tóboktiaka jume kaa judíom sáunake; jume kaa judíom éntok tüisi át jíápseka át boobinnake.

¹³ Áapo Dios juka át boobit-huamta yore mákame jü al-leehuamtay enchim tápunianake, entok yánti jíápseka ä sáalhuamtayi. Júnëlem al-leaka át boobinnake, Espíritu Santota úttiärayi.

Pablota ministerio tekil

¹⁴ Tüisine jüneiya, hermaanom, enchim jü tühuay tápuniakähui, entok béja yún jita enchim täyähui. Júnëlem béja ára emepola emo ania, jume huatem majtiakari.

¹⁵ Én éntokne én ímí enchimneu jìojte, hermaanom, jamakne kaa huéeläpo júne aayuk, íkái kaa enchim koptia sáhueka enchim áu huáatituaka, Diosta tü eä bétanane íkái mabet-la:

¹⁶ Jesucristota tékil kaa judíommeu bíchaa Diosta evangeliopo tekipan-uaka. Ínëli jume kaa judíom Diosta bíchäpo tüisi bíttunake. Huanäi jü Espíritu Santo Diosta bíchäpo chichä machik itom úhuhua.

¹⁷ Emo jábelhuamtane jípure, Cristota béchïbo, Diosta bétana täyahuamta.

¹⁸ Juka Cristota íno huam yáari, jukai jíbane ára nooka, kaita entoko, jáchin jume kaa judíom ä nok chúpaka, jíá páman aane, bem nokä pámani entok tékilpo.

¹⁹ Diosta úttiärayne machisi am bíttuak, entok jauhuey kaa bít-huamta, Diosta Espíritu úttiäray. Júnëline béja jü buere joära Jerusalémpo naateka, entok áa huíkola Ilírico buiaräu tájti, sîmeta jukaîne jü tü noki Cristota bétana huémtoy tápuniala.

²⁰ Ínëline tepa úttiata yáuhuak, juka Diosta evangelio am majtiaka, jum jauhuey júne kaabeta Cristota bétana nokhuakapo, kaa täbuik tékilta yáariari béppa ä tahua íaaka.

²¹ Ál-la juka jìojterita jíäpo bënasi:

Huame jauhuey júne kaabeta Diosta bétana ámeu nok-rim;

ënim bínnake, huame jauhuey júne kaa áa bétana nokta jíkkajj-lame; áachim jünéaka tahananake.

Pablo buere joära Romau huée báreka nooka

²² Íari béchibone kara enchimneu huéeka tatahuay, juebénasi áman huée báreka junne.

²³ Tëne én béja, juka ín tékil chúpasuk ímí buiärapo, enchim anëu huée bárekane éiya, béja bínhua naateka.

²⁴ Españau sikátekne enchimneu két nóytinake; bueituk áma huam huéetekne enchim bíchaka áma huam huéenake. Ámane béja enchim-mak al-leesuka, jamak jünem nee böo tóijnake.

²⁵ Én éntokne Jerusaléniu bíchaa hueiye, jume Cristota súaleme tékilta huéchiasi yáa báreka.

²⁶ Bueituk jume hermaano griegom Macedonia entok Acaya buiaräpom joome, bem jíapsi türimakim tómita náu tojja jume hermaano chë polobemneu ä bíttuak, Jerusalénihui jume Cristota sualemmehui.

²⁷ Bempo junëli ä yáa bábarek, katim juénasi ayuk, katäkum bempo két ínëli espíritu tékilpo am aniak, juka tü noki bemela Cristota bétana nokhuamta ámeu bíttuaka, jume kaa judíommehui; bempo két bem tómiyi am aníapo yúmala.

²⁸ Júnëli béja ínapo ikäi yásuko, ikäi ín huériäu ámeu buisekáteko, enchim huámne huéenake, Españau lúl-la.

²⁹ Túisine jüneiya, ínapo áman enchimneu sikáteko, juebenak yún tü huéchiapo Cristota evangelio jípureka, enchimneune yebijnake.

³⁰ Entokne senu huémta két enchimneu noknake, ín hermaanom, Señor Jesucristota téhuampo entok jü yore nákuhame Espíritu Santo itom mák-ri, nechem ania, Diostau nokaka.

³¹ Áapo jü Dios nee anianake, entokne tüisi áma yeu huéenake, jume yoreme kaita súaleme Judea buiärapo joomem násuku, entok jü tómmi ín huériähui, jume hermaanom buere joära Jerusalémpo joome al-leaka ä mabtnake.

³² Entokne ínapo két al-leaka enchimneu yebijnake; áman sikáteko Dios Áapo itom anianake, entokne al-leenake, enchim bíchaka; junëline béja jimyoreka tahananake.

³³ Entok jü Dios yánti jíapsihumta áttiakame síme enchimmaktunake. Júnentunake.

16

Pablota ámeu teboterim

¹ Hermaana Febeta bétanane két enchimneu nooka, enchim áamak türi sáhueka, jume Cristota súaleme pueblo Cencreapo joome; diaconisapo tékiak.

² Akem ä mabeta jum Señorpo, huate santom bénasi. Símepem ä bitcha, jita enchimneu ä huáatiähui; bueituk áapo ket huatem bürum aniala, entok nee junne.

³ Priscilata entok Aquilatem tebotua; Cristo Jesúsposom ínomak tekipanuala.

⁴ Jínhua machikun yeu sájjak, nee jínëu bárekam batte bem jíapsihua tárük. Huäri béchibone úttesi am baysauhue, entok kaa ínapo jíbba síme jume iglesiam kaa judíom két ánëli.

⁵ Jume Cristota sualhuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame, akem ä tebotua. Epenetotem tebotua, ín nákehui, jum Acayapo jüri bat Cristota mabetakame.

⁶ Mariátem tebotua; áapo tüisi tekipanuala, enchim násuku.

⁷ Andrónicotem tebotua, entok Juniasta, ín huahuajim entok inomak perreesotulame. Ímeine tüisi ériahua jume apóstolim násuku, entokim két íno béppa bínhuatu Cristopo anekari.

⁸ Ampliastem tebotua, Señorpo ín nákehui.

⁹ Urbanotem tebotua, Cristo Jesúsopo itom aniaka tekipanuame, entok Estaquista, ín nákehui.

¹⁰ Apelestem tebotua. Símete béja ä jüneria, jáchin machisi Cristota ä súaléhui; Aristóbulota jóapo joomemem tebotua.

¹¹ Herodióntem tebotua, ín huahuay. Narcisota jóapo jomemem tebotua; jümëi béja Señorpo aane.

¹² Trifena entok Trifosatem tebotua; jümëi béja Señorta tékilpo aane. Juka tüisi nákuhamta Pérsidatem tebotua; jüri két tepa yún áma tekipanuala, jum Señorta tékilpo.

¹³ Rufotem tebotua, Señorta áma yeu púari, entok ä áyehua, ín áiye kétchi.

¹⁴ Asíncritotem tebotua, juka Flegonteta, Hermasta, Patrobasta, juka Hermesta, entok jume hermaanom ámema aneme.

¹⁵ Filólogotem tebotua, juka Juliata, juka Nereota, entok ä huayihua, entok juka Olimpasta entok síme jume santom ámema aneme.

¹⁶ Símetakem emo tebotua, Cristota sualhuäpo emo nakeka. Síme jume Cristota súaleme ímí joomem enchimmehuum tebote.

¹⁷ Senu huémtane két enchimneu aahua, hermaanom, tüisem ámet suuhua, huame hermaanom násuk yore náikimteme, entok ámet tēitihuamta böot óreme, juka enchim Diosta bétana majtiari bėj-reka huéiye. Síme iri, katem ámema emo jípu báare.

¹⁸ Julēbena géntem katim Cristota nésahui johua; juka tüisi ámeu huéchemta jíbam jariu báreka eíya, entokim uyjolisi tülisi nokaka kannake, entokim tuata bēnasim nokaka am baítaubáreka, jume kaita jünereame.

¹⁹ Bueituk juka Diosta enchim súaleka bojoriähui, béja símekut jüneriahua. Júnēline béja ínapo júne al-leiya, ä jikkajaka enchim bétana. Juka tūhuata simetane tülisi enchim täya íaa; élāposem juka kaa türík jak ayukamta kaita jüneria.

²⁰ Jü Dios yánti jíapsihuamta jípureme láuti jēla juka Satanásta kóm tátabnake, enchim guókim bétuku. Jü Señor Jesucristo Áapo jíba enchimmaktunake, tūhuata enchim maksimeka.

²¹ Timoteo enchim tebotua, inomak aneka tekipanuame, entok Lucio, Jasón entok Sosípater, ín huahuajim.

²² Ínapo Tercio, Pablota bétana íkai jiojterita johuame, ínapone két Señorpo, enchim tebotua.

²³ Gayo enchimneu tebote, nee ä jóapo mamabetame, entok símem jume Cristota sualhuäpo nau anim. Erasto enchim tebotua, municipiopo tesorero, entok jü hermaano Cuarto.

²⁴ Jü Señor Jesucristo, Áapo jíba enchimmaktunake, tūhuata enchim maksimeka. Júnentunake.

Diosta úttileka ä yosirë

²⁵ ¡Áapörík juka Diostate yosireka ä úttile! ¡Bueïtuk ára yore huitti éetua, ín evangelio jíä pámani, entok Jesucristota bétana itom nokähui! Jü Dios jita benak yoremem bétana naikialáu yeu machiriakame, jü jauhuey naateka éotaka ayukay, ániata kee im yáahuay naateka.

²⁶ Të én béja yeu bötela, entok jume profeetam jïojterimak, Diosta jïbapo béchïbo nésahuepo, síme yorememueu áu täyatebok, entok ä súaleka áma bem annakë béchïbo.

²⁷ ¡Jü huépülaytaka Áapola Dios, entok símeta jüneriame, Áapörík béchïbo jü ujoyória Jesucristota huám ámani jïbapo béchïbo! Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bat Huëpo Jiojtekähui Jume Corintiommehui

Tebotehuame

¹ Pablo, Jesucristotau apóstoltu iaahuaka núnuri, Diosta júnel ä huáatiäpo ámani, entok jü hermano Sójtenejtáamak náuhui,

² ikay cartatane jiojte buere joära Corintopo jomemmehui jume Cristota sualhuäpo nau anim béchibo, jume Cristo Jesússta nésauri jo báreka bempoa emo jípuremmehui, jume ják júne anemmak nau yeu púataka táyahuame itom Señor Jesucristota tehuampo au nokame, jü itom Señor entok bempörimmehui. ³ Diosta tü eäu entok yánti jíapsihuame enchimmaktunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota Áchay bétana.

Diosta baysaihuame

⁴ Ínapo jíba Diosta baysauhue enchim béchibo, juka Diosta tü eäu enchim mikhuakä béchibo jum Cristo Jesúspo.

⁵ Bueitukem áapörikut yún jita túhuatem jípurek, nokpo entok yún jita júneriahuäpo.

⁶ Jü noki Cristota bétana nokhuakame béja enchimmet au chúpалатаka tahuala.

⁷ Jü jita ára johuame Diosta enchimmet jünakteri síme enchimmet ayunake. Huanärem béja kaa jáchin éaka ä boobinnake, juka Señor Jesucristota äbo yebijnakëhui.

⁸ Áapo Dios ket kutti ehuamta enchim máknake, símeta chúpëu núkisi. Júnëli béja kaabe kaita juënak enchimmet téunake, júnaköri itom Señor Jesucristota yepsayo.

⁹ Dios ä bárëpo kaa amáu notte, áapörík huamem nunuri ä úusi Jesucristo itom Señortamak enchim jíapsinakë béchibo.

¿Jachu jü Cristo au näikimtela?

¹⁰ Senu huentane, ket enchimmeu aahua, hermaanom, itom Señor Jesucristota tehuampo, hupülak jibem nau nooka simetaka, natepua anhuame kaytatunake enchim násuku, al-lem túlisi nanabeu aneka huépülaik nau eiya entok hupulsi eaka.

¹¹ Bueitukne enchim bétana ettejoriahuak, ín hermanom, jume Cloétamak huerim bétana, jänitukem nau omteka nátepua emo jípure.

¹² Juka enchim násuk huemta bétanane enchim tejhuaabáare ínel enchim jiapo: “Ínapone Pablotamak huéiye”; ö “Ínapo entok Apoolostamaki”; “Ínapo entok Perotamaki”; ö “Ínapo entok Cristotamaki.”

¹³ ¿Jachu Cristo au näikimtela? ¿Jachu jü Pablo enchim béchibo kúrusit poponhuak? Ö ¿jachem Pablota tehuampo batöhuak?

¹⁴ Diostane baysauhue enchimne kaabeta batöla, juka Crispota entok Gayota jíbba,

¹⁵ bueituk Pablota tehuampone batöri ti kaa enchim jáunakë béchibo.

¹⁶ Kenne Estéfanasta familiapo jomeme batöla; jume huatemmeune kaa huate jaamakne huatem ket batöla.

¹⁷ Bueituk Cristo kaa nee batö iäka nee yeu puaala, ál-la evangeliota nee nok sahueka nee núnula; kaa ímī ániapo jita buere täyahuamta nokta hueriaka, Cristota kúrusit múkukau kaa kom tahuaria béchibo.

Cristota, úttiära entok Diosta bétana yún jita täyahuame

¹⁸ Bueituk íri noki Cristota kúrusit poponhuakähui emo tárulame béchibo rokorapom ä jípure, të jume jineurim béchibo, Diosta uttiära.

¹⁹ Bueituk júnel jiojteri:

Jume jita täyame, juka bem täyaune kaytasi yáanake, juka jüneehuamta bem tayaune yeu tahuarianake.

²⁰ ¿Jakusu aane jü jita áu täyáa tíame? Entok jakusu aane jü escriba, entok jakusu aane jü buéresi jita nokame, ¿jachu kaa Dios jume ániat jiápsaka jita emo täaya tíame rokuapo tahuaria?

²¹ Bueituk Diosta bétana jita täyahuamta, jume ániat jiápsame bem jita täyapom katim Diosta datáyak, Dios ä tutürek ä súaleme jinëu béchibo juka Diosta noki nokhuäpo rokuapo jipuhumta huam am jinëu báreka.

²² Bueituk jume judíom señálim aahua, jume griegom entok tuisi jita täyahuamta jíba jaria;

²³ të itapo Cristota kúrusit poponhuakamta jíba nooka, jume judíom béchibo at teitihuame, jume kaa judíom béchibo entok rókoora;

²⁴ të jume núnurim béchibo, judíom ö griegom, Cristo, Diosta uttiära, entok jita täyahuame Diosta bétana huéeme.

²⁵ Bueituk jü Diosta bétana rokuapo tayahuame, yoremraata béppa chë jita täyahua, entok jü Diosta bétana kaa úttia, yoremraata béppa chë úttiak.

²⁶ Tüisem at suuhua, hermanom, Diosta betanem yeu púataka núnurim, eläposem kaa jaikika junëli jita täya yoremem eäpo ámani, entok jume yaúra uttiäta jípureme jüne kaa jaiki, entok yórihuamta jipureme jüne kaa jaiki.

²⁷ Ál-la, Dios jume kayta bejreme yeu púhuak, jume jita täyame tiisi tahuaria báreka, entok jume kaa úttiakame yeu púhuak jume úttiakame tiisi tahuaria báreka.

²⁸ Juka símekut jiokot maachika kaitäpo bit-huamta Dios yeu púhuak entok juka kaitäpo jipuhumta, juka símeku naikiahuamta kaitäpo tahuaria báreka,

²⁹ bueituk junëli kaabe áu úttinake Diosta bíchäpo.

³⁰ Të áapörík béchibo emëe Cristo Jesúspo aane, áapörík béchibo jita täyahuamta Dios itom makka, Diostau bíchaate lútula jíapsihuäpo naikiataka tahuala, entok santosi jíapsihuäpo, entok jinëuriata äa béchibo jípureka.

³¹ Juka jiojterita jiá bénasi: “Jü áu úttileme, jum Señorpo jíba au úttinake.”

2

Cristota kúrusit poponhuakäu nokhuame

¹ Én éntoko, hermanom, júnakoy enchimmeu noiteka juka Diosta ára jita joaune enchimmeu nok báreka, kanne nokta ujjorik nokak entok jita taayahuamta.

² Bueituk huitti nokhuäpo enchim násukne, kayta entok jünériabáarek ál-la Jesucristota jíbba, kúrusit poponhuakamta.

³ Entokne enchim násuk aaneq úttia lútilataka, entok tuísi maujrimey ino yöäka;

⁴ jü ín noki entok jü Diosta nooki enchimmeu ín nokakähui, kaa jita täyahua pámanne enchim át jünetuak, ál-la Diosta Espiritu úttiärayi,

⁵ bueituk jü enchim Dios eaü kaa yoremem jita täyäpo nahuanake, ál-la Diosta úttiärapo.

Diosta Espirituta huam yeu machílame

⁶ Täte nau ä ettejhua jiobe, jume yúmalasi emo jípureka jita täyammaki, té kaa imi ániat jita taayahua pámani, entok kaa jume ániat rey nesaupo nesaunakeme bénasi, bueituk iméri kókkonakemme.

⁷ Täte juka Diosta bétana jita täyahua nau ettejjo, juka huatem bétana kaa jüneriahuamta, juka jita täyahuäpo esota, ikäri, ániata kee yahuay náateka Dios ito béchibo, ä naikiak, jum símek béppa uiyoriku itom looria béchibo.

⁸ Ikäri jume im ániat rey nesauta jípunakeme katim ä täyak, bueitukim ä täyakatek, kaibum kúrusit ä popon eiyeey, juka looriapo Señorta.

⁹ Të ál-la ínel jiojterita jiä pámani:

Juka pusimmei kaa bit-huakähui, entok nakammey kaa jikkaijhuakahui, entok yoremta jiápsipo kaita tahualata,

Dios ä erialatukay huame áapörík ä nakeme béchibo.

¹⁰ Të Dios, Espirituy ítou yeu ä mächiriala; bueituk jü Espiritu símekut suaka át jüneiya, bueituk mekka kom Diostat ayukamta junne.

¹¹ ¿Tëe jábe yoremesu, juka yoremte ayukamta jüneria? ¿Jachu kaa jü yoremte espiritu at aneme? Ínëli kétchi juka Diostat ayukau kaabe ä jüneriak, jü Diosta Espiritu jíbba.

¹² Ítapo entokte kaa juka ániat espirituta mabet-la, ál-la juka Espiritu Diosta bétana huemta, bueituk juka Diosta itom makakau jüneria béchibo.

¹³ Íaribéchibote ä nooka të kaa juka nokta yoremem jita täyaka yore majtia pámani, ál-la juka Dios Espirituta yore majtia pámani, juka Espiritupo huemta Espiritupo ä tahuariaka.

¹⁴ Të jü yoreme kia ä jiápsapo kara at jünéaka tatahua jü Diosta spirituchi, bueituk áa béchibo rokopo bittu. Entok kara ámet jüneiya, bueituk at suaka Espirituta eäpam át jünetunake.

¹⁵ Të jü Espiritu Santota eäpáman jiápsame símekut jüneiya, të juka jünehuamta áapo huatem bétana kaa ä mabeta.

¹⁶ Bueituk: “¿Jábesu juka Señorta eäu jüneriak? ¿Jábesu ä maj-tianake?” Të ítapo juka Cristota eäute jípureka.

3

Diostamak tekipuanuame

¹ Íaribéchibo ínapo hermanom, karane Espiritu Santota eäpáman jiápsame bénasi enchimmeu nooka, ál-la kaa Dios huateka enchim eä bénasi, entok Cristotat ehuäpo ili usim bénasi.

² Lechimne enchim jítuak, të kaa buähuamta, bueitukem ketune kaa áma yúmay, éntokem én jüne kaa áma yúma,

³ bueitukem ketune enchim eäu johua; emoem naibuke, éntokem nau omteka nau nassua, ¿jachem kaa ínëli juena ehuamta jíba johua? Éntokem yorem ehuamta joaka jíba rejte.

⁴ Bueituk enchim násuk senu ínel jiaahua: “Ínapone lutüriapo Pablota-mak huéiye”, jü senu entok: “Ínapone Apolostamak huéiye”, ¿jachem kaa ínëli yorem ehuamta jíba johua?

⁵ Huanäisu, ¿jabesa jü Pablo entok jü Apolos junne? Jachu kaa jume Señorta nesahui joame, imey nokakäpamanem ä súsualek, imi huam natepola jü Señor huehuëpulam enchim ä makak.

⁶ Ínapone eechak, Apolos entok ä bäatuak; të Dios ä siütuaka ä yötutuak.

⁷ Ínëli jü echákame entok ä bäatuakame kaytam tua bejre, ál-la Dios ä yötutuakame.

⁸ Ínëli jü echákame entok ä bäatuakame huepulsim nau hueeri, eläposum chúkula huepülaka bem kobakäu makna, jachin juka tékilta bem yáakä pámani.

⁹ Bueituk ítapote Diosta tekipanualerom, eme entok jü Diosta tékkil, jume karim yáataka Dios attiärimme.

¹⁰ Jum arayhuäpo Diosta nee ä mak-lä pámani, ínapone ingeniero ára kaatemta benna.

Juka teta nahuatane áma yetchak, iäri béppa entok täbuika ä béppa kaatenake, të natepola huepülaka tüisi at suanake, jachin nat béppa bem kaatehüi.

¹¹ Bueituk kaabe täbui teta nahuata ára áma öre, juka áma oreta béppa, iri jü Señor Jesucristo.

¹² Bueituk iri tetta nahuata béppa, jabbe sahualik entok tosalik teta buaaniata kaateme, entok ujjoli tetammeyi, pino kutayi, juya sáayi, entok kia chukü junne,

¹³ jü tekkil huehuëpulam yáakäu jüneriataka tahuanake; huäri taahuari: ä jüneriatebonake, bueituk jü taji beeteme yeu ä machirianake; jü tekkil huehuëpulam yáakäu entok taijpáman yeu siika türika o kaa türika tahuanake.

¹⁴ Jü tékil jabeta nat béppa kaateka yakáu turika tahuakatek, ä kobakau mabetnake.

¹⁵ Jü tekil jábeta yáakäu tajakátek, áapo simeta tarunake, të áapo jineutaka tahuanake, taij bëtepo yeu buittekam ténasi.

¹⁶ ¿Jachem kaa jüneiya juka enchim takahua Diosta ä tiöpokähui, jü Diosta Espiritu entok enchimmet aane?

¹⁷ Jábe junne juka Diosta tiöpo kaitäpo tahuariakatek, Dios ket áapörík kaitäpo tahuarianake, bueituk jü Diosta tiöpo, enchim takahua, Diostau bíchaa santosi naïkiari.

¹⁸ Kaabe áu baytäunake; jábe junne enchim násuku imi ániapo ayukamta au täya tíame, kayta täyamta bénasi áu jípunake, chë yúmalasi simeta täya béchibo.

¹⁹ Bueituk jü sime imi buíapo jita täyahuame Diosta béchibo kia kaa suära; bueituk jiojjetaka örek: “Bem jita täyaka emo buerialëpo Dios am jioptuaka am tojja.”

²⁰ Júchi entok: “Jü Señor jüneiya kia ä bejatukähui jume jita täyaka eähui.”

²¹ Ínëli, kaabe yoremem bétana au úttinake, bueituk simetem eme attiak:

²² eläposu Pablo, eläposu Apolos, eläposu Peero, eläposu jü ánia, eläposu jíapsihuame, eläposu kókkohuame, eläposu jü én hueri, eläposu jü chúkula hueenakeme, simetem attiak.

²³ Enchim entok Cristo attiak, Cristota entok Dios.

4

Jume apóstolim tekkil

¹ Ínëli, jume yoremem Cristotau tekípanualerompom itom jipunake, entok juka Diosta ehuil jípurëpo ministerio tékilta joame bénasi.

² Én entok ínëli türi, jum ministerio tékilta johuápo úttia, huepülakam huitti eaka áma bittunake.

³ Ínapone enchim bétana kaa yun yäura bithuamta jípure, entok tribunal yäura bétana junne, bueituk ínapo júnene kara ino yuktia kaa tuísi ino aane tiaka.

⁴ Kaa türíkne in jíapsipo kaita jípure jiobe, tène kaa iari béchibo tü yörempo ino náikia, tè jü Señor, áapo yäura bithuamta nee makka.

⁵ Inentakem, kaabetat kia nooka tiempota kee yúmayo, Señor áapo yepsakátek, juka esota entok kaa machiku ayukamta bittebonake, entok juka jíapsi ehüápo ayukamta jüneriatebonake; huanäi huehuëpülakam ä mabetnake Diosta am úttinakëhui.

⁶ Të ikäri, hermanom, ejemplopone enchim ä tejhua, ino bétana entok Apolosta bétana, enchim in nakë béchibo, bueituk itom bíchakem jünenake, kaa juka jiojteta béppa enchim enakëhui, jachinai jünem huepülak buérialinake täbuik entok kaitäpo bínnake.

⁷ Bueituk, ¿jábese huatem násuk, béppa enchi ketchak? Entok jü em jípurëhui, ¿jítasë kaa mabet-lataka ä jípure? Entok ä mabet-latukáteko, ¿jatchiake ái emo buériale, kaa ä mabel-latukamta bénasi?

⁸ Enchimeu béja kayta bëye, bejem riikom, éntokem itot kaa huijuteka reeyim, ¡türi eiyey eme reeyimtuko, itapo ket ínëli enchimmak reyimtaka nesau eiyey!

⁹ Bueituk inen nee eiya, jume apóstolim simeta chupëpo, Dios ániau itom yeu jabuala, kókkohuamta itot chupabahuamta bénasi, ínëlite buérialihuaka ániat bithua, ángelesim entok yoremem bétana.

¹⁰ Cristota itom nakë béchibo, itapo katte susuaka bithua, eme entok Cristota sualhuápo susuak; itapote úttia lütüla, eme entok úúttiak, éme yörihuakem bithua, itapo entok kaa bibitpeehua.

¹¹ Én tajtite tebaüre, entokte báí kókkó, katte sankok, jópemette chonhua, entokte kaa jouhuak.

¹² Lottekate tekípanua itom mamammeiyi; entok béttesi itot nokhuai junne, itapote Diosta tü eäu am netanria, jájanate jiokot johua, tètee yanti eaka ä mabeta.

¹³ Jájana itot nokhuay junne, Diostaute am nok-ria, jume ániat jíapsame entok én tajtim chukta bénasi itom bitcha, juka simem kaa huatiahui.

¹⁴ Kanne enchim tiutua báreka íkái jiojte: ál-la enchim üusekam ténasi entok enchim nákekane kutti nooka.

¹⁵ Eläposum diez miltaka enchim majtiä Cristota bétana, kaibem yún áchayrim jipunake; bueituk Cristo Jesúsopo ínapone enchim usiak evangeliopo.

16 Én entokne enchimneu ujuuanna, ín ino nüyë bénasem emo nüye.

17 İari béchibone Timoteota enchimneu bittua, İri Jesucristota sualuuäpo ín üusi tüisi ín nakëhui, kaa amáu bíchaka Cristotamak hueme, áapo enchim au huatituanake jachin ín ä joähui juka Cristota tekkił, entok jachin síme kätana ín am majtiähui jum Cristota sualuuäpo nau anim anëpo.

18 Të huate entok tüisi emo buériale, bueítuk jauhuey júne kaa enchimneu nee huee máchilem tenasi.

19 Tëne laüti enchimneu hueenake, Señorta ínel eäyo, entokne ä jünerianake, të kaa juka nokta jíbba, ál-la jume emo buérialeka úttiata mabet-lame.

20 Bueítuk jü Diosta rey nesauri, kaa nokpo jíba huéiye, ál-la uttiaramaki.

21 ¿Jitasem huatia? ¿Enchimmeune hueenake jibebiaka, ö yore nákuuäpo, entok espíritu yanti jiápsihuäpo?

5

Kaa türík bétana yaura bithuame

1 Lútüriapo enchim násuk jikkaijtu jü kaa türi, İri kaa türi jume kaa judiom násuk júne kaa jikkaijtu; ínëli hueepulakätuk enchim násuk ä huaímáiyë jípureka áamak jiápsa.

2 ¿Emem emo jikau cha buériale, jachem kaa jìokot tiusi eepo yúmala? Bueítuk juka íkái yakamtem enchim násuk pakun yeu huikke.

3 Lútüriapone, ín takahuäpo kaa enchimmak aane, të ín espíritupo ál-la, ínëli enchimmak aneka juka íkái yakamta yäura böota nää mak-la.

4 Itom Señor Jesucristota tehuampo, ín espíritumakem emo nau tojja, entok itom Señor Jesucristota úttiaramaki.

5 Huanäi İri Satanásta mamto toijna, juka kaa türík at ayukamta lutinakë béchíbo, bueítuk huäri tahuarit, juka Señorta yepsay ä espírituhua jinëutuna.

6 Jü enchim emo buérialeu kaa türi. ¿Jachem kaa jüneya: “Jü levaduura ilikkika junne, síme tujta huechia tabbe”?

7 Levaduura binhuatumta bétanem emo tüte, bemela tusitaka ä tahuanakë béchíbo, kaa levaduura, bueítuk jü itom pascua Cristo, béja ito béchíbo kúrusit poponsuauk.

8 İnëlite pajkonake, kaa levaduura binhuatuupo, entok kaa levaduura jüena ehuäpo, ál-la panim kaa levaduura äpo entok lutüriapo tü jiapseka.

9 Enchimmeune jìjotesula, katem ámemak emo türe, jume kaa emo jubeka nau jiápsammaki.

10 Karem tokti emo omoute, jume imí ániat nau jiápsaka kaa emo jubekammaki, ö jume uttesi tomita ukulemmaki, ö ekbualerommaki, entok jume jita júne díos tiaka ä yöremmaki; bueítuk ä ínëlitunakey úttiatiü eiyey ániat enchim yeu sakanakëhui.

11 Al-lane enchimneu jìojte, kaa enchim ammemak emo türi sáhueka, jume emo hermanom tiaka, të kaa emo jubeka nau jiápsammaki, entok tomita úttesi ukulemmaki, entok jita júne díos tiaka ä yöremmaki, entok jü bette nokta nokamtamaki, entok jü vino jilerotamaki entok jita eekbualerotamaki; jü ínëli jiápsammaki, katchan júnem ámemak jibuäpo yúmala.

¹² Bueituk jume päkun aneme, ¿jita lutüriatasune jípure, kutti lútula am jíapsi sáu béchibo?, ¿jachem kaa jume huaijhua aneme, emée kutti lútula jíapsi sauhue?

¹³ Bueituk jume pakun aneme, Diosta nok yáura ámet chupnake, juka júena eaka jíapsamta yeuuhem ä beeba enchim násuku.

6

Juez kaa Dios huatemta bíchäpo nassuahuame

¹ ¿Bueituk emée enchim násuk jabetamak kaa tüisi tahualataka jita nau tüte baahuay juezta bichäpem emo yeu totoja, jume Cristota sualhuäpo nau anim bíchäpo emo yeu toijmachika junne?

² ¿Jachem kaa júneiya jume Cristota sualhuäpo nau anim ániat jíapsame yáura bittebonakéhui? Buietuk ínëli jume ániat jíapsame enchim am yáura bittebonakei, ¿jachisuntukem íkai kaa tua buere machik kaa obiachik kara rutuktia?

³ ¿Jachem kaa júneiya jume ángelesim bette nokta itom amet chupanakéhui? ¿Të, chë junne, juka imi ániat ayukamta?

⁴ Bueituk emée juka imi ániat ayukamta yáura bittebotek, ¿jatchiakem jume Cristota sualhuäpo nau anim kayta áma júneriamta yáura yetcha?

⁵ Enchim tiunakë béchibone ínel jiaahua, ¿jachu enchim násuk huepülaka júne kaabe, kooba suakari, ä hermanom násuk juka kaa tüisi huemta rutuktia béchibo?

⁶ ¿Të senu hermano täbui hermanotamak yaurapom emo yeu toijlataka nau nok nassua, të íkärím johua Diosta kaa súaleme bíchäpo?

⁷ Ínëli béja lutüriapo, kaa türi jú enchim násuk nau nok nassuahuame, ¿jatchiakem kaa yanti eaka ä mabeta juka enchim bej-reka johuamta? ¿Entok enchim jita úhuamta?

⁸ Të emée huatemem bej-reka jita am úuhua, jume hermanom junne.

⁹ ¿Jachem kaa júneiya jume lutüla huemta kaa joame, kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuéhui? Katem ä öbia; jume kaa emo jubeka nau jíapsame, jume tattábui diosim yöreme, jume kia jábe jámutta kaa jubeka áamak jíapsame, jume yorememtaka jáamuchim bénasi emo nüyeme, entok ä bénasi yoremntamak au jipureme junne.

¹⁰ Jume ekbualerom, jume uttesi tomita ukuleme, jume vino júlerom, jume béttesi jabetat nokame, jume baítäupo jabeta jita úhuame junne, imëri kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuëpo.

¹¹ Emée huate ínëli jíapsay; të ënem béja baksiari, entok Diostau bíchaa naïkiataka santosi yáari, Señor Jesucristota tehuampo lútula hueme enchimet yáari, entok itom Diosta Espirituyi.

Jü takahua santosi yáari

¹² Síme ino béchibo türi jiobe, të kaa síme ára yáatu; síme ino béchibo türi jiobe, tëne kayta bétana ino yuyüitebonake.

¹³ Jú buáhuame topata béchibo, jú topa entok buáhuamta béchibo, të imey nahuichim Dios kaytasi am tahuarianake; të ìri takahua kaa emo jubeka nau jíapsihamta kaa ay ä yáa béchibo, ál-la ìri taka Señorta béchibo, jú Señor entok íkai takaata béchibo.

¹⁴ Dios entok, juka Señorta toboktiakame, itom ket toboktianake ä úttiärayi.

¹⁵ ¿Jachem kaa jüneíya bueituk itom takahuam, Cristota takaamak huépülsi nauhuam órekähui? ¿Jachune jume Cristota takahuammet hueri nüka, jámutta takahua yorememmak ehuil au türemtat am chaanake? Ëe kia jita béchibo junne, kaybu.

¹⁶ ¿Ö jachem kaa jüneiya jü ilebenak jámuttau rukteme, huepul takahuapo áamak ä tatahuähui? Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua: “Nahuichikam huépülak nau takahanake.”

¹⁷ Të jü Señorta eápáman jíapsi báreka au rukteme, huepul espíritupo áamak tahananake.

¹⁸ Juka kaa emo jubeka nau jíapsihuamtem tojaka sakka, jü täbui kaa türi yoremta jojoau kaa ä takahuapo yeu huéiye, të jü jámutta kaa jubeka áamak böyeme, ä takahuabet kaa türik johua.

¹⁹ ¿Jachë kaa jüneiya juka enchim takahua Espiritu Santota ä tiöpokähui, iri enchimmet aane, éntokem Diosta bétana ä jípure, éntokem emëe kaa emo attiak?

²⁰ Bueitukem bejhuapo jinnuri; enchin takahuápem Diosta úttile, entok enchim espíritupo, ímëri Dios attiärimme.

7

Jubiahuäpo emo consejohuame

¹ Juka huatek bétana enchim ínou jiojtekähui. Jü yoremta béchibo chë türi eiye kaa jámutta nüko.

² Të kaa emo jubeka nau jíapsihuamta ito násuk ayukä béchibo, elapo yoremem huëpulam jubnake, jume jáamuchim junne huëpulam kunanake.

³ Jü jubekame jámutta kaitäpo siroktuaka yúmalasi ámak jíapsinake, alë bënasi këtchi jü jammut ä kunáamaki.

⁴ Jü jammut ä takahua kaa yeeka, ál-la ä kunahua jíbba, entok këtchi jü yoreme ä takahua kaa yeeka ál-la ä jubiahua jíbba.

⁵ Katem emo koptia báreka éenake, al-lem nanabeu eaka chubala emo tojja, bueituk oraciompo Diostáamak am báreka, huanärem chúkula huepuli júchi emo nau toijnake, Satanásta kaa enchim jioptuanakë béchibo. Jum emo ukulhuapo kaa enchim úttiakabéchibo.

⁶ Téne íkái consejota enchimneu nooka, të kaa nesauta bënasi.

⁷ Síme yorememne inobénasi emo nütua peiya, të kaa simetaka Diosta bétana ä mabet-la juka kaa jubeka bem jíapsinakëhui, lutüriapo hueepulaka ínëli, jü senu entok täbuási.

⁸ Tëne ínel ámeu jiaahua, jume kee jubemmehui entok jume jokoptu-lammehui, bueituk amebéchibo chë türi eiye inobénasi tahuakateko.

⁹ Të jume kaa jubeka ára jíapsihuamta, Diosta bétana ä mabet-latuko, jubëem, éntokem kuuna. Bueituk chë türinake. Jume kaa emo yüeka kaa tüisi ayunaketeko.

¹⁰ Jume emo jubeka nau jíápsame, nesautane am makka, të kaa ínapo, ál-la jü Señor: Jü jámmut ä kunahua kaa toijnake;

¹¹ ä tójakátek, kara kunaa, të ä kunabeu notteka ára au jiokore; entok jü jubekame ä jubi kaa toijnake.

¹² Ínapone jume huatemmeu ínel jiaahua, të kaa jü Señor: jábe hermano kaa Dios huatemta jubekame, të jü jámut ínëli áamak jíapsibarëteko. Kara ä tojja.

13 Senu jammut, kaa Dios huatemta kunakátek, të jü yoreme ínëli ámak jíapsibareteko. Kara ä tojja.

14 Bueítuk jü kunari kaa Dios huateme, juka jámmutta Dios huate béchibo, áapo Diosta tü eäu jípunake; jü jámut kaa Dios huateme entok ä kuna Dios huate béchibo áapo Diosta tü eäu jípunake, bueítuk tábuiasi enchim aaney entok, jume enchim úsim katim Dios huateka tahuanake, të enim Diosta tü eäu jípure.

15 Të jü kaa Dios huateme aü naíkimtekateko, Akë ä tojja. Bueítuk nahuichikam karam úttiapo nau aane. Ä inelituko jü hermano o jü hermana beja búttiatunake, bueítuk yanti eäu Dios itom núnula.

16 Bueítuk, ¿jáchise jüneiya, empo jámmut, jáamak jü em kuuna jinëutaka ä tahuanakëhui? ¿Ö jáchise jüneiya, empo kunahuari, jáamak jü em jubi jinëutaka ä tahuanakëhui?

17 Të jáchin hueepulaka Diosta ámet ä naíkimtekapo ámani, entok jáchin Diosta am núnukápo ámani ínëlem ä yauhua, íkáine síme jume Cristota sualhuápo nau anímmet nesahuek.

18 ¿Bueítuk jábe circuncionta jípureka núnuhuak? Circuncionte jípureka taahua, ¿të jábe kaa circuncionta jípureka núnuhuak? Kaa au circunsidaruanake.

19 Jü circuncion kayta bejre, entok jü kaa circunsidaruahame junne, ál-la jü Diosta nésahui ériahuame.

20 Huehuëpulaka jáchin Diosta bétana bem nunuhuakapo, junëlim tahuanake.

21 ¿Jachë nenkitake tekoka núnuhuak? Katë jáchin eiya; të empo jum em nenkihuakapo ára emo yeu huikëtek, Akë ä jaria.

22 Bueítuk jü nenkitaka tekoka, Señorta ä núnuko, búttiataka tahuanake, ínëli këtchi jü búttiataka núnuhuakame, Cristotamak sumataka tahuanake.

23 Bejhuapëm jinnuri, katem júchi yorememmeu emo nenkaka am teko bare.

24 Ínëli, huehuëpulaka, hermanom, jachin jíapsaka núnuhuakatek, junëli au nýyeka jíapsinake Diosta béchibo.

25 Jume kee kuname béchibo, kanne nesauta jípure Señorta bétana, tëne ín eäu enchim tejhua, juka Señorta yore nak jiokolëpo ä jajam-latakane, Cristotat jíba eiya.

26 Imí huamne tü ehuamta jípure, juka itou ayukamta obiachi béchibo, bueítuk jü yoreme tüisi ayunake ä aane bénasi tahuakatëko.

27 ¿Jachë jámuttamak emo súmala? Katë emo búttia báare. ¿Katë jámuttamak emo súmala? Katë jub báreka eiya.

28 Të empo jubekátek, katë kaa tüisi ayunake; entok jü jamut beme kunakátek kaybu kaa tüisi ayunake, të imechíri jü jiokot emo bit-huame takahuapo ámet ayunake, të ínapo íkáine kaa enchim jípu ia.

29 Tëne ikaí nooka, ín hermanom: Jü tiempo kopela aane. Én entok bat bitcha, jume jubekame, kaa jubekamta bénasim emo núpo yúmala;

30 jume buaname éntok, kaa buanamta bénasi; jume al-leame éntok, kaa al-leamta bénasi; jume jita jinnume entok, kayta attiakamta bénasi.

31 Entok jume imí ániat ayukamta musauleka ä joame, katim ä joamta bénasi emo núnake, bueítuk jü ániat ayuka ujyori béname lülüte.

³² Kaa yúmaisine kaa enchim emo bit ía. Jü kaa jubekame jáchin jum Señorta nesaupo ä annakeu jíba huatia, entok jachin juka Señorta ä al-letuanakêhui;

³³ të jü jubekame, ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä jubi al-letua báreka.

³⁴ Ínëli ámet júnakiachi jü kunakamtachi entok kaa kunakamtachi, jü kaa kunakame jum Señorta nésaupo ä annakeu jíba kaa yúma, entok jachin Señorta bíchäpo huepulsu au ä jipunakêhui, taakapo entok espíritupo; të jü kunakame juka ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä kunahua al-letua báreka.

³⁵ Ikáine nooka tüisi enchimeu huenakê béchïbo, të kaa obisi enchim emo binnakê béchïbo, ál-la huéchiapo entok simeku türík joaka, entok inëlem kaytat obisi eaka Señortau ruktinake.

³⁶ Të jábe ínel eáteko: Jü ín mala béja yöhue ä kunanakeu huasuktiriam at siime. Béja au kunatuapo yúmala, ä yáa bareu yanake, kaa Diosta bejre, eläpo kunanake.

³⁷ Të senu ä jiápsipo huitti ehuamta jípureka, kayta áu bëyeka, ínëli ä éäü áapo attiaka, ä malahua kaa kunakamta toj béchïbo, tüisi aane.

³⁸ Të ínëli jü ä kunatuame, tüisi aane. Të jü kaa ä kunatuame entok, chë tüisi aane.

³⁹ Jü jamut kunakame súmatata jiápsa, ä kunahua ketune jiápsayo; të ä kunahua mukuko búttiataka taahua, ára ä kunabareu kuna, të ál-la Señorta sualemata kunanake.

⁴⁰ Të ínel ín eäpo, chë júne Diosta tühua mabet eiyey kaa júchi kunakáteko, bueítuk ínapone ket Diosta Espiritu jípure.

8

Jü buáhuame ídolommeu tojri

¹ Juka buáhuamta ídolommeu tojta bétana, entok bejate júneiya símetaka jita ito täyhüi, jum jita täyahuäpo emo jabelhuame áma ayuk, të jum yore nakhuäpo jita täyahuäpo yore yötutua.

² Bueítuk jábe jita áu täyalame, ketune kayta jee täya, tua jita ä täya éäpo.

³ Të jábe Diosta naketek, ä bétana täyahua.

⁴ Juka buáhuamta ídolommeu tojta bétana, júniate juka ídolota ániapo kayta bejrehui, bueítuk kabe entok Dios, huépülaka jíbba.

⁵ Elaposu huate emo diosim teaka täyahua, ímí buíapo entok téhuekapo junne (ínëlim juebenna jume diosim ti tettehuahuame, entok jume yörihuame),

⁶ símeta ikái násuk itobéchïbo huépül Dios jíbba, achayhuariataka, áapörík bétana simetaka huéiye, itapo entokte ä béchïbo, entok huépül Señor Jesucristo, áapörík béchïbotaka síme ayuk, itapo entok áapörík huámi.

⁷ Të ä täyahuame kaa símemmet ayka; bueítuk huate ímí tajti, ídolommeu joyhualataka, íméi ídolommeu tojtam buabuäyey, inëlim juka bem jíapsi ehuamta kaa úttiaka béchïbo, katim at jünéaka tatahua.

⁸ Huitti nokhuäpo juka itom buäyepo Dios ä bíchäpo kaa chë itom mabetnake; bueítuk itom jíbuä béchïbo katte chë tuttüri, entok kaa jíbuátek júnete kaa chë tuttüri Diosta bíchäpo.

⁹ Të áachem suhua juka huitti hueka enchim täyapo, jume kaa jíapsi úttiakame kaa jiponakê béchïbo.

¹⁰ Bueituk jábe enchi bichátek, júnéaka enchi ä täyähui, ídolom yörihuápo enchi katek, jü ä eápo kaa jápsi úttiakame, çjachu kaa áma jïbuá báanake jáni, jum ídolom yörihuápo?

¹¹ Entok em jita täyapo; jü hermano kaa jápsi úttiakame au tárunake, të ïari béchïbo Cristo ket múukuk.

¹² Bueituk imi huám em Dios bejrim, jume hermanom bej-reka kaa tüisi aane, juka bem jápsi ehuápo kaa úttiakapem am sasabuania, inëlem Cristota bej-reka aane.

¹³ ïari béchïbo, jü buáhuame ín hermanota ái ä huennakey, jauhuey júnene kaa huakasta buánake. Bueituk juka ín hermano kaa jiopnake béchïbo.

9

Jume apóstolta lutüriam

¹ çJachune kaa apóstol? çJachune ín eäu kara johua? çJachune kaa juka itom Señor Jesústa kaa bit-la? çJachem kaa emëe ajária jume Diosta eápo ín tekkil?

² Bueituk huatem béchïbone kaa apojtoltukátek, lütüriapone enchim béchïbo ál-la apojtol; bueituk emem ä lutüriatebo juka Señorta tekilpo ín apóstoltukähui.

³ Jume nee natuamene inenne ino nokriaka am yommia:

⁴ çJachute kaa lutüriata jïpure jita itom buánake béchïbo entok jita itom jinake béchïbo?

⁵ çJachute kaa lutüriata jïpure jubiaripo senu hermata itomak nunüp béchïbo, jume huate apojtolim Bénasi, jume Señorta saylam, entok Peero?

⁶ çÖ Bernabé entok ínapo, katte lutüriata jïpure kaa entok itom tekipanuanaké béchïbo?

⁷ çJábesu ä boosapo tomi bejteka sontaro huerama? çJábesu jume parasim el-lataka jume takam kaa buápo yúmala? çJábesu jume animalim suayaka kara am lechí jëye?

⁸ çÍkáine nooka ín yorentuka pámani? çJachu jü ley ket kaa íkái nooka?

⁹ Bueituk jum Moiséjta leypo ín el jïojteri: “Juka bues tirijkom jotamta katé ä bobosaltua.” çBueituk Dios ket am suaya jume buéesim?

¹⁰ Ö, çtua kayta yeu beaka ito béchïbo júnel jiaahua? Bueituk ito béchïbo jïojteri; jü moíteme tuhuata boobíchaka moíte, entok jü tirijkom jotame juka báchiata ä mabetnakëu boobíchaka. ¹¹ Të itapo juka espíritu huemta enchimet echákatek, çbuere uyjori eiyeey juka chupemta toboktihuápo enchim bétana?

¹² Të ínëli huate enchimmak lutüriata jïpure, çtë itapo chë junne?

Të íkái lutüriata të kaa nüla, ál-late kaa huanti aneka símeta huéria, bueituk Cristota evangelio kayta ä bia chatunaké béchïbo.

¹³ çJachem kaa jüneiya jume Diostau bíchaa naïkiapo tekipanuaname, juka tiópopo ayukamtam buáye, entok jume altarpö jita joame juka altarpö ayukamtayim emo ania?

¹⁴ Ínëli ket nesahuek jü Señor, jume evangeliota bétana nokame, evangelio ayukamtayim jiapsínake.

¹⁵ Të ínapo kanne iachi jiahuiteka, entokne kaa íkái jïojte ínëli ínomak ayuna béchïbo, bueituk ín muknakeu chë türi, kabeta kee jee nee ä üuhuayo, juka huitti eaka Diosta noki enchimmeu ín nokakähui.

¹⁶ Bueituk ínapo juka evangeliota nokaka, karane ino buérialé; bueituk úttia ín ä yáanakéhui, entok béttesi inou huenake kaa evangeliota nee nokayo.

¹⁷ Juntuksan tü eaka ä joátek, juka ín kobanakeüne makna, të kaa tü ehuápo ä joátek, bueituk ín ä yáanaké béchíbo Diosta bétanane nesauta mak-ri.

¹⁸ ¿Jítasuntukne kobanake jáni? Juka Cristota evangelio huatemmeu nokakane kayta bejtua huaka ä johua, juka evangeliopo ín anianäu lutüriata jípureka junne, kannä nüye.

¹⁹ Bueituk kaabemmeu nee sumari, tëne én ín eápo simemeu ino summa, bueituk juebenam Cristota béchíbo koba báreka.

²⁰ Jume judíom béchíbo nee judíota bénasi ino nüye, Cristota béchíbo am koba báreka, jume leyta bétuk aneme ket nee áme bénasi ino nüye (elaposune kaa leyta jíápáman huéiye), jume leyta bétuk emo nüyeme Cristota béchíbo am koba báreka.

²¹ Jume kaa leyta jipureme béchíbone, kaa leyta jipuremta bénasi ino nüye (Diosta leyta kaa jipurem tenasi, të Cristota ley ál-la), jume kaa leyta jipureme Cristota béchíbo am koba báreka.

²² Jume kaa úttiakammakne kaa úttiakamta bénasi ino nüye, jume kaa úttiakame Cristota béchíbo am yö báreka, símemmakne, símeku áme bénasi ino nüye, Cristota am jineunaké béchíbo.

²³ Íkáine johua evangeliota béchíbo, ín tekípanuápo áamak ä jipu báreka.

²⁴ ¿Jachem kaa júneiya símetaka jume estadiopo jínkólame, símetakam eaka tenne, të huépúlaka jiba yönake? Inélem tua eaka tenne ä yöbéchíbo.

²⁵ Síme jume jínkólabareme, símeta kaa tüisi ámeu huechemtam toijnake, bempo lutüriapo juka corona momoyemta koba báreka, të itapo, juka kaa momoyemta.

²⁶ Íari béchíbo ínapo, ínèline buyte, kaa jáamak junne tü eaka, ál-lane ínèli nássua, të kaa kía jekata chónamta bénasi.

²⁷ In takahuane kaa jìokoleka úttiapo ä tekípanuatua, jáchinaik júnene ínapo huatem majtiasulataka, ínaposu páku tahuanake.

10

Ídolom bétana kuttilasi nokhuame

¹ Bueituk kanne enchim ä koptia ía hermanom, bueituk simetaka jume itom áchayhuarim namuta bétukim aane, entokim simetaka bahué síkiripo áman yeu sajjak.

² Entok símeta Moiséjta huam batóhuak, jum namupo entok bahuépo,

³ entok simetaka juka espíritu buáhuamta buáka,

⁴ entok simetaka jume espíritu báam jéka; bueitukim simetaka jum tetapo báa jéka, íri teta Espíritu entok ámemak huéesimey, íri tetta entok Cristotukay.

⁵ Bueituk síme jeelaam kaa Diosta eä paman ayuk, Dios entok kam tütürek, íari béchíbo mekka ánia pariapom kókkok.

⁶ Síme íri yeu sika itom ä júnerianaké béchíbo, bueituk ä júneriaka kaa türík kaa itom ukulnaké béchíbo, bempórim ä ukuleká bénasi.

⁷ Entokte ídolom kaa yörinake, jume huate áme násuk aneihui Bénasi, áme bétana ínel ä jïojteripo: “Jü gente joteka jibuak entok víno jeeka, huanárim japteka nau yeu taiytek.”

⁸ Kaa emo jubeka nau jíapsihuamta junne katte ä joopo yúmala, bempörim násuk huatem ayuka Bénasi, íari béchïbo senu táapo veintitrés miltakam huatteka kókkok.

⁹ Entokte kaa Señorta bejnake, bueítuk bempörim nasuk huatem ä bejreká Bénasi, íari béchïbom bakot kïrïmmei kókkok.

¹⁰ Entok katem Diosta bej-reka nokbare, bempörim násuk huatem Diosta bej-reka nokaká Bénasi, huanái jü sússuahuamta tekiakame am sùhuak.

¹¹ Írí síme ámeu yeu siika itom ä jünerianaké béchïbo, entokim jïojteri, kutti nokta itom táyanaké béchïbo, jume én ániata abe lütey jíapsame béchïbo.

¹² Íaribéchïbo, jü huitti eäka huekame, tüisi au suayanake kaa huet béchïbo.

¹³ Yore jïöbïla báahuäpo áma pappehuä páman enchimmeu huéiye, jume huatem ama jïöbilahuaká Bénasi maachi. Të Dios huitti ä éäpo kaibu itom jïöbilanake jum kara itom áma yumá pámani, ál-la itom jïöbïlatek ket juka ára áma yeu kathuamta itom maknake, bueítuk itom áma yúmanaké béchïbo.

¹⁴ Íari béchïbo, emëe ín nakëhuim, ámem yeu kaate jum ídolom yörïhuäpo.

¹⁵ Jume suamsi emo nüyeme benammeune nooka, áachem suhua jü ín nokakaubechi.

¹⁶ Jü kopa Diosta tühua hueriamta, Diosta tühua itom at chupahui, ¿jachu kaá jü Cristota ojbo huelpulsi nau ehuame? Jume panim itom rebekiahúi, ¿jachu kaa jü Cristota takaapo huelpulsi nau ehuame?

¹⁷ Jume paanim huépülay, ítapo entok juebenna, tetë huépülak nau takahuak; bueítukte simetaka huamey huelpul paanin nau buäye.

¹⁸ Takahuapem Israelitam bitchá; kabara huakasta altariu toijta bem nau buäká béchïbo, Diosta bíchäpom huelpulsi nau taahua.

¹⁹ ¿Jítasune júntuk nooka? ¿Jachu jü ídolo yörisi maachi, ö jü buähuame áu órehuame? Síme íri Diosta bíchäpo kaa bejre.

²⁰ Èe, bueítuk jume kaa judíom lemonio altarihuim ä totoja, inëlim lemoniom béchïbo ä johua, të kaa Diosta béchïbo, íari béchïbo ínapo kanne lemoniommak íkäi enchim jo-ía.

²¹ Karem juka Señorta kopa jëye, entok juka lemoniom koopa, karem Señorta mesau jotë, entok lemoniom mesahúi.

²² ¿Ö te Señorta júneli naïbuktuanake? ¿Jachute áa béppa chë ütiak jáni?

Diosta ujoyória bechïbem simeta johua

²³ Árane simeta johua, tëne kaa simeta jopo yúmala; síme türi jïobe, të kaa síme ára Diostau bíchaa yore yotütua.

²⁴ Kaabe juka tüisi au huechemta jïba jariubanake, ál-la, tábuik béchïbo tühuata.

²⁵ Huakajta nenkihuäpo, simeta áma nenkihuamtem ára buäye, kayta natemajeka, jíapsi ehuamta béchïbo;

²⁶ bueítuk Señor juka buíata attiak entok simeta at ayukamta.

²⁷ Jábe kaa Diosta sualemta enchim jibua néjunëk, eme entok áman sajakátek, simeta enchimmeu orehuakamtem buáye, kayta natemajeka, enchim jíapsi eri béchibo.

²⁸ Të jabeta ínel jiayo: “Íri ídolommeu toijri”, katem ä buáye, huakay junël jiaka béchibo, entok jíapsi ehuamta béchibo; bueituk Señor juka buíata attiak entok simeta at ayukamta.

²⁹ Jü jíapsi eri, të kaa emo bétana.

Ál-la huä senuk bétana: “¿Jatchiaka ínapo yuktiana, täbui jíapsi erita béchibo?”

³⁰ Bueituk ínapo Diosta báysahueka ámemak ä joáteko, ¿jatchiakam kaa nee türinake iäri béchibo, Diostane báysahueyo?”

³¹ Ínel entok eme jibuátek ö jita jëyetek ö huatek jita joátek, ikäi simetem yáuhua Diosta looria béchibo.

³² Katem jume judíom kaa türiku jioptua báare, entok kaa judíom junne, entok jume Cristota sualhuápo nau anim junne.

³³ Bueituk ínapo kétchi símeku, simemmakne ino türe, kaa juka inou bíchaa türik jiba jariaka, ál-la juka simem béchibo türik, am jinëutunä béchibo.

11

1 Inobenasem jíapsibare, Crístota bénasi ín jíápsäpo.

Jamuchim sanko

² Enchimne úttile, hermanom, bueituk símeku ínohuem huaate, éntokem juka enchim ín majtiakäu ketune jípure, enchim ín ám makakä bénasi.

³ Tëne enchin jünee-ia, síme yorememmeu Cristota kobatukähui, jü yoreme entok jámuttahui, Dios entok Cristotahui.

⁴ Síme yoreme orancionta joame entok Diosta noki nokame, kobat au pattialataka, juka au koba yöta kaa yöre.

⁵ Të síme jamut oraciónta joame entok Diosta noki nokame, kaa kobat áu pattialataka, juka au koba yohueta kaa yöre; nahuau pittí au chon chuktialata bénasi tatahua.

⁶ Bueituk jü jamut kaa áu koba jintuame, au chon chuktianake; të nahuau pittí áu chon chuktia béchibo tihuëtek, áu koba jintuanake.

⁷ Të jü yoreme kaa áu koba pattiapo yúmala, bueituk Diosta benna loriapo entok Diosta looria jünakteri; të jü jamut yoremta ujoyóriapo huéiye.

⁸ Bueituk jü yoreme kaa jámutta bétana huéiye, ál-la jü jamut yoremta bétana,

⁹ entok jü yoreme kaa jámutta béchibo yáahuak, ál-la jü jamut yoremtá béchibo.

¹⁰ Íaribéchibo jü jammut ä kobapo seña yaurata ä jípunakëu úttia, jume ángelesim béchibo.

¹¹ Crístota nau sualhuápo, jü yoreme entok jü jammut karam natepola jíápsa.

¹² Bueituk jachin juka jámutta yoremtat yáa simlä bénasi, ínëli kétchi jü yoreme jámuttat yeu yoremtula; të síme Diosta bétana huéiye.

¹³ Tüisem at suuhua: ¿Jachu türi jáni, jü jámutta béchibo kaa au koba pattialataka oraciónta joáteko?

14 Jum itom ito ujuhua pámanate at júneiya, jú yoremta béchibo tiusi á machiakähui tettébesi au á chon yóturianaképo.

15 Të jú jamut au á chon yóturiapo, at utti, bueítuk jume choním mak-ri, ámey ahuá koba pattianaké béchibo.

16 Të simeta ikái bétana, jábe at nok nassua bárëtek, itapo kaa ikái boojoria, entok jume huate Diosta iglesiam junne.

Jü Santa Ceenapo jájana johuame

17 Të ikái enchimieu jiojtekane, kaa enchim úttile, bueítukem kaa juka chë türik béchibo emo nau totoja, ál-la juka chë kaa türik béchibo.

18 Bueítuk tua batchu, emëe emo nau tojäteko Cristota sualhuäpo, juka emo naíkimtehuamtane jikkaja enchim násuku, entokne senu huépáman á suale.

19 Bueítuk úttia enchim násuk emo naíkimtehuamta ayunakähui, bueítuk huame enchim násuk tüisi kateme táyaná béchibo.

20 Bueítuk emëe emo nau tojakäteko, iri kaa jú Señorta Santa Ceena buähuame.

21 Bueítuk huépülaka bat jibuátek, bachim juka bem buäbareú buabuäye, të jú senu tebaürinake, jú senu entok naamuknake.

22 Jachisuntuko, ¿jachem emëe kaa jóhuak áma jibua béchibo ö jita áma jibéchibo? ¿Ö sem juka Diosta iglesia kaitäpo bit báare, éntokem jume kayta jipureme tiusi tahuaria báare? ¿Jachisune enchimieu jiaunake? ¿Jachune enchim úttilnake jáni? Imíne kara enchim úttile.

Señorta Santa Ceena nésauro

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

23 Bueítuk ínapone ket Señorta bétana á mabet-la, juka enchim ín majtialähui: Jú Señor Jesús huári tukarit huatem mampo yechahuaka, panim nüka,

24 Diosta baisásuka, am rebektiaka ínel jiaahuak: “Akemam nüka, ám buäye, iri ín takahua enchim béchibo kókosi yahuakame, inohuem huateka ikái johua.”

25 Ínëli kétchi juka copata nüka, chúkula jibuásuka, ínel jiaahuak: “Íri kopa, jú bemela nokta nau tütehuame jú ín ojboyi, ikárem johua chikti enchim á jëye belëki, inou huateka.” 26 Ínëli kétchi, imey panim enchim buäye belëki, entok ikái copata enchim jëye belëki. Juka Señorta mukukähuem júneriatebo, á yepsäu tajti.

Santa Ceenata kaa buäeaka ä buäyeme

27 Bueítuk ínëli jábe imeí paanim buäyeme entok ikái copata jëyeme, Señortau bíchaa kaa tüisi jiápsaka, Señorta takaa entok á ojbo béchibo kulpaka tahuanake.

28 Huári béchibo, hueepulakam emo bínnake Señortau bíchaa tüisi jiápsihuäpo, huanái jume panim ára buäye entok copata ára jëye.

29 Bueítuk jábe junne kaa tüsi áu jipureka, imeí paanim buäyeme entok ikái copata jëyeme, kaa bat tüisi Señorta takauat au temajekatek, Diosta yäura bitthuumta buäye entok á jëye.

30 Íari béchibo enchim násuk juebénakam kókore, entokim kaa úttiak, entokim juebénaka kókko la.

31 Të ítapo hueepulaka ítot ító bitjariakatek, katte Diosta yäura bittua ehuay.

32 Të ikai yäura bit huamta jípureka, Señorta bétanate jibebiata mabet-la, bueituk kaa jume ániat jiápsammak bétte nokta mabet béchibo.

33 İari béchibo ín hermanom, bueituk emo nau tojaka jibuátek, emoem boobibicha.

34 Entok jábe tebaürèteko, ä joapo jibuánake, bueituk Diosta bíchäpo yäura bithuamta kaa jipü béchibo, juka huatekne huitti órenake enchim-meu yepsakáteko.

12

Don ti tehuak jü Diosta ára jita joähui

1 Hermanom, enchimne ä taaya ia, juka Espiritu Santopo Diosta eapo ára jita johuamta huehuëpulum makähui.

2 Jüneaem júnaköi ketune kaa Diosta enchim sauleyo, sekäna bíchem huehueriahuay, jume ídolo muurommehui.

3 Huäri béchibo enchimne jünetua, bueituk kaabe Diosta Espiritupo nokaka: "Jesústa kaa Dios tianake." Entok kaabe: "¡Jesústa ára Señor!", tíya kaa Espiritu Santota ä noktuayo.

4 Të én entok juebénaka ayuk, Diosta eapo juebénaka ára jita johuaka yore máamakuame, të jü Espiritu huepülay jíbba.

5 Entok juebena ministerio tekkil ayuk, të jü Señor áapo jíbba.

6 Juebénaka tekil kaa nanälaika ayuk, të Dios juka simeta joame, entok simemmechi, áapo jíbba.

7 Të hueepülakam ä mak-ri, juka Espirituta simem béchibo türik. At jiapseka ä jünerianä béchibo.

8 Bueituk İri Espirituta bétana ä mak-ri huéchiapo suamsi yúmalasi nokhuamta, jü senu entok nokpo yún jita taayahuamta, juka áapörík Espirituta ä türe pámani.

9 Senu entok, Diostat ehuame jíba huäri Espirituyi, senu entok jume kökoreme tüte béchibo jíba huäri Espirituyi.

10 Senu entok, milagrota ára joame, senu entok Diosta noki ára nokame, senu entok huate espíritum ára täya, senu entok huatek täbuiasi nokhuamta ára täyame, senu entok täbui nokta ára kuaktiame.

11 Të ikai simeta huepul Espiritu jíba ä johua, huehuëpulummet ä näikimteka juka kaa nanalaysi ára jita johuamta, ä huatia pámani.

Simetakate huepul takaapo joome

12 Jáchin juka tákaata huepülitukä bénasi, të juebenam tónua mesékiriak, të simetaka jume takahuat tónua mesékiriam, juebénakam huepul takahua, Crísto ket anëli.

13 Bueituk huepul espíritupo jíbate simetaka batöhuak, huepul takahuapo, judiom entok griegom, tekoka emo sumalame entok kaa tekokame junne. Simetakate huepul Espiritu Santota nau jítuahuak.

14 Të jü takahua kaa huepülak jíba tónoa mesékiriak, ál-la juebennam.

15 Bueituk jume guokkim ínel jíäteko: "Kanne mamamtaka, kaa tákaapo joome", ¿jüari béchibo kaa tákaapo joome?

16 Bueituk jume nakkam ínel jíäteko: "Kanne puusim, kanne tákapo joome", ¿jáchu juäri béchibo kaa tákapo joome?

17 Bueituk sime tákaa pusimtukátek, ¿jaksum óre eiyey jume nakkam? Bueituk sime nakamtukatek, ¿jítaysute jita jujup eiyey?

18 Të én entok Dios, áma am joala jume tóno mesëkiriam, hueepulam takahuapo, ä eä pámani.

19 Bueituk simeta huépül tóno mesëkiriatur, ¿jaksu óre eiyey jü takahua?

20 Të éni juebenamme jume tóno mesëkiriam, të jü takahua huépülay jíbba.

21 Jume pusim kara mamammeu júnel jiaahua: “Kaitäpone emót ée matchi”, entok jü koba junne jume guokimmeu: “Kaitäpone enchimmet ée matchi.”

22 Jume tákapo tóno mesëkiriam, chë kaa ütteakame, chë júne üttia bem áma órenakë béchibo.

23 Entok huámei takahuapo kaa tua huatia matchim, imeite chë júne tülisi sasankotua, entok huame ítot kaa tua tüisi bitthuame, imeite chë tülisi bitcha.

24 Të huame ítot chë tülisi bithuame, kayta ámeu bëye, të Dios tákaata yúmalasi huéchiapo yáahuak, bueituk huaka ámeu bëyemta chë yún yúmalasi am makkak.

25 Bueituk juka tákaata kaa au naikimtenakë béchibo, ínëli jume tóno mesëkiriam, nanancham emo ania báareka eenake.

26 Të senu tóno mesëkiriata kókosi ayuk, simetakam ámak ä innënake, të huepul tóno mesëkiriata tühuaata mabetakátek, simetakam ámak al-lenake.

27 Emem amëria, jü Cristota takahua, të natepolem tóno mesëkiriam.

28 Entok Dios huatem Cristota sualhuäpo nau anim buere tekiapo joiyak, tua batchu jume apóstolim, chúkula jume profetam, bájikum huëpo jume maestrom, chúkula entok jume milagrom ára joame, chúkula entok jume kókoreme ára tutütème, entok jume huatem ára aniame, jume tékilta johuäpo bat kateme, entok jume täbuiasi nokhuäpo Diosta bétana ára ä nokame.

29 ¿Jachum simetaka apóstolim? ¿Jachum simetaka profetam? ¿Jachum simetakam maestrom? ¿Jachum simetaka milagrom ára johua?

30 ¿Jachum simetaka jume kókoreme ára tüte? ¿Jachum simetaka juka täbuiasi nokhuamta ára nooka? ¿Jachum simetaka juka täbui nokta ára kuaktia?

31 Juka Diosta bétana donta enchim mak-ri, jukarem jária, të ínapone böota chë türük enchim yuktiria.

13

Jü yore nakhuame, bat huéiye

1 Bueituk ínapo ániat nokhuamta entok ángelesim nokaü nokátek, entokne yore nakhuamta kaa jípurétek, sisigúokta entok musico puratotane ponhuä benanake.

2 Entok Diosta bétana nokta mabel-lataka ä nokátek, entok chúkula yeu huenakemat júneatek, entok simeku jita täyatek, entok sime Diostat ehuamta jípurétek, entok juya ániata ára sekána yechátek, entokne yore nakhuamta kaa jípurétek, kaytane bejre.

³ Bueituk simeta in jipurëu naikimteka póobem jibuatuakatëk; entok in takahua tojakätek ä taaná béchibo, entok yore nakhuamta kaa jipurëtek, iri kayta béchibo inou türi.

⁴ Jü yore nákeme jikot aneka ára jiápsa, entok yore nak jiolölë; jum yore nakuápo kayta ehuil ukulhuame, jum yore nakuápo kabe au chëhuale, entok kaa au huérial.

⁵ Entok huéchiapo huentta jiba johua, entok áapörík béchibo kayta jaria, omtetëk kabetat chachaye, entok kabeta yü tütti omtia.

⁶ Jum lutüriata kaa johuápo kaa al-leiya, lutüriata johuápo, ál-la al-lenake.

⁷ Entok simëku jikot aane, entok simeta suaale, entok simeta ára boobitcha, entok yanti aaneka simeta innëa.

⁸ Të jü yore nákuame kaybu lütinake; jume profeciam ál-lam lütinake, entok jume täbuiasi nokhuame ket lütinake, entok ket lütinake jü yün jita täyahuame.

⁹ Bueituk huatekte täya, huatek entokte profeciapo nooka.

¹⁰ Të huaka yúmalasi huentta yepsako, huanäi hua ámak naikiari lütinake.

¹¹ Bueituk inapo usitaka, ili usi ténasine nonokay, entokne ili usi tenasi eiyay, entokne usi ehüápo simeta nüyey; të chükula öu yötaka, juka in usitukaüne tojjak.

¹² Én entokte ejpejopo torokosi ä bitcha, júnakoy entokte au bíchaa pujbaka ä pujbahua binnake, én entokne huatek jiba täya, të júnakoy entokne yúmalasi ä täyanake áapöríkne täya bénasi.

¹³ Én entok jü Dios ehuaame, entok Diosta tühua boobit-huaame entok jü yore nakhuame, bájimme, të imei násuk jü yore nakhuame chë türi.

14

Täbui nokpo nokhuame

¹ Juka emo nakhuamtem boojoria; entok juka Espiritupo Diosta eápo áma yúmahuamtem mabet báareka eíya, të chë junne simëk béppa profecia noktem noóka.

² Bueituk jü täbui nokpo nokame kaa yorememmeu nooka; ál-la Diostahui, bueituk kaabe at jüneiya, bueituk Espiritu Santopo ä nokaü esotaka kara at jünetu.

³ Të jü profeciata nokame yorememmeu nooka, Diosta eápaman am yötunakë béchibo, entok kutti nokta am makaka, am jiápsi joiya.

⁴ Jü nokta kaa täyahuamta nokame, áapo jiba au aniaka yötu, të jü profecia nokta nokame, iglesiata yötutua.

⁵ Bueituk simemne juka täbui nokta enchim noktua peä jiöbe, të chë junne juka profecia nokta, bueituk chë bat huéiye jü profeciata nokame, jü täbui nokta nokamta béppa, ál-la chë türi eiyey juka täbui nokta at jünehuá paman ä kuaktiateko, jume iglesiapo nau anim Diosta eápaman am yötunakë béchibo.

⁶ Én entok hermanom, inapo enchimmeu yepsaka täbui nokta nokätek, jüta tühuatase áma teunake, të inapo juka Diosta yeu machiriakäu nokätek, entok juka huitti täyahuamta, profeciata, entok doctrinata?

7 Lútulay jü jita sonim ái popõnhuame jiahuita joame, jü baka kusia entok arpa, bueituk bem jiahuipo kaa jünakiachisis jíátek, ¿jachisu ára at jüneetunake arpata entok baka kusia jiahuichi?

8 Entok jü trompeta kia jeka jiahui tenasi jíáteko, ¿jábesu au ánanake jáni, nassuahúu huee béchibo?

9 Junéli ketchi emée, bueituk jü niniy kaa at jünehuamta nokáteko, ¿jachisu at jüneetunake jü enchim nokábechi? Bueitukem kia jekapo noknake.

10 Lutüriapo juebena jü tábuiasi nokhuame síme ániachi, entokim simetaka ä jípure jachin bem jiau baréhui.

11 Të inapo jü nokit kaa jüniatek, sekána joome bénasi nee bínnake jü nokame, entok jü nokame ino béchibo ket sekána joome ténanake.

12 Junéli ketchi emée; juka Espíritupo Diosta eapo ára jita johuamta mabet peatek, ímí huámem chë tekipanua, juka iglesiata yötunaké béchibo.

13 Huári béchibo jü tábuiasi nokta nokame, áma yúmahuamta oraciompo aunake ä kuaktia béchibo.

14 Të inapo tábui nokta kaa táyahuäpo oraciónta joatek, ín espíritu oraciónta johua, të jü ín koba suahua kayta jüneriaka tatahua.

15 ¿Jachisuntuko? Espíritupone oraciónta jonake, tëne koba suahuay ket oraruanake, entokne espíritupo buiknake, tëne koba suahuapo ket buiknake.

16 Bueituk empo espíritupo jíba Diosta yöreteko, jü emo náapo aneka ä jikkajame: ¿juka baisaurita em joau jachisu ä jehuiteerianake? Bueituk kaa jüneiya jita em nokáhui.

17 Të empo, lutüriapo Diosta baysauhue; të jü seenu kayta túhuata jajjame.

18 Diostane baysauhue bueitukne enchim béppa chë júne yún tábui nokta nooka;

19 tëne jume Cristota sualhuäpo nau anim, huitti ín at jünéapo mamni nokta noknake, huatem ket majtia béchibo, të diez mil nokta kaa táyahuamta ée.

20 Hermanom, katem ili usi éehuamta jípureka jíapsi báare, al-lem ili usi ehuamta jípure juéna ehuäpo, entok tü ehuäpo yúmalasi.

21 Leypo ínëli jójteri: “Tábui nokpo entok tábui tempone noknake íri pueblotahui; júnentaka júnem kaa nee jikkaijnake, tí jiaahua jü Señor.”

22 Juári béchibo jü tábuiasi nokhuame, jume Cristota súaleme béchibo kaa señal, ál-la jume kaa ä súaleme béchibo; të jü profecia, jume Cristota súaleme béchibo huéiye, të jume Cristota kaa súaleme béchibo ée.

23 Bueituk, síme jü iglesia nau rukteka simetakam tábuiasi nokátek, entok jábe kayta táyaka entok Cristota kaa sualeka áman kibakekátek, ¿jachum kaa enchim rorokom tianake?

24 Të simetaka profeciata nokátek, entok jábe kayta táyaka entok Cristota kaa sualeka aman kibakekátek, símem bétana at jünehuamta mabeta, entok kaa türík ä jóäpo júnéaka tatahua.

25 Ä jíápsipo ehuil ayukame yeu buijtunake; huanái ínëli tonommey kikteka Diosta yórinake, entok tua lutüriapo ä jüneriatebonake Diosta enchim násuk anéhui.

Simetem huéchiapo entok suamsi yauhua

²⁶ ¿Jachisu júntuko hermanom? Emée emo nau tojakátek, salmomem buika éntokem doctrinata emo majtia, huate entok tábui nokta nooka, huate entok Diosta yeu machiriau jípure, huate entok juka tábuiasi nokhuamta kuaktia, simetem yauhua Diostau bíchaa jita täyahuäpo yotunä béchibo.

²⁷ Bueituk jábe tábui nokta kaa täyahuamta nokátek, guoyíka batchu ö bájika emo boobíchaka, senu entok nokhuamta kuaktianake.

²⁸ Të nokta kuaktiamta kabétuk, iglesiapo kaa jáleka tahuanake, áapörík béchibo entok Diosta béchibo jíba noknake.

²⁹ Juneli kétchi jume profetam guoyíkam noknake ö bájika junne, jume huate entok am jikkajínake: “¿Jachu junéli jáni?”, ti jiaka.

³⁰ Të jábe áma káteka juka Diosta yeu machiriau mabetakátek, jü bat hueme kaa jáleka tahuanake.

³¹ Bueituk simetakam ára profeciata nooka, hueuhuépulaka, bueituk simem araunakë béchibo entok simem kutti nokta mabetnake.

³² Jume profeta espíritu, profetam eäpanim emo núnake.

³³ Juka kaa nanabeu huenta Dios kaa ä attiak.

Yanti ehuamta ál-la bueituk síme iglesiapo huepulsí emo nüyeme aanépo,

³⁴ enchim nau yayájäpo jume jáamuchim katim jialnake; bueituk jume jáamuchim katim nok-íahua, ál-la ä kuna bétuk au núnake, leyta já pámani.

³⁵ Bueituk bempo jita täyabaretek, bem joapom bem kuna natemáinake; bueituk kaa tuísi bittu jü jamut, jume emo nau toijlame násuk nokáteko.

³⁶ ¿Jachu enchim násuk yeu simbla jü Diosta noki, ö enchimneu jíba yebijla?

³⁷ Bueituk jábe au profetalétek, ö chë júne Espíritu Santopo áu jíapsilétek, juka enchimneu ín jíoitekau úttia ä türinakéhui Señorta ä nesahueka bétana.

³⁸ Të jü kaa ä jüneriabareme, kaa ä jüneríanake.

³⁹ Junéli hermanom, profecia noktem nok báreka eiya, éntokem juka tábui nokpo nokamtem kaa ä taktiria;

⁴⁰ të simetem huitti suamsi yauhua.

15

Cristota kókkolam násuk jiabitekähui

¹ Én entok kétchi hermanom enchim nä jüneriatua, juka evangeliota enchimneu ín nokakähui, ikárem ket mabet-la, éntokem ketune at boojouhua.

² Iari béchibo kétchi emée juka nokta enchimneu ín nokakau jíba jípurétek, jineüriatem jípure, ä sualeka naateka huitti eaka ä mabetakáteko.

³ Enchimne ket ä majtiala, juka bat im mabetakähui: Bueituk Cristo itom Dios bejrim béchibo múkuk, juka jíoiterita jiapámani.

⁴ Entok máahuaka, baj taahuata huey jíabitek, jíoiterita jiapámani.

⁵ Entok Perotau yeu machiak, chúkula entok jume doocemnehui.

⁶ Chúkula entok mamni cientom béppa hermanom nau anemneu yeu machiak, imeri juebénakam ketune jíapsa, huate entok béja kókkola.

⁷ Chúkula Jacobotau yeu machiak; chúkula entok síme apóstolimmehui.

⁸ Të chúkula símemeu yeu machiasuka, inou ket au yeu machiriak, batte kaa tomtekämtau bénasi.

⁹ Bueítuk ínapone apojtolim násuk chë ilitchi, katchan júnene apojtolpo ino naíkiapo yúmala, bueítuk jume Cristota sualhuäpo nau animne guók jajasuk.

¹⁰ Të Diosta tü eäpone apóstolpo naíkiari, të ìri tua áa bétana hueme kaa kia kaitäpo tahuala ino béchíbo, ál-lane símem bempörim béppa chë júne yún tekípanuala, të kaa ínapola, ál-la Diosta túhua ínot ayukä béchíbo.

¹¹ Bueítuk ínapotaka ö bemporimtaka junne, ínëlite Diosta noki nooka, éntokem ínëli ä susualek.

Jume kókkolam jiabitekähui

¹² Të Cristota kókkolam násuk jiabiteka bétana nokhuame, zjachisu júntuk huate enchim násuk aane, jume kókkolam kaa jiabitenake tíame?

¹³ Bueítuk kókkolam kaa jiabitenakey, Cristo júne ket kaa jiabitek.

¹⁴ Bueítuk Cristota kaa jiabitek, jü itom áa bétana nokaü kayta bej-reka tatahua entok jü itom Diostat eäü junne.

¹⁵ Entokte Diosta täyaka júne katte ä täyamta bénasi tatahua, bueítukte Diosta bétana ä jünerializebola Cristota kókkolam nasuk ä jiabitetuakähui, të áapo, íkái kókkolam nasuk kaa ä jiabitetuak, Jume kókkolam lutüriapo kaa am jiabitenakeyo.

¹⁶ Të jume kókkolam kaa jiabitenakey, Cristo ket kaa kókkolam nasuk jiabitek.

¹⁷ Entok Cristota kaa kókkolam nasuk jiabitek, jü enchim Diostat eäü kia bejja; ketunem enchim Dios bejrímpe aane,

¹⁸ entok kétchi jume Cristota sualeka kókkokame, kaitäpom taahua.

¹⁹ Bueítuk imí itom jíápsäpo, Cristotat jíba jita boobichätek, síme yoremem bétanete jìokot bit-huaka taatahua.

²⁰ Të èni Cristo kókkolam násuk jiabitela; jume kèsam kókkokame násuk, áapo bat hueri.

²¹ Të jachín jü kókkohuame huepul yoremta huam äbo kibakek, anëli kétchi jü kókkolam násuk jiabitehuame, huepul yoremta huamí.

²² Bueítuk jachin Adánta huam símem kókkö bénasi, anëli kétchi símetakam Cristota huam jíápsinake.

²³ Të huepulammeu yúmasímnake jü bem jiabitenakähui: Cristo bat huenake, chúkula entok jume Cristota súaleme, ä yepsäpo.

²⁴ Júnakoy símeta lütepo; juka reytaka ä néshahueu Dios áchayta mampo ä toijnake, entok jume nesahueme bétuk ayukamta kaitäpo tahuarianake, síme yäura úttiata, entok buéresi úttiaka jípuhuamta.

²⁵ Bueítuk úttiata áapörík reytaka ä nésaunakähui, símem ä bej-reka kateme ä guókim bétuk ä oreü tajti.

²⁶ Të jü chúkula yore bejreme, muerte tí tehuakame ket kaitäpo tahuariana.

²⁷ Bueítuk símeta Dios ä guókim bétuk órek, entok ínel ä jíäpo: símeta ä bétuk tahuariak, júnakiachisi áapo yeu taahua, bueítuk áapo ä bétuk símeta tojjak.

²⁸ Të ínëli símeta aabétuk tahuak, jü usiari áapo ket áabétuk au tahuarianake, hua símeta aabétuk tahuariakamtahui, bueítuk ínëli Dios áapo jíbatunake, símemmechi.

29 Tē tābuiasi ä bithuäpo, ¿jachisum annake jume kókkolam béchibo emo batóame, jume kókkolam kaa jiabiteyo? ¿Jachiaka juntukim kókkolam béchibo emo batoä?

30 ¿Jatchiakasute chikti táapo jinhua machiku aane?

31 Tüane enchim ä jünëtua hermanom, Señor Jesucristota bétana símek béppa uyorik enchim jipurē béchibo, chikti taapone abe kókkko huäpo huerama.

32 Bueituk ín yoremtukä pamamne Efesopo jujjuena yorememmak nassuak, ¿jítasune áma teunake, jume kókkolam kaa jiabitenakeyo? Ä inëlitunakey: “Jibuänakete entokte jita jinake, bueitukte yoko kókkonake.”

33 Katem ä öbia; jü juenasi nau nokhuame: “Juka tüisi jíapsibahuamta nanasonte.”

34 Emóem suaya katem koptel-la, éntokem kaa türik kaa johua; bueituk huate enchim násuk Diosta kaa täyáa, enchim tiunakē béchibone inel jiaahua.

Jachisum jiabitenake jume kókkolam

35 Tē jáamak jábe inel jiaunake: “¿Jachisum jiabitenake jáni jume kókkolame? ¿Jachinaksum takahuaka jiabitenake?”

36 Jachē kaa suhuak, jü em echakau kaybu jíapsinake, kaa bat mukukateko.

37 Entok juka báchiata em ennakapo katē juka juyata áma siunakemta túttianake, ál-la juka báchia besumata, tirijko báchiata ö tābuik.

38 Tē Dios takahuata ä makka ä äa pámani, entok jume huate báchiam huëpulam bem takahua.

39 Kaa síme huakas nanäláy, jü senu huakas yorem huakas, huate entok animal huakas, entok huate kuchu huakas, entok huikit huakas.

40 Jume téhuekapo jíápsame entok jume buíapo jíápsame, katim nanalaïm takahuak; bueituk jü téhuekapo jíápsame símek béppa musála maachi, anëli kétchi jü buíapo jíápsame.

41 Huepülay jü täata uyjória, senu entok jü mechata uyjória, jü chokim uyjória entok ket tābui, bueituk hueuhuëpülaka jume chokkim uyjória kaa nanalaï.

42 Jume kókkolam jiabitehui ket ilëbenna, nasontubarem tenaka etnaa, huanäi musála machik bemelak takahuaka jiabitenake.

43 Ä et-huäpo kaabe ä bibitpenake, tē jiabitetek musála machisi uyjori-nake, kaa úttiata jípureka ethuatek, ä jiabitepo entok uttiärata jipunake.

44 Jü takahua buia ániat jünaktetaka etnaa, chúkula entok espírituta takahuaka jiabitenake, takahua buíapo jünaktetaka ayuk, entok takahua espíritual kétchi.

45 Ínëli ket jjojteri: “Jü yoreme bat yáahuakame, Adán jíapsita makhuaka jíapsi taytek”; jü Adán chúkula hueme, espíritupo jíapsita yore makame.

46 Jü espíritupo hueeri kaa bat huéiye, ál-la jü takahua, chúkula entok jü espíritu.

47 Jü yoreme bat hueeri buíapo joome, jü goza huëpo yoreme, jüri jü Señor, téhuekapo joome.

48 Jume buíapo joome, buíapom joomeme benamme; jume téhuekapo joome, tehuekapom joomeme benamme.

49 Juka buíapo yáataka itom hueriapote buíapo yáarim benanake, entok anéli kétchi juka tehueka bétana itom jipurëu, tehuekapote joomem ténanake.

50 Tëne ikaï enchimneu nooka hermanom: Jü huaakas entok jü ojbo karam ä mabehnake juka Diosta rey nesauri, jü nanasontume kara áamak naïkiatu jü kaa nanasontem tamaki.

51 Juka éhuil jüneriahuamta bétanane imi enchimneu nooka: katte simetaka kókkonake; të simetakete täbuik takahuaka tahuanake,

52 Senu chubalapo, entok senu repikiapo, trompetata kukujsuak, bueítuk jü trompeta kukujna, huanäi jume kókkolam jiabitenake, takahuapo kaa nasontulataka, itapo entokte täbuiasi yána itom takahuapo.

53 Bueítuk úttia iri takahua ára nasontume, kara nosonteka tahuanake, entok iri ára mukeme kara mukeka tahuanake.

54 Iri ára nasontume kara nasontemta supeka tahuanake, entok iri ára mukeme kara mukemta supeka tahuanake, huanäi au chupanake jü nooki jïjïteri: “Jum yöhuapo jü kókkohuamta tekkil lüte.

55 ¿Jaksë ä jípure empo muerte, juka kókosi em yore ái joähui? ¿Entok jaksu órek jü ánimam mamahuäpo em yöohui?”

56 Bejasu jü kaa türük johuame iri jü muerteta ay kókosi yore joähui, entok jü úttiärapo kaa türük johuame, iri jü ley.

57 Tëte Diosta baysauhue, yöhuamta itom ä maka béchïbo, itom Señor Jesucristota huam ámani.

58 Ínëli bejja, emo nakhuapo ín hermanom, kuttem jäbueka kaa kom eiya, éntokem kaa japteka Señorta tekilpo yötusaka, tüisi jüniaka jü Señorta tekkil johuame kaa kia bejja.

16

Jü ofrenda Cristota súaleme béchïbo

1 Jü ofrenda Cristota súaleme béchïbo, emem ínëli ket ä yauhua, jachin Galasiapo jume Cristota sualhuäpo nau animmet ín ä nésahuekä pámani.

2 Huä bat taahuari semanata naatëpo, emëe huepülaka nahuem ä tojja juka enchim nau ruktiakähui áma yúmahuä pámani, ä eriasimeka enchimneu ín yepsäu tajti, bueítuk huanäi kaa kolectam nau toijtaiti béchïbo.

3 Huanäi nee áman yépsako, jume enchim yeu puakähui cartata am makaka, imëyne buere joära Jerusaléniu bittuanake, juka amebéchïbo enchim nau tojakámaki.

4 Bueítuk nee aman huenakëu türihuay, ínomakim áman kannake.

Pablota jita yáa barëhui

5 Enchimmeune huenake, Macedonia buiära páman hueeteko, bueítuk Macedonia páman ín huenakëu úttia.

6 Jáamakne ára enchimak tahuanake, seberia tiempopo junne, huanäi eme chúkula nee boo toijnake ín huenakëu bícha.

7 Enchim huam huëpatne kaa kia chubala enchim bit báare, bueítukne binhua enchimmak tahua báare eiya, Señorta júnel eayo.

8 Tëne pueblo Efesopo ambáare Pentecostés tahuarita yúmäu tajti,

9 bueítuk buéresi puerta ino bea étapori, Diosta noki tüisi mabethua, entokim ket juebenna jume Diosta bej-reka kateme.

¹⁰ Bueituk Timoteota äbo yépsako, tülisem ä bitcha al-leaka enchimmak ä annaké béchibo, bueituk áapo ket Señorta tekil johua ino Bénasi.

¹¹ Juäri béchibo, kaabe kia kaitäpo ä binnake, al-lem yanti eaka ä boo tojja, inou ä yebijnaké béchibo, bueituk ínapone hermanommak ä boobíchaihui.

¹² Hermano Apolostaune juebénasi nookak, enchimneu ä noyti sahueka jume huate hermanommaki, tē enriapo kaa báreka taahuak; tē chúkula áma yumáteko enchimneu huenake.

Jiojterita chupēpo teboterim

¹³ Katem koptelaka huitti Dios eiya, emo ouleka, éntokem kaa kom eaka úttiata johua.

¹⁴ Símeta enchim juähui emo nakhuapem ä johua.

¹⁵ Hermanom, bejem jüneiya juka Estéfanasta familia, Acaya buiärapo bat Diosta noki mabetakähui, entokim bempo Cristota sualhuäpo nau anim ania báreka tekipanua.

¹⁶ Én entokne senu humentá enchimneu aahua, jume huate gentem ilēbenamehuem rukteka bem eäu johua, entok síme huame huatem aniaka tekipanuummehui.

¹⁷ Estefanasta äbo yepsaka béchibone al-lēeak, Fortunatota, entok Acaicota, bueituk ímeri enchim kara ínomak anēpo bempom ínomak aaneak.

¹⁸ Bueituk bempom nee jíapsi yetchak, entok enchim kētchi, jume gentem ilēbenam akem am yöre.

¹⁹ Síme jume Ásiapo Cristota sualhuäpo nau anim enchimim tebotua. Aquila entok Priscila, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim bem joapo emo nau totojame, Señorpom tüisi enchim tebotua.

²⁰ Jume hermanom símetakam enchim tebotua. Emēe entok Cristota sualhuäpo emo besitohuapem teboteriata emo makka.

²¹ Ínapo, Pablo, ikáine enchimneu jiojte teboteriata ín mamammeiyi.

²² Jü Señor Jesucristota kaa nákeme, bette noki at chupatunake. Jü Señor äbo huéiye.

²³ Jü Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake.

²⁴ Jü Cristo Jesúsata sualhuäpo enchim ín nakēhui, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojtekähui Corintiommehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Diosta eä pámani, Jesucristotau apóstol, áapo nee äbo bíttuak, jü hermano Timoteotamak, jume Cristota sualhuäpo nau anim buere joära Corintiempo jometaune jiojte, entok síme jume Cristota sualhuäpo nau anim buiära Acayapo jomemmaki.

² Yanti ehume entok Diosta tü eähui enchimmaktunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablota jiojot au inneähui

³ Jü Diospo tü eri Dios áchayta béchibo entok ä üusihua itom Señor Jesucristota béchibo, bueituk nak jiojolihuäpo Achayri entok jíapsi yejtehuäpo Dios.

⁴ Íri áapo jiojot anhuäpo itom jíapsi yechame, bueituk ínëli kétchi itapo huatemte ára jíapsi yechanake jachin jiojot bem anëpo junne jum itom jíapsi yechahuaka pámani, Diosta itom jíapsi yechakä Bénasi.

⁵ Bueituk jachin jü Cristota béchibo jiojot anhuame yún itot ä ayuka Bénasi, anëli kétchi jü Cristota itom jíapsi yechähui juebenna.

⁶ Të, itapo jiojot ito bichátek, jíapsi joahuakate jinëuna; entok itapo Áapörík bétana jíapsi joahuátek, jinëuriata entok jíapsi jotehuamta enchim jipunakë béchibo, íri jiojot anhuame imí yeu huéiye íri jiba ajária jü jiojot anhuaka itou ket hueme.

⁷ Entok jü itom boobichäu enchim bétana huitti huéiye, bueituk jüniate itomak jiojot enchim anëhui, entok kétchi jum jíapsi jotehuäpo itomakem kaate.

⁸ Hermanom, enchimte ä jüneria-ia juka buiära Ásiapo jiojot itou síkamta; tüisi namuksi itou sika itom úttia béppa, íkai itou hue násukte kaa jíapsaka áma ito yeu katmachiley.

⁹ Bueitukte béja itom suabahuaíte boobichaihuiy, íri ínëli itou sika itom úttiárat kaa itom enakë béchibo, ál-la Diostachi, jü kókkolam ára jiabitetuame.

¹⁰ Áapo itom áma yeu sakatuak, entok jiba áma itom yeu kattua, jum buere jinhua machiko kócco huäpo. Entokte at boobichaihui itom ä úhuanakë béchibo juka kócco huamta,

¹¹ ínëlem ket emeé itom aniátekó oraciónim joakari ito béchibo. Bueituk iméri juebénakam ket ito béchibo Diostau buanáteko, juebénakam ket Diosta baisaunake juka Diosta tü eäu itom mabetakä béchibo.

Jachiakasu Pablo kaa pueblo Corintiou siika

¹² Bueituk íri ajária jü uyjória itom bíchakähui, jü itom naa kujaktepo huatem täyähui itom jíapsipo tüisi huéiye, íri kaa emo buerialihuäpo ál-la huitti Dióstamak jíapsihuäpo. Kaa jume yoremem jita täyapo ál-la Diosta tü ehüäpo, inëlite ániat ito bojória, entok chë junne enchimmaki.

¹³ Bueitukte kaa huatek enchimneu jiojite, juka huatek enchim nooka násuk at jünéaka juka huatek nokaka enchim at jünéapo. Tene ä boobichaihui ä chupépo enchim at jüneenakéhui,

¹⁴ bueituk huatek huämem at jüneela, itom enchim uyjóriatukáhui anéli kétchi ítapote uyjóriapo enchim jipure, huári taahuarit Señor Jesústa yepsápo.

¹⁵ Íkái huitti ehuamta jípurekane, bat enchimneu huebabarek, bueituk guosa huépo Diosta tühua enchim jipunaké béchbo;

¹⁶ Macedonia buiärau bíchaa huepatne enchimneu bat noitibare, chúkula entok, Macedonia bétana nottilataka, huetek júchine enchimneu yebijnake. Huanái chúkula emée nee böo toijnake Judea buiärau bícha.

¹⁷ ¿Jáamakne íkái yáa báreka kaa tüisi ä yahuak kaa tüisi at suaka namuksi ino ä yáaka béchibo? ¿Entok ínéli jü in yáa bareka eáhui jáamak yorem ehuápo huéiye, bueituk ínéli jü guosa ehuame inot ayunake jü inel jiahuame “jehui” entok “ée”?

¹⁸ Të Dios huitti ehuamta attiak jü enchimneu itom nokaü entok, kaa “jehui” entok kaa “ée”.

¹⁹ Bueituk jü Diosta Üusi, Jesucristo, enchim násuk ito bétana nokhuakame, ino bétana, Silvanota bétana, entok Timoteota bétana, kaa “ée” entok “jehui” ti jiaubahuápo nok-ri; ál-la jehui ti jiaupo taahua, áapöríkuchi;

²⁰ bueituk jü síme Diosta itom mak-rokau, áapörícut chuppe. Huari béchibo, jü símek béppa uyjória Diostat bínna, entokte inel jiaunake “Júnentunake” Cristo Jesústa huämi.

²¹ Áapo juka huitti ehuamta itom makka Cristotamaki, entok juka Diosta bétana tékilta yáa íahuaka yeu puahuamta.

²² Áapo itom seeyotuaka entok juka Espíritu Santota chúkula itom mabetnakéu ä lüturiatukáhui jíápsipo itom ä makkak.

²³ Tene ketune kee jee Corintiou huéiye inel bat in eäka bénasi, Diosta bíchápone in jíápsipo huitti enchim tejhua; bueituk enchim in jiokolé béchibone; të kaa ä junélituk, in jíápsine ára nenka.

²⁴ Katte úttiapo ito bétuk enchim an-ía Cristota sualhuápo, ál-late enchim aniabareka aane, bueituk Diostat ehuápo kutti jábueka; enchim al-lenaké béchibo.

2

¹ Íaribéchibo enchimneu in huépo kanne júchi enchim siroktua báare.

² Bueituk ínapo enchim siroktuakátek, huanáisu, ¿jábese nee alleetuanake jáni? Al-la emée jíbba, jume in siroktuakáhui.

³ Juári béchibone enchimneu jiojitek, bueituk enchimeu yepsakátek kaa sirokhuamta bit béchibo, huáme nee al-letua máchimmaki. Bueituk huittine enchimmet eiya juka in al-leäu, emem simetaka inomak ä attiak.

⁴ Bueituk enchimneu jiojtekä, tüisi jiokot eiyay entok jíápsipo kaa pappeakane yún opoakay; të kaa enchim sirok íaka, ál-la enchim jünenaké béchibo jachin tüisi enchim in nakéhui.

Pablo kaa tüisi ayukamta jiokörek

⁵ Të jábe nee siroktuakame, kaa nee jíba siroktuala, ál-la simem enchim kétchi, kaa yún nokbáahuápo, júnelne jiaahua, “kaa yún nokbáahuápo”, kaa kuttílasi nok báreka.

6 Īri jabetat kutti nokhuakame enchim bétana hueeka, türi beja yúmalasi taahua.

7 Ēn entok emëe ä bej-reka kat eaka, chë júnaksanem ä jíapsi yechaka ä jìokörìpo yúmala, bueituk kaa uttesi ä sirok múknakë béchìbo.

8 Juäri béchìbone eláka inel enchimneu jiaahua áapörìkem jünetua enchim ä nake bétana.

9 Bueitukne ket iäri béchìbo enchimneu jìojtek, lutüriapo jípubareka símeku enchim sayhuakapo áman enchim anëhui.

10 Ēn entok, juka jábeta enchim jìoköreu, ínapo kétchi. Bueituk ínëli ket jita jìokörìmachiku, ínapone ket juka jìokörìhuamta jìoköre, enchim béchìbone íkái johua, Cristota bíchäpo,

11 juka Satanásta kaa itom kobanakë béchìbo; bueitukte tüisi jüneiya ára yore ä jìoptuähui.

Pueblo Troaspo Pablota kaa yanti eähui

12 Buere joära Troaspo nee yepsako Cristota evangelio nok báreka, puertam étaporim jípureka junne Señorta bétana.

13 In espíritupone kaa yanti eiyay ín hermano Titota kaa ín teaka béchìbo. Chúkula, sika huépatne símem tebotuasuka Macedonia buiärau bíchaane siika.

Cristopo yöhuame

14 Chëte Diosta baisáuhue, juka jíba yölataka itom hueriamta Cristo Jesúsopo entok itom huam ámani síme kátanate ä jünerializebo, juka musála jubäpo ä täyahuamta.

15 Bueituk Diosta béchìbo entok Cristota ára jita joäpo, emo jinëulammechi áa béchìbo musála juuba, të jume emo tárume béchìbo.

16 Lüturiapom kókkko jubba, kokköna béchìbo; të huamey béchìbo entok jü jíapsihuame jíapsi béchìbo. Iäri béchìbo entok, ¿jábesu yúmalasi au jípure?

17 Bueitukte kaa jume juebenam benna jume tomi yöhuäpo Diosta noki tekìpanuame, katte huatem bénasi ä kujaktia, ál-late Diosta bétana jíápsipo kayta esolataka; Diosta bíchäpote Cristota bétana nooka.

3

Bemela nokta nau tütehuäpo ministrom

1 ¿Jachute júchi itom naatëpo ito bétana jíba buéresi tüsi noknake? ¿Ö të ä jípüpo yúmala huatem bénasi, cartata tülisi ito bétana nokamta enchim béchìbo, ö enchim tüisi ito bétana noknakëhui?

2 Emem itom cartam, itom jíápsipo jìojteri, inëlite täyahua carta letrapo, entokte síme yoremem ä nooka.

3 Cristota cartatakem täyahua, ito bétana jìojtetaka, kaa tintayi, ál-la Dios jíápsamta espírituyi; të kaa teta tablapo, ál-la takahua tabla jíápsipo.

4 Entokte huitti at ehuamta jípure Cristota huämi Diostau bíchaa.

5 Katte itom jita täya béchìbo áma yúmahuamta jípure, bueituk huam jita täyahuäpo itom ä attiakä bénasi ehuäpo, ál-la jü itom áma yúmähui Diosta bétana huéiye.

6 Áapo ínëli itom yauhuak, ministerio tekil áma yúmahuäpo, bemela nokta nau tütehuäpo, kaa letrampo, ál-la espíritupo; bueituk jü leyta letra yore súuhua, të jü espírituo jíápsihuamta yore makka.

⁷ Entok jü ministerio kókkohuame letrammey tetapo jiojtehuak, ujoyóriata jípurey, ä inélipo jume Israelita usiarim karam Moisésta pújbat bítchay, tósali machiriata ä jípurey béchibo, iri entok lütiseka hueiyey,

⁸ çjatchu kaa chë símek béppa ujoyóriata jípure jäni, jü Espiritu Santopo ministerio?

⁹ Bueituk jü ministerio bette nokpo chupeme, símek béppa ujoyóriata jípureyi, të jachu kaa chë júne símek béppa ujoyóriata jipunake jü ministerio lútula jíapsihuamta itom makame.

¹⁰ Bueituk huári símek béppa ujoyóriata hueriaihui, imí huam ä bithuäpo kaa al-lébenna, bueituk chë júne símek béppa ujoyori jü chúkula hueme.

¹¹ Bueituk jü lütinakeme ujoyóriata hueriay, jü jíbapo béchibotunakeme chë junne.

¹² Én entok juka böbithuamta jípureka, kaytatte jachin eäka huithuitti nooka.

¹³ Entok kaa Moisésta pújbat ahuä patpatiy bénasi, jume Israelita usiarim kaa ä bínnaké béchibo, juka huemta, kaitäpo tahuasemta.

¹⁴ Të jü bem koba suahua námakaka taahuak, bueituk én tahuariu tajti, juka Moisejta ley nokta nokhuayo, jü puj pattiria bem jipuréu ámet óreka taahua, ikäi entok Cristo kaitäpo ä tahuariak.

¹⁵ Entok ketune éni iri tahuariu tajti, júka Moiséjta Ley nokhuayo, jü velo bem jíapsi béppa órek.

¹⁶ Të Señortau bíchaa emo jíapsi kuaktiakätek, jü bem puj pattiriatam ukhuatuna.

¹⁷ Bueituk áapo jü Señor Espiritu; entok jü Señorta Espiritu anëpo, síme guoytiari aayuk.

¹⁸ Itapo simetaka ïari béchibo, ito pujba étapolataka ä bícha, espejopo bénasi júka Señorta símek béppa ujoyóriata, símek béppa ujoyoriapote bemelasi johua, ä alébenatuhuäpo, juka Señorta Espiritupo.

4

¹ ïaribéchibo itapo ikäi ministeriota jípureka, nak jiolihumamta mabet-lataka katte kom eiya.

² Entok juka esotaté tiusi machik kaa jobare, kabetate baitattähuaka ito buérialé, entokte juka Diosta nooki kaa täbuiasi huatem majtia, ál-la juka lutüriapo täyahuamta jíbba, símem bétana ito jüneriateboka Diosta bíchápo.

³ Jü itom evangelio éсотaka órek, entok jíba anéli órek jume emo tárulame béchibo.

⁴ Imechiri, jü diablo ániat au dios joame, jume Diosta kaa súaleme koba suahuäpo am puj pattiak, bueituk jü Cristota evangelio símek béppa ujoyorika kaa am machirianaké béchibo; áapo entok Diosta jíapsäpo tua alébenna.

⁵ Bueitukte kaa itapo ito nokriabareka nooka, ál-la Jesucristota Señorpo, ítapote entok enchimmeu tekipanuaareom bénasi, Jesústa itom naké béchibo.

⁶ Bueituk Dios nesahuek, jum kaa machiku machiriata ayunaké béchibo, áapo itom jíapsim machiriakame, bueituk iri machiria lutüriapo at jünehuamta täya béchibo, juka Diosta bétana símek béppa ujoyorik, Jesucristota pujbäpo.

Diostat ehuäpo jíapsihuame

⁷ Íkai buere bejremtate jípure babu báasompo imey báasom entokte itapo, bueituk jü huéchiapo yúmalasi uttiära Diosta bétana huéiye të kaa ito bétana.

⁸ Símekutte jiotok aane, tëte kaa kom eiya, námuksite ito bitcha, tëte kaa amay ito huiike.

⁹ Jájjahuaka junne tëte kaa itapola aane, huattilatata junne tëte ketune jíapsa.

¹⁰ Jíbate síme kátana takahuat ä huéria juka Jesústa mukukähui, bueituk kětchi juka Jesústa jíapsau itom takahuammet ä binná béchibo.

¹¹ Bueituk itapo jíapsame, jíbate kókko bareka ito toijla Jesústa béchibo, bueituk kětchi jü Jesústa jíapsau itot bittunake itom takahua ára mukemtachi.

¹² Íaribéchibo jü kókko huame itot aane, enchimmet entok jü jíapsihuame.

¹³ Të Diostat ehuäpo Espíritu Santopo áabenak jípureka, ä: “Jiojteri bénasi anä sualek, huári béchibone nooka”; ítapote ket ä sualek, íaribéchibote ket nookak.

¹⁴ Júnéaka juka Señor Jesústa jiaibitetuakame, itom ket Jesustamak jiaibitetuanake, entok itom áamak yeu jábuanake enchimmaki.

¹⁵ Bueitukte íkai símeta joaka jiotok aane, enchim ito nakë béchibo, bueituk jü Diosta tühua juebénasi au búrurianake, entok ínëli jü Diosta tühua johuame juebenanake Diosta ay úttil béchibo.

¹⁶ Júnentaka júnete kaa kom eiya, elaposu íri itom béppa takahua lütiseka huéiye, të jü huaijhua itom takahua chikti táapo bemelasi tahuasime.

¹⁷ Bueituk íri chubala jiotok itom anëhui, itot ä johua juka jíbapo béchibo yúmalasi hueka béttesi símek béppa ujoyorik.

¹⁸ Juka bíthuäpo ayukamtate kaa bit báanake, të juka kaa bit-huamta ál-la; bueituk jü bíthuäka ayukame chubala jíbatunake, të jü kaa bithuäka ayukame jíbapo béchibotunake.

5

¹ Bueituk júneate íkai itom takahua imi buiäpo kaa binnhuatunakemta juka karita én itom áma anëpo ä mójakteko, Diosta bétanate jóata jípure, kaa mamamme yáata, téhuekapo jibäpo béchibo.

² Imi joakate ujbuana jiotok eäka, tehuekau joata itom jípureü yaij péaka;

³ ínëlite supetuataka bittunake kaa jujünëlaka.

⁴ Bueituk ínëli kětchi, jume imi takahuäpo chubala imi jíapsame, jiotok eäkate ujbuanna; kaa jujünëlaka taahua péaka, ál-la nat béppa supetuataka, bueituk íri takahua én itom jípurëhui jü bemelasi jíapsihuame kaitäpo ä núnake.

⁵ Entok Dios íari béchibo itom yáakame, juka Espíritu Santota itom makkak ä lütüriatunakë béchibo juka itom ä mak-rokähui.

⁶ Bueituk ínëlite jíba huitti eäka jíapsa, entok jünéaka imi takahuäpo itom aneu tajti, mekkate señortau aane,

⁷ bueituk at eäkate imi naa kaate kaa pusimmea ä bíchaka.

⁸ Tëte át eiya, itom takahua tösaka péaka, Señortamak an béchibo

⁹ tēte ínēn ket ä jobáare, áamak aneka entok kaa áamak aneka junne, ä éä pamante aneka jíapsibare.

¹⁰ Bueituk úttia itapo simetaka Cristota yäura bíchäpo itom yeu jáptenakēhui, huehuēpulaka ä mabetnake juka bem yáakāhui, takahuäpo aneka juka türík ö juka kaa türík.

Tékil ministerio Diostamak au tütehuame

¹¹ Júnēaka juka Señorta yörihuāhui, yorememte Diosta bem mabetnakēu majtia, tē jü jáchin itom jíapsau Diostau maachi, entok ínēline ket eiya. Enchimte ket itom täya machile.

¹² Juka türík ito bétana huetmate kaa júchi enchimmak ettejoa, ál-late enchim ito bétana ä jipü-ia juka tü ehuamta, bueituk jume emo jabeleka kaa huitti eäka jíapsame emem ára am yommianake.

¹³ Bueituk itapo rokomtukäteko Diosta béchibote rookom, tē enchim béchibo suamsi ito nüye katte rorokom.

¹⁴ Bueituk Cristota yore nákehui itom jíapsi yüe, íkái eäka itom jünēriāhui: huepuläka simem béchibo múkuk, tē juári béchibo simetakam kókkok.

¹⁵ Cristo entok simem béchibo múkuk, bueituk jume jíapsame, bejam kaa bempo béchibo jíapsinake, ál-la hua mukuka jiabitekamta béchibo.

¹⁶ Inentaka én bat bíchaa itom takaapo kabete täya, Tēte itom huakajpo Cristota täyakätek junne, ente ínēli huamte kaa ä täya.

¹⁷ Ínēli jabetaka junne Cristopo aneme, beméla úsiari, jü órataka jak ayukāhui amáu tahuak én entok síme bemelasi yáari.

¹⁸ Én entok síme íri Diosta bétana hueíye, áamak ito tütehuamta itom makkak Cristota huāmi, entok Diostamak au tütehua tekilta itom makkak.

¹⁹ Dios, Cristotat aaney jume ániat jíapsame áamak tütey, jume yoremem kaa türík bem yáalaü kaa ámet náikiak, entok juka nokta áamak tütehuamta itom tekil makkak.

²⁰ Inēlite Cristota téhuampo nesauta joaka naa rejte, bueituk Dios jume huatemmeu ujbuaname bénasi ito huāmi, enchimmeute ujbuanna Cristota téhuampo: Dióstamakem emo tüte.

²¹ Áapo kaa ä yahuak juka kaa türík, tē ito béchibo kaa türíku náikiahuak, bueituk itapo jum lútula jíapsihuäpo náikiahuak, áporikuchi.

6

¹ Ínēli itapo, juka tékilta ámak joaka, kuttflasite enchimmeu nooka juka Diosta túhua kaa kia kaitäpo enchim mabetnakē béchibo.

² Bueituk ínēl jiaahua:

Aniata yanti tahualatukne enchi jikkajak;
entok jü jinēuria taahuaritne enchi aniak.

Éni ajäria jü ára amä jehuiteterianakēhui; éni ajäria jü jinēuria taahuari.

³ Juka kaa türík te kaabeta itot bit ía ä jöpnakē béchibo, bueituk jü itom ministerio tekiltat kaa juénak at nok íaak.

⁴ Ál-late türík juaka ito bittebo jum símeku Diosta ministerio tékilta joaka, juebénasi yanti ito nüyeka, jìokot emo bit-huäpo, kayta jipuhuäpo, entok jìokot eehuäpo.

⁵ Yore bebiahuäpo, carcelimpo, juebena genteta chayē násuku, tekipanahuäpo, yetem jípuhuäpo, entok ayunahuäpo.

⁶ Chïcha machik kaa jipuhuäpo, yun jítat tüisi júnehuäpo, yore jiokolihuäpo, kaa bettek jápsihuäpo, Espíritu Santopo, entok huitti emo nakhuäpo.

⁷ Lútüria nokpo, Diosta úttiärapo, lutülay ára ái nassuahuäpo, batatana entok mikkotana.

⁸ Úttihuäka entok kaa tüisi ito bétana nokhuäpo emo úttihuäpo, emo buérialihuäpo entok kaa emo buérialihuäpo; yore baítattáhuame bénasi të lutüriapo joaka.

⁹ Kaa täyahuame bénaka, të tüisi täyahuaka; abe kókko me bénaka tëte ketune jápsa, kókosi johuaka tëte kee kókko.

¹⁰ Sirokamta bénaka, të jíba al-leaka, pobem bénaka tëte juebenam riketela, kayta jipuremta bénaka tëte simeta jipure.

¹¹ Cristota súaleme Corintiopo joomen enchimieu bíchaa itom teni au étapola; entok itom jápsi bueürusi ayula.

¹² Itapote chikti itom jápsimakte kayta yeu bëaka enchim nakkë, të emëe enchim jápsipo itou bíchaa emoem ámpöle

¹³ Bueituk nanancha ä innë béchïbo, itom ito nakëhui, usiaritau nonokhuä bénasine enchimieu nooka, emem ket emo jápsi étapo.

Itapote Dios jápsamta teöpo

¹⁴ Katem ámemak puaktia báare jume Diosta kaa yöremmaki, ¿bueituk jü kaa türik joame jachisu au jaläinake jü lütüriata joamtamaki? ¿Entok jachisu jü kaa machiriatamak áu türinake jü machiria?

¹⁵ ¿Jachisu, Cristo diablotamak au türinake? ¿Entok jü Cristota súaleme jü kaa ä sualemamaki?

¹⁶ ¿Jachisum nau türinake Jü Diosta teöpo, jume ídolommaki? Bueituk emëe Dios jápsamta teöpöem, Diosta jiaka bénasi:

Ámemakne aneka ámemak naa huenake, entokne amebéchïbo Diostunake, bempo entok ín pueblotunake.

¹⁷ Íaribéchïbo ket júneli jiaahua jü Señor:

Ámenásukem yeu kaate, éntokem emo naïkimte;

éntokem jü jaiti machikut kaa mamma.

Huanaïne ínapo enchim mabetnake

¹⁸ huanaïne enchim béchïbo achaytunake,

huanaï emëe ín úusimtunake, entok ín malamtunake,

tí jiaahua jü Señor símeku úttiakame.

7

¹ Én entok emëe nakhuame, jukaï bobithuamta jípureka, takahuat entok espiritut chïcha machik itot ayukamta bétanate ito tüterianake, juka Diosta béchïbo jíba santosi jápsihuamtate yúmalasi jipunake, Diosta majhuëka ä yörihuäpo.

Pablota tüisi al-lëahui corintiom jápsi kuaktekä béchïbo

² Tü ehuápem itom mabeta: bueitukte kaa türik kaabetau yáala, kaabetate juénaku au nasontetuak, entokte kaabeta baítaula.

³ Kanne bettek enchimieu nok báreka nooka; bueitukne bannataka béja enchim ä tejhuasula, ín jápsipo enchim ín jípürëhui itom jápsäpo entok itom nau kókköpo.

⁴ Kanne tihueka enchimneu huitti nooka. Entokne enchim bétana tüisi buere al-leiya, jápsi yejtehuamtane yúmalasi jípure, entokne yúmalasi ä jípure juka al-lehuamta, jìokot anhuäpo junne.

⁵ Bueituk Macedonia buiaräu yajaka naateka, itom takahua kaa jimyore-riata jípurek, ál-late simeku jìokot eetuasahuak, päkutana bétana nau nassahuäpo entok huaijhua bétana entok majhuëka jìokot aaney.

⁶ Të Dios jume jìokot eäka ä bétuk emo nüyeme jápsi yechame, itom jápsi yetchak Titota itou yepsako.

⁷ Entok kaa itou ä yepsaka béchibo jíbba, ál-la kétchi jum jápsi yejtehuäpo enchim bétana ä jápsi yechahuakapo, entok ket itom ä tejhuak juka tüisi nee nákeka ino béchibo enchim buanähui. Huanäine iari béchibo chë júne al-lëiak.

⁸ Elaposune huäri cartai enchim siroktuak, të én kanne jachin eiya, bueituk júnaköi jìokot jiaka junne, huäri carta chubala jiba enchim siroktuak,

⁹ tëne én al-leiya, kaa enchim sirok tuahuaka béchibo jíbba, ál-la, sirok huäpo enchim jápsi kuakteka béchibo; bueitukem Diosta bétana siroktuahuak, ínëli, imi huäm kayta enchim tarunakë béchibo.

¹⁰ Bueituk jü Diosta bétana sirokhuame, jápsi kuaktihumta yore makka, jinëuriata béchibo, iari bétanate kara tábuiasi eiya, të jü ániapo kia sirokhuame, kókkò huamta huéria.

¹¹ Bueituk ínëli Diosta enchim siroktuakäpo, jita tü eerita enchim-
meu yauhuak, jachisem emo aniak jum kachin anmáchiku, enchim majhuë násukem yore nakhuamtem nee makkak, entok juka enchim naibukëhuem tüteka tüisi tahuariak, bueituk inëlem jum simeku chicha machik kaa jípureka taahuak.

¹² Bueituk iri enchimneu in jìojtekähui, kaa juka kaa türik yakamta bétana hueiye, entok juka kókosi yahuakamta bétana junne, ál-la, Diosta bíchäpo, ä jünerianä béchibo, juka tü eerita ito béchibo enchim jìpurëhui.

¹³ Iari béchibote jápsi joahuak jü enchim jápsi yejteriayi.

Tëte chë júne al-leiya juka Titota al-lea béchibo, bueituk ä espíritupo óusi ehuamta enchim ä makaka béchibo.

¹⁴ Enchim bétanane ino úttìsulataka kanne tiusi tahuala, bueituk sime iaribétanate lütüriata nok-la, entok kétchi jü Titota bétana itom ito úttilekäu lütüriataka taahuak.

¹⁵ Aapo chë júne enchim nakkë, enchimneu huateka jachin simetaka enchim ä nok jikkajakä béchibo, entok jachin Diosta yórihuäpo emo yoaka enchim ä mabetakä béchibo.

¹⁶ Al-leane simeku enchimmet huitti eäka.

8

Cristota súaleme béchibo tomi nau toijhuame

¹ Ínëli kétchi hermanom, enchimtä tejhua juka Diosta tu eäu Cristota sualhuäpo nau anim makuakahui jum Macedonia buiärapo.

² Bueituk jìokot ámeu huë násuk junne, jü simek béppa bem al-leahui entok polobemtaka junne, rikosi jita jìpuhuä bénasim kaa emo jìokorek.

³ Bueituknä jüneriatebo, juka tomita Diostau bíchaa naïkiata al-leaka úttiärata bem jípurépo ámani, entok chë junne bem úttiära áma yumä béppa.

⁴ Bempom juebénasi itou ä aahuak juka al-lehuamta Diosta bíchäpo jípurokaka, jume Cristota sualhuäpo aniabaahuäpo.

⁵ Entok kaa itomä boobichä pámani, ál-lam Señorta mambo bat emo tojaka ofrendapo, chúkula entok itom aniahuäpo Diosta äa pámani.

⁶ İari béchibote Titotau kuttílasi nookak, bueituk jachin bannataka ä naatekä pámani, ínëli kétchi enchim násuk ä chupa sahueka, juka Diosta tühua tékilta.

⁷ İneli kétchi, emëe simekuchem Diostat ehuamta yún jípуре, nokta nokhuäpo, jita täyahuäpo, entok simekuchem kaa bettek jiapseka ára jita johua, entok enchim itom nakepo, íkai tomita Diostau bíchaa naïkiata entok Diosta tü eäu yünem ä jípуре.

⁸ Kanne nesahuemta bénasi nooka, ál-la ä jöbila béchibo, jume huatem ára jita joápámani, entok kétchi jü yore nakhuamta kayta esoka enchim jípürëhui.

⁹ Emem béja ä täya, juka Diosta tühua itom Señor Jesucristota jípürëhui, bueituk itom ä nakë béchibo poobetaka taahuak, rikotaka junne, bueituk emëe ä pooberayi rikotukäem.

¹⁰ Entok iayirine consejota enchim makka, bueituk İri enchimneu türi, jume bannataka naateka, kaa ä joaka jibba, ál-la ket ä huatiaka, İebu huasuktıay naateka.

¹¹ Ēn entok kétchi akem ä yáa báreka eíya, bueituk jachin lauti enchim ä huatiakä pámani, ínëlem ket ára ä chuppa ä yáabahuä pámani enchim áma yumäpo.

¹² Të tua batchu jü İnel ehuäpo ayuka yabahuame, ára yáatu áma yúmahuä pámani, të kaa áma yúmahuäpo ëe.

¹³ Tëne kaa íkai nooka, huatem yún jita jipunakë béchibo, enchim entok kaa kayta jipunakë béchibo.

¹⁴ Ál-la imechı taahuarimmet jü naarekik jipubahuäpo, jü yún enchim jita jipürëpem bempörim ára ania, bueituk chúkula enchimneu jita bëyei bempom yún jita jípürëtek ára enchim ania, ínëli jü nanäla ehuame enchimmet ayunake.

¹⁵ Jiojterita jia bénasi: “Jü yún jita toboktiakame, kaa yún ä jipurek, të jü chë ilikkik toboktiakame, kaa chë ilikkik jípуреk.”

Tito entok jume ä jaläim

¹⁶ Të Diostate baisahue Titota ä jiápsipo enchimneu tü ehuamta ä jípуреkä béchibo ket jiba ino bénasi.

¹⁷ Të lütüriapo nokta mabetak ä tutürek, bueituk tuısi enchimneu bíchaa tü eäka, ínëli siika enchimneu bíchaa İnel ä eäpo.

¹⁸ Entokte senu hermanota áamak áman bíttuak, İari bétana jü tuısi nokhuame sime Cristota sualhuäpo nau animmet jikkajtu.

¹⁹ Të kaa İri jibba, ál-la ket jume iglesiam bétana ä tekia makuak itomak ä huenakë béchibo enchimneu bíchaa itom katëpo, juka itom nau tojakäu enchimneu hueriu béchibo; të İri ministerio tekil itom joäu Señorta jiba úttıl béchibota johua, entok enchim tü eäu jüneriatebö béchibo.

²⁰ Kaabetate kaa türık itot nok-İa, juka juebenak nau tojjuakamtat itom tekipanuä bétana.

²¹ Juka lútula humentate jobareka eíya, kaa Señorta bíchäpo jíbba, ál-la ket jume yoremem bíchäpo.

²² Kette ámemak áman ä bíttuak juka itom hermano, juka tü ehuamta juebenak bétana ä jípureüte juebénasi ä bil-la, të én entok chë junne, jü tü ehuame at aika, enchimmet tüisi huitti ä eä béchïbo.

²³ Të Titota bétana, ínapone ä jalaëk entok nee aniaka tekípanua enchim béchïbo, entok itom hermano bétana, cartata bem hueriäpom Cristota sualuäpo nau anim bétanam aman bittuari Cristota looria béchïbo.

²⁴ Bempörímem jünetua, Cristota sualuäpo nau anim bíchäpo, juka enchim am nakëhui entok juka huitti enchimmet itom ito úttílëhui.

9

Jü tomi nau toijhuame hermanom béchïbo

¹ Jume Cristota súaleme béchïbo nau toijhuamta tékil bétana, kanne entok enchimmeu jïojtenake türi bejja.

² Buéituk juka enchim tü eäune täya, ínëline enchim bétana tü eäka entok al-leaka Macedonia buiärapo anemmeu nooka, buéituk jume Acaya buiärapo joomem iebo naateka huechiampom emo jípure; ínëli jume huate enchim jüneriakam ä innëak juka huatem aniabahuamta.

³ Tëne jume hermanom enchimmeu bittuala, buéituk jü enchim bétana tüisi huëpo itom jünereaü, kaa kia bejatunake; të ál-la ín jïä bénasi, huechiapem emo jípunake.

⁴ Jachinaïk huate macedoniom ínomak äbo sajakätek, enchim kaa huéchiapo anemem teunake, huanäite tiusi tahuanake, huitti ehuamta enchimmet ito jípurë béchïbo, të jü tiusi máchira kaa ito béchïbo ál-la enchim béchïbotunake.

⁵ Ínëli, úttiatak kuttílasi hermanommeu ín noknakëhui, enchimmeu bat am kannakë béchïbo, entok bannatka juka huatem aniahuamta bétana enchim nokakaü, huéchiapo bat enchim emo jípunakëhui, buéituk kaa úttiapo námakak jiapseka enchim nahuä toijnakë béchïbo juka huatem ái enchim anianakëhui.

⁶ Tëne ínen ket jiaahua: Jü kaa jaikik echákame, ket kaa jaikik toboktianake; të jü yún echákame, ket yún jichupata toboktianake.

⁷ Hueëpulakam jiäpsipo bem nenki báreka eäu nenkinake; të kaa ä beutireka, entok kaa úttiapo bénasi, buéituk Dios ä nakke juka al-leaka, Diostau tomita buisemta.

⁸ Entok Dios úttiata jípure, enchimmet ä bürurianakë béchïbo juka Áapörík tühua, jum ínëli bithuäpo, jibem símeku yúmalasi jita jípunake entok kayta enchimmeu bínake jum tühuata johuäpo.

⁹ Ä jïojteri bénasi:

Ä naïkimtek, póobem miikak,

jü lútula jita ä joáu, jíbapo béchïbo órek.

¹⁰ Entok hua Dios báchiata et-baremta makame, entok juka jïbuamta paanim, ínëli yore miknake entok ä bürurianake juka ethuakamta, entok juka chupuka takamta bürurianake, lútula enchim jita joapo.

¹¹ Buéituk ínëlem símeku rikomtunake huanärem kaa emo ámpöleka yún huatem ára anianake, íri itot ä johua juka Diosta baisaihuähui.

¹² Bueituk یری ministerio tékkil johuame, kaa juka Cristota sualemmeu bëyemta jíba johua, ál-la ket áma juebenna jü Diosta baisáhueka itom anëhui.

¹³ Bueituk ikäi ministerio tékilta bíchakam Diostam úttılınake, juka Cristota evangelio nesahui enchim joä tiaka, entok kaa emo ámpöleka enchim am aniáka béchibo, bempörim entok simem.

¹⁴ İnëli ketchi juka oraciónta bempörim joäpo enchim béchibo, enchimim nakke, juka Diosta tühua juebenak béppa enchimet ayukä béchibo.

¹⁵ ¡Diostate baisauhue, simék béppa yörisi machik itom ä makaka béchibo!

10

Pablo nok naksua ä ministerio tekil béchibo

¹ İnapo Pablo enchimmeune ujbuanna Cristota úttesi yore nake pámani, bueituk enchimmak anëtekne kaa jikat eäka tülisi nonoka, tē kaa enchimmak anëtek entokne kuttılasi enchimmeu nonoka.

² Huiittine enchim tejhua, enchimmak anëtekne kaa kuttılasi enchimmeu nok báare, ikäi kuttıla noktane huitti nok báreka eíya, jume kaa türik itom joä tiammehui.

³ Lútüriapote takahuäpo aneka jíapsa, tēte kaa juka takahuata huaatiaü johua.

⁴ Bueituk jum nassuahuäpo ái itom ito aniähui katim imi ániapo joome, ál-la Diosta uttiärapo hueiye, bueituk juka buéresi úttiaka órekamta kaitäpo tahuaria béchibo.

⁵ Juka nokta huëpo Diosta bej-reka jikau au cháalata kom tatap béchibo, huanäi juka sime éerita Cristota nesahui jobahuäpo ä hueriu béchibo.

⁶ Éntokte inël jü kaa tüisi anhuamtat kutti nokbare, juka Diosta nesahui yümalsi enchim joayo.

⁷ Juka bithuamtem at suaka ä bitcha. Bueituk jábe ä jiasipo Cristota au jípuré tíame, ikäi ehuamta ket jípunake, jachin jábe Cristotat áu ané tíame, bueituk itapote ket anëli Cristotat aane.

⁸ Elaposune chë júne ino úttile, jum yäura úttiata ín jípurëpo, ikäri jü Señor itom ä mak-la enchim ái itom yötutuanakë béchibo, tē kaa kaitäpo ái enchim itom bínnakë béchibo, iari béchibo kaibune ái tiunake.

⁹ Bueituk kaa tábuiasi bittunake, ín jiojterimmea enchim majtuam tenasi.

¹⁰ Bueituk lütüriapo huate inel jiaahua, jume cartam úttia entok kuttılasiim nooka, tē áapo áma anëtek kaa kuttılasi nooka, ä nokaü entok kaa şualmatchi.

¹¹ Ikäine ä júneria-ia juka nokakamta, jachin juka cartapo itom nokä bénasi, kaa áma aneka entok áma aneka junne, juka yáa baahuamtate yáanake.

¹² Bueituk katte huatem bénasi ito nübareka eíya, entokte kaa áme bénasi ito jikau chatcha báare; bueituk bempom bempolaka nau emo jíjünakte, entokim nananacha emo bíchaka kaa sua eíya.

¹³ Tē itapo katte kia jájana ito úttıl báanake, ál-la juka jíjünakterita Diosta yechaläpo ámani, bueituk inël enchimmeu yayj béchibo.

¹⁴ Katte chë béppa ito eria, kaa enchimmeu yayjlamta bénasi, bueituk itapote bat echimmeu yájjak juka Cristota evangelio hueriaka.

15 Katte täbuik tékilta johuäpo chë júne ito úttíl báare, ál-la juka Diostat eäka enchim yöotu pámani, enchim násukte úttílhuaka binná, juka júnakterita itom jípurë pámani.

16 Éntokte síme kätana juka evangeliota huatemmeu nooka, enchim anëpo chë huannabo, kaa täbuik tekípanuälapo kikkimuka, kaa täbuik tekilpo ito úttíl báreka.

17 Të jü au úttíleme, Señorpo au úttílnake.

18 Bueítuk jü apola au jikau chatchame Dios kaybu ä úttílnake, të jü Diosta úttíleü ál-la.

11

Pablo entok jume apóstolim ára nokichim

1 Ili rokosi nee anëpem nee jiokekorekätek türeíyey, ä ínëlituk jehuitëem.

2 Bueítukne näibukeka, Diosta béchíbo enchim näibukke, bueítukne huépülak jíba enchim kunatua báare, bueítukne jamut bemeta bénasi Cristotau bíchaa enchim yeu jábua báare.

3 Të jachin jü bakot ä arahuë páman Evata báitáhuak, ínëli jü enchim innëau ára au nayote, jum enchim jíápsipo huiitti eäka Cristota sáu enchim katëpo.

4 Bueítuk jábe itou yepsaka täbui Jesústa bétana itou nokäteko, jü enchim itom majtiakä béppa, entok kétchi eme juka espírituta enchim mabetakä béppa täbui espírituta mabetätek, entok täbui evangeliota enchim mabet-lä béppa, ä turiakä bénasem eäka ä jehuitaria.

5 Bueítuk kaitäpone ino chë ilitchile, huamei buere apóstolim náapo.

6 Eläposune ín nokäpo, kaa tua tüisi huéchiapo nooka, jum jita täyahuäpo kaa junëli; bueítuk símeku jum jita itom joápote enchim ä jüneriatuala.

7 ¿Jachune kaa tüisi ayuk jáni símem bétuk ino tahuariaka, enchim éntok jikat tahuariaka, bueítukne Diosta evangelio enchimmeu nookak kayta enchimmeu aahuaka?

8 Huate iglesiam kaa tómeke tahuala nee ania báreka, ímëri nechim bejtuala enchim nee majtianakë béchíbo.

9 Jiokot eäka enchim násuk nee aneyo, kaabetaune jita áahuak, bueítuk juka inou bëyemta, jume hermanom Macedoniapo joomem nechim aniak, símekutne ino suayak, entokne símeku ino suayanake, kaabetau kayta jita au béchíbo.

10 Cristota lutúria inot anë béchíbo, kaabe nee ä úkhuanake juka yúmalasi ín al-leähui jum Acaya buiärapo.

11 ¿Jatchiaka? ¿Jachune kaa enchim nake, jáni? Dios jüneyia enchim ín nakëhui.

12 Juka ín joaüne jíba naburuji jobare, bueítuk jume jítat júne jahuiteka Diostat emo tekípanuä tíame, katim emo ito benä tianake.

13 Cristotahuim emo apóstolim tiaka, Diosta tekílpom tomi yö báreka, të ímëri katim Cristota apóstolim.

14 Entok kara at guomtisi maachi, bueítuk Satanás apöisu tua ángel machiriata bénasi áu sasankotua.

15 Bueítuk ínëli ä huëpo kara át jünnera eetu bueítuk jume au tekípanuame kechim täbuiasi emo yáaka, lútüla emo tekípanuä tiabare; íkái tékilta bem joä pámani bette nooki ámet chupana.

Apóstol Pablota jikot anēhui

¹⁶ Júchine ínel jiaahua: káabe rokota bénasi nee jípunake; tē emēe jíba inēli ino bétana eätek, rokota bénasem nee mabeta, ili ino úttil béchibo.

¹⁷ Juka ín nokähui, kanne Señorta eápáman ä nooka, bueituk roko ehüápáman hueiye. Jü ín ino úttilēhui.

¹⁸ Bueituk juebénakam huakajpo emo jábele, ínapone ket ino úttil báare.

¹⁹ Bueituk eme susuakame jume rokosí emo nüyemmakem ára emo hueria, emēe suamsi emo nüyeme.

²⁰ Bueituk jábeta úttiapo enchim tekipanuatuyo katem jijiale, entok jábeta enchimmey tüisi tahuayo, entok jábeta jita enchim: úhuayo, entok jábeta au jikau chatchayo, entok jábeta jopemmet enchim chonayo, yantem eäka ä bitcha.

²¹ Inobéchibo tiusi maachi jjöbe jü ín nokähui, tēte iäri bétana katte úttiata jipure.

Tē jume huatem nokaka áma emo yumä teätek, ínapone ket áma yúma eläposu roko jeuhuey jü ín nokähui.

²² ¿Bempom hebreom? Ínapo kětchi, ¿israelitamme? Ínapo kětchi. ¿Abramta usiarimme? Ínapo kětchi.

²³ ¿Cristotahum ministrom? Ínapo chē junne (rokota bénasi nee nooka); bueituk tékilta johuäpo, ínapo chē júne tekipánuala; yore behiahuäpo juebénasine bemmuchari chē áme béppa; carcelpo yore joahuäpo chē burusi; jinhua machiku abe yore suahuäpo juebénasine áma naa simla.

²⁴ Judíom bétanane mamnisi ä mabet-la juka yore behiahuamta, huépülak béchibo kaa cuarentasi.

²⁵ Baysine jibebiammey betmuchari, sejtulne tetammea mamaasuri. Baysine barcota roptey áma hueiyey, senu tukaapo entok senu taapone bahue násuk ansula barcota roptēpo.

²⁶ Böommet boojohuäpo juebénasi; bathuempo jinhua machiku, lakronim násuku jinhua machiku, jum jinhua machiku jume judío naciompo inomak joomem násuk, entok kaa judíom násuk jinhua machiku, buere joära násuk jinhua machiku, ánia see paria násuk jinhua machiku, bahue násuk jinhua machiku, jume emo hermanom tiaka kaa huitti jiápsame násuk jinhua machiku.

²⁷ Lotteka tekipanuhuäpo, juebénasi kaa kothuäpo, juebénasi tebau-reka, entok baímukhuäpo, juebénasi ayunahuäpo, joásuhuäpo entok kaa sankohuäpo.

²⁸ Ikäi simeta hue násuk, jü chikti táapo ínou yeu matchume, síme iglesiam bétanane obiseíya.

²⁹ ¿Bueituk jábeta koköri huechek, ínapone ket koköri huehueche? Bueituk jábeta jöoptuahuakne, kujti eäka kaa al-leaka tatahua.

³⁰ In ino úttilnakeu ä úttiatak, inone úttilnake, kaa ín úttiakäpo.

³¹ Jü itom Señor Jesucristota Dios Atchay, jü yü-tütti al-lerita attiakame, jüneyia kaa ín kia nokähui.

³² Bueituk pueblo Damascopo nee aneyo, jü rey Aretastau gobernador jume damasenom buere joära suayay, nee buijtebo báreka.

³³ Tē barda bentanapone buere kanajtapo huannäbo kom yéchahuak, huanäine ínēl ä mampo ino yeu huiekek.

12

Huantiria takat innëhuame

¹ Lutüriapo ino béchïbo kaa türi ín ino jikau chatchähui, tëne juka ín bíchakähui entok juka Señorta inou yeu machiriakaü nokbare.

² Senu yoremthane Cristota sualhuäpo täya, bueïtuk catorce huasuk-tiriam hueïye tehuekapo Diosta jiápsäpo jikau nóitiriahuak. Kanne jüneiya ä takahuäpo ö espíritu; Dios jïba jüneiya.

³ Entokne ä täya huakai yoremta, ä takahuäpo ö kaa ä takahuäpo, kanne jüneiya, Dios ál-la ä jünería.

⁴ Tehueka paraisou ä nóitiriahuakahui, ímïri nokta jikkajak të ïri nooki entok kabemmeu ára noktu.

⁵ ïri yoremta bétanane ino úttile, të ino bétana entok kaitäpone ino úttil báare, ál-la jum kaa ín úttiakäpo.

⁶ Të ínapo ino úttil báaretek kaa kia béja eïyey jü ín nokähui, bueïtukne lutüriapo nook eïyey, tëne ä tojja bueïtuk kaabeta täbuiasi ino bétana eenakë béchïbo juka inot ä bichähui entok inot ä jikkajakähui.

⁷ Bueïtuk juka buéresi inou yeu machiriahuakamtay, kaa ino jabelnakë béchïbo, ín takahuat huantiria huicha sósoria tenaka inou bittuari, Satanásta nesahui joame jopemmet nee chonamta bénasi.

⁸ ïari bétanane Señortau baysi ä äüsula nee ä úhua sahueka.

⁹ Të äapo ínel inou jiaahuak: "In tühua emobéchïbo yúmala; bueïtuk jü ín uttiära yúmalataka tatahua jum kaa úttiata ayukäpo." ïaribéchïbone tü eehuäpo ino úttilnake, jum ín kaa úttiakäpo Cristota uttiära inot tahuanakë béchïbo.

¹⁰ Entok Cristota ín nakë béchïbo ál-leane jum ín kaa úttiakäpo, kaitäpo bit-huaka junne, sïmeta inou bëye násuku, kaa tüüsi bit-huaka, entok Cristota béchïbo jïokot anhuäpo. Bueïtuk jum ín kaa úttiakäpone, chë úttiaka tatahua.

Pablo obisi eiyay Cristota sualhuäpo nau anim Corintiopo joomem béchïbo

¹¹ Ino úttilekane kaa suakamta bénasi tatahua, të emëe úttiapem nee junëli ayutuak. Bueïtuk ínapone enchim bétana úttil eehuay; bueïtuk huámeï buere apóstolim náapo kaitäpone yeu tatahua, eläposune kayta bejre.

¹² Sime juka apóstol señaltane enchim násuk yauhuak yanti ino nüyeka, juka Diosta ára jita joähui entok jume milagrom, tua jüneriahuak ín apóstoltukähui.

¹³ Bueïtuk emëe jitäposem yeu tahuala jume huatem Cristota sualhuäpo nau anim násuku, bueïtuk ínapone kayta enchimneu áula enchim nee anianakë béchïbo, jïkái ín kaa ammáli ayuri, nechem at jïkore!

Pablo am tejhua bajikun huëpo ámeu yebijrokaka

¹⁴ Bajikun huëpone enchimneu huebáreka huéchiapo aane, bueïtukne kaitäpo enchim muksi eetuanake enchimneu jita aahuaka. Juka enchim jïpurëune kaa jaria, të enchim ál-la, jume usiarim katim áchayhuarim béchïbo tomita nau toijnake, ál-la jume áchayhuarim bem üusim béchïbo.

¹⁵ Ínapone tüüsi al-leaka juka ín jïpurëu toijnake jita ái jinnü béchïbo, entok eläposune ínapo áma ino lütia yore nakhuamta enchim jiápsim

béchiċo huatiaka, eläposune ínċli enchim nákeka, ínapo chċ júne kaa nakna.

¹⁶ Tċ jú enchim kaa ín obisi eetuähui, jú kayta enchimneu ín ahuau ĥiitti júneriahuaka jipuhü, tċ huate nee buere machċ tíiya jānitukne ín arahuċpo am báitāhuaka jita am úkhuak.

¹⁷ ¿Jachune enchim báitaula jum jabeta enchimneu ín bíttuakāpo?

¹⁸ Juebénasine Titotau ínċl jiaahuak, áman enchimneu ä hue sahueka entokne ámak senu hermanota áman bíttuak. ¿Jachu Tito enchim báitāhuak jāni? ¿Jachute kaa huapul espíritupo nau eiya, entok huapul huaktiriapo?

¹⁹ Jámakem enchimneu itom ito jiokorċ teíyey. Tċ kaa junċli; Diosta bíchāpo entok Cristota tehuampote nooka. Īri síme emo nakhuāpo hueíye, enchim áma yötunakċ béchiċo.

²⁰ Jámakne kaa enchim ín teubarċ bċnasi eāka sum eiya, entok jámak eme ket nee teunake tċ kaa enchim eā pámani. Bueítuk jámak enchim násuk ayuk jú enchim nau nok nassuähui, huatek attia jípupeehuame, juċna omtira, emo náikimtehuame, huatemet bettek nokhuame, juċnaku au jabelhuame entok jájana emo nühuame.

²¹ Entok enchimneu nee notteko, tiusi machikne Diosta bíchāpo innċnake, entokne jámak ket buannake, jume juebenak kaa türik joaka kaa emo jíapsi kuaktiamċ béchiċo entok jume chċcha machiku jíápsaka, jámutta kaa jubeka ámak jíápsame, entok kaa turik johuāpo jíápsaka junne.

13

Huitti am tejuakahui entok teboteri ä luutċpo

¹ Īni bajikun hueíye jú enchimneu ín noitinakċhui. Juka enchim násuk kaa tüisi huċpo, guoyim o bajim bíchāpo símeta huitti tahuariatunake.

² Bannatakane ä noksula, én entokne júchi ínċl jiaahua enchimmak anemta bċnasi, én entokne kaa enchimmak aneka ámeu jiojte jume bannataka Diosta bejrim yáakammehui, entok síme jume huatemmehui, bueítuk júchi enchimneu yepsakātek kaabetane säbuilanake.

³ Bueítukem ä júneria báareka ä jaria, nee nokay Cristota inot anċhui, áapo entok enchim násuk kaabeta säbuila, ál-la enchimmet uttiata jípure.

⁴ Elāposu kaa úttiakamta bċnasi kúrusit poponhuak, Diosta utteara béchiċo jíápsa. Alċbċnasi ítapote ket kaa útiak, tċte ámak jíápsa Diosta utteara itot anċ béchiċo.

⁵ Enchimechem nat suhua, jachem Diostat ehuāpo aane jāni; emoem júneria enchim áma yumāhui. ¿Ö katem emo täya, Jesucristota enchimmet anċhui, ö jamakem kaa áma yúmaka tatahua?

⁶ Tċte júneiya enchim júnenakċhui, elapo júneriatunake itom ál-la ama yumāhui.

⁷ Entokte jíba Diostau enchim nok-ria, kaa türik kaa enchim yanake béchiċo; tċ íkái enchim joay katte itapo ito úttíl-ía. Ál-la enchim júka türik jonákċ béchiċo, elāposute itapo kaa áma yumamta benna.

⁸ Karate jita johua lútüriata bej-reka huemta, tċ lútüriata béchiċo ál-la.

⁹ Al-lehuamtate jípure kaa itom uttiaka béchiċo, tċte enchim úttiata jípu-ía, entokte ketune Diostau enchim nok-ria yúmalasi Diostamak enchim jíapsi-íaka.

¹⁰ Īari béchibone enchimieu jiojte kaa enchimmak aneka, bueituk enchimmak anetek kaa kuttalak nok béchibo, juka yaura uttiata Señorta nee mak-la pámani, ikáine mak-ri ái yötu béchibo, tè kaabeta kaitäpo ái tahuaria béchibo.

¹¹ Jum simeku hermanon, ál-leaëm, kayta áma bëyepem yúmalasi emo jipure, emoem jiápsi joiya, nanabeuchem eíya, éntokem yanti eäka jiápsa; huanäi jü Dios yanti ehuamta entok yore nakhuamta jipureme, enchimmak annake.

¹² Emóem tebotua Cristota sualhuäpo emo nakeka.

¹³ Sime jume santosi jiápsame enchimim tebotua.

¹⁴ Señor Jesucristota tü eäu, jü Diosta yore nakëhui, entok Espiritu Santota jiápsipo jipuhuame, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Galatammehui

Teboteri

¹ Inapo, Pablo, jü apóstol, yeu púari tē kaa yorem bétana éntok kaa yoremem júnel eäpo, ál-la Jesucristota ínel eä béchibo, entok juka Dios Achayta, ä jíabitetuakamta kókkolam násuku.

² Inapo éntok síme huame hermaanom ínomak aneme, Cristota súaleme Galaacia buiärapo jomemmeute tebote.

³ Jü Diosta tü eäu éntok yánti anhuame enchimmaktunake, Dios Átchay, éntok itom Señor Jesucristota bétana huéeme.

⁴ Áapo ito béchibo kia áu tójjak itom Dios bejrim béchibo, huaka kaa türík én ániat ayukamta bétana itom búttia báreka, itom Dios Áchayta ehuä pámani.

⁵ ¡Áapörík béchibotunake jü lóoria éntok nat tómti cien huásuktiriampo éntok jíba junéli! Júnentunake.

Huépü evangelio jíba aayuk

⁶ Karane ä sualeka tahuala läuti enchim ä omoutekähui juka enchim núnuakamta, tü eaka Cristota huämi, täbui evangeliota guojaa báreka.

⁷ Kaa täbui evangelio ayuk jiöbe. Ál-la huate enchim jiijioptuame aane, éntokim Cristota evangelio nasonte báareme aane.

⁸ Tē itapo junne, o huépü ángel téhueka bétana huéeme, enchim-meu ä nokayo senu evangeliota täbuiasi huémta kaa itom enchim-meu nokakähui, bette noki át chúpaturunake.

⁹ Bát itom jíakä bénasi, enne júchi ínel jiaahua: Senuk täbui evangeliota enchim-meu nokayo kaa enchim mabetakäu bénasi huémta, júnaasi noki bette át chúpaturunake.

¹⁰ Bueítuk, ¿jachu inapo én jume yoremem nee al-leetuanakeu jaria ö Diosta nee al-leetuanakèhui? ¿Jachune jume yoremem al-leetua báreka éiya? Bueítuk inapo jume yoremem al-leetua báreka éátek, kanne Cristota nésauleerotu éiyey.

Pablota tékia

¹¹ Tēne ikäi enchim júneetua, hermaanom, jü evangeliota ín enchim téjhuähui, kaa yoremem nésaupo bétana huéiye;

¹² Bueítuk inapo kanne jábe yoremta bétana ä mabetak, éntokne kaa jábe yoremta bétana ä täyak ál-la Jesucristota inou yeä machiriakä béchibo.

¹³ Bueítukem béja ino bétana ä jíkkajj-la, jáchin ín ino nukähui huamei taahuarimmechí judíom ä sualē páman aneka. Kaa huéeläsi éaka jume Cristota sualhuäpo nau animne guojajaseka, ám lútia báreka éiyay.

¹⁴ Moiséjta leypo anekane juebenam inobeu kateme ámpatne chē huéiyey, jü ín naciompo juka ín yoiyöturim religiöntane kaa huéeläpo nákeka.

¹⁵ Tē Dios ínel nee yeu púhuak ín áiye tómpo naateka, éntok hua ä tü éeri béchibo nee núnuakame. Huanäi, áapörík ínel ä huatia béchibo,

¹⁶ ä Ũusi inot yeu bíttebo báreka, nee áa bétana nok íaaka huame kaa judíom násuku. Íari bétanane, kanne yoremtau nátemajek,

¹⁷ éntokne kaa pueblo Jerusaléniu jikau siika, jume bannaataka ínopat apóstolimtukaihui. Ál-lane Araabia buiärau bíchaa siika, éntokne júchi nóttek pueblo Damascohui.

¹⁸ Chúkula, báij huásuktiriam simsukne pueblo Jerusaléniu jikau siika, Perota bít báreka. Huanäine quince taahuarimpo áamak áma aane.

¹⁹ Tëne kaabeta huame huate apóstolim bítchak, Jacobota jíbba, juka Señorta saila.

²⁰ Ími ín enchimneu jjojtëpo, Diosta bíchäpone aane: Kanne ára nókichi.

²¹ Chúkula, Siiria buiärau nee bíchaa siika éntok Ciliiciahui.

²² Huame Cristota sualhuäpo nau anim Judea buiärapo joomem, katim nee bít täyay.

²³ Kíalim ínel jíayhuamta jikkajilatukay: “Huä bannaataka itom guojajaseihui, én huaka Cristota súalhuamta bétana nooka, bannaataka ä tejal báreka eaíhui.”

²⁴ Huanärim tepam Diosta úttileka taahuak ino béchïbo.

2

Jume apóstolim juka Pablota mabeta

¹ Chúkula béja catorce huásuktiriam simsuk, júchine Jerusaléniu jikau siika Bernabétamaki, juka Titota két ínomak huériaka. ² Tëne áman jikau siika Diosta nee ä jüneetuakä béchïbo. Huame chë yórihuamene jíba téjhuak éhuili bempölaím, juka evangeliota, kaa judíom násuk ín nokähui, kaa kía kaitäpo juka ín tékilta tahuanakë béchïbo.

³ Të Titota, ínomak huémta, ä griegotukä násuk junne, katim útteapo circuncisiónta ä yáaria bábarek.

⁴ Bueítuk, jume emo hermaanom tíame éhuil ito násuk kimulame, itom búttiarita Cristota bétana itom jípurëu itom úuhua báarey, júchi bénasi sumataka itom tahuaria báarei.

⁵ Huámëhuíte kía chúbala júne kaa ito tójjak, huaka evangeliota lútúriata itom téjhuamta jíba enchimmet ayunakë béchïbo.

⁶ Të ímëi kaitam bemelasi itou ettejhuak huame chë áma yórihuame bannaataka kía jita am tékiak júne; ínapo kaita áma júneria, bueítuk Dios nánancha itom bítcha.

⁷ Ál-lam al-leaka taahuak, juka evangeliota kaa judíom kaa circuncidaruarimme béchïbo ín mákhuakau bétana, Perota két jume judíom circuncidaruarime béchïbo ä mákhuaka bénasi.

⁸ Bueítuk Dios Perota apóstolpo yeu púakame circuncidarualamme béchïbo, két nee yeu púhuak kaa judíom béchïbo kaa circuncionta jípuremmehui.

⁹ Huanäi, Jacobo, Peero, éntok Juan, jume áme násuk tua kóba yoyóturimpo ériahuame, juka Diosta tü eäu ín mákhuakamtam ä bej yauhuak junëli bem ä türeka tahuaka bétana báta mámammeyim itom mám buíssek neechi éntok Bernabéta. Itom náu rejtinake ti jiaka, itapo jume kaa judíommehui, bempo éntok jume judíommehui.

¹⁰ Kía jíbam huame poloobemneu itom huáati sáhueka nookak. Jukarine entok ínapo kaa ä koptiaka ä johua.

Antioquíapo Pablo Perotau kuttílasi nookak

11 Të juka Perota pueblo Antioquíau yepsak, anä bėj-reka nookak ä pújibapo, bueituk ä joähui tepa kuttílasi áu nokpo machisi aaney.

12 Bueituk kee jume Jacobotamak kateme áu yájjay, kaa judíommak jújibuáy, të huamei áu yájak éntok kaa judíommeu áu yeu huíkeka Jacobotamak katemmeu bíchaa ä huériu táytek, jume judíom ä májhuë béchíbo.

13 Huanäi jume huate judíom két alë Bénasi aneyo. Júnëli két Bernabéta júnem aman huíkkek, jum kaa lútüriata bem joäipo.

14 Tëne kaa tüisi bem katëu jünë eriaka, huam lútüria evangeliota itom ä téjhua pámani, Perotaune ínel jiaahua símem jikkajäpo: “Empo judíotaka junne, kaa judíom Bénasi jiápsa, kaa judío ténasi. ¿Jatchiaka júntuké útteata am joria, jume kaa judíom, judíom Bénasi emo am nü iaaka?”

Jume judíom, símem Bénasim, Diostat ehuäpom jinëuri

15 Ítapo judíomtaka tómtila, kaa juénasi anhuäpo aneka yóremtaka kaa judíom násuku.

16 Júnëli jünéaka, juka yoremta kaa juka Moiséjta ley ä joä béchíbo Diosta bíchápo kaita kúlpaka tüisi ä tahuähui, ál-la hua Jesucristota súalëubeyi. Juäri béchíbo itapo két Jesucristota súaleka kaita kúlpakate taahua, áapörík súalhuamta itom jípurë béchíbo, kaa hua leyta nésahueu itom joä béchíbo, bueituk hua leyta nésahueu johuamtay kaabe kaita kúlpaka tatahua.

17 Të én, itapo juka kaita kúlpahuamta Cristotat jariaka, juëna yórememtaka téurituk junne, ¿jachu huäri béchíbo Cristo kaa türiu tékiak? ¡Huitti nokhuäpo, ëe!

18 Bueituk jita jüne ín mójaktiakäu júchi Bénasine ä joátek, huanäi ál-lane kulpaka tatahua.

19 Jü ley nee mëak, én éntokne mukila áa béchíbo, Diosta béchíbo ín jíapsinakë béchíbo.

20 Cristotamakne kúrusit poponri. Énne kaa ínapo jiápsa, të ál-la Cristo ínot jiápsa. Huanäi én jum huakajpo ín jiapsähui. Diosta üusibetne eaka imi jiápsa, hua nee nákeme, éntok ä mukëpo tájti áu tójakame, ino béchíbo.

21 Bueituk, kanne, Diosta tü eäu omoute; bueituk Moiséjta ley kaita kúlpaka yore ä tahuariayo, bueituk ä junëlituko, kaita béchíbo muukuk, jü Cristo.

3

Jü Espíritu Santo Dios ehuäpo mamabethua

1 Eme Galasiapo yoremem kaa susuäram, ¿jábesu enchim náyotek, juka lútüriata huë paman kaa enchim át kannakë béchíbo? ¡Síme iri machisi enchimmeu nokhuak, juka Jesucristota kúrusit poponhuaka bétana!

2 Íkäi, jíbane enchim bétana, jüneria báare: ¿Jáchisem juka Dios Espírituta mabetak jachu juka leyta nésau joaka jáni, ö ä sualeka ä jikkajakari?

3 ¿Tepem tokti kaa susuak? ¿Espíritu Santopo naatelataka én éntokem enchim úttiäray ä chúpa báare?

⁴ ¿Jachu juebenak jikot machika enchimmeu simlame? ¡Tua lútüriapo kaitäpo enchimmeu sika!

⁵ Dios Espírituta enchim mákakame, éntok kaa jaibu johuamta joame enchim násuku, ¿jatchiakasu ä johua? Kaa juka leyta nésahue paman enchim katè béchïbo, të ál-la enchimmeu nokhuakamta súalekä enchim ä jikkajakä béchïbo.

Jü Diosta nooki Abrahamtamak náu lütüria yáari

⁶ Júnëli Abraham Diosta ä súalekä béchïbo, Diosta bétana lütüla jíapsihuamta mabet-la.

⁷ Juári béchïbo, emè ä jüneria jume Diostat eäme, ímëi ínel jume tua Abrahamta üsim.

⁸ Juka chúkula bát bíchaa hueenake bétana jü jïojteri ínel nooka, huame kaa judíom ä tü tátabnakëhui bem ä súalekä béchïbo, juka Abrahamta téjhuak, juka chúkula huenakemta bétana ínel jíaka: “Emo béchïbom tühuaata jájamnake huame síme ániat jíápsame.”

⁹ Júnëli huame ä súaleme béja tühuaata jájamla, Abrahamta ä súaleka ä jájamekä Bénasi.

¹⁰ Bueítuk síme huame Moiséjta ley nésahueu joaka tühuaata emo jájam máchileme, nokta béttesi machik bétukim jíápsa, bueítuk ínel jïojteri: “Juénasi noki át chúpapunake, síme huame kaa jíba hua libro leyta nésahue paman ä joaka jíápsame.”

¹¹ Éntok tua jünakiachi, huam, kía jábe júne Diosta bíchäpo kaa lütüla jíapsihuamta jájamnake leyta nésau ä joä béchïbo; bueítuk ínel jáahua jü jïojteri: “Huä lütüla jíapsihuamta jájamlame ä súalè béchïbo jíapsinake.”

¹² Huä ley éntok kaa át ehuamta bétana huéiye, ál-la ínel jáahua: “Huä ikäi yáakame, juka ä yáakä béchïbo jíapsinake.”

¹³ Cristo itom jínëuk jü noki béttesi leyta itot chúparituk junne. Jü juëna nokta itot chúp éäuta, áapo itom ä úhuak; bueítuk ínel jïojteri: “Júnnaasi noki ámet chúpila, síme huame kútat jikat cháahuaka mëhuakame.”

¹⁴ Íri ínel yeu síika, jü tühua Abrahamta mabetakähui jume kaa judíom ket ä mabetnakè béchïbo, Jesucristota huämi; éntok juka Espírituta Diosta itom téjhuaari itom ä súaleka itom ä mabetnakè béchïbo.

Jü ley entok jü itom ä makrokakä nokakähui

¹⁵ In hermaanom, enchimmeune nok báare yorem éeripo: Noki náu lütüria yáari, yorem yáataka junne, të firmata át yéchahuako, kaabe ára kaitäpo ä tahuaria, éntok kaabe kara huate nokta áu rúktia.

¹⁶ Én, türi, Dios Abrahamtau nookak éntok huaka át yeu simnakemtau ketchi jáchin juka chúkula áu ä yáanakëhui. Të jü jïojteri kaa ínel jáahua: “huame emót yeu sakanakemmehui”, juebenam bétana nokamta Bénasi; ál-la ínel jáahua: “emót yeu simnakemta”; írì entok ínel jáaubáare huépül yoreme jíba, írì jü Cristo.

¹⁷ Ínëline enchimmeu jáu báare: Dios nokta yétchak, Abrahamtamaki, entok ä lütüriatek. Kíalíku Moiséjta ley, naiki cien áma treinta huásukturiam huéy yepsak, írì ley yáahuakame kara kaitäpo ä tahuaria juka nokta kësam huépo Diosta lütüria yáakähui.

¹⁸ Bueituk juka Diosta itom máknakeu Moiséjta ley bétana ä huéy, kaa Diosta itom ä mik rókakäu bétana huéiye. Të Dios Abrahamta ä mák báreka taahuak, ä nokakäu chúpa báreka.

¹⁹ Huanäisu, ¿jita béchibosu türi jü Moiséjta ley? Chúkula äu rúktiahuak, kaa tühuata ayukä béchibo, huaka át yeu simlata äbo yepsäu tájti, huaka mikbahua téjhuarita; éntok Diosta ángelesim ä yáatuahuak. Jü Moisés éntok mediadorpo násuk kíktek.

²⁰ Të juka senuk huépülatuk jibba, kaabe ára áme násuk kíkte; bueituk Dios huépülai jibba.

Leyta, ä jita béchibotukähui

²¹ ¿Jachu jü Moiséjta ley Diosta itom makrokau ä bej-reka nooka? Huitti nokhuäpo, ée. Bueituk juka leyta ára jíapsihumta yore mikäi, kaitate kúlpaka tahua éiyey, juka ley nésauta joaka.

²² Të simem Diosta bejrímop páttiaritaka taahuak, hua Diosta jiojteripo huämi. Júnelite ä mabetnake, huaka Diosta itom ä mik bárèhui, Jesucristotat ehuäpo huämi.

²³ Të kee huaka Diostat eaka yeu machiayo, leyta bétukte pereesotaka aaney, huaka tua Diostat ehumta yeu machinakeu núkisi.

²⁴ Júneli jü ley hua itom suayaihui, Cristotau itom huéria báreka, Diosta bíchäpo kaita kúlpaka itom tahuaria báreka, Jesucristota súalhuäpo huämi.

²⁵ Të juka tua súalhumta yeu machiak, béjate kaa hua itom suayamta bétuk jíäpsa.

²⁶ Bueituk síme eme Diosta üusiem, Cristo Jesústat enchim eä béchibo;

²⁷ bueituk síme eme Cristopo batörim; éntok Cristo nat béppa lómti enchim sankotuala.

²⁸ Iári béchibo, béja kaabe judío éntok griego junne; kaabe búttiari, kaabe súmari; kaabe öou éntok jámmut junne; bueituk simetakem huépülay Cristo Jesúspo.

²⁹ Eme Cristota átteamtuk, lütüriapo Abrahamtachim yeu sákala; éntokem áamak ä átteak, juka Diosta áamak nokta yéchakähui, Áapörík inel jáakä béchibo.

4

¹ Tëne két inel jiaahua: Huä herenciatamak tahuasemta ketune ilítchiako, hua tekipanualeero chäka jípuhumta bénna, elaposu síme herenciata attiak.

² Ál-la hua ä majtiamta éntok ä suayamta bétuk áu jípure, huaka ä áchayhuata taahuarita ä yéchakäpo tájti.

³ Alé bénasi, ítapo kétchi, usi kaa yöhueta bénasi, hua késampo ím ániapo itom majtiahumta bétuk ito jípurey.

⁴ Të huaka taahuata yúmak, Dios ä üusihua äbo kóm bíttuak, jámuttat yeu tómtilataka, éntok leyta nésahueu bétuk jíäpsaka,

⁵ huame simem leyta bétuk tua kateme am búttia báreka, ä üusimpo itom mabet báreka.

⁶ Dios juka ä Üusihua Espíritu itom jíapsiu kom bíttuak, itom jüneenaké béchibo itom Diosta üusimtukähui; júri béja inel jiaahua: “¡Abba, im Pa!”

⁷ Júneli enë kaa hua jóapo sáyhuame, ál-lë usiari; enë ä üusitaka, Diosta bétanë huaka nokta náu chúpari attiaapo mabetnake, Cristota huämi.

Pablo jume Cristota súalemmet kaa yuumay

⁸ Lútüriapem, bannaataka juka tua Diosta kaa täyaka, jume kaa tua diosim nésaudem johuay.

⁹ Të ëni juka tua Diosta täyaka, ö chë tüisi nokhuäpo, Diosta áapörík enchim ä täya béchibo, ¿jatchiakasem jüntuk júchi bemelasi áu nótti báare, hua ím ániat kaa útteakamtahui éntok kaita béj-remtahui, áa bétuk jíapsi báreka?

¹⁰ ¡Bueitukem taahuarim éntok meechem pajkoria, tiempom, éntok huásuktiriam!

¹¹ Í éeritne kaa yuuma: Jamakne kía kaitäpo enchímme tekípanuak.

¹² Enchimmeune nooka, ín hermaanom, ino bénasi enchim emo núnakë béchibo, judíotaka júnene kaa judío ténasi ino nuka enchim násuku. Kaitem juénak inou yáala.

¹³ Eme júneiya, ín kókoata takahuapo ín jípurekã béchibo, juka evangeliotane enchimmeu nookak, kësam huëpo.

¹⁴ Katem kaitäpo nee bitchak, éntokem kaachín nee ériaka taahuak. Jú ín kókoa kaa tábuiasi enchim éetuak; ál-lem tüisi nee mabetak, nee Diosta ángeltukáu bénasi; o nee Jesucristotukáu bénasi.

¹⁵ ¿Jáksu jüntuk ayka, hua al-leeri jíápsipo enchim innëakähui? Bueitukne ínel enchimmeu jiaahua, eme áma yúmakátek enchim pusim júnem yeu guötiã éiyey, nee am mik béchibo.

¹⁶ Én chëhua, ¿jachune huaka enchim inou omtëu áma yöök, kía lütüriata enchimmeu ín nokã béchibo?

¹⁷ Ímëi yoremem tüisim enchim básule, tem kaa tü éerita enchimmeu bíchaa jípure. Ál-lam itom náikimte báare, bempörim jíba enchim am éria íaaka.

¹⁸ Ket jáuläpo, türi emo básulhuäpo, të tü éeripo jábetau tühuaata yáa béchibo; të kaa chükteka, kaa nee ímí aney jíbba.

¹⁹ In usiálam, júchi bénasine huantiriata innëa, jámutta abe asoamta bénasi; íkái huantiriata jibane ä innënake, Cristota enchim jíápsipo yötüu tájti.

²⁰ ¡Tepane enchimmak an péiya, én seepi, tábuiasi ée béchibo, bueitukne enchim bétana búruk éiya, éntokne guómtilata bénasi ino innëa!

Sarata éntok Agarta ejemplo

²¹ Nechem téjhua, eme jume leyta bétuk an báareme: ¿Jachem juka leyta kaa jíkkaij-la?

²² Bueituk ínel jiojteri, Abrahamta guoy úusim bétana: huépülak jú jámut jóapo sáyhuamta bétana, senuk éntok ä jóapo jometukay.

²³ Huä, jámut sáyhuamta bétana huéeme, yoremraata éerit bétana huéiyey; të hua, jámut jóapo jometa bétana huéeme, Diosta ínel jíakã béchibo yeu tómték.

²⁴ Íri ejemplo tüisi béttesi machik itom téjhua; ímëi guoy jáamuchim guoy náu nok-rita yore majtia. Jú seenu jum Sinái káupo náu nok-rita bétana nooka; huári jume usim jóapo sáu béchibo jípure; íri jú Agar.

²⁵ Bueituk jú Agar juka Sinái káu Araabia buiärapo kátekamta ejemplo, éntok jú Jerusalén én huémta bétana nooka, bueituk íri ä úusimmak náu sáyhua.

26 Të jü Jerusalén jikattana huéeme, hua sïmem itom áyekähui, kaa sáyhua.

27 Bueituk ínel jïjterï áa bétana:

Al-leäe, empo kaa asoame, kaa usim jïjipureme;

al-lerimmeyë kusisë cháchaye, empo jámmut asoamta huántiriam kaa innélame;

bueitukim chë büru jume jámut jïmmarita asoam, kunakamta asoam béppa.

28 Júnëli, ín hermaanom, ítapo Isaacta bénasi, Diosta ínel jiaulä béchïbote ä úusim.

29 Të kët júnakoy bénasi hua yorem éehuamta bétana yeu tómtilame ä guo jájjasey, juka Espíritu Santota éäpo yeu tómtilata; én kët ánëli.

30 Të, ¿jáchisu jiaahua jü jïjterï? Ínel jiaahua: “Jukë jámut jóapo sáyhuamtë yeu béeba, éntok ä asoahua, bueituk juka jámutta jóapo jometa asoammak nokta yéchata bétana kaita jïpure.”

31 In hermaanom, júnentukte kaa hua jámut jóapo sáyhuamta asoam, ál-la hua kaa sáyhuamta asoamte.

5

Búttiataka jïbem jiápsa

1 Cristota enchim búttiakäpem óusi jäbue. Katem éntok áman nonnotte, jum tekoka sáyhuaka jiápsihuähui; ál-lem jïba búttiataka jiápsa.

2 Én éntok ínapo, Pablo, enchimne téjhua, enchim emo circuncidaroy Cristo kaitäpo tahuanake enchim béchïbo.

3 Júchi éntokne ä nooka, sïme yoremem emo circuncidarommehui, úttea sïme leyta nokä páman bem kannakëhui.

4 Cristotem omoutela, eme jume leyta nokä páman kateka emo tüisi tahuä tiame; Diosta yore náképem kóm huáttla.

5 Bueituk ítapo Cristota súaleka kaita kúlpaka tahuanake, Diosta bíchäpo, Espíritu Santota huämi.

6 Bueituk jü Cristo Jesúspo kía hua circuncisión kaíta béj-re, éntok kía hua kaa circuncisión junne, ál-la hua yore nákuame súalhuamtat bétana huéeme.

7 Eme tüisi kaatey. ¿Jábesu enchim jïoptuak, kaa jum lütüriata hué páman enchim kannä béchïbo?

8 Īri enchim kuaktiahuakahui kaa hua enchim núnukamta bétana huéiye.

9 “Ilikki levaduura sïme juka tujta bika mamana.”

10 Të kíalïku ínapo enchimmet jiápsek, Señorta huämi, kaa täbuiasi enchim éenakë béchïbo. Të hua enchim jïoptuamtat jü nooki béttesi äa béppatunake, kía ä jábétuk junne.

11 Éntok ínapo, ín hermaanom, ketune huaka circuncisiónta bétana nokätek, ¿jatchiakasu jume judïom ketune nee guo jajjasé? Júnëlitukätek hua kúrus át tëtïthuame kaitatü éiye.

12 Türi éiyey, jhuame enchim jïjïoptuame emo kápontebokätek!

13 Bueituk eme, ín hermaanom, kaabeta bétukem emo jïpü iaahuaka núnuri. Kía jïbem huaka búttiarita enchimneu yáari kaa hua juënaraata enchim jonákë béchïbo ä jïpure; ál-lem nánancha emo nésauta joria emo nákeka.

¹⁴ Bueituk síme jü ley íri huépul nokpo chúpanake: “Emou jëla anemté nákke, em emo náké bénasi.”

¹⁵ Të eme nánancha emo kekkëtek éntokem emo buäyëtek, jitachem suuhua; kolopti jünem nánancha emo lütianake.

Takahua éerim éntok Espírituta éerim

¹⁶ Inelne jiaahua: Diosta Espíritu Santopem naa kuakte, katem juka enchim kaa tü éeri ukulëuta johua.

¹⁷ Bueituk jü huakajta ukulëu jü Espíritu Santota béj-reka huéiye; jü Espiritu Santota ukulëu éntok, jü huakajta béj-reka huéiye. Ímëi éntok náu emo béj-re, Bueituk enchim huáatiäu kaa enchim yáa iaka.

¹⁸ Të jü Espiritu Santota enchim huériay, katem Moiséjta ley bétuk emo jípure.

¹⁹ Júnakiachi, huame huakajta yore jotuähui; ímëi ájaria: hua jubiarita nat ukulhuame, kaa jubeka ä jípureme, jaiti máchirat jíápsame, kaa tíura,

²⁰ diosim tíame yörihuame, mória, náu omtihuame, náu nássua-huame, näi búkhuame, kujtehuame, náu nok nássuahuame, kaa nánancha éehuame, Diosta nok-läu täbuiasi ä majtihuame,

²¹ senukut átteata innëhuame, yore súahuame, vino jihuame, kaa tíurata huéetua béchibo pajkohuame, éntok huate jítasu ayka ilë bénaka; iári bétanane enchim téjhua, bannaataka ín enchim téjhuaka bénasi, jume íkái joame kaibum áma näikiatuna, jum Diosta reytaka nésahuapo.

²² Të hua Espiritu Santota hueriähui, íri ájaria: jü yore nákhuame, jü al-lee-huame, yánti jíapsihuame, kaa naa múksi éehuame, náu türi jíapsihuame, náu tü éehuame, chíkti ä jíapsimak jita súalhuame,

²³ kaa béttek jíapsihuame, emo yüihuame; kaita ley ímëi béj-reka nooka.

²⁴ Të jume Cristota átteam bem kaa tü éerimim kúrusit poponla, jita bem ukulëumak náuhui.

²⁵ Espiritu Santota úttiäray jiapsäteko, Espiritu Santota itom huéria pámanate ket rejtinake.

²⁶ Katte ito buere érianake, náu ito múksireka, senuk täbuiik átteata nat innëaka.

6

Símetakem emo aania

¹ In hermaanom, jábe jak kaa tühuata joaka téihuak, eme chë Diostau jëla emo anleme jíapsita tutti yéchalataka, áhuuem nooka kaa béttesi, júchi ä jíapsi kuaktinakë béchibo. Të áachë suaka, emo temaje; katë áma huénnake, jum em rúktia bärëhui.

² Náhuem emo aniaka ä huéria juka huatem hueriähui, huaka béttesi maachik; jünëlem Cristota nésauri yáanake.

³ Bueituk jü kaita béj-reka júne áu jábeleme, kía áu bätattähua.

⁴ Eme enchim tékil yáaribechem suuhua, huanäi ä türiako are ái emo úttile, kaa täbui tékil yáaribechi.

⁵ Bueitukte hueuhuëpulaka ä huérianake juka ä tékilhua.

⁶ Huä tü nokta majtihuakame, síme türi máchikui ä anianake, huaka ä majtiakamta.

⁷ Katem emo bätattähua; Dios kara junneriatu. Síme hua yoremta echakäu, huákäi toboktianake.

⁸ Júnëli béchïbo, jábe junne ä huakas takahua béchïbo jïba echäteko, ä huakajtabét aneka kókkohuamta áma chupanake; të jábe júne Espiritu Santota béchïbo echäteko, Espirituta bétana jïba béchïbo jíapsihuamta áma chupanake.

⁹ Kíalïkute kaa lottinake, tühuata joaka; bueítukte taahuarita yúmak jíchupanake, kaa kóm éeako.

¹⁰ Júnëli arä yátek, áma yumáteko símemmeute tühuata yáanake, të chë júne huame Cristota súalhuäpo itomak huéerim.

San Pablo Cristota kúrujbei áu úttile

¹¹ Áachem suuhua, jáchisune bueere leetrammea enchimneu jïojte, ín mámammea. ¹² Jume úttiapo enchim emo circuncidaroä iaame, kíalim yoremtamak huakajpo tüisi tahua báreka, enchim ä yáa ía, kía hua Cristota kúrus béchïbo kaa bem guo jájjanä béchïbo.

¹³ Bueítuk kía huame emo circuncidaroame katim leyta jíä páman kaate; tem enchim emo circuncidaroä íaa, enchim huakasiy emo úttil báreka.

¹⁴ Të mékka inou ayunake, jü ín ino úttilnakëhui; të jü Señor Jesucristota kúrus mukukäubéy jïbba. Bueítuk Cristota kúrus huämi, hua kaa tühua ím ániat ayukame ino béchïbo kúrusit poponri; ínapo éntok huákäi béchïbo két kúrusit poponri.

¹⁵ Kíalïku jü circuncisión kaita bėj-re, hua kaa áu circuncisiónta yáarialame junne, ál-la chë bėj-re hua bemelasi yeu tómtihuähui.

¹⁶ Yánti jíapsihuame éntok yore jïokorihuame áme béchïbotunake, síme huame ínëli emo nüyemmehui, éntok Diosta gente Israelihui.

¹⁷ Én bát bíchaa kaabe nee múksi éetuanake, bueítuk ínapo ín takahuapo ä huéria, juka señata Señor Jesústa béchïbo kókosi ín yáahuakapo.

Tü nooki ámet chúpahuame

¹⁸ In hermaanom, jü itom Señor Jesucristota tü éeri enchim espíritutamaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Efesiommehui

Teboteri

¹ Inapone Pablo, Jesucristota apóstol Diosta ínel éá pámani, jume tuísi Dios huáateka entok Cristopo santosi emo jípuremmehui, pueblo Efesopo jóakammehui.

² Diosta tühua entok yánti jíapsihuame enchimmaktunake, itom Dios Áchay bétana, entok Señor Jesucristota bétana.

Espíritupo tühua Cristota yore mákähui

³ ¡Tepa úttlisi maachi jü Dios, itom Señor Jesucristota Átchay! Sime jü tühuy itom tápuniak téhuekau ayukamtayi. Áman áamak itom ané bénasi itom ä mákkak, juka tühuaata, Cristota huämi.

⁴ Entok tü éehuäpo Dios itom yeu púhuak, kee íkái ániata yáahuayo, ínëli itom santomtunake tíaka entok báksiataka ími itom annakë béchïbo, Áapörík béchïbo.

⁵ Yore nákuäpo itom yeu púhuak, ä üusimpo itom nuka, Jesucristota huämi, Áapörík tü éäpo entok ínel ä huáatiäpo,

⁶ ä úttilhuäpo juka símek béppa uyjori Áa béchïbo tü éehuäpo. Huámakiri Áapo itom mabetak, ä Üusi úttesi nákuamtamak náuhui.

⁷ Ä ójbo béchïbote béja jínëutaka aane, jume itom Dios bejrim béja tuchari, yúmalasi ä tü éábeyi.

⁸ Ito béchïbo ä büruriak, juka át jünee huaka jita täyahuamta.

⁹ Itom ä täyatuak, ä éäpo éсотaka bénasi maachik, ä huáatiä pámani. Áapo béja júkái yáa báreka éiyay, ä türë pámani.

¹⁰ Íri jita yáanáu béja ínel huéiye, tiempota yúmayo, Cristota símeta náu tóijhuäpo nésaunakë béchïbo, juka ínëli téhuekapo ayukamta entok ími buíapo.

¹¹ Dios Áapo ínel ä jünaktelatukay, Cristota huam ámani, juka Diosta áttiari itom ä áttianakë béchïbo. Dios Áapo jíba júmü huam ä yáa báreka éiyay, bínhua naateka.

¹² Inëlite Áa béchïbo, itapo jume bát Cristotat boobícháihuime, hua símek béppa uyjoría Áa béchïbotunake, ä úttilhuäpo.

¹³ Huanäi eme entok Áapörík bétana juka lutúria nokta jíkkajaka, juka evangeliota Dios bejrimmet enchim jínëumta bétana huémta, éntokem ínëli Áapörík súsualeka, Espiritu Santopem Diosta áttiapo tathua juka Áapörík itom mák rókaka nokakábeyi.

¹⁴ Espiritu Santotate bát mák-ri, teboterita bénasi, júnaköri áman símeta itom mákuäu núkisi. Huanäi béja jü Diosta úttilhuame Áapörík béchïbotunake jíbba.

Jü Espíritupo jita täyahuame entok machisi yore ä bíttuahuame

¹⁵ Huäri béchïbo inapo, juka Señor Jesucristota enchim súalë bétana nokta jíkkajaka, entok síme jume Señorta súaleme enchim náké bétana,

16 Jíbane Diosta baysauhue enchim béchibo, enchimneu huáateka Diostau buanaka.

17 Jü itom Señor Jesucristota Dios, jü símek béppa uyjóriapo Áchayhuari, espírituta át jünee huamta entok yeu machiriata enchim máknake, Áapörík bétana jita täyahuäpo.

18 Áapo enchim jiápsipo machiriata ayutuanake, enchim ä jünerianakë béchibo, juka Diosta bétana boobit-huamta jítatukähui, entok jatchiaka itom ä boobichähui, juka téhuekau ayukamta jume santom áttianakähui,

19 entok jáchin juka Diosta úttiära kaa lü-lúteka juebenaakähui. İri úttiäray itom ania itom ä súale pámani; huäri béchibo úttiärata jípure ä buere úttiärayi.

20 Entok huäri úttiäray két Cristota kókkolam násuk jíabitetuak; huanäi ä bátam bétana ä yétchak, áman lóoria téhuekat jikachi.

21 Síme úttiära entok yäura jábe nésahueka aneme ják ayukamta béppa ä yétchak, entok síme téhuam téttehuaahuame béppa, entok kaa ímí ániat béppa jíbba, të hua ánia äbo huémtat béppa junne.

22 Entok síme ayukamta ä guókim bétuk ä tójjak, entok iglesiatau kóba yöpo ä kétchak.

23 Jume Cristota sualhuäpo nau anim béjam Cristota takahua; huäri béchibo jume Cristota sualhuäpo nau anim Cristotay tápuni. Síme ímí ayukame éntok Áapörík béchibotaka ímí aayuk; Áapo éntok símekuu huéiye.

2

Ä súalhuaka béchibo yore jineñhuame

1 Huanäi Áapo jíapsita enchim mákkak, jum kaa türiku enchim kókkolatuko.

2 Inëlem rejtey, símeta juka kaa türík ímí ániapo johuamta joaka, huaka ímí jeka ániapo nésahuemta éäpo jíba jíápsaka. Huäri espíritu én ámet naa huéiye, jume Diosta nésahui kaa jo báaremmechi.

3 Júnélite két áme násuk jíápsay, kaa tüisi aneka, itom huakajta huáatiäu jíba jo báreka. Ä huáatiäu jíbate johuay, entok itom éähui. Kaa tühuapote usiarimtaka jíápsay, jume huatem bénasi.

4 Të Dios yore jikolihuamta yúmalasi jípureme, tüisi buéresi yore nákhuaamtayi Áapo itom nákkek.

5 Júneli jum kaa tühuapo itom kókkolamtuk junne, jíapsita itom mákkak, Cristotamak náuhui. Áapörík tühua béchibote jínëuri.

6 Dios Cristotamak itom jíabitetuak, entok két lóoriapo Áamak itom jóiyak, Cristo Jesús tamaki,

7 tiempo äbo huémtat machisi ä bíttebo báreka, juka Diosta tü eäu yúmalasi ä jípurëhui, juka itomak Diosta ára joähui Cristo Jesús po.

8 Bueitik Diosta tü eäu beyem jínëuri, enchim ä súalekë béchibo. İri jínëuria éntok kaa enchimmet yeu simla, ál-la yúmalasi Diosta tü éäpo,

9 kaa tékilta ára itom joä béchibo. İnëli kaabe joäyi áu jábelnake.

10 Áapo Dios ínëli itom yáuhuak, tühuata ára itom jonákë béchibo, Cristo Jesús po. Dios íkái yáalatukay, jauhuey naateka, itom áma rejtinakë béchibo.

Cristo kúrusit mukuka Diostau itom rúktiak

¹¹ Huäri béchibo, áahuem huáate eme kétchi, jume kaa judíom, juka circuncisiónta mámammea yáata kaa jípureme, júnëlem téttehuahuay.

* Të jüri circuncisión takahuat jíbapo jojohuay.

¹² Huámëi taahuarimmet katem Cristota jípurey; Israelta gentemme-hueme mékka aaney. Entok jita Israelta mák báahuaka nokhuakapo, kaitem áma áttiakay. Jita boobít-huäpëm kaita jípurey. Ímí ániat éntok, Dios kaa enchimmak aaney.

¹³ Të ëni Cristo Jesúsopo, eme bannaataka mékka aneihuim béja Diostahuem rúktiari, Cristota ójbo béchibo.

¹⁴ Bueítuk Áapo ito béchibo yánti jíapsihuame. Jume guoy pueblom nátepua aneihui huépülsi jíba am yáuhuak. Juka sami kóräita násuk órekäuta ä tátabek; bueítuk ïri kara náu am antuay.

¹⁵ Cristo kúrusit mukuka kaitasi ä yáuhuak, huame pueblom kara náu aneihui. Juka Moiséjta ley yáari kutti nésahuëpo jíba tactualatukay. Bueítuk jume guoyim násuk juka yoremta bemelasi yáuhuak, yánti jíapsihuamta áme násuk yáaka.

¹⁶ Bueítuk kúrusit mukuka Diostamak al-leehuamta am mákkak, náhuichim, huépul takaahuasi am yáakari, juka náu ómtiraata kara emo bít-huamta mëaka.

¹⁷ Cristo äbo yepsaka enchimneu ä nookak, juka tühua bemela noki yánti éehuamta, jume kaa judíom mékka anemmehui, entok huame judíom kaa mékka anemmehui.

¹⁸ Cristota béchibotaka náhuichikam aram Dios Áchaytau kiimu, huépul Espíritu Santota böot jíba kateka.

¹⁹ Júnëli béja emëe katem nápat sékána buiärau joome, entok emëe katem entok kía naa rejtinake, kaa jóakari. Ënem béja Diosta pueblopo joome, éntokem Áapörík familiiapo jometaka áma näikiari.

²⁰ Emëe kári johuamta bénaem. Ìri kári tétam naahuak, apóstolim entok profetam Dios huáatë bénasi. Jesucristo ínëli tua ájaria, jü tétta eikinapo órekame.

²¹ Ínëli jü kári tüisi náu cháataka yötusime, tiöpotu báreka, Diosta huépülsi éäpo, Cristota béchibo.

²² Júnëli kétchi, eme áamakem yötusaka, Diosta Espíritu enchimmet ä annakë béchibo.

3*Jü Pablota tékil jume kaa judíommehui*

¹ Huäri béchibo inapo Pablo ímine peeeso Cristota béchibo, eme kaa judíom juka tühuata enchimneu ín huériu bárë béchibo.

² Jíbatua eme béja ä jíkkaijsula, jáchin juka Diosta áma nee yeu púalatukähui, enchim béchibo ín mák-ri.

³ Jü yore yeu machiriahuamta nee téjhuak, juka éhuil täyahuamta, bannaataka ilikkisi nee enchimneu ä jiojtekä bénasi.

⁴ Eme juka jiojteta bíchaka ä nokátekem chë át jüneenake, jáchin machisi nee ä täyähui, juka Cristota bétana éhuil ín mák-ri.

* **2:11 2:11** Ìri circuncisión entok jü ili usi ou bícho bea púnta chúktiriahuame.

5 Īri éhuil huéeme bannaataka kat-riam yorem usiarim kaa täyatuahuakame. Të én ámeu yeu machiriahuaq, jume santo apóstolimmehui entok profetammehui, ä Espiritu Santota huämi.

6 Jü éhuil täyahuame ínel huéiye: bueítuk jume kaa judíom judíommak ä áttiak, entokim ä takaapo huépülsi náu joome, entokim náu ä áttia, juka yore máknähui, Cristo Jesústa bétana, evangeliota huämi.

7 Ínapone huatemmeu Diosta bétana nok íaahuaka yuktiari. Áapörík jita ára joäpo kanne ä mabetpo yúmala jïöbe; të ä úttiärä páman nee ä mákkak.

8 Ínapo síme jume Diosta súaleme násuk chë kaa jaichi. Kaa nee áma mabetpo yúmalatuk junne, nee ä mákkak, jume kaa judíommeu juka evangeliota ín noknakëhui, entok juebenaara rícora kara näikiahuamta Cristotat ayukamta.

9 Entok machisi nee am téjhuaanakëhui, ják áman ä huëhui. Dios símeta yáalame ikäi bannaataka naateka éhuil ä jípurey, ésoata bénasi; én éntok yä machiriak.

10 Ínel yeu simla, símetaka jume úttiakame jum téhuekat jikat aneme ä jünerianakë béchïbo, juka yún jita täyahuamta juebenak ayukähui. Jükäi béja jume Cristota sualhuäpo nau anim huam ámeu yúmatuanake, síme yäurammehui Diosta anëpo.

11 Dios jíba jauhuey naateka ä yáa báreka éiyay, Cristo Jesús itom Señorpo huämi.

12 Én éntokte kaa jáchin éaka áu rúktinake, jü Diostahui, Cristo Jesústa súalhuäpo.

13 Huári béchïbone én ikäi enchimmeu aahua: katem kóm éiya, enchim béchïbo ín guojajahuä bétana. Ínëli eme tühuata jajamneke.

Jü yore nákhuaame chë bat huéiye jita tayahuamta béppa

14 Huári béchïbo ínapo áu tónommia kíkte, jü itom Señor Jesucristota Áchaybehui.

15 Ímírim áapöríkúu am nüye, jume bem téhuam síme jume náu aanim, áman téhuekapo entok ími buíapo aneme.

16 Áaporikúu nä nétane, jíapsipo huáijhua enchim ä máknä béchïbo, símek béppa ujoyorik ä jípurëhui, juka úttiäraata ä Espiritu Santoy.

17 Áapo Cristo enchim jíapsimpo annake, enchim ä súalë pámani. Júnëlem Áapörikut kutti jotenake, mékka kóm nahuatulataka jum yore nákhuaäpo jíba aneka.

18 Éntokem juka Cristota yore nákeü täyanake, huatem ä súalemmaki, juka buékaata, tébiaata, mékka kómik, entok jákun tájti jikat órekähui.

19 Éntokem juka Cristota yore nákeü täyanake, bueítuk júri béja síme jita täyahuamta béppa chë bat huéiye. Huanäirem béja yúmalasi áy tápunitunake, Diostayi.

20 Áapo, úttiata jípureme símeta chë ára johua itom ä huáatiau béppa, entok itom eäü jüneriäu béppa. Áapo itot ä johua, ä úttiärayi.

21 ¡Áapörík béchïbotunake jü chë ujoyória jum igleesiapo entok Cristo Jesúspo jíba yúu huasuhuasuktiapo! Júnentunake.

4

Espíritu Santopo náu anhuame

¹ Ínapone pereeso, Señorta tékil ín joá béchibo. Én éntokne enchimmeu nooka: Diosta núnurim bénasem rejte, juka yörisi machik jípureka núnuhuakamta bénasi.

² Katem emo chëhuale; al-leakem emo bitcha; emoem nák jiokolë, yánti éaka.

³ Juka enchim tülisi náu anëhuem jíba boojoria, juka yánti náu jiapsihumta jípureka. Jü Espíritu Santo Áapo enchim anianake.

⁴ Huépul takaahua jíbba, entok huépul Espíritu. Dios sîmem náu itom ä boobittua, juka itom ä mákrókaïhui.

⁵ Huépul Señor jíbba, Diosta súalhuäpo júne huépülay, entok séjtul jíba yore batöhua.

⁶ Huépul Dios jíba aane íkãite sîme áchayek. Ìri béja sîmem béppa káttek, sîmem béchibo, sîmekuchi entok sîmekuu.

⁷ Të ítapo huépulayka ä mabet-la, juka jáchin itom ára jonakëhui; Cristota itom ä mák bárë pámantä mabetak.

⁸ Huäri béchibo jü jïjteri ínel jiaahua:

Téhuekau jikau am núk siika, jume pereesom;

juka kaa jiöbeka ára jita johuamta yoremem am mákkak.

⁹ ¿Jü áman “jikau sika” ti jîame, jáchisu júntuk jiau báare? Bueítuk jum mékka kóm buíau bat kóm siika ti jiau báare.

¹⁰ Huä kóm sikame éntok, ìri két jikau siika, sîme téhuekam béppa, sîmeta tápunia báreka.

¹¹ Entok Áapo két apóstolim jóiyak; huate éntok, profetam; huate éntok, evangelistam; huate éntok, pastoorim, entok jume yore majtíame,

¹² jume Cristota súaleme yúmalasi bem yötunakë béchibo. Kaita ámeu bëyekam Diosta tékil jonake, juka Cristota takaahua jikau yöturia béchibo,

¹³ sîmem itom áman yumäu tájti, jum huépülsi Diostat éhuäpo, entok jü Diosta Üusi täyahuäpo, jáchin juka yoremta yúmalasi áu jípürëhui, Cristota yúmalasi yötulataka áa beu áu jípureka.

¹⁴ Katte nápat ili usim bénasi itom huériu báahuäu bíchaa náa kannake, jeka doctrinayi, jume yoremem yore bätäuta jípureka, lütüriata sîme bem úttiabeyim ä huéria, jum yore náyotehuaka yore bätäuta jípureka.

¹⁵ Tëte juka lütüriata jíba boojorianake, yore nákhuumtamak ä huériaka. Sîmekuute yötunake, huäri kóbatau chäkari; ìri Áapo Cristo.

¹⁶ Jü sîme takaa náu cháaka, ótam tottépo, nánancham emo ania, jáchin ótam náu chäka tekipanua bárë pámani, yötuhumta mabetaka, emo nákhuaöpo yötuka.

Jü Cristotat bemela jíapsi

¹⁷ Íkãine két enchimmeu nooka, entokne Cristota téhuampo enchimmeu ä aahua: Katem éntok jume kaa judíom bénasi rejti báare. Ímëri béja bem éäpo jíba kat báare.

¹⁸ Bem kóba sáhuäpom kaa machiriak. Diosta täyahuamtahuim mékka aane, kaita bem täya béchibo, entok námakak bem jíapsekä béchibo.

19 Ímëi béjja, juka bem jíapsi námakasi joaka naateka, jum kaa türikuuhum emo tójjak, síme juka chicha machik jo báreka, kaa emo yúeka.

20 Të Cristotat katem junëli ä täyak,

21 eme lütüriapo ä jíkkaj-latuko, juka Áapörík bétana yore majti-ahuamta, juka lütüriata Jesústat ayukähui.

22 Juka bannaataka enchim jíapsäu éntok, emoem ä úhua, bueítuk huäri ínëli jíapsihuame yorem óraata kaa tü éä bënna. Íri éntok kaa türikuu joyhualataka áu báitaulataka jíapsa.

23 Juka enchim éäu espíritupem bemelasi yáuhua.

24 Dios éehuápem bemelak emo sánkotua, Diosta lútula éä pámani, Dios éehuápo huépülsi emo nüyeka, lütüriata huë pámani.

25 Huäri béchíbo, juka aranókíchiatem tójaka, lütüriata jíbem nooka, enchim bénasi yorememmaki, bueítuk simetakate huépul takaahuapo náu joome.

26 Öomtekátek junne, katem kaa türik yáa báare. Katem täata áman huéchëu tájti omti báare.

27 Katem diablota enchim jíapsipo kíkkibaktua.

28 Huä ékbuaíhui kaa éntok ékbuanake, ál-la tekipuananake, túhuata mámammea joaka, jita jípureka juka jìokot éamta aniä béchíbo.

29 Kaita noki chicha machika enchim tempo yeu huéenake, hua türika jíbba, entok huaka tüisi huéchemtem jíba téhuaanake. Bueítuk jábetau béyemta túhuay yótunake, entok ä jíkkajame Diosta túhua mabetnake.

30 Katem juka Diosta Espíritu Santota siroktua, íayírem sellota bénasi ä mák-ri, enchim jínëuri taahuari béchíbo.

31 Juka enchim jíapsipem chibu éehuamta emo úhua, ómtiraata, kujti éehuamta, chayhuamta entok jábetat béttesi nokhuamta, entok síme kaa tü éehuamta.

32 Ál-lem emo nákeka náu aane, emo nák jìokoleka. Jíta nat ínnëatek junne, emoem jìokore, Diosta enchim jìokorekä bénasi, Cristotat éehuápo.

5

Machiriapo usiarim bénasem rejte

1 Eme nákhuaame Diosta usiarim, enchim Dios Áchayta bénasem emo nüye.

2 Emo nákhuaápo jíbem rejte, Cristota itom nákekä bénasi. Áapo itom nákeka áu tójjak, ito béchíbo. Juka Diostau bíchaa náikiari áu óorek, entok jìokot aneka méhuaka müsala jubasi Diostau jìkau yuumak.

3 Të jume kaa emo jubeka náu anhuame entok síme jita chicha machira ö úttesi tomit kopteme, kaa enchim násuk téhuaapo yúmala, ál-la Diosta súaleme emo nüyë bénasi jíbba.

4 Juka nokta kaa náu bátasi huémta katem ä nooka, juka kaa suamsi emo núhuamta junne. Juénasi nokhuamta, katem ä nokpo yúmala; ál-lem Diosta baysahueka aane.

5 Bueítukem béja íkái jüneria, jü kaa emo jubeka náu jíapsame, ö chicha machik jíapsekame, ö úttesi tómit kopteme tattábui diosim súalhuápo bënna. Kaita áman áttianake, jum Cristota entok Diosta reyta am nésahuepo.

⁶ Kaabe enchim baitäunake, kia jájana nokaka, bueituk íari béchibo jü Diosta omtëhui áme béppa kóm sisime, huame usiarim Diosta nésahui kaa jo báareme béppa.

⁷ Katem bem joäu ámemak jo báare.

⁸ Bueitukem bannaataka kaa machiku rejtey; én éntokem Señorpo machiriam; machiria usiarim bénasem rejte.

⁹ Bueituk jü Espiritu machiriapo ímëi taakak: juka tü jíapsihumta, juka lútula huémta, entok lutüriata.

¹⁰ Juka Señorta türëhuem yúmalasi át jünéaka ä johua.

¹¹ Entok juka kaa machiku bem joähui, katem ámemak ä johua; al-lem kuttílasi ámeu nokaka yeu am buísse.

¹² Bueituk jü éhuil tiusi machika bem joäu katchan át nokpo yúmala.

¹³ Të síme yeu buíjuakatek, jü machiriata béchibotaka yeu boböte, síme jita yeu buíjtaka ják ayukame. Bueituk jü machiria símeta yeu buíbuise.

¹⁴ Huári béchibo ínel jiaahua:

Búsäe empo kócheme,

éntoke kókkolam násuk yejte.

Huanäi Cristo enchi machirianake.

¹⁵ Át suakem ä bitcha, jáchin enchim rejtehui, kaa huame kaa susuakame bénasi, ál-la suaka jüneame bénasi.

¹⁶ Juka tiempota ímí ayukamta katem kial ä simtua, bueituk jume taahuarim itom ámet jíapsáhuim katim türi.

¹⁷ Katem kia rokosi emo nüye; ál-lem át suuhua, juka jita Señorta huáatiähui.

¹⁸ Katem vinota jëye, áy naako báreka, bueituk jájana anhuäu bíchaa enchim huériunake; ál-lem Diosta Espirituy tápun báreka éiya.

¹⁹ Buikim jíapsipo yeu huéeme, himnom entok salmomem náu ejetjua. Inëlem buiika, Señorta úttileka enchim jíapsimpo.

²⁰ Jíbem símeku ä baysauhue juka Dios Áchayta, itom Señor Jesucristota téhuampo.

Nánabeu éehuäpem nánancha bétuk emo jípure

²¹ Nánabeu éehuäpem nánancha bétuk emo jípure, Diosta yörihuäpo.

²² Jume kunakame bem kunam bétukim jíapsinake, Señorta bétuk bem jíapsä bénasi.

²³ Bueituk jü kunahuari ä jubiabeu kóba yöhue, Cristota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu kóba yöhuetukä bénasi. Jume Cristota sualhuäpo nau anim éntok Cristota takaahua; áapo éntok ä jínëula.

²⁴ Jáchin jume Cristota sualhuäpo nau anim Cristota bétuk emo nüye bénasi, ánëli këtchi jume kunakame bem kuna bétukim emo nünake, símeku.

²⁵ Kunahuarim enchim jubimem nákke, Cristota ä Cristota sualhuäpo nau anim igleesia nákkë bénasi. Entok ä jíapsihua áa béchibo tójjak,

²⁶ huépulta bénasi ä tahuaria báreka, yúmalasi ä basuaka, ä nokiy báampo ä báksiaka.

²⁷ Áapo áa béchibo ä bíttebo báare, juka igleesiata, símek béppa uyyorik, kaa chicha maachik entok kaa choorik, huépülsi áu jípuremta, kaa chicha maachik.

²⁸ Júnëli kétchi jume kunahuarim bem jubiamim nákpo yúmala, bem takaahuam bem ériä bénasi. Ä jubiahua nákeme áapo két áu nákke.

²⁹ Jauhuey júne kaabe ä takaahua muksi eriaka jíapsa, ál-la ä jíbuaütuanake entok ä suayanake, Cristota ä igleesiahua ä suayaka simeta ä máká bénasi.

³⁰ Bueituk ä takaahuapote áamak aane, ä óta huakajmaki.

³¹ “Íari béchibo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tö simnake. Huanäi béja ä jubiaheu ruktinake. Inëlim huépülak náu takaanake, jume guoyika.”

³² Buéresi maachi, iri éсотaka bénasi täyahuame, të ínapo én enchimeme ínel jiaahua, Cristo entok igleesiata bétana nokaka.

³³ Huäri béchibo, hueepulayka ä jubi náknake, enchim emo eriä bénasi; jü jámut éntok ä kuna yörinake.

6

¹ Eme usiarim, Señorta nésaupo enchim áchayem nok jíkkaja, bueituk iri tua lütüria.

² Em áchay entok em áiye, Akë am yöre: “Íri kësam nésahui tühuata itou nüpame,

³ tüisi emou ä huéenakë béchibo, éntoke büru huásukturiam jípunake, ímí buíapo.”

⁴ Eme áchayhuarim, katem enchim üusim omtitua, ál-lem tülisi am yöturia, kuttílasi ámeu nokaka, Señorta nésaupo.

⁵ Eme sáyhuaka tekipanuaime ímí buíapo enchim tekodem yöreka am nok jíkkaja, chíkti enchim jíapsimmaki, Cristota nésau johuápo bénasi.

⁶ Katem bem bíchäpo jíba emo bamijtuaka tekipanua, yoremem bíchäpo tüisi tahua báareme bénasi; të ál-la Cristota nésau joame bénasi, chíkti enchim jíapsimak Diosta huáatiäu joaka.

⁷ Al-leakem tekipanua, Señortau tekipanuahta bénasi, kaa yorememehui.

⁸ Júnëaem, jü tühuata yáakame Señorta bétana béjtuatunake, jábetaka junne cháka ö búttiataka tekipanuaime.

⁹ Eme éntok, tekohuarim, ánëli bénasi ámemak emo huériunake, katem am guomguomtiaka am máujtuanae. Júnëaem jü Señor téhuekau káttek, bem Señor entok enchim Señor. Áapo kaabem yeu púuhua; simem nánancha nákke.

Espíritupo nássuahuaime

¹⁰ Eme éntok, ín hermaanon, Señortamakem kutti emo buisse, ä úttiärat éaka.

¹¹ Akem ä sánkote, sime juka áy nássua béchibo juka Diosta yore mákähui. Huanärem kutti jáptenake, juka diablota jita bénak enchimeme huéetuay junne.

¹² Bueituk katte huakajta entok ójbota béj-reka nássua; ál-la jume diablota ángelesim ímí ániapo kaa türik jita sáhueme, úttiära jekapo rejteme, kaa machiriapo nésahueme, kaa türik joame, ángelesim juebénakari entok jíkat aneme.

¹³ Huäri béchibem ä nüye, juka áy nássua béchibo, Diosta yore mákähui. Huanärem béja yölatata áma yeu kannake, simeta tüisi yáasulataka kutti jábueka.

¹⁴ Óusem jábue, joot lútüriata súmalataka, sisíguokta jípureme yómpaka, lútula jíapsihuamta sánkoka,

¹⁵ éntokem juka bemela tü nokta bochaka kannake; jüri béja yánti jíapsihuamta huériame.

¹⁶ Juka escuudota éntokem nüye, jüri jü Diosta súalhuame; huáyürem ä tuchanake, juka táijta diablota enchimmeu jimmaanakhüi.

¹⁷ Éntokem juka sisíguok möbeta kóbat enchimmet yétcha; jüri béja Diosta itom jínëuläu nätua. Entok jume Espíritu Santota ejparam; júmëi béja jü Diosta nooki.

¹⁸ Kaa chúktekem Diostau nooka. Símekem áu buaana, éntokem Espíritupo áu ä nétane. Katem kópteka emo suaya. Síme jume santom béchibem Diostau nooka.

¹⁹ Ino béchibo kétchi; eläposune juka tenta ín étapo bélékisi nokta jípunake. Juka tü nokta bemelasi huémta éhuil kaa täyahuaamta am júneetuanake, óusi éaka.

²⁰ Júkái jo béchibone ímí aane; téhueka bétana nokta máktaka ä jípureka ä huiutia, kareenampo pereesotaka. Diostahuem nee buania. Eläposune óusi éaka Cristota bétana noknake, huéchiapo áman jíbba.

Ä chúpëpo teboteri

²¹ Bueítuk ino bétana símeta enchim júnerianakë béchibo, ín joähui, júkái enchim júneetuanake jü Tíquico, hermano tüisi nákhuaame entok chíkti ä jíapsimak Señorta tékilpo aneme.

²² Huári béchibone enchimmeu ä bíttuak, jáchin itom anëu enchim júnerianakë béchibo, entok al-leaka enchim jíapsi jóotenakë béchibo.

²³ Yánti jíapsihuame jume hermanom béchibotunake, entok jü yore nákhuaame, entok jü Diosta súalhuame, Dios Áchayta bétana entok Señor Jesucristota bétana.

²⁴ Jü Diosta tü eäu síme jume Señor Jesucristota nákemmakunake, jü yore nákhuaame kaa lülüteme. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui jume Filipensemehui

Teboteri

¹ Pablo entok Timoteo Jesucristota nésahui joame, jume sime Jesucristota súalhuäpo nánabeu eaka jiápsame pueblo Filipopo anemmeute ikäi jiojteta bíttua, jume tékil ministeriota joammehui entok diáconom.

² Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Átchay éntok itom Señor Jesucristota bétana.

Pablo jume tü nokta súaleme Diostau buania

³ Diostane baysauhue, jíba enchimneu huáateka,

⁴ Diostau ín oraciompo nooka beléki joaka enchim béchibo al-leaka,

⁵ nánancha éehuamta evangeliopo enchim jipunakähui, bát taahuaripo naateka én tájti.

⁶ Íari bétana huitti jünéaka, hua itot juka tü tékilta naatekame kaita yeu bēaka yúmalasi ä yáanake, Jesucristota yepsäu tájti.

⁷ Lútülane enchim bétana éiya, bueítukne tüisi ín jiápsipo enchim nákke, cárcelpo káteka junne, entok yáurata bíchäpo evangeliota nok-riaka ä lütüria böotukähui. Eme simetakem inobeu éiya, Diosta tü ehuäpo.

⁸ Bueítuk Dios jüneiya, jáchin tüisi enchim simem ín nákähui, Jesucristota tülisi enchim náké bénasi.

⁹ Diostaune oraciompo ä nétane, chē yore nákuamta enchimmet ayunaké béchibo, entok tüisi suamsi anhuamta, entok tüisi jita simekut jüneehuamta,

¹⁰ tüisi ára jita enchim yeu púanaké béchibo, jiápsipo huitti éehuamta jipureka. Inéli kaa tühuaata bétana kaabe enchim yuktianake, Jesucristota yepsayo.

¹¹ Lútüla tühuaata johuäpo kaita enchimneu binake, Jesucristota huämi, Diosta áy yöri béchibo entok jum simek béppa uiyorikuu Diosta áy úttil béchibo.

Cristo jü ino béchibo jíapsihuame

¹² Enchimne jünee íaa, hermaanom: jü huate inou sikame yún lütüriapo nee aniak, juka evangeliota juebénasi bát bíchaa huénaké béchibo.

¹³ Júnéli jü cárcelpo ín kátekäu, Cristota béchibo simem bichäpo jüneriahua, jum palaciopo, entok sime huatem bíchäpo.

¹⁴ Íari béchibo juebena hermaanom Señorita bétana óusi éiya, cárcelpo ín káteka béchibo. Inélim chē úttiata joaka Diosta noki nooka, kaa májhueka.

¹⁵ Tua lütüriapo huate Cristota bétana nooka, jítat kopteka entok nok nássua báreka, tē huate tü éaka.

¹⁶ Huate Cristota bétana nooka, át nok nássua báreka entok bem jiápsipo kaa huitti ä innéaka, entok bem éehuäpo kaa al-leehuamta nee jipunaké béchibo ímí cárcelpo,

¹⁷ Të jume huate yore nákuhäpo ä innëaka, bueitukim jüneiya, ín peresotukäpo juka evangeliota béchibo nok iaahuaka ín náikiaritukähui.

¹⁸ Të, ¿jítasu áma táruhua? Kía jáchinpo junne, tü éaka entok kaa tü éaka junne, jiba Crístota bétana nokhua.

Entokne chë júne al-leenake,

Íari béchibone al-leiya.

¹⁹ Bueitukne jüneiya, íari huämi súmataka júnene búttiataka tahuanake, enchim Diostau nee buaniä béchibo entok Jesucristota espíritu nee ania béchibo.

²⁰ Jü ín huáatiäu entok ín boobichäu kaitapone át tiunake, ál-lane huitti éenake, jiba bénasi. Entok kétchi, Cristo úttilhuaka binná ín takaahuachi, jíapsihuäpo entok kókkohuäpo junne.

²¹ Bueituk ino béchibo jíapsihuame jü Cristo; ín mukëpo éntokne yólataka tahuanake.

²² Të í takaahuapo jíápsaka entok Señorta tékil béchibo ára tekipanoátek, ikäi náhuichik násukne kaita yeu púa mátkhi.

²³ Bueituk obiachisi chäka, ímí guoy huéeripo jíta ín yeu púanakëhui. Senu huëpone muk péiya, áman Crístotamak an báreka, bueituk íri ino béchibo chë türi éiyey.

²⁴ Të enchim béchibo chë türi ín jíápsinakëhui ímí takaahuapo.

²⁵ Íari béchibone huitti éaka jüneiya, ketune enchimmak ín tahuanakëhui, enchim ania béchibo. Bat béchibo kat béchibo entok chë al-lerita jípu béchibo at éaka.

²⁶ Júchi enchimneu nee notteko enchim bit-béchibo, bejem Cristo Jesús tachim arem al-lehuamta jípunake, ino béchibo.

²⁷ Juka Crístota evangelio jíá páman jíbem jíápsi báreka éiya. Júnëline kía enchim áman bíchak junne, entok kía mékka enchimneu aneka junne, nokta mabetak júnene enchim jüneria báare, enchim óusi éähui, entok nanabeu enchim éähui, síme nánancha éaka hua Dios éehuäpo, noki yore jínëhuamta bétana enchim tekipanuähui.

²⁸ Huame enchim béj-remem kaa májhue. Íri seña machisi nooka bempörim emo tárutukähui; të ket nooka enchim jínëutunake bétana. Íri Diosta bétana huéiye.

²⁹ Bueituk eme Crístota béchibo áy yuktiari, kaa kía enchim ä súalnakë béchibo jíbba, ál-la kët jìokot máchiraata áa béchibo enchim bínnakë béchibo.

³⁰ Bueitukte nánancha úttiata johua, emëe entok ínapo. Íkarem inot bil-la, éntokem ä jíkkaja ëni.

2

Jikattana entok bétuku Crístota jípuhuame

¹ Júnentaka Crístota enchim jíápsi yéchayo, entok yore nákuhäpo jíápsi jotehuamta ayuako, entok Espíritu Santopo nanabeu éehuamta, entok musäla jíápsipo náu éehuamta, entok emo nák jíokolihuamta,

² nechem al-leetua, síme al-leaka náu jíápsaka entok emo nákeka. Nanabeu ä innëaka huëpulsesem éiya.

³ Katem emo jítalesa entok nok nássua báreka jita jo báare; ál-lem bétuk emo jípureka huame huatem chēhuarile, enchim béppa.

⁴ Kaabe huaka áapörík ä türëu jíba jariunake, ál-la huame huatem két türëhui.

⁵ Cristota eä benasem eebáare.

⁶ Áapo ä takahuapo Diostaka junne, kaa Diosta bénasi áu náikiak, entok kaa úttiata yáhuak, Diostabeu áu jípunä béchíbo.

⁷ Ál-la símeta áu úhuaaka, kía jume nésauta joame bénasi áu tahuariak, yoremem bénasi yeu tómtaka.

⁸ Júnëli yoremta bénasi áu jípureka, chē bétukun áu tahuariak, nésauta joaka ä mukëu tájti, éláposu jíokot tiusi machisi kúrusit muknakeka junne.

⁹ Júnem béchíbo Dios símem béppa ä yörináu ä mákkak, entok téhuam ä mákkak, símem béppa yörisi maachim.

¹⁰ Íari béchíbo Jesústa téhuampo simetakam tónommia jáptinake, jume téhuekapo aneme entok buíapo aneme entok buíata bétuk aneme kétchi.

¹¹ Entok síme nokpo nokame ä jüneeriotebonake, Jesucristota yö yáataka ä Señortukähui, juka símek béppa uyorik Dios Áchayta béchíbotukähui.

Ániapo machiríame

¹² Eme ín nákehúim, áhuem huáate: júnakoy enchimmak nee aney, juka enchimmat ín nésahuekáhuem tüisi johuay. Én éntok kaa nee enchimmak aney, jíbem juka nésauta jo báare. Juka jínëuriata enchim jípurëpem jíba aane, Diosta máuj-rimney emo yoaka.

¹³ Bueítuk Dios juka túhuata enchim áttia péetua huam ínel éehuäpo entok ä yáa báahuäpo, ä tü éä pámani.

¹⁴ Símetem johua, kaa jíaleka entok kaa náu nássuaka.

¹⁵ Kaa túhuay kaabe enchim yukyuktianake; ál-lem kía Diosta úusimtaka táyana, kaa chicha machik jípureka, genteta juëna násuk junne. Ímëi násukem machiria, jume chókím ánia chukuriku machiriä bénasi.

¹⁶ Juka tü nokta áy jíapsihuattem tüisi jípure. Júnëli Cristota yepsak tüisine al-leenake, enchim béchíbo, jünéaka kaa kía böot ín búitekähui, entok kaa kía kaita béchíbo ín tekípanuakähui.

¹⁷ In jíapsi nee tárunakey junne, juka ofrendata yúmaria béchíbo Diosta al-leetuahuäpo, enchim Diostat eä pámani, al-leane, entokne buéresi al-leiya, enchimmaki.

¹⁸ Ánëli kétchi, eme al-leakem chē júne buéresi ínomak al-leiya.

Timoteo entok Epafrodito

¹⁹ Señor Jesústa junëli ä huáatiay, Timoteotane láuti enchimneu ino bíttua máchile enchim ä bínnaké béchíbo, al-lee báreka enchim bétana jíuehuamta mabetako.

²⁰ Bueítukne kaabeta éntok jípure ino bénasi éamta éntok tua lútüriapo enchim béchíbo ä jíápsipo tü éamta;

²¹ Bueítuk síme bempörím béchíbo jíba tekípanua, të Cristo Jesústa béchíbo ée.

²² Të eme béja jüneiya tekipanuahüäpo Timoteota árahuehui, bueituk jáchin juka áchayhuariapo usiarita ä áchaymak tékipanuä bénasi, evangeliopo, tekipanuahamta inomak josula.

²³ Júneline ikäi áman enchimneu ino bíttua máchile, jáchin inou huéenakemta júneriasuko.

²⁴ Entokne két Señortat éiya, láuti áman enchimneu ino huée máchileka.

²⁵ Ä türihuäpo úttia, Epafroditota enchimneu in bíttuanakēhui, juka tékilpo in jál-läi, entok in hermaano, entok inomak Cristotau sontaro hueramamta; bueituk áapo inou ä núnüpa, juka enchim nooki, entok juka jita inou béyemta.

²⁶ Bueituk áapo sîmem tüisi enchim bítt péiyay, entok tüisi sirokaka kaa enchimmet yuumay, bueituk enchim ä júneriak tíaka ä kökorē bétana.

²⁷ Lútüriapo kökoreka batte muukuk; të Dios ä nák jiolek, entok kaa áapörík jíbba, të nee kétchi, kaa chē júne nee siroknakē béchîbo in sirokâu béppa.

²⁸ Huäri béchîbone láuti áman enchimneu ä bíttuak, bueituk júchi ä bíchaka enchim al-leenakē béchîbo; entokne ínëli ínapo kaa tua siroknake.

²⁹ Buére al-lerimmakem ä mabeta, sailapo bénasi Señorta bétana, éntokem jîba am éria, huame áapörík bénasi emo nüyeme.

³⁰ Bueituk batte muukuk, Cristota tékil ä joai béchîbo, ä jíapsihua jinhua machisi bat öoreka, nésauta nee joria báreka enchim kara nee yáariaihui.

3

Tékilta chúpa báreka éehuame

¹ Jü huatek béchîbo, in hermaanom, Señortachem emo al-leetua. Ino béchîbo kaa obisi maachi, huaka enchimneu in jiojtesukâu júchi in jiojtenakēhui, bueituk iri enchim béchîbo türi.

² Jume chüum bénasi emo nüyeme bétanem emo suaya. Ímëi ájaria, jume juénak joaka tekipanuname, entok jume úttiapo bicho bea punta chuktiatebome.

³ Bueituk jü jíapsipo circuncisión Cristota yáakâu, ítapote ájaria, jume espíritu Diosta nésahui joame; entokte Cristo Jesústa itom átteak tíaka ito úttile, entokte kaa takahua bétana huémtat éiya.

⁴ Ínapo júnene két takaahuata bétana huémtat éehuamta jípure. Kaabe éntok chē ino béppa át éehuamta jípunake, juka takaahuata bétana huémta.

⁵ Yeu tómtékane guojnaiki taahuata huey circuncidarohuak. Bueitukne israeliita yoremempo joome, jü Benjamúntat yeu simlame. Hebreone, áma in yeu tómtékä béchîbo, entok hebreom in áchayeka béchîbo. Leyta bétana éntok, ínapo pariserotukay.

⁶ Inëline in religión jîba ájariä tíaka, Cristota süaleme guok jájjasey. Juka leyta lútula huériahua páman éntok, kaabe nee ára béj-reka nookay.

⁷ Sime iri ími jíapsaka in kobalatukâu, éenne ikäi simeta kaita béj-remta tárulataka jípure, Cristota in náké béchîbo.

⁸ Én éntok tua lútüriapone sîmeta tárupo jípure, juka Cristo Jesústa bétana buéresi túlisi táyahuamta béchîbo. Jü in Señor áapörík in náké

béchibone simeta tárula, entokne kía chúkta Bénasä jípure, Cristotamak ín yö báre béchibo,

⁹ entok áamak jiápsaka an báreka, kaa huam leyta huë páman ín jiápsä béchibo, ál-la hua lútula jiápsihuame Cristota súaleka áamak nee aane béchibo. Íri éntok jü lútula Diosta éä páman jiápsihuame, Dios éehuäpo.

¹⁰ Juka Cristota íntäyanakeune huáatia, entok ä úttiära ä jiábituakamta ín jípunakèhui, entok ínapo ket ä innè peiya juka Cristota kokosi áu sikäpo kaa jáleka at yeu sika Bénasi, entok ä mukukäpone áa Bénatu peiya.

¹¹ Júneline jamak júne kët áman yebijnake, jum kókkolam násuk jiábitehuähui.

Úttiatane johua yölataka yayajammeu yebijbáreka

¹² Kanne ikäi simeta béja ino jájamlä tia báare, entokne kee jee yúmalasi ino jípure. Ál-lane bát bíchaa huéiy; jamak júnenä jájamnake jáni, huaka íari béchibo Cristota nee jájamekähui.

¹³ In hermaanom, ínapone kee jee ino ä jájamë tíiya; tène huaka amáu tahualata kóptialataka huéiy, entokne úttiata johua, huaka bát bíchaa huémta jájam báreka.

¹⁴ Yöome yayajäune yebij báare, entok jume yölataka núnurimmakne Diostau yebij báare, Cristo Jesústamaki.

¹⁵ Én éntok, ítapo simetaka yúmalasi ito jípureme ikáite jiba innénake. Të jita täbuik innéatek junne, ikäi kët Dios enchimmeu yeu buijnake.

¹⁶ Të ikáite éepo yúmala, entokte huam itom ä jájamlä páman jiápsipo yúmala.

¹⁷ Hermaanom, ino Bénasem jiápsi báare, éntokem am bitcha, huame ínëli emo nüyeme, huaka tüsi jiápsihuamta itot enchim bíchähui.

¹⁸ Bueituk juebénakam jümü ják rejte; ímëi bétanane juebénasi enchimmeu noksula. Én éntokne júchi ä nooka, ópuammaki: ímëri Cristota kúrus béj-reka jiápsa.

¹⁹ Simeta chúpëpo ímëi kaitäpo tahuariana. Juka bem buänakeu jibam Diojrak, entokim emo buérial, hua áy bem tiu éäibehui. Entokim hua ím buíapo ayukamtat jiba éiya.

²⁰ Të ítapo téhuekapote naciónpo näikiari, entokte téhueka bétana ä yebijnakeu boobíchaihui, juka itom jínëulata, Señor Jesucristota.

²¹ Áapo itom takaahua jikot machik täbuiasi tahuarianake, entok áapörík takaa Bénanake, símek béppa uyorik yúmalasi jípureka. Entok áapo áu bíchaa simeta jípureka ikäi yáanake, jü úttiärayi símek béppa ä jipurëbeyi.

4

Jíbem emo al-leetua Señortachi

¹ Íari béchibo, hermaanom ín nákehui, tüsi ín bit péähui, jeme ájaria jume nee al-leetuame, entok yöhuäpo nee enchim jípurehui! Én éntokem huitti át kaate, jü Señortachi, kaa kóm éaka, eme ín nákehui.

² Evodiataune jikot jiaahua, entok Síntiquetahui, nánancha emo ée sáhueka, Señorta bétana.

³ Ínëli kětchi, emoune kět jìokot jiaahua, ín jál-lay kaa kóm éame. Ímëi jámuchimem kět ania, ínomak evangeliopo tüisi tekìpanuakame, Clementetamaki, entok jume huate ínomak tékìlta yáakammaki. Ímëi téhuam éntok jum libro jíápsame téhuam jokápom jìojteri.

⁴ Jíbem emo al-leetua Señortachi. Júchi éntokne ínel enchimneu jiaahua: ¡Emóem al-leetua!

⁵ Elápo síme yoremem enchimmet jüeneenake jábeta enchim nákéhui. Jü Señor abe itou yepsa.

⁶ Kaitachem jáchin éiya; ál-lem jíba símeta Diostau nooka, oraciompo. Áhuem nétane, éntokem ä baisauhue kětchi.

⁷ Huanäi Dios juka yánti éehuamta enchim miknake. Íri chë yörisi maachi, jume yoremem täyäu béppa. Huanäi íri enchim jíapsi suayanake, entok juka enchim éeri, Cristo Jesúspo.

Íachirem jíba éiya

⁸ Hermaanom, íkái huëpo násuk éntok, íachirem éiya: síme jü tua lútürìatachi, síme jü tü batötachi, síme jü lútula kathuamtachi, síme jü chücha machik kaa jípuremtachi, síme jü túlisi huatem yöremtachi, entok síme jü túrikut ára téhuaatumtachi. Të ketune huatek Diostau bíchaa yörisi machik ayuak, entok huatek ára úttìluamta ayuak, íachirem éiya.

⁹ Huaka enchim tátáyakäu, entok enchim mabetakäu, entok enchim jikkajakäu, entok enchim bíchakäu, íkái símeta enchim ín majtiakäu, akem ä johua. Huanäi hua Dios yánti jíapsihuamta áttiakame enchimmak annake.

Filipensem Pablota aniakähui

¹⁰ Túisine al-leiya Señortachi, enchim júchi inou huátë béchìbo, nee ania báreka. Íári bétanem kaa nee koptia, të íri enchim nee anianakeu kara yáataka tahualatukay.

¹¹ Jìokot éehuamtane kaa jípure, entokne kaa íári béchìbo ínel jiaahua, bueítukne joyhuala, hua ín jípurëmák ín al-leenakëhui.

¹² Póobepo jíapsihuamtane täya, entok juebenak jípuhuamtane täya. Jítaiu bíchaa ín kíktenakeu júnene täya. Yúmalasi jìbuáhuamta entok tébäurìhuamtane täya, entok yún jita jípuhuamta entok kaita jípuhuamta junne.

¹³ Símekune áma yuuma, Cristota úttiärayi.

¹⁴ Të jíbem tüisi ayka, ínomak ä innëaka huaka jìokot anhuamta entok nechem aniak.

¹⁵ Eme pueblo Filipopo joomen kéchem jüneyia, juka evangeliota enchimneu nokhuakapo naateka, buiarä Macedoniapo nee yeu siiko, jume Cristota súalhuäpo náu aanim kaabe nee aniak, jita yore mákhuäpo entok jita mabet-huäpo, ál-la eme jíbba.

¹⁶ Bueítukem pueblo Tesalónicau júne inou ä bíttuak, senu huëpo entok guosa huëpo, juka inou bëyemta.

¹⁷ Tëne kaa jita ín miknäu jaria; ál-lane túhuata johuäpo tüisi enchim tahaanakë béchìbo Diosta bíchäpo.

¹⁸ Bueítuk símetane mabet-la, entok chë ín mabet éäu béppa yúmalasi. Epafroditotamak enchim inou bíttuakäune jípure, huaka inou bëyëu béppa, juka enchim inou bíttuakäu musäla juubak bënasi, entok juka altarpo Diostau bíchaa náikiata; íkári Dios musäla machisi ä türe.

¹⁹ Én éntok ín Dios sîmeta enchimmeu bëyemta enchim máknake, huaka yúmalasi yún jita ä jîpure pámani, sîmek béppa ujjoriku, Cristo Jesústa huämi.

²⁰ ¡Dios itom Átchay, jü sîmek béppa ujjoori áa béchîbotunake, jîbapo béchîbo! Júnentunake.

Ä chúpëpo teboteri

²¹ Nechem am tebotuä tíya, sîme jume Cristo Jesústa súalhuäpo náu aanim. Jume hermaanom ínomak aneme éntok enchim tebotua.

²² Sîme jume Jesústa bem súalë béchîbo santom enchim tebotua, entok chë junne, jume rey César emperadorta jóapo joomem.

²³ Itom Señor Jesucristota tü eäu enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Colosensemehui

Teboterim

¹ Inapo, Pablo, Diosta éäpo, Jesucristota apóstol. Entok jü hermaano Timoteo,

² jume santosi jiápsame, Jesucristota súalhuäpo náu aanim Dios éehuamta huitti huériame íméi pueblo Colosaspó jomemmehui. Diosta tü éähui entok yánti éehuame enchimmaktunake Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablo oraciompo Diosta baysauhue

³ Jíbate oraciompo Diostau nooka enchim béchibo, entokte Diosta baysauhue, juka itom Señor Jesucristota Átchay.

⁴ Enchim bétanate ä jikkaj-la juka Jesucristotat enchim éähui, entok simem Cristota súaleme enchim nákehui,

⁵ iári béchibo, jü boobit-huame enchim béchibo téhuekapo éeriari. Íkarem béja jikkaj-la, juka tua lütüría nokta, evangeliopo huémta.

⁶ Bueítuk ínëli enchimneu yepsak, jume simem ániat jiápsammeu bénasi, entok enchimmet yótuka taaka huári taahuarit enchim ä jikkajaka ä táyak naateka entok iri Diosta tühua tua ä lütüriatukähui.

⁷ Íkái enchim majtiak, jü Epafras tüisi nákhuaame. Áapo ito bénasi Jesucristota bétuk áu nüye, tua Jesucristota béchibo tekipanua, entok enchim béchibo ím aane, itom aniaka.

⁸ Áapo enchim bétana itom ä téjhuak, huaka yore nákhuaamta Espiritu Santopo enchim jipurèhui.

⁹ Kíalíku ítapo kétchi, huári taahuarit ä jikkajaka naateka, katte yáateka enchim béchibo oraciompo Diostau nooka, entokte áapörík éáu jüneriahuamta aahua, símek täyahuäpo entok kóba suahuäpo espíritu.

¹⁰ Huanärem Señorta éäpo emo núnake, símekuu ä al-leetuaka, tékilta türík joaka; entok Diosta täyahuápem yótusakanake.

¹¹ Diosta úttiaräpem jimyorenake, jum Diosta buére úttiaräpo símek béppa uyyorikuu, símekuu yánti éaka bínhua jíapsihuäpo.

¹² Al-leakem Dios Áchayta baysauhue, huéchiapo itom ä yáakä béchibo, juka herenciata ámemak itom jipurèpo, jume Cristota súaleme machiriapo anemmaki.

¹³ Áapo juka kaa machiku nésahuemta anèpo itom yeu huíkkek, entok ä Üusihua yore nákhuaäpo reytaka nésahueu itom tójjak.

¹⁴ Áapo ä jíapsi nénkaka ä ójboy itom jínëuk, entok ínëli Dios bejriapo itom jiókorek.

Diostamakte al-leehuamta jipure, Cristota mukukä béchibo

¹⁵ Dios kara bít-huame áu bít íaaka, ä Üusibet itou áu yeu machiriak. Áapo ä Üusihua síme jü én ayukamta béppa bat huéiye.

¹⁶ Jesucristota huam Dios simeta yáuhuak, téhuekapo ayukamta entok ímí buíapo ayukamta, bít-huamta entok kaa bít-huamta, rey nésauta

jípuhuäpo, entok ániata sayhuäpo, entok yäura úttiata jípureme espiritumpo. Síme ìri yáahuak, áapörìk béchìbo entok áa béchìbo.

¹⁷ Kaita kee ayuak, áapo béja aaney, entok áapörìk béchìbo síme tüisi huéiye.

¹⁸ Áapo jü takaahuata kóbba; ìri éntok jume Cristota sualhuäpo nau animme. Áapo jü naatëpo huéeme, jü kókkolam násuk bat jíabitekame, bueítuk símekuu juka bat huéerita ä jípunakë béchìbo.

¹⁹ Bueítuk jü Áchayhuari ínëli ä türek, síme úttiäraata áapörìkut ayunakë béchìbo.

²⁰ Áapörìk huämi, simeta jak ayukamta áamak áahuä tüte íaak, huaka téhuekapo ayukamta entok huaka ím ániapo ayukamta junne. Júnëli yánti jíapsihuamta yáuhuak, ä ójbohua kúrusit ä guótiakä béchìbo.

²¹ Eme kétchi bannaataka Diostahuem mekka aaney éntokem ä béj-reka kaatey enchim éerimpo, kaa tühuata joaka. Én éntok Cristo enchim áamak tütela,

²² ä takaahuapo ä mukukä béchìbo, santosi Diostau bíchaa enchim jípu báreka, entok chicha machikuu kaa náikiahuaka áapörìk anëpo,

²³ lütüriapo eme Dios éehuäpo át nahuaka jíba anëteko, juka evangeel-iopo itom boobichäu jíkkajaka kaa emo rabiktiaka, huaka tühuata enchim béchìbo náikiata enchim boobichäu kaa tójaka. Ìri éntok síme ániat téhuekata bétuk nokhuak. Ínapo Pablo íkái ministerio tékilta béchìbone yáari.

Pablo kaa judíommeu bíttuari

²⁴ Énne al-leiya, jìokot máchiraata bíchaka enchim béchìbo, bueítukne ínëline Cristotamak ä innëa juka jìokot anhuamta, ä takaahua béchìbo. Ìri takaahua éntok jume Cristota sualhuäpo nau anim.

²⁵ Íari béchìbone ministerio tékilta mák-ri, Diosta ä huátiä pámani. Íkäne mákhuak enchim béchìbo, kaita yeu bëaka, juka Diosta noki ín noknakë béchìbo,

²⁶ jü éсотaka yún huásu-huásuktiapo kaabetau yeu machiriatukaihui. Të éni jume Cristota sualhuäpo náu animmeu yeu machiriahuak.

²⁷ Bempörim Dios am júneria íak, huaka ríkoapo símek béppa ujoyoorik, síme jü kaa judíom béchìbo éсотukahui. Ìri éntok jü Cristo jíapsipo enchimmak aneme, jü símek béppa ujoyorika boobit-huame.

²⁸ Ítapo Cristota bétana nooka. Símemte téjhua, kuttílasi ámeu nokaka, éntokte am majtia, símek tüisi jita táyahuäpo, jume síme yoremem yúmalasi emo jípureme táya íaaka, Cristo Jesúsuta huämi.

²⁹ Juári béchìbone két tekipanua, ä úttiärapo úttiata joaka. Ìri úttiära éntok inot aneka tekipanua.

2

¹ Bueítukne enchim júnee íaa, juka obiachisi ín tekipanoäpo enchim béchìbo, entok jume pueblo Laodiceapo joomem entok síme huame kaa nee pújba táyame béchìbo.

² Júnëline aane, enchim jíapsim jíapsi jóotenakë béchìbo, náu lópola emo nákuäpo, juka ríkoapo yúmalasi át júneehumta jájamhuäu tájti, juka éсota Dios Áchayta entok Cristota bétana huémta táyahuäpo.

³ Áapörikut éсотaka ayka, síme jü ríkorasi jita täyahuame entok jítat jüneehuame.

⁴ Íkaine enchimieu nooka, kaa jábeta enchim bñitáunake béchíbo, jü noki síal máchisi nokhuamtayi.

⁵ Kanne takaahuapo enchimmak ane jíöbe, të ín espíritu enchimmak aane, entokne al-leaka ä bítcha, huaka túlisi náu enchim tekípanoáhui, entok Cristotat huitti enchim éáhui.

⁶ Jáchin juka Señor Jesucristota enchim mabetakä bénasi, alë bénasem jíba áamak rejtipo yúmala,

⁷ enchim jíapsi áapörikut kom mékka át nahuatualataka, entok nát béppa át yótuhápo, entok át éehuamta huitti jípureka, junëli enchim majtíahuakapo bénasi, juebénasi ä baysayhuäpo.

Cristotat yúmalasi jíapsihuame

⁸ Áachem suaka ä bítcha; kaabe enchim bñitáunake, huaka ímí ániat täyahuamta kaita béj-rëpo huämi, jume yoremem ä boojoria pámani, entok jume ániat jíápsame ä joä pámani, të kaa Cristota huämi.

⁹ Bueítuk Áapörikut ä takaahuapo aane, jü yúmalasi ä Diostukähui.

¹⁰ Eme éntok Áapörikut yúmalasi emo jípure. Áapo éntok jume buere yäura nésauta jípureme béppa kobanaro.

¹¹ Eme éntok Áapörík enchimmet anë béchíbo circuncisióntem mabetak. Íri circuncisión kaa mámammey yáaritaka juka kaa túrik takahuapo enchim úhuak. Í circuncisión éntok Cristota bétana huéiye.

¹² Enchím batóhuakapem Cristotamak máahuak, éntokem ínëli ket áamak jíabitek, Dios éehuamta útteärä béchíbo, kókkolam násuk ä jíabitetuak.

¹³ Jum kaa túrikuu entok circuncisiónta kaa jípureka enchim kókkolatuk junne, áamak enchim jíápsituak, juka síme kaa túrik enchim yári jíokoreka.

¹⁴ Entok juka ley nésau jíöjteta ítom béj-reka huémnta kaitäpo tahuariak. Íri jíöjteri éntok ítom béj-reka jíöjtetaka bökay. Të ínëli jum násuk ä órekaípo ä úhuateboka kúrusit ä popontebok.

¹⁵ Bueítuk Áapo símem buere yäurata jípureme ám úuhuaka, símem bíchäpo yeu am tójaka am bíttebok. Huanäi kúrusit áme béppa yöok.

Téhuakapo ayukamta jaria

¹⁶ Enchím jíbuáhuäpo, kaabe bettesi enchimmet noknake, jita jíhuäpo, pajko taahuarim bétana, mecha bemela pajkom bétana, entok jímyore taahuarim pajkoriahua bétana.

¹⁷ Síme íri yebijnakeme jékkaata bënna; të jü tua lutúria Cristotat aayuk.

¹⁸ Kaabe enchím ä úhuaanake, juka enchím kobari, bueítuk huate aane, Diosta bétuk emo jíapsä tíame, entok ángelesim yöreme. Tenkupom jita emo bíchak tíaka emo buerialíhuäpo emo jíkau cháalataka bem éäpom kaa túrik jíba jo báare.

¹⁹ Katím nésahuemta kóba éäpáman kaate, íri entok Cristo. Íri juka síme takahuata úttiatuame, tónoampo entok táttempo náhuä cháasime. Huanäi ínëli yötu, Diosta éäpámani.

²⁰ Eme béja Cristotamak kókkolatukátek, jume ániat jíápsammak kaa kateka, ʒjatchiaka jüntukem jume ániat jíápsame Bénasi juka huatem néshahueu joaka aane,

²¹ jum ínëli huëpo: “Katë jita johua, jükärë kaa buäye, éntoke kaitat mámma”?

²² Jü ínëli huéeme kia yore majtiahuame, entok yorem nésauro páman huéiye; یری سیمه أنتوک، آ جوهؤپو لؤلؤته.

²³ Jü ínëli huéeme lütüriapo tüisi huém téna, jita täyahuäpo emo náu tóijhuaka ä yórihuäpo, Diosta bétuk emo jípureka entok bem takaata úttiapo jita jotuaka. Të یری سیمه کایا بئحیبو توری، جوکا تاکااتا کایا تئریک جو بآرؤ بئپپا.

3

¹ Eme Cristotamak jíabitelatukátek, juka jikat ayukamtem jaria, Cristota kátekäpo, Diosta báta bétana.

² Juka téhuekapo ayukamtem bít báreka éiya, të kaa juka buíapo ayukamta.

³ Bueitukem kókkolatataka, jü enchim jíapsi Cristotamak ésori, Diostachi.

⁴ Cristo áapo jü enchim jíapsi. Júnakoy äbo ä yepsäpo, eme két áamak katekem bínna, jum símek béppa ujoyoriku.

Bannaataka entok jü én bemela jíapsihuame

⁵ Juka kaa tükik ímí buíapo enchimmet ayukamtem muktua: kaa emo jubeka náu jíapsihuamta, chicha maachik, kaa náksi kaa tükik ukulhuamta, kaa tükik huáatihumta, entok juka kaa huéeläpo jita áttia péehuamta; یری کایا دیوستاکا جوننه دیوستا بئناسی یوریهوا.

⁶ Íari béchibo jü Diosta omtëu béttesi ámet chúpiseka huéiye, jume kaa ä néshahueu jo báareme usiarimmechi.

⁷ Emem ket ikäi joaka rejtey, bannaataka ínëli jíápsaka.

⁸ Të éni eme kétchi, ikäi símetem tóija: juka júenaraata entok náu omtihuamta, entok kaa tükik jíba éehuamta, juka béttek nokhuamta, juka juéna nokta enchim tempo yeu huémta.

⁹ Katem emo bñtattähua; bueitukem juka bannaataka jáchin enchim jíapsähuem béja tóij-la.

¹⁰ Én éntokem bemelasi enchim jíapsi yáuhua. Íri ä yáakamta béna báreka, bemelasi áu josime, yúmalasi ä täyahuamta ä jajamëu tájti.

¹¹ Ímíri kaabe griego entok judío junne, circunciónta yáariarim entok kaa yáariarime, jü sékana joome entok ímí joome, nénkitaka tekipanuame entok kaa nénkiri; të Cristo áapo jü síme, entok símekuchi.

¹² Diosta enchim yeu púalä pámanem emo nüye, Cristotamak huépülsi jíápsaka emo nákhuaäpo, túlisi enchim jíápsipo emo nákeka, kaa emo ámpoleka emo ériaka, kaa emo chëhualihuäpo, suamsí emo nühuäpo entok yánti jíapsihuäpo.

¹³ Yántem náu éaka jíápsa, emo jíokoreka; të senu jábetat jita innëateko, ä jíokorinake. Jáchin juka Cristota enchim jíokorekä Bénasi, emem két ínëli ä yáuhua.

¹⁴ Entok ikäi símek béppa, juka emo nákhumtem náu jípure; bueituk یری yúmalasi yore náu antua.

¹⁵ Jü Diosta bétana yánti éehuame enchim jiápsipo nésaunake, bueitukem íari béchibo ínëli huépul takahuapo jíba náu núnuri. Éntokem ä baisahue.

¹⁶ Jü Cristota nooki juebénaka enchimmet annake, enchim majtiaka, entok jita täyahuäpo kutti náu nokaka. Tühuápem enchim jiápsipo buiika, Señorta béchibo: salmom, entok himnom, entok espíritupo buiikim.

¹⁷ Bueituk simeta enchim joähui, nokaka entok ä joaka junne, simetem Señor Jesústa téhuampo ä johua, Dios Áchayta baisahueka, Áapörík huämi.

Jáchin bemelasi jiápsihuame

¹⁸ Eme kunakame, enchim kunam bétukem emo nüye, Cristota súalhuä pámani.

¹⁹ Eme jubekame, enchim jubimem nákke, kaa bétesí juénak ámeu joaka.

²⁰ Eme usiarim, enchim áchayimem símeku nésauta joria, bueituk íkari jü Señor ä türe.

²¹ Eme áchayhuarim, katem enchim úusim omtitua, kaa kom am éenaké béchibo.

²² Eme sáyhuame, ímí buíapo enchim tekemem símeku nésauta joria, të kaa yoremta al-leetua béchibo enchim am bitchay jíbba, ál-la chíkti enchim jiápsimaki, Diosta yöreka.

²³ Bueituk simeta enchim joáhuem, át jiápseka ä johua, Señorta béchibo ä joam ténasi, të kaa yoremem béchibo,

²⁴ jünéaka Señorta bétana herenciata enchim mabetnakéhui; bueituk eme Cristota tékiltem johua.

²⁵ Bueituk jábe juka lútula huémta kaa yáakátek, huári bétana bétte noki át chúpnake; bueituk Diosta béchibo kaabe täbuik béppa chë ériahua.

4

¹ Emëe tekörim, juka lútula entok yúmalasi huémtem yáuhua, jume enchim nésauta joriammehui, jünéaka ket téhuekapo enchim ä jipuréhui, juka enchim sáhuemta.

² Jíbem oraciónta johua, kaa jápteka, éntokem kaa koptel-lataka, áma Diosta baisahueka.

³ Éntokem jíba ito béchibo oraciónta johua, bueituk jü Señor puer-tam itom étaporianake, ä noki itom noknaké béchibo. Huanäine ä jünerializebonake, juka Cristota bétana ésota. Íari béchibone pereesotaka

⁴ ä jünerializebonake, jum jáchin huitti ín nokápo.

⁵ Katem tiempota kia simtuaka, jume Cristota kaa súaleme bíchäpo tüsem suamsi emo nüye.

⁶ Jü enchim nokäu huéchiapo huéenake, kiasi onakamta bénasi, bueitukem ínëli jüneenake, jume huatem jáchin enchim yómmianakéhui.

Jü chúpëpo teboteri

⁷ Juka símek ino bétana huémta Tíquico enchim ä téjhuaanake. Íri hermaano itom nákéhui Señorta tékilpo nä jálaek, entok huitti ministerio tékilta johua.

⁸ Íari béchibone áapörík enchimmeu bíttuak, bueituk juka jáchin itou huémta enchim jünerializebonake, yánti jiápsihuamta enchim máknake.

⁹ Jü Onésimo két áamak huéiye, jü huitti Cristota súaleka tüisi itom nákéhui, jü enchimmak huéeri. Juka ímí sîmeta jáchin huémta bempom enchim ä ettejhuarianake.

¹⁰ Jü Aristarco, jü ínomak pereeso, enchimneu tebote, entok Marcos Bernabéta asohuara. Marcosta bétanem nokta mabet-la, bueítuk enchimneu ä yepsakem tüisi ä mabeta.

¹¹ Entok Jesús Jústó ti téhuakame ket enchimneu tebote. Ímëi jíbamme jume judíom Cristota súaleme. Ímëri Dios rey nésau tékilta huépom nee ania, entokim jípsi jótehuamta nee mákka.

¹² Epafras enchimneu tebote, jü enchimmak huéeri. Áapo Cristota teekok, entok jíba kaa chúkteka oraciónta enchim béchïbo johua, bueítuk kutti enchim jápnakë béchïbo yúmalasi entok kaita enchimneu bëyeka Diosta huáatiäu enchim jípunakë béchïbo.

¹³ Bueítuk ínapone ä jüneria jáchin enchim béchïbo jíba tüisi tü éerita ä jípurëhui, entok jume pueblo Laodiceapo jóakame béchïbo, entok pueblo Hierápolisso joomem béchïbo.

¹⁴ Jü Lucas mériko nákhuame enchimneu tebote, entok Demas.

¹⁵ Jume Laodiceapo jóakammeute tebote, Nínfasta, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame.

¹⁶ Bueítuk íkái cartata enchimneu noksuak, jume Cristota súaleme Laodiceapo jomemmehuem ket ä noktebo. Juka cartata bempörimmeu bíttuata, emem ket ä nooka.

¹⁷ Jü Arquipotahuem ínel jiaahua: “Juka ministerio tékilta Señorta bétana em mabetakäu, Akë ä yáaka ä chúppa.”

¹⁸ Ínapo Pablo; ïri teboteri ín mámammey jïojtetaka huéiye. In pereeso-tukähuem huáate. Jü Diosta tühua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jiojtekähui Tesalonicensemehui

Tebóteri

¹ Inapo, Pablo, Silvano, éntok Timoteo, huame hermanom Tesalónica pueblopo jomemmeute tebote Cristota sualhuäpo nau animmehui huame yüu tütti Dios Áchaytat anhuäpo éntok Señor Jesucristotamak. Tühuata éntok yanti jiápsihuame Dios Áchayta bétana éntok itom Señor Jesucristota bétana enchim béchibotunake.

Tesalónicapo joome ejemplom

² Jíbate Diostau enchim buania, ä baisahueka, chíkti itom Diostau buaná béléki enchimneu huáateka,

³ jíba áu huáateka Dios itom Áchay bíchäpo hua enchim ä súaleka enchim joäubehui, entok hua yore nákuhaka enchim joäubehui, entok két jíba bénasi juka itom Señor Jesucristota enchim boobíchá bétana.

⁴ Bueítukte jüneiya, hermaanom, Diosta nákéhuim, entok enchim yeu púatukähui,

⁵ bueítuk jü tü nooki Diosta bétana huéeme itom nok-ri kaa kía nokpo jíba enchimneu yuumak, két útteata jípureka, entok Espíritu Santota éäpo, entok tua lütüriapo, bueítuk eme tüisi jüneiya jáchisute ito ujüuk enchim násuku, itom enchim náké béchibo.

⁶ Eme éntok két itom ito nukä bénasi emo ujüuk, entok Áapo Señorta bénasi, huaka tü nokta buéresi jiokot máchiraata násuk mabetaka, jü Espíritu Santota bétana al-lehuamta jípureka.

⁷ Júnéli eme két ejemplomtaka taahuak, síme huame Macedoniapo entok Acaya buiärapo joomem béchibo, két ä súalekame.

⁸ Bueítuk enchimmet yeu simlataka chíbejtíla jü Señorta nooki, kaa Macedoniapo entok Acayapo jíbba, entok két kía ják júne chíbejtíla, hua Diosta enchim súaléhui. Júnéli kaa tua úttea huäri bétana itom noknaké béchibo,

⁹ bueítuk bempo júne ä nooka, jáchin enchim itom mabetakähui, éntok jáchin huaka yorem mámammey yáata ä yöreka enchim ä tójaka Diostau bíchaa enchim jiápsi kuáktekähui, huaka tua lütüriapo Dios jiápsamta yöri báreka,

¹⁰ entok kétéchi, téhueka bétana ä Üusihua boobit báreka, huaka kókkolam násuk ä jiábitetuakähui, hua Jesús, itom jínëume, hua bétte nokta itot chúpata äbo huémta bétana.

2

Tesalónicapo Pablota tékkil

¹ Bueítuk eme jüneiya, hermaanom, hua itom enchimneu äbo nóitekähui kaa kía kaitapo siika.

² Bannaatakate jiokot ansuk, entok pueblo Filiipopom két itom naa huíksuk. Eme júne jüneiya, té Dios óusi éehuamta itom mákkak,

juka tü nokta Diosta bétana huémta enchimneu itom noknakë béchïbo, juebenam kaa ä türeme násuk junne.

³ Bueituk hua itom enchimneu kutti nokakäu kaa jíop-ripo yeu simla; kaa juëna éehuamta huéria, entokte kaabeta áy bñitattåhua.

⁴ Bueituk Dios jünéaka itom yeu púuhuak, íkai tü nokta Diosta bétana huémta itom mámpo ä tóijnakë béchïbo; entok junélite ä nooka, kaa kía yoremem jíba al-leetua báreka, ál-la huitti Diosta itom jíapsi jüneriamta.

⁵ Bueitukte jauhuey júne kaa yoremem al-leetua béchïbo nooka; eme júne jüneiya. Entok katte yún tómita jípu péaka jíápsa; Dios Áapo jüneiya.

⁶ Entokte kaa huaka yoremem itom úttilnakeu jaria, enchim bétana junne, éntok kía huatem bétana junne; enchim bétana ál-late jita mabetpo yúmala jíöbe, Crístota itom äbo bíttualä béchïbo.

⁷ Ál-late kaa béttek jíapsita enchimneu bíchaa jípurek; jáchin hua áyehuari ä asoamneu bíchaa kaa béttek jíapsita jípunake, alë bénasi két ítapo.

⁸ Tüsite enchim éria; katte juka tü nokta Diosta bétana huémta jíba enchim mámpo yécha péiya. Kíate itom jíapsi júne nénki éiyey, enchim béchïbo, bueitukte úttesi enchim nákke.

⁹ Eme béja ä jüneria, hermaanom, itom tékkil entok itom lottëhui, jáchin machisite tekípanuak, taahuarit entok tukaarit naa búrujti, kaa kía enchim béchïbo tékiltu báreka. Jíbate juka tü nokta Diosta bétana huémta enchimneu nookak.

¹⁰ Eme jüneiya, entok Dios junne, jáchin machisi túlisi entok lütüriata huë pámani entok kaa juénasi machisite ito nüka enchimmaki, Jesu-crístota súalemmaki.

¹¹ Éntokem kéchá jüneria, jáchisu hua áchahuari ä usimneu noknake tüsi am jíapsinakë béchïbo, alë bénasi ítapo ket enchimneu nooka, hueuhuëpulammehui,

¹² entokte enchim nok téjhuay, Diosta usiálam bénasi enchim emo ujúnake tiaka. Huä enchim núnúkame ä anëpo enchim an íaa, huaka lóoriata enchim jípu íaaka.

¹³ Íari béchïbote jíba Diosta baisauhue, huaka Diosta noki itot jíkkajaka enchim ä mabetakä béchïbo, kaa kía yoremem noki bénasi ä ériaka, ál-la lütüriapo Diosta noki bénasi. Huä noki éntok enchimmet jíápsa, síme ä súalemmechi.

¹⁴ Eme hermaanom, Cristo Jesússta súaleme, Cristopo Diosta yoremraa huame Judea buiärapo aneme bénasem tahuala; bueituk eme két huame enchimmak joomem bétana jíokot máchiraata bitchak, bempörim két huame judíom bétana ámeu sikä bénasi.

¹⁵ Huame itom Señor Jesússta méakame éntok huame bem profetam junne, itom éntokim áma yeu béebak. Entokim Diosta kaa al-leetua, entokim síme yäuraata béj-reka kaate,

¹⁶ jume gentílimneu itom noknakeu itom táktiriaka kaa am jínëutunakë béchïbo. Júnëli bempo jíba hua bem juëna yáari jikau yúmala. Júnëli béchïbo Diosta ómtira tüsi ámeu kóm yuumak.

¹⁷ Të itapo, hermaanom, chúbala kaa jaiki taahuarimpote enchimmeu mékka aneka itom pusimmea kaa enchim bitcha, të ál-la itom jíapsi enchimmak ane jjöbe, jíbate chë júne enchim pújba bít péiya.

¹⁸ Kíalíkute áman enchimmeu kat báarey jjöbe, ínapo Pablo, kía ínapola junne, kaa séjtuli entok kaa guoosa, ál-la juebénasi; të jü Satanás itom ä táktiriak.

¹⁹ Bueítuk, çjábeta béchibosute ä boobíchaihui, huaka túhuata, huaka al-leehuamta, entok huaka itom béjtuanähui, Jesucristota yepsayo, ä bíchäpo itom aneyo? çJachu kaa emée?

²⁰ Eme ámëria jume tüisi itom al-leetuanakeme.

3

¹ Júnen béchibote kaa al-leaka náu ettejoak. Huanäite itapola pueblo Atenaspo taahuak.

² Timoteo itom hermaanote enchimmeu bíttuak. Áapo két Diosta tékil johua, entok tü nokta Cristota bétana huémta itomak tekipanua. Áapo enchimmeu nokaka útteata enchim máknake, jíba huitti enchim ä súalnakë béchibo,

³ kaabeta kóm éenakë béchibo juka jìokot máchiraata ámeu huéy junne. Bueítuk eme júne jüneiya íari béchibo itom ím anëhui.

⁴ Bueítuk ket enchimmak anakate enchim téjhuak, jìokot máchiraata itom bínnakëhui, entok enchim ä jüneriapo bénasi.

⁵ Huäri béchibone kaa át al-leaka senuk enchimmeu jaasek, jünee báreka jíba enchim ä súalë bétana, kolopti júne jü diablo enchim báiäunake. Huanäi éntok jü itom tékkil kaitäpo tahuanake.

⁶ Të jü Timoteo enchimmeu nóiteka júchi itou nóttek. Huanäi tü nokta itou núpak enchim ä súalë bétana, entok emo nákuäpo bétana, entok jíba enchim itou huáatëhui itom bít péaka, itom enchim bít péä bénasi.

⁷ Júnen béchibo, hermaanom, itom jìokot éäpo, entok jìokot máchiraata itou huëpo junne, itomem jíapsi yétchak, hua enchim ketune ä súalë béchibo.

⁸ Bueítuk én ál-la jíapsi itot aayuk, jíba Señortat enchim éä béchibo.

⁹ Íari béchibo, çjáchisute kaa Diosta baisaupo yúmala enchim béchibo, símeta huaka al-leehuamta itom mabetakä béchibo Diosta bíchäpo?

¹⁰ Juebénasite Diostau buaana, tukaarit entok taahuarit naa búrujti enchim pújba bít báreka, entok enchim ä súalë násuku, juka enchimmeu bëyemta yúmaria báreka.

¹¹ Të Áapo jü itom Dios Átchay, entok itom Señor Jesucristo, enchimmeu itom huérianake.

¹² Entok jü Señor chë júne enchim emo náktuanake, símem náuhui itom enchim nákë bénasi.

¹³ Jume enchim jíapsim huitti tútti yéchatunake; kaita juénak jita áme bétana nok máchik jípunake, Diosta béchibo yeu púarimtaka, Dios Áchayta bíchäpo, itom Señor Jesucristota yepsayo síme jume Diosta yeu púarimmaki.

4

1 Júnen béchibo, hermaanom, enchimmeute jiokot jiaahua, entokte enchimmeu nooka, itom Señor Jesústa téhuampo, jáchin itou enchim ä tátâyakä Bénasi, jáchin enchim emo núnakêhui, Diosta al-léetuä béchibo, nat taahuariat chêhuasu.

2 Bueitkem béja ä täyala, jáchisute enchim majtiak, itom Señor Jesústa téhuampo;

3 bueituk jü Diosta éahui iri ájaria enchim tü yöremtü íaa, tattábui jáamuchim kaa enchim jípu íaa,

4 huëpulaim enchim jub íaa, tü jíapsita nau jípureka éntok emo yöreka,

5 kaa kía kaa huéeläpo nát joyhuakari, huame kaa judíom kaa Diosta täyame Bénasi.

6 Kaabe jü ä hermaanobeu juënak yáanake, ä báitáhuaka, ínël huëpo, bueituk jü Señor símeta ikäi jujut-rianake, bannaataka enchimmeu itom ä nokakä Bénasi.

7 Bueituk Dios kaa hua kaa türik béchibo itom núnula, ál-la hua tü jíapsita náu jípu béchibo.

8 Júnentuk jábe junne ikäi jkkajaka ä omoutekame kaa yoremta nésahui omoute, ál-la Diosta nésahui. Dios éntok itom ä mák-la, juka Espíritu Santota.

9 Të hua náu animtaka emo nákhuahta bétana kaa tua úttea enchimmeu ín jiojtenakêhui, bueituk eme béja Diosta bétana ä täyasula, enchim emo náknakêhui.

10 Éntokem béja am nákeka am bitcha, síme jume Macedonia buiärapo aneme. Tëte jiba enchimmeu nooka, hermaanom, nát taahuarimmet chêhuasu enchim emo náknakê béchibo.

11 Yánti jiäpsekem aane, jiba enchim tékilpo aneka, enchim mámammea tekípanuaka, itom enchim sánhuekäpo Bénasi,

12 tüisi enchim kannakê béchibo, huame kee jee enchim beu éame násuku, entok enchim huáatiäu enchim jípunakê béchibo.

Señorta júchi yebijnakêhui

13 Hermaanom, jume kókkolam bétanate két enchim ä júneria íaa, kaa enchim siroknakê béchibo, huame kaita Diosta bétana boobíchaihuime Bénasi.

14 Bueitukte juka Jesucristota mukuka entok júchá jíabitekäu sáléteko, kette júneiya jume Jesucristota mabel-lataka kókkokame juka Diosta am jíabitetuaka Jesústamak am nüpanakêhui.

15 Júnen béchibote enchimmeu ä nooka, ikäri Señorta nooki: Ítapo ketune jíäpsame Señorta yebijnakeu tájti jíapsinakeme, katte ámeapat kannake, huame bát kókkokammepachi.

16 Bueituk Áapo jü Señor ä jáhuiayi nésahueka, entok hua Diosta arcángel nésahuemta jáhuimaki, entok hua Diosta trompeeta jáhuimak kóm huéenake, téhueka bétana. Huanäi huame Cristota mabel-lataka kókkokame bát jíabitenake.

17 Huanäi ítapo jume jíäpsame, kee kókkoka áu yúmakame, tóboktiatunake, bempörimmak náuhui jume namupo, juka Señorta mabet béchibo, jikat jekapo. Júnélite béja jiba áamak annake Señortamaki.

18 Íari nokiyem emo óusi éetua, síme náuhui.

5

1 Të jume taahuarim bétana íkái ámet ayunakèhui, kaa tua úttea enchimmeu ín ä jiojtenakèhui, hermaanom.

2 Bueituk eme tüisi jüneiya, juka taahuarita Señorta át yebijnakèhui, lak-ronta tukaapo éhuil ják yepsä bénasi.

3 “Yánti éehuaka, kaita máijhuame”, ti jáyhua násuk, sejchúkti buíata áu yoyoä bénasi chíbela huátteme ámeu yúmanake, jume huantiriam hua jámut asoa báarentau yumä bénasi; júlébénasim kaibu ára emo jinëuka tahuanaake.

4 Të eme, hermaanom, katem kaa machikuu aane, huákái taahuata éhuil enchim jaatianakè béchibo, lak-ronta bénasi.

5 Bueituk sime eme machiria entok taahuari usiarim. Tukaapo entok kaa machikuu, katte áma joome.

6 Huári béchibo, katte kía kónnake, jume huatem bénasi, ál-late kaa koptelnake entokte suamsi ito núnake.

7 Jume kókocheme tukaapom kókoche; jume nanaakome éntok tukaapom nanaako.

8 Të ítapo taahuapo joomem suamsi ito núnake, Dios éehuamta entok yore nákuamta itot ayutuanake, áy ito jínëu béchibo, hua jínëuria boobichaihuimta bénasi, hua át éehuamta jípureka, huaka yelmö téamta jípurementa bénasi.

9 Bueituk Dios kaa ómtiraata béchibo ím itom jünaktela, të ál-la itom Señor Jesucristota huám itom jínëutunä béchibo.

10 Áapo ito béchibo muukuk, áamak itom jiapsinakè béchibo, jiápsaka entok kía kókkolamtaka junne.

11 Júntukem nánancha emo óusi éetua entok nánancha emo majtia, ä täyahuäpo yötu béchibo, jiba enchim ä joä bénasi.

Pablo jume hermanommeu kutti nooka

12 Enchimmeute ä aahua, hermaanom, jume enchim násuk tekipanuanem yöre, tüisi kathuäpo enchim aniame, Señorta tékilpo tékiakame.

13 Éntokem tüisi am nákke, Señorta tékilpo am anë béchibo. Yánti jiápskem náu aane.

14 Kétte enchimmeu nooka, hermaanom: jume kaa tekipanua báaremmehuem kuttílasi nooka; huame kóm éame éntok, ousem am éetua; huame kaa útteakame éntok, útteatem am mákka; éntokem yánti jiápsi sáyhua, simemmaki.

15 Kaabe huaka juénak au yáahuaka béchibo juénakuy ä béjtua báanake; ál-lem jiba huaka tühuata náu johua, entok simemmehui.

16 Jiba bénasem al-leaka jiápsa.

17 Jíbem Diostau buana, kaa chúkteka. 18 Diostem baisauhue símekuu; ìri ájaria jü Diosta huáatiähui enchim bétana, Cristo Jesússta enchim súalé béchibo.

19 Katem huaka Espíritu Santota úttiäraa tuucha.

20 Katem huame Diosta bétana nokame nooki kaitäpo bitcha.

21 Símekuchem suuhua; áma türík jíbem nüye.

22 Síme huaka juëna machikem omoute.

23 Áapo Dios yánti jiápsihuanamta yore mikame, huépülsi ä bíchäpo jiápsihuanamta yúmalasi enchimmet ayutuanake; entok báij huéria enchimmet ayukame: enchim espíritu, entok enchim jiápsi, entok enchim

takaahua Diosta bíchäpo suayahuaka tüisi ëeriatunake, itom Señor Jesucristota yepsäu tájti.

²⁴ Huitti éehuamta áttiakame enchim núnume; Áapo juka ä noki chúpánake.

Ä chúpëpo teboteri entok Diosta tü éähui

²⁵ Hermaanom, Diostahuem itom nok-ria.

²⁶ Sime hermaanomem jópe besiitoka tebotua.

²⁷ Katem ä kóptia: Diosta bíchäpone enchim téjhua, íkái jïojteta nooka, sime jume hermaano Diosta yeu púarimmehui.

²⁸ Itom Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojtekähui Jume Tesalonicensemmehui

Teboteri

¹ Inapo, Pablo, Silvano, entok Timoteo, Jesucristota sáalhuäpo náu aanim pueblo Tesalónicapo jomemmeute tebote, huame yü tütti itom Dios Átchai anhuäpo entok itom Señor Jesucristotamaki:

² Tühua entok yánti jíapsihuame Dios itom Áchay entok itom Señor Jesucristota bétana enchimmeu ayunake.

Dios jume kaa tühuaata yáalammet bétte nokta ámet chúpanake, Cristota yepsako

³ Jíbate Diosta baisaupo yúmala, enchim béchibo, hermaanom, Diosta éä pámani, juka Diosta enchim sáalé béchibo enchimmet ä yötu tíaka, entok jü yore nákuhame huatem béchibo enchimmet juebénasime.

⁴ Júnélite itapo enchim bétana két ito jábele, jume huate Jesucristota sáalhuäpo náu anim násuku, Diostat ára boobit-huamta enchim jípuréhui, entok Dios éehuamta enchimmet ayuká béchibo. Bueitukem jikot aneka, entok guok jájjahuaka junne, kaa huanti jíapsekem yánti aane.

⁵ Ími júnakiachi jü Diosta bétte noki lútula huëpo. Bueituk ínëlem Áamak ä áttiaka tahuanake, juka téhuekapo Diosta reytaka nésahuepo, hua enchim Áa béchibo jikot máchiraata bíchakähui.

⁶ Bueituk türi Diosta bíchäpo huame jikot máchiraata enchim bíttuakame, bempom két jikot máchiraata bítpo yúmala.

⁷ Eme éntok jikot máchiraata bíchakame, ito bénasi jimyorehuamta enchim miknake, huám itom Señor Jesústa téhuekapo áu yeu machiriako, huame Diosta ángelesim útteata jípuremmak náuhui,

⁸ jum táijta béetëpo Diosta kaa súalekame kaa tühuaata mabet béchibo, entok huame kaa ä súalekame, huaka tü nokta itom Señor Jesucristota bétana huémta.

⁹ Huámëi éntok jíba béchibo emo tárúnake, Señorta anëpo yeu béeptaka, ä úttiära entok ä uýoría ayukäpo,

¹⁰ huäri taahuarit Áapörík äbo kóm yepsayo ä yörinä béchibo huame yeu púarim násuku, entok ä úttinä béchibo huame síme ä súalekame násuku; bueituk emëe huaka itom Áa bétana nokakähuem súalek.

¹¹ Huäri béchibote két Diostau nooka enchim béchibo, Diosta tü éäü enchim ä núnukäpo yúmalasi bínnakë béchibo. Ä sáalhuame éntok enchimmet ayunake, ä úttiärayi.

¹² Ínëli itom Señor Jesucristota téhuam enchimmet yörina, eme éntok Áapöríkuchi, itom Dios entok Señor Jesucristota tü éeri enchimmeu bíchaa jípurë béchibo.

¹ Én éntok, hermaanom, enchimmeute nooka, itom Señor Jesucristota yebijnakéhui entok itom áu náu yáijnake bétana:

² Jum enchim éeripem kaa läulauti täbuiasi éiya kaa náa múksi sékana bícha, éntokem täbui espírituta bétana kaa emo náyotebo junne, nokhuäpo entok jïjoteripo junne, ito bétana ä hué tia Bénasi, juka itom Señor át yebijnakeu taahuata kaa mékka bëyeu bétana nokamta.

³ Kaabe kía enchim bäitäunake; bueítuk kaibu bát yebijnake, ál-la bátchu, jü Diosta bėj-reka anhuame; entok áu yeu machirianake, hua juéna yóreme, jü emo táruhuäpo usiari.

⁴ Huäri síme jü Diosta bétana huémta bėj-reka áu tóboktia, entok áy ä yörihuäu bėj-re. Diosta tiöpöpo júne két yejteka, áu Dios tíanake.

⁵ ¿Jachem kaa áu huáate, enchimmak aneka iä bétana ín enchimneu nokäibehui?

⁶ Én éntokem béja jüneiya, jita béchïbo kaa áu yeu ä machiriähui, bueítuk áu ä täyatebonakeu taahuari yúmanake.

⁷ Bueítuk béja éhuil tekipanua, hua juénakuu Diosta bėj-reka huéeme; entok jïba junéli tekipanuanake, huaka áabia kíktelamta yeu huíkhüü tájti.

⁸ Huanäi ál-la áu yeu machirianake, hua juéna yóreme, tē jü Señor ä tempo úttiära yeu huémtoy ä mēnake, entok äbo ä yepsäpo ä machiriay úttiata ä úhuaaka kaitapä tahuarianake.

⁹ İri juéna yóreme Satanásta éäpo yebijnake, buéresi útteaka, señaalim yore bäitattáhuame, entok kaa jaibu johuame jonake,

¹⁰ huame emo tárunakeme bäitäu béchïbo; huanäi ínēli huame lütüriata kaa huáatiame katim jínēutunake.

¹¹ Huäri béchïbo Dios juka úttea am bäitäunakemta ámeu bíttua, huaka kaa lütüriata bem súalnakē béchïbo,

¹² juka nokta jïokot machisi ámet chúpatunakē béchïbo, síme huame lütüriata kaa súalekame, entok juénakuu aneka jïba áma al-leame.

Jínēu béchïbo yeu púarim

¹³ Tē ítapo jïba Diosta baisaupo yúmala enchim béchïbo, hermaano Señorta nákehüim. Diosta ániata naatekäpo naateka enchim yeu púhuak, enchim jínēutunakē béchïbo, hua Espíritu Santoy tü yáataka, jum lütüriapo Diosta enchim súalekä béchïbo.

¹⁴ fári béchïbo enchim núnnuk, İri tü nooki itom evangeliohui, itom Señor Jesucristota lóoria enchim jájamnakē béchïbo.

¹⁵ Júnēlituko, hermaanom, enchim jíapsi tutti yéchalatakem aane, éntokem juka doctriinata enchim majtiahuakau jíapsipo éria, kía nokpo enchim jikkajakäu entok itom jïjoteripo enchim täyákähui.

¹⁶ Huanäi Áapo itom Señor Jesucristo, entok itom Dios Átchay, hua itom nákekame, entok ä tühuay jïba béchïbo jíapsi al-leehuamta entok Diosta boobit-huamta itom mikakame,

¹⁷ enchim jíapsi kutti éetuanake, entok huitti éehuamta enchim máknake, enchim nokäpo entok tü tékilta enchim joäpo.

3

¹ Én éntok, hermaanom, Diostahuem oraciompo itom nok-ria, juka Señorta noki huitti huéenaké béchïbo, entok ä yörinä béchïbo, enchim násuk ä sikä bénasi,

² entok juéna yóremem násuk itom áma yeu huíknaké béchïbo; bueítuk Dios éehuamta kaa síme ä jípure.

³ Të jü Señor ä noki chúpanake. Útteata enchim jíputuanake entok enchim suayanake, kaa tühuaata bétana.

⁴ Entok Señortatte huitti éiya, huaka enchim joäu jíba enchim yáanake bétana, itom enchim át sáhuekä pámani.

⁵ Jü Señor áman enchim rúktianake, jum Diosta yore nákëhui, entok Cristota bétana yánti éehuamta enchim máknake.

Jü tékilta yáanäu úttea

⁶ Én éntok, itom Señor Jesucristota téhuampote nésauta enchim mákka, hermaanom, huame jájana emo nüyemmak kaa enchim cháchätu sáhueka, itom enchim majtiakä bénasi kaa emo nüyemmaki.

⁷ Bueítuk eme jüneiya jáchin enchim násuk itom ito nükähui; ínëlem jíba emo nüye. Bueítuk itapo kaa kía jájana ito nüka enchim násuku.

⁸ Katte jábeta kía jíbuäriak, ál-late tüisi tekipanuak, lótteka taahuapo entok tukaarit náa búrujti, kaa béttesi enchim béchïbo obiachitu báreka.

⁹ Lútüriatate jípure jíobe, të ejemplotate enchim mák báare, enchim ito bénasi emo nünaké béchïbo.

¹⁰ Bueítuk két enchimmak aneka íkai nésautate enchim mákkak: Jábe kaa tekipanua báareme, éläpo két kaa jíbuänake.

¹¹ Bueítukte enchim násuk ä jíkkaja, huatem jájana emo nüyëhui, ál-lam kaita bem jüneriäpo emo kikkima.

¹² Ímechïte huitti nésahueka kutti nokta mákka, itom Señor Jesucristota téhuampo: kaitat jáchin éakam tekipanuaka bem buänakeu kobanake.

¹³ Eme éntok, hermaanom, katem lótte tühuaata joaka.

¹⁴ Huä jábe ä sáyuaka páman kaa huéé bárëtek, ími enchimneu jíjotekä pámani, áachem suuhua, éntokem kaa áamak emo chácha; éläpo tiunake.

¹⁵ Katem omtihuäpo áu omtemta bénasä bitcha, ál-lem súamsi áu nooka, kuttílasi Cristota súalhuäpo tüisi ä huéenaké béchïbo.

Diosta tü éeri yoret chúphuame

¹⁶ Áapo Señor yánti jíapsihuamta yore mikame jíba enchim ä jíputuanake, juka yánti jíapsihuamta jita enchimneu huéy junne. Jü Señor símemmak enchimmaktunake.

¹⁷ Ínapo Pablo íkai tebotetane ín mámammea yáala. Íri jü seña síme ín jíjoteripo, ínëline jíjiojte.

¹⁸ Huä tühua itom Señor Jesucristota bétana huéeme símemmak enchimmaktunake. Tua jünentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jiojteri Timoteotahui

Pablo Timoteotau jiojte

¹ Ínapo, Pablo, Jesucristota apóstol, Dios itom jínëumta nésahuekä pámani, entok jü Señor Jesucristotat ayukamta itom boobichähui:

² Timoteo emoune tebote, Diostat ehuäpo tua ín üusi: tülisi huéeme, yore jiokolihuame, entok jü yánti éehuame, Dios itom Áchay bétana entok Jesucristo itom Yöturi bétana huéiye, emo béchïbo.

Jume kaa lütüriata yore majtiame bétana téjhuari

³ Macedonia buiärau bíchane sim báreka emoune jiokot jiaahuak, Efeso pueblopo enchi tahua íaaka, huatem nésauta enchi máknakë béchïbo, buéituk juka Diosta nooki kaa täbuiasi am majtianakë béchïbo.

⁴ Íkai nésautë kécham mákka: Katim ä jikkaij báanake, juka nokta kía nokhuamta fábulá ti tettehuaahuamta, entok noki kía böka kaa lülütemta. Íri náu nássuahuamta johua, të kaa Diostat éaka, tülisi áamak kathuamta.

⁵ Íkäine enchimneu nooka, sime enchim jíapsimak yore nákhuamta enchim jípunakë béchïbo. Í yore nákhuame éntok ímëi bétana yeu huéiye: jü jíapsi huépülsi áu jípuremta bétana, entok jü tü éehuamta bétana, entok jü chíkti jíapsimak Diosta súalhuamta bétana.

⁶ Jume huate rábiktekame sékána bícham sájjak, kía jájaana nokaka.

⁷ Bueitukim huitti leyta emo täya tüiya, kaa át jünéaka, entok bem nokäbet júne kaa jünéaka.

⁸ Tëte béja leyta jüneria, ä türiakähui, të Diosta ä huáatiä páman ä huériäteko.

⁹ Bueitukte jüneiya, jükä leyta tü yöremta béchïbo kaa yáaritikähui, të ál-la ímëi béchïbo: jume bem íä páman jíba am báareme, jume kaa nésauta jo báareme, jume jujúuëna kaa túhuata jo báareme, jume Diosta kaa yöreme entok Diosta bétana ayukamta kaa yöreme, jume bem áchayhuarim entok áyehuarim sússuame, jume yore sússuame,

¹⁰ kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu totöyeme, oohuimtaka emo jububeme, jábeta úttiapo buíseka tómita áa béchïbo aahuame, jume ára nókichim, entok Diosta bėj-reka nonokame; buéituk sime ímëri Diosta noki bėj-reka kateme.

¹¹ Íkai júne yore majtia, jü símek béppa müsála machi evangelio, Dios al-leehuamta yore mákamta bétana. Bueituk ínapo ä mák-ri, ä majtiä íaahuaka.

Tékkil Pablota mák-ri

¹² Anä baisauhue, juka úttiata nee mákakamta, itom Yöturi Cristo Jesússta, buéituk huitti nee áamak huéé béchïbo; íri tékiliyi nee yuktiak.

¹³ Ínapo bannaataka Diosta bėj-reka jíapsay. Anam guók jájjasey, jume ä súaleme, entokne tüisi juénasi jijjay. Tëne jiokolihuaka mabethuak, buéitukne kaa jünéaka ä johuay, kaa ä súaleka.

¹⁴ Nee inélituk junne, jü itom Yöturi tühuay nee tápuniak, entok jü át éehuamtayi, entok jü yore nákhuyai; Cristo Jesústa itom ä máká béchibote ä jípure.

¹⁵ Türi i nooki huitti huéeme, entok simetaka ä mabetpo yúmala: Cristo Jesús ániat jíápsamta jínëu báreka äbo yepsak, jume kaa tühuata joame béchibo; huámëri násuku ínapone chë bát huéiye.

¹⁶ Íari béchibo Dios nee jìokrek: bueitik Jesucristo inot yeä machiriak, juka ára itot ä boobichähui. Ínëli jum kaa tühuapo nee bát huéy junne, jume huatem nee bíchaka, akim ä súalnake, yúu jíápsita am jípunakë béchibo.

¹⁷ Huári béchibote yörihuamta entok lóoriata ä máknake, juka Rey jíbapo béchibo jíápsamta entok kaa bíttumta. ¡Kaabe éntok Áa bénasi Dios, jü jita täyahuamta jípureme, entok jíbapo béchibotunakeme! ¡Júnentunake!

¹⁸ Timoteo, Diostat ehuäpo tua ín üusi, ikäi nésautane enchi mákka, bueitik ikäi nok profeetata emo bétana nokhuamta jáká pámani. Júmürë én tekipanuanake, tühuata jájam báahuaka nássuahuäpo,

¹⁹ em jíápsimak Diostat éaka entok jíápsitat kutti jípureka. Jume huate éntok, tábui böota nükame, kaa türikum kóm kiímuk.

²⁰ Ímëri jü Himeneo entok Alejandro, Satanásta mámpone am tójjak, am jüneenakë béchibo, kaa jüchi Diosta béj-reka bem noknakë béchibo.

2

Jáchin Diostau oraciompo nokhuame

¹ Simek béppa huéchiapone ikäi enchim yáa ía: jita huáatiahuamtem aahua, Diostahuem buaana, huatem béchibem Diostau nooka, entok akem Diosta baisauhue. Simetem ikäi yáanake, jü yöremraata béchibo,

² jume reyim béchibo entok sime huame yaura tékiaka jokame béchibo; ínëlite yánti jíápsinake, kaa huanti aneka, Dios huáateka entok lútula kateka.

³ Bueitik íri türi entok Dios yore jínëume kët ä türe,

⁴ entok Áapo sime yoremem jínëu íaa, entok lütüriata am täya íaa.

⁵ Bueitik huépul Dios jíba aane, entok huépülay jíbba, jü násuk huéeka yoremta Diostau huériame, Jesucristo yoreme.

⁶ Áapo simem béchibo áu tójjak, am jínëu báreka. Ínëli ikäi bíttebok, tiempota yúmako.

⁷ Íari béchibone huatemmeu nok íaahuaka yuktiari, entok apóstoltu íaahuaka, kaa judíomne majtia, Diostat éehuäpo entok lütüriapo. Kanne kía nooka, Cristota bétanane lütüriata nooka.

⁸ Én éntokne yoremem Diostau oraciompo nok íaa, sime kätana, mámam santosi yáarim jikau tóboktialataka, kaa omteka entok kaa náu nok nássuaka.

⁹ Ínëli kétchi, jume jáamuchim huéchiasim emo sánkotuanake, emo yörihuá pámani; entok emo chíkëtek, katim kaa náksi emo chon tottitanake, orota entok téta uiyorik entok súpe kaa huéeläpo béj-rem junne.

¹⁰ Ál-lam tühuata jonake, jáchin jume jáamuchim Dios huáateme bénasi.

11 Jü jámmut jita áu majtianake, kaa jáleka ä kuna bétuk áu jípureka.

12 Bueituk jámuttane kaa huatem majtia íaa, entok kaa yoremtat béppatu báanake; ál-la kaa jáleka áma annake.

13 Bueituk Dios Adánta bát yáuhuak, chúkula éntok Evata.

14 Entok Adán kaa báitaíhuak, ál-la jü jámmut báitaütaka Diosta nésehui béppa siika.

15 Jíba két jínéutunake, asoaka am suayasimeka, Diostat éaka jíapsáteko, emo nákhuahta jípureteko, entok santosi lútula jíapsáteko.

3

Jume pastorim tüisi katnakéhui

1 Í noki lútulay: Bueituk jábe pastortu péáteko, türik tékilta huátia.

2 Të úttia, kaita juénak át nok máchik jípunake, jü pastortachi. Huépülak jíba jupnake, yúmalasi áu núnake, kaa jájaana. Ä jóapo huatem ára mabetnake, entok ára yore majtianake.

3 Kaa vino jijiriotunake; náu nássuahuamta kaa türinake; ékbua tómita kaa ukulnake; kaa béttek jíápsaka símemmak türinake; kaa áapolaytu báanake, jita ä huáatiäpo.

4 Ä jóapo huitti nésaunake; ä úusihuam éntok kuttílasi jípunake, lútula kathuäpo.

5 Bueituk ä jóapo kara huitti néshahuetek, çjáchisu ára am suayanake, jume Jesucristota súalhuäpo náu aanim?

6 Kaa én júbua naatemtunake, bueituk jamak áu jábele táytek, bétte nokta diabolat chúpukä bénasi át chúpñake.

7 Entok két úttia, jume Diosta kaa súaleme ä bíchakam ä yörinake. Júnelim béja kaitäpo ä bít báreka junne, katim áma yúmanake, entok diablo júne kara juénakuy ä yuktianake.

Jume diáconom jáchin kannakéhui

8 Jume diáconom kétchi, lútulam emo núnake, lútüriata nokaka; katim vino jiriomtunake, katim ékbua tómita ukulnake.

9 Akim ä jonake, juka Diosta lútüria yeu bujítaka itom boojoriähui, jü tü éehuamta éntok kaita chicha machik jípureka.

10 Jíobilahuakam bát bíñna; huanärím tékil diáconota mákna, yukti-ahuaka kaa jita ámet téyhuako.

11 Jume jáamuchim kétchi, lútulam emo núnake, kaa jabetat jajaana nokaka, yúmalasi suamsi símekuu.

12 Jume diáconom huépülak jíbam jupnake, entokim bem úusimmet huitti nésaunake, entok bem jóhuam.

13 Bueituk jume diáconom tékilta tüisi joame, huatem bétanam yörihuaka bít-hua, entok ámet utteehua Jesucristotat éehuä bétana, ámeu nokna béchibíbo.

Dios huáatihuaeme yeu buj-ri

14 Íkaine emou jíojte, tëne läuti áman emou sika enchi bít báreka éa jíöbe.

15 Të kaa läuti nee emou yepsako, júneäe jáchin emo ä huériunakéhui, juka tékilta Diosta jóapo. Íri jóuhua éntok Dios jíápsamta Cristota sualhuäpo nau animmehui. Íachi éntok jü lútüria át huíjjüte.

16 Kaita éntok ájãria kaa ínel éehuay junne, símek béppa huéiye, jü lútúria Dios huáatihuame:
 Dios yóremtaka áu bíttebok,
 Espírítu Santopo tua lútúriapo tahuala,
 ángelesim ä bitchak.
 Kaa judíommeu áa bétana nokhuak,
 ániat jíápsame ä súsualek,
 entok jikat téhueka lóoriapo mabethuak.

4

Diostat éehuamta tójaka tábuik joame

1 Të jü Espírítu Santo machisi ínel jiaahua: juka tiempota lütisimeyo, juebénaka tua Dios huáatihuamta tójaka tábuiasim jita súalnake, jume espírítum am báitáttáhuame jíkkajaka, entok lemooniom yore majtiáhui.

2 Huámëi jume ára nókíchim nok jíkkajínake; ímëi éntok Dios éehuamta kaa ínnëa.

3 Katim emo jub íaanake, entokim huate buáhuamta kaa buä íaanake, Diosta ä yáalatuk junne. Bueítuk jume Diosta súaleme entok lútúriata táyame, Diostam baisahueka ä buánake.

4 Bueítuk síme Diosta yáari túri; kaita ára guótiatu, Diosta baysahueka mabethuáteko,

5 bueítuk Diosta noki entok Diostau oraciompo nokhuame ä tü johua.

Senu Diosta tékil joame árahueme

6 Empo íkãi am majtiáteko jume hermaanom, Cristota tékil túrik johuápë náikiatunakëe. Diostat éehuamtë yúmalasi jípunake, entok túri doctriínata em huéria béchíbo.

7 Katë ä jíkkaj báanake, juka nokta kía nokhuamta fábula ti tette-huaahuamta, entok jájaana jíayhuamta; ál-lë Dios huáatihuäpo úttiata nü báreka éiya.

8 Ä takahuapo úttiata nü báareme, ä takahuapo úttiata jonake; të íri ilikkipo jíba yore ania. Të jü Dios huáatihuäpo úttiata nühuame símeku yore ania, ímí ániapo Diosta nésahui jo béchíbo, entok hua ánia äbo huémtat kétchi.

9 Túri í nooki huitti huéeme, entok símetaka ä mabetpo yúmala.

10 Íari béchíbote tekipanua, kókosi juëna nokiy omtiahuaka junne, bueítukte Dios jíápsamtat éiya. Júri ínel síme yoremem jíñëu, entok chë junne, jume ä súaleme.

11 Íkãre nésahue éntoke ä majtia.

12 Kaabe kaitäpo enchi bínnake, kía enchi jübua yötu tíaka. Émpë ámeu ejemplotunake, jume Cristota suálemmehui, nokpo, em jíapsä pámani, yore nákuhápo, espíritupo, Diosta súalhuäpo, entok tü éeripo.

13 In áman yepsäu tájti, jíojtetë nooka, entok kuttílãsë ámeu nokaka am majtia.

14 Katë kaitäpo ä tóttoja, juka Diosta bétana em mabet-ri. Jume yoiyoturim Diosta bétana nokaka, emochim mámteka enchi ä mákkak.

15 Íkãi jíbe jo báreka éiya, kaa ä tójaka. Bueítuk íneli ä täyaka em yötusimëhui, símetakam ä júnerianake.

¹⁶ Emoë suaya, jáchin em emo nüyëpo, entok jü em yore majtiäpo. Íkái tülisi joáteko, émpë emo jínëunake, entok jume enchi jikkajame.

5

Jáchin huatemmak itom ito nünakëhui

¹ Katë ölatau omti nok báare, ál-lë áu nooka, ä áchayekamta bénasi. Jume jübua yoyötummeu, am saylakamta bénasi.

² Jume jám yoyölam am áyekamta bénasi, jume bebemem éntok, huayihuarim bénasi, am yöreka.

³ Jume tua jókoptulataka kaa aniahuame ania.

⁴ Të huate jókoptulame usim entok ápalam jípurëtek, ímëi éntok tua bátchu bem famiilia am anianake, jita ámeu bëyëpo; bem áchayhuarim junëli yörinake. Íri türi, entok musála maachi, Diosta bíchápo.

⁵ Të jü tua jókoptula, áapola tahualame, huári béja Diostat jíba boobíchaïhui, entok Diostau jita aahua, oraciompo áu nokaka, taahuari entok tukaarit naa búrujti.

⁶ Te jü kaa tühuata joame jiápsaka mukila.

⁷ Íkäre két nésahue, bueituk kaabeta kaitäpo am jipunakë béchïbo.

⁸ Bueituk jábe júne jume áamak anim kaa aniamé, entok jume ä jóapo joomem junne, chë júne Diosta béj-re, jume tókti kaita súaleme béppa.

⁹ Bueituk lístapo náikiatuna, jü jókoptulataka sesenta huásuktiriam béppa huériame, entok huépülak jíba kunalame.

¹⁰ Tühuata ä joäpo täyana, entok usim ä ujüläpo, entok ä jóapo huatem mabet-latunake, Cristota súaleme guók báksialatuko, entok jume jiápsipo kókosi éame anialatuko, entok síme tühuata joaka át tekipanulatuko.

¹¹ Të jume kaa yótaka jókoptulame, katë áma am náikia; bueitukim júchi kuna péaka Cristota tékilta johuamtam tójaka júchi kuna báanake.

¹² Júnëlim juka bat bem yáabareü tojakam juka Cristotau bíchaa bem jehuiteriakähui kaitäpo tatahuaria.

¹³ Entokim jójjoyhua, kaita joaka; jóammet rejtekam jájaana, huatemmet nokaka. Kaita bem tärükäpom emo kikkibacha, kaa türikuu.

¹⁴ Jume jáamuchim chë kaa yoyötaka jókoptulame éntok, aram kuuna. Usim jípurekam bem jóam tüisi suayanake. Bueituk ínëli jü diablo kaitat jáhuiteka am nätua máchinake.

¹⁵ Bueituk huate béja emo náikimteka Satanásta sáú sájjak.

¹⁶ Jábe Diosta súaleme ä jóapo jókoptulame jípurëtek, am anianake. Huanäi ínëli kaa bëtési ámeu huéenake, Cristota sualuápo nau anímehui, ínëli entok chë juebenanake, jume tua jókoptulataka kaita jípureme ái ania béchïbo.

¹⁷ Jume yö yáataka nésauta tüisi tekipanuame, jümëri senu huëpo entok júchi huëpom chë júne yörina entok úttilhuakam bíinna; të chë junne, jume Diosta noki nokame, entok am majtiame.

¹⁸ Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua: “Katë juka buej tirijkom jótamta bosaltuanake.” Entok: “Jü tekipanuame tómita kobapo yúmala.”

¹⁹ Jábeta yöturita nätuayo, katë empola ä jikkaij báare, ál-la, guoyim o bájim testigom anëpo.

²⁰ Jume jíba Diosta bejri jo báareme, ámehuë nooka, símem bíchápo, jume huatem két máujnakë béchïbo.

²¹ Huittine ínel emou jiaahua, Diosta bíchäpo, itom Señor Jesucristota bíchäpo, entok ángeles yeu púarim bíchäpo: Ímei nésaurimë yáuhua, kaabeta chë áma yeu púaka; sïmemë nánancha éria.

²² Katë kía jábeta láutipo yeu púaka áa béppa mámtë. Jum Dios bejrimpo johuápë kaa emo kíkkibacha; ál-la kaita juënaka emót ayunake.

²³ Katë báam jíba jëye; ál-lë ilikkik vinota jëye, tómpo élaka em kökorë béchïbo.

²⁴ Jü Dios bejri huate yoremem joáu béja ámet jünakiachi, Dios yäura bít-huamta kee jee yepsayo; të huatemmet éntok chúkula.

²⁵ Júnëli két jünakiachi, jü tühua johuame. Jume yáataka kaa täyahuame éntok, karam éсотaka taahua; jïbam yeu bujïtunake.

6

¹ Jume ä teko bétuk úttiapo tékipanuatuahuame, bem tekom yöreka tüisi am bítpo yúmala, bueítuk jume Diosta téhuam entok ä nokihua kaa juënasi ámet noknä béchïbo.

² Entok jume úttiapo tekïpanuame Cristota súaleme tekokame, katem kaitäpam bít báare; ál-lëm chë júne tülisi am tekïpanuaría, Diosta am súalë béchïbo, entok Diosta am náké béchïbo; tühuatam enchim bétana mabeta. Íri kutti nokhuaka yore majtïahuame.

Huatemmeu bíchaa kaa béttek jíäpseka al-leehuame

³ Inentaka jábe täbuiasi jita majtiätek, entok itom Señor Jesucristota noki tülisi huémata kaa ä jíä páman ä huériäteko, Diosta yore majtiähui entok Dios huáatihuä páman júne kaa aneme,

⁴ áu jábeleka kaita täya. Entok kaa huitti jüneiya. Náu nok nássuahuamta jíba musäule; ímï yeu tómtë jü jita kaa nat türïhuame, náu nássuahuame, juëna nooki entok jita yoret innëhuame,

⁵ jume yoremem bem kóba súahuapo kaa tühuaata kaa huéeläpo jípureka, náu nok nássuame. Jü lütüría kaa ámet aayuk, Dios huáatihuábey tómi yö báreka. Katë ámemak hueram báare.

⁶ Të chë yún béjhuaa áma ayka, jum Dios huáatihuäpo, entok buéresi al-leehuame áamak huéiye, jü itom jípurëmak al-leäteko.

⁷ Bueítuk kaitate ániau äbo kóm nüpala, entok huitti nokhuäpo kaitate ím yeu huériunake.

⁸ Júnentaka itom buänakeu entok itom sánkonakeu jípureka, íkäite jípureka al-leenake.

⁹ Bueítuk jü tüisi jita jípu péehuame kömam tábbe; huanärim áma emo kurialataka tatahua, entok jü yún buéresi jita áttea péehuame juënasi chäka. Íri jume yoremem emo tärutuaka am tetejale.

¹⁰ Bueítuk jü tómita tüisi musäulihuäpo, sïme kaa tühua áma yeu huéiye. Inëlim huate ä áttia péakam Diostat bem eähuim täruk, entok kökosi éehuame ámet täpunak.

Jü tü Dios éehuamtat nássuahuame

¹¹ Të empo yoreme, Diosta yöreme, íkäi simete tö búite. Lútula éehuamta jíbe huéria, Dios huáateka, at eäka, yore nákeka, yánti jíäpseka jita boobíchaka, entok kaa béttek jíäpseka.

12 Jü tü Diostat éehuamtachë nássua; em mámpë ä buísse juka yü jíapsihuatma; bueituk iári béchïbo Dios enchi núnnuk, éntoke juebenam bíchäpo Cristotat éehuamta emo ä mabetak tíaka ä täyatebok.

13 Én entok, Diosta bíchäpone nésauta enchi mákka. Áapo síme ayukamta jíapsitua, entok Jesucristota bíchäpone két enchä mákka, Áapo Diosta bétana tüisi nookak, Poncio Pilaatota bíchäpo.

14 Íkái nésautë tüisi ëeria, kaitamak ä kükütiaka, entok kaa emót nokteboka, itom Señor Jesucristota yeu máchiaü tájti.

15 Íkári tiempota yúmak ä bíttebonake, jü huitti al-leerita jípureme. Áaposu ä éá páman nésahueme; reyesimieu Rey entok yoiyöturimieu Yöhuë.

16 Áapola jü huépülaka jíba kaa mumukeme, entok machiriapo aane; kaabe ára áman kiimu. Áapörík kaabe yoreme ä bil-la, entok kaabe ára ä bitcha. ¡Áapörík béchïbo jíbatunake ä yörihuähui entok símekut ä nésahuëhui, jíbapo béchïbo! Júnentunake.

17 Jume ímí ániapo riikom, ámechë nésahue, katim emo buérialinake, jü bem rikorache kaa am ée sáuhue, bueituk kara síme tühua át boobittu; ál-la Dios jíapsamtachem am ée sáuhue. Áapo kaita ámpoleka símeta itom mámaka, itom áy al-leenakë béchïbo.

18 Të tühuata johuäpom rikomtu sáyhua, entokim kaita ámpöleka jábeta mik sáyhua.

19 Inëlim kutti éehuamta símek béppa bėj-rek jípunake, taahuata äbo yebijnakemta béchïbo, entokim yü jíapsihuatma jaatianake.

Ä chúpëpo Pablota nésauri

20 Jee, Timoteo, huaka em emou nokhuamte ëria. Én éntok, kate ä nok jíkkaja, juka nokta kía jájaana nokamta entok türík nanasontemta junne, entok jü kía jájaana nooki, “buére jita yún täyahua” ti téttehuaahuatma.

21 Bueituk huate íkái súaleka, Diostat éehuamtam tójjak. Jü Diosta tü éehuame emomaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jïojteri Timoteotahui

Teboteri

¹ Inapo, Pablo, Jesucristota apóstol Diosta éäpo, jü jíapsita itom mák rókaká pámani, Cristo Jesústa huämi.

² In usiahuari nakhuame Timoteotahui. Diosta tü ehuamta, entok yore nák jìokolèhui, entok yánti jíapsihuame emo béchibotunake, itom Áchay Diosta bétana, entok itom Señor Jesucristota bétana.

Cristota bétana nokhuame

³ Diostane baysauhue, Áapöríkúu ín tekipanoä béchibo, kaachin éaka, jume ín yoyöhuaripo naateka. Emoune huáate, Diostau enchi buanriaka taahuarit entok tukaarit naa búrujti.

⁴ Jíbane emou huáate, entok em ópuammehui, entokne enchi bít péiya, al-leerimmeyi ino tápunia báreka.

⁵ Bueitukne áu huáate, juka huitti Diostat éehuäu em jípurèhui. Bát ä jípurey, jü em ma yohue Loida, entok em áiye Eunice. Én éntokne tüisi jüneiya, enchi két ä jípurèhui.

⁶ Kíalíkune ínel emou jiaahua: Áuhuë ä jáyaktitua, juka Diosta bétana em mabet-ri, júnaköri nee emo béppa mamteko.

⁷ Bueituk Dios kaa espíriutu nahui éehuamta itom mik-la, ál-la juka espíritu úttiakamta, entok yore nákhuaamta entok huitti éaka áu yúihuamta.

⁸ Íari béchibë kaa tihueka nooka, itom Señorta bétana; entok katë ínoy tihue, bueitukne Áa béchibo preesotaka aane. Ál-lë jìokot machisi ansimeka júne át huéiye jü evangelióchi, Diosta úttiárammeyi.

⁹ Dios huépul éehuamta itom jípu íaaka itom jínëuk entok santosi itom núnnuk, kaa itom ára jita joä béchibo, ál-la ínel ä yuktialä béchibo, bueituk yore jìokolihuamta itom mákkak, Cristo Jesústa huämi, bannaataka kee jee ániata ayukäpo naateka.

¹⁰ Ä tü éehuäpo Jesucristo itom jínëumta yeu machiriala. Áapo juka kókkohuamta kaitapo tahuariaka itom úuhuaaka, machikun juka jíapsihuamta yeu tójjak, entok evangeliota huám jíbapo béchibo kaa kókkohuamta.

¹¹ Dios nee áma yuktiala, apóstolpo entok maestropo nee nok íaaka, jume kaa judíommehui.

¹² Íari béchibo yún jìokot machika inou simla. Tëne kaa áy tihue, bueituk ínapo jüneiya jábeta ín súalekähui; entokne tüisi jüneiya: Áapo símek béppa úttiaka ín jíapsi érianake, huäri taahuarit äbo huémtachi.

¹³ Katë ä tójja, huaka nokta túlisi huémta, ino bétana em jíkkajakähui, juka Diostat éehuamta entok yore nákhuaamta Jesucristota bétana ayukamta.

¹⁴ Juka símek béppa türik itom mák-rite éria, Espíritu Santota ítot anë béchibo.

¹⁵ Bějé jüneiya, sime jume Asia buiärapo joome nechim tö säjjak; ámemak näikiari, jü Figeelo entok Hermoogenes.

¹⁶ Diosta yore jikolëu ámeu ayunake, jü Onesíforota familiabehui, bueituk áapo juebénasi jíapsi yéjtehuamta ínou nüpak, entok kaa ínoy tiihuek, nee peresotuk junne.

¹⁷ Ál-la buere joära Romau yepsaka kaa jimyoreka nee jariu táytek, nee ä téäu núkisi.

¹⁸ Diosta yore jikolëu áa béchibotunake, Señorta eä pámani, huäri taahuarichi. Émpë tüisi jüneiya, jáchin itom ä aniakähui jum pueblo Efesopo.

2

Jesucristota tü sontaaro

¹ Én éntok empo, Diosta sualhuäpo ín üusi, úttiatié áma nüye, jum Diosta nésaupo ára jita johuäpo, Jesucristota bétana.

² Juka juebenam bíchäpo nokaka ino bétana em jíkkajakäü, íkäre ámeu noknake, jume oohuimmehui, kaa emo náyoteka huitti katemmehui; íméchiri jume huatem ára majtياهوü yúmalasi ámet ayunake.

³ Empo jikot kókosi éake jíapsa, Jesucristotau türi sontarotaka bénasi.

⁴ Jábe sontaro júne ä tékil tójaka kara tábui tékilpo áu sütia, bueituk huaka sontaro tékilpo ä núnukamta al-leetua báreka.

⁵ Entok kétchi jum yeyhuäpo yö báreka úttiata joame, kaibu yölataka tahuanake, juka reglata jiäpo áman kaa yehuekäteko.

⁶ Jü buiata éechame bát tekipuanuanake, juka etta chúpey ä nü béchibo.

⁷ Áachë suuhua, jü ín nokäbechi; bueituk Áapo jü Señor simekut enchi át júneetuanake.

⁸ Jesucristotahué huáate, rey Davidta animmak huéeri, entok kókkolam násuk jíabitekame, ín evangelio jíauläpo.

⁹ Íkái nokta béchibone kókosi jikot johua. Juëna yöremta bénasine peresoteri; të jü Diosta nooki kaa pereso.

¹⁰ Inëline kaa huanti simeta mabeta, jume Diosta bétana yeu púarim nákeka, bempörim két jínëuriata am jájamnakë béchibo, Jesucristotau huämi, simek béppa ujyori kaa lülütemtamaki.

¹¹ Íri nooki tua lütüria:
Bueituk áamak kókkokätek,

kétte Áamak jíapsinake;

¹² jikot aneka jíapsakätek, áamakte nésaunake.

Ítapo kaa ito ä täya tíäteko,
áapo két kaa itom áu täya tíanake.

¹³ Ítapo kaa lútula katëtek, Áapo jíbapo béchibo lútulay.

Bueituk Áapo, “kanne ájaria”, ti kara jiaahua.

Jü ä tekipanoäpo tüisi huéeme

¹⁴ Íkäre ámeu huáati sáuhue, Señorta bíchäpo, huitti ámeu nokaka: “Katem náu nok nássua.” Íri kaitäpo tatahua; ál-la juka emo táruhuamta ámeu johua, jume ä jíkkajammehui.

¹⁵ Símete tülisi yáaka, Diostau emo yeu ketcha, tekipuanalero ténasi, kaita tihueka, Diosta noki lútula ä huépo áman ä nooka.

¹⁶ Katē kía kaa türik kia kuttílasi yun nooka, bueítuk jü junéli bem kia nokähui chē júne juénakun bíchaa am huéria,

¹⁷ entok bem nokáu sähua kaa yoyoremta bénasi yoret kíkkimu. Júnelim ayula, jü Himeneo entok Fileto.

¹⁸ Lútüriatam sékana bíchaa tö sájaka, täbuiasi jiaahua: “Jänituk jume kókkolam béja jíabitesula.” Inëlim jíaka, huatem Diosta súaleme huitti Diostat éehuamta kóm táb-ria.

¹⁹ Tē Diosta noki kutti káttek, jiojterita jípureka: “Am täya jü Señor, jume ä áttiirim”; entok: “Simetaka huame kusisi Cristota téhuampo áu nokame, juéna böotam tóijnake.”

²⁰ Tē buére jóapo yún jita yáataka áma ayka, oropo entok platapo yáataka, entok huate kútapo yáari, huate éntok babupo; ímëri huate jita musála machik áy jo béchibo, huate éntok kía jita chicha machik áy jo béchibo.

²¹ Tē ínëli jü jábe chicha machik áu úhuaakame huéchiapo tahuanake, Diosta úttíluäpo. Ä nésaupo huépulta bénasi áu nüyeka, Señorta béchibo, simeta ára jonake; entok kaa áu ámpolnake, türi tékilta béchibo.

²² Huaka jübua yótuahuäpo kaa huéeläpo jita musäulihuatmē tójaka lútula jíäpsa, Diostat éaka, yore nákuhamta jípureka, entok yánti jíapsihuatma, jume kaa chicha machik jíäpseka kusisi Señortau nokam-maki.

²³ Akē ä tójja, juka kia nok nássuahuamta, bueítuk jünéaka, náu nássuahuamta ä huériähui.

²⁴ Jü Señorta tekoka tekipanuame náu nássuahuäpo kaa áu türinake; ál-la simemmak túlisi áu hueriunake; yúmalasi ára yore majtianake, entok jiokot anhuamta ára jípunake.

²⁵ Kaa béttek jíäpseka ámeu noknake, jume ä béj-reka nok nássuame; jamak júne Dios emo am jíäpsi kuaktituanake, lútüriata bem täyanakē béchibo.

²⁶ Éntokem áma emo yeu huíknake, jum diablota am sumaläpo, peresotaka am jípurëpo, ä nésau am jotua báreka.

3

Ániata lütiseyo jume yoremem jachin emo nünakēhui

¹ Íkäre kēt jünëriapo yúmala: Jume taahuarim lütiseka huéeyo, jü tiempo süm éehuame yebijnake.

² Bueítuk yoremem annake, bempo jíbatu báreka, simeta bempola huáatíame, junneria jéuhua emo úttileme, bem ómtirat éame, Diosta béj-reme, bem áchayim kaa nésauta joriame, kaita baysahueme, entok kaa türik jíäpsekame;

³ huatemmeu túlisi éehuamta kaa jípureme, kabeta säbuilame, jábetat kía nokame, kaa áu jíäpsi yüeme, juka kaa pappeamta kaa jiokoleme, jume túhuata ómtíame,

⁴ jume ama bétana jábeta bébame, jume kaa huantiachisi emo nüyeme, jume túisi emo jítaleme, entokim juka bem áy al-leenakeu jíba huáatíame, Diosta béppa.

⁵ Ímëri Diostat éehuamtam jípuremta bėnanake, tem juka tua Dios éehuamta kaa jípunake.

Katë ámemak emo türe.

⁶ Bueituk ímëi ínel jóahuammet kimuka, am núk sásaka, jume ili jáamuchim, pereesom bénasi, kaa türik ámet áusülik. Jü kaa tühua kaa huéeläpo ámet ayuka am huíksime.

⁷ Ímëi jíba jita emo majtia, tem kara ä jájame, juka lütüriata, ä täya béchibo.

⁸ Jáchin jü Janes entok Jambres Moiséjtam bėj-reka jáptek, ínëli kétchi, ímëri lütüriatam bėj-reka kaate; bueituk jita täyahuäpo emo náyotehuame ámet tápuni, entokim Dios huáatihuäpo kaa jehuieteriari.

⁹ Tem béja kaa bát bíchaa kannake; bueituk jü kaa tüisi bem anëu simem bétana täyana, huámëi bénasi.

Pablo nokta ä chupëpo Timoteota tejhuak jachin jita ä yáanakëhui

¹⁰ Të empo ä huéria, juka enchi ín majtiähui, jáchin ín jiapsähui huatem bíchäpo, huaka huitti éaka ín huáatiähui, entok jáchin ín Dios huáatëhui, entok jáchin yánti ín jiapsähui, entok yore nákuhamta jípureka, entok kaa huánti jiápseka simeta ára ín joähui,

¹¹ Diosta kaa súaleme bétanane guók jájjasuri, entok juka kókosi machik ín innësuri. İri inou yeu sika imey pueblompo Antioquíapo, Iconiopo, entok Listrapo; tüisi ín guók jájjahuakapo béttesi inou siika. Të íkái simeta bétana jü Señor nee áma yeu huíkkëk.

¹² Entok simetaka Dios huáatihuäpo Cristotamak santosi jíapsi báareme bem guók jájjanäu ámeu ayunake.

¹³ Të jume kaa tü yóremem entok jume yore bäi táttáhuame, jum kaa tühuata bem joä pátákum, chë júnem kaa tühuata jonake, huatem bäi táttáhuaka, entok báitaütaka.

¹⁴ Të empo, kate ä tójaka jíba ä johua, juka em täyakähui, entok tüisi jünéaka jábeta bétana em ä täyalähui.

¹⁵ Bueitukë ili usitaka naateka ä tatäyak, juka Diosta noki jiojteri. Ímëri aram enchi kóba súatua, jínëuriata béchibo, Jesucristota súalhuä pámani.

¹⁶ Jü sime noki jiojteri Diostat yeu simla, entok huéchiapo huéiye, yore majtia béchibo; entok juka kaa tü ayurita yuktiaka ä innëtebo; entok juka kaa tülisi yáata ára rútktia; entok juka lútula jo báahuamta ára yore majtia.

¹⁷ Bueituk jü yoreme Diosta nésahui joamta lútula jíapsinakë béchibo, simëku jita ä arauanakë béchibo, jum tühuata ára ä jonakëpo.

4

¹ Nésautane em mámpo yétcha, Diosta bíchäpo entok Señor Jesucristota bíchäpo. Áapo jume kókkolammet entok jíapsammet yäura nokta chúpanake, júnakoy táapo reytaka ä yepsäpo.

² Diosta nokië nooka, juebénasi júchi bénasi ínel éehuayo, entok kaa ínel éehuayo. Juka kaa tü áyurita yuktiaka, lütüriate ä innëtua, Diosta noki kuttílasi huëhui. Íkäre am téjhua, yánti éaka, Diosta noki jíba ájariatukähui.

³ Bueituk tiempo äbo yebijnake; huanärim juka Diosta noki tua yúmalasi entok kuttílasi huemta kara mabetnake. Ál-lam senuk jikkajj báreka, elësikisim ä innéaka, huanärim juebena yore mamajtiame náu

tóijnake. Huanärim am majtianake, bem ä türepo entok ä huáatiä pámani jíbba.

⁴ Entokim lütüriata kaa jikkaj báreka ä omoutenake, cuentom kia ettejoariata ayukäu bícham kannake.

⁵ Të empo símekuchë yúmalasi emo jípure; juka jikot anhuamtë yánti éaka mabeta; evangelista tékiltë johua; símete yáuhua, juka Dios nésauta em mabetakähui.

⁶ Bueítuk ínapo béja muk báare, Diosta béchïbo; jü taahuari ín simnakeu béja yúmase.

⁷ Tühuapo nássuahumtane yáasula; entokne át simsula jü böochi; Dios huáatihuamtane ín jiápsipo ériala.

⁸ Én éntok, jü corona lütüriata huë páman täyahuame nee boobichaihui. Íkái nee máknake, jü Señor lútula Juez, huári taahuarichi. Entok kaa nee jíbba, të símem huame ä nákeka ä boobíchaihuime.

Jita jachin am yáanakëhui áapo am tejhuak

⁹ Bamsekë läuti nee äbo bitcha.

¹⁰ Bueítuk jü Demas nee tö simla; kaa tühuaata ániat ayukamta tutüreka, jum pueblo Tesalónicau bíchaa siika. Crescente Galacia buiärau siika; Tito éntok Dalmacia buiärähui.

¹¹ Lucas jíba ínomak aane. Marcoste núnuka inou ä huéria, bueítuk ára tüisi nee ania, ímí tékilpo.

¹² Tíquicotane buere joära Efesou bíttuak.

¹³ Äbo sikátekë jume kapotemë inou nüpa; pueblo Troaspone am tö siika, Carpota jóapo. Jume librom entok jume pergaminom, ímërë chë júne kaa koptia.

¹⁴ Alejandro jü sisíguokta tekipanuame, Diosta tühua nee tóij íaaka, juebénasi kaa tüisi anhuamta inou yáala. Áapo Señor ä béjtuanake, juka jita ä joä béchïbo.

¹⁵ Émpë áa bétana két emo suaya, bueítuk ítobia kíktek, tüisi itom nokäu béj-reka.

¹⁶ Tua bát nee ino nok-riäpo kaabe ínomak taahuak; símetakam nee tö sájjak. Íari bétana Áapo Dios jukai kaa ama am naíkirianake, am jiokorinake.

¹⁷ Të jü Señor ínomak aane, úttiata nee mákaka, bueítuk ínëli inou huémta násuk jü Diosta bétana nokhuame ára yáatuk, síme Diosta kaa suáleme ä jikkajnakë béchïbo. Ínëli jü leóna teni kaa nee buäka.

¹⁸ Jü Señor nee áma yeu huíknake, síme kaa türík ayukäpo, entok téhuekapo reytaka ä nésahuepo nee jípu báreka nee suayanake. Símek béppa ujoori áa béchïbotunake jíbapo béchïbo. Júnentunake.

Teboteri entok Diosta tü eäu ä chuppepo

¹⁹ Priscata entok Aquilatë tebotua, entok Onesiforota jóapo jomeme.

²⁰ Erasto pueblo Corintopo taahuak. Trófitotane éntok pueblo Miletopo tö siika, kökoremta.

²¹ Séberia tiempota kee yúmave äbo huéiye. Eubulo, Pudente, Lino entok Claudia enchim tebotua, entok síme jume hermaanom.

²² Áapo Señor Jesucristo em espíritumak annake. Jü Diosta tü éehuame enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Títotau Ä Jïojtekähui

Teboteri

¹ Pablo Diosta saulero éntok Jesucristota apóstol, jume áapörík yeu púari Diostat ehuápámani, éntok jü lúturiata täyahuäpo jum emo jïokölihuä pámani.

² Jum jita jïba boobít-huäpo yü jíapsihuäpo. Jum Diosta kaa yore baytähuäpo, yore ä mak-rokkak, kee jee ániata yeu machiay náateka.

³ Éntok taahuata yúmak ä täyatebok juka ä nooki, jume huatemmeu ä nokhuä pámani, ïri ín mampo toijri Diosta itom jínëukamta nésauo.

⁴ Titotahui, Cristota súalhuäpo tua ín üusi, Diosta tü eäu, yore nak jïokölihuame, éntok yánti jíapsihuame, Dios Áchayta éntok Señor Jesucristota itom jínëukamta bétana.

Jume pastorim éntok obispom jachin ministerio tékilta bem yánakëhui

⁵ Iäri béchibone isla Cretapo enchi tö siika, hua kaa tüisi huemta enchi rúuktianakë béchïbo, éntok síme buere joarammet pastorim enchi joa iaaka, nesauta enchi ín makakä pámani.

⁶ Ìri, jü kaa turik bétana kaita át nok máchina, huépulak jïba jubnake, éntok Diosta súaleme üusinake, kaa turik bem joa bétanam kaa natuatunake éntok bem éäpo jïba jíapsihuäpo.

⁷ Bueítuk úttea, jü obispo kaa türik bétana kaita at nok machiná Diosta tékil ä joapo kaa au buérialinake, kaa juénaratunake, kaa vino jílérótunake, kaa nássuäratunake, tómita kaa türik bétana huemta kaa úkulnake.

⁸ Al-la ä joapo ára huatem mabetnake, tühuata naknake, éntok suámsi au núnake, lútula jíapsinake, santosi jíapsinake, ä jíápsäpo áapo au yüeka au yekanake,

⁹ ára áamak ä tahuarianake juka nok lutüriata, ä majtíahuaka pámani, éntok ket ára ámeu noknákë, yore majtihuäpo kayta täbuiasi jípureka, éntok jume ä nok bėjreka nokame ahuä temajtuaka ä tü etuana, jünehuamta am maknake.

¹⁰ Bueítuk ketunem juebénaka aane, jume lütüriata nok bėj-reme, jume kia jájana jítat nokame, éntok yore baytähuame, éntok chë junne jume circunciónta hueriame.

¹¹ Úttea huamei tem páttiabéchïbo; bueítuk síme joamim jíapsi násonte kaa tühuata am majtíaka, ikäi joakam tómita yún koba báare.

¹² Senu áme násuk profeeta ín el jiaahua: “Jume cretapo joomem jïbam ára nókichi, animal kaa susuäram bénasim maachi, jïbuäram, obéram.”

¹³ Ìri ä nokäu lütüria. Juari béchïbo, kuttílásë ámeu nooka, juka Diostat ehuamta türik am jípunakë béchïbo,

¹⁴ kaa jume judíom cuentommet suánake, éntok huame yorémem nesauriachi, bueítukim lütüriata omoute.

¹⁵ Síme chïcha machirata kaa jípure, jume chïcha machirata kaa jípureme béchïbo, të huame jíapsi nasontulataka kaita súaleme béchïbo, síme chïcha maachi; bueítuk jü bem éeri éntok jíapsi suära nasóntula.

¹⁶ Diostam emo täya tüya, të hua bem jita jóaubeyim ä omoute. Kuhti machirata jípureka, Diosta bej-rekam jiápsa, jita türik júne kara joaka.

2

Jü lütüriata yore majtiahuame

¹ Të empo Akë ä nooka juka kaa täbuiasi huentä yore majtiahuamta.

² Jume yoiyöturim yúmalasim suamsi emo núnake, kaa yún nokaka, suamsi, emo yörihuäpo tülisi, Diostat ehuäpo kaa täbuiasi, emo nakuäpo, entok ära jita böbithuäpo. Jiapsina, áma yeu huée béchibo, jum kaa tühuapo.

³ Ínëli jume jamýölam, bem jiápsäpom yörisi machisi emo núnake, kaabetat kia nokaka, vino jihuame kaa am yuínake, tühuatam ära majtianake;

⁴ Jume jáamuchim chë kaa yoiyöhuemim majtianake, bem kunam am náknakë béchibo, éntok bem asoam,

⁵ entokim suamsi emo nüyeka, kayta kaa türik joaka, bem joam am suayanakë béchibo, tü jiápsitam jípunake, bem kunam bétukim emo am núnakë béchibo, bueituk Diosta nokibet bette nokta kaa ä bétana noknä béchibo.

⁶ Alë bénasi kétchi, jume jübua yoiyötume kuttilasë ámeu nooka: suamsi emo am nü sáhueka;

⁷ símepë bat emo ketcha ejemplopo, tekilpo türik joaka, yore majtiahuäpo, yúmalasë emo bittebo, entok suamsi,

⁸ nokta türipo entok kara omouteta, bueituk jü ä béj-reka huéme ä tiunakë béchibo, entok kaita juénak enchim bétana nok machik jípureka.

⁹ Éntok jume saulerommehuë kuttílasi nooka, bem tékom bétukim emo núnake, símeku am türeu jonake, katim elaka am nok bejnake;

¹⁰ kabeta baytahuaka jita ä uhuanake, ál-la símeku ä bitteboka lútula au núnake, bueituk símeku jü Diosta bétana yore majtiahuame itom jinëume üjyorisi bittunake.

¹¹ Bueituk jü Diosta tü eäü áu bittebo, síme yoremem jinëuriata makbareka,

¹² itom majtiaka, juka Diosta kaa yörihuau tojaka, éntok juka ániapo kaa türik úkulhuamta, juéna éerita tojaka, ímite jiápsinake suamsi, lútula entok Dios huáateka,

¹³ juka tüisi al-lehuäpo mabet-báahuamta boobíchaka, entok ujjorisi au yeu machirianakeme jü buere Dios, éntok Jesucristo itom jinëukamta,

¹⁴ jü ito béchibo au tojakame, síme kaa türiku itom jinëu báreka, éntok tossaala itom báksiaka ä pueblo attiapo itom jípu báreka, éntok tü tékilta johuäpo naybuk-riata jípureka.

¹⁵ Íkäre ámeu nooka, kuttílasi éntoke yäura úttiata jípureka kaa türi bem yári am toij sauhue. Kaabe kaa kia kaitäpo enchi jipunake.

3

Lútula jíapsi jipuhuame Diosta tü eäpo

¹ Amëhue am huatisauhue, jume gobierno tékilta jípureme entok yauram nesahueme áme bétuk emo am jípunakë béchibo, nesautam jonake entokim at jiapseka tékilta jonake.

² Kaabetachim juënak noknake, katim nássuäleromtunake, ál-lam huatemmakim tülisi emo jipunake, simë yanti ehuamta bittteboka sime yoremem bíchäpo.

³ Bueituk ítapo ket bannaataka kaa susuakay, katte Diosta nésaupo rejtey, chikturataka, sime juëna éerita hétuk ito jípureka. Kaa túhuapote jíápsay, éntok jita ito nat úkuleka, kaa bibit péehuaka, éntok huatem kaa bibit péaka.

⁴ Të juka Dios itom jínëukamta tü ehuamta itou yeu machiako, éntok sime yoremem ä nákéhui,

⁵ itom jínëuk, kaa lútula huëpo tuhuata itom yáakä béchïbo, ál-la itom ä nak jiokolëpo, bajsiahuaka bemélasí tomtihuäpo, éntok Espírítu Santopo bemélasí ä yahuakapo.

⁶ Jü, buéresi yüni itot ä chíbejtiakähui, Jesucristo itom jínëukamta bétana,

⁷ bueituk lútula jíápsihuamta ä tü eäpo jípureka, amakte herenciata jípureka tahua, yü jíápsihuamta itom boobichä pámani.

⁸ Íri nooki huitti lütüria, Íachiri katë kom eaka, kutti am téjhua, bueituk jume Diosta súaleme tü tekilpom jíba emo jipunake. Ímëri türimme, éntok yoremem ania.

⁹ Të juka nokta kaa nau bataka huemta katë ä jikkaijbáare, éntok juka nat tomti kat-huamta bétana kia nokhuamta, éntok juka leyta bétana nau nok nássuahuamta, bueituk kia bejja éntok kaitapo yore ania.

¹⁰ Jü yoreme emo näikimtehuamta joamta, séjtuli éntok guosa kuttílasi áu noksuka, pakunë yä tahuaria.

¹¹ Juneate hua ínëli áu nasontekame, Diosta bejre, éntok bette noki at chuppe, juka bette nokta at chupe béchïbo.

Jita ä yánakeu bétana au nokak

¹² Artemasta ö Tíquicota émou nee bíttuako. Emo bamijtuaka pueblo Nicópolisu inou yepsa, bueituk júmüne, sime séberia tiempopo tahua báreka eiya.

¹³ Jü Zénas leyta yúmalasi täyame éntok Apoolojta, al-leake am boo tojja, kayta ámeu bínakë béchïbo.

¹⁴ Jume itomak aanim am áraunakë béchïbo, jum tü tékilta johuäpo. Bueituk jume jita ámeu bëyemmehui am anianakë béchïbo; bueitukim ínëli huatem tuhuata joorianake.

Teboteri éntok ä chupëpo Diosta tü eähui

¹⁵ Sime jume ínomak aneme enchim tebotua. Jume Diostat ehuäpo itom nakemë tebotua, Diosta tü eäu enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojteri Filemóntahui

Teboteri

¹ Pablo Jesucristota béchïbo pereeso, entok jü hermaano Timoteo, jü nákhuaame Filemóntate tebotua, itomak tekipanuaamta,

² entok kétchi hermaana Apia nákhuaamta, entok Arquipota, Diosta tékilpo itom jáläekamta, entok huame Jesucristota súalhuäpo náu aanim, em jóapo nau yayajame.

³ Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Áchayta bétana entok itom Señor Jesucristota bétana.

Filemón Diostat éiya entok huatem nákke

⁴ In Diostane baisahueka emou huáate, oraciónim ín joä beleki,

⁵ bueitukne ä jikkaja, Señor Jesucristota súaleka em ä nákehui, entok sïmem huame Diosta bíchäpo huélpüsi emo nüyeka jiápsame.

⁶ Huä Diostat éehuame huatemmeu em nokäu, huitti át jünee huamta enchi máknake; ínëli sïme jü tühua enchimmet ayunake, Cristo Jesússta huämi.

⁷ Bueituk tüisite al-leiya, entokte jiápsi yéjtehuamta jïpure, em huatem náké béchïbo; bueituk empo, ín saila, jume Diostau bíchaa huélpüsi jiápsame bem jiápsihuaam óusi éiya.

Pablo Onésimota béchïbo jïokot jiaahuak

⁸ Huäri béchïbo, Cristota bétanane lütüriata jïpure jïöbe, emót ín nésaunaké béchïbo, hua jita chë türik bétana,

⁹ tëne emou jïokot jiaahua, yore nákhuaamta téhuampo: inapo Pablo béja öla, entokne pereeso Jesucristota béchïbo.

¹⁰ Én éntokne ín üusi Onésimota béchïbo emou nooka, nee preesotuk Cristota bétana yeu yoremtukame.

¹¹ Huä bannaataka kaa emou türiakaihui, të ëni emohui entok inou júne türi.

¹² Én éntokne júchi emou ä bíttua. Akë ä mabeta, em nee mabetäpo bénasi.

¹³ Bueituk inapo inomak ä tahuatua péa jïöbe, enchi kara inomak anëpo, nésaute nee ä joria iaaka, imi cárcelpo evangeliota béchïbo preesotaka ín anëpo.

¹⁴ Tëne kaita yáa báare kaa em ínel éäpo, bueituk ínëli jü em tü éeri kaa útteata ä yáariä béchïbo, ál-la em júnen éäpo.

¹⁵ Bueituk jamak iári béchïbo au näikimtek emo bétana, jaiki huásuktiapo jáni, én éntok bát bíchaa sïme huásuktiapo enchi ä mabetnaké béchïbo,

¹⁶ të ëni kaa súmataka enchi tekokam ténasi, të ál-la chë junne, súmataka béppa, ä sailaka tüisi ä huátia ténasi. Inapone tüisi ä nákke, të jïbatua empo chë junne. Ä yoremtukä pámani, em ä nákéu türi jïöbe, të chë júne müsäla maachi, jü em ä náknakhui, Cristota súalhuäpo.

¹⁷ Én éntok ä junëlitunakey, Cristota súalhuäpo empo inomak huëtek, Akë ä mabeta, em nee mabetä bénasi.

¹⁸ Entok jítäpo júne kaa tüisi émomak tahuaka enchi huikiriätek, juka enchä huikiriähui, inohuë ä tójja.

¹⁹ Ínapo Pablo ín mámammeyne ä jïojte: ínapone ä béjtuanake. Kaa täbuiasi emou jiau béchïbo, émpë chë nee huikiriiya.

²⁰ In saila Señorta súalhuäpo, arë nee ania jäni; nechë jíapsi yétcha, jimyore béchïbo, Señorta súalhuäpo.

²¹ Emoune jïojte, juka nésau éhuamtat ára em joäbet éaka, jünéaka chë júne ín nokäu béppa em ä yáanakëhui.

²² In áma emou yebijnakehuë huéchiapo jípure; bueítuk Diostau enchim buaná béchïbo júnentunake, jü áman enchim ín bínnakëhui.

Teboteri entok Diosta tühua

²³ Epafra enchi tebottua; áapo ínomak pereeso Cristo Jesústa béchïbo.

²⁴ Entok huate két enchi tebottua: Marcos, Aristarco, Demas, entok Lucas, ínomak tekipanuame Diosta tékilpo.

²⁵ Itom Señor Jesucristota tühua enchim jíapsimaktunake. Júnentunake.

Jü Carta Hebreommeu Jiojteri

Dios ä Üusihua bétana nok-la

¹ Dios juebénasi noksulatukay yún kaa nanäla machisi júnak táapo täbui taahuarimmechi, jume áchayhuarimmehui, profheetam huämi.

² Én ímëi taahuarim chúkula huëpo ä üusihua huämi, itou nok-la. Íkái éntok ä yö yáaka símeta ä mámpo tójjak; ániata éntok áapörik béchibo yáuhuak.

³ Áapo ájária jü bélojkosi símek béppa Diosta uyjória, éntok tua alébenna símeku, síme ániat ayukamta jíapsítua, símeta tútti jípure ä nok úttiárayi. Éntok Áapo mukuka símek béppa túlisi itom báksiak, kaa tú yáarim itom úhuhuaaka. Huanäi ámani jikat jü tua yörisi machik bátam bétana yejtek.

Jü Usiari ángelesim béppa chë yörisi maachi

⁴ Íari béchibo ángelesim béppa chë yörisi machisi tahuariahuak, éntok bempörim béppa chë yörisi machi téhuam mákhuak, tua Diosta ä üusi béchibo.

⁵ Bueítuk, çjauhueysu Dios jabe ángeltau ínel jiaahuak:

Émpë ín Üusi;

ínapone én em Áchaytaka taahua?

Éntok kétchi:

Ínapone én áa béchibo áchayhuari;

áapo éntok ín üussitunake.

⁶ Éntok kétchi, juka késam huérita ániau kóm bíttuaka jume ángelesimmeu ínel jiaahua:

Tónommeyem áu jápteka ä yöre.

⁷ Jume ángelesim bétana éntok két ínel jiaahua:

Ä ángelesim jekata bénasi johua;

jume nésauta ä joriame éntok táij bétemta bénomme.

⁸ Éntok ä Üusi bétana ínel jiaahua:

Dios yörisi machi bankopo káteka, jíbapo béchibo nésahue,

éntok jü kuta em réytaka áy nésahueu huitti lútula huéeka bíttu.

⁹ Juka lútula jíapsihumtë nákke;

të juka kaa türik éntoke kujti eäke kaa huáatia.

Íari béchibo Dios enchi áma yeu púuhuak.

Jü em Dios éntok musála machisi al-leehumta enchi mákka,

em jáläim béppa.

¹⁰ Éntok íkái két nooka:

Empo, Señor, símeta naatëpo buátë yáuhuak;

jü téhueka junne em mámmey yári.

¹¹ Íri lütinake, të empo jíbapo béchibo tahuanake;

jü huate éntok súpem bénasi moynake.

¹² Éntok huépul súpem bénasë nat am tóttianake,

éntoke chúkula täbui bemela súpem béchibo am nakulianake.

Të empo katë täbuiasi tahuanake, éntok em huásuktiriam katim lütinake.

¹³ Bueítuk jauhuey taaposu Dios, jábe ángeltau ínel jiaahuak:

¿Ímire ín bata bétana yejte,
jume enchi bej-reka kateme em guókim bétuk nee am órëu tájti?

¹⁴ ¿Jachum kaa espíritu áusüli, jume Diosta tékilpo aneme? Ímëri juka jínëurita mabetnakeme bem anianakë béchïbom äbo bittuari.

2

Jü buere jínëuria

¹ Huäri béchïbo, úttia tüisi át suaka itom ä bínnakëhui, juka Diosta noki itom jikkajakähui, juka itom súalëu kaa koptiä béchïbo.

² Bueïtuk jü noki ángelesim nokakäu huitti taahuak; entok jume Diosta bėj-reka ä nésauri kaa bem yáakäu, lútula éehuäpo júne két bette noki ámet chüppuk.

³ ¿Jáchisute áma yeu sákanake jäni? ¿Juka jínëuriata tüisi yörisi machik kía kaitäpo bichäteko? Jü Señor íäri bétana bát ä nookak, kësam huëpo; jume ä jikkajakame éntok itom ä téjhuak.

⁴ Ínëli Dios ä lütüriatey ámemaki. Jume señaalim entok buéresi huëpo kaa täyahuamta entok obiachik kara johuamtam johuay. Espíritu Santo éntok ámet ä näikimtey, ä éä pámani.

Jü yore jínëihuamta yáakame

⁵ Bueïtuk Dios kaa jume ángelesim mámpo ä tójjak, juka ánia äbo huémta; íäri bétanate náu ettejo.

⁶ Të séjtul huëpo senu nookak, Diosta noki jïojteripo ínel jáaka:
¿Jábësa jü yoreme em áu huáatinakë béchïbo,
entok jü yoremëta üusi em áu yéebijnakë béchïbo?

⁷ Íkäre yáaka ángelesim beu chë ili bétuk ä tahuariak.

Ä yörinäu éntok símek béppa ujjorike ä coronatuak.

Éntoke juka em yáakäu símete ä mámpo tójjak.

⁸ Símete ä guókim bétuk tahuariak.

Bueïtuk ínëli símeta áa bétuk tójaka, kaita yeu bëaka, símeta áa bétuk tahuariak. Tëte ketune kee jee ä bitcha, juka símeta áa bétuk tahuanakemta.

⁹ Tëte huákäi bitcha, juka ángelesim násuk ili bétuk tahuariahuakamta. Jesús ä yörihuäpo entok símek béppa ujjorik coronatuahuak. Jïokot áu ä síkäpo muukuk, bueïtuk Diosta símem náké béchïbo kókkohuamta nüka.

¹⁰ Ínëli türiakay símeta áttiakamta béchïbo, bueïtuk áapörík béchïbo síme aayuk. Ä üusim símek béppa ujjorikum am huéria báreka, jum jïokot anhuäpo yúmalasi ahüä nütuak, juka jínëuriata áme béchïbo yáakamta.

¹¹ Bueïtuk Dios santosi jïapsihuamta yore makame, entok jü santosi jïapsihuamta mabetame. Símetakam huepulaik jíba áchayek. Huäri béchïbo jü Diosta Üusi kaa ámey tihueka am saila rókka,

¹² ínel jáaka:

Em téhuamne ín sailammeu noknake,
entokne yún emo náu tójjlame násuk himnomne emo béchïbo buiknake.

¹³ Entok júchi ínel jiaahua:

Ínapone át éenake.

Júchi éntok bemelasi ínel jiaahua:

Ēni ínapo, entok jume usim Diosta nee mákakähui.

¹⁴ Jachin jume usiarim náu áchayek takaapo entok ójbopo am nanäláytuká bénasi, áapo két takaapo entok ójbopo ánëli áu jípurek. Bueituk ímí huämi ä mukukábey, juka kókkokhuamta núk kátekamta kaitápo tahuariak. Íri béja jü diablo.

¹⁵ Huanäi kaitápo am yáaka, áma yeu am huíkkek, jume símem kókkohuamta májhueka áa bétuk emo jípureihuum, bem kókkou tájti.

¹⁶ Bueituk tua lütüriapo kaa jume ángelesim aniak, ál-la jume Abrahamtat yeu kat-riam.

¹⁷ Íari béchíbo úttiatakay, símeku ä sailam bénatunakähui. Ínëli yore nák jiokolihuamta jípureka huitti tiöpopo chë néshahue, Diosta néshahui joaka, entok juka pueblpo kaa türik bem yáari am úuhua.

¹⁸ Bueituk áapo két jiokot ansuk, kaa tühuapo jíöbilahuaka. Íari béchíbo áapo úttiata jípure, jume kaa tühuapo jíöbilahuame ania béchíbo.

3

Jesús Moiséjta béppa chë yörisi maachi

¹ Jüntuksan Cristopo itom hermaanom yeu púarim, téhueka bétana núnutaka jíápsame, áachem suuhua, jü apóstol entok tiöpopo buere yáutat itom át éapo, Cristo Jesústachi.

² Áapo kaakun bíchaa áu náyoteka ä yuktiahuaka páman jíba áu nüka, entok Moisés kétchi ánëli, símekuu jum Diosta jóapo.

³ Bueituk íri, Moiséjta béppa buéresi yörihuaka bít-hua, jachin jü kárita yáakame chë yörihuaka bít-hua, jü kárita béppa.

⁴ Bueituk jábe ä yáala, juka kári yáataka kátekamta; tē juka síme ayukamta, Dios ä yáuhuak.

⁵ Lütüriapo Moisés símeku kaa áu náyoteka tekipanuaq, jum Diosta jóapo, ä sáyhuaka pámani. Íri lütüriatata taahuak, áa bétana tüisi nokaka.

⁶ Tē Cristo usiaritaka ájária, entok kárita béppa lütüriata jípure. Íri kári éntok itapote ájáriam, bueituk itapo itom mabetakáu kaa ito náyoteka ä ériakátek itom jíapsäu tájti át éaka, entok juka jita boobít-huäpo ito jábeleka.

Diosta pueblo jimyoreria

⁷ Huári béchíbo, jü Espíritu Santo ínel jiaahua: Bueituk empo ä nokáu én jikkajáteko,

⁸ katem enchim jíapsim námakasi johua, júnak-riapo jume Diosta béj-reka ánia bueka päriapo jíöbilahuaka ayukame bénasi.

⁹ Ímirim nee jíöbilak, jume enchim áchayim.

Nechim jíöbilak nee áma yumäu jüneria báreka.

Huanárim juka ín yáakáu bitchak, cuarenta huásuktiriampo.

¹⁰ Íari béchíbone ámeu öomtek, huamei nát tómti katemmehui, ínel jíaka: “Jíbem náa kannake, enchim jíapsipo kaa yánti éaka, éntokem ín böom kaa täya báare.”

¹¹ Huári béchíbo ín öomtēu bát kéchakane ínel jiaahuak: Kaibum áman kimunake jum inot jimyorehuäpo.

¹² ¡Áachem suuhua! Hermaanom, enchim násuk kaabe kaa türik jiápseka kaa ä súaleka áu náyotenake, jum Dios jiápsamta súalhuäpo.

¹³ Ál-lem chikti táapo kuttílasi náu nooka, ketune tiempota jípureka, bueítuk ínëli kaabe enchim násuk námakak jiapseka annake, kaa türikuu baítaütaka.

¹⁴ Bueítukte Cristotamak ä áttiak, juka áa bétana itom jípunakëhui kaa ito nayoteka itom jiapsäu tajti, juka át éehuamta itom naatekäpo bénasi.

¹⁵ Én éntok íkái nokhua násuk:

Eme ä nokaü én jíkkajakáteko,
katem enchim jiápsim námakasi johua,
jume júnaköri nee öomtituakame bénasi.

¹⁶ ¿Jábesamme, jume ä jíkkajisuka, ä öomtituakame? ¿Jachum kaa síme jume Egiptopo Moiséjtamak yeu sájakame?

¹⁷ ¿Jábemmaksu cuarenta huásuktiapo omtey? ¿Jachu kaa jume Dios bejrim yáakammaki? Ímëi bem takahuam éntok ánia see päriapom huátteka kókkok.

¹⁸ Entok, ¿jábemmeusu ä noki bát kéchaka am téjhuak, kaa áman am kimunake tíaka, jum áamak jimyorehuäpo? ¿Jachu kaa jume ä nésahui kaa yáakammehui?

¹⁹ Entokte am bitchak, kara áman kimuka am tahuakahui, kaita bem súalëra béchïbo.

4

¹ ¡Átte suaka Diosta máujnake! Bueítuk jachinai junne jü jimyorehuäpo kimu báahuaka boobit-huame, huate enchim násuk aneme kara ä jájameka tahuanake.

² Bueítuk itou két jíba ánëli nok-ri, jü bemela noki bempörimmeu bénasi. Të jü noki bem jíkkajakähui, kaitapo taahuak, juka Dios éehuamta kaa am jípureka béchïbo, jume ä jíkkajakame.

³ Të ítapo ä súaleme áamakte áman kimula, jum jimyorehuähui, ä jíakä pámani:

Ín omtëune bát kéchaka am téjhuak,
kaa áman am kimunake tíaka jum jimyorehuähui.

Éläposu juka tékilta béja chúpasulatukay jíöbe, juka ániata naatekäpo naateka.

⁴ Bueítuk séjtul huëpo jimyore taahuata bétana ínel jiaahuak:

Dios jimyorek síme tékilta yáasuka,
jum guoy búsan taahuata huëpo.

⁵ Entok ímí júchi bénasi:

Katim áman kimunake, jum ín jimyorehuähui.

⁶ Huári béchïbo, ketune huate bëye áman bem kimunakëhui, entok kétchi huame bát bemela noki ámeu nokhuakammehui, katim áman kiímuk, nésauta kaa bem yáakä béchïbo.

⁷ Én éntok júchi taahuata yétchak ëni, ínel jíaka: Chúkula tiempota simsuko, Davidta huam, ínel jíayhuäpo:

Eme ä nokäü én jíkkajakátek,
katem enchim jiápsim námakasi johua.

⁸ Bueítuk Josué juka jimyore taahuata am mákakáteko, kaibu júchi tábui taahuarita bétana nok éiyey.

⁹ Huäri béchibo ketune jimyore taahuari áma tahuala, jü Diosta pueblo béchibo.

¹⁰ Bueituk jü Diostamak jimyorehuäpo kibak-lame, két tékilta yáasulataka jimyore. Dios két alë bénasi jimyore, ä tékil yáasulataka.

¹¹ Ámante kimu báreka éenake, jum jimyorehuäpo; bueituk kaabe áma áu náyotenake, huámëi bénasi, jum nésauta kaa johuäpo, kaa türiku.

¹² Bueituk jü Diosta noki jiäpsa, entok símeku áma yuuma, entok síme kúchirim náu bíchaa buahuiakame bénasi chë mékka tájti ára jita chúktia. Jiäpsichi entok espíritut junne ára kibake, óta tónoapo entok tuétanompo junne; entok juka yorem éeri jiäpsipo ayukamta jüneria.

¹³ Jü yáataka ayukame ä bíchäpo kara ésotu, entok síme súpe joaritaka étapori ä bíchäpo. Huáahui lúl-late jápteka yeu ä buijnake, itom yáalahui.

Jesús jü buere sumo sacerdote

¹⁴ Én éntokte ä jípure, juka sumo sacerdoteta, téhuekata béppa jikau sikamta, Jesús jü Diosta Üusi. Áapörík súalhuápote jiba annake.

¹⁵ Bueituk iri sumo sacerdote ára itom jiokoleka ára itom ania. Jüneiya ítapola kara itom áma yumähui. Áaposu két ito bénasi kara áma yúmam ténaka jiöbilahuak, të áapörikut jü Dios bejri kaita át aykay.

¹⁶ Áute rúktinake, tüisi át jiäpseka, Diosta yörisi kátekäpo, juka nák jiokolihuumta jajam báreka, entok Diosta túhuapo kaita bëaka jiokot anhuäpo yore aniamtahui.

5

¹ Bueituk síme sumo sacerdote yoremem násuk yeu púari, áme béchibo obisi an íaahuaka Diosta bétana núnuri, juka Diostau bíchaa näikiata entok animaalim ójbo, jume Dios bejrim béchibo ä yáa íahuaka.

² Bueituk yánti áu nüyeka ára am boobinnake, jume kaita täyaka kaa túhuapo emo náyotelame entok kaa suasi emo nüyeme, jünéaka áapo két áme bénasi kaa úttiaka jiäpsihuäpo áu ínnéaka.

³ Júneli juka Dios bejri áapörikut éntok yoremraatat ä ayuka béchibo, úttia ili kabarata mëaka Diostau bíchaa ä näikianakëhui, yoremraata béchibo entok áapo béchibo.

⁴ Bueituk kaabe kia ínel ä éä béchibo tékilpo áu úttiltebo báanake, ál-la hua núnuritaka Diosta bétana yuktiari, Arónta núnuhuaka bénasi.

⁵ Júnëli kétchi Cristo jum símek béppa ujyoriku kaa áu úttilek, juka sumo sacerdote tékilta áu mákaka, ál-la hua ínel áu jíakame:

Émpë ín Üusi;

ínapone í taahuarit enchi usiak.

⁶ Bueituk kétchi sékána ínel jiaahua:

Émpë tékil sacerdoteta yúu tútti jonake,

Melquisedecta yoremempo jometaka yö yáatukä pámani.

⁷ Të Cristo ímí buíapo jiäpsaka, jiokot éaka nookak, ópuam guötiaka hua úttiata jípuremtahui, ä muknakepo ára ä jínëumtahui. Ínëli éntok íari béchibo jikkaijtuk, yörisi májhueka.

⁸ Usiaritaka junne, jiokot ä anë násuk, nésauta ára joaka taahuak.

⁹ Entok yúmalasi chúpemta mákhuaka, juka jíbapo béchibo jínëuriata yáuhuak, símem ä nésahui jo báareme béchibo.

¹⁰ Huanäi Dios ä jüneriatebok, sumo sacerdote tékilta ä mákaka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

Jínhua maachi, jü Diosta súaleka ä tóijhuame

¹¹ Íäri bétanate yún ára jita nooka, të obiachi jünakiachisi ä nok báahuäpo, enchim kaa huitti jikkajä béchibo.

¹² Bueituk eme béjem huatem ára majtia éiyeey, bueitukem béja yún tiempota huéria. Të ketune bëye jü enchim majtianähui, juka chë kaa obiachik Diosta nokpo bát huémta. Éntokem ínëli kaa áma yúmaka tahuala, ili usita lechim lejyë bénasi; bueituk karem buáhuamta buäye.

¹³ Síme jume ketune lechi jëyeme ketim jee árahue, jum lútula huémstat jüneeuhäpo; bueituk ketunem ili uusim.

¹⁴ Të jü bette buáhuame jume yötulame béchibo. Ímëri jum élaka jita johuäpo emo majtialataka, akim ä jüneria, juka jüneeuhamta, tühuata entok kaa tühuata bétana.

6

¹ Huäri béchibo, juka bát itom majtiahuakau huamte sákasuka, Cristota bétana huémta yúmalasite bát bíchaa át jíapsi báreka éenake. Katte júchi ito ä majtianake, juka téta nahuata júchi yecham ténasi entok juka tekil mukiapo hueme kókkko huaú yore hueriame. Të jü Diostat éehuame iri jü jíapsi kúaktihuame,

² jü batóhuamta bétana yore majtiahuame, jü jábetat béppa mámteka Diostau ä nok-riahuame, jü kókkkolam jíabitëhui, entok jü bette noki jíbapo béchibo chúpanakeme. Béjate símeta íkái täyasula.

³ Entokte íkái yáanake, lütüriapo Diosta júnel éayo.

⁴ Bueituk karam jájamtuka tatahua, jume séjtu machiriata mabetakame, jü jikattana Diosta tü éeri bem jihuekäu entok Espiritu Santota huam bem mabetakähui,

⁵ Diosta tü noki entok juka úttiäraata ánia äbo huémstat jihuekame.

⁶ Ímëi amáu nóttekame karam júchi bemelasi jíapsi kúakte, juka Diosta Üusi bempörim béchibo júchi bemelasi kúrusit poponteboka, júchi símem ä junnerianakë béchibo.

⁷ Jü buía juka yúkuta juebénasi kóm huáttemta jëyeme, entok júya síarita yoyótutuame, türi takaka jume buíata tekipanuame béchibo, iri buíya Diosta tühuam mabeta.

⁸ Të jü buía huíchata entok táchinota sisiuriame kaa türina; chúkula bette noki át chúpahuaka táana.

Jü bobithuame huitti ehuäpo itom jípurëhui

⁹ Én éntok, eme nákuhame, huittite jüneyia juka jita chë türiaka bétana, jínëuriata jípureka, éläposute ínëli nooka.

¹⁰ Bueituk Dios tü éehuäpo lütüria páman jíba aane; äapo kaibu ä koptianake, juka tékilta áapörík nákeka enchim yáakähui, jume Diosta bíchäpo santosi emo nüyeme béchibo; éntokem ínëli ketune jita am joria.

¹¹ Tëte enchim huehuëpulammet ä bit péiya, juka jíba enchim joähui kaita yeu bëaka enchim jíápsau tájti, juka huitti éaka boobit-huamta.

¹² Bueituk jü óbera kaa enchimmet ayunake, ál-lem huame Diostat éaka tekipanuame entok ínëli jume yánti éaka juka Diosta nokakäu mabet báareme. Ímëi bénasem emo nü báreka éiya.

¹³ Bueituk júnakoy Dios juka Abrahamta mabetnakëu ä mák rókaka nookak. Të kaabeta áa béppa chë yörisi machik téhuak, nokta yéché béchibo. Huanäi áapo áu bát kéchaka nokta yétchak,

¹⁴ ínel jíaka: “Ínapone tua lútüriapo juebena tühuata enchi máknake, entokne jume emót yeu katnakeme buéresi am bürurianake.”

¹⁵ Ínëli yánti éaka ä boobíchaihuik. Huanäi ä jájamek, juka nokta yéchapo áu nokhuakamta.

¹⁶ Bueituk jume yoremem tua lútula huëpo jábeta chë yörisi machik bát kéchakam nokta yécha. Huanäi jü noki bát kéchahuakame lútüriataka chúchupe.

¹⁷ Íari béchibo, juebénasi Dios kálakosi ä bittebo báreka, jume ä mabetnakeme béchibo juka yörisi machik bát kéchaka nokta máktaka bem boobíchaihui, ínëli yúu tütti ä lútüriatebok, juka yörisi machik bát kéchaka ä nokakaihui.

¹⁸ Bueituk ímëi guoy huëpo kara tábuiasi yáatüpo, Dios kara ára nókichi. Ímite útsesi jíapsi jótehuamta jípure, áu rúkteka áapörikut boobíchaihuime.

¹⁹ Íkäite nülatata itomak ä jípure itom jíapsi béchibo, barco ancla tenasi. Íri éntok áman téhueka tiöpopo velota bia tájti yúmala.

²⁰ Ímiri Jesús bát áman kibakek ito béchibo, jíba béchibo sumo sacerdote yáataka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

7

Melquisedecta sacerdocio

¹ Íri Melquisedec Salempo rey, yörisi jikat Diostau sacerdotetukay. Abrahamta nankirika yeu siika, nássuahuäpo reyesim kobalataka ä yebisiseyo. Huanäi juka Diosta tü eäu ä mákkak.

² Huanäi Abraham nássuaka jum símeta ä kobakäu áapörík diezmota mákkak. Jume Melquisedecta téhuam éntok ínëlim jiau báare “tua bát lútula huëpo rey”; entok Salempo rey, íri éntok yánti jíapsihuäpo “rey ti jiau báare”.

³ Kaa áchayek, kaa áiyek, entok áapat kat-riam júne kaa jípure; jita táapo ä naatekápo júne kaa taahuarim jípure, entok jákun tájti ä jíápsakäu junne. Të ä jíápsäpo Diosta Üusi bënna, entok yúu tütti sacerdocio tékilta jípure.

⁴ Tüisem át suaka ä bitcha, juka buéresi yörisi maachi. Íkäri jü Abraham áchayripo huéeri, jum nássuahuäpo ä kobakäu diezmota ä mákkak.

⁵ Tua lútüriapo jume Levíita usiarim tékil sacerdociota mabetak, entokim nésauta jípure, pueblpo diezmom bem nünakë béchibo, leyta jíä bénasi. Ímëi bem saylahuam, éläposum bempo két Abrahamtat yeu sákala.

⁶ Të Melquisedec jume áapat kat-riammak kaa huéritaka junne, entok kaa Levitammak náikiatukay. Të júnentaka junne, Abrahamta bétana jume diezmom mabetak. Huanäi huaka Diosta bétana mabet báahuamta jípurenta, Melquisedec Diosta tü eäu ä mákkak.

⁷ Kaa yún nokhuäpo síme júneiya: jü chë ilitchi jü chë yöta bétana Diosta tü eäu mabeta.

⁸ Të tua lútüriapo ímí buíapo jume yoremem kokótko me diezmmom mamabeta; të huámi éntok senuk bétana nooka, ketune ä jíapsáhui.

⁹ Entok ínëli jíayhuápo, Levíi Abrahamtamak diezmmom bëjtuak, entok áapo két diezmmom mabeta.

¹⁰ Bueítuk Levíi ketune kee jee yorei Abrahamta, juka Melquisedecta ä nankiseka yeu ä siiko.

¹¹ Bueítuk juka levíita sacerdocio tékil yúmalasi áhuä jípureyo, ¿jatchi-akasu jita áma bëye bénasi täbui sacerdote áu tóboktia, bueítuk ikái bétuk jü yoremraa leyta mabetak, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani? Entok, ¿jatchiaka kaa núnuhuak, Arónta gentepo jometaka yö yáatukä pámani?

¹² Bueítuk jü tékil sacerdocio kúaktiahuakatek, két úttia juka leyta kúaktianáhui ä yáa béchíbo.

¹³ Jü íari bétana nokhuakame täbui tribupo joome; të ímëi náu huérim juka tíöpopo altar tékilta, kaabe ä yáuhuak.

¹⁴ Bueítuk jünakiachisi täyahua, jü itom Señor Judáta familiapo huéritaka. Íari bétana éntok Moisés kaita nookak, tékil sacerdociota ä jooaí bétana.

¹⁵ Íri éntok chë júne jünakiachisi täyahuak, të jábe Melquisedecta bénaaka áu tóboktiakátek, juka tékil sacerdociota täbuiasi joaka.

¹⁶ Kaa yorem ley chúpata huë páman yáataka bem familiapo huéritaka áma yeu sákalame, ál-la kaa ä muknakepo úttiata jípuréhui.

¹⁷ Bueítuk áa bétana nokhuaka täyahua:

Émpë jíbapo béchíbo sacerdote,
Melquisedecta yoremraapo jometaka yö yáatukä pámani.

¹⁸ Íari béchíbo jü nésauri bannaataka huéeri kaitäpo taahuak, kaa úttiata entok kara jita ä joaí béchíbo.

¹⁹ Ínëli jü ley kaita yúmalasi yáuhuak. Ínëli naate jü chë türi boobit-huame; íari béchíbote Diostau rukte.

²⁰ Íri kaa kía yáahuak, ál-la jü noki yörisi machika bát kéchahuaka yáahuak.

²¹ Bueítuk jume huate sacerdotem kaita noki yörisi machik bát kéchahuakam áma yeu púahuak. Të íri, juka yörisi machik bát kéchakame ínel áu jiaahuak:

Jü Señor yörisi machik bát kéchaka,
kaibu amáu bíchaa kúaktinake:

“Émpë sacerdote jíbapo béchíbo,
Melquisedecta yoremraapo jometaka yö yáatukä pámani.”

²² Íari béchíbo Jesús juka nokta náu tütehuápo chë türik, ä lütüriatunakë béchíbo, áu bát kétchak.

²³ Jume huate sacerdotem éntok emom büruriak, bueítuk bem kókkö béchíbo kara naa búrujti át kaatey.

²⁴ Të íri, jíbapo béchíbo jíapsaka, sacerdocio tékilta jípure, kaa lülütemta.

²⁵ Huári béchíbo két jíbapo béchíbo ára am jínëu, jume áapörík eä páman Diostau rúkteme, huanái jíapsaka kaa chúkteka áme béchíbo Diostau am nok-ria.

²⁶ Bueítuk íri sumo sacerdote ito béchíbo türiakay: huépülsi áu nüyeka, kaa juënak éaka, jita chícha machi kaa át cháchätu. Juka kaa türik johuá násuk sékana áu jípure, entok téhuekata bëppa chë mejikat tóboktiari.

²⁷ Juka jikot éehuamta kaa chíkti táapo jipurey, jume huate sumo sacerdotem bénasi. Ímëri bát juka Diostau bíchaa náikiatam jojoa, bem kaa tú yáarim béchíbo, chúkula éntok jume pueblota yáarim béchíbo. Íkãri Jesús séjtul jíba ä yáhuak jíbapo béchíbo, Diostau bíchaa náikiapo áu tójaka.

²⁸ Bueítuk jü ley nokta chúchupa, sumo sacerdotem áma joaka, yoremem kaa úttiakame; tē jü noki yōrisi machika bát kéchari, leytapat chúkula huéeka, jü usiari kaita áu bëyeka yūmalasi yáari jíbapo béchíbo.

8

Jesús násuk huéeka bemela nokta tüteme

¹ Én éntok türi jíöbe, jü tua bát huéeme itom náu ettejhuasakäpo, jü sumo sacerdote itom jípurëu, téhuekapo buéresi reyataka jojohuäpo bátatana yejtek.

² Diosta káripo tékilta johua. Huäri kári tua lütüriapo tabernáculo. Íkãri jü Señor ä tóboktiak, kaa jü yoreme.

³ Bueítuk síme sumo sacerdote juka leyta jíä páman áma yéchari, juka Diostau bíchaa náikiata entok jume kaa tú yáarim béchíbo kabaram súahuamta ä yáanakē béchíbo. Íäri béchíbo úttia áapōrik két jita huériaka Diostau bíchaa ä kíktenakēhui.

⁴ Ä inélituk ími buiapo anētek, katchan júne sacerdotetu éiyey, jume sacerdotem ketune ími anē béchíbo. Ímëi juka Diostau bíchaa náikiatam jojoa, leyta jíä pámani.

⁵ Tē ímëi ä johua, juka téhuekapo johuamta bénnak. Íri éntok mamatua huaka jékkaataka bíttu, juka Moiséjta ä téjhuaahuaka pámani. Tabernáculota ä yáa sauhuek, ínel áu jíaka: “Tüise át suaka ä bitcha; huanäre ánëli ä yáanake, tua alē bénnak, júya káupo em ä bíttuahuaka bénasi.”

⁶ Tē èni chē türi tékiata máktaka ä johua, bueítuk Áapo yoremta entok Diosta násuk huéiyek, juka chē yōrisi machik nokta náu tütehuamta yáa báreka. Íri éntok yáataka óorek, juka chē türik nokhuaka boobít-hua pámani.

⁷ Tē huäri bát huéeme türika yeu sikátek, tua lütüriapo kaibu jariu éehuay, jum guosa huëpo ä yáanähui.

⁸ Bueítuk kutti ámeu nonokak, ínel jíaka:

Én éntok béja taahuarim äbo huéiye, jü Señorita jíä bénasi.

Nokakane nokta bemelak náu tütehuamta yéchanake,

Israel entok Judáta gentemmaki.

⁹ Kaa juka nokta náu tütehuamta bem áchayimmak ín yáakä bénasi, ál-la jü júnak taahuarimmet mámpo am buíseka Egipto buiärapo nee yeu am huíkekäpo bénasi,

bueítuk bempom juka ín noki náu tütehuakapo, ámanim kaa aayuk,

jü Señor ínel jiaahua:

Ínapone bempōrim kía tójjak.

¹⁰ Huäri béchíbone juka nokta náu tütehuakamta yáanake,

jume Israelta gentemmaki.

Entok két ínel jiaahua jü Señor:

Chúkula huámechí taahuarimmet,

jume ín leyimne bem kóba súahuapo órenake,
entokne bem jíapsimpo am jiojtenake.

Entokne áme béchibo Diostunake;
bempo éntok ín pueblotunake.

¹¹ Entok kaabe tábuik majtianake,
áamak aani junne, ínel áu jíaka:
Señorté táya.

Bueítuk simetakam nee táyanake,
bempörim násuk jü chë ilitchi éntok jü chë yötau tájti.

¹² Jum bem kaa tü yáarimpone am jikorinake;
entok jume bem kaa tü ayulammehui,

kanne éntok ámeu huáatinake.

¹³ Bemela noki náu tüterita jiápo, juka bát huémta öra tía báare. Huanäi ínëli jü örataka tahuame momoye, entok sep jëla kaitatunake.

9

Jü buíapo entok tehuekapo santuario

¹ Én éntok, jü bát huéeka noki náu tütehuame, Diosta yöri béchibo nésauta jípurey, entok jü kári ími buíapo Diosta áma yörihuáu yáatukay.

² Jü tabernáculo éntok ínëli örekay: násuk áman náikimtetaka, jum bát huëpo, véelota bía huam bíchaa santosi täyahuay. Ímirim örekay, jü candelabro, jü mesa entok jume páanim Diostau bíchaa náikiari.

³ Të guosa huëpo velota bía huam bíchaa jü tabernáculota senu huéri áma örekay. Íri símek béppa santosi täyahuay.

⁴ Ími örekay jü incensario oro áusülitaka, entok két áma örekay jü nokta náu tütehuäpo arca, símekut oro át téktaka. Ími huáijhua éntok jü urna ti täyahuame oro áusülitaka. Ími huáijhua éntok maná áma örekay, éntok jü Arónta kuta basihuekame, entok jume guoj mamni nésahuim tétaipo jiojteri.

⁵ Íari béppa éntok jume querubinim símek béppa ujyorika jábuekay, bem másammey juka jü nokta náu tütehuäpo arcata páttialataka. Ímiri ojbo öorehuay jume Dios bejrim tucha béchibo. Íari bétanate én kara yún jita nooka.

⁶ Ínëli béja huéchiasi áma óresuka, jum tabernáculo huépul kátana ä náikimteripo, jume sacerdotem élaaka áma kikkimui, juka altarpó tékilta yáa báreka.

⁷ Të jum senu kátana ä náikimteripo, jü sumo sacerdote áapo jíbba huásuktiapo séjtul ójbota huériaka áman kikkibake, bueítuk ójbota kaa huériaka kara áman kibake. Íkai yörisi machik Diostau bíchaa náikiata huéria, áa béchibo, entok jume kaa jünéaka pueblópo Dios bejrim yáalame béchibo.

⁸ Jü Espiritu Santo am jüneetua, juka símek béppa santosi täyahuamta, juka böota áman bíchaa bökamta kee étapohuaihui, jum tabernáculo huépul kátana ä náikimteripo, juka oficio tékilta ketune áma johuayo.

⁹ Íri ímëchi taahuarim béchibo ejemplo, juka ími nokta huë pámani jü Diostau bíchaa náikiari entok jü kabaram súahuame. Júnentaka junne íri kara jíapsi éerita yúmalasi johua, jü Diosta ínëli yörihuame.

10 Īri béja jĭbuáhuame entok jita jĭhuame jĭbba, jü jaikisi emo báksiaka Diosta yõrihuame, nésauri yáataka takaahuata béchĭbo órekame. Īri ínĕlitunake, juka tiempota yúmako sĭmeta bemelasi yáahuáu tájti.

11 Tĕ Cristo yepsaka béja ímĭ aane. Īri áu sumo sacerdote jü tũhua ábo huémtahui. Jü tabernáculo ä tékiakápo chĕ tũrika yúmala, entok kaa mámmey yáari, ál-la ínĕl jĭayhuápo kaa ímĭ buíapo joome.

12 Entok kaa jume chibõram entok beserom ójbo huériaka, ál-la tua ä ójbohua huériaka, séjtuł jĭbapo béchĭbo áman kibakek, jum sĭmek béppa santosi täyahuáhui. Huanäi ínĕli ä yáasuka ä mabetak, juka jĭbapo béchĭbo jinĕuriata.

13 Bueituk jume torom entok jume chibõram ójbo, entok jü be-seerota náposa jume chĭcha machimmet áa béppa huátiahuakatek, báksiahuaka juka chĭcha machik takaahuat úhuataka tatahua.

14 ¡Tĕ chĕ júne úttiak, jü Cristota ójbo! Áapo kaa chĭcha machik jĭpureka Diosta bíchápo áu tójjak, jü jĭbapo béchĭbo Dios Espirituta huámi. Huanäi áapo ä ójboy kókkohuápo jita johuápo itom ä úhuaanake. Huanäi ínĕlite Dios jĭápsamta nésahui jonake.

15 Īari béchĭbo, Áapo násuk huéeka taahuak, juka bemela nokta náu tũtehuápo. Ínĕli ä muknakeu úttiatakay, jume nokta bát náu tũtehuaka bétuk jume Dios bejrim jĭokoriná béchĭbo, ley nésauta kaa johuápo. Huanäi jume núnurim juka boobit-huamta mabetnake, juka herenciata jĭbapo béchĭbo náikiata áme béchĭbo.

16 Bueituk jábetau senu jita tõ sim bárĕteko, jĭõsiata yáatebonake. Huanäi úttia, juka jĭõsiata yáatebokamta muknakĕhui.

17 Bueituk juka jĭõsiata yáakamta mukuk, lütũriatata tatahua; tĕ kee jee ä mukeyo kaita béj-re, jü jĭõsia yáahuakame.

18 Īari bétana kĕtchi, jü noki bát náu tũtehuakame junne ójbo guõtĭpo chũppuk.

19 Bueituk Moisés sĭme ley nésauta gentetau noksuka, beseero entok chibõra ójbota nüka báammaki. Entok kabara bóa síkirik, júya hisoopota huanäi am kómoniak. Huanäi libro nésautat ä sĭtiak, entok sĭme gentetachi,

20 ínĕl jĭakari: “Īri jü nokta náu tũtehuakapo ójbo, Diosta enchimmet nésahueka pámani.”

21 Entok kĕtchi, ójbota át sĭtiak, jü tabernáculotachi, entok jume Diosta yõrihuápo jita ámey jojuhammechi.

22 Entok ójboyi batte sĭme báksiataka tahuanake, leyta jĭá pámani; tĕ ójbota kaa guõtĕk, Dios bejrim kara jĭokorina.

Cristota kúrusit mukukäu Dios bejrim yore úhuua

23 Úttiataka tatahuay, juka téhuekapo ayukamta bénnak ínĕli ä báksiaturáhui; tĕ jü téhueka bétana huéeme huatek béppa chĕ tũrik Diosta bíchaa náikiata huátia.

24 Bueituk jü tua sĭmek béppa santosi täyahuame Cristota kibakekápo jü bát yáahuakamta bĕnna, tĕ kaa mámmey yáari, ál-la téhuekapo Diosta anĕpo órek. Huanäi Áapo áman kibakek, ito béchĭbo.

²⁵ Entok kaa juebénasi áu tójaka áman kibakek, jáchin juka sumo sacerdoteta áman kikkibake bénasi, jum símek béppa santosi táyahuáhui, chíkti huásuktiapo, të täbuik ójbo huériaka.

²⁶ Të täbuiasi ä huénakeyo, úttiatsu éiyey juebénasi jiokot ahuá bínnakèhui, juka ániata késampo naateka. Të èni jume cien huásuktiriam nat säu kateme lütèpo, jíparo béchíbo séjtul jíba ä yáuhuak, juka jiokot áu sikamta, juka kaa türík áme násuk ayukamta kaitapo tahuaria báreka.

²⁷ Bueítuk ínèli chúpari jume yoremem, séjtul jíba am kókkonakèhui; chúkula entok jü bette noki ámet chúpanake.

²⁸ Ínèli kètchi jü Cristo séjtul jíba jiokot ansuk, jume juebena Dios bejri yáarim jípurèu huéria báreka, entok guosa huèpo, yepsaka Dios bejrim johuäpo kaita áma jípunake, jume ä boobíchaihuime jínèu báreka.

10

¹ Bueítuk jü ley juka tühua äbo huémta jékka jípurey, të kaa tua ájáriatukay jü yebijnakeíhui. Jume chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuaka Diostau bíchaa am náikiahuame, íri kaibu yúmalasi emo am jíputuanake, jume áman rúkteme.

² Ä junèlituk kaa éntok yáa éehuay, bueítuk jume íkái Diosta yöríhuäu joame senu huèpom kaa chícha machika tahuá éiyey, entokim bem jíápsipo kaa ä jípureka tahuá éiyey, juka Dios bejrita.

³ Të íri chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuame, ámeu huauhuaati-hua, jume Dios bejrihuammehui.

⁴ Bueítuk jume torom entok jume chivam ójbo karam jábeta ä úuhua, jume Dios bejrim.

⁵ Huäri béchíbo ániau kibakeka, ínel jiaahuak:

Juka animaalim súahuaka emou bíchaa náikiahuamtë kaa huáatiak, ál-lè takaahuata nee mákkak.

⁶ Jü ójbo altarpo sítiahuame entok jü huakas táijpo táahuame Dios bejrim béchíbo, katim enchi al-leetuak.

⁷ Huanäine ínel jiaahuak:

“Dios, ímine emou huéiye, em nésahui yáa báreka,

jáchin jum libro royopo ino bétana ä jíofteri pámani.”

⁸ Ínel bát jíaka: “Jü animaalim súahuame, jü Diostau bíchaa náikiahuame, jü altarpo ójbo sítiahuame entok jü huakas táijpo táahuame Dios bejrim béchíbo, katë am huáatiak entok katim enchi al-leetuak; íri síme leyta jíá páman jójohua jíöbe.”

⁹ Entok sep ínel jiaahua: “Ímine emou huéiye, Dios, em nésahui yáa báreka. Juka bát huémta mékke ä óóre, juka chúkula huémta áma tahuanaké béchíbo.”

¹⁰ Jum ínèli éehuápote Diostamak huitti jíapsihuäpo yáari, juka Jesucristota takaahua Diostau bíchaa ä náikiahuaka pámani, séjtuli entok jíparo béchíbo yáahuakamta.

¹¹ Entok tua lütüriapo síme sacerdote chíkti táapo ä jójóa, juka oficio tékilta, jume animaalim juebénasi sússuahuamta; të ímèri jume Dios bejrim kaabeta úuhua.

¹² Tē Cristo, áu tójaka séjtlul jíba ä yáhuuak, jíbapo béchíbo, juka jìokot áu sikamta, jume Dios bejrim yáarim béchíbo. Huanäi Diosta bátam bétana yejtek.

¹³ Huämi bát bíchaa ä boobíchaihui, jume ä béj-reka kateme ä guókim bétuk am tóijnäu tájti.

¹⁴ Bueítuk juka Diostau bíchaa näikiata séjtlul jíba yáaka, jíbapo béchíbo yúmalaasi am tahuariak, jume Diostau bíchaa huitti näikiarim.

¹⁵ Jü Espíritu Santo két itou ä lútüriate, chúkula ínel jiausuka:

¹⁶ Jü Señor ínel jiaahuak:

Íri ájaria jü noki ámemak ín tütenakēhui,
chúkula huamei taahuarimmechi.

Jume ín leyimne bem jíápsipo órenake,
entokne bem kóba súahuapo am jìojtenake.

¹⁷ Noksuka júchi huatek nooka, ínel jíaka:

Kaibu éntokne ámeu huáatinake,

jume bem Dios bejrimmehui éntok jü Diosta nésahui kaa bem yáakāhui.

¹⁸ Bueítuk jume Dios bejri yáarim jìokorisuhuakapo, kaitatunake, jü Diostau bíchaa näikiari jume Dios bejri yáarim béchíbo.

Diostaute ruktipo yúmala

¹⁹ Én éntok hermaanom, kaitatte obisi éaka arate áman kiimu, jum símek béppa santosi täyahuāhui, Jesucristota ójbo béchíbo.

²⁰ Bemela böo jíápsamta Áapo itom étaporiak, cortinata órekaí pámani.

Íri éntok ä takahua.

²¹ Diosta káripo tékiakamtate jípure, juka buére tékil sacerdoociota joamta.

²² Íahuite rúktinake, kaita jíápsipo ésolataka, huitti itom ä súalēpo tuísi jünéaka. Kaa türik bétanate itom jíápsi báksianake; jume takahuam éntok báam kaa chícha machimyei.

²³ Lütülate kuttí ito jípunake, Dios éhuamta johuäpo, kaa kom éaka itom ä boobíhäpo, bueítuk jü itom ä mák-rókame, ä nokäu chúpanake.

²⁴ Jábeta kaa yumäpote ä ania báreka éenake, éntok tühuata joaka yore nákhüäpo, náu al-lee béchíbo.

²⁵ Jibate ito náu totóijnake; katte jume kaa náu yayajaka joyhualame bénasi am báanake; éntokte kuttílasí náu noknake, huaka taahuata äbo huémta jüneriaka.

Téjhuaataka junne Dios bejrim yáhuuak

²⁶ Ítapo itom éäpo Dios bejrik yáakátek, jü lütüriatat jünee huamta mabetchulataka, Cristota áu tójakāu béja kaitatunake, jume Dios bejrim itom yáakā béchíbo.

²⁷ Ál-la jü bette noki Diosta chúpäu máusi machika, táji pójteka am buänake, jume Diosta béj-reme.

²⁸ Jü Moiséjta ley béppa sikame guoyim ö bájim bíchäpo, kaita éntok át nátemajhuaka mēna.

²⁹ Enchim éäpo, ¿jaikisisu nat béppa ára ä mabeta jáni, juka bette nok chúpemta, jü Diosta Üusitat chepteme, éntok juka nokta náu tütehuakapo ójbo guótekame, chícha machiku ä näikiamtachi? Ímēri

santosi yáahuaka junne. ¡Ä béj-rekam, Diosta tühua Espíritu kaitäpo bitcha!

³⁰ Bueitukte ä täya, juka inel jákamta: “Ínapone ä áttiak, juka nássuahuaka yoret nóttirihuamta, entok inapone ä béjtuanake”, ti jáahua jü Señor. Entok júchi: “Jü Señor ä pueblobeu bette nokta chúpanake.”

³¹ ¡Tepa jaanti maachi, jü Dios jápsamta mámpo huáttihuame!

³² Të huámëi taahuarimmehuem huáate, júnakoy juka Dios machiriata mabetchuka. Entok jìokot aneka júnem áma yuumak, Diosta úttiärayi jum naamuksi anhuäpo.

³³ Të huate enchimmehui, tua lütüriapo guojajjahuakem jìokot enchim-meu siika, sìmem bíchäpo, éntokem júchi tábuiasi am jáläeka taahuak, huame enchim bénasi ámeu huémta jípureme.

³⁴ Bueituk jume peresom júnem két jìokoleka tüisi am bitchak, éntokem juka jita enchim úhuahuäpo júnem al-leaka át yeu sájjak, jünéaka chë türi herenciata enchim jípurëhui, téhuekapo kaa lülütemta.

³⁵ Bueituk katem ä taru báare, juka enchim át eähui; bueituk ímí yóokáteko jita buéresi mabethuamtem jípunake.

³⁶ Türi, jü yánti jápseka Diostat boobit-huame, bueituk ínëli juka Diosta nésahui yáalataka, juka Áapörík yore mák bárëhuem mabetnake.

³⁷ Bueituk jü jìojteri inel jáahua:

Júchi chúbala jìbba,
jü yebijnakeme yebijnake,
entok kaa bínhuatunake.

³⁸ Të jü lútula Diostamak huéeme Diostat éaka jíapsinake;

të jü amáu nóttekame kaibu ín jíapsi al-leetuanake.

³⁹ Të ítapote kaa amáu notte, jum emo taruhuäpo, ál-late át éehuamta jípure, itom jíapsi jíapsinakë béchìbo.

11

Diostat éehuame

¹ Jü huitti jita boobit-huame, Dios éehuä páman huéiye, entok kaa ä bíchaka kutti jíapsihuame.

² Bueituk jume itom bát kat-riam íari béchìbom juka tühuaata áme bétana nokhuamta jájamek.

³ Diostat éehuápámante át jüneiya ániata yáahuakahui, Diosta nok-ibeyi, bueituk ínëli jü itom bícháu, kaa bit-huamtay yáahuak.

⁴ Diostat éehuäpo Abel animaalim súaka Diostau bíchaa náikiahuamta chë türik Diostau tójjak, Caínta béppa. Íari béchìbo Diosta tüisi áa bétana nokäu jájamek, lútula jápseka jume Diostau bíchaa náikiarim ä yáakä béchìbo. Éntok ínëli ä muksulatuk junne, Abelta yáakäu jìba áa bétana nooka.

⁵ Enoc Diostat ä eä béchìbo núk sákahuak, kókkohuamta kaa bíchaka. Entok kaabe ä téhuak, bueituk Dios ä nuk siika. Të kee jee núk sákahuaka, Diosta bíchäpo tüisi jíapsaka täyahuak.

⁶ Dios éehuamta kaa jípureme Diosta kaibu al-leetuanake, bueituk Diostau rúktihuäpo úttia, jü jüneehuame Áapörík anëhui, entok huame ä jariame bem kobakäu am mámaka.

⁷ Noéta Diostat éá béchibo, Áapo ä téjhuak, juka huéenakemta ketune kee jee bíttuyo. Diosta mauj yöreka ä jotáytek, juka arcata, ä familiahua áma emo jínëunakë béchibo. Íkái Dios éehuamta jípурека ániat jiápsame bette nokta ámet chúpatebok, entok lútula jiápsihuamta herenciapo mabetak. Íri éntok Dios éehuamta bétana huéiye.

⁸ Diostat éehuäpo Abraham núnuhuak. Huanäi yeu siika, jum ä yebijnakeu herenciapo mabet báreka. Të yeu sika kaa jüneiyay jákun áu yebijnakëhui.

⁹ Diostat éehuä béchibo áma jóakay, kaa áma jomemta bënasi jum buíata ä máknaipo, kaa ä áttiakamta bënasi, Isaactamak entok Jacobtamak lona kárimpo. Ímëi éntok juka ä máknäu herenciapo áamak áttiakay.

¹⁰ Bueituk buére jóäraata boobíchaihui, óusi nahuakamta. Íkái éntok Dios ä júnaktek, entok ä yáuhuak.

¹¹ Diostat éehuä béchibo jü Sara kaa äasoaka, úttiäraata mabetak ára ä asoanakë béchibo. Huanäi asoak jamyölataka junne, bueituk ä súsualek, juka nokta asoanakee, ti áu jíayhuakamta.

¹² Íari béchibo kétchi, huépülak abe mukemtabechi juebénakam át yeu sájjak, téekapo chókim bënasi, entok juka séeta bahue mayoat óreka kara náikiahuamta bënasi.

¹³ Dios huáatihuä pámani, ímëi símetakam kókkok, juka bem mabetnakëu kee jee mabetaka. Të kíalim mékkariat am bíchaka am súsualeka am tebotuak. Entokim nokaka ínel jiaahua: “Katte ími joome, entokte kia buía ániat kaate.”

¹⁴ Bueituk jume íneli jíame, huittim yore jüneetua, tábui naciónta emo jariähui.

¹⁵ Bueituk bempo hua buíarat bem yeu sájakäbet éátek, lütüriapom tiempota jípуреy áman bem nótti béchibo.

¹⁶ Të bempo chë türik jípu péiyay, téhuekapo. Íari béchibo Dios kaa ámey tihueka ámeu áu Dios tíiya, bueituk buere jóäraata am yáariak.

¹⁷ Dios éehuä béchibo, Abraham jöbilahuak Isaacta më íaahuaka Diostau bíchaa ä náikiahuäpo. Íneli jü ä máknäu mabetnakeme huépülak jiba úuseka Diostau bíchaa ä náikiaka áahuä tójjak.

¹⁸ Íneli téjhuaritukay: “Isaacta betanë nat tómti kat-riam jípunake.”

¹⁹ Jüneiyay Diosta úttiata jípurëhui, jume kókkolam násuk jábeta ä tóbnoktianakë béchibo. Ä ínelipo, ä úusihua áapo júchi mabetak.

²⁰ Dios éehuä béchibo, Isaac Diosta tühua aahuak, chúkula símeku ámeu ayunakemta, Jacobta entok Esáuta béchibo.

²¹ Dios éehuä béchibo Jacob, muk báreka, Joséta úusim hueuhuëpulam béchibo Diosta tühua aahuak. Huanäi Diostau rúkteka ä yörek, ä boroonia puntat huíjjúteka.

²² Josë muk báreka am téjhuak, jume israelita usiarim yeu sákanakëhui, entok nésahuek ä takaa ótam bétana.

²³ Ä áchayim Dios éehuä béchibo báij metpo Moiséjtam éssok, bueituk musála machisim ä bitchay, entokim reyta kutti noki kaa májhuek.

²⁴ Dios éehuä béchibo Moisés, béja yótaka kaa entok reyta mala asoapo áu náikia íak.

²⁵ Áapo ikäi yeu púuhuak, jü Diosta gentemak jìokot ä bínnañhui, bueituk jum kaa türìku chúbala al-leaka náasä huéenakeu, sìmmeta tójjak.

²⁶ Jü Cristotamak jìokot anhuame simek béppa rìkoapo ä jìpurek, jum Egìptopo tómi tesorota béppa, bueituk juka ä yönakeu bitchay.

²⁷ Diostat éehuä béchìbo Egìptota tò siika, juka reyta ómtira kaa májhueka. Ínëli áu jìpurek, juka kara bít-huamta bíchamta bënasi.

²⁸ Dios éehuä béchìbo pájkuata yáuhuak, entok juka ójbo sítiahuamta, jü kësam usiarim sáme bempörim kaa am táktianakë béchìbo.

²⁹ Dios éehuä béchìbo Bahue Síkiri pámanim yeu sájjak, buía huakiapo bënasi. Jume egìpciom két ánëli ayu báreka, báapom kókkok.

³⁰ Dios éehuä béchìbo jume Jericó pueblopo sami kóräim huáttek, guoy búsan táapo kontiriähuaka.

³¹ Dios éehuä béchìbo Rahab júyapo yorememmak boböyeme kaa ámemak muukuk, jume Diosta nésauri kaa yáakammaki, jume áman bítuarim yánti ä mabetakä béchìbo.

³² Entok, ¿jítasune két noknake jáni? Bueituk jü tiempo inou bínake, Gedeónta bétana ettejjoa béchìbo, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, entok profetam bétana.

³³ Ímëri Dios éehuä béchìbo reyesim buiäramim úttiapo nüuka, entokim lútula huémta yáuhuak, Diosta am mák rókakähuim jájamek, entokim yóokom tem páttiak.

³⁴ Tájj béete rúpaktemtam tuuchak; ejpara buahuim ayukápom yeu sájjak; úttiäraata kaa ayukápom úttiäraata yeu huíkkëk; nássuahuápom úttiata nüuka; entokim kaa áma joome batallón sontarom tennituak.

³⁵ Jume jáamuchim bem kókkolam jábitekame mabetak.

Huate éntok kókosi jìokot johuaka junne, búttia báahuakam kaa báarek, juka chë türi kókkoka jábitechuamta mabet báreka.

³⁶ Huate kaa huátiahuaka tiusi jìokot yáuhuak, entokim benmuchahuak, entokim pereesotehuaka cárcelpo jóahuak.

³⁷ Tétammeyim mamaasuhuak; bem takaa éntok nasukaman chúktiahuak serruchommei; bem jiopnakë béchìbom jiöbilahuak; ejpara buahuimmeyim súahuak. Yünim naa sájjak, kabara entok chiva béhuam sánkoka, poloobemtaka, kókosi sirok éaka, jájana kaa tüisi bít-huaka.

³⁸ Katim ímë ániapo jápsi íaahuaka bít-huay. Mékka ánia see päriapom naa kaatey, júya ániachi. Káu guójöku entok buía guójökum jójjoasuk.

³⁹ Ímë sìmëta, akim ä jájamek jiöbe, juka tüisi bem jiapsähui. Të Dios éehuäpo katim ä mabetak, juka bem mák báahuaka nok-ri.

⁴⁰ Bueituk Dios huaka chë türìk ito béchìbo yáuhuak, kaa bempolaim jíba yúmalasi emo jípu íaaka, ál-la ítapote két ámemak näikiahuak.

12

Jesústate jíba bínnañhui

1 Ánëli kétchi, ítapo ito chíkola juebénaka Diostat jájapsekame itom bíchame jípureka, juka kaa türìk entok béttesi machik itom kom tábemtate tóijnake; entokte yánti éaka tenninake, juka böot tennihuamta ítopat jípureka,

² Jesústa jíba bíchaka. Bueítuk Áapo Dios éehuamta yáala, entok yúmalasi ä tahuariala. Entok Áapo al-leehuamta áapat jípureka, kúrusit jikot aayuk, tiusi jájana bí-huaka junne. Huanäi én rey bankot katted Diosta báta bétana.

³ Bueítuk áachem emo temaje, jü Áaporikúu sikamtahui, jáchin jume kaa türik joame ä béj-reka jáptek, bueítukem jum enchim át éäpo kaa huátti báanake, lótteka.

⁴ Bueítuk emée katem jee kókko, juka kaa türik béj-reka enchim nássuäpo.

⁵ ¿Jachem ä kóptiasula béjja, juka kutti nokta? Bueítuk enchim üusekam ténasi enchimieu nooka, ínel jíaka:

In üusi, katè kia kaitäpo ä bí báare,

juka Señorta kuttílasi enchi majtiayo,

éntoke kaa kóm ée báare, kutti nokta emou ä nokayo.

⁶ Bueítuk jü Señor ä nákéu kuttílasi majtia, entok ä bébeba, juka usiapo ä mabetakähui.

⁷ Emée juka kutti yore majtiahuamta ára mabetätek, Dios enchim üusekam ténasi enchim bitcha. Bueítuk, ¿jábese jü usiari ä áchay bétana kutti yore majtiahuamta kaa mákhuame?

⁸ Tè emée kaa kutti majtihuakatek, katem ára usiaripo näikiahua, bueítuk simetakam kutti yore majtiahuamta mámak-hua.

⁹ Täbuiasi ä bí-huäpo, ími buíapote itom áchayim jípurey, kuttílasi itom mamajtíame, entokte am yörey. ¿Jachute kaa chë júne ä jopo yúmala, juka téhuekapo itom áchay nésaure, itom jíapsinakë béchibo?

¹⁰ Lútüriapo huámëri kaa jaiki táapo kuttílasim itom mamajtiay, bempörim ä türeí pámani; tè iri simeta itou türinakë béchibo, bueítuk áamak huépülsi itom jíapsi iaaka.

¹¹ Lútüriapo jü kutti yore majtihuame yorehuä johuay, juka kaa al-leehuamta entok sirokhuamta; tè ál-la chúkula yánti lútula éehuamta huéria, huame kuttílasi áma huam sákalame béchibo.

Jinhua maachi jü Diosta nok jiahui kaa jobahuame

¹² Huäri béchibo, jume mámam kón huéchilamem tóboktia, entok jume tónom karaktilame.

¹³ Éntokem ili böom rútuaktia, enchim guókim béchibo, bueítuk jü guók rábiktilame kaa böot yeu huéenake, ál-la türilataka tahuanake.

¹⁴ Yánti éehuamtem jípure, entok huépülsi jíapsihuamta. Júnëlem simemmak kaate, bueítuk ikäi kaa jípureme kaibu Diosta bínnake.

¹⁵ Tüisem át suuhua, kolopti jábe kaa ä jájamnake, juka Diosta tühua. Diosta nésauhi kaa ä yáakä béchibo, ä jíapsipo chibu éehuame át ayu táytinake. Huanäi iri böota ä páttiria báanake. Íari béchibo éntok, juebénakam juénakuu emo nasontenake.

¹⁶ Kaabe jak enchim násuk annake, jámutta kaa jubeka áamak jíapsaka, ö juka Diosta bétana yörisi machik kaa yöreka, Esáuta ayuka bénasi. Bueítuk huépul puraato buähuamta béchibo, juka ä kësam usiari áttiarita nénkak.

¹⁷ Béjem ä jüneria, chúkula Diosta tühua mabet péaka, kaa jehuiteri-ahuak. Huanäi ínëli kaa ä jájamek, juka jíapsi kuaktihuamta, buanaka ä jariaka junne.

¹⁸ Bueituk katem jü káhui ára át mámtehuamtau rúktila. Īri éntok táijpo béetey, tüisi kaa machika kut huathuattépo entok buére jekápo.

¹⁹ Huanäi trompeeta jáhui jikkajituk, entok jáhui nokame. Jume ä jikkajakame éntok jiokot jiaahuay, kaa éntok ámeu nok íaaka.

²⁰ Juka nésauta bem jikkajáhuim kara yánti éaka mabetay: “Bueituk jita animal júyat jálojtekátek tétammeu ö kúta buahuimmeyi mamaasunay.”

²¹ Buéresi jínhua machiakay jü bít-huame; íári béchíbo jü Moisés inel jiaahuak: “Guómtilatakane ino yoohua.”

²² Eme éntokem áu rúktila, jü káhui Sióntahui, jü Dios jiápsamta buére jóaráhui, téhuekapo jóára Jerusaléntahui, entok jume ángelesim juebena míliltaka emo jálækammehui,

²³ huame késam usiarim emo náu totoijhuápo náu animmehui, bem téhuam éntok téhuekapo jiojteri, entok Dios símemmeu Jueztahui, entok lútula huépo espíritummehui, jume yúmalasi yáarimmehui,

²⁴ entok Jesústahui, juka bemela nokta náu tütehuakapo násuk huéekamtahui, entok jü ójbo sítiahui; ĩri éntok ché tüisi nooka, jü Abelta ójbo béppa.

²⁵ Tüisem át suuhua, kaa ä omoute béchíbo, juka nokamta. Huámëi júnakoy buíapo bétte nokta ámeu nokhuakamta, katim ä mabetak; karam ä guójaniaka taahuak. Ítapo kétchi, kaa ä mabetakáteko, juka kutti nokta téhueka bétana huémta.

²⁶ Júnakoy huári nok jáhui kétchi buíata áu yoyootuak, të ĩni nokta chúpa rókaka nok-la, inel jáika: “Ketunene séjtl huépo, áu ä yoyootuanake, të kaa buíata jíbba, ál-la juka téhuekata kétchi.”

²⁷ Īri nookí, “ketune séjtl huépo huéeme”, inel jiau báare: jü yáataka ára sékána órehuame mékka órena, bueituk juka kara sékána órehuamta áma tahuanaké béchíbo.

²⁸ Inélite juka rey nésauta johuápo kara sékána órehuamta mabet-lataka, atá baysaunake, entokte ikái itom jípurë násuk, ä nésahui joaka Diostate al-leetuanake, ä yörihuápo suamsi ito nüyeka.

²⁹ Bueituk itom Dios tájji jü jita lülütíame.

13

Cristota éä páman jíapsihuame

¹ Emóem nákeka jíba náu aane, náu huéerim Bénasi.

² Katem áabia kópte, jü enchim jóapo jábeta mabet-huápo, bueituk huate kaa jünéaka bem jóapom ángelesim mabetak.

³ Jume pereesommehuem huáate, ámemak pereesomtuka Bénasi, entok jume jiokot bít-huame, eme két enchim takaapo ámemak ä innëam ténasi.

⁴ Símemmet huéchiapo bíttunake, jü emo jubiahuame; ikái éntokem türi páman jíba ä huéria báare; të kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu jíapsihuame, Diosta bíchäpo yáura bít-huamtam jípunake.

⁵ Jum jita jípu péehuápo katem kaa náksi jita jípu péiya; juka én enchim jípurémakem al-leiya, bueituk Áapo inel jiaahuak: “Kaibune enchi tö símnake, entokne kaa enchi tóijnake.”

⁶ Inélite huitti éaka ára inel jiaahua: Jü Señor ára nee ania; kaibune máujnake, juka yoremta jita inou yáanakey junne.

⁷ Enchim pajtorimmehuem huáate, juka Diosta noki enchimmeu nokakammehui. Ámechem suuhua, jáchin bem tahuanakēhui, jum naa kújakteka jáchin bem jiápsäpo. Huanärem jum bem Dios éá páman jiápsa.

⁸ Jesucristo jíba ájaria, tuuka, éni, entok jíbapo béchibo.

⁹ Katem tábuiasi jájaana emo majtiahuäu bíchaa emo huériutebo báare, kaita huitti táyahuá pámani. Bueituk túri, juka jiápsita Diosta túhuapo kutti yéchahuäpo, té kaa juka buáhuamta bétana yore majti-ahuäpo; bueituk ímíri kaabetau tüisi siika, jume íkái yáakammehui.

¹⁰ Huépul altartate jípure; ímíri karam itomak ára áma jíbuä, jume tabernáculopo oficio tékilta joame.

¹¹ Bueituk jü sumo sacerdote animaalim ójbo huériaka jume Dios bejrim yáarim béchibo, áman kikkíbake jum símek béppa santosi táyahuähui. Huanäi ímèi animaalim takaahuam, pákunim yeu tóijhuaka táttaahua.

¹² Ínèli kétchi Jesús, ä ójboy juka pueblota santosi tahuaria báreka, puertapo pákun kókosi jiokot ansuk.

¹³ Campamentopote pákun áu yeu kannake, jiokot ä bít-huäu huériaka.

¹⁴ Bueituk ímíte yü tutti buére jóarata kaa jípure; ál-late huaka chúkula boobit-huamta jaria.

¹⁵ Inèlite Diosta béchibo jíba ä jo báanake, Áapörík huämi. Áa béchibo náikiatate buiknake, itom tempo yeu huémta, entokte ä téhuam huatem jüneriatuanake.

¹⁶ Túhua johuame entok jü kaa chúkteka emo aniahuame, katem ä kóptia; bueituk juka kaa emo ámpoleka jíapsihumta, Dios ä türe.

¹⁷ Jume enchim pajtorim néosauritem johua, éntokem áme bétuk emo nüye; bueituk bempom jáchin enchim jiápsäu suaya, entokim Diosta bíchäpo yeu jábuana, enchim béchibo. Inèlim al-leaka ä jonake, kaitat jáchin éaka. Bueituk kaa ä ínèlituk éntok, enchim béchibo júne kaa túrinake.

¹⁸ Ito bechibem Diostau nooka; bueitukte huitti éiya, Diosta bíchäpo tüisi ito jiápsähui. Itom naa kújaktépote símeta tüisi jo báare.

¹⁹ Entokne júchi enchimmeu ä aahua, ínèli enchim ä yáa sáhueka, bueituk juka enchimmeu ín nóttinakeu láuti ä yáatunaké béchibo.

Ä chúpëpo Diosta túhua, entok teboterim

²⁰ Jü yanti éehuäpo Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak, juka itom Señor Jesucristota. Íri jü kabarammeu buére pastor, entok ä ójboyi jü noki náu tútehuak, jíbapo béchibo. ²¹ Én éntok Dios áma enchim yúmatuanake, síme túhuata entok ä néshui johuäpo. Jesucristota néshuekápáman túrihuamta enchimmet yáanake. Jü símek béppa uyjori éntok áa béchibotunake, síme huasu-huasuktiriammechi. Júnentunake.

²² Enchimmeune ujbuanna, ín hermaanom, juka kutti nokta kaa enchim kom éetuanaké béchibo; bueituk íkáine kaa jaikik enchimmeu jiojte.

²³ Enchimne jünee íaa, jü itom hermaano Timoteo béja kaa cárcelpo káttek. Áapörík láuti yepsak, áamakne áman enchim bínnake.

²⁴ Jume enchim pajtorimem símem tebotua, entok símem jume santosi jiápsame. Jume Italiapo joome enchim tebotua.

²⁵ Jü Diosta tü eäu enchim béchibotunake. Júnentunake.

Jü Santiagota Carta Jume Dóoce Tribum Sime Ániat Chibejtilammehui

Teboteri

¹ Ínapo Santiago, Diosta nésauta joriame éntok itom Señor Jesucristota, huame dooce tribum Israelitam ániat chibejtilammeune tebote.

Huä jita täyahuame Diosta bétana huéeme

² In hermaanom, tüisem emo al-leetua jita obiachisi jiokot máchiraata enchimneu hué násuk junne.

³ Béjem jüneiya: Eme Diosta súalëtek obiachisi huémnta násuk jünem yánti jíapsinake.

⁴ Júnëlem yánti jíapsinake, enchim tü jíapsi yúmalatunakë béchïbo, kaita éntok jita enchimneu bïnakë béchïbo.

⁵ Senuk enchim násuk jita jüneehuamta áu bëyey, Diostau ä áunake. Huanäi Áapo Dios ä miknake. Bueituk Áapo yún yore ä miika; kaa ä ámpoleka itom ä mákka, kabeta yeu puaka.

⁶ Të Diostat eaka ä áunake. Katë täbuiasi éenake, ínel jíaka: “Jamak kaita nee miknake.” Bueituk hua kaita súaleme jume bahue máarem jekata naasam huiikë Bénasi maachi.

⁷ Júnëli hua kaita súaleme kaibu jita mabetnake, Señorta bétana.

⁸ Huä yoreme guoyik éame kaa áma bíbinhuatu, jum jita ä joäpo.

⁹ Huä hermaano kaa bëttek jíápsekame áu al-leetuanake, Diosta ä tóboktiakä béchïbo.

¹⁰ Të hua rikoapo jíápsame áu al-leetuanake kaita áu béj-riakähui; bueituk huäri jü ili júya sehua ténasi huakiataka tahuanake.

¹¹ Bueituk juka táata kaa huéeläpo táttasi yeu ä yejtek, hua ili júya huaknake; sehua éntok huénnake. Huanäi hua ä musäla machiakäu luutinake. Júnëli két tahuanake, jü riiko sime ä tékilimpo.

Jita bëttesi yoreu huéeme kaachin ériahuame

¹² Túisi al-leaka tahuanake, hua yoreme juénakuú bíchaa yühuaka kutti huéeka tahuakame; bueituk ínëli kutti huéeka tahuakatek, juka jíapsi coroonata mabetnake. Íkai Dios jume ä nákemneu am mik rókaka nok-la.

¹³ Senu juénakuú bíchaa yühuakatek kaa ínel jiaunake: “Dios nee juénakun yüak”; bueituk Dios kara juénakuu bíchaa yütu, éntok Áapo kaabeta juénakuu bíchaa yuyüa.

¹⁴ Ál-la senu ára jioptuatu, juka juéna éerita at ayukä béchïbo. Íri juéna éeri éntok ä huíike, ä náyote báreka.

¹⁵ Íkai juéna éerita ayukäpo yeu tomtomte, jü Dios bejri. Íri Dios bejri yahuakatek éntok, áu náu tójaka bürsi áu yáako, huanäi áma yeu tomtinake, jü kókkohuame.

¹⁶ In hermaanom ín nákéhui, katem jiöbe.

¹⁷ Sime hua tühua mikpo huéeme entok yúmalasi mikpo huéeme jikat bétana huéiye, hua itom Áchay machiriata átteakamta bétana. Áapörikut kaita täbuiasi anhuame ayka, kía ilikkisi junne.

18 Áapo ä éäpo itom bemelasi yáuhuak, ä noki lútüriayi, simem béppa bát itom yoremunakë béchïbo.

Nokta huë páman ä joame

19 Íari béchïbo, hermaanom ín nákehui, sime yoremem tüisi jíkkajj báreka éenake, kaa láuti nok yómnia báreka éenake, éntok kaa láutipó oomtinake.

20 Bueítuk hua yoremta ómtira kaa Diosta lútüria johua.

21 Huári béchïbo, juka jaiti máchiraatem omoutenake, éntok huaka kaa huéelápo juénaraata kétchi. Huaka nokta enchimmet ethuakamta, yánti jíjapsekem ä mabetnake. Íri ára jíapsita enchim jínëuria.

22 Të huaka nokta huë pámanem ä jonake. Katem kía ä jíkkajj-leromtu báanake, emesu emo báitattáhuaka.

23 Bueítuk senu juka nokta kía ä jíjikkajjäte, të kaa huam nokta huë páman huétek, íri jü yoreme espeejopo ä pújba bíchamta Bénasi maachi.

24 Bueítuk áapo áma áu bíchaka sikátek, láuti áa bea kóptinake áu jáchínakähui.

25 Të hua tua leyit suaka ä bíchame, huam súmataka itom búttiahuakapo, éntok jíba áma aneme, kaa kía ä kóptia báreka ä jíjikkajame, ál-la ä jo sáyhuäu joame, íri juebena tühuata bínnake, nokta huë páman ä huë béchïbo.

26 Kía jábe júne enchim násuk áu Dios huáatë tíame, të kaa áu nín yüeme, kía áu báitattáhua, éntok hua ä Dios huáatëu kía kaita bėj-re.

27 Huá tua kálakosi Dios huáateme, Dios Áchayta bíchäpo, íri ájaria: usi lepem anianake, éntok jámut jókoptulam bem jíokot éäpo anianake, éntok ím ániapo juénaraa ayukamta bétana áu suayanake.

2

Katë enchi ára anianakemtat jíba pupujte

1 In hermaanom, hua itom Señor Jesucristo lóoriata átteakamta enchim súalë béchïbo, katem nat béppa chë emo éria.

2 Bueítuk senu yoremta oro aniokamta entok bėj-rek sánkokamta enchim násuk kibakek, senu éntok póobetaka kaa türík sánkokamta kétchi,

3 huanárem huaka bėj-remta sánkokamta al-leaka bichátek éntok ínel áu jákátek: “Émpë ímí tülíku yeesa”; hua póobetau éntok: “Empo éntok jümü kékka”, ö “Ímíre ín guókpo yeesa”;

4 ¿Jachem kaa emo nat béppa éria, ínëli aneka, éntokem juéna éehuamta emo jípurë bétana emo yeu buísse?

5 In hermaanom ín nákehui, akem ä jíkkaja: ¿Jachu Dios kaa huame poloobem ímí ániapo aneme yeu púala, bem rikomtunakë béchïbo Diosta súalhuäpo?, entok, ¿téhuekapo Diosta reyataka néshueu ä nákeme am mák rókaka herenciapo bem mabetnakë béchïbo?

6 Të eme huaka póobeta kaitäpo bitcha. ¿Jachu kaa jume rikom juka tékilta kaa yúmalasi enchim béjtuame? ¿Jachu kaa bempo ámëria huame yáurau enchim yeu totojame?

7 ¿Jachu kaa bempo am junneria bėj-reka nooka, jume tü téhuam Diosta enchimmet yuktíarim?

⁸ Eme lútüriapo huaka tua leyta huë páman anëtek, huaka Diosta jáá bënasi: “Emobeu jëla anemte em emo ériá bënasi ä náknake”; huanärem tüisi ä johua.

⁹ Të eme kaa nánancha emo ériátek, katem tühuata johua, bueítuk jü ley enchim nätua kaa tühuata enchim joá bétana.

¹⁰ Bueítuk jábe júne sime leyta yáakátek, të jáksu huëpo ilikkit júne jïóbekátek, sime leyit jïob-la.

¹¹ Bueítuk Dios ínel jiaahua: “Jubekátekë kara täbuik juube.” Éntok két ínel jiaahua: “Katë jábeta mënake.” Éläposë em jubi pátäku kaa täbuik juube, tërë jábeta mëako, sime leyta béppë simla.

¹² Inëlem nooka, éntok inëlem aane, ikäi jüneriaka: hua ley itom búttiakamta jïäpo ámani itot chúpánake.

¹³ Bueítuk jume kaabeta nakjiokolekame ánëli két ámeu huéenake, kaabeta bem nakjiokolekä béchïbo; të hua yore nakjiokolihuame jïba yölataka huéenake, hua noki bëttesi yóret chúpahuamta béppa.

Diostat ehuame entok jü tékkil

¹⁴ In hermaanom, çjita béchïbosu türi, jü Dios ehuame éntok kaa ä joáteko? çJachu hua Dios ehuame ä jïpurëu ä jïnëunake jáni?

¹⁵ Maasen senu hermaanota o hermaanata kaa sánkok, éntok hua chíkti táapo bem buäyeu ámeu bëyeyo,

¹⁶ enchim násuk senu ínel ámeu jíátek: “Katem jáchin éaka kaate, emo em súkkaria, éntokem jibuaka jóboa”, të kaa huaka takaahuapo ámeu bëyemta am mikátek, çjita béchïbosu türi?

¹⁷ Júnëli kétchi, jü Dios ehuame kaa ä joátek, jü ä Dios ehuame kaita béj-reka mukilata bënasi tatahua.

¹⁸ Të senu jamak ínel jiaunake: “Empo Dios eehuamta jïpure, ínapo éntok tékilta johua.” Nechë ä bíttua, juka em Dios eehuamta kaita tékilta yáalataka; ínapo éntok enchi ä bittuanake juka ín Dios eehuamta ín tékiliy.

¹⁹ Empo ínel ä súale: Dios huépülai jïbba. Türi junëli; két jume lemooniom ä súale, éntokim máuj-rimmea emo yoyoa.

²⁰ çJachë ä jüneria báare, empo yoreme kaa suakame, juka Dios ehuamta kaa tékilmak huémta kaita béj-rëhui, éntok ä mukilatukähui?

²¹ çJachu kaa jü tékiliy tüisi taahuak, itom áchay Abraham, júnak huaka ä úusi Isaac Diosta mámpo ä tójaka, kabaram súsuahuai bënasi ä mëbáreka?

²² çJachë kaa júneyia? Jü Dios eehuame tékilmak náu huéiye, éntok hua Dios eehuame tékilmak yúmalasi chúppe.

²³ Éntok ími chúppuk, jü jïojteri ínel jíame: “Jü Abraham Dios ehuamta jïpurek, éntok ä Dios ehuamta béchïbo tühuapo náikiahuak”, éntok Diosta amigo ti téhuaahuak.

²⁴ Béjem júneyia, juka yoremta jü tékiliy Diosta tü yórempo ä náikiähui, kaa hua Diosta súalhuamtay jïbba.

²⁵ Júnëli kétchi, huámëchï taahuarimmechi jü jámut Rahab büru yorememmak boböyeihui, çjachu kaa hua ä tékiliy tühuata jájamek? Bueítuk huame sáyhuaakame mabetaka, chë türi böota am nütuak.

²⁶ Jáchin hua takaahua kaa espírituta jïpureka mukilatunake, ánëli két hua Dios eehuame kaa tékilmak náu huétek, ket mukila.

3

Jü nínni

¹ In hermaanom, katem enchim násuk katim juebénaka yore majtia tiaka annake, jünéaka ikäi tékiakätek chë bétte nokta itot chúpnakehui.

² Bueitukte síme juebénasi jábem jíápsipo kókosi jojua. Senu ä noki y kaabeta omtitüätek, iri tua jü tü yörem chúpila, éntok ä takaahua ä yünakë béchibo áma yuuma.

³ Ítapo jume kábäim pepereenatua itom éä páman am kannakë béchibo. Júnélite síme bem takaahua ára naa kúaktia.

⁴ Ámechem suuhua kétchi, jume barcommechi: jáchin bueereka júne éntok joka útteakamta am huériay junne, senu ili rueerata timón téamtay aram kúaktiatu, ä sáhuemta ä hué ia páman ä huénakë béchibo.

⁵ Júnéli kétchi jü nínni ilitchika junne, të buériata johua. Jü tájji ilitchika junne, jáchin machisi juka júya ániata tátta!

⁶ Jü nínni éntok hua táijta bénasi maachi, juénaray ím ániapo ayukamtay tápuni. Huä nínni itom takaahuapo jünakteri, éntok síme itom takaahua chicha machisi tahuariala. Áapo huaka ániat nate chikola juéna éerita tóbotoboktia, éntok áapo júne infiernoy béetiari.

⁷ Bueituk síme animal ím buíapo joome, huikichim, bakochim, éntok bahuépo joome junne, aram yekatu, éntok jü yoreme ä útteara bétuk am jípure;

⁸ të kía jábe yoreme junne ä nínni kaa yüe; ikäi juénaraata senu kara ä kétcha; hua jóguo ay kókókko huamtay tápuni.

⁹ Jü níniyte Dios Áchayta bétana tühuata nooka, éntokte ay juénak nooka, huame yoremem batte Diosta bénasi yáarimmechi.

¹⁰ Huépul tempo yeu sisime jü tü nooki, éntok hua juéna nooki. In hermaanom, iri kaa ínëli huéepo yúmala.

¹¹ ¿Jachu huépü báam yeu pótäpo huame bäa chökom éntok bäa kákkam áma yeu huénake jáni?

¹² In hermaanom, ¿jachu hua chuna óguo két jume oliivo takam jípunake jáni? O, ¿jume páras óguom chuna takam jípunake? ¡Ee; kaibu! Júnéli kétchi, baubäa chökom yeu huépo bäa kákkam kaa áma yeu huénake.

Huä tua jita täyahuame jikat bétana huéiye

¹³ ¿Jábesu enchim násuk tüisi jita ára áu joale, éntok jita áu täya tíiya? Yeu ä buíjnake, tüisi áu nüyeka kaa buéresi áu ériaka.

¹⁴ Të eme emo chibureka kaa emo bíbit péätek, éntok emo ée bėj-rihuamta enchim jíápsipo ayuak, katem jita emo täyale, bueitukem lütüriata bėj-reka nooka.

¹⁵ Bueituk iri ilë bénaaka täyahuame kaa jikat bétana huéiye; ál-la ím buíapo joome; yoremta kóba súahuäpo yeu simlataka, diablo ä áttiak.

¹⁶ Bueituk kaa emo bíbit péehuäpo náu omtihuäpo, éntok emo ée bėj-huäpo, huämi ayka jü naa múksi huéeme éntok síme hua kaa tühua.

¹⁷ Të hua tüisi jita ára joame jikat bétana huéeme bát huépo tühua áusüli; chúkula yánti jíapsihuamta huéria; náksi maachi; türi; yore jiolohuamtay tápuni; éntok tü anhuamta chúpna. Tua lütüriata itom téjhua, éntok kaa yore bäitattähua.

¹⁸ Jume yánti jíapsita jariame yánti jíapsitam eecha, juka lútüriata jíchupaa béchïbo.

4

Ímï ániapo ayukamta türihuame

¹ ¿Jáksu yeu huéiye hua náu nássuahuame éntok náu nok nássuahuame enchim násuk ayukame? ¿Jachu kaa huame juéna éerim enchim jíapsipo ayukamta bétana huéiye, hua enchim jíapsi náyoteme?

² Jítem jípu péiya, të kaitëm jípure; yorem súuhua, éntokem kaa huéeläpo jábetat jita innëa, éntokem kara ä yuuma. Nássuäem éntokem át tekípanua, tem kaa ä jípure jita enchim áttea péähui, bueítukem kaa Diostau ä aahua.

³ Jítem aahua, tem kaa ä mabeta, bueítuk kaa tühuata béchïbem ä aahua, enchim áy emo al-leetuahuäpo ä kima báreka.

⁴ ¡Eme Diostamak kaa lútula jíápsame, yoremem kaa huépülak jíba jubekame! ¿Jachem kaa jüneiya, juka kaa tü éerita ím ániapo ayukamta guojaahuame Diosta béj-reka kathuähui? Kíalíku jábe junne huaka kaa tü éerita ím ániapo ayukamtat huée báareme, Diosta béj-reka tatahua.

⁵ Eme jamak juka jíojteta kía ínel ä jíä bénasi éiya: “Jü Espíritu, Diosta itot órekähui; íri éntok jíba itom áttea péiya.”

⁶ Të Áapo chë yún tühuata yore miika. Íari béchïbo ínel jiaahua: “Dios huame emo buere ériame béj-reka huéiye, éntok huame kaa emo buere ériammeu tühuata johua.”

⁷ Diosta éä pámanem ä mámpo emo tójaka, diablota béj-reka óusi jápte; huanäi enchim tö búitinake.

⁸ Diostahuem rúkte; Áapo éntok enchimmeu rúktinake. Emëe juéna yöremem emoem mám báksia; eme éntok guoyík éame, enchim jíapsipem huépülasi jíba emo jípure.

⁹ Sírokäem; katem emo al-leetua; buanáem. Enchim achimem buanimpo kuáktia, éntok enchim al-leäu sirokhuäpo kétchi.

¹⁰ Señorta bétukem emo jípure; Áapo éntok enchim tóboktianake, tühuata enchimmeu yáaka.

Hermaanotat nokhuame

¹¹ Hermaanom, katem jájana nat nooka. Huä hermanotat jájana nokame éntok ä hermaano nánätuame, leyta béj-reka nooka, éntok leyta nánätua. Të empo leyta nánätuátek, katë leyta huë páman huéiye, ál-lë yäurapo emo yéyecha.

¹² Huépüláy jíba hua leyta yore mákame, ára yore jínëume, éntok ára yore tárutuame. Të, ¿empo? ¿Jábesäe, täbuik em nätuanakë béchïbo?

Katem yoko taahuarit emo jíapsi máchile

¹³ Nechem jíkkaja, eme huame ínel jíame: “Ëni éntok yokote áman pueblou kannake; huanäite huásuktiapo áman aneka jita nénkinake éntok jita kobanake”,

¹⁴ kaa jünéaka yokoriapo jita bénak ayunakëhui. Bueítuk, ¿jítasä hua ítom jíapsähui? Lútüriapo kía báij huéchiriata bënna, jáchin huári chúbala jíba yeu mamachia. Huanäi läutiposu kaitatunake.

¹⁵ Júnëlem jíátek chë türi: “Juka Señorta ínel éay, jíapsinakete, éntokte íkái yáanake, o jita täbuik junne.”

¹⁶ Të ãni emoem úttile, emo buere ériaka. Síme hua ílë bénaka emo úttilhuame kaa túri.

¹⁷ Huã tñhuata táyaka, entok kaa ä joame, kaa tñhuapo aane.

5

Jume riikom yore jìokot joame béj-rihuame

¹ ¡Nechem jikkaja, eme riikom! Buanãem, éntokem buan chaaye, jù jìokot éehuame enchimieu yúmanekemta béchìbo.

² Huã enchim rikoa moyira, entok hua enchim sánko buiichia téepärim ä buäla.

³ Huã enchim ooro entok enchim tómi tósali poposíhuila; hua ä poposíuraa éntok enchim yeu buísse. Ínëli huaka símeta enchim jípurëu tájpo béeteka enchim tejalnake. Juebena tómitem náu tóij-la; huame taahuarim éntok béja yúmase.

⁴ Én éntok chaaye, hua tékil béjhua, huame tekipanualeerom enchim buíampo chúpukamta tóboktiakame kobari, am báitattáhuaka kaa enchim am béjtuakähui; éntok hua jìokot ujbuahuame etta tóboktiakame bétana huéeme hua Señor chë símem béppa nésahuemta nákapo huéchila.

⁵ Kíalem jájana jíápsaka, emo al-leetua ímí buíapo, entok enchim éä páman jíápsak. Jíápsipem emo áuhuiriak, huakasim áuhuiriahuä bénasi. Én éntok béja yuuma, huakasim súanáhui.

⁶ Huä tú yóremtachem nokta béttesi chúppak, éntokem ä mëak; áapo éntok kaa áu nok-riak.

Yántem jíápsa, Diostau oraciompo nokaka

⁷ Huári béchìbo, hermaanom, yántem jíápsa, Señorta yepsäu tájti. Áachem suuhua, jáchin hua et-leero huaka buíapo chúpemta boobinnake, boobíchaka yánti jíápsaka huaka yúkuta bathuemta éntok chúkula huéchëu tájti.

⁸ Enchimmët két ayunake, hua yánti jíápsihuame, éntokem huaka enchim jíapsi chë tutti yétcha; bueítuk hua Señorta yebijnakeu kaita nápat bëye.

⁹ Hermaanom, katem nat nooka, kaa béttesi nokta enchimmët chúpatunakë béchìbo; ínëli jù Juez puertapo huéiyek.

¹⁰ In hermaanom, profetammechem suuhua, bueítukim jìokot éehuamta éntok yánti jíápsihuamta jìpurey, huame Señorta téhuampo nokakame.

¹¹ Én éntok, të am úttile, tñhuata am mabetak tíaka, huame óusi éaka jìokot máchiraata bíchakame. Béjem ä jikkaij-la, jáchin juka Jobta yánti jíápsékähui, éntok jáchin juka Señorta áa bétana éähui; bueítuk Áapo túisi yore jìokolë, éntok yore beu jita ínnëa.

¹² Të símeta béppa, ín hermaanom, katem téhuekata téhuampo nooka, o buíata téhuampo, o jita tábuik téhuampo junne. Ál-la huépulsem lútúriata nooka: jü em “jehuitaria”, jehuituake; jü em “ëe”, éetunake, kaa béttesi nokta enchimmët chúpatunakë béchìbo.

¹³ Senu enchim násuk jìokot éátek, Diostau oraciompo noknake. Senu al-leátek, buiknake, Diosta úttileka.

¹⁴ Senu enchim násuk kökorëtek, jume iglesiapo yoiyöturim náu núnunake; éntokim Diostau ä buanianake, aceiteta át tekaka, Señorta téhuampo.

¹⁵ Huá huitti Diostat éehuaka emo buaniahuame ä jínëunake, huaka kökoremta. Jü Señor éntok ä yéchanake, entok huaka juénaraata ä yáalatuk júne át jiokoritunake.

¹⁶ Huame kaa tühuam enchim yáarim, náhuem yeu am buijnake, éntokem Diostau emo buanianake, enchim türinakë béchïbo. Huá tü yöreme tü jiápsekame Diostau buanátek, iri Diostau buanhuame útteata jípure.

¹⁷ Jü profeta Elías ito bënasi yöremtaka, éeripo ito bénaakay. Të Diostau buanak, chíkti ä jíapsimaki, kaa yúknakë béchïbo. Huanäi ím buíapo kaa yúkkuk, báij huásuktia áma búsan metpo.

¹⁸ Júchi éntok Diostau buanak; huanäi téhueka yúkuta äbo kóm bíttuak. Huanäi buíapo jita chúppuk.

¹⁹ Hermaanom, senu enchim násuk huaka lütüriata öbialataka huëtek, senu éntok ä kúaktiakätek,

²⁰ jüneenake: hua kaa tüisi huémta kúaktiaka böo türikun yeu ä tójame, huépul jíapsita kókkohuamta bétana jínëunake, éntok juebena kaa tühua yáarimmet jiokorituna.

Jü Carta San Perota Bat Huëpo Jiojtekähui

Teboteri

¹ Inapo jü Peero Jesucristota apóstol huame bem buiärapo bittuarimeune tebote, jume Pontopo, Galaciapo, Capadociapo, Ásiapo, éntok Bitiniapo chíbejtillammehui.

² Eme jume bannaataka Dios Áchayta täyäu yeu púari, Espiritu Santoy tü tátabri, juka Dios nésauta enchim yáanakë béchïbo, alë bénasi Jesucristota ojboy enchim jíapsi tütetunakë béchïbo. Tühua éntok yánti jíapsihuame buéresi enchimmeu ayunake.

Tua lütüría boobit-huame

³ Tua yörisi maachi itom Señor Jesucristota Dios Átchay, áapo itom bemela yoremsi yáuhuak, buéresi itom ä jiokolekä béchïbo, yü jíapsihuamta tua itom boobitnakë béchïbo, Jesucristota kókkolam násuk jíabitekä béchïbo,

⁴ átteata itom mabetnakë béchïbo, kaa momoyemta, kaa nanasontemta, éntok kaa mumukemta áman téhuekapo ëriata enchim béchïbo,

⁵ Diostat enchim át eä béchïbo, Áapo ä úttiäray enchim suaya, enchim ä jájamnakë béchïbo juka yore jínëhuamta hua taahuari äbo huémstat yeu machinakemta.

⁶ Íari béchïbo eme al-leiya, éläposu én kaa jaiki táapo Diosta ínel éai kaa al-leehuamtem jípunake, enchim at eäu jüneria béchïbo,

⁷ hua orota béppa chë béj-reme. Jáchin huári ooro luuluuteka júne tájjai jüneriatunake, alë bénasi jü enchim ä súalëu jüneriasuka tua úttilna, ujyóriata jípunake éntok yörina hua taahuarit Jesucristota yeu machiayo.

⁸ Huä enchim nákéhui kaa ä bil-lataka junne; hua enchim ä súaleka kía én kaa ä bíchaka junne, enchim át al-lee kókköhui,

⁹ juka enchim at eä béchïbo enchim jípunakëu mabet-lataka, juka jíapsita enchim jínëuriahumta.

¹⁰ Jume profetam hua Diosta tü eäu enchim bétana náikiarita bétana nokakame, ä jüneriaka tüisim át suaka nátemajek i yore jínëhuamta bétana,

¹¹ tüisi át nátemajeka jábeta bétana ä nokähui, éntok jita táaposu Cristota Espiritu ámet aneme ä ayunake tíiya, hua kaita jee hueisu huaka Cristota jiokot yáaná bétana nokakame, éntok chúkula huári sáu juka ujyóriata yebijnake tíame.

¹² Íméhui yeu machiak kaa bempörim béchïbo, ál-la ito béchïbom íkái bem nokakähui én enchimmeu nokhuame huame Espiritu Santota téhueka bétana jípureme bétana; juka Diosta ángelesim bít péähui.

Tülisi itom ito nünake bétana nokhuame

¹³ Kíalíkem huéchiapo emo nüye, kaa búruk éaka suamsi eaka, éntokem át boobícháihui hua Diosta tü eäu enchimmeu nüpanakemta Jesucristota yeu machianakeyo.

¹⁴ Jume usiari ára sáyhuame bénasi katem huaka juénaraata bannaataka kaita täyaka enchim jo péäu jo báare,

15 ál-la jáchin hua enchim nú nukame santosi áu nüye, eme két alé bënasi símepo santosi emo nú nake;

16 bueituk ínel jïojteri: “Katem chichä machisi jápsa, bueituk ínapo Santo.”

17 Bueituk Áchaypo eme ä jípurëteko, huaka kaabeta yeu púaka nokta ámet chúpamta hueepulammet bem yáari béchïbo, jíbem Diosta májhue ä yöreka emo boojoria síme jume taahuarim ím ániat enchim anëpo tájti.

18 Júnëaka huam kaitapo kía jájana enchim jápsakápo enchim jínëutukähui, juka enchim áchayim bétana enchim mabetakähui, kaa hua jita momoyemtayi, ooro, ö tómi tósali,

19 ál-la Cristota ójbo musála machikuyi, hua ili kabarata yúmalataka éntok kaita jita kaa türik jípuremta ójbo bënakuyi,

20 béja yeu púataka kee jee ániata jünaktehuay naateka, të ímëi taahuari chúkula huéemmet yeu machiak enchim nákhua béchïbo;

21 éntok áapörík huámëm Diosta súale, huaka kókkolam násuk ä jábitetuakamta éntok uyjóriata ä mik-lata, Diosta enchim súalnaké béchïbo éntok áapörík bétana jita enchim boobinnaké béchïbo.

22 Jukem Diosta lútüria joaka enchim jápsi tü tátab-la, jü Espiritu Santota éäpo kaa kía bálit enchim emo náknaké béchïbo, jünentukem emo nákke chíkti enchim jápsimaki, enchim jápsi tútti yécharika.

23 Eme júchi bemelasi yeu tómtila, kaa huame áchayriam kókkokame éäpo, ál-la hua kaa nanasantumta éäpo, jü Diosta noki jápsamtayi, jü jíba béchïbo ayunakeme.

24 Bueituk:

Síme huaakas kía júya síarita bënasi maachi, éntok síme hua yoremta uyjória júya sehua ténasi maachi.

Huä júya huahuake, jü sehua éntok huehueche,

25 të hua Señorta nooki jíba béchïbo ayunake.

Íri éntok ájária, jü nooki evangeliopo huam enchimmeu nokhuakame.

2

1 Júnentukem síme juëna éerita tójaka, éntok yore bätattáihuamta, ára nókichiaata, jábetat jita innëhuamta, éntok jájana jáihuamta,

2 ili usita júbua tómtilata chípeä bënasi eme két huame kauhua espiritualim kaa tábui jítamak kuutilam huáatianake, íri jü Diosta noki, ámei enchim yótunaké béchïbo Diosta súalhuäpo jínëhuamta tua enchim jájammaké béchïbo;

3 të béja eme juka Señorta tühuabet jünëelatuko.

Jü tétta jápsame

4 Señor Jesucristotahuem rúkte, jü tétta jápsamtahui, hua lútula huëpo huame yoremem omoutekähui, të Diosta yeu púari éntok áapörík béchïbo bėj-reme.

5 Eme két jume tétta jápsame bënasi emo ériaka emo réutebonake, enchimmea huaka ä kárihua ä yáanaké béchïbo, bueitukem Diosta tékil boojoria béchïbo náikiari, juka jápsita bétana huémta áapörík Diosta türëu áu enchim huérianaké béchïbo Jesucristota huämi.

6 Bueituk júnën két jïojteri:

Juyú, buere joära Sión,

juka tétata tua nésahuemta ejkinampo huémta yétcha,

huaka yeu púata éntok chë musäla machik,
éntok hua ä súaleme kaa tiusi tahuarianake.

⁷ Enchim béchïbo, eme ä súaleme, áapo musäla maachi, të huame kaa ä súaleme béchïbo éntok:

Huä tétta jume káarim joame kaa huáatiakäu,
ïri tua jü tétta nésahueme ejkinapo tahuakame.

⁸ Éntok:

Huä tétta át tëtëitihuame,
éntok hua tétta yore tábeme.

Bueitukim át tëtëite jü nokichi, bem kaa áma huam jíapsi bárë béchïbo;
huári béchïbom két yeu púahuak.

Jü Diosta yorembra

⁹ Të eme tua hua génte yeu púari, Diosta yäura tékkil boojoriame, nación tühuaata joame, tua lütüriapo Diosta yorembra, huaka kaa machiku enchim aney huam machiria át guómtisi machikun bíchaa enchim núnukamta tühua bétana enchim noknakë béchïbo.

¹⁰ Eme huame bannaataka kaa pueblotukaihuim, të ënem Diosta yorembra; bannaataka kaa yore nak jìokolihuamta jájamlatukaihui, të ën ál-lem ä jájamla, juka yore nak jìokolihuamta.

Diosta nésauta joame bénasem emo nüye

¹¹ Eme nákuame, enchimmeune nooka sékana enchim jomentukä bénasi, éntok enchim boojöä bénasi, huaka juëna éerita enchim tóijnakë béchïbo, huaka tü jíapsita béj-reka huémta,

¹² jiba bénasi tülisi emo nüyeka jume kaa Jesucristota súaleme násuku; huam enchim bétana nokhuäpo enchim juëna yórememtukä bénasi Diosta am úttlnakë béchïbo hua Diosta am jìokorë taahuarichi, hua tühua enchim yáaribet suaka.

¹³ Señorta béchïbo hua jábe nésahuemta bétukem emo jípure, ä reytuk junne, chë ä nésahuë béchïbo,

¹⁴ kía ä gobernadortuk junne, áapo äbo am bíttuala, yorememmet nokta am chüpanakë béchïbo, éntok huame tü yóremem bétana tühuaata am noknakë béchïbo.

¹⁵ Bueituk ïri jü Diosta huáatiähui: juka tühuaata joaka jume yoremem kaa susuakame enchim bétana jájana jíame enchim nok páttianakëhui.

¹⁶ Kaabeta mámpo emo jípuremta bénasem emo nüye, të kaa huame íat jáhuiteka juka juënaraata joame bénasi, ál-la huame Diosta nésahui joame bénasi.

¹⁷ Simemem yöre. Hermanomem nákke. Diojtem májhue. Reyttem yöre.

Jü Cristota ejemplo ä jìokot aneepo

¹⁸ Eme jóapo sáyhuame, enchim tekem bétukem emo jípure, tua am yöreka; kaa huame tü yorememmeu jibba, ál-la két huame béttek jíápsekammeu junne.

¹⁹ Bueituk ínëli anhuame türi Diosta bíchäpo senu én Diosta ä yöre béchïbo kaa al-leetuahuäteko, kaa ä ínnë éäu júne ínnëateko.

²⁰ Bueituk jita tühuaasa jüri kaa tühuaata joaka enchim chónhuähui éntokem, ¿jiba áamak al-leiya? Të eme tühuaata joaka jìokot máchiraata

bichätek éntokem jíba áamak al-leätek, lútula huëpo یری türi Diosta bíchäpo.

²¹ Bueituk iäri béchibem núnuhuak; bueituk Cristo két ito béchibo jikot máchiraata bitchak, ejemplota itom mákaka, enchim alë bénasi emo boojorianakë béchibo.

²² Áapo kaita juënaraata yáuhuak; kaita hua ára nókíchia jikkaijhuak ä tempo.

²³ Áapo juënasi áa bétana nokhuay júne kaa juënasi am yómmiak; jikot johuaka júne kaa am bé-reka nookak, ál-la huaka áu johuamta hua tua lútúriata joamta mámpo ä tójjak.

²⁴ Áapo hua itom juëna yáarim ä takahuapo núk siika jum kúrusichi, itom hua juënaraata bétana kókkoka túhuapo itom jíapsinakë béchibo; bueitukem jiokehä yáahuaka béchibo áma yorela.

²⁵ Bueituk emëe huame kabaram emo náikimtelatukä bénasi aaney, të ënem hua enchim jíapsi suayamtau rúktila.

3

Jume kukunakame éntok jujubekame jáchin emo nünakëhui

¹ Júnëli kétchi eme jáamuchim kukunakame, enchim kunam bétukem emo jípure, huame tü nokta kaa súaleme kobatunakë béchibo kaa nokíayi, të túlisi bem jubim emo nüyëubeyi,

² túlisi éntok yórisi machisi enchim emo nüyëubet suaka.

³ Huä uyjória enchimmet ayunakeme kaa hua yeutana takahuapo enchim átteanakëhui, hua buéresi uyjória emo chíkhuame, óoro átteahuame, sánko buéresi ujyorisi yáataka átteahuame,

⁴ ál-la hua huáijhua jíapsita bétana huéeme, hua kaa momoyeme, یری jü kaa béttek jíapsihuame éntok yánti jíapsihuame; iari tua chë béj-re Diosta bíchäpo.

⁵ Bueitukim junëli két túlisi emo nüyey bannaataka huame jáamuchim tü jíapsekame, Diostat éame, bem kukunam bétuk emo jípureka;

⁶ juka Sarata Abrahamta “yóreka Señor ti áu ä jijjiä bénasi”. Huäri bétana asoarimtakem taahuak, túhuata jóäteko, kaitat ée májhueka.

⁷ Eme jujubekame, két áma huamsu, ámemakem aane suamsi emo nüyeka, jünéaka juka jámutta chë kaa útteakamta jíapsekähui, éntok enchim beu juka túhuauta ay jíapsihuamta am átteakähi, Diostau bíchaa enchim buanáu jikkaijtunakë béchibo.

Tü éeri tüisi itom ay tahuanakëhui

⁸ Én éntokem simetaka huépülsi jíba éiya, huatem béu jita innéaka, emo nákeka emo sailakamta bénasi, emo jiokeleka, éntok kaa emo buérialeka.

⁹ Juënasi áu ayuhuak kaa juënasi ámeu ayunake, juënasi aihuátek júnne kaa juënasi ä yómmianake, ál-la túhuata jo báanake, jünéaka túhuata átteä íaahuaka enchim núnutukähui.

¹⁰ Bueituk:

Huä al-leaka jíapsi báareme,
éntok taahuarim türi bít báareme,
ä nínni yüinake kaa juënak ä noknakë béchibo,
éntok ä teni júne kaa ára nókichiata ä noknakë béchibo;

11 juënarata tójaka tühuata jonake;
yánti náu jíapsihumta jariunake éntok ä boojorianake.

12 Bueituk huame Señorta pusim juka lütüriata joame türeka bitcha,
éntok juka bempörim áu buanáu jikkaja;

tee jü Señor huame kaa tühuata joame kaa türeka am béj-reka bitcha.

13 ¿Jábesu két kaa tühuata enchimmeu yáanake jáni tühuata enchim joayo?

14 Të eme jita jikot máchiraata bichätek tühuata joaka, úttesem al-leiya. Huä béchibem kaa emo máujtua bempörim bétana, éntokem kaa naa múksi emo éetua,

15 ál-lem juka Dios Señorta úttile enchim jíápsipo, éntokem jiba huechiapem emo jípureka aane enchim emo nok-riánaké béchibo, síme huame tühua enchim boobichäu bétana enchim temájeme yómmia béchibo kaa buere jáka éntok yörisi machisi nokaka.

16 Tülisem emo nüye huame jájana enchimmet nokame, enchim juëna yorememtukä bénasi, tiusi tahuanaké béchibo, Cristota bétana tülisi enchim emo nüyëu jájana jíame.

17 Bueituk chë türi emé jikot máchiraata bichäteko tühuata joaka, Diosta ínel ä huáatiayo, kaa tühuata enchim joápo béppa.

18 Bueituk jü Cristo két jikot máchiraata bitchak séjtul jibba, itom Dios bejrim béchibo, hua tü yöreme jume juëna yöremem béchibo, Diostau itom huéria báreka, lütüriapo jü ä takahua mëhuak, të espíritupo jiba jíápsaka taahuak.

19 Huämi espíritupo két áapo huame bannaataka kókkokame anëu siika. Huanäi ámeu nookak,

20 huame bannaataka ámeu nokta kaa jikkajj báaremmehui, Diosta bínhua ámet boobíchaihui junne, huame taahuarim Noéta jíápsayo, juka arcata johuayo, huam kaa jaiki géntem, guoj náikim jiba áma jineihuak, buere baniapo. 21 Jü yore batóhuame hua júnako báata am jínëukä bénasi, én két yore jínëu Jesucristota jíabitekä béchibo, kaa huaka takahuapo béppa chíchha máchiraata itot ayukamta itom úhuaka; ál-la Diostau bíchaa tülisi itom ito nü báreka éenaké béchibo.

22 Huä téhuekau jikau sikame Diosta báta bétana kátekame; éntokim áapörík bétuk emo jípуре jume Diosta ángelesim, jume yäuram, éntok jume útteata jípureme.

4

Diosta éä paman emo nüyeme

1 Juka Cristota ito béchibo jikot máchiraata ä takahuapo mabetakä béchibo, enchimmet két huäri éeri ayunake; bueituk hua takahuapo jikot máchiraata innësukame kaa éntok júchi juënakú annake,

2 huame taahuarim itou bëyeme kaa huaka ím ániapo yoremem kaa huéeläpo ukulëu huáatiaka jíápsi béchibo, ál-la Diosta éäpo áman itom jíápsinaké béchibo.

3 Búru táapem béja jume tua Diosta kaa súaleme al-leetua béchibo jita yáasuk, kaa tíurata joaka, kaa huéeläpo juka huakajta bétana huémta ukuleka, nanaakoka, kaa tíura pájkota huëpo rejteka, yü tútti naakoramtaka, huame diosim kaa yöri máchim yöreka.

⁴ Ímëi béchïbo át guómtisi maachi hua áme Bénasi kaa huéeläpo juénarata kaa enchim joähui, kíalikum jájana enchimneu jiaahua.

⁵ Të bempo lütüriata nénkinake hua jápsammet éntok kókkolammet nokta chúpanakemta bíchäpo.

⁶ Bueítuk íari béchïbo két jü tü nooki Diosta bétana huéeme nokhuak jume kókkolammehui, nokta ámet chúpatunaké béchïbo takahuapo aneka bem yáari béchïbo, të jíba espíritupo am jápsinaké béchïbo Diosta jápsä Bénasi.

⁷ Të síme ayukamta lütinakeu abe yuuma; íä béchïbem suamsi emo nüye, éntokem Diostau buanaka jápsa.

⁸ Símeta béppa nánanchem tüisi emo nákke, bueítuk jü emo nákhuaime juebena Dios bejri yáarim tuchanake.

⁹ Nánanchem emo mamabeta kaa jájana jáka.

¹⁰ Huépulaka bem huéeläpo bem miiki senukuu ä buíjnake, Diosta buéresi tühua al-leaka näikim buísemta Bénasi éaka.

¹¹ Seenu nokátek tua juka Diosta noki huépo áman noknake; senu tékiata máktukátek Diosta úttiárata ä mikápo áman ä boojorianake, juka Diosta tua yörinä béchïbo Jesucristota béchïbo, hua lóoriata átteakame éntok juka nésayhuamta jíbapo béchïbo éntok jíbapo béchïbo. Júneltunake.

Cristota béchïbo jikot máchira innëhuame

¹² Eme nákhuaime, katem át guómtë hua jikot máchira enchim ay jíöbilahuamtachi enchimneu ayukame, huaka kaa jaibu enchim emo innë máchilëu enchimneu huétiaka;

¹³ ál-lem al-leepo yúmala Cristota béu jikot máchiraata enchim bíchá béchïbo, bueítuk ä ujyóriahuata yórisi machik yeu machiak két enchim buéresi al-leenaké béchïbo.

¹⁴ Cristota téhuam béchïbo jájana enchimmet nokhuátek, tüisi tühua enchimmet ayka, bueítuk hua Diosta Espiritu ujyória áusüli enchimmet ayka. Lútula huépo bempo ä béj-reka nooka, të enchim béchïbo áapo jíba yórihua.

¹⁵ Eme jábe junne jikot máchiraata bichátek, éläpo kaa jábeta ä mälatukä béchïbo, o ä éekbuä béchïbo, o ä juéna yóremtukä béchïbo, o kaita ä júneriäpo áu ä kikkíbachä béchïbo.

¹⁶ Të seenu Cristota ä súalë béchïbo jikot máchiraata bichátek kaa áu tíutuanake, ál-la Diosta úttílnake huári béchïbo.

¹⁷ Bueítuk jü taahuari béja yúmala huaka nokta chúpanakeu Jesucristota súalemmet naateka. Itot báchä naatek, ¿jáchisu ámeu chúpanake jáni huame Diosta tü noki kaa súalekammehui?

¹⁸ Bueítuk jü tü yoreme jikotampo jínëihua, ¿jáchisu áu huéenake jáni jü juéna yóremtahui, Diostamak kaita huáatiamtahui?

¹⁹ Ä junëlituk huame Diosta éäpo jikot máchiraata bíchame, jita jo árahuekamta, ä noki chúchupamta mámpo bem jápsi yéchanake, éntokim tühuaata junake.

5

Diosta súaleme suayahuähui

¹ Huame yoiyöturi enchim násuk yeu púarimmeune jikot jiaahua, ínapo két yöturitaka áme béuchi, éntok Cristotau jikot máchiraata

sikamta bíchakame, éntok jü két uyjória yeu ä machinakepo annakeme, enchimmeune inel jiaahua:

² Jume Diosta súaleka enchim násuk anemem suaya, am suaya kaa útteapo, enchim tü jiápsekä béchïbo ál-la; kaa huaka béjtuahuamta huáatiaka, ál-lem kaitat boobíchaka chikti enchim jiápsimak ä yáanake.

³ Katem huame enchim suayäu úttiapo sau báare, ál-lem ejemplotam mákka jume Jesucristota súaleme.

⁴ Huanäi huaka am suayame béppa nésahuemta yeu machiakem huaka coronata ujjorik kaa momoyemta mabetnake.

⁵ Alë bénasi, eme jübua yoyötume, jume yoiyöturim mámpo emo jípure. Éntok síme nánancha emo nok jikkajaka kaa béttek jiápsitem náu jípunake; bueítuk:

Dios am béj-reka huéiye,
jume emo buérialeme,

éntok kaa emo buérialemmeu tühuata johua.

⁶ Júnentukem Dios útteakamta mámam bétuk emo jípure, áapörík enchim tóbnoktianakë béchïbo taahuata yúmako.

⁷ Símeta huaka enchim kóm éáhuem ä mámpo tójja, bueítuk áapo enchim suaya.

⁸ Suamsem emo nüye, éntokem kaa kótche; bueítuk hua enchim béj-ri, jü diablo, leonta omtë bénasi, chíkola huerama, jábeta ä buänakeu jariaka. ⁹ Huákärem béj-reka óusi jápte, jíba bénasi Diosta súaleka, jünéaka jukai junëli huémta huame huate enchim hermanom síme ániat anemmu ayukähui.

¹⁰ Të jü Dios síme tü eäu tápuni, hua ä yü uyjória itom mik báreka itom núnukame Jesucristota béchïbo, chúkula kaa jaiki táapo enchim imï ániapo jikot ansukäpo, áapo enchim tü tátabnake, enchim óusi éetuanake, enchim útteata máknake, éntok kaitat jáchin éaka enchim jíapsituanake.

¹¹ Áapörík béchïbotunake jü yörihuame, éntok jü nésayhuame jíbapo béchïbo. Júneltunake.

Teboteri chúpëpo huéme

¹² Silvánotamak, hua tua yúmalasi hermanopo in jípurëumakne kaa jaiki nokta enchimmeu jiojtek, enchimmeu nokaka jáchin enchim emo núnake bétana éntok hua én enchim boojorïau tua jü Diosta lütüriatukä bétana nokaka.

¹³ Jume Jesucristota súaleme Babiloniapo aneme enchimmak náu yeu páari, éntok Marcos in üusi, enchim tebottua.

¹⁴ Emóem tebotua enchim emo náké béchïbo.

Yánti jiápsihuame símem enchimmaktunake, síme eme jume Jesucristota mabet-lame. Júneltunake.

Jü Carta San Perota Guosa Huëpo Jiojtekähui

Teboteri

¹ Ínapo Simon Peero, Jesucristota sáuhuëhui éntok ápostol áapörík bétana yeu púari, enchimmeune jiojte, eme jume ito beu itom Dios itom jínëukame Jesucristota lütüria béchïbo huaka Diostat ehuamta tua musäla machik jájamlame.

² Huà Diosta tü eäü éntok yánti jápsihuame chëhuasu enchimmet ayunake Diosta éntok itom Señor Jesústa enchim täyakä béchïbo.

Jume Diosta jápsi jïpureme

³ Sïme hua jápsihuamta bétana huéeme, éntok Diostau huáatihuä bétana huéeme itom miiki áapörík Diosta úttearammea hua ä uyjóriay éntok yörisi machiku ay itom núnukamta itom täyakä béchïbo,

⁴ huámëi huämi buéresi musäla machik itou nätua, huäri huam Diosta bënasi enchim jápsinakë béchïbo, huaka ím ániapo yore jápsi nasontemta takahuata jita ukulëu béchïbo ayukamta tóij-lataka.

⁵ Íari béchïbo eme két át jápseka tekipanuanake, enchim ä súalëhuem tü éerita rúktia, jü tü éeritau éntok jítat jüneeahuamta,

⁶ jítat jüneeahuamtau éntok emo yüihuamta, emo yüihuamtau éntok yánti jápsihuamta, yánti jápsihuamtau éntok Dios huáatihuamta,

⁷ Dios huáatihuamtau éntok sailapo emo huatihuame, emo huáatihuamtau éntok yore nákuamta.

⁸ Bueítuk íkái enchimmet ayuak éntok jïba enchimmet ä yötui, kaibem kía jápsina, kaita joaka, jïbem tekipanuanake itom Señor Jesucristota chëhuasu enchim täyanakë béchïbo.

⁹ Të hua sïme íkái kaa jïpureme hua kaa mékka bíchamta bënasi maachi; líptita bënasi maachi, bueítuk huaka bannaataka kaa ä tühua yáarim bétana ä tü huéchilatukäu kóptiala.

¹⁰ Huäri béchïbo, hermanom, tuem át jápseka tekipanua Diosta enchim núnutukä bétana éntok enchim yeu púatuakä bétana enchim ä lütüria yáanakë béchïbo; bueítuk ínel anëtekem jauhuey jünem kaa huáttinake.

¹¹ Bueítuk junëli jïbem buéresi al-leriahuaka mabetna, áman huaka itom jínëukamta itom Señor Jesucristota yü nésahuapo.

¹² Íari béchïbo, ínapo jïba enchim áu huáatitua, enchim ä jüneriay junne, éntok huaka lütüriata én enchim jïpurëubet útteata enchim nülatak junne.

¹³ Ino béchïbo türi, én takahuapo aneka enchim ín búsanakëhui enchimmeu nokaka;

¹⁴ jünéaka lauti íkä takahuata ín tö simnakëhui, itom Señor Jesucristota nee jüneeüäpo ámani.

¹⁵ Ínapo két át jápseka tekipanuanake, chükula nee muksuko íahui enchim huáatinakë béchïbo.

Jume Cristota uyjória bíchakame

¹⁶ Bueitukte itom Señor Jesucristota útteara bétana enchimneu nookak éntok júchi ä yebijnakeu bétana, të kaa kía nokta árai huäpo áman yáata nokaka, ál-la huaka ä yörisi máchiraata itom pusimmea itom bíl-latukäpo ámani.

¹⁷ Bueituk áapörík jü Dios Áchayta bétana yörihuamta éntok uyjóriata mabetak áman buere uyjóriata bétana jáhui áu kóm bíttuahuak inel jáka: “Íri ájária jü ín Úusi ín nákehui; áapo jü tua nee al-leetuakame.”

¹⁸ Itapo éntok ikäi jáhuita jikkajak téhueka bétana kóm bíttuahuakamta, áman káuhui santo ti téhuaahuakapo áamak aneka.

¹⁹ Atä jípure kétchi jume profeetam nooki, të én chë lütüriapo tahualata. Türi enchim béchibo enchim át suähui hua nokichi hua machiria kaa machiku béetemtat enchim suä bénasi, machiriata yeu kiktëu tájti éntok Jesucristota enchim jápsita machiriäu tájti, hua buere chóki matchuu bíchaa yeu hueramame ti téttehuaahuame.

²⁰ Tem bát ikäi jüneria, kía jita noki júne profetam bétana huémta jiojteripo ayukamta kaa yoremta éäpo áachä jüneenakhui,

²¹ bueituk kía jauhuey júne profetam noki kaa yoremem éäpo nokhuak, ál-la jume yoremem Diosta yeu púarim Espíritu Santota éäpo áman nookak.

2

Profetam ára nókichim éntok maestrom ára nókichim (Jud. 4-13)

¹ Të két bannaataka jume profeetam ára nókichiram aaney Israelta yoremraata násuku, maestrom ára nókichiram enchim násuk annákë bénasi, huame kaa jünakiachisi tábuik enchim majtianakeme, hua tua lütüriata bétana huémta tatabbáreka. Señorta am jínëukamta jünem kaabë tíanake, junëlim láutipo huaka kaitäpo bem tahuanake emo jariuria.

² Éntok juebénaka huaka kaa tühuaata bem majtiahuakau jonake. Jümëi béchibo jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jájana át noknake.

³ Éntok tómita buéresi bem huáatiä béchibom ára nókichiaata enchim majtiaka enchim ä úhuaanake. Huámechiri béja jauhuey naateka bétesa nokta ámet chúpaturakeu kaa bínhuaturake, juka jiokot máchiraata bem bínnakhui, bem kaitäpo tahuanakeu jíba yúmanake.

⁴ Bueituk Dios huame ángelesim Dios bejrita yáakame kaa am jiokorek, ál-la béetekum kóman guötiak huam kaa machiku perezoso am tójjak, hua taahuari ámet nokta chúpaturakeu tájti.

⁵ Éntok juka yoremraata bannaataka huémta júne kaa jiokorek, Noéta jibba, huaka lütüriata bétana nokäuta éntok guoy búsaním áamaki; huame juëna yórememneu buere bániata, diluvio téamta, bíttuak áma am kókkö iaaka.

⁶ Alë bénasi huame pueblom Sodoma éntok Gomorra nokta ámet chúppak am luutinakë béchibo, náposasi am tahuariaka, éntok ejemplopo am yétchak, huame kaa tühuaata jo báareme béchibo.

⁷ Të juka tü yórem Lotta áma yeu huíkkék, huaka juëna yóremem kaa huéeläpo juënasi bem anëubei kaa al-leamta.

⁸ Bueituk i tü yöreme áme násuk jóakay chíkti táapo ä jíapsi kaa al-leetuay huaka kaa tühuata jume yoremem joäu bíchaka éntok huaka nokta kaa türik jikkajaka.

⁹ Jü Señor jita juénarata bétana júne huame tü yöremem ára jínëu, jume juéna yöremem éntok am érianake jiot máchiraata am bínnakë béchïbo áman taahuata nokta ámet chúpanakeu yúmayo.

¹⁰ Chë júne siroksi machisi ámeu huéenake huame takahuata bétana huémta guojaasemmehui, huame takahuata jita ukulëpo áman kateme, jaiti máchiraata boojoriame, éntok huame Señorta yäura kaitäpo bíchame. Ímëi kaabeta jáchin ériaka yäurata béj-reka aane, kaabetam májhueka huame yörisi machisi nésahuemmet jájana jiaahua.

¹¹ Huame Diosta ángelesim chë ütteaka éntok chë nésahueka junne kaa béttesi nokta ámet jïjimma, Señorta bíchäpo.

¹² Të ímëi yoremem hua kaa bem át jüneäubet júne juénasi nokame, huame animal kaa jüneame súa béchïbo yeu tómtilamtaka mámpo jípuhuame bénasim jum bem kaa tühua yáarimmak kókkonake,

¹³ hua kaa tühua bem yári béchïbo béjhuata mabetak, béjasum chíkti táapo huaka kaa tühuata bem jonakeu musäule. Ímëi ínel jume jaiti mamachim, éntok máncam, enchimmak jíbuäka júnen jíba kaa tühuata boojoria, éntokim jíba emo al-leetua.

¹⁴ Bempo kía jíba jume jáamuchimmet pupujte, katim íchakte juénarata joaka, huame géntem kaa bem jíapsi tútti jípureme náyote. Bem jíapsi jita chíkti huáatiaubet jóyhuala, éntokim kaa tühuata násuk usiarim.

¹⁵ Huakam böota lútula huémta tójaka täbuikut kaate, jü profeta Balaam jü Beorta üusi böochi, huári huaka juénaraata béjhua chë nákkek.

¹⁶ Të béttesi nokta jikkajak kaa tühuata ä yáakä béchïbo; bueituk jü animal kara nokame ä püaateme yorem ténasi áu nokaka hua profetata kaa súara ä yáa bárëu táktiak.

¹⁷ Ímëi kía jume pozom kaa bäakame bénasi mamachi, namuta buere jékata huéria bénasi mamachi; áme béchïbo hua tua kaa máchira näikiari jíba béchïbo.

¹⁸ Bueitukim buéresi kaita béj-remta nokaka takahuata ukulëubei ámeu bíchaa am huiike, huame jioj-lataka kateme tua tójj-lame én jübua jíapsi kúaktilame.

¹⁹ Búttiataka bem jíapsinake tiakam ámeu nooka, të bempöisu jü kaa tühuata bétuk emo jípure. Bueituk kía jábe júne üttearäpo kobahuak hua ä kobakamta bétuk áu jípunake.

²⁰ Tua lütüriapo bempo hua juénaraata ím ániapo ayukamta bétana áma yeu sákalataka, juka Señor Jesucristota, juka yore jínëumta, bem täyaka béchïbo, éntokim júchi áma emo kuuriakätek emo nénkilamtaka tahuanake. Huanäi hua ámeu huéenakeme chë júne jiot machinake bannaataka kee bem ä tátäyäpo béppa.

²¹ Bueituk chë türi éiyey áme béchïbo juka Jesucristota tü noki kaa täyako, ä täyasulataka éntok júchi bem amáu nóttëpo béppa, juka Diosta nésahui bem téjhuahuakau tójaka.

22 Të hua noki tua lútüriata jäpo ámanim aane, hua ínel jáme: “Huä chüu júchi ä bísachi buäye, kohui éntok úbataka júchi techoapo áu bíaktia.”

3

Jü taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake

1 In nákehui, íri jü jíosia guosa huëpo ín enchimmeu jjojtëhui, éntokne náhuichimpo enchimmeu nokaka enchim bússa enchim jítäu huáatinaké béchibo,

2 huame santo profetam jauhuey nok-läu enchimmeu huáatinaké béchibo, éntok hua Señor itom jínëukamta nésahui apóstolim itom téjhuakaubehui.

3 Íkai bát jüneriaka, bueítuk jume taahuarim äbo huéenakemmet yore junnerianakeme yáijnakëhui, bem takahua jita ukulépo áman jiba kateka,

4 ínel jáka: “¿Jáchisu yeu siika jü júchi ä yebijnake bétana ä nokakähui? Bueítuk huame itom áchayim kókkoka taahuarit naateka síme jiba bénasi huéiye, ániata jünaktehuakapo naateka én tájti.”

5 Ímëi ínel jünaktekam kaa ä jüneria báare, juka téhuekata Diosta ínel jákã béchibo yáatukähui, éntok juka buíata báatukaí bétana éntok báy ä jiapsähui.

6 Huä béchibo, jü ánia bannaataka huéeme buéria banaiy lütek.

7 Të jü téhueka éntok jü buíya én ayukame Diosta éapo bëri hua taahuari nokta ámet chüpanakepo tájti, tájyai ä luutinaké béchibo, chíkti juëna yörememmak náuhui.

8 Të eme nákuame, ikärem jüneria: jü Señorta béchibo jü senu taahuari senu mil huásuktiriata bénasi maachi, éntok senu mil huásuktiria júne senu taahuata bénasi maachi áa béchibo.

9 Jü Señor kaibu ä surujtianake, huaka taahuata ä noki chüpa béchibo huatem éá bénasi, ál-la símem boobícháihui, taahuarim itom réhuuasimeka, kaabeta áu tárü íaaka ál-la símem emo jíapsi kuákti íaaka.

10 Të hua taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake huaka lak-ronta ják tukaapo yepsakäpo bénasi; huaachi taahuarit jü téhueka luutinake mausi buére kusisi jáka, síme hua jikat ayukame béetisuka kaitäpo tahuana, jü buía éntok síme hua át ayukame két táatunake.

11 Íkai síme ayukamta kaitäpo tahuanakey, jáchisu ënem kaa Diostau huáateka túlisi emo nüyeka jíapsinake,

12 boobíchaka éntok emo bamijtuaka huaka taahuata Diosta yéchari yúmanakey béchibo, hua taahuarit juka téhuekata béeteka kaitäpo tahuanakey, éntok hua áman jikkat ayukamta tájaka ä kájoktinakey.

13 Të ítapo ä boobícháihui áapörík júnen jákã béchibo bemela téhuekata, bemela buíata, huam túhuata jonäpo.

14 Huári béchibo, eme nákuame, ikäi boobíchaka tuem chíkti enchim jíapsimak át tekipanua kaita juënarata enchimmet téunä béchibo, éntok áapörík bétana kaita nokta béttesi machik enchimmet ä jikkajnaké béchibo, yánti jíapsaka.

15 Éntokem kaa ä koptia, Señorta símem jínëu báreka lautí itom ä huériähui; jü hermano Pablo itom nákehui itou jjojtékã bénasi, súahuata ä mikhuakapo ámani,

¹⁶ sime ä jiojteri jëlaimpo iäri bétana nokaka; huame násuk obiachi ámet jünee béchibo, huámëisan huame kaita tua täyame éntok náuhui éame am nánayote, két huame huate jiojterim junne, bempöisu kaa tüisi bem emo tahuanaké béchibo.

¹⁷ Júnëlituk eme, ín nákéhui, bát ikäi jüneriaka, emoem suaya, jáchinai júne jume juëna yóremem enchim báitáhuak hua enchim óusi eäu kóm huéenake.

¹⁸ Al-lem yötu jum tühuapo éntok itom Señor Jesucristota, itom jínëukamta, täyahuäpo. Áapörik béchibo sime ujoyória näikiatunake, ëni éntok jíba béchibo. Júnentunake.

Jü Carta Bat Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Jü noki ái jíapsihuame

¹ Jü kesam huëpo ayukähui, jü itom jikkajakähui, jü pusimney itom bichakähui, jü sime nau itom bíchakähui, entok jü mamammeey itom at mámtekähui, Noki jíapsihuamta yore mikamta bétanate enchimmeu jiojte. Iri jü nooki jíápsame.

² Áapo, jü jíapsihuame machisi au bittebok. Ítapo éntokte ä bitchak, éntokte jíba áa bétana jume géntemmeu nookak; én éntokte enchim ä téjhua iri ájária, jü jíba béchíbo jíapsihuamta yore mikame, jü bannaataka Dios Áchaytamak aneme, jü én itou áu yeu machiriakame.

³ Jü itom bíchakáu bétanate enchimmeu nooka, éntok jü itom nok jikkajakäuta bétana, enchim kéchá jüneriaka itomak huépülsi enchim emo jípunaké béchíbo. Jü huépülsi náu itom ito jípurëu lútula huépote jü Dios Áchaytamak ä jípure, éntok ä Üusihua Jesucristotamaki.

⁴ Huári bétanate enchimmeu jiojte tua yúmalasi enchim al-leenaké béchíbo.

Dios jü machiria

⁵ Iri ájária, jü nooki Jesucristota itom majtiakähui, jü itom én nokähui: Dios jü machiria. Jáchin jum machiriapo kaita kaa máchira ayka, alé bénasi két áapörikut kaita juénara at ayuk.

⁶ Ítapo huépülsi Diostamak náu ito jípurë tíäteko, éntok kaa machiku rejtetek, ára nókíchimte, entokte kaa luturiata johua.

⁷ Të ítapo machiku rejtetek, Áapörík, machiku aane bénasi, jíbate huépülsi náu ito jípunake, huanäi ä Üusihua Jesucristota ójbo itom báksianake, sime itom Dios bejrimmechi.

⁸ Të ítapo kaa Dios bejrita kaa itot ayuk tíátek, itote bäi táttähua. Entok jü lútúria kaa itot ayka.

⁹ Të ítapo jume itom Dios bejrim kaa Diostau yeu buísekátek, Áapo huittti entok lútula huëpo itom Dios bejrimmet itom jiokorinake, entok sime kaa túhuapo itom báksianake.

¹⁰ Të ítapo Dios bejrita kaa ito yáalä tíátek, Diostate ára nókíchi johua. Ä nokihua entok kaa itot ayúk.

2

Cristo itom nok-riame

¹ Emëe ín usiälam, ikäine enchimmeu jiojte Dios bejrita kaa enchim jonáké béchíbo. Të jábe júne jü ito násuk aneme Dios bejrita yáakátek, Dios Áchaytau bíchaa itom nok-rianakemtata jípure, Jesucristota, jü tua lútúriata joamta.

² Áapo ínel jü itom Dios bejrim béchíbo Diosta omtëu tü yáakame ä jíapsi nénkaka, éntok kaa itom Dios bejrim béchíbo jíbba, ál-la két sime ániat aneme Dios bejrim béchíbo.

³ Ínelite jünëiya itom ä täyähui, ä ley nésauhui joáteko.

⁴ Huä inel jiame: Ínapone ä täya, të ä ley nésauhui kaa joätek, jü junëli jiame kia ára nókichi, entok jü lútüria kaa at ayuk.

⁵ Jü ä noki ëriame íachiri Diosta yore nákehui tua lútüriapo yúmalasi at ayka. Íari béchibote jüneiya Áamak itom anëhui.

⁶ Jü jíba Diostamak áu anëtíame, Jesucristota áu ä nükäpo Bénasi áu nüpo yúmala.

Jü bemela nésauri

⁷ In hermaanom, kanne bemela nésauta enchimmeu jiojte, ál-la juka bannaataka nesauta, jü kesampo naateka enchim jipurëu. Íri antiguo nésauri jü nooki bat huëpo naateka enchim jikkajakähui.

⁸ Kaa bemelatu jiobe íri nésahui të ä bemelatukä Bénasine enchimmeu jiojte. Cristo, áapo ä chuppak ikäi nesauta. Eme entok, én kécha johua. Buetuk jü kaa máchiria beja símsu, entok jü tua máchiria beja machi.

⁹ Jü machiriapo au anëtíame entok ä hermaano kaa bibitpeame, ketune kaa machiku aane.

¹⁰ Jü ä hermaano nákeme machiriapo jíba anë, áapo entok kaa teitinake jum Dios bejripo.

¹¹ Të jü ä hermaano kaa bibitpeame, kaa machiku aane entok kaa machiku huerama entok kaa jüneiya jákun bíchaa ä huëhui, bueítuk jü kaa máchiriaí líptitaka kaa bitcha.

¹² Eme ín usiálam, enchimmeune jiojte, bueítuk béjem jiokorisuak enchim kaa tü yáarimmechi, Jesucristota béchíbo.

¹³ Eme áchayhuarim, enchimmeune jiojte, bueítukem juka kësampo huenta täya. Eme jübua yoyótume, enchimmeune jiojte, bueítukem béja jü diablotá kobalataka kaate.

Enchimmeune jiojte, eme ín usiálam, bueítukem juka Áchayhuarita täya.

¹⁴ Enchimmeune jiojte, eme áchayhuarim, bueítukem kësampo huenta täya. Enchimmeune jiojte, eme jübua yoyótume, bueítukem ütteak jum Diosat ehüäpo, entok jü Diosta noki jíba enchimmet aane enchim jíapsipo, éntokem diablotá kobalataka kaate.

¹⁵ Katem juka ániat kaa türík johuamta nakbare entok juka ániat ayukamta, bueítuk jábe juka ániat ayukamta naketek jü Dios Achayta yore nakeu kaa at ayuk.

¹⁶ Bueítuk síme jü ániat ayukame, juka takahuata ukulehui, jume pusim ukulehui, entok jü au jítaleka jíapsihuame, kaa Dios Áchayta bétana huéiye, ál-la, ímí ániata bétana.

¹⁷ Jü ánya luutinake éntok at ayukame ukulhuame. Të juka Diosta nésahui joame jíba béchíbo jíapsinake.

Jü anticristo

¹⁸ In usiálam, jume taahuarim béja lútisëka huéiye. Eme béja ä jikkaijsula, juka áu Cristo tíamta yebijnake bétana. Én béja juebénaka emo Cristo tíame yeu machila. Kíalíkute jüneiya béja jume taahuarim yúmasëhui.

¹⁹ Ito násukim yeu sákala, të ímëi kaa ito beu éiyay, bueítuk ito beu éátekim jíba itomak an éiyey. Të símem kaa ito beu am eäu júnakiachinakë béchíbo, yeuhum sájjak.

²⁰ Të eme juka Jesucristota Espíritu Santota jípure, éntokem simeta jüneria.

²¹ Lütüriata kaa enchim täya bénasine enchimneu jiojte. Të ál-la enchim ä täya béchibo: bueituk jü ára nókichiria juka lütüriata kaa attiak.

²² ¿Jábesu jü ára nókichi? ¿Jachu kaa hua Jesústa kaa Cristo tíame? Iri jü anticristo, bueituk áapo juka Dios Áchayta entok ä üusihua kaa ä aane tíya.

²³ Síme hua Diosta üusi kaa aane tíame, Dios Áchayta kaa jipure, jü Diosta üusi au täya tiaka ä jüneriatebome Dios Áchayta ket jipure.

²⁴ Késam huépo enchim jíkkajakäu, jíbem enchim jiápsipo ä éria. Bueituk juka késam huépo enchim jíkkajakäu enchim jiápsipo jípurëtek, Diosta Üusi entok ä Áchaytamak jíbem annake,

²⁵ Jesucristo éntok íkái nooka, jíba béchibo jíapsihua mta itom mak rókka.

²⁶ Júkáine enchimneu jiojte jume enchim bäi táttáhuame bétana nokaka.

²⁷ Të juka Espíritu Santota Jesucristota bétana enchim mabetakau jíba enchimmet anétek, jü jabeta enchim majtianakeu kaa enchimneu béye; jachin juka Espíritu Santota jíba simeta enchim majtia, entok tua lütüria entok kaa ára nokichi. Jachin Ápörík enchim ä majtiakä bénasi, áachem aane.

²⁸ Én éntok, ín usiälam, jíbem Cristotachem chäye, Ápörík júchi yepsayo ápörí kutte jíba eenake, äbo ä yepsakte kaa sekána bíchaa kannake ä tíhueka.

²⁹ Béjem jüneiya Ápörík lútula ä jiapsähui, kéchem jüneepo yúmala simem jume lútula jíapsame Diostachim yeu yorentula.

3

Jume Diosta üusim

¹ Áachem suuhua, jáchin juka Áchayhuarita itom nákehui, Diosta üusim ti itom téhuaanakë béchibo, entokte ajária. Juari béchibo jume ániat jíapsame katim itom täya, ápörík kaa bem täya béchibo.

² Eme ín nákehui, énte Diosta usiälam. Të ketune ke jee jüneriatu jü jáchin itom taahuanakëhui, jüniate Ápörík yepsak ä bénasi itom bittunakëhui, bueitukte ápörík bínnake tua ä jáchinakähui.

³ Síme hua boobit-huamta Ápöríkut jípureme, áapo símek béppa tülisi au báksia, Ínëli Jesucristota símek béppa kalakosi kaa chicha machiakä bénasi.

⁴ Síme jü Dios bejríta joame, Diosta nésauroi bėj-reka hueíye, bueituk hua Dios bejríta yáari Diosta nésauroi bėj-rita johua.

⁵ Júnëäem Jesucristota itom Dios bejríta yáarim tucha báreka yepsakähui, éntok ápöríkut kaita Dios bejrím at ayuk.

⁶ Síme hua jíba áamak áaneme, juka Dios bejríta kaa johua. Síme juka Dios bejríta joame, kaa ä bil-la, éntok kaa ä täya.

⁷ In usiälam, kaabe enchim bätáunake. Huä lútula jíapsame, lútula jíapsihuaüpo aane, Ápörík lútula jíapsa bénasi.

8 Tē hua Dios bejrita joame diablo ä áttiak, bueituk jü diablo kėsam huēpo naateka jıba Dios bejrita johua. Tē jü Diosta Üusi İari béchıbo äbo yepsak, juka diablota, tékil kaitäpo tahuaria báreka.

9 Sime jü Diosta ääpo bemelasi yoremtulame juka Dios bejritam kaa johua, bueituk Diosta jíapsi at áyuk. Entok karam Dios bejrita johua, bueituk Diosta ääpo bemelasi yoremtula.

10 İmirim jünakiachi jume Diosta üusim éntok huame diablota üusim: jü kaa lütula jíäpsame éntok ä hermaano kaa nákeme, kaa Dios áttiari.

İtote nánancha náknake

11 İri ájaria jü nooki kėsam huēpo enchim jıkkajakähui: İtom ito nak säihuähui.

12 Katte hua Caınta bénasi ito bınnake, jü diablota áttia, ä saila mäakame. ¿Jatchiaka ä mäak? Bueituk Caınta, joäu kaa türiakay, ä sailahua joäu éntok, türiakay.

13 Eme ín hermaanom, katem jáchin ä éria, jume ániat jíäpsame enchim omtiayo.

14 İtapote jüneiya kókkohuäpo yeu sakalataka jíapsihuäpo itom aanähui. Bueitukte itom hermaanom nákke, ä hermaano kaa nákeme, kókkohuäpo aane.

15 Sime jü ä hermaano kaa ä bibit peame, yore suáhuamta johua. Éntokem jüneiya, jü jábeta mäelame käibu jıba béchıbo yü jíapsihuamta jıpunake.

16 İnélite át jüneiya jü tua yore nákuamtachi, Áapörık ä jíapsi ito béchıbo nénkakäpo. Kialıku itapo két jume itom hermaanom béchıbo itom jíapsi nénkipo yımala.

17 Jü imı ániat jıta jıpureme huaka ä hermaano jıokot éamta jüneriaka júne ä jíapsihua áu bıchaa námakasi joätek, ¿jáchısu jüntuk Diosta áu náké tıanake?

18 Eme ín usiälam, katte kıa teniy itom ito náké tıanake, ál-la chıkti itom jíäpsımaki éntok itom joäubeyi.

Diostatte eenake

19 Jünélite jüenake lütüriapo ito anähui, éntok itom jíäpsımte ä bıchäpo huıtti jıpunake.

20 Juka itom jíapsi kaa itou kutti nokayo, Dios itom jíapsi béppa chē jüneiya. Entok Áapo simeta jüneria.

21 Eme ín nákehıim, juka itom jíapsi kaa kutti itot nokayo, Diostatte eiya.

22 Kıa jıta júne itom áu aahuayo itom ä maknake, éntokte ä bétana ä mabetnake, bueituk ä nésahuite johua, entok juka ä türēhui.

23 İri ájaria jü ä nésauri: ä Üusi Jesucristota itom sülnakēhui, éntok nánancha itom ito náknakēhui, itom ä téjhuakapo bénasi.

24 Ä nésahue páman huéeme, Diostamak huéıye, Dios éntok, áamaki. İnélite jüneiya áapörık jıba itomak anēhui, juka ä Espıritu Santo itom ä mak-lapo.

4

¹ Eme nákhuaame, katem síme huame espíritum súale. Báchem am bitchaka at júneenake, Diosta bétana am katèhui, bueítuk juebena profeetam ára nókichiram ániat yeu sákala.

² Ímirem át júneenake Diosta Espíritu jípurementachi: Jábe júne Jesucristota, Diosta, yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame, huäri Diosta bétana huéiye.

³ Të síme espíritu Jesucristota, kaa yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame kaa Diosta Espíritu bétana huéiye, iri jü anti Cristo. Eme béja ä jikkajlatukay, äbo ä hué bétana. Én éntok, béja ím ániapo aane.

⁴ Eme ín usiälam, eme Diosta átteam. Béjem yölataka káate, bueítuk jü enchimmet aneme chë úttiak jü ániat ánemta béppa.

⁵ Bempo ím ániapo joome; kialikum ím ániapo ayukamta bétana jíba nooka; huäri béchïbo jume ániat aneme éntok am jikkaja.

⁶ Ítapote Diosta átteam. Huä Diosta täyame itom jikkaja. Të hua Diosta kaa täyame éntok, kaa itom jikkaja. Inélite ä täya juka espíritu lütüriata, éntok juka espíritu kaa lütüriata.

Dios jü tua yore nákeme

⁷ Eme nákhuaame, nánanchate ito náknake, bueítuk huaka emo nákhuaamta Dios ä átteak. Síme hua jábeta nákeme Diosta eäpo yeu tomtila, éntok Diosta täya.

⁸ Jü kaa yore nákeme, kaa Diosta täya, bueítuk Dios, tua jü yore nákeme.

⁹ Jü Diosta itom nákéu ímí jünakiachi, huépülak jíba Üuseka äbo ä bíttuakäpo, bueítuk ä béchïbotaka itom jíapsi iäka.

¹⁰ Ímí huam örek jü yore nákhuaame: kaa itom Diosta nakekä béchïbo, ál-la Ápörík itom nákekä béchïbo, huanäi ä Üusihua äbo bíttuak, itom Dios bejrita ä béjtua iäaka.

¹¹ Eme nákhuaame, Diosta junëli itom nákey, ítapote ket nanancha ito nakpo yúmala.

¹² Jauhuey júne kaabe Diosta bíl-la. Të nánancha itom ito nákeyo, Dios jíba itot aane, éntok yore ä nákéu yumälasi itot chúpila.

¹³ Íari béchïbote júneiya jíba áamak ito anëhui, éntok áapörík jíba itochi itomak anëhui, ä Espíritu Santo itom ä mak-lä béchïbo.

¹⁴ Ítapo éntok, ä bíl-la, éntokte ä jüneriatebo, Diosta ä Üusihua äbo bíttuakähui, jü ániat jíápsame jínëume.

¹⁵ Jábe junne Jesústa Diosta ä Üusekä bétana ä súaleme, Dios jíba áamak aane, áapo éntok, Dióstamaki.

¹⁶ Ítapo ä jüneria, éntokte ä súale, jáchin machisi Diosta itom nákéhui. Dios, tua jü yore nákhuaame. Jü yore nákeme jíba Diostamak aane, Dios éntok, áamak.

¹⁷ Júnëli itot au yúmariala jü yore nákhuaame, bueítuk huäri taahuari bette nokta chupey kaitatte jáchin eaka huitti eenake, Áapörík ahuä nüye bénasi, ítapote ket ímí ániapo álë bénasi ito nünake.

¹⁸ Jum emo nákhuaäpo kaita máijhuame aika, ál-la jü yúmalasi yore nákhuaame juka máuj-rata yeu bebba. Bueítuk jü maijhuame kókosi yore johua. Kialíku jü májhuematat jü yore nákhuaame kaa yúmalasi at aika.

¹⁹ Ítapote Áapörík nákke, áapörík bat itom nákekä béchïbo.

²⁰ Jábe júne Diosta au náké tíáteko, entok ä hermaano kaa bibitpéaka, kía ára nókíchi. Bueítuk jü ä hermaano ä bíchau kaa ä nákeme, ¿jáchisu jüntuk Diosta náknake, kaa ä bíchaka?

²¹ Ítapote Áapörík bétana íkái nésauta jípure. Jü Diosta nákeme, ä hermaano két náknake.

5

Jü Dios ehuäpo ániat yöome

¹ Sime jü Jesústa Cristo tíame, Diosta bétana yeu yoremtula. Éntok síme hua üusekamta nákeme, huaka ä bétana úsiarihuata két nákke.

² Ímíte at júneiya jume Diosta üusim itom nákehüi, Diosta naketeko éntok ä nésauri joáteko.

³ Íri ínel jü Diosta nákuhame, ä nésahui johuäpo. Ä nésauri éntok, kaa béttesi maachi,

⁴ bueítuk jábe júne Diosta bétana bemelasi yeu yoremtulame juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéiye. Ítapo két juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka kaate, juka Jesucristota itom súalekä béchibo.

⁵ ¿Jábesa jüntuk jü ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéeme? ¿Jachu kaa jü Jesústa Diosta Üusitukäu súaleme jáku?

Jü Espírituta testimonio

⁶ Íri ájária jü Jesucristo, báapo entok ójbopo äbo yepsakame, entok kaa báapo jíbba, ál-la báapo entok ójbopo. Jü Espiritu ä júneriatebo; bueítuk jü Espiritu áapo jü lütüria.

⁷ Bájimme jume téhuekapo ä júneriatebome: Jü Áchayhuari, jü Vervo, éntok jü Espiritu Santo. Entok íméi bájika náhuim huépulai.

⁸ Ímí buíapo bájimme jume áa júneriatebome: Jü Espiritu Santo, jü baa, éntok jü ójbo. Íméi bájika nanabeu tekipanua.

⁹ Juka yoremem joaka júneriahuamtate mabeta, të Diosta joaka júneriahuame chë yörisi maachi. Bueítuk íri ájária jü Diosta júneriateböhui ä üusi bétana.

¹⁰ Jü Diosta Üusi súaleme, Diosta júneriahuäu áa jíápsipo jípure; jü Diosta kaa súaleme, ä ára nókíchi johua, bueítuk kaa ä sual-la juka Diosta, ä Üusi bétana nokähüi.

¹¹ Íri ájária jü Diosta júneriahuähüi: yü jíapsihuamta Diosta, itom makähüi. Íri jíapsihuame, ä Üusibet áyuk.

¹² Jü Diosta Üusi jípureme, jíapsihuamta jípure; jü Diosta Üusi kaa jípureme, kaa jíapsita jípure.

Jü jíbapo béchibo jíapsihuamta júneehuame

¹³ Íkáine enchimmeu jiojte, eme jume Diosta Üusi súalemmehüi, yúmalasi enchim júneenakë béchibo juka jíba béchibo jíapsihuamta enchim jípurähüi, éntok jíba juka Diosta Üusi enchim súalnakë béchibo.

¹⁴ Ítapo júneiya áapörík, Diosta, éä páman jita itom au nokay, itom ä nok jíkkaijnakhüi.

¹⁵ Júneaka áapörík itom jíkkajä bétana, kette júneiya itom áu aahuakau jíba itom ä miknakähüi.

¹⁶ Senu juka ä hermaano Dios bejrita kaa ay ä muk mátkhik joamta jüneriátek, Diostau ä buanianake ä jiokori nésauhueka. Huanäi jü Dios ä jiokorinake. Bueítuk Dios bejri aika ay kókkohuame, huári béchibone kaa enchim am buania sáuhue.

¹⁷ Sime juénara kaa türi jiöbe, të kaa tühua két aika kaa ay kókkohuame.

¹⁸ Jüneate jábeta júne Diosta bétana bemela yoremtulata kaa juénaraata boojoriähui, bueítuk jü Diosta Üusi ä suaya. Kíalíku jü diablo kaachin ä johua.

¹⁹ Jüneate Diosta itom átteakähui, éntok huame huate géntem im ániapo aneme diablota bétuk emo jípuréhui.

²⁰ Jüneate kétéchi juka Diosta Üusi äbo yepsakähui, éntok sáhuata itom ä mikakähui juka tua lütüriapo Diosta itom jünerianakë béchibo. Ítapo éntok, jü tua lütüriapo Dióstamak aane, bueítukte jü Diosta Üusi Jesucristotamak aane. Áapo éntok, jü tua lütüriapo Dios, éntok jü jíba béchibo jíapsihuamta yore mikame.

²¹ In usiálam, emoem suaya; katem ámeu mujmujte, jume yorem yáarimmehui. Júnentunake.

Jü Carta Guosa Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Jü lütüria éntok jü yore nákhuame

¹ Ínapo Juan, jü yöturi, émoune tebote, empo jámmut yeu púari, éntok jume em asoammehui. Tua lütüriapone enchim nákke, éntok kaa ínapo jíbba, sime huame lütüriata täyame kétchi.

² Ínapone enchim nákke, Diosta lütüria itom täyakä béchibo. Īri Diosta lütüria jíba béchibo itot aika.

³ Tua tühua éntok yore ä jiokolihuame éntok yanti jíapsihuame enchimmaktunake, jü Dios Áchayta bétana, éntok itom Señor Jesucristota huämi, jü Dios Áchayta Ūusi, ä lütüria pámani, éntok enchim ä náké pámani.

⁴ Tüisine al-leaka taahuak, huate em asoam bíchaka éntok am jüneriaka jum Diosta lütüria páman am katëhui, huam Dios Áchayta itom sáhuë pámani.

⁵ Ēn éntokne chikti ín jíapsimak emou nooka, empo jámmut, nánancha itom ito náknake tíaka. Ī nésahui ín emou jiojtëu kaa bemela, hua kësam huëpo naateka itom át sáihuäu jíbba.

⁶ Īri ájaria jü enchim át sáihuähui: Enchim emo náknakëhui, kësam huëpo naateka enchim ä jíkkajäpo bénasi. Kialíku jü yore nákeme Diosta nésau johua, juka ito nák sáihuähui.

Jume yore bäitättähuame

⁷ Juebénaka yore bäi táttähuame ániat yeu sákala, juka Jesucristota, Diosta Ūusi, kaa yorem takahuaka ím buíapo ä yebij-la tíame. Júkäi nokame, jüri ájaria jü yore bäitättähuame, jü anticristo.

⁸ Emóem suaya, kaabe enchim bäitäunake. Huaka enchim tékil béjhuä; katem ä táru báare. Yumálasem juka enchim kobari mabetnáke.

⁹ Kia jábe júne sékana bíchaa au näyotekame, entok kaa Cristota doctrinapo jíba anétek, kaa Diosta jípure, të jü Cristota doctrinapo jíba aneme, ĩri Dios Áchayta jípure éntok ä Ūusihua.

¹⁰ Jábe íkäi doctrinata kaa huériaka enchimneu yepsako, katem enchim jóapo ä mamabeta, éntok katem ínel au jiaahua: "Al-leake yepsa."

¹¹ Bueituk hua junëli áu jíakame, juka ä juëna tékil áamak átteaka tatahua.

Enchimmeune hue báreka éiya

¹² Juebenakne enchimneu jiojtebáare jjöbe, të kaa tintayi entok jjösiapo ä jjöjte báare, bueitukne enchimneu nóiti báare. Pújapone enchim bíchaka nok béchibo, bueituk jü Diosta bétana itom al-leäu au chupanake.

¹³ Jü iglesia, enchim iglesiammak hueri joomem, enchim bénasi yeu púarim, enchimmehuim tebote. Júnentunake.

Jü Carta Báij Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Teboteri

¹ Empo Gáayo, tua lútüriapo ín nákéhui, émoune tebote, ínapo Juan, jü yöturi.

² Empo nákuhame, ínapone símeku tüisi emou huée ia éntoke takahuapo al-lehuamta enchi jípunakéhui, jachin juka em jíapsi al-lehuápo yötu bénasi.

³ Tüisine al-leaka taahuak, jume huate hermaanom äbo yájaka emo bétana türik am nokak tíaka, jáchin huam lütüria páman em huéhui.

⁴ Kaita éntok ché nee al-leetua, jume ín majtiakähui lütüria páman am katè bétana ín jíkkajähui.

⁵ Empo nákuhame, huitti emo nühuápo türi jum em joähui, jume hermaanommeu tühuata joäka, të ché junne jume ito násuk kaa täyahuame.

⁶ Bempom iglesiata bíchäpo ä jüneriatebo juka yore nakhuamta em jípurèhui, entok türi eiye yempo am böo tójakäteko, entok Diosta nesahui johuápo itot náikiata jípu béchíbo bempörim bat bíchaa böota bem hueriunakepo.

⁷ Bueituk bempo yeu sákala Jesucristota téhuam bem nakè béchíbo, jume Diosta kaa súaleme bétana kaita mabetaka.

⁸ Kíalíku ítapo jume junéli rejteme aníapo yúmala, jum lütüriata yore majtiahuápo náu tekipanoä béchíbo.

Diótrefesta am bej-reka anèhui

⁹ Ínapone jume Jesucristota súalhuápo nau animmeu jiojtek, të jü Diótrefes, iri huaka simempat bát au kechahuamta türeme, kayta itomak jípubareka tahuala.

¹⁰ Íari béchíbo, ínapo áman sikátek, huaka kaa tühuata ä joäune yeu buíjnake, juka kaa huéeläpo juénasi itot ä nokähui. Kía huärimak kaa al-leaka, jume hermaanom kaa mamabeta, éntok huame am mabet báareme júne kaa am mabet íaa. Entok iglesiapo yeu am bebbä.

¹¹ Empo nákuhame, katè huaka juénasi anemta mamato, ál-la juka tühuata joamta. Tühuata joamta Dios ä áttiak. Të jü kaa tühuata joame, Diosta kaa bil-la.

Demetriota bétana tühua nokhuame

¹² Síme Demetriota bétana türik nooka, éntok hua lütüria ä joä júne yeu ä buisse, ä tü yöremtukähui. Ítapo júne két türik áa bétana nooka, éntok eme ket júnei ya juka itom nokäu lütüriatukähui.

Teboteri ä chúpëpo

¹³ Ínapo juebenak emou jiojte báare jíöbe, tene kaa tintay entok plumay ä jiojte báare,

¹⁴ bueitukne läuti enchi ino bít máchile. Huanäite ito pujba bíchaka náu ettejonake.

¹⁵ Jü yanti jíapsihuame émomaktunake. Jume em amigom ím aneme enchi tebotua. Émpë síme itom ín amigom hueepulam tebotuä.

Jü Carta San Judas Jiojtekähui

Teboteri

¹ Judas, Jesucristota saulero, entok Jacobota saila, huame Dios Atchaipo santopo núnurimmehui entok Jesucristopo ëriarim,

² Nak jiokolihuame, yánti éehuame, entok yore nákuhame, iri juebénasi enchimmeu burunake.

Jume ára nókichiriata majtíame (2 P. 2:1-17)

³ Eme nákuhame, tüisine enchimmeu jiojte péiyay, juka jínëuriata nau itom jípuré bétana; én entok úttea enchimmeu ín jiojtenakëhui, kuttílasi enchimmeu nokaka, óusi eeaka enchim nok nássuanakë béchibo, Diostat ehüäpo. Bueituk jü séjtul huëpo santom mak-ri.

⁴ Bueituk huate yoremem ehüil áma kimula, huame bannaataka naateka noki béttesi ámet chupátukaí béchibo náikiari. Juëna yöremem; huaka Diosta tü eäu náyotekam yëuriapo bénasi bem jo bárëu johua; entokim Diosta kaa anë tíiya, huaka kaabeta chë áa béppa nésahuemta, entok juka itom Señor Jesucristota.

⁵ Enchimne áu huáati ía, bueituk sejtulem béja ä jüneriai, bueituk jü Señor juka pueblota jínëuk, Egiptopo yeu am núk sikari, chúkula éntok huame kaa ä súalekame am súuhuak.

⁶ Entok jume bem ángesimtukä páman kaa emo ëriakame, ál-la bem áma anëu tö sájakame, kaa machiku am ëriala, yü tutti bem peresomtunakepo, buère taahuarit nokta ámet chupépo tájti.

⁷ Ket jü Sodooma entok Gomoora pueblom bënna, entok jume buere joaram áme chíkola jokame, jume áme bénasi kaa emo jubeka náu jíapsihuäpo entok tábuiasi emo jujubeka at joyhualataka kara ä tojaka; ímëri ejemplomtuari, táijta kaa jaibu tutukëpo jiokot aneka.

⁸ Júnëlituk junne, alëbénasi jume tettenkume bem takaahuamim násonte, Diosta yäuratam kaa yöre, entokim jume Diosta ángelisim buere úttiata jípureme bette nokpo bejre.

⁹ Të jü arcángel Miguel diablotamak nássuäka Moiséjta takaahua béchibo, bétte juenasi nokhuamta huëpo kaa bat nookak, ál-la ínel jiahuak: “Jü Señor kutti nokta emót chupanaka.”

¹⁰ Të ímëri juenasi bette noktam nooka, símeta kaa bem täyhui bétana; entok juka bem täyaka jíapsabet entokim emo násonte, jume animalim kaa susuakame bénasi.

¹¹ ¡Jiokochi áme béchibotunake! Jume Caínta böo nukame; entokim tómipo emo nénkak, Balaamta böt jiobekäpo; entokim kókkok, Coréta huatem bej-reka áu tóboktiakäpo.

¹² Ímëi áma chicha machisim bittu, enchim náu jíhuäpo emo nakuäpo nau anëpo. Kabetam tíhueka bempom jíba enchim násuk emo ania báreka eiya. Namuta kaa báaka bénomme; jekata am hueriabareü bícham kaate, júyam kaa tatakame bénomme. Guosa huëpom kókkola, entokim nahuamak békti póponri.

¹³ Bahue máarem úttiaka bem kaa tihuëpom sómõchia, huame chókim naa tenneme bénasim mamachi; huámei béchibo jü kaa máchiraa áme bétana náikiari jíba béchibo.

¹⁴ Ímëi bétana ket nookak, jü Enoc, hua Adántat yeu sákariam guoybusanim huëpo huéeme, ínel jíaka: “Én ímï yepsak, jü Señor, jume santo juebena mílimmaki,

¹⁵ símemmet bétte nokta chúpa báreka, éntok huame kaa tühuata joame jüneetua báreka, síme kaa tüisi bem ayuka bétana, éntok síme jume Diosta bej-reka béttesi áacham nokakä béchibo.”

¹⁶ Ímëi éhuil jábemmet nonokame, huatemmechi juenak nooka, bem türë eä páman kateka, bem teniay buéresi jita éettejhua, éntok jábemmakim tü áne, jita ámet yeu huik báreka.

jü kutti nooki

¹⁷ Të eme, ín nákehui, áahuem huáate, hua noki bannaataka jume Señor Jesucristota apóstolim nokakábehui,

¹⁸ huame ínel enchimneu jíakammehui: “Júnakoy taahuata yumäpo yore junnerianakeme yeu machinake, huam bem juëna éeri páman rejtinakeme.”

¹⁹ Imëri emo náikimtehuamta johua, huaka bem takaahua ukulëu boojoriaka; éntokim Espíritu Santota kaa jípure.

²⁰ Të emëe, ín nákehui, enchim Dios éehuame tuysi santosi täyahuamtachi, huachirem emo yõturia, Espíritu Santopo oraciõnta joaka.

²¹ Diosta yore nakepem jíba aane, ä boobíchaka juka Señor Jesucristota yore nak jiokolëhui, yü jíapsihuamta béchibo.

²² Huame huatem kara huitti ä súalemmehuem nooka, am jíapsi yúyüi béchibo.

²³ Huatemem jínëu, huam táijpo yeu am huíikeka; huatem éntokem nak jiokolë, sum éaka, katem ä jipu peiya, juka takahuat bem sánko chicha machiku nasontulata,

Diosta úttihuame

²⁴ Huä tua útteakame kaa enchim huáttinakë béchibo enchim suayanake, éntok kaita chicha machik enchimmet ayuk, áman enchim nüpanake, símek béppa ujoyorik ayukäpo, buére al-lerimaki.

²⁵ Jü huëpul Dios jíbba, símeta täyame, itom jínëulero, jü símek béppa ujoyooria éntok síme Rey nésauroi áa béchibo, jü rey nesauri éntok utteara, ä yõrihuame, éni éntok jíba yü huasuhuasuktiapo. Júnentunake.

Jesucristota San Juantau Yeu Machiriakähui

Jesucristo áu yeu machiriak

¹ Jü Jesucristota áu yeu machiriakähui, ä néshui joame am jüneetuanakë béchibo, Diosta ä mákakä pámani, juka läuti yeu huéenakemta. Huanäi ä jüneriatebok, ángeltamak Juantau ä bíttuak.

² Juan Diosta noki nooka, entok Jesucristota bétana huemta nooki, entok síme juka ä bíchakähui.

³ Diosta tü éeri jípure, jü Diosta noki nokame, entok jume ikäi Diosta profecía jikkajame, jiojterita ériame entok ä jiäpo áman jiápsame. Bueítuk jü taahuari béja yúmaseka huéiye.

Juan jume Ásiapo guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim tebotua

⁴ Ínapo, Juan jume guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim joomemmehui. Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaki, jü éni, entok chë bannaataka jiápsáihui, entok äbo yebijnakeme, entok jume guóy búsan espíritum banko rey nésaupo kátekamta bíchäpo aneme,

⁵ entok Jesucristo, síme huitti ä bíchakäu lütüriateme. Áapo jü kësam-riapo kókkolam násuk jábitekame, entok jume reyim béppa yäura úttiata jípureme ä iä pámani, jü itom nákekame entok jume itom Dios bejrim ä ójboy báksiakame.

⁶ Huanäi reyim entok sacerdototempo itom yáhuak, ä Dios Áchay béchibo. Ä úttihuame áa béchibotunake, entok jü buere úttiära ániapo ayukame, jiba huásu-huásuktiampo. Júnentunake.

⁷ ¡Én beja, namupo äbo huéiye! Entok síme pusim ä bínnake, entok jume ä takahua kúrusit kókosi ä yáakame junne. Entok síme jume pueblom ániat aneme jiokot jákam ä buanrianake. Jeehui, Júnentunake.

⁸ “Ínapone jü Alfa entok jü Omega, jü bat huéeme, entok jü ä chupëpo huéeme”, ínel jiaahua jü Señor, jü én aneme entok bannaataka anéihui, entok jü yebijnakeme, jü síme úttiärata jípureme.

Jü Yoremta Ūusi bít-huakahui

⁹ Ínapo Juan enchim hermaano entok jiokot anhuäpo enchim jáläekame, Diosta reyitaka néshuepo entok Jesucristotat yanti boobít-huäpo. Isla Patmos ti téhuaakapone aaney, Diosta noki béchibo, entok Jesucristota huatemmeu ín nokä béchibo. ¹⁰ Ínapone Espiritu Santota úttiära bétuk aaney Señorta taahuaripo. Huanäine nok jáhuita ín ama bétana jikkajak, trompeetata jáhui bénaka, tüisi kusisi,

¹¹ ínel jáka:

—Ínapone jü Alfa éntok jü Omeega, jü kësampo entok jü ä chupëpo huéeme. Libropë ä jiojte, juka em bíchähui. Huanärë guóy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu ä bíttua, Ásiapo jommehui: Efeso puebluhui, Esmirna puebluhui, Pérgamo puebluhui, Tiatura puebluhui, Sardis puebluhui, Filadelfia puebluhui, entok Laodicea puebluhui.

¹² Kúaktekane, ä bít bábareka, juka inou nokamta. Huanäine guóy búsan kanteelam áma jájábua huame oropo yáarim bítchak.

¹³ Jume guóy búsan candelerom násuk éntok, huépülak Yoremta Üusi bénakne bitchak, guókimmeu núkisi sánkokamta. Jenotahuit áman éntok cinto orota jípurey.

¹⁴ Ä kóbba entok ä choonim, tósalitukaimme, kabara bóata bénasi, entok sápmam bénasi. Ä pusim éntok, táijta béetë benaakay.

¹⁵ Ä guókim éntok, bronceta bélojkosi horno táijpo buásata bénaakay; ä jáhui éntok, yún báam tüisi kusisi kón huéchëpo benak nok jáhuiakay.

¹⁶ Ä bátatana mámpo guóy búsan chókim jípurey. Ä tempo éntok, senu ejparam yeu huéiyey, náu bíchaa buahuiakay. Ä pujba éntok, täata bénaakay, tüisi síme ä úttiáray ä machiriapo.

¹⁷ Ä bíchakane éntok mukukamta bénasine huétchek, ä guókpo. Áapo éntok ä báta mámmam ino béppa óreka, ínel inou jáahua:

—Katë májhue. Ínapone jü kësampo huéeme entok jü ä chúpëpo huéeme,

¹⁸ jü jíápsame entok jü mukilatukaíhui. Bueítuk én éntok, jába huásu-huásuktiapone jíápsa. Júnentunake. Entokne am jípure, jume kókkohua llaavem, entok jume infierno llaavem.

¹⁹ Akë ä jïojte, juka jita em bíchakáhui, entok juka én ayukamta, entok juka chúkula ikái chäka ayunakemta.

²⁰ Jü kaa át jüneehuäpo ín bátatana mámpo guoy búsan chókkim em bíchakáhui, entok jume guóy búsan candelerom oropo yáarim: Jume guóy búsan chókkim, guoy búsan iglesiammehuim ángelesim; jume guoy búsan candelerom oropo yáarim éntok, jume em bíchakáhui, guoy búsan iglesiamme.

2

Jü Diosta nooki Áasiau bíttuari guoy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu: Diosta nooki pueblo Efesou bíttuari

¹ 'Efesopo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jïojte: “Ä bátatana mámpo jü guoy búsan chókim jípureme, jü guoy búsan oro candelerom násuk naa hueramame, ikái nooka:

² Ínapone ä täya, juka em juáhui, entok juka bétte tékilta joaka yánti em emo nüyëhui. Jume kaa türík joame katë am bibít péiya. Éntoke am täya, jume apóstolpo emo náikíame kaa apóstolimtaka, bueítuk ára nókíchípë ä téula.

³ Jïokot ansulatake yánti jíápsa, éntoke át boobitchula, éntoke bétte tékilta joaka tekipanuala, ín téhuam em emo náké béchíbo, éntoke kaa kóm éiya.

⁴ Tëne senu huémta em jípurëu kaa emót türe, bueítuk juka tua bat em nákeihüë tóij-la.

⁵ Áhuë huáate, jáksë jïöbeka kón huétchek. Éntoke emo jíapsi kuaktiaka, juka bat em jojuaihuë yáuhua. Bueítuk kaa ä junëlituko, láutine emou yepsaka juka em candelerotane enchi úhuaka sékana órenake, bueítuk kaa enchi emo jíapsi kuaktiako.

⁶ Bueítuk ikäre jípure: juka kaa türík nicolaítam joáhuë kaa bibít péiya, ín kaa türëu kétchi.

⁷ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui. Juka yöokamtane, júya taka jíapsihuatma hueriamta ä buätuanake. İri júya éntok Diosta paraíso násuk huéiyek.”

Diosta nooki pueblo Esmirnau bíttuari

⁸ 'Esmirna iglesiapo ángeltahuë jïojte: “Jü bát huéeme éntok ä chúpëpo huéeme, jü mukukame éntok jíabeitekame, íkái nooka:

⁹ İnapone em yári täya, éntok jïokot em bíthuähui, éntok em poobëra. Të empo rikoë. Éntokne am täya, jume bettek emo bétana nokaka emo judíom tíame. Të kaa junëli, ál-lam Satanásta sinagoogam.

¹⁰ Katë májhue, juka jita emou huéenakepo. Ímïri jü diablo cárcelpo huatem jóatebonake, enchim jïöbïla béchïbo. Huanärem guoj mamni táapo jïokot annake. Em mukëpo tájtë huitti éaka jíäpsa. Huanäine ínapo enchi ä máknake, juka coronata jíba béchïbo jíapsihuatma.

¹¹ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui. Jü yöokamtahui, guosa huëpo kókkohuame kaa áu huéenake.”

Jü nooki pueblo Pérgamou bíttuari

¹² 'Pérgamo iglesiapo ángeltahuë jïojte: “Jü ejparam náu bíchaa buahum éntok buahui síbulay jípureme, íkái nooka:

¹³ İnapone símeta em joäu täya, éntok ják em anëhui diablota bankot kátekäpo, të jíbe ín téhuam émomak jípure. Éntoke inot éehuamta kaa omoutela, huámëchi taahuarimmet jü Antipas kaa au náyoteka ín testigo enchim násuk ä mëhuak junne, jum Satanásta jóakäpo.

¹⁴ Huatekne enchi béj-reka huémta jípure: bueítukim émomak áma aane, jume Balaamta majtiari kee tójame. Huári Balacta majtiay, jáchin jume israelita usiarim am jïoptuanakë béchïbo, juka ídolommeu bíchaa náikiata am buänakëhui, éntok kaa emo jubeka náu totöhuamta.

¹⁵ Éntoke két áma am jípure, jume nicolaítam majtiarita kee tójame, juka kaa ín türëhui.

¹⁶ Huári béchïbo, emoë jíapsi kuaktia; bueítuk kaa ä junëlituko, láutëlane emou yebijnake. Huanäine ámemak náassuanake, ejparam ín tempo yeu huémmeiy.

¹⁷ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espírituta jume iglesiammeu ä nokähui. Juka yölataka áma yeu sikamtane, juka maná éSORITA am buätuanake, éntokne ket ili téta tósalik ä máknake. Jü ili tétat éntok, huépul téhuam bemela át jïojteri; jümëi kaabe täyanake, hua tétata mabetakame jíbba.”

Diosta nooki pueblo Tiatirau bíttuari

¹⁸ 'Tiatira iglesiapo ángeltahuë jïojte: “Jü Diosta Ūusi, jü táji béetemta Bénasi pusekame, éntok bronze bélojkosi táijpo buásata Bénam guókekame, íkái nooka:

¹⁹ İnapone ä täya, juka em tékkil, éntok jáchin em yore nákëhui, éntok Diostat em éähui, éntok kaa emo ámpoleka huatem jita joriähui, éntok yánti éaka em jíäpsahui, éntok jü chúkula em yáakäu chë juebenakähui jü bat em yáakäu béppa.

20 Tēne enchi bėj-remta huatek jıpure: Jūri jámut Jezabel aú profetä tíame ä ääpo áman am majtia, tē ä majtiabeyi am bäi táttähua, jume ín nésauta joame, am náyote kaa emo jubeka nau am tō íaaka, entok juka ídolommeu bíchaa náikiata am buātuaka.

21 Tēne béja taahuarim ä máksula, Diostau bíchaa ä jíapsi kuaktianakē béchibo. Tē kaa áu jíapsi kuaktia báare; kaa emo jubeka náu totóhuamta jiba boojoria báare.

22 Huári béchibo ínapone kókoay ä böyēpo ä tahuatua, entok jume kaa ä jubeka áamak tōyeme. Jiokot anhuápone emo am bíttuanake, kaa türik áamak johuamta bétana kaa emo am jíapsi kuaktiako.

23 Ä asoamne kókosi yáanake, bem kókkonakē béchibo. Huanäi síme jume iglesiam ä jüneriaka tahuanake, nee ájáriatukähui, kóbapo éerim éntok jíapsipo innéhuamta nee jüneriähui. Éntokne huéu-huēpulam ä máknake, juka enchim tekipanauaka kobakáu béekik.

24 Tē eme éntok, jume huatem Tiatirapo aneme, jume íkái doctrinata kaa jıpureme, entok jume kaa ä täyame, juka Satanásta bétana obiachisi huémta, bempörim ä téttehuä bénasi, ínapone ínel enchimmeu jiaahua: Kaitane béttek éntok enchimmet yéchanake.

25 Tē juka enchim jípuréhui, kuttem ä buísse, ín yepsáu tájti.

26 Huaka yóokamta éntok ín tékil ériakamta símeta lüteu tájti, ínapone yäura úttiata ä máknake, naciónim, béppa.

27 Huanäi tepa kutkutti ámet nésaunake, sisíguok jíbebiayi, éntokim ili sótöri babupo yáari bénasim jámtiana, ín Áchay bétana ín ä mabetakä bénasi.

28 Éntokne buere chókita kethuey yeu sisimemta ä máknake.

29 Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

3

Jü nooki pueblo Sardisiu bíttuari

1 ‘Sardisipo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuē jíojte: “Jü guoy búsan Diosta espíritum jıpureme, entok jume guoy búsan chókkim, íkái nooka: Ínapone em tékil täya. Téhuame jıpureka jíapsa, tērē mukila.

2 ¡Katē koptelaka símekuchē suuhua! Juka huatek emou tahualatē kutti nüye, kee jee ä lüteyo. Bueítukne ä bil-la, juka em joähui kaa ä yúmalähui, Diosta bíchäpo.

3 Áhuuē huáate, juka em mabet-läbehui, entok em jikkaij-läbehui; éntoke ä éeriaka emo jíapsi kuaktia. Bueítuk kocheka enchi aneyo, lak-ronta bénasine emou yebijnake. Éntoke kaa jüneenake ják horapo emou ín yebijnakähui.

4 Tē yorememe kaa tua jaikim Sardisipo jıpure, bem súpem kee chicha yáame. Ímēri ínomakim rejtinake, totósalik sánkoka. Bueítuk ínomakim rejtipo yúmala.

5 Jü yóokame tósalik sánkotuana entokne ä téhuam kaa tuchanake, jum libro jíapsihuäpo; entokne ín Áchayta bíchäpo ä téhuam yeu buíjnake, entok ä ángelesim bíchäpo.

6 Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Filadelfiau bíttuari

⁷ Filadelfiapo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jïojte: “Íkái nooka jü santo, jü tua lütüriapo ájaria, jü Davidta llavem jípureme. Jü ä éetapokäpo, kaabe ára ä pát-páttia; entok ä páttiakäu, kaabe ára ä étapo:

⁸ Ínapone juka em tékil täya. Íári béchibone em bíchäpo puerta étaporita tóij-la. Íkäri kaabe ára ä páttia. Bueitukë kaa tua úttiak jïobe, téré ín noki éeriala, éntoke ín téhuam kaa omoutela.

⁹ Ímíne Satanásta sinagogapo anemene emou rúktia, jume kaa lütüriapo emo judíom tíame, tem kaa judíom, ál-lam ára nókichi. Ínapone emou am rúktitanake, entokne em guókpo emou tónnommea am jáptetuanake, am júneenakë béchibo, enchi ín nákehui.

¹⁰ Bueituk juka noki kaa huanti jiapseka ä bobitchaka em ériakä béchibo, ínapo ket enchi érianake, hua taahuarit síme ániat jïokot anhuäpo, jume ániat buíapo jiápsame jïóbila béchibo.

¹¹ Éni ímí, ínapo láuti yebijnake. Em jípurëhuë kutti buísse, bueituk juka em corona, kaabeta enchi ä úhuanakë béchibo.

¹² Juka yöokamta, ín Diosta tíopopone ä pilar kechanake, entok huämi kaibu éntok yeu simnake. Entokne ín Diosta téhuam át jïojtenake, entok ín Diosta buére jóära téhuam, jü Jerusalén bemela. Íri ín Diosta áttia, téhueka bétana kóm huéiye. Entokne ket ín bemela téhuam át jïojtenake.

¹³ Huä nákakame ä jikkajinake, juka Espírituta jume iglesiammeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Laodiceau bíttuari

¹⁴ Laodicea Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jïojte: “Jü júnentume, jü huitti ä bichakäu lütüriateme, jü kësam huëpo síme Diosta yáakähui, ínel jiaahua:

¹⁵ Ínapone em tékil täya. Katë sébbe, éntoke kaa tátta. ¡Bueituk chë türi éiyey, empo sébiako, o táttaytuko!

¹⁶ Të ili enchi súkkatukä béchibo entok kaa sébeka kaa em táttaakä béchibo, ín tempone enchi yeu bísatnake.

¹⁷ Bueituk empo ínel jiaahua: Ínapone riiko, entokne chë rikotula, entok kaita inou bëye. Të katë júneiya, kaita al-leehuamta emót ayuakähui, éntoke jïokot maachi. Poobëe, líptie, éntoke kaa sánkok.

¹⁸ Huäri béchibo ínapone consejota enchi mákka: orota táijpo buásatane inou enchi jinnü íaa, em rikotunakë béchibo. Éntoke súpe tósalim jinnuka am sánkote, kaa tiusi bichitaka em hueramnakë béchibo. Éntoke koliiriota em pújpo huáttia, em bínnakë béchibo.

¹⁹ Ínapone kutti nokaka kókosi am bébba, jume simem ín nákehui. Íári béchibo emuë ériaka, emo suaya éntoke emo jiapsi kuaktia.

²⁰ Ínapone én ímí puertata poona. Bueituk jábe ín nokäu jikkajaka, juka puertata étapokätek, áune kibaknake, entokne kúptey áamak jibuánake áapo entok ínomaki. ²¹ Juka yöokamta, íno náaponä yejetetuanake, ín banko rey nésaupo, jachín ín yöoka entok banko rey nésaupo ín Áchaymak nee yejtekä Bénasi.

²² Huä nákakame ä jikkajinake, juka Espiritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

4

Jü téhuekapo Diosta yörihuähui

¹ Chúkula ikäi simsuko anä bitcha, téhuekapo puerta étaporita; Jü jáhui bát huéeme ín jikkajakähui, trompeeta jáhuita bénasi inou nookak, inel jáaka:

—¡Ábe jámu! Huanäine enchi am bíttuanake, juka chúkula yeu huéenakemta, ikäi simsuko.

² Huanäine sej chukti Espíritu Santopo taahuak. Ínëline banko rey nésaupo téhuekapo yéchata bitchak, jum banko rey nésaupo éntok, seenuk áma kátekamta.

³ Jü áma kátekame éntok, téta jaspe éntok cornalina ténaakay. Jum banko rey nésaupo chíkola éntok senu kurues ama órekay, esmeraldata bénaaka.

⁴ Jum banko rey nésaupo chíkola, veinticuatro banko rey nésaupim jokay. Veinticuatro yoiyöturim áma jokamene bitchak, totösalik sánkokame, coroonam oropo yáarim kóbat jípureka.

⁵ Jum banko rey nésaupa bétuk éntok, yúku bérokti éntok yúku omtira jáhuimak áma yeu huéiyey. Jü banko rey nésaupa pújbapo éntok, guoy búsan lámparam tájty béetey. Ímëri beja jume guoy búsan Diosta espíritum.

⁶ Jü banko rey nésaupa pújbapo éntok, bahue bík-riota bénaka áma bökay, cristalta bénaka.

Jü banko rey nésaupa chíkola éntok, jume naiki jíápsame áma jábuekay, pújbapo éntok amatana yún puseka.

⁷ Jü bát huéeka jíápsame leonta bénaakay. Jü guósa huépo huéeme éntok, becerota bénaakay. Jü bájikun huépo huéeme éntok, yorem pújbata bének pújbakay. Jü naikiku huéeme éntok, águila nílata bénaakay.

⁸ Jume naikika jíápsame éntok, huéuhuëpulakam búsan másam jípurey. Áme chíkola éntok bétuku pusimmeyim tápuniakay. Taahuapo éntok tukaarit naa búrujti katim yáateka inel jáahuay:

Santo, santo, santo,
jü Señor Dios,

ä úttiáray simeta ára joame,
hua jíápsaihui, éntok jíápsame,
éntok hua äbo yebijnakeme.

⁹ Éntok jíbba huame jíápsaka ä baysahueme lóoriata éntok yörisi maachik banko rey nésaupo kátekamta am máká beléki, juka síme huásu-huásuktiapo jíápsamta,

¹⁰ jume veinticuatro yoiyöturim áahuim tónommia jájapte, jü banko rey nésaupo kátekamta pújbapo, éntokim ä yöre, juka huásu-huásuktiapo jíápsamta; éntokim bem coroonam banko rey nésaupo kátekamta pújbapo öore, inel jáaka:

¹¹ Señor, empo ä mabetpo yúmala,
juka lóoriata, éntok em yörihuamta,
éntok juka úttiárata;

bueítuk empo simeta yáala,
éntok em inel éápom ayka,
éntokim yáataka ímí aayuk.

5

Jü Kabara entok jïösia bëitiari

¹ Huanäine jü banko rey nésaupo kátekamta bátatana mámpo, senu librom órekame bitchak. Huáijhuatana entok yeutana át jïojterim, guoy búsan sellokari.

² Huanäine senu ángelta úttia yaurata jípuremta bitchak, tüisi kusisi chayeka nátemajemta:

—¿Jábesu chë yörisi machi jáni, librom ä étaponakë béchïbo?, entok, ¿jume sellom ä bëttianakë béchïbo?

³ Kaabe aaney, téhuekapo, buíapo, entok buíata bétuk junne, jü jábe ára liibrom étaponakeme, entok kía am bít béchïbo junne.

⁴ Huanäine tüisi buan táytek, yúmalasi au jípuremta kaa téyhuaka béchïbo, bueítuk kaabe ára librom étapoy, entok kaabe ára am bitchay.

⁵ Huanäi senu yöturi ínel inou jiaahua:

—Katë buaana, bueítuk jü León Judáta yoremempo yeu simlame, Davidta bétana yoiyöturimmet yeu tómtilame, yölataka áma yeu simla. Jüri ára am étapo, jume liibrom, entok jume guoy búsan seellom ára bëttia.

⁶ Huanäine jü banko rey nésauta násuk entok naiki jiápsaka áma aneme násuk, entok yoiyöturim násuku, Kabaratane áma huéekamta bitchak. Mukiapo tóij-ritaka kókosi yáarita bénaakay. Guoy búsanim ahuakay, entok guoy búsanim pusekay. Huámëi ínel jume guoy búsan Diosta espíritum síme ániat bíttuarim.

⁷ Huanäi banko rey nésaupo kátekamtau rúkteka, librom ä bátatana mámpo ä jípuréu nüka.

⁸ Huanäi jume librom ä nüko, jume naiki jiápsaka áma aneme entok jume veinticuatro yoiyöturim jü Kabaratahuim tónommia jáptek. Símetakam arpan jípurey, entokim copam oropo yáarim jípurey, inciensoy tatapunim. Ímëi jume santom oraciónim.

⁹ Entokim bemela buikim buiikay, ínel jíame:

Émpë am nüpo yúmala, jume liibrom,
entok sellom em étaponakë béchïbo;
bueítuk empo jìokot yáahuaka mëhuak,
éntoke em ójboy Diosta béchïbo itom jínruk,
síme yöremraata, entok yún tábuiasi nokame,
entok pueblom, entok naciónim.

¹⁰ Éntoke Diosta béchïbo réyesim entok sacerdotemsi itom yáala. Huanäite ímí buíapo nésaunake.

¹¹ Huanäine banko rey nésauta entok jume jiápsaka áma aneme entok jume veinte áma naiki yoiyöturim chíkola, ángelesim jáhuiatane jikkajak, entokne am bitchak. Ímëi juebena millonimtukay.

¹² Tüisim kusisi ínel jiaahuay:

Jü Kabara jìokot yáataka mëhuakame,
jüri am mabetpo yúmala, juka úttiärata,
juka rikorata, jita täyahuamta, juka tüisi úttiata,
juka ä yörihuaka entok símek béppa uyjóriata,
entok juka ä úttihuähui.

¹³ Entok síme jü téhuekapo yáari, entok buíata béppa, entok buíata bétuku, bahuero ayukame, símetaka náu lópola ínëlim jiaahuay: Jü banko rey nésaupo kátekamtahui, entok Kabaratahui, bempörim béchibotunake, jü úttihuame, jü yörihuähui, jü símek béppa uyjória, entok jü yäura úttiära, jíba huásu-huásuktiapo.

¹⁴ Jume naikika jiápsaka áma aneme ínëlim jiaahuay:

—¡Jünentunake!

Huanäi jume veinticuatro yoiyöturim bem pújbammeyim múmüla chátuka ä yörek, juka jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsamta.

6

Jume seellom

¹ Huanäine Kabarata bitchak, sellota huépülak ä étapoko. Jume naikika jiápsaka áma aneme násukne huépülak jikkajak, yúku omtemta Bénasi jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

² Huanäine ä bitchak, kábay tósálita. Huä át jikat kátekame éntok, kúta huíkóta jípurey; entok huépü coroonata mákhuak. Huanäi yöoka áma yeu siika, entok jíba yösimey.

³ Juka guosa huëpo sellota Kabarata ä étapoko, juka guosa huëpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

⁴ Huanäi júchi senu kábay áma yeu siika, kutkosi síkirika. Huä át kátekame éntok, úttiärata mákhuak, juka yánti jíapsihumta buíapo ayukamta ä tejalnakë béchibo, entok emo am súanakë béchibo. Huanäi bueürum ejparam mákhuak.

⁵ Juka sellota bájikum huémta ä étapoko, juka bájikum huëpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

Huanäine senu kábay chukurik bitchak. Jü át kátekame éntok, ä mámpo bajkulata jípurey.

⁶ Huanäine senu jáhuita jikkajak, jume naikika jiápsaka áma aneme násuku, ínel jíamta:

—¡Senu kilo tirijkom, senu taahuari tékiltam bėj-re! Éntok, ¡báij kilo cebaadam, senu taahuari tékiltam bėj-re! Të juka aceiteta entok vinota, ¡katë áu suuhua!

⁷ Juka sellota naikikum huémta ä étapoko, juka naikikum huëpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

⁸ Ámanne remteka kábay sahuarik bitchak. Jü át kátekame éntok, muerte ti téhuaakay. Jü infierno éntok, áa sáu huéiyey. Huanärim úttiata mákhuak, buíata naikisi náikimterita huéeläpo, ejparammea am súanakë béchibo, tébaayi, kökoayi, entok animal yoyolika buíapo anemmeyi.

⁹ Juka sellota mamniku huémta ä étapok, altarta bétukne am bitchak, jume Diosta bétana bem nokakä béchibo kókkolame, entok huitti Diostat éaka bem jiápsakä béchibo.

¹⁰ Entokim úttesi kusisi chaayey, ínel jíakari:

—¿Jauhuey tájti, Señor, santo entok tua ájariame, Akë am bíttuanake, juka em úttiä yäura, éntoke itom ójbo am bëjtutuanake, jume ímí buíapo jiápsame?

¹¹ Huanärim súpe totösalim mákhuak, entokim téjhuaahuak, júchi chúbala jimyore sáyhuaka, jume Cristota súalhuäpo ámemak anim yumäu tájti, entok bempörim bénasi két am kókkonakë béchibo.

¹² Juka sellota búsaniku huémta ä étapokne ä bitchak. Huanäi jü buía tüisi áu yoyöak. Jü täa éntok, chukurisi taahuak, lutu sánkom bénasi. Mecha éntok tókti sime ójbota bénasi taahuak.

¹³ Jume chókim éntok, téhueka bétana buíau kón huáttek, juka chuna óguota takam kón huátia bénasi, jekata tüisi úttiaka am yoyoako.

¹⁴ Huanäi jü téhueka kaitatuk, jiösiata buekak náu bitiahuaka bénasi. Entok sime káhuim, entok bahuépo káhuim yeu jokame, sékänam jotek.

¹⁵ Jume buíapo reyim, entok jume buéresi ériahuame, jume riikom, jume capitanim, jume yäurata jípureme, entok sime sáyhuaka, entok kaa sáyhuaka aneme, káu guójökum éusuk, entok júyapo téta buérem násuku.

¹⁶ Huanärim juya káhuimmeu entok téta buéremmeu ínel jiaahua:

—Ítchem kón huátte, éntokem itom ésson, hua yörisi machi banko yäurapo kátekamta bétana, entok Kabarata ómtira ito béppa anë bétana!

¹⁷ Bueítuk jü buére taahuari bem ómtira béja yuumak. ¿Jábesu ára óusi huéeka taahuanake jáni?

7

Jume ciento cuarenta y cuatro mil sellotuarim

¹ Íkái simasuk éntokne naiki ángelesim jäbuekame bitchak, ánia buíapo naiki kätana bëkatana. Jümëi béja jekata këtchalatukay, jákun bíchaa junne, kaa jek íaaka, buíata béppa, bahueta béppa, entok kía jita júyata béppa junne.

² Täbui ángeltane ket bitchak, täata yeu huë bétana, jikau huémta, entok Dios jiápsamta sellota jípuremta. Huanäi tüisi kusisi ámet cháchayek, jume naiki ángesimmechi, jume úttiärata mákhuakammechi, buíatau entok bahuetau kaa tühuata bem ámeu yáanakë béchibo, ínel ámeu jáaka:

³ —Kátem bát áu suuhua, jü buíatahui entok bahuetahui entok júyammeu junne, Diosta nésauta joame kóba méjèku sellota itom am óresuk jübua.

⁴ Huanäine am jikkajak, am jaikitukähui, jume sellotuarim: ciento cuarenta y cuatro miltukaimme, sime jume Israelta úusimmet yeu sákalame.

⁵ Judátat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Rubéntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Gadtat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim;

⁶ Asertat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Neftalítat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Manaséstat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim;

⁷ Simeóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Leviítat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Isacartat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim;

⁸ Zabulóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Josétat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Benjamíntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim.

Juebénaka totösalik sánkokame

⁹ Íkai simasuk éntok, juebena yóremraata síme naciónimpo jomemne bitchak, éntok yóremraata kaa náu anim éntok pueblom kaa nánálaik nokame, banko reypo kátekamta bíchäpo jäbuekame, éntok Kabarata bíchäpo, totösalik sánkokame, bem mámpo éntok tako sáhuata jipureme. Ímëi éntok kara näikiatuy.

¹⁰ Éntokim tüisi úttia chaayey, ínel jíakari:
jJü jínëuria Dios banko reypo kátekamta bétana huéiye,
éntok Kabarata bétana!

¹¹ Éntok síme ángelesim banko reyta, éntok jume yoiyöturim, éntok jume naiki jíapsaka áma aneme, chíkolam jäbuekay. Huanärím banko reyta bíchäpo tónommia jáptek, kóm chätuka. Diostam yöreka ä úttilek,

¹² íneli jáaka:
jJúneltunake! jJü Diosta tühua, éntok jü looria,
éntok jita täyahuame,

éntok jü Diosta baysahueka jíapsihuame,

símëm béppa yörihuame, jü úttiära,

éntok jü úttia kaa lütëme,

itom Diosta béchibotunake,

jJü yü huásu-huásuktiapo! jJúnentunake!

¹³ Huanäi senu yöturi inou nookak, ínel jáaka:

—Ímëi totösalik sánkokame, çjábësamme? Éntok, çjáakun bétanasum äbo yáij-la?

¹⁴ Ínapo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, émpë jüneyia.

Huanäi áapo ínel inou jiaahua:

—Ímëi ínel jume úttësi jìokot anhuäpo éntok kökosi machikuu yeu sákalame, éntokim bem sánkota báksiala, éntokim Kabarata ójbopo totösalisi am básuala.

¹⁵ Íäri béchibom Diosta banko rey kátekamta bíchäpom aane. Éntokim taahuarit éntok tukaarit naa búrujti ä tiöpopo ä nésahui johua. Jü banko reypo kátekame éntok ä jöota áme béppa cháanake.

¹⁶ Katim napat tébäurinake, éntokim kaa júchi bäi kókkonake. Jü tää kaa áme béppatunake, éntok jita táttaria júne kaa ámeu ayunake.

¹⁷ Bueítuk jü Kabara banko rey násuk aneme am suayanake, éntok bää jíäpsame yeu huëu bíchaa ámeapat huéesimnake. Dios éntok jume bem pusim ópua tútenake.

8

Jü guoy búsan seello

¹ Juka guoy búsan sellota ä étapoko, jum téhuekapo yánti taahuak média horata huéeläpo.

² Huanäine guoy búsan ángelesim Diosta bíchäpo jäbuekame bitchak. Huanärím guoy búsan trompeetam mákhuak.

³ Chúkula täbui ángel áma yepsak. Huanäi altariu kíktek, inciensota áma táttahuäpo oro áusülik jípureka. Huanäi yún inciensota mákhuak, jume Diosta súaleka oraciónta joammak nahuä kütianakë béchibo, oro altarta béppa banko reyta pújapo.

⁴ Huanäi juäri ángelta mámpo yeu siika, Diostau bíchaa, jü inciensota buiichia, jume Diosta súalema oraciónmak náuhui.

⁵ Jü ángel éntok, incensariota núka. Huanäi óbammea ä tápuniak, altarpo ayukammeyi. Huanäi buíau kóm ä guötiak. Huanäi yúku omtiriam ayu táytek, éntok jáhuim, éntok yúku béroktiriam; buía éntok két áu yoyoak.

Jume trompeetam

⁶ Huanäi jume guoy búsan ángelesim guoy búsan trompeetam jípureme, akim am kujtaytek.

⁷ Jü ángel bát huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téjam entok táji ójbomak náu kütiahuak. Ímëri buíata béppa kóm guötiahuak. Huanäi jü júya bueere báisi näikimteri huéeläpo béekika tájjak, entok síme jü báso síali tájjak.

⁸ Jü ángel guoyiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi júya káhui buéuruta bénaaka, tájpo béeteka, bahuéu kóm jimmaahuak. Huanäi jü bahue báisi näikimteri huéeläpo béekika ójbosi áu yáuhuak.

⁹ Huanäi bahuepo jíápsame kókkok, jü báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok jume barcom két tejalhuak, báisi näikimteri huéeläpo béekika.

¹⁰ Jü ángel bájiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téhueka bétana huépul chóki buéuruka kachimbata bénasi béeteka kón huétchek. Huanäi jume bathuem entok báam yeu huépo báisi näikimteri huéeläpo béekimmet kón huétchek.

¹¹ Jü chóki éntok, “Chiburá” ti téhuaakay. Huanäi jume báam báisi näikimteri huéeläpo béekika chibusim aayuk. Huanäi yún yóremraa kókkok, jume báam chibusi ayukä béchibo.

¹² Jü ángel naikipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi jü tää báisi näikimteri huéeläpo béekika kaa türika taahuak; anëli ket jü meechea, entok jume chókkim. Júnëlim kaa machisi taahuak, juka báisi näikimteta ámet ayukamta, kaita machiriata ayunakë béchibo, taahuata báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok tukaapo junne.

¹³ Sepne ä bitchak, entokne ä jíkkajak, senu ángel téhueka násuk nëkamta, ínëli kusisi jáamta:

—¡Ay, ay, ay, jume buíapo jíápsammehui! ¡Bueítukim abe trompeetam kuuse, jume huate báij ángelesim!

9

¹ Jü ángel mamniku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine téhueka bétana senu chókita buíau kón huéchemta bitchak. Entok tüisi mékka kóm guójöriata llavem mákhuak.

² Huanäi juka guójöriata tüisi mékkak kómik étapok. Huanäi jü buiichia áma jikau siika, orno buéürupo buichiata yeu hué bénasi. Huanäi jü tää entok jü jeeka kaa machisim taahuak, jü buichiria guójöriapo yeu huémta béchibo.

³ Jum buichiapo éntok, guöchim yeu sájjak, entokim buíau kón huáttek. Huanärim útteata mákhuak, machilim buíapo aneme bénasi.

⁴ Huanärim júya síarita buíapo ayukamta kaa nasonte sáyhuaka téjhuaahuak, entok jita síarik junne, entok jita buére júyata junne, ál-la yoremem kaa Diosta seello kóba méjèriat jípureme.

⁵ Tè katim am súa íaahuaka téjhuaahuak; kálim kókosi kaa pappehuamta ámeu joö íaahuay, mamni metpo. Jü bem jóguo éntok, machil jujariata bénasi kókosi kaa papperisi ínnëtuy.

⁶ Huámechí taahuarimmet éntok, jume yoremem kókkohuamta jariunake, tè kaibum ä téunake. Entokim kókkopeénake, tè jü kókkohuame am tö búitinake.

⁷ Jume guöchim éntok, kábäim náu nássuahuäu bíchaa kateme bénasi jita jípurey. Kóbat éntokim coronam oro áusülisi náu yári bénom jípurey. Jü bem pújba éntok, yoremta pújba bénaakay.

⁸ Jume chonim éntok, jámutta chomin bénaakay. Támim éntok, leonim támim bénaakay.

⁹ Bem takahuam éntok sisiguok súpem bénakim jípurey, sontarom bénasi. Bem másam jáhui éntok yún kábäim carrom náu nássuahuäu bíchaa tenné bénasi jikkajtuy.

¹⁰ Machilim bénasim buásiakay, entokim bem buásiapo jüikiam bénasi ä jípurey. Bem buásiampo éntokim jóguota jípurey, mamni metpo jume yoremem bem kókosi jonáké béchíbo.

¹¹ Entok jü ángel guójöriapo mékka kóm yeu simlame áma reyataka nésahuey, bempörim béppa. Íri éntok hebreo nokpo Abadón ti téhuak; griego nokpo éntok, Apolión.

¹² Jü jikot jiajhuame bát huéeme simsuk, tè ketune guoyika bëye.

¹³ Jü ángel búsanipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine senu jáhuita jikkajak, naiki ahuám násuku oro altar Diosta bíchäpo órekaípo.

¹⁴ Jü ángel búsanipo huémtahui, juka trompeetata jípuremtahui, ínel jiahuak:

—Jume naiki ángesimé búttia, buére bathue Eufretesta náapo súmarim.

¹⁵ Huanärim búttiahuak, jume naiki ángesim, juka yóremraata báisi náikimteripo huéeläpo bekik bem súanaké béchíbo, bueítukim huári horata, taahuata, metta, entok huásuktiriata béchíbo yeu púaritukay.

¹⁶ Jume sontarom kákabäeka náikiahuakamene jikkajak. Guoy cien milloonimtukayme.

¹⁷ Júnelne am búttchak, jume kábäim, tenkupo bénasi, entok jume ámet josakame: Bem táhuichim sisiguokiy emo páttialatukay, síkilika tájta bénaaka, kútkosi tehuelika jacinto ténasi, entokim sahuaritukay, azufre ténasi. Jume kábäim éntok, leóna bénak kókkobakay. Bem tempo éntok, tájji, buichiria, entok azufre yeu huéiyey.

¹⁸ Íri bájj huépo chibuk jekakä béchíbo, jü yóremraa báisi náikimteri huéeläpo kókkok, jü tájta, buichiriata entok azufreta béchíbo; bem tempo yeu huémtayim ínel aayuk.

¹⁹ Jume kábäim úttiära bem tempo entok bem buásiat ayukay, bueítuk jume bem buásiam bakochim bébenaakay. Bem kóbay éntokim jábeta kókosi johuay.

²⁰ Jü huate yóremraa, ìri chibu jeka yeu sikamtay kaa kókkokame, ìkàrim bíchaka júne kaa emo jíapsi kuaktiak, kaa túrik bem joäu bétana. Jume lemooniom bem yörèu júnem kaa tójjak, oropo yáarim, tómi tósalipo, broncepo, tétapo entok kútapo yáarim junne. Ímèi ídolum; katim bitcha, katim jikkaja, entokim kara naa kaate.

²¹ Entokim kaa emo jíapsi kuaktiak, jábeta bem mèlatukä bétana, móriata bem boojoria bétana junne, kaa emo jubeka náu jíapsihamta bétana junne, entok bem jita ékbuä bétana junne.

10

Jü ángel ili librommaki

¹ Senu ángelta úttiakamtane bitchak, téhueka bétana kómhuémta namupo bítatata ä kóba béppa éntok, kuruejta jípurey. Ä pújbahua éntok táata bénaakay. Ä guókim éntok táij béeteka jikau rúpaktemta bénaakay.

² Ä mámpo ili libro étaporim jípurey. Huanäi bátatana guókimmaa bahueta béppa cheptek. Jume mikótana guókimmaa éntok, buíata béppa.

³ Huanäi tüisi kusisi cháchayek, leónta omteka ä jáä bénasi. Ä cháchaysuk éntok, guoy búsan yúku omtiriam jáhuim jikkaijtuatbok.

⁴ Jume guoy búsan yúku omtiriam jáusuk, ínapone am jiojte báarey. Tè téhueka bétana senu jáhuitane jikkajak, ínel ínou jáamta:

—¡Akè am sellotua! ¡Katè yeu am buibuisse, jume guoy búsan yúku omtiriam nokakähui, éntoke kaa am jijiojte!

⁵ Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéeka im bíchakähui téhuekau jikau mámték.

⁶ Juka jíba yü huásu-huásuktiapo jíápsamtau, ä noki perentak juka téhuekata yáalamta entok juka áma ayukamta, buíata entok juka áma ayukamta, bahueta entok juka áma ayukamta, bát kéchaka, ínel jáahuak:

—Sime ánia búiteme béja chúppuk.

⁷ Ál-la jü guoy búsan ángelta jáhui taahuarim yúmako, juka trompeetata béja ä kuj táyteko, juka Diosta éhuil éсотaka jípurèhui ál-la sime chúpilataka tahuanake, áapörík jume ä nésauta joame éntok profetam ä téjhuaakäpo ámani.

⁸ Jü jáhui téhueka bétana ín jikkakähui júchi ínou nookak. Huanäi ínel jáahuak:

—Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéekamtahué huéiye. Huanärè jume ili libro étaporim ä mámpo ä jípurèhué nüye.

⁹ Huanäine jü ángeltau siika, jume ili librom nee ä mák sáhueka. Áapo éntok ínel ínou jáahuak:

—Jínya, Akè am buäye. Huanäi em tópapè chibusi ámey éenake. Em tempo éntokim kákkanake, mumu sítörím bénasi.

¹⁰ Huanäine jume ili librom ángelta mámpo nüka, entokne am buäka. Huanärim ín tempo mumu sítörím bénasi kákkaka taahuak. Tè nee am buásuk éntok ín tópapone chibusi ámey éiyak.

¹¹ Huanäi áapo ínel ínou jáahuak:

—Úttia júchi bénasi én em noknakèhui, juka nokta Diosta bétana emou kóm yúmamta, búru pueblom bétana, naciónim bétana, tattábui nókta nokam bétana, entok reyim bétana.

11

Jume guoyi Diosta testigom

¹ Huanäine ili bakata mákhuak, áy jujúnaktehuä bennak. Huanäi ínel ínou jïayhuak:

—¡Kiktëe! Huanäi éntoke juka Diosta tiöpo júnakte, entok juka altarta, éntoke am náikia, jume áma ä úttileka ä yöreme.

² Të juka tebatta tiöpo päku yeutana órekamta, yehuë ä bëa. Katë ä jújúnakte, bueituk kaa judíom mámpo tóij-ri. Bempo éntok át chécheptisunake, cuarenta áma guoy metpo, jü Diosta buére pueblo santopo täyahuamtachi.

³ Huanäine jume guoy testiigom íno bétana noknakeme, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo, ámanne am bíttuanake, chukurik lutuka sánkokame.

⁴ Ímëi íno bétana nokame, jume guoy oliivom entok jume guoy kantee-lam áma jájábuhuähui, béja buíapo anemta Diosta bíchäpo jábuekame.

⁵ Jábeta kókosi am yáa báareyo, táji bem tempo yeu sisime, jume am béj-reka kateme táa báreka. Jábe junne kókosi am yáa báreka éáteko, alë bénasi mukpo yúmala.

⁶ Ímëi úttiärata jípure, téhuekata bem páttianakèhui, kaa yúknakë béchïbo, Diosta noki bem nokäu tájti. Entokim úttiärata jípure, bäam ójbosi bem am yáanakë béchïbo, entok buíata bëppa chïbu jekata ayunakë béchïbo, jaikisi bem ínel éäpo.

⁷ Jume testiigom Diosta bétana noksuko, jü animal máusi maachi guójöria mékka kóm bétana jïkau huéeme, ámemak náassuanake, entok yölataka áma yeu huéenake, entok am súanake.

⁸ Jume bem takahuam éntok, buére jóära itom Señorta kúrusit poponhuakapo yeu tóritaka tahuanake, bueituk täbuiasi téhuaahuäpo Sodooma entok Egipto ti téttehuaahua.

⁹ Entok jume síme pueblompo joomem, famiiliam, entok kaa nanälaisi nokame, entok síme naciónim,, bem takahuam kókkolame áma bínnake, báij taahuari áma meeliapo, entokim jiba kaa am mäatebonake.

¹⁰ Jume ímí buíapo bëppa jiápsame úttesim al-leenake, am kókkokä béchïbo. Huanärim tepa al-leaka nátepua náu jita emo miknake. Bueituk ímëi guoyika Diosta bétana nokame, kókosi machik jita ámeu yáalatukay, jume ím buíapo jiápsammehui.

¹¹ Të báij taahuari áma meeliam huéeyo, jü espíritu jiápsame Diosta bétana ámeu bíttuari ámet kibakek. Huanärim jábetaka jáptek. Síme jume am bíchakame éntok guómtek; huanäi tüisi maujra ámet huetchek.

¹² Huanäri jume guoy testiigom jáhuita tüisi úttiakamta téhueka bétana nokta jikkajak, ínel ámeu jáamta:

—¡Äbem jïkau kaate!

Huanärim namupo téhuekau bíchaa jïkau jámuk. Huame am béj-reka am säayokame éntok am bíchak.

¹³ Huämi horapo buía tüisi áu yoyoak. Íari béchibo, guoj mamnita näikimteri huéeläpo huétchek jü buére jóära, buíata áu yoyoakä béchibo, entok guoy búsan mil yoremem kókkok. Jume huate éntok, tüisim májhueka taahuak. Huanärim Diosta téhuekapo kátekamta úttilek.

¹⁴ Jü jikot jiahuame guoy huépo béja simsuk. Én éntok, jikot jiahuame bájipo huéeme láuti äbo huéiye.

Jü trompeeta guoy búsanipo huéeme

¹⁵ Jü ángel guoy búsanipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi buére jáhuim téhuekapo jikkajtuk, ínel jákari:

Jume reyimtaka néshueme ániat ayukame,
 itom Dios entok ä Cristo am áttiaka tahuanake.
 Áapo éntok nésaunake jába yü huásu-huásuktiapo.

¹⁶ Jume veinte áma naiki yoiyoturim, Diosta bíchäpo bem banko yäurapo jokame, tónommeyim jáptek kóm chätuka, huanärim Diosta yosireka ä úttilek,

¹⁷ ínel jáka:

Enchite baisauhue, Señor Dios,
 símeta ára joame,
 empo jába aneme,

entok jába anéihui, entok äbo yebijnakeme.

Bueítuk juka tüisi yäura úttiärata, béjê ä nüla.

Entok em nésaunakéhui, béjê ä naatela.

¹⁸ Jume naciónim, éntok öomtek;

jü em kaa al-lea ómtira éntok yuumak.

Jume kókkolammet bette noki em chúpanakéhui éntok két yuumak.

Entok kétchi, jume em nésauna joame, jume profetam,

jume enchi súaleme, jume em téhuam yöreme,

kaa buéresi emo ériame entok buéresi emo ériame yörihuame junne,

Ákê am béjtuanake, juka síme tühuata bem kobaka jájamlähui.

Éntoke am tejalnake, jume buíat ayukamta tejalame.

¹⁹ Huanäi jü Diosta tiöpo étapohuak téhuekapo. Jü altar kajón huáijhua órekame éntok ára bíttuka taahuak. Huanäi yúku béroktiriam ruruti omteka jiaahuak, éntok buía áu yoyoak, éntok buéresi téjam huáttek.

12

Jü jámmut entok jü dragón

¹ Senu señal buéresi téhuekapo yeu machiak: senu jámmut, täata súpekari. Ä guókpo éntok mecha órekay. Ä kóba béppa éntok, coroonata guoj mamni áma guoyim chókekamta.

² Asoa báreka éntok, huantiriammea téiney, bueítuk jü asoa huantiriam béja áu yúmalatukay.

³ Huanäi jútchi, senu señal téhuekapo yeu machiak: senu dragón kútko síkiri tüisi buéuruka, guoy búsaním kóbakay, entok guoj mamnim ahuakay. Jume kóbam éntok hueuhuépulaka guoy búsan ili coroonam jípurey.

⁴ Ä buásia éntok, jume chókim téhuekapo ayukame báisi näikimteri huéeläpo béekim am huiksimey. Huanäi buíata béppa chibela am

guötiak. Jü dragón éntok kíktek, jámut asoa báaremtau yúmakari, ä asoa yeu tómtek sep ä buá báreka.

⁵ Huanäi jü jámut ili outa asoak. Īri béja áma yeu púatukay, kuttílasi ámet nésau iaahuaka, síme jume naciónimmechi. Huanäi jü jámut usi outa asoaka sep ä úhuahuak, Diosta reytaka ä anëpo ä annakë béchibo.

⁶ Jü jámut éntok mékka ánia see päriau bíchaa búitek; Dios júkái áa béchibo náikialatukay, jum ä annakeipo. Áma aneka, símeta ä huáatiäu jípunake, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo.

⁷ Chúkula éntok, téhuekapo buere nássuahuak: Jü arcángel Mikkel éntok ä ángelesim dragóntamakim nássuay. Jü dragón két jume ä ángelesim huériaka, jü Míkeltamak nássuak,

⁸ tērim kaa yöok. Huäri béchibo téhuekapo kaitam áma jípureka taahuak, jü dragón entok jume ä ángelesim.

⁹ Huanäi päkun yeu béebiahuak, jü buere dragón, jü baakot binhua jauhuey naateka aneme, jü diablo entok Satanás ti két téttehuaahuame. Īri síme ániata bäi táttähua. Síme ä ángelesimmak békti buíau kóm béebiahuak.

¹⁰ Huanäine jáhuita kusisi jámta jikkajak téhueka bétana, ínel jámta: —Ábo yebij-la béjja jü jínëuria, entok jü úttiära, entok itom Diosta reytaka nésahuëhui, entok juka Cristota nésahuëhui. Bueítuk béja yeu béebiahuak, jü kaa tühuata am joä tíaka jíba am nátuame, jume itom sailam. Jüri béja tukaarit entok taahuapo naa búrujti itom Diosta bíchäpo am nátuay.

¹¹ Itom sailam éntok Kabarata ójbo guötiakamtayi entok Diosta nésaupo jiápsaka bem nokähui, huáayirim yölataka yeu sájjak; entokim bem jiápsim júnem kaa beutirek, bem kókkou núkisi.

¹² ¡Íari béchibem al-leiya, síme jü téhueka, entok eme áma jiápsame! Jume huatemmeu ál-la tepa jikot machisi ámeu huéenake, jume buíapo entok bahuepo jiápsammehui, bueítuk jü diablo, tüisi kujtiaka entok omtaka, enchimmeu kóm simla; jüneiya kaa jaiiki taahuarim áu béyëhui!

¹³ Jü dragón, buíau áu kóm béebiahuakau jüneriaka, juka jámutta ili outa asoakamta guók jájja táytek.

¹⁴ Tē jü jámmut guoy águila mása bueerem mákhuak, ámey ä nínakë béchibo, mékka ánia see päriau bícha, ä annakepo, bakottau mékka, jum báij huásuktiria áma méeliapo símeta ä buánakeu jípunakë béchibo.

¹⁵ Jü bakot éntok, ä tempo huämi, jámutta säu báam bathueta bénasi guötiak, bathueta ä núk sim íaaka.

¹⁶ Tē jü buía jámutta aniak, bueítuk jü buía áu étapok. Huanäi juka bathueta yún báata huéiriamta huiúktiak, juka báata dragónta tempo bétana yeu sikamta.

¹⁷ Huanäi jü dragón tüisi jámuttau kujteaka öomtek. Huanäi am béj-reka siika, jume huate gentem jámuttat yeu sákalammechi, ámemak nássuaseka, jume Diosta nésau joame, entok jíba Cristota lütüriata jípureka ä nokame.

13

1 See bahue mayoatne kíktek. Huanäine senu animal máusi machik guoy búsaním kóbakamta éntok guoj mamnim ahuakamta bitchak, bahuepo jikau huémta. Bem ahuammet éntok, guoj mamni diadeenam; bem kóbammet éntok, téhuam jiojterim Diosta béj-reka juénasi jíame.

2 Jü animal máusi maachi ín bíchakäu éntok, yóokota bénaakay. Ä guókím éntok, osota guókím bénaakay. Ä teni éntok, leónta teni bénaakay. Jü dragón éntok ä úttiárahua ä mákkak, éntok jü banko yáurata kutkutti ä nésaunakéhui.

3 Huépul ä kóbahua muk máchisi kókosi yáata bénakne bitchak, té jü muk máchisi kókosi ä yáaripo éntok, túriaka yorelata. Huanäi síme jü yóremra át guómtek. Huanárim jü animal máusi machita sáú kat táytek.

4 Huanárim ä úttilek, juka dragónta, juka animal máusi machik yáurata ä mákakäu béchíbo; éntokim ä yosireka taahuak, juka animal máusi machik, ínel jíakari:

—¿Jábesu íri animal máusi machita bénasi áu óuleme? Éntok, ¿jábesu áamak nássua báreka éenake jáni?

5 Két tenta mákhuak, buéresi jíta ä noknaké béchíbo, Diosta béj-reka jájana ä jiaunaké béchíbo. Éntok yáurata mákhuak, cuarenta áma guoy metpo, jíta ä yáanaké béchíbo.

6 Ä tenta étapoka éntok, jájana jiau táytek, Diosta béj-reka. Éntok ä téhuam bétana, ä tíopo bétana, éntok huame téhuekapo aneme bétana két jájana jiaahuak.

7 Huanäi santom bej-reka nássuatuahuak, éntok am kobatuahuak. Éntok ket yáurata mákhuak, síme yóremra kaa náú anim béppa, éntok pueblommechi, éntok huame juebena tábui nokta nokammechi, éntok naciónimmechi.

8 Huanáirim síme ä yöreka áu mújtek, jume imí buíapo jíápsame, jume bem téhuam jum Kabara, mukukamta libro yü jíápsinake me jiojtepo, kaa áma jiojteri jípureme, jauhuey ániata naatekápo naateka.

9 Jábe nákakame ä jikkaijnake:

10 Bueítuk jábe pereesota hueriateko, pereesotaka núk sákana; jábe ejparammea më báahuame, ejparammea muknake. Tuttem jíapseka Cristotat éiya, eme Diosta pueblo, imí ayuk jü kutti jíapseka at boobihuame.

11 Chúkula éntokne ket tábui animal máusi machik bitchak, buíapo yeu jikau huémta. Guoyim ahuakay, kabarata ahuam bénnam, té dragónta bénasi nookay.

12 Éntok síme yáurata huaka animal máusi machik bat huémta jípurey, áapörík bíchäpo. Huanäi síme ániat jóakammeu nookak, juka animal máusi machik bat huémta am úttíl sáhueka, juka kókosi yáahuakamta, túriaka yorekamta.

13 Éntok két buére señaalim johuay. Bueítuk tájta junne téhueka bétana buíau kom huéetuay, yóremraata bíchäpo.

14 Éntok am bäi táttáhuay, jume buíapo jóakame, jume señaalim ä jotuaíhuayi, animal máusi machita bíchäpo. Am sáuhuek, jume buíapo jóakame, animal máusi machita bénak am yáa íaka, hua ejparammey kókosi yáahuakame, éntok júchi jíápsakame.

15 Huanäi jü animal máusi maachi chúkula huéeme úttiárahua mákhuak, juka animal máusi machik bat huémta bénak yáari, ä jíabitetuanaké

béchiŋbo, bueituk juka alé bénak yáarita noknaké béchiŋbo, éntok am súatebonaké béchiŋbo, simem jume kaa ä úttilekame.

¹⁶ Huanäi simem jume il-lichimmet éntok yoiyöhuemmet, rikommet éntok poloobemmet, búttiataka tekipanuummet éntok súmataka tekipanuummet, markata ámet yéchtebok, mam bátatana ö ché kóba méjéku.

¹⁷ Huanäi kaabe ára jita jínnyu, éntok kara jita nenkay, ál-la hua markata jípureme jíbba, ö jü animal máusi machik téhuam, ö jume ä téhuua número.

¹⁸ Ímí koba suahuari aika; jü át jüniamé ä náikianake, juka animal máusi machita número, bueituk yorem número. Jü ä número éntok, búsan ciento áma sesenta y seis.

14

Jume ciento cuarenta áma naiki mil buikame

¹ Kabaratane bitchak, káhui Siónta béppa huéekamta, áapörimak éntok, ciento cuarenta áma naiki miilimtaka. Ä téhuam éntok ä Áchayhua téhuam, bem kóba méjérammet jiojteritam jípurey.

² Huanäine senu jáhuita téhueka bétana jikkajak, yún báam kusisi jáá bénasi, éntok yúkuta buéresi omté bénasi jáamta. Jü jáhui ín jikkajaihui éntok, arpariom bem arpam poná bénasi jikkaijtuy.

³ Huanärim senu buiiki bemelam buikay, buére yörisi machi banko yáurata bíchäpo, éntok jume naikika jiápsaka áma aneme éntok jume yoiyöturim bíchäpo. Huanäi kaabe ára am tátäyay, jume buiikim, ál-la jume ciento cuarenta áma naiki miilim, ímí buiápo jiápsame násuk jínéurime jíbba.

⁴ Íméi béja jume jáamuchimmak kaa emo náyotekame, bueitukim jahuey júnem kaa jubek. Íméi áméria, jume Kabarata guojaaseme ják júne ä hueramápo. Íméi yöremraata násuk jínéurime, késam ofrendata Diostau buijhuápo bénasi, éntok Kabaratau bícha.

⁵ Bem tempo éntok, kaita ára nókichiria téihuak, bueituk katim chícha maachim, Díos buére yörisi machi banko yáurata bíchäpo.

Jü báij ángelitim nooki

⁶ Tábui ángeltane bitchak, téhueka násuk nékamta, tü nokta jíbapo béchiŋbo jiápsamta jípurementa, ä nok báreka jume buiápo jóakammehui, síme naciónimmehui, famiilliammehui, tattábui nókta nokammehui, éntok pueblommehui.

⁷ Túisi úttia ínel jiaahuay:

—¡Diostem májhueka jikau ä chátchaaka ä yöre! Bueituk yuumak jü hora, ä yáura ä bíttebonakéhui. Éntokem ä úttile, juka téhuekata, éntok buiáta, juka bahueta, éntok jume báam yeu pótame yáalamta.

⁸ Tábui ángel áa sáú siika, ínel jáaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére jóára Babilonia, bueituk jü vino kaa emo jubeka náú totöhuame, síme jume naciónim ä jítualá béchiŋbo!

⁹ Jü ángel bájiku huéeme éntok áme sáú siika, túisi kusisi jáaka:

—Jábe júne juka animal máusi maachik, éntok juka alé bénak yáari, úttilekame éntok ä markata ä kóba méjéku, ö ä mámpo mabetakame,

¹⁰ áapo ket ä jinake, juka Diosta ómtirá vino tüisi máusi machisi jiokot anhuamta. İri Diosta copa ómtiriapo yeu töri, kaitamak kütiataka. Huanäi jiokot machisi yáana, tájiyi entok azufreyi, santo ángelesim entok Kabarata bíchäpo.

¹¹ Jü jiokot bem anëu buiichia éntok, jíba yü huásu-huásuktiapo jikau huéiye. Entokim kaa jimyoore, taahuapo entok tukaapo junne, jume animal máusi machita entok juka alé bénak yáarita úttileme, entok jábe junne juka ä téhuam marka mabetakame.

¹² ¡Ímī bíttunake, jü Diosta pueblo yánti bem jíapsinakēhui, huame Diosta nésauri joame, entok Jesústa kaa koptiame!

¹³ Senu jíahuitane jíkkajak, téhueka bétana inou ínel jíamta:

—Jiojtēe: “Úttesim al-leenake, ímī naateka, jume kókkolam, Señortat éaka kókkokame.” Jeehui, ti jiaahua jü Espíritu Santo, bem tékil bétanam jimyorenake, bueituk jü bem yáakäu áme bétana nokaka taahua.

Jü buíapo jíchupahuame

¹⁴ Ámanne bitchak, huanäine senu namu tósalita bitchak. Namuta béppa éntok, senuk kátekamta, Yoremta Üusi bennak. Á kóbat éntok senu corooa oropo yáarik jípurey ä mámpo éntok osa buahuim.

¹⁵ Huanäi tiöpo bétana tábui ángel áma yeu siika, tüisi kusisi chayeka, hua namuta béppa kátekamtahui:

—¡Osamē áman etpo kibacha! ¡Huanärē jíchupata toboktia, bueituk jü hora béja yuumak, jíchupá béchibo! Bueituk jü eechi béja chúpila.

¹⁶ Huanäi jü namuta béppa kátekame ä osam echü kibachak. Huanäi juka buíapo etta tóboktiak.

¹⁷ Senu ángel tiöpo téhuekapo kátekamta bétana yeu siika, ket senu osa buahuim jípureka.

¹⁸ Huanäi altarpo tábui ángel yeu siika, táijta béppa úttiärata jípureka. Huanäi tüisi kusisi át cháchayek, hua osa buahuim jípuremtachi, ínel jíaka:

—¡Em osa buahuimé áman kibacha! ¡Huanärē paraj takam náu lópola buíapo chákame chúkta, bueituk jume paraj takam béja buási!

¹⁹ Jü ángel éntok ä osam buíata béppa bútiriak. Huanäi am chúktiak, jume páraj taakam, jume páraj eechim buíapo ayukame. Huanäi jume páraj takam canoa bueürupo am tóaka am chirijtiak, jum Diosta omtirapo.

²⁰ Jume páraj takam éntok, buére jóära pákun chirijtiahuak. Huanäi am tóhuakapo éntok, ójbo yeu siika. Baniata bénasi báij cien kilometropo chíbejte, bueituk kábäi pereenammeu tájti yuumak.

15

Guoy búsan kókoam símeta chúpëpo huéenakeme

¹ Téhuekapone tábui señalta bitchak, buéuruk entok at guomtisi maachik: Guoy búsan ángelesim guoy búsan kókoam símeta chúpëpo äbo huéenakeme jípurēhui. Bueituk ímëyi chúppey, jü Diosta omtēhui.

² Kétne ä bitchak, bahue vik-riota bennak, tájimak náu kütiarita, entok jume yólataka yeu sákalame, bahue vik-riota béppa jábuekame, Diosta arpan jípureka. Ímëi áma yólataka yeu sájjak, juka animal máusi machita béppa, entok alé bénak yáarita béppa, entok ä tepojtim béppa, entok ä téhua número béppa.

³ Huanäi Moisés Diosta bétuk jiápsame buikimim buiikay, entok Kabarata bétana buiikim, ínel jíaka:

Buéresi entok ujoyoori síme jita em yáalähui, Señor Dios, síme Útteata jípureme.

Lútulaimme, tepam huéchiasi maachi, entokim lütüria, jume em böom, empo síme ániat Rey.

⁴ ¿Jábesu kaa enchi máujnake, Señor, entok em téhuam úttlnake?

Bueituk empo jíba santo; huari béchibo, síme naciónim, emou yáijnake, entokim enchi úttlnake, bueituk jü lütüria em yáaläu béja bít-huak.

⁵ Chúkula íkái simsukne ä bitchak, téhuekapo tiöpo tua Diosta tabernaculo étapohuakamta.

⁶ Tiöpo bétana éntok, guoy búsan ángelesim áma yeu sájjak, jume guoy búsan kökoam bem mámpo jípureka, lino totösalmim bebelojkom súpeka, entok táupo huásala cíntom oropo yáarim jípureka.

⁷ Huanäi huépülaka jume naiki jiápsaka áma aneme jume guoy búsan ángelesim guoy búsan copam oropo yáarim am mákkak, Diosta ómtiriay tátapunim, hua jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsame.

⁸ Jü tiöpo éntok buiichiay tápunak, Diosta lóoria entok ä úttiära áma ayukä béchibo. Huanäi kaabe ára áman kibakey, jum tiöpopo, jume guoy búsan ángelesim jume guoy búsan kökoam bem mámpo jipurëu am lütiau tájti.

16

Jume copam Diosta ómtëu jípureme

¹ Senu jáhuiata tüisi kusikne jikkajak, tiöpo bétana jume guoy búsan ánglesimmeu ínel jámta:

—Ámanem sájaka buíata béppa am töa, jume guoy búsan coopam Diosta ómtiriay tátapunim.

² Jü ángel bat huéeme áman siika. Huanäi ä copapo ayukamta buíata béppa töak. Huanäi animal máusi machi markata jípurremmet entok juka alé bénak yáarita úttilemmet sähua juénaka entok úttesi chicha jubaka ámet yeu siika, jume yorememmechi.

³ Jü ángel guoyiku huéeme ä copapo ayukamta bahueta béppa töak. Jü bahue báa éntok yorem mukilata ójbo bénasi áu yáuhuak. Huanäi síme bahuero jiápsaka aneme kókkok.

⁴ Jü ángel bájiku huéeme bathuemmet entok ják báam yeu pótäpo juka ä copapo ayukamta áme béppa töak. Huanärim ójbosi emo yáuhuak, jume báam.

⁵ Huanäine juka ángelta báammeu bíttuata jikkajak, ínel jámta: —Empo huépülsi lütüriata jíba ára joame, Señor, Empo jiápsame éntok jájpsaihui, jü Santo, bueituké íneli bétte nokta ámet chüppak.

⁶ Bueituk bempo em gentepom joome entok profetam ójbo guötiak; én éntok empo ójbota am jituak. Akim ä mabetpo yúmala.

⁷ Kétne senuk jikkajak altarta kátekä bétana, ínel jámta:

—Lútüriapo Señor Dios, simeta ára joame, empo lútüriapo entok kuttílasi em noki ámet chüppak.

⁸ Jü ángel naikiku huéeme ä copapo ayukamta täata béppa töak. Täa entok úttiäraata mákhuak, ä tájij yóremraata am táanakë béchibo.

⁹ Huanäi simem úttesi jikot machisi tájaka taahuak. Tërim kaa Diostau emo jíapsi kuaktiak, entokim kaa ä úttilek, ál-lam jájjana áa bétana nookak, áapo úttiärata jípureme, íkai chibuk jekamta béchibo.

¹⁰ Jü ángel mamniku huéeme ä copapo ayukamta jü animal máusi machita ä yeyesá banko béppa ä töak. Huanäi nésahueka reytaka ä kátekápo kaa machika taahuak. Huanärim kókosi ä innëaka emo nín kékkey.

¹¹ Huanärim Dios téhuekapo jíápsamta bétana jájana nookak, juka kókosi bem innëau béchibo entok bem sähuam béchibo. Júnentaka júnem kaa emo jíapsi kuaktiak Diosta béj-reka bem jíapsá násuk junne.

¹² Jü ángel búsaniku huéeme ä copapo ayukamta buére bathue Éufratesta béppa töak. Jü ä báa éntok huaakek, böota ayunakë béchibo, reyim täata yeu huë bétana kateme áma huám am kannakë béchibo.

¹³ Huanäine jü dragónta tem bétana entok jü animal máusi machita tem bétana entok jü profeta ára nókichi tem bétana baij espíritu chicha machim bátächim bënanne yeu kateme bitchak.

¹⁴ Bueituk lemooniom espíritumme. Señalimim johua, entokim reyim síme ániat anemmehuim kaate, áma náu am tóij báreka jum nássuahuápo hua Diosta simeta ára joä buére táapo.

¹⁵ “¡Áachem suuhua! Ínapone lak-ronta bënasi äbo huéiye. Túisi yúmalasi al-lehuamta jípunake jü kaa kócheka jíápsame entok ä sánkohua suayame. Bueituk ä sánkohua kaa suayame éntok, tiusi kaa sánkoka hueramnake.”

¹⁶ Huanäi áma náu am tójjak, jume reyim, hebreo nokpo Armagedón ti téhuaakapo.

¹⁷ Jü ángel guoy búsaniku huéeme ä copapo ayukamta jekapo ä guótiak. Huanäi senu buére jáhui áma yeu siika, áman tíopo téhuekapo káteká bétana, jum buére banko yäurata bétana, inel jiaka:

—¡Béja chúpila!

¹⁸ Huanäi béroktiriam ayu táytek, entok jáhuim entok yúku omtiriam; entok buía túisi áu yoyoak. Yoremta ímí buíata béppa jíápsay naateka, jauhuey junne kaa ínëli úttia áu yoyoolatukay, jü buíya.

¹⁹ Huanäi jü buére jóära báisi náikim huétchek, entok jume huate buére jóära ániat ayukame huáttek. Huanäi Dios buére jóära Babiloniatau huáhuaatek, ómtira vinota ä jítua báreka, bueituk áapo áu ä bíttuak ä ómtëpo.

²⁰ Huanäi síme jume buía káhuim bahue násuk jokame, entok jume júya káhuim, ámam kaitatuk.

²¹ Huanäi téhueka bétana yóremrata béppa téjam túisi buereka kóm huáttek, cuarenta kilota béppa bétteka. Huanäi jü yóremra Diosta bétana jájana nookak, iri kaa túhua téjam bétana ámeu sikamta béchibo, bueitukim úttesi jikot yáahuak.

1 Huanäi yepsak huépülaka, jum guoy búsan ángelesimpo huéeme, jume guoy búsan copam jípureihui. Huanäi inomak nookak, inel inou jiaka:

—Äbe huéiye; huanäine enchi ä bittuanake jáchin jiokot machisi áu ä huéenakēhui, jü jámut yún yorememmak jíapsilamtahui, yun báam béppa kátekame.

2 Huárimakim totösula, jume reyim ímí ániat jíapsame; jume ímí buíapo jóakame entok, jü ä kaa tíura vinoyim naakosula.

3 Huanäi Espíritupo ánia see päriau bíchaa nee núk siika. Huanäine huépul jámutta bitchak, animal kútko síkirikut béppa kátekamta, yún téhuam Diosta béj-reka juénasi jáme át jiojtetaka, guoy búsaním kóbakamta entok guoj mamnim ahuakamta.

4 Jü jámut éntok kútkosi síkirim entok síkili azuulik sánkokay, entok oroyi entok téta ujoyorimmeyi entok perlammeyi túlisi áu yáalatukay. Ä mámpo éntok oro copata jípurey; jita kaa bibit máchik entok jábetamak júne ä boböyëu jaiti máchiray tápuniakay.

5 Ä kóba méjèriat éntok, senu téhuam kara ámet jüneetume jiojtetukay: “Jü buére Babilonia, jü jáamuchim kaa titihuëram áiye, entok síme juka ímí buíapo jaiti machik johuamta kétchi.”

6 Huanäine jünëiak juka jámutta naa múkilatukaïhui santom ójbuayi entok jume Jesústa téhuam súaleka kókkokame ójbuayi. Ä bíchakane guómtek, entokne úttesi át guómtilatata taahuak.

7 Jü ángel éntok inel inou jiahua:

—¿Jatchiakasé át guómtila? Ínapo enchi téjhuaanake, juka jámutta bétana esotaka kaa jüneriahuamta, entok jü animal máusi machik ä huéria bétana, jü guoy búsaním kóbakame entok guoj mamnim ahuakame.

8 Jü animal máusi machi em bíchakāhui bannaataka jíapsay; én éntok kaa jíapsa. Të én éntok, mékka kóm guójöria bétana jikau jámu báare. Jikau jámusuk, jibapo béchíbo áu táranaú bíchaa huéenake. Jume buíapo jíapsame ániata naatekápo bem téhuam kaa jum libro yü jíapsihuápo jiojterime guómtinakemme, animal máusi machita bíchaka, hua bannaataka jíapsaïhui; én éntok kaa jíapsa, entok júchi jíapsinake.

9 Íri jü kóba suahuata jípuremta béchíbo: Jume guoy búsan kóbam guoy búsan káhuimme; huámechí béppa káttek, jü jámmut.

10 Entokim guoy búsan reyim. Mamnikam béja huáttila; huépülaka én nésahue; senu éntok ketune kee yepsa; të yepsak éntok kaa bínhua ímí annake.

11 Jü animal máusi machi bannaataka jíapsaïhui, én éntok béja kaa jíapsa. Íri jü rey guoj naíkiku huéeme, entok kétchi jü guoy búsaním násuk náikiari; entok áu ä táranaúkeu bíchaa huéiye.

12 Jume guoj mamni ahuam em bíchakāhui, guoj mamni reyimme. Ketunem kee ä mabeta, reytaka bem nésaunakepo. Të senu horapom yáurata mabetnake, reyim bénasi, jü animal máusi machitamaki.

13 Ímëi nanancha éiya, entokim bem úttiárata entok bem yáura juka animal máusi machita ä máknake.

14 Kabaratakim náassuanake; jü Kabara éntok am kobanake, buéituk Áapo síme reyim béppa Rey, entok síme nésahueme béppa

nésahue. Jume Áamak aneme éntok, Diosta bétana núnurim entok yeu púarim entok jume át jiápseka kaa ä koptíame.

¹⁵ Jü ángel két ínel inou jiaahua:

—Jume baa búrum jámut yún yorememmak jiápsilamta kátekäpo em bíchakähui, pueblomme; juebena gentemme, tábui nókta nokame, entok naciónimme.

¹⁶ Jü animal máusi maachi entok jume guoj mamni ahuam animal máusi machítat em bíchakäu, ímëi juka jámut kaa tíhuëraata kaa bíbit péenake, entokim áapola sipasola kaa súpekamta tóijnake, entokim ä takahua huakaj buánake, entokim táijpo ä táanake.

¹⁷ Bueítuk Dios bem jiápsipo ä yétchak, ä éäu am yáanakë béchíbo: nánancha éaka bem yäura animal máusi machítam ä máknake, Diosta noki chúpëu tájti.

¹⁸ Jü jámut em bíchakäu éntok, jü buére jóära ímí ániat reyim béppa nésahueme.

18

Jü Babilonia huéchekeame

¹ Íkai simasuk éntokne senu ángelta téhueka bétana kóm huémta bíchak, yäura úttiäraata jípuremta. Jü buía éntok ä machiriahuak ä looriayi.

² Huanäi úttia kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére Babilonia! Lemooniom éntok áma jóatela, entok síme espíritu jaiti mamachika áma éusula, entok síme huikít jaiti mamachim entok kaa bíbit máchikam áma tosatela.

³ Bueítuk síme naciónim ái naakok, jü úttesi kaa ä tiura vinoyi. Jume reyim ániat jiápsame éntok áamak totösuk. Jume ímí ániat jita nenenkame éntok áma rikotuk, jü jita yún ujjorik áma ayukamtayi.

⁴ Huanäine senu jáhuita jíkkajak, téhueka bétana ínel jiamta:

—Ámem yeu kaate, eme ín pueblo, juka kaa túhuata bem jóähui kaa enchim ámemak ä jonákë béchíbo, entok juka chibu jékata ámeu ayunakemta kaa enchimmet huéenakë béchíbo.

⁵ Bueítuk jü kaa túhua bem jóäu téhuekau tájti yúmala; Dios éntok síme bem kaa túhuabeu huahuaatek.

⁶ Akem ä mákka, áapörík enchim ä mákakä bénasi, entok guosa nat béppem ä béjtua, jum copapo. Juka jijíhuamta huatem béchíbo ä yáakähuem ä yáaria, guosa áa béppa chë úttiakamta.

⁷ Ahuä buérialékä béchíbo, entok tüisi al-leesuka ä jiápsakä béchíbo, chë júnem kókosi ä éetua éntokem ä buantua; bueítuk ä jiápsipo ínel jiaahua: “Ínapone reinata bénasi káttek, entokne kaa jókoptula, entokne kaibu buanhuamta bínnake.”

⁸ Huarí béchíbo senu táapo síme chibuka át jeknake: kókkohuame, buanhuame, entok tébaa. Entok tájji táana, bueítuk buére úttiak jü Dios, jü Señor juka nokta béttek át chúpame.

⁹ Jume reyim ániat aneme áamak totösulame entok al-leaka áamak jiápsilame buannakemme; entokim jiápsipo kókosi ä sirok-rianake, juka buchiata bíchaka ä táahuayo.

¹⁰ Mékka jábueka jikot ä johuay májhuekam ínel jiaunake:

—¡Ay, ay! ¡Empo buére jóara Babilonia, jü buére jóara tüisi úttiakame!
¡Bueituk senu horapo Diosta noki béttesi emót chüppuk!

¹¹ Jume ániat jita nénkilerom éntok buaana, entokim jíapsi kókosi ä sirok-ria, bueituk béja kaabe juka bem nénenkäu jínnu:

¹² oro ásusülipu, platapo, téta ujuryi, perlampo yáata, sánko lino finopo yáata, síkirika, sedapo yáata, kútkoka, síme jita kúta tülisi jubata, jita marfilpo yáata, jita kúta yeu púaripo yáata, jita cobre yáata, sisíguok yáata, entok mármolpo yáata,

¹³ entok canelata entok buähuamta kíasi jubak jojoame, inciensota, mirrata, olibanota, vinota, aceiteta, harina ché túrita, tirijkom, animaalim jita pupüateme, kabaram, kábäim, carrom, entok súmatata tekípanuame, bueituk ímëi yöremraata jíapsim.

¹⁴ Huanärim jü buére jóáratu inel jiaunake:

—¡Béjé kaa am jípure jume taka kiuhuam, tepa em türëhui! ¡Jíba béchibë ä táruk, juka ujuryisi em jípusukähui, entok em rikoata!

¹⁵ Jume íkai tekípanuame, entokim ríkotuk jü buére jóárata huämi, mékkam jábueka tahuanake, májhueka jikot ä johuayo. Buanakam ä sirok-rianake,

¹⁶ inel jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóárata béchibo! ¡Áapo lino finota entok kútkok entok síkirim süpeka, oroyi, téta ujuryimmey entok pérlammeyi!

¹⁷ ¡Bueituk senu horapo tejalhuak, jü yún jita rikora ä jípureihui!

Jume barcopo huéhueriame nésahueme entok síme jume barcompo kakateme, entok síme jume marinerom bahuépo tekípanuaka emo aniame mékkam jábueka taahuak.

¹⁸ Ä béetëu buichiata bíchakam cháchayek, inel jíaka:

—¿Jíta buére jóárasu i buére jóárata bénaakay?

¹⁹ Huanärim bem kóbam béppam emo buiatuak, chayeka, buanaka entok jikot jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóárata béchibo! Yún jita ä jípureibeyim ríkotuk, síme jume bahuépo barcom jípureme. ¡Bueituk senu chübalaposu tejalhuak!

²⁰ 'Empo téhueka al-leäe, jü buére jóárata bétana! ¡Éntokem al-leiya, eme Diosta yoremraapo joome, entok apóstolim entok profetam! ¡Bueituk Dios jikot nokta át chúpaka ä yáura bíttuak, enchim béchibo!

²¹ Huanäi senu ángel úttiakame huépul tétata nuka, buére téta morinota bénnak. Huanäi bahuéu kóm ä jímmak, inel jíaka:

—¡Téta úttiaka kóm jímmaahuaka bénasi kóm tatabna, jü Babilonia, jü buére jóára! Huanäi jauhuey junne kaa téuna.

²² Jauhuey junne em böommet béja kaa jíkkaijtunake, arpa ponhuame, entok baka kúsia, entok trompeeta. Entok jita tékil mámpo johuame junne kaa emót téuna; morino jáhui junne kaa emót jíkkaijtunake.

²³ Jauhuey junne béja kaa emót machirianake, jü lámparata machiria, entok emo jubhuame pajko jáhui kaa emót jíkkaijtuna. Bueituk jume em jita nenkilerom ími ániat úttiata jípurey, éntoke em móriay síme naciónim, bñitattásuk.

²⁴ Bueituk jümü buére jóárapo ójbo áma téihuak, profetam entok Diosta yoremraapo joomem entok síme jume ími ániat súahuakame ójbo.

19

Jü téhuekapo Diosta úttilhuame

¹ Íkái simsuko senu jáhuitane jikkajak, tüisi kuusik téhueka bétana, juebenam yun náu anè bénasi, inel jámta:

¡Aleluya! Jínëuria, entok yörihuame,
entok lóoria, entok úttiära,
itom Señor Dios am áttiak.

² Bueituk áapo lútulaisi entok lütüriapo áman ä yäura bíttebok.

Áapo jü jámut buére kaa tihuemtat nokta béttek át chúppak,
bueituk ä kaa tiuray ániata nasontek.

Entok jume Diosta nésau joame áma súahuakame ä bejtutuak apörikuchi.

³ Juchim inel jiaahua:

—¡Aleluya! Ä buichia éntok jíba huásu-huásuktiapo jikau huéiye.

⁴ Jume veinte áma naiki yoiyöturim entok jume naiki jápsaka áma aneme tónommia jápteka buíau kóm chätuk. Huanärim Diosta úttilek, juka yörisi machi buére banko yäurapo kátekamta. Huanärim inel jiaahuay:

—¡Júnentunake! ¡Aleluya!

⁵ Huanäi jü buére yörisi machi banko yäurapo senu jáhui yeu siika,
inel jáka:

Itom Diostem úttile, síme eme ä nésauri joame,
entok ä yöreme, junëli jume chë kaa ériahuame
entok jume ériahuame junne.

Jü Kabarata jubë pajkopo kuptey jibuáhuame

⁶ Huanäine jáhuita jikkajak, juebenam náu anè bénasi, bää bürum jáhui bénasi éntok buére yúku omtiriam jáhui bénasi, inel jámta:

¡Aleluya! Bueituk jü Señor itom Dios simeta ára joame reyataka nésahue.

⁷ Ujyorisite éenake, entokte al-leenake,

entokte lóoriata ä máknake,

bueituk Kabarata jubëu pajko béja yuumak.

Ä kunaseme éntok túlisi áu yáaka sánkotela.

⁸ Áapo éntok lino finoyi túlisi machiyi entok beloikoy súpetuahuak.

Bueituk jü lino fiino, Diosta pueblopo joomem Diosta bíchäpo túlisi huéchiasi anhuame.

⁹ Jü ángel éntok inel inou jiaahua:

—Akë ä jiojte: “Al-leehuame áme béchibotunake, jume Kabarata jubë pajkopo jibuä iaahuaka núnurim.”

Huanäi inel inou jiaahua:

—Ímëi Diosta nokim lütüriamme.

¹⁰ Huanäine ángelta guókpo áu tónommia kíktek, ä yöri báreka. Áapo éntok inel inou jiaahua:

—Èe, ¡katë júkai johua! Bueituk inapo Diosta nésauri johua, emo bénasi, entok Cristota huám émomak aanim, entok Jesústa bétana nok lütüria kaa koptíame bénasi. Diostë yöre.

Bueituk jü Jesústa nok lütüria profeciata espíritu.

Jü kábäi tósalit jikat yessimeme

¹¹ Huanäine téhuekata étaפוריקne bitchak; kábäi tósali éntok áma yeu machiak. Jü át yessimeme éntok, jü huitti Diostat jiápseka tua lütüriapo ájária ti téhuak, bueituk lütüriapo huám nésahue, éntok nássua.

¹² Ä pusim éntok tájita béetë bénaakay. Ä kóbat éntok yún diadeemam huériay. Éntok senu téhuam át jiojterim jípurey, kaabeta éntok täyähui, áapo jibba.

¹³ Ä súpem éntok símekut ójbokay; ä téhuam éntok, “Diosta Nookim”, tim téhuaakay.

¹⁴ Jume téhuekapo sontarom éntok, lino fino totösalik éntok tülisi machik sánkoka áa sáukim kaatey, kábäi totösalmimechi.

¹⁵ Ä tem bétana éntok ejpara buahui síbulaika yeu huéiye, jume naciónim, ay kókosi yáa báreka. Áapo éntok kutkutti jíbebia sisiguokiya ímet nésaunake. Huanäi Dios símeta ára joame tüisi omteka ámet cheptinake, jum vinota jojuhápo.

¹⁶ Ä sánkot éntok ä máchamet ímëi téhuam át jiojteri: “Símem reyimmeu Rey síme nésahueme áapo sauhue.”

¹⁷ Huanäine senu ángelta táat huékamta bitchak. Huanäi tüisi kusisi cháchayek, síme huikichim téhueka násuk nenëyemmehui, ínel jíaka:

—jábem kaate, éntokem Diosta buére kuptey jibuáhuápo náu rúkte,

¹⁸ bueituk reyim éntok jume sontaro yö yáarim huaakas enchim buänaké béchibo, éntok yoreme úúttiakame huaakas, kábäim éntok ámet josakame huaakas, éntok símem súmataka éntok kaa súmataka aneme huaakas, jume chë kaa ériahuame éntok jume ériahuame huaakas!

¹⁹ Huanäine animal máusi machita bitchak, éntok reyim ániat aneme éntok bem sontarom, emo náu tóij-lame jü kábäit yessimemtamak nássua báreka, éntok ä sontarommaki.

²⁰ Huanäi jü animal máusi machi pereesotehuak, áapörimak éntok jü profeta ára nókichi ä bíchäpo señaalim yáakame. Jümëi am báitáulatukay, jume animal máusi machita marka mabetakame éntok alë bénasi yáata úttilekame. Ímëi guoyika jíápsakam táji baubáata bénaku azuufrey béetëpom kóm guótiahuak.

²¹ Jume huate éntok súahuak, jume ejparam kábäit yessimemta tempo yeu huémtayi. Huanäi síme jume huikichim huakajta ára buáyeme am buáka jóbuak.

20

Jume mil huásuktiriam

¹ Senu ángeltane bitchak, téhueka bétana kóm huémta, mékka kóm guójöria llavem huériaka, cadeena bueürum éntok mámpo jípureka.

² Huanäi juka dragónta buíssek, jü bakot binhua jakhuey huéeme, jüri beja jü diablo éntok Satanás. Huanäi mil huásuktiapo ä sümamak.

³ Huanäi mékka kóm guójöku kómä jímmak. Huanäi ä páttiak, éntok ä sello áa béppa yétchak, jume naciónim béja kaa ä báitátáunaké béchibo, mil huásuktiriam yumáu tájti. Íkai símsuk éntok júchi chúbana búttiana.

⁴ Huanäine banko yáuram bitchak. Huanärim éntok ámet jotek, jume yáurata mabet-lame Diosta noki jábetat chúpanakeme. Huanäine két am bitchak, jume kóba chúktiahuakame Jesústa lütüria bem nokaká béchibo éntok Diosta noki béchibo. Ímëi animal máusi machita éntok

jume alë bénak yáarik kaa úttilekame, entok juka markata bem kóba méjériat entok bem mámpo júne kaa mabetak. Huanärim jábiteka jáápsak, entokim Cristotamak mil huásuktiapo nésahuek.

⁵ Të jume huate kókkolame katim júchi jábitek, mil huásuktiriam yúmák júbua. Íri jü késampo jábitehuame.

⁶ ¡Tüisim al-leenake, jume késampo jábitehuäpo jábitekame! Jü mukia guoyikun huéeme kaita ámeu yáanake, ál-lam sacerdotemtu-nake, Diosta entok Cristota béchïbo, entokim áamak nésaunake mil huásuktiapo.

⁷ Mil huásuktiriam yúmako, Satanás búttiana, ä páttiatukäpo.

⁸ Huanäi yeu sika naiki kätana naciónim, síme ániat ayukame báitáunake, Gogta entok Magogta, náu am tóij báreka am nássuanakë béchïbo. Ímëi éntok bahue sëeta bénasi búrunake.

⁹ Huanärim síme ániat bétana ámam jikau náu yájjak. Diosta yoremem nau anëpo entok buére jóära Diosta nákéhuim kóntiak. Të Dios téhueka bétana táijta kóm simtuak. Huanäi símem táiyak.

¹⁰ Huanäi jü diablo am báitáhuakame baubäa azuufrey táji béetëpo kóm jímmaahuak, jum animal janti machita entok profeta ára nókíchita anëpo. Huanäi jü tüisi kókosi buanhuame kaa chükteka ámeu ayutuna, taahuarit entok tukaarit naa búrujti jïba yü huásu-huásuktiapo.

Buére rey banko tósali yäura bít-huame

¹¹ Huanäine buére rey banko tósalik bitchak, entok juka áma kátekamta. Ä bíchäpo jü buíya entok jü téhueka yehuim ténnek. Huanäi jü bem annakepo ják júne kaa téihuak.

¹² Huanäine jume kókkolam bitchak, jume chë yórisi maachim entok kaa yórisi maachim, Diosta bíchäpo jábuekame. Huanäi jume librom étapohuak, entok tábui librom kétchi; ímëi éntok jápsihuame librom. Huanäi jume kókkolam yäura bíttuahuak, bueítuk juka jita bem yáakäu jum librompo jïojterita jiäpo ámani.

¹³ Huanäi jü bahue kókkolam ä jïpurëu yeu am sákatuak. Jü muerte entok jü Hades kókkolam aneïpo jume kókkolamim yeu sákatuak. Huanäi huehuëpulaka yäura bíttuahuak, síme jita bem yáakäpo ámani.

¹⁴ Huanäi jü muerte entok jü Hades baubäa tájihuim kóm guótiahuak; íri kókkohuame jü guoyikun huéeme.

¹⁵ Síme jume bem téhuam kaa áma jïojteri jïpureme jum jápsihuame libropo, baubäa tájihuim kóm guótiahuak.

21

Téhueka bemela entok buía bemela

¹ Senu téhueka bemelatane bitchak, entok senu buía bemelata; bueítuk jü téhueka bat huéeme entok buía bat huéeme lütekamme. Bahue júne béja kaitatuk.

² Entok ínapo Juan juka buére jóära Diosta yeu púari, Jerusalén bemelatane bitchak, Diosta téhueka bétana kóm huémta, kuna báaremta túlisi áu yáalata bénasi, ä jub báaremta béchïbo.

³ Huanäine téhueka bétana senu jáhuita tüisi kusisi jáamta jíkkajak:

—¡Dios én síme gentetamak jóuhuak! Ámemak jápsinake; bempo éntok ä pueblotunake. Dios éntok ámemaktunake, bem Diostaka.

⁴ Dios bem pusim síme ópua tútenake; entok kókkohuame kaitatunake, entok buanhuame junne. Kókosi éehuame junne, entok huántiriam junne, bueituk jü jita bát ayukaihui béja lútek.

⁵ Jü rey bankopo kátekame éntok ínel jiaahua:

—Ínapone símeta én bemelasi johua.

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Aké ä jïjote, bueituk i nokhuame tua lütüria entok lútula huépo huéiye.

⁶ Huanäi ínel inou jiaahua:

—Béja yáasuhuak. Ínapone jü Alfa entok Omega, jü bát huéeme entok chúpépo huéeme. Huaka báimukemta, ínapone ä baa miknake, kaita béjtuahuaka, jume báam yeu chépteme jíapsihumta yore mákame.

⁷ Huä yóokame símeta íkai mabetnake. Ínapo éntok áu Diostunake; áapo éntok ín úussitunake.

⁸ Të jume nanahuiam, jume Diosta kaa súalëram, jume jaiti máchiraaku jíápsame, jume jábeta súalame, jume kaa emo jubeka náu jíápsame, jume móriata boojoriame, jume dios yorem yáarim yöreme, entok síme jume ára nókichim, jum baubaa tájta béetëpo entok azuufrekäpom annake. Íri jü guoyikun huépo kókkohuame.

Jü Jerusalén bemela

⁹ Huanäi senu ángel jume guoy búsanimmak náikiari, guoy búsan copam guoy búsan kaa túhua kókoammey chúkula hueenakemtay tápunim jípureme, inou siika. Huanäi ínomak nookak, ínel jíaka:

—Binë huéiye. Ínapone juka kunasemta enchi bíttuanake, jü Kabarata juubi.

¹⁰ Huanäi Espíritupo senu buére káhuui entok mejikachikun nee núk siika. Huanäi buére jóära Diosta yeu púari Jerusalénta nee bíttuak, téhueka Diosta téhueka bétana kóm huémta.

¹¹ Diosta lóoria jípurey; ä machiria éntok téta tüisi ujjorita bénaakay, téta jaspeta bénasi; cristalta bénasi naa machiakay.

¹² Buére jóära Jerusalén chíkola éntok téta kóräita buéuruk mejikachik jípurey, doocem puertakamta. Puertampo éntok huëpul ángelesim jábuekay, entok téhuam puertammet jïjoteritukay; ímëi jume dooce familiam Israelta úusim téhuam.

¹³ Täata yeu huë bétana, báij puertam; norte bétana, báij puertam; sur bétana, báij puertam; täata áman huéchë bétana, báij puertam.

¹⁴ Jü buére jóära téta kóräi éntok dooce tétam nahuakay. Ámet éntok áma jïjoteritukay, jume dooce Kabarata apóstolim téhuam.

¹⁵ Jü ínomak nokame éntok ili bakata áy jujünaktehumta oropo yáata jípurey, buére jóärata entok ä puertam entok ä téta kóräi jünakte báreka.

¹⁶ Jü buére jóära naa reekisi náikim tébiakay; ä tébia entok ä buékaa ket nánälaitukay. Jü ángel éntok ä ili bakay ä jünaktek, juka buére jóärata: guoy mil áma guoy cien kilómetrotukay, ä tébia. Entok jikau bíchaa entok ä buekaa ket nánälaitukay.

¹⁷ Huanäi sep téta kóräita jünaktek. Sesenta y cinco méetrom jípurey; jü ángel yoremta áy jujünaktemtay ä jünaktek.

¹⁸ Jü kóräi éntok téta jaspepo yáaritukay; jü buére jóära éntok oro áusülitukay; vik-rio kálakosi bénasi bélojkoakay.

¹⁹ Jume buére jóarata kóräi nahuam éntok, síme uyjori tétammeyim tülisi yáaritukay. Jü nahua bát huéeme jaspetukay; jü guoyiku huéeme zafrotukay; jü bájiku huéeme ágatatukay; jü naikiku huéeme esmerálatukay;

²⁰ jü mamniku huéeme ónicetukay; jü búsaniku huéeme cornalinatukay; jü guoy búsuniku huéeme crisólitotukay; jü guoj naikiku huéeme berílotukay; jü bátaniku huéeme topaaciotukay; jü guoj mamniku huéeme crisopra satukay; jü oncepo huéeme jaciintotukay; jü doocepo huéeme amatistatukay.

²¹ Jume dooce puertam éntok dooce pérlamtukay; huépü puerta huépül pérlay yáatukay. Jü buére jóara böo éntok oro áusúlitukay; bik-riota bénasi naa machiakay.

²² Kanne tiöpota áma bitchak, bueítuk jü Señor Dios síme úttiáraata jípureme, áapo áma tiöpo, éntok jü Kabara kétchi.

²³ Täata éntok mechata ä machirianakêhui kaa áu bëye, buére jóaratahui, bueítuk Diosta lóoria béchibo bíttu. Jü Kabara éntok ä machiria.

²⁴ Jume naciónim jínëutunakeme ä machiriapom naa kannake. Jume reyim ániat aneme éntok bem yún jita jípurëu áu tóijnake, ä yöreka.

²⁵ Ä puertam taahuapo jauhuey júne kaa páttiatunake, bueítuk jümü kaita tukaaritunake.

²⁶ Huanäi jume naciónim lóoria éntok bem yörihuäu áu huérianá.

²⁷ Kaita jita chícha machi áma kibaknake, o jaiti machik jojoame, éntok ára nókichiata boojoriame junne; ál-la jume bem téhuam libro jíapsihuamta Kabarata áttiampo jiojterim.

22

¹ Chúkula bathueta kaa chícha machik nee bíttuak, báa ámey jíapsihuame, vik-riota bénasi bélojkom. Ímëi Diosta éntok Kabarata banko rey hétuk bétanam yeu huéiyey,

² jü buére jóarata böo násuku. Ímëi náapo éntok, júya áma yötu, jíapsihuamta yore mákame, bathueta íatana éntok huáytana. Huásuktiapo doocesi tatakay. Chíkiti metpo tatakay. Jume buére júya sáhuam éntok, naciónim ámey jítto béchibotukay.

³ Huanäi hua juénasi éehuame áma kaitatunake. Diosta éntok Kabarata banko rey áma annake; ä nésahui joame éntok ä yörinake.

⁴ Entokim ä pújba bínnake. Ä téhuam éntokim bem kóba méjèriammet jípunake.

⁵ Jümü kaita tukaaritunake. Huanäi éntok lámpara machiria éntok täa machiria kaa ámeu bínnake, bueítuk Dios Señor ä machiria am máknake. Entokim rey nésaupo yü huásu-huásuktiapo nésaunake.

Cristota yebijnakeu abe yuuma

⁶ Huanäi jü ángel ínel inou jiaahua:

—Í nokhuame tua lútüria éntok lútula huëpo huéiye. Jü Señor Dios, profeeta espíritum áttiakame, ä ángel äbo bíttuak, ä nésauri joame juka láuti yeu huéénakemta am júneria íaaka.

⁷ —Empo, ¡läutine yebijnake!

¡Diosta tü éäu áamaktunake, jü ä èriame íkái profeciata nooki, ímí librompo!

⁸ Ínapo Juan íkáine jikkajak, entokne ä bitchak. Chúkula éntokne ä jikkaijsuka entok ä bitchuka, guókpone áu tónommia kíktek ä yöri báreka, jü ángel íkáine nee bittuakamtahui.

⁹ Të áapo ínel inou jiaahua:

—Èe, ¡júkärë kaa johua! Bueítuk ínapone Diosta nésauro johua, emo bénasi, entok Cristotahuam émomak aanim, jume profetam, entok síme jume ímí libro jiojteta nok jikkajaka ä joame. ¡Díostë yöre!

¹⁰ Két ínel inou jiaahua:

—Katë ä éeso, íkáine nokta libro profeciápo huémnta, bueítuk taahuari yúmaseka huéiye.

¹¹ Jü kaa lútula jíápsame éläpo kaa lútula jíápsinake; jü jaiti machik joame éläposu jíba jaiti machik jonake; jü lútula jíápsame éläpo jíba lútula jíápsinake; entok Diosta béchíbo huépúlsi jíápsame jíba junéli jíápsinake.

¹² —Jeehui, ¡ínapone láuti yebijnake, juka enchim kobari ínomak huériaka! Íméine hueepulam nátepolá am máknake, juka bem kobakähui.

¹³ Ínapone Alfa entok Omega, jü ä naatëpo huéeme entok ä chúpëpo huéeme, jü bát huéeme entok ä lütëpo huéeme.

¹⁴ Yúmalasi al-lehuamta jípunake, jume bem sánkom báksíame. Lútúriatam jípunake, jü júya jíápsihuamtahui entok buére jóára puer-tampo huám ámam kimu béchíbo.

¹⁵ Të jume chuum pákum tahuanake; alé bénasi jume móriáram, jume kaa emo jubeka nau jíápsame, jume yöre súame, jume ídolom yöreme, entok síme juka ára nókíchiata türeme entok ä joame.

¹⁶ —Ínapo Jesús ín ángeltane enchimneu bittuak, íkáine iglesiampo enchimneu ä nok íaaka. Ínapone jü naahua entok jü Davidtat yeu simlame, jü chóki mékka machisi machiriame kethuey yeu sisimeme.

¹⁷ Huanái jü Espíritu Santo entok jü jubíari ínëlim jiaahua:

—¡Binë huéiye!

Jü íkáine nok jikkajakame két ínel jiaunake:

—¡Binë huéiye!

Jü báine mukeme äbo huéenake. Jábe júne ínel éame éntok, báine jíápsihuamta yöre mákame jíname, kaita béjtuaka.

¹⁸ Ínapo én íkáine ámeu nooka, síme huame ímí libropo jiojteta jikkajammehui: Bueítuk jábetaka junne ímí áa béppa áu ä rúktiakátek, Dios jume béttesi kókoam ímí libropo jiojteta áu bittuanake.

¹⁹ Entok jábe junne nokta ímí libropo jiojtëpo huémnta ä úhuaako, Dios ä áttia ä úhuaanake, jum libro jíápsihuamta huëpo, entok buére jóára santo náikiarita, entok jita ímí libropo jiojterita.

²⁰ Jü íkáine nokame ínel jiaahua:

—Tua lútúria chúbálaposune äbo yebijnake.

Júnentunake. ¡Jeehui! ¡Ábe huéiye, Señor Jesús!

²¹ Jü ítom Señor Jesucristota túhua enchimmaktunake. Júnentunake.